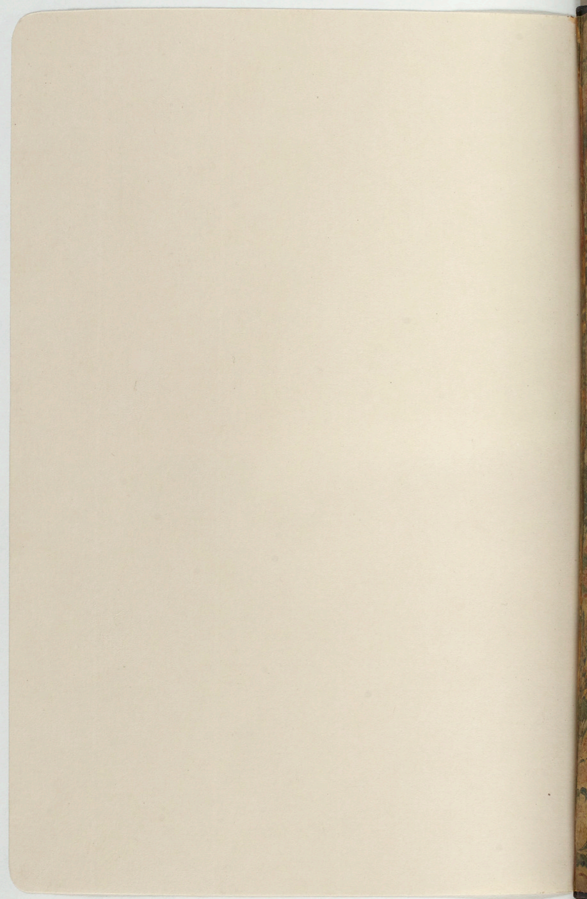
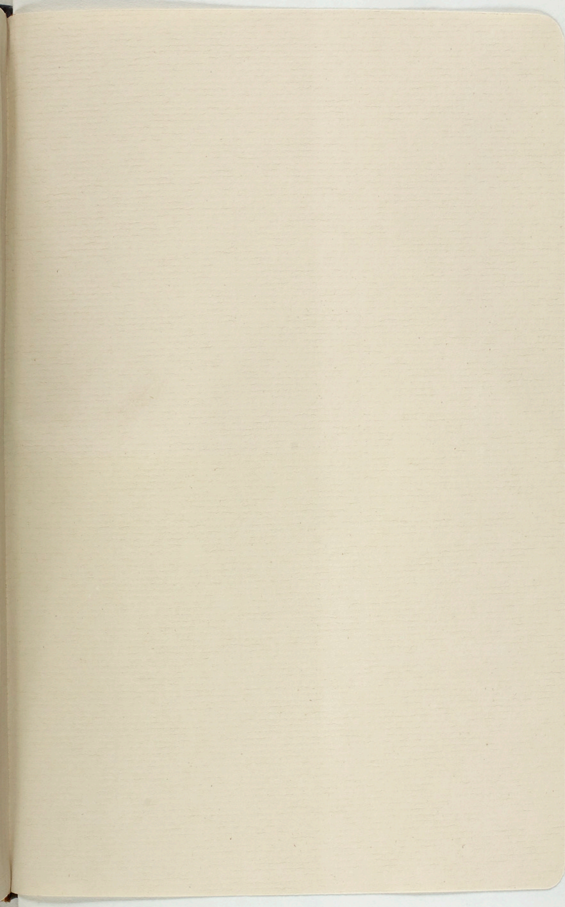
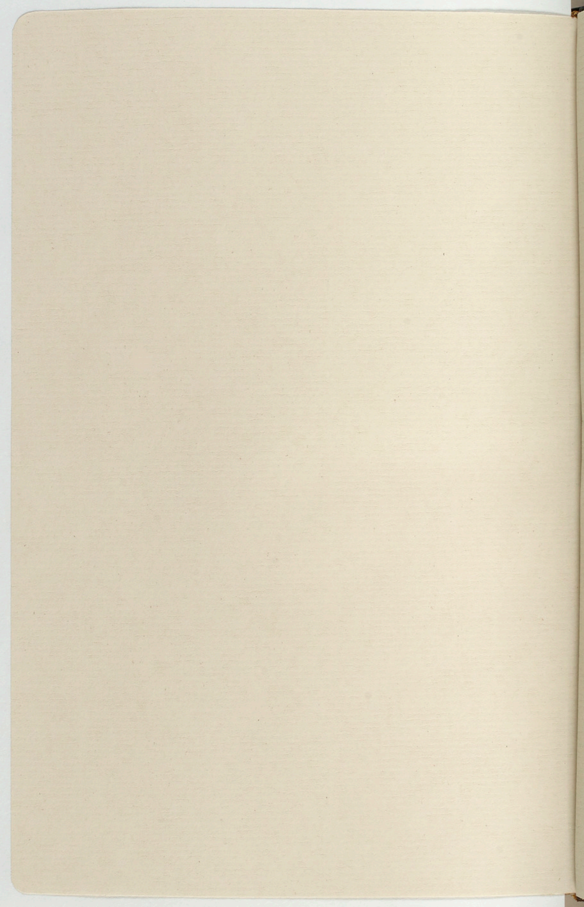

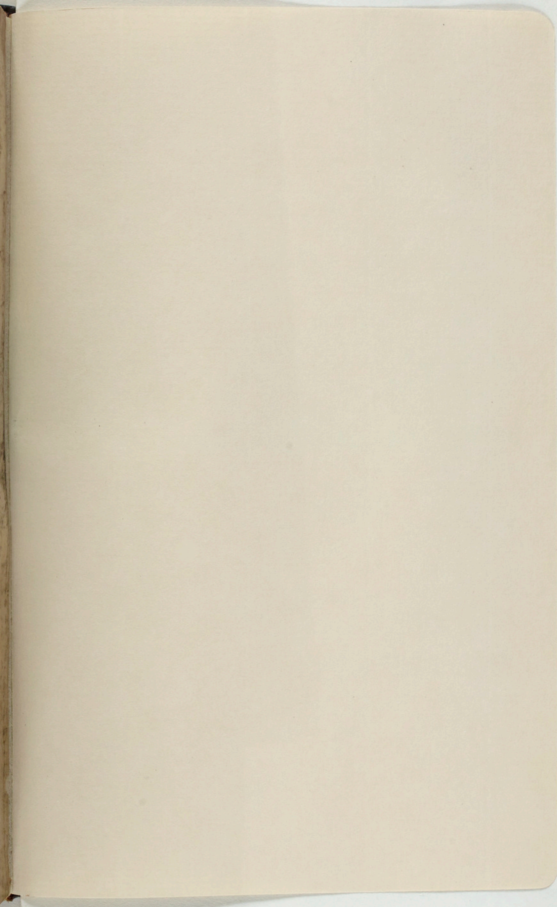
Acheté par Mr. Ducaurroy
avec autorisation de M. Ruffin,
pour l'Ecole des Jeunes de langues
de Constantinople, sur les épargnes
faites pendant les année 1803,
1804, 1805 et 1806./

Ducaurroy

الداعي
تملكه بالشراء الشرعي
علي بن عبد اللطيف
عفي عنهما العافي

صاحب الكتاب محمد سعيد
مالك ملكتك

قصاب باشی زاده محمد سعید
افندینك کتابیدر
کتابیدر

امورك حقه توفيقا ايتدر
هر بعض اسمه انتقام اولمه
جناب حاکم مطلق
نه ایتسه‌لر عدالتدر

نمقه
منقه فقیر
محمد سعید

حضرت حلیم خلاق و حکیم علی الاطلاق جلت حکمته که
وظائف لطائف حمد و ثناسی بحکم وان من شیء الا یسبح
بحمده جمیع موجودات علوی و سفلی نک زباننده جاری
و دایردر و فوائد موائد بی انتهاسی بر مقتضای واعطی کل
شیء خلقه ثم هدی تمام مبدعات سماوی و اراضینک اجزاسنده
ساری و سایردر نظم رموز آموز عقل نکته پیوند شناسای
ده جان جو ومند کلام قدیم کریم و کتاب لازم التقدیم والتکریمنده
حضرت رسالت پناه سر لی مع الله نکته دان وعلمک ما لم تکن تعلم روشن
بیان انا افصح العرب والعجم طوطی نوای وما ینطق عن الهوی معجز نمای
ان هو الا وحی یوحی نبی مجتبا رسول مرتضی محمد مصطفی شعر محمد که
انبیانک سروریدر سپهر آفرینش اختریدر صلوا الله علیه وسلامه
وعلی آله وصحبه المقربین لدیه وعلی من تابعه وانتمی الیه هدایت
طالبا مقاصد ارادت و عنایت قاصدان مطالب استفادت

ایچون

ایچون بو نوع خطاب مستطاب قلدی و اول دانش آموز
علمه شدید القوی یه طریق تعلیم مستمندان مکتب ادبی
وقایون تفهیم مستعدان مدرسهٔ حد وطلبی بو منوال ایله عیان
و بو منوال اوزره بیان بیوردیکه آیة ادع الی سبیل ربک بالحکمة
والموعظة الحسنة بو کلام سعادت فرجامک مضمون میمونی
انجامی بودرکه ای عالمیانه موائد صلاح و سداده صلا ایدیجی
و ای آدمیانه مناهج مصالح معاش و معاده یول کوستریجی
بنده لرمی مضیق سقامتدن طریق استقامته دلیل حکمتله دعوت قیل
و بلکه اعتقادلری عبادة ماویهٔ ماوادن روضهٔ رضایه موعظهٔ
حسنه ایله هدایت قیل که نفوس سرکش تازیانهٔ حکمتدن غیریله
رام اولمز و طباع خودپسند بندبند و قید نصیحتدن غیریله صلاح
بولمز ولو کنت فظاً غلیظ القلب لانفضوا من حولک نظم
هر آن ایض که کرد توسنی رام کند آهستکی با کرهٔ خام
نشنه که توسنان توعانی بی لکام ملایمت و بی سکیمهٔ ملاطفت
رام قلمق متعذردر نفوس انسانی که قوای بهیمی وحشی ایلرک

نهادنده غالب اولوب درهم یأکلوا ویتمتعوا امرعی سنده
بی چون چرا اجرا ایدرلر وزمام نهی منکر وخرام امر معروفدن
ابا ایدرلر بی اعمال مهار حکمت واستعمال تازیانهٔ
موعظت منقاد ایلمک متعذردر اولور حکمتله حاصل کام مردل
اولور حکمتله حل مرام مشکل آیة ومن یؤتی الحکمة فقد اوتی خیراً
کثیراً موعظهٔ حسنه که مأموربه در بر کلام جامعدر که سامع
اولنلر قابلیت واستعدادلری نسبتجه اندن فایده مند اولالر
مواعظ قرآنیه کبی که جامع اطوار صوری ومعنوی وحاوی
اسرار دینی ودنیوی در وسامع وقاری استعدادلری مقدار
نظر درباری ومعانی گوهر نثاریندن حصه دارلردر والیه مال
من قال نظم بهار عالمی حسنش دل وجان تازه میدارد برنگ اصحاب
صورت بوی ارباب معنی را بو مقوله کلام سایر انبیا عظامدن
علی نبینا وعلیهم السلام هیچ بریسنه فایض ومنزل ولمشدر بلکه خاصهٔ
حضرتدر کما اشار الیه صلوات الله وسلامه علیهم اوتیت
جوامع الکلم وچون صدق متابعت مورث کمال خصوصیتدر
ومثمر تمام مناسب لاجرم امت بزرگوارندن که کنتم خیر امة

افرحت للناس سمتیله موسوملردر بعض خواصک مطرح

اشعهٔ انوار جامعیت واقع اولمشدرکه اول دخی اول حضرتک

مشکات نبوت کبری سندن اقتباس اولنمشدر بو سببله کلام

جامع اکادرلرکه دیدهٔ ارباب ظاهر مشاهدهٔ جمال ظواهر معانیسیله معلا

منور و مشام اهل باطن روایح حقایق و فوایح دقایقی ایله که

ماورای ظاهردن لایح اولور معطر اولا تا مراحلک حوصلهسی مقداری

خون حسان بی کرانلردن بهرهمند اولوب هیچ جوینده ازین در

نرود بی مقصود پس معلوم اولدیکه چهرهٔ هر کلام زیور حکمتله تقرر

آراسته و غازهٔ موعظت گلگونهٔ جامعیتله نکلو پیراسته

اولورسه دل عاشقان کامل و مشاهدهٔ جلواتنه زیاده مایل اولور

بیت هر که زیباترست از خوبان سوی او میل بیشتر باشد جملهٔ صاحبان معتقدند

که قواعد تألیفی حکمت عملیه اوزره مبتنی اوله و مجموع رسائلندن

که مبانی تصنیفی مواعظ حسنه یی مشتمل و محتوی اولا کتاب کلیله و دمنه

درکه حکمای هندک طرز خاص اوزره تألیف ایدوب مراسمهٔ حکمت

شعار اوضاع جامعیتن نمط مخصوص اوزره تصنیف ... ودر

لطایف حکمت و فضلهٔ طرایف لهو و هزل میانهسنده کمال اختلاف وار

وارکن برطرفده امتزاج و بر طرفده ایتلاف ویروب طرز
کلامی اکثر طباع اکامیل اتون دیو امثال و افسانه اوزره
وضع ایلمشلردر و زبان وحوش و لسان بهایم وطیوردن
اصناف حکایات و روایات تقریر ایدوب انک ضمننده انواع
فواید حکمت و میان نصیحت مندرج قلمشلردر تا عاقل تتبع الجون
مطالعه سنه بهانه و غافل تنزه ایجون داستان و افسانه قله
و درسی معلم وحفظی متعلمه آسان اولا و فی الحقیقه اول کتاب حکمت
نصاب بر حدیقه در که اشجار اسراری آیة ولکم فیها ما تشتهی الانفس
وتلذ الاعین اثمار یله منوردر و اطراف کلزاری ما لا عین
رأت ولا اذن سمعت نسایم عنبر نثار یله مطیب و معطردر نظم
هر نکته سی بر کل معانی مرحمی شکوفه امانی لفظی خوطراوت
جوانی معنی سی در اب زندکانی اول کان جواهر فضائل
و آسمان دراری فواضلک فاضه سی بر مرتبه ده تام و کامل و عام
و شامل در که ابتداء ظهورندن الی هذا الآن هر زمان مستعدان
مجلس ارادت و مستفیدان محفل سعادت بنتایج انواری و برکات
آثاری حاصل متواصلدر صحاف صنع خلد زرنکار افتابه رشته

خطوط اشعه ایله شیرازه اورلدن انک عدیلی بر کتاب کورلممشدر
و دیر تقدیر اجزاء دفتر شهور و اعوام و اوراق مجموعهٔ
لیالی و ایامه سلک ارتباطه انتظام ویرلدن انک نظیری
بر جریده مشاهده اولنمشدر **نظم** لطافتده عدیلی یوقدر الحق
نظرن چشم احول کورمش الحق اول کتاب شریف حکیم
روشن رای بیدپای برهمن رای جهان آرای دابشلیم هندنک
نامنه که بعض ممالک هندک مالکیدی زبان هندیله تصنیف ایتمشدر
امید درکه مبادی شهر و عدده سبب تألیفندن بر شمه رقم زدهٔ
کلک تعریف اولنه حکیم مذکور کتاب مزبوری بر قاعده اوزره منتهی
قلمشدر که مسالک ضبط ممالکه سلوک ایدن حکام ملوکه احکام ا
احکام سیاست و بسط بساط رعایت رعیتده دستور العمل
اوله و ترتیب و تقویت اولیاء دولت و دفع و رفع اعدای
مملکتده قانون مجمل و کارنامهٔ مکمل اولا دابشلیم اول کتاب
فضیلت انتمایی قبلهٔ مقاصد و عمدهٔ مطالب ایدنب مفتاح
مطالعه ایله افتتاح ابواب حل مشکلات و کشف معضلاتنه
مجد و مشتغل ایدی اول جوهری قیمت انک زمان دولتنده

مجموعهٔ حسنات آثار دولت سوی
عالی حضرت وقف

دیدهٔ عوام ناسزادن بلکه عامهٔ خواصدن خلوتخانهٔ صدفده
گوهر شاهوار گبی مخفی و مستور ایدی و صمیم کاندن لعل بدخشان
گبی هزار خون جگرله یوز گوسترب مرناکسک گوش استماعندن
دوردی اندنصکره اولاد احفادندن که سریر سلطنته جلوس ایدر
لردی انک اخفاسنده هممان اول قاعدهٔ رعایت ایدوب
اول طریقه گیدرلردی بو حیله ایله ینه اول عروس مشکین نقابی
فوایح متنافی روایح گلستان گبی اطراف جهانه طویمیشدی
و شمایم تمایلی لطیمهٔ عطار گبی مشام مشتاقانی نسایم اخبار و
آثاری معطر ایمشدی نظم منبر چو مشک بود مشک اگر نهان دارند
ز فیض رایحهٔ او مشام را اثر است نمی شود بگل اندوده چهرهٔ
خورشید زمان زمان اثر نور او زیاده ترست اکا نشرهٔ
عظامدن نوشروان عادل زماننده خواص و عوام میاننده بو خبر
اشتهار بولمشیدی که خزاین ملوک هندده برکتاب واردر
که زبان بهایم و طیور و لسان حشرات و وحوشدن جمع ایتمشلردر
و باب حزم و سیاستده اول شرایط که سلاطین تاج دارا
موافق و مناسبدر ولا و رعایت رعیت و حمایت مملکتده

شول ضوابط كه جهانداران نامدارانه لازم وواجب اوله
اول درج جواهر حكمت مطاوى اوراقنده درج ايلمشلردر
وانى سرمايهٔ مواعظ ونصايح ووسيلهٔ منافع ومصالح عد
ايدوب نقد جد وجهدلرين اول قواعدك تحقيق وتدقيقنه
خرج ايلمشلردر طبع شاهانهٔ نوشيروانده كه اشجار جويبار معدلت
انك باران جود واحسانيله طراوت بولمشدى وازهار گلزار نظام
مملكت قطار امطار رأفت وعاطفتيله سيراب اولمشدى بيت
جهان گشت از عدلش آراسته ٭ وزان رسم بيداد برخاسته
اول كتابك مطالعه سنه ميل تمام وشغف مالا كلام ظاهر اولوب
برزويه طبيب كه زيور فضل وحسبله آراسته وجمال كمال ادبله
پيراسته مقتداى اطباى فارس ايدى فرمان نوشروان ايله
دار الملك هندوستانه متوجه اولدى ومدت متمادى انده اولوب
انواع حيل وتدبيراته متمسك ايدوب الف جهدله اول
كتابى اله كتوردى والفاظ هندى يى لغت پهلوى ايله كه او
زمانده سلاطين ايران اول لسان ايله تكلم ايدرلردى ترجمه
ايدوب خدمت نوشروانه يتردى وموقع قبول وشرف

استحسان بولوب حضرت شاهده رتبه سی قصای کماله
ایردی تسخیر ثغور و بلاد و تسکین قلوب عباد و اظهار
عدل و احسان و اصلاح امور جهانیانده بنای کار نوشروان
اول کتابک مقتضای مضمونی اوزره ایدی نوشرواندن صکره
اکاسره عجم دخی انک اخفاسی امرنده و تعظیمی بابنده شرایط مبالغه
تقدیم ایدرلردی تا اول زمانه که خلفای عباسیه دن خلیفه
ثانی ابن جعفر منصور بن محمد بن علی بن عبد الله بن عباس رضی الله
اول کتابک مناقبن اشتدی انک مطالعه سنه رغبت تمام
کوستروب تحصیلنه جد و اهتمام اتدی و لطف و حیله ایله اول نسخه
پهلوییی اله کتوروب و امام بو الحسن عبد الله بن مقفع که سر دفتر
بلغاء عصر و سرآمد فصحای دهر ایدی بیوروب زبان پهلویدن
لسان تازیه ترجمه اتدردی بردم خلیفه مزبور کتاب مذکوری
کمال حرمتدن سلک مطالعه ده نظم ایدوب اساس احکام خلافتی
و بنای شرایط عدل و رأفتی اول نصایح و وصایا اوزره وضع ایدر ایدی
بعده ملوک سامانیه دن ابو الحسن امیر نصر بن احمد سامانی افاضل
زماندن بریسنه امر ایدوب اول نسخه یی زبان تازیدن لسان

فارسیه نقل ایتدردی و رودکی شاعر که صناعت صباحت شعرده
ماهر ایدی اول جواهر زواهر مثال سلطانی موجنبه رشته‌ء
نظمه انتظام ویردی بر دفعه دخی سلطان محمود غزنوینك اوغلی
ابو المظفر بهرامشاه بن سلطان مسعود که ممدوح حکیم سنایی در
بنوردی تا ابلغ الفصحا وافصح البلغا ابو المعالی نصر الله بن محمد
بن عبد الحمید انی طرز جدیده اوزره نسخه‌ء ابن مقفعدن ترجمه ایدی
شول نسخه که حالیا کلیله و دمنه دیمکله معروف و مشهوردر ترجمه‌ء
فاضل مزبوردر انك عباراتی جان شیرین کبی لذیذ و استعاراتی
در ثمین و یاقوت رنگین کبی عزیزدر مجتهدان احکام بلاغت
تعریف فصاحت تعبیر حصافت کلماتنده مجتمعلر و مسند نشینان
بارگاه انشا توصیف جزالت ترکیب و براعت عباراتنده
متفقلردر اما ایراد لغات عربیه و الفاظ وحشیه‌دن تحاشی
المتوب طرز کلامی محاسن عربیات اوزره طرح ایدوب الفاظ و
عباراتی متعلقه‌سی سرحد اطنابه و استعاراتی و تشبیهات
متفرقه‌سی اکثار و اسهابه تیشدردکی اجلدن خاطر مستمع عرضن
کتاب و خلاصه‌ء مافی البابی کما ینبغی ادراکه [illegible] استماعندن

ابا قلوردی و طبع قاری دخی مبادی قصه‌یی مقاطعه‌دن بطالت
قاصر و اوایل کلامی اواخریله ضبطدن عاجز قالوردی لاجرم
بو معنی سبب سآمت خاطر سامع و قاری اولوب و استماع
عنان امتناع جمیع قلوب و طباعه ساری اولوب قریب
اولمشدر که کتاب مزبور بو نفاستله زاویهٔ نسیانده کیسف الطف
متروک و مهجور قلیدی و اهل عالم انک فرایدِ فوایدندن محروم
و بی نصیب اولیدی اکا بناءً والی ولایت مرا سلطان حسین
بیقرا امراسنک بیر جلیلی امیر سهیلی التماسیله خطیب منبر فصاحت
واعظ کرسی بلاغت وصاف انشاء حقایق کشاف رموز
دقایق الملتجی الی رحمة ربه الغنی مولانا حسین بن علی الواعظ
المعروف بالکاشفی عامله الله بلطفه الخفی کتاب مزبوره طرز خاص
و لباس جدید کیوردی و زیبا رویان معانی مستحسنه که تتق الفاظ
مغلقه و حجب لغات غریبه‌یله محجوب و مستورلردی مناظر عبارات
ظاهره و غرفات استعارات زاهره‌ده جلوه ویردی شول کتابه
که حالیا بین الانام انوار سهیلی نام ایله اشتهار بولمشدر مولانای
مشار الیه‌نک که سخندانلق میدانینک شهسوار چالاکیدر نظم

کوم

کوهر دریای ادراک لطیف پاکدر حقا که اول کتاب
فضیلت نشان بر سهیلدر که یمن یمن و سعادتلر نثارن
درخشاندر و بر سحابدر که قطرۀ گوهر فصاحتدن و بلاغتدن
درافشان الفاظ دلفریبی شکرلبلر کرشمه سی کبی شور انگیزدر
معانی تراکیبی عربی تبرج عنبر طره سی کبی دلاویز بیت
حروفش چو زلف بتان چگل همه جای جا فتنست و بلا و ای دل
معانیش در زیر حرف سیاه درخشنده چون مهر روشن چو ماه
سوادی که کحل الجواهر معانی اندن عبارتدر بیاض دیده
حوراده یر ویرلسه روادر و بیاضی که غرۀ صبح تماشا و معانی
اندن کنایتدر سواد چشم جهانبین اوزره وضع اولنسه
شایاندر بیت سزد که کاتب دیوان شرای خلد کشد سواد او
نسخۀ او بر بیاض دیدۀ حور بو ابیات رایق اول کتاب
فایقک که مطلع انوار عشقی بقدر قامت و آلاسته خلعت اولمغه
لایقدر نظم صورتی مجد و سعادت جامه سینه درطراز
معنی اقبال و دولت خاتمنه در نکین عارض نکین
اشعاری قمو غنج فریب طرۀ مشکین الفاظی سراسر تاب و
چین نور حکمتله طولودر هر کلام کاملی نتیجه انوار عکسیله

اهل یقین چون اول مخدرهٔ همایون نسق کوندن وجه
مشروح اوزره الوان بوقلمون واثواب کوناکون ایله
یوز کوستروب کاه جامهٔ هندیله غنج ودلال ایدروی وکاه
لباس فارسی وقبای پهلویله جلوهٔ قلوب کاه حلّهٔ تازی
وشقهٔ حجازیله عرض جمال ایلردی امّا بالای والاسی
هنوز دیبای زیبای ترکیله ارایش بولمامشدی وفرق
فرق سیاسی اکلیل فلک فرسای لغت مزبوره مزیّن اولمامشدی
اکرچه که جمالی باکمالی حلیهٔ انواع السنه ایله حالی ایدی امّا
پیرایهٔ خال وخط الفاظ ترکیدن خالی ایدی اول سببدن
مدّت مدید وعهد بعید ایدیکه خاطر بوخاطره وسویدایه بوسودا
دوشمشیدیکه اکر سپهر بی مهردن فرصت وایّام بی ارامدن
رخصت میسّر اولورسه وکردون دوندن تلفیق اسباب
تعویقده مسامحه قلورسه کتاب مزبوره ونسخهٔ مذکوره یک
برسندن جامهٔ عربی عمامه ایله رومی جامه کیدورم تا اکثر
ناس لباس استیناسندن عاری اولمیه وعرایس معانی
نتو آن وبحر کلبرک مثال ترکیده جلوه ویرم تا عام وخاص

قراید فواید بی قیاسندن بی بهره قلمیه **نظم** لطافده اولا مقبول
عالم خلایق الجره منظور مکرم هرچند که دهقان خیال بوستا
اتالده بو امل نهالن دکردی اما بشرهٔ فواد مثمر ثمرهٔ مراد اولمدن
تند باد قضا برک و باردن دوکردی **ونوایب** زمان بر نار
آن امان و یرمزدیکه خاطر بو عزمی امضایه متوجه اولدی ناچا
ر نطاق دقت اعتناق فرصتدن قاصر اولوب چهرهٔ مقصوده
بجمال مطلوب نقاب و تعویق و حجاب توقفله مستور و محجوب
قالدی **بیت** کی شعر تر انکیزد خاطر که حزین باشد **نیز** تا اول زمانکه
بو بنده نک ریاض حالی رشحهٔ عنایت یزدانیله ریان حیاض
آمالی باران عواطف صمدانیه ملآن اولوب بلدهٔ محمیهٔ ادرنه ده
چهرهٔ ممالک سواد و نسخهٔ سبع آرایکه در **حضرت** سلطان اعظم
ان تن و خاقان نصرت قرین افتخار آل عثمان الملتجی الی
رحمة ربه الرحمان ذو البأس الشدید والقلب الحدید السلطان
السعید السلطان ابن السلطان مراد بن السلطان محمد خان
السلطان بایزید طیب الله بنسایم الروح روحهم والی من غنائم
الرحمة فتوحهم خیرات مبروره و حسنات مشکوره سندن جامع
جدید جوارنده اولان مدرسهٔ عتیقه که محط رحال فضل وا

افضال ومهبط وفور عز واقبال در بو افق حمیده
تفویض وتعلیم بیورلدی ومشام جان ودماغ جنان
اول شهر فردوس نشانك هوای عبیر افشانیله كه غیرت نسیم
تسنیم جنان در منجر ومعطر اولدی بیت اسدی جان باغنه
باد عطر سای ادرنه فیض روح اتدی فضای جان فزای ادرنه
رفع ایدوب دلدن غموم كهنه‌یی عیسا كبی تازه جان ویردی دم
معجز نمای ادرنه غنچه كبی تنكلكدن غم هم اولمشكن كوكل
كل كبی اچدی نسیم دلكشای ادرنه نثر اول بقعهٔ مباركه‌ده كه محل
اقتباس فضائل ومقام اقتناص فواضل در ایام معتاده‌ده معهوددلی
مدارسهٔ فروع واصول ومذاكرهٔ معقول ومنقول مصروف
ومبذول قبل زمان تعطیله كه عقلك ساعات راحاتی
وطبعك اوقات فراغتیدر زمانهٔ شوخ چشمی شكرخواب
ذهولده بولوب وحجرهٔ ضمیری امرشه خیالات متوالیدن خالی
كورجك سویدای دلده متمكن اولان سودای بر سودی وبوتهٔ
قلبده خلاص بولن نقود معهودی حالدن قاله وقوتدن فعله

کیتورمک نواقص همت حرکته کلوب ذهن سقیم وطبع عقیم له
بو شغل عظیمه شروع قلندی ونسخهٔ مولانای مشار الیه نسخ
متقدمه‌لی کتب ادیان قدیمی کبی نسخ ایدوب تراجم سا
سابقه‌نک بازاری اوجنی عقود بیوع فاسده کبی فسخ ایتدو
کی اجلدن باعث اختیار اولوب الحکمة یمانیة نکته‌سی بیت
مطلع انوار سهیلی‌دن آشکار اولدی　چون یمانیدر دیمش
حکمت اول فخر جهان　طاکه دکلر اولسه انوار سهیلی‌دن
عیان نثر چون الان شان لطافت نشان ابنای زمان بیر مرتبه‌ده
لطیف وبر مثابه‌ده ظریف درکه عرایس غوانی معانی منصهٔ
الفاظده هنوز جلوه‌کر اولمدن حصول تمام مراده وصول
قصد ایدرلر فکیف که بعض لغاتنی تصحیح ده تصنیع کتاب
وادراک معانی‌سنده فی الجمله تأمل وتأنی‌یه ارتکاب ایده‌لر
لاجرم تأمل وتأنی‌یه نفع کتابده عنان بیان شارع انشاء متر
مترسلان ومنهاج تکلف منشیاندن معطوف قلنوب ابناء
الذکر
حکایاتده احاسن کلمات عربیه‌دن بعض آیات ضروری
الذکر واحادیث مأثوره وآثار واشعار وامثال مشهوره

اوزره اقتصار اولندی و بحکم خیر الکلام ما لم یکن عامیّاً نیّراً
ولا وحشیّاً غریباً ابیات ابیات عربیّه و ایراد لغات غریبه
و الفاظ وحشیّه‌دن تحاشی قلندی تا دیدهٔ مبتدیانی نظر تعمق
و تعمق‌ده ظفر وصال غوانی معانی سندن بهرمند اولمق میسر
و دل مبتدیانی تکلف تخیّل و تخیّل تکلّف اولنان زیور دکان
حجرهٔ خیالدن برخوردار اولمق متصوّر اوله مدح پادشاه
اسلام مالک رقاب الانام سلطان سلیمان بخته وصف
عزّام دام الله ظلال رأفته علی مفارق الانام و شدّ
اطناب خیام سلطنته باوتاد الدوام چون بو سلک
جواهر کان کموندن دکان عیانه کلدی و بو درر زواهر
حقّهٔ ضمیردن سلک بیانه چکلدی عقل پرخیال تدبیره ایتدی
ای ناظم کوهر کلام سبحانی و ای ثاقب درر حکم لقمانی مقرّر
در که بو دفتر که خلیفهٔ زمانک نام واجب الاحترامیله معنون
اولمیه ابتردر و بو سیم و زر که پادشاه جهانک مهر سکهٔ مهرن
جبیننه اورمیه قلب احمردر علی الخصوص که ممالک بحر و بر
مسخّر تیغ ظفر نکاردر و تمام هفت کشور معسکر نصرت رهبردر

بیت بگرفت مملکت بحساب سنداب رنگ   از روم
تا بهند زبلغار تا فرنگ   بر خطه یوقدر که پادشاه
جهان پناه نام شریفنه خطبه اوقیمیه نثر بر سکه یوقدر
که شاهنشاه آسمان درگاه داغ عبودیتی جبینه قویمیه
بیت بشرق وکر سنعش کنند در منبر   بغرب مهر قبول
قبولش نهند بر دینار نثر بن بو زر نابی که بوته قلبده قرار
رنج وتعبله تاب ویروک بنجون محک اعتبار افاضله
سن تا بله سکه قابل سکه قبول پادشاه عالی مقدار اولمدی
و بو کوهر یابانی که کان ضمیرده خونابه جگر تا بله آب ویردم
بنجون بازار انظار ارباب فضایله عرض ایلمزسن تا معلوم
فلکه لسن که لایق نثار خاکپای شاه گردون اقتداری در
بیت درگه او کمایه شه عادل آیا غنیه نثار   دور در
باشدن انک تاج قدر و اعتبار چون قوت حالی
فرمان فرمای عقلدن برامر واجب الامتثالی استماع ایتدی
حکمنه اتباعی فرض بالعین فرض بلوب ایتدی بیت

عقل بکوید کر بیت ترا هرچه کوید بکوش وان منیوش
اکرت خواجکی همی باید بنده عقل باش حلقه بکوش

بناء علی هذا الخطاب اول کتاب حکمت نصاب بر سبیل امتحان افاضل عالیشان میاننده اوراق کل کبی پریشان قلوب هر فاضله اول کتاب کلستان نشانندن برقاج داستان خاطرنشان ایتدی شبهه مدحله رطب اللسان اولوب زبان استحسان ایله ایتدی حقا که بو درج دده مسطور اولان حکمی معارفدن مروی وماثور بیت عربی

دری بان یکتب بسواد المسک علی بیاض الکافور
و بودرجده مندرج اولان درر لطایفدن منظوم ومنثور بیت
حقیق بان یعلق بخیوط النور علی نحور الحور
هر کلک تو در مشکلات حل امور
چنانکه نغمهء داود را ادای زبور
جواهریکه نفیده ز هاعت قلمت
بیند دست باستش برای کردن حور

بو منوال اوزره نیجه زمان میدان امتحانده دایر و بلاغت بیان و براعت معانیده بدیع الثانی سخن وران دوران میاننده مثل سایر اولوب ارا آمرافان جواهر معارف وا

اجماع نقادان سره لطایف بونکا وزنه مفخر ومقررا
اولدیغله بو درج جواهر حکمتدر و بو جریده که برج درا
اری فضیلت تمثیلات سحرنکاری سرتاسر معانی دقایق
وحکایات لطافت شعاری صنایع مجازده بدایع حقایقدر
چون جهان دارلکا طرازنده وشهریارلکا خوالنده وقت
پرورلکا موزنده ومعدلت گسترلکا رسومنده مصنف اولان
سایر کتب ورسایلدن وجوهله فایقدر بو قرشاسوار بنان
خاکپای گردون اقتدار اولمغه سزاوار لایقدر سخن ودرست
تعلق بگوش هوش دارد چون افاضل فضایل یارن بو
خطاب مستطابی گوش اتام کلام درربارلرین آویزه گوش
وسوسن ادب خطبه کتابی پادشاه عالم پناه نام فرخنده
سیله موشح قلوب بوزنایی برشاهنشاه فلک دستگاه
سکه زخشنده سیله مشرف قلدم که اقدام نطق ومقاله
معارج مناقب عظمت وجلالنه ارتقا ممتنعدر و پروبال
قوت خیالله مدارج مراتب صفات کمالنه اعتلا محال نظم
یانغنده بحر شوکتنک قطره دریجا جنبنده مهر شوکتنک ذره دیر حبا

روین تن آتش غضبن کورسه آب اولور خشمیله خون اولور
دل سنکین بهام وزال پادشاه غازی شاهنشاه صاحب
مغازی مخرب ممالک انکروس جزیرهٔ رودوس قالع قلعهٔ بلغراد
فاتح مارینهٔ بغداد قاهر قهرمان بغدان قاطع طغات افرنج والامان

بیت درکه عالم پناهی کعبهٔ امن وامان سدهٔ دیوان سرایی قبلهٔ
خلق جهان **پناه** اهل ایمان شاه شاهان دوران سلطان صاحب
قران لطف وقهری خانهٔ پیمانهٔ رزق واجل عفو وخشمی مایهٔ
سرمایهٔ سود وزیان السلطان بن السلطان فخر آل عثمان
سلطان سلیمان شاه خان بن سلطان سلیم شاه خان بن سلطان بایزید
خان **نظم** سرو اقبال ونهال دولتی سبز اوله کلشن عمری
کلینه ارمیه باد خزان دولتیله اوله دایم کامبین وکامران
نصرتیله اوله هردم کامکار وکامران **بر شاهنشاه دیندار** ودین
پرور درکه دامن نفس مقدستی ولث کبایردن بلکه صغایردن مطهر در
مشرب عقیدت پاکی خاشاک آراء باطله‌دن معرادر مشرع ذهن
تابناکی شوایب ظنون واهیه‌دن مبرادر زنکار عقاید فاسده
ایتنهٔ ضمیر منیرنه یول بولممشدر وزلال خاطر خطیری آراء فرق

ضاله

ضاله دلیلن مکدر اولمشدر اعظم شاهان جهان ایدوکنه بو برهان
معظم درکه شاه راه مذهب حضرت امام اعظم در شریعت ظاهره
بر جاده درکه شاخ چنار سیم وزر ازنا ره دست دراز ایتدوکی
سببدن مقطوع الید در وباد بهار ابکار کلزاره عشقبازلق
ایتدوکی اجلدن زندان حبابده محبوس ومقید در بنفشه تمام اوعنان
اولدوغیچون جعفر دیلر قفاسندن زباننی لاله زمام اولدوغیچون
قره قاپو دیلر دیمانن کل غنچه طپانچه اوردوغیچون باشنه
یومرق وردیلر مدام سرمست ومی پرست اولدوغیچون ایاغنه
یومرق اوردیلر آیینه ماه رولرله یوز یوزه اوردوغیچون
بر دار ایتدیلر مشک عنبر بولرله سینه بر سینه اولدوغیچون تشهیر
بازار ایتدیلر چهره نامحرملره نظر ایتدوکیچون کوزنه میل چکدیلر سوسن
زبان دراز اولدوغیچون یوزنه نیل چکدیلر معدلت بامر سپهر
مرتبه وده درکه چنک پلنک دامن پوستان آهودن ال المشدر
دندان کرک کلوی کوسفندله قان یلاشمشدر یوز بلاسن پشمینه بله
آهو چشم غزاللر عشقندن درویش پوست پوش اولمشدر عندلیب
بلبلکیتیله سماع ووعظ شغال ونصیحت خرگوش ایچون سرتاسر تو

کوش اولمشلر کبوتر عقاب ایله همآشیانه در میش ذباب ایله هم
و همکاشانه روزان و شبان کوسفند صحراده بی شبان در
لیل و نهار بازتیهو یه هوادار و شیر آهو یه پاسباندر و بالجمله
ایام معدلتنده زهر افاعی ظلم و اعتساف تریاک دواء عدل
و انصافیله منعدم اولمش و بنیاد جور و بیداد قواعد نصفت و داد ایله
منهدم نفحات شمال عدل شاملیله دماغ اطراف عالم معطر در
لمعات آفتاب بذل کاملیله دیدهٔ انصاف بنی آدم منور معمار
عدلیله معمورهٔ ربع مسکون معمور در شمشیر قهریله جور جار سوی
هفت کشوردن دور در **بیت** کمسه ایامنده آتمز نای دن غیری
فغان ٭ کمسه دوراننده کوج چکمز انک الا کمان تیر بر پادشاه جان
نواز و یتیم نواز درکه **بیت** یوق زماننده یتیم انک مکر در عدن
یوق در ایامنده خونین دل مکر مسک ختن ایام همایوننده شیر
دن غیری یاغی باش قالدرمدی اولدخی زنجیر ایله مقید در ماها
روزگار میموننده شمعدن غیری یاغی ایاغ اوزره کلمدی اولدخی
عذاب نار و نار عذابده مخلد تیغ عدلنده اکا رستم و ملک ستم درکه
ستم انک کمر بسته کمترینده سیندر و تهماس و سام و عنقاس کمتر

بنده سنک

بنده سنگ افکنده سیدر عظمته جمدیمک غلطدر که سنگ قدرله
بجه جمک جام وجودن شکست ایتمشدر سماحتده حاتم دیمک خطادر
که دست نوالیله بجه حاتمک دفترن طی ایدوب صیت وصد اسمی
جودن بت بسطت مملکتیی بر درجه ده در که ملک سلیمان متسخر
مورچه گوی تیغ ظفر نگاردر ودایرۀ قلعۀ آسمان مرکز مانیجۀ علم
نصرت رهبری مملکت شروان وخاوران مجموعۀ ممالک محروسه
سندن ایکی ورقدر ومعدلت فریدون ونوشروان دیباچۀ
تأثیر موروثه سندن بر سبق گورۀ زمین گوی چوگان پای همیون
گردون گردیدر وسبزه زار آسمان میدان جولان خنگ تا
پوردی سطوت سلطنتی بر غایتده در که پنجۀ کبر با نهیب صولتدن
پادشاهانه دن یرقاندر وآیینۀ آفتاب پاس مع سطوت خسروانه
خفقان وردرگاه عالم پناهی مغفر جباه جبابرۀ جهاندر تندۀ فلک
اشتباهی مجر رشفاه اکاسرۀ دوراندر حضرده قباب سرای همیونی
جناب سپهر اکونه ممردر سفروه کنگرۀ خیام همایونی ایوان گردونه
برابر بلکه اندن برتردر دیدۀ گردون گرداک شعشعۀ چتر آسمان
سایندن خیره وحیراندر وجرم آفتاب رخشان رشک سایه‌ء

سایبان فلک فرسایندن سایه وش خاکه یکساندر ماه تیغ
قبهٔ مستدیر خرگاه فلک تدویر و مهر تیغ زرینڭ اقتباس نور ایدر
وخیمهٔ گردون سایهٔ چتر همایونله لاف ارتفاع اورسه دعوی
تدویر ایدر زر تمام عیار تا نام مبارکڭ جبینه یازلدی تب
تاب بوتهٔ گدازدن خلاص بولدی و درهم دینار تا لقب شریفڭ
سکهٔ قبوله قازلدی شکنجهٔ پنجهٔ بدکاردن نجات بولدی
قندیل زرنگار مهر و ماه کاشانهٔ مشعل چراغیدر لیل و نهار اندہ یانر
کفار رفیق رک یوره کی یاغیدر رایت نصرت آیاتی نهال سرو دره
میان بوستان غزاده خون اعدا ایله پرورش بولمشدر سنجق ظفر
پیرقی شاخ گلدر که گلزار کارزارده نسیم فتحله گشاده اولمشدر
سنان نیزهٔ جان ستان تندن روان اولان قان غازهٔ
چهرهٔ نوعروس غزادر و غبار سم سمند جهان گرد و عالم نوردی کحل الجواهر
حور عین اولمغه سزادر نیم تیغ سیراب رنگندن افق برنجه ده در
شربت حنظل مرارت شمشیر آبدار تصویر و آتش تاب شردن عبرتله دو
متحیر دکلدر و وهم گذار البرز پیکرندن سرخ سر برد و سرده درله
شراب زهر آب تیغ نیلوفرندن غیرله شفا متصور دکلدر بادشه

ایداری

ابداری دیار جان دشمن خاکساره آتش اورمشدر آتش سنان

تابداری خرمن حیات اعدای بدکرداری بادهٔ ویرمشدر هاها

الف تیر و یای کمانی اقبال دولت روزافزونی ایچون ایی قالدر

و باء کوبال و دال کمندی دشمن نافرجامک بدحال لکنه قوی دالدر

کاری اکز شکار شکاری کبیر اعدای خاکسار در سفال سکان خون

خواری کاسهٔ کلهٔ فنجی ردر ها اشیب تیغ زخشان برق نشان نندن

جان گردن کشان ایران و خراسان حیران و سراسان در آشوب

طوب گردون کوب صاعقه فشانندن دیار دریابار و قلاع حصار

و افرنج خاکسار و ویران خاکه یکساندر **بیت** تیغ یلمانیله ویران در

الامان ایلتری ها رمحی اوجیندن خراب ایران و توران ایلری

جوان بخت و آسمان تخت شهزاده لریکه سعادت برجنک مهر درخشان

یندر و سلطنت درجنک درخشانی بر بریک جنس سعادتی شایسته

خاتم سلیمانیدر و فرق فرقد سیای سزاوار تاج سلطانی و افسر جهانبانی ندر

چون جمله سی مصطفی خلق محمد خلقت سلیم نفس بایزید همت در بو خصلت

ایله سربری جهانگیر و کشورستان اولمغه دلیل و علامت بلکه برهان

محبت در **بیت** اتی چشم بد دن دور ایله   قوتنك عمرنی معمور ایله

آصف آرا وزراسی که کواکب آسمان ایوان دیوان کیوان
رفعتدر • رأی عالم آرالری شمع شبستان مملکت و فکر کشور کشا
لری حلال مهمات سلطنتدر • آصف آرا امراسی که روئین تن
هیبت و تهمتن مهابتدر • هژبر بیشهٔ وغاده بر شیر و بر صولت
و پلنك غضنفر صلابتدر • خدام درکاهی صاحب احتشام و مقربان
بارکاهی واجب الاحترامدر • خلد الله ملکه و سلطانه و افاض علی العالمین
بره و احسانه ولا زال قباله **بر تاج الظفر** منشورة و آیات جلاله
کالسبع المثانی مأثورة ومشهورة واطناب خیام خلافته ممدودة
باوتاد الدوام وظلال عدله ورأفته ممدودة الی یوم القیام **بو نامهٔ**
فرخنده اغاز وخجسته انجام بعون الملك العلام **بیت** بادشاها

همتك چون همایون نامه اولدی تمام   آکه ویردی هاتف غیبی همایون

نامه نام **والصلوة** والسلام علی خیر الانام محمد وآله الکرام وصحابته
العظام ما تتابع اللیالی والایام وتواتر الشهور والاعوام **تمت**

مقدمه اولا بیلمك کرك که مقاصد کلیله ودمنه قواعد حکمت عملیه اوزرینه

مبنی در

مبتنی در حکمت عملی نفس انسانیه نك مصالح حرکات ارادی
و افعال طبیعیه سنه عالمدن عبارتدر بر حیثیتله که انتظام
احوال معاشنه مفضی و متوجه اوله و نوعی کمالك حصولنی مقتضی
اولا بو تقسیم اولکه ایکی قسمه منقسم در بری اولدر که هر فرده
علی الانفراد راجع اولا انکا تهذیب اخلاق درلر ایکنجی اولدر
که افراد بر سبیل مشارکت متعلق اولا بو قسم دخی ایکیه منقسمدر
بری اولدر که مشارکه منزل و خانه ده اولا انکا تدبیر منزل درلر
ایکنجی اولدر مشارکت شهر و ولایتده یا اقلیم و مملکتده اوله انکا تدبیر
سیاست درلر کتاب مزبور اقسام ثلثهٔ مذکوره دن نوعین
اخیرندن بعض فوایدی مشتملدر اما ده تهذیب اخلاقه متعلق احوال
مذکور دکلدر الا علی سبیل الاستطراد اگرچه که بو اوراقده مکارم
اخلاقدن بعضنی ایراده مجال میسر ایدی اما کتاب مزبورك وضع اوضاع
و اوصافنه تغیر کلی کلمسون دیو ابواب کتابی زیاده ایتمك مناسب
کورلمیوب همان اول منوال اوزره که حکیم هنددن روایت اولنمشدر
ایراد اولندی و کتاب مذکوردن اکی باب اولکه ایرادنده فایده

فایدهٔ کلی اولمیوب اصل کتابه مدخل بولنمدیغی اسقاط اتمکله
مولانای مزبوره اقتدا اولنوب ابواب کتابی باقی
قلان اون درت باب اوزره اقتصار اولندی و حکایات
اصلی و فرعی مذکور اولان دستور اوزره رای و برهمندن سؤال
وجواب طریقیله قید کتابته کتورلدی و ایراد ابوابدن سابق
اول حکایتکه اصل الباب ومنشاء مافی الکتابدر
افتتاح اولنمق لایق کورلدی و محل اثبات ابوابده هر مقامه
بر حکایت ایراد ایدوب هر مثل انشا ایتمک مناسب کورله اقدام
جسارتله سلوک سبیل تعرفه اقدام اولندی هرچند که بو بابده تو فقیر
حقیر الذاتدن بلکه مطلقا تألیف کتابه ارتکاب ایدن فضلای زمان
قلت بضاعت و قصور استطاعتلرینه انصاف و اقرار و زلات و
عثرات و هفوات و سقطاتلرینه اعتراف و اعتذار ایده لر عیب و
هدف سهام ملامت و هر صمصام غرامت اولوب البته حق و ناحق
مطعن هر جاهل و احمق اولمق مقرردر و محقق اندرکه اما که زیور
هنر و کمال ایله آراسته و گوهر طبع و فضل هنرورله پیراسته اولوب

قلب وقاد

قلبت و قادله معقود فضایلك اعتقادی و دیدهٔ انصافله جواهر
مآثر کرامی اولهلری و فور فضل و هنرلرندن دور و میزانلری
لطف و کرملرندن بعید دکلدرکه من صنف فقد استهدف
ترتیبنه مقابله ایدنلر من انصف فقد استطرف نکته سن تمهید ایدوب
مواضع زلاتنده عین رضایی ممدوح و دیدهٔ اغضایی مفتوح طوتمیهلر
و مواقع عثراتنده قلم اصلاح و حمل علی الصلاح دریغ اتمیهلرکه قطعه
دیدهٔ انصاف چو بینا بود   در نظر دیگر چه نه بینا بود   من خجلم
از عمل خام خویش   تو بعلامت مکن سینه ریش   در روش
جمله آزادگان   نیست روا طعنهٔ برافتادگان   چشم هنر
بین بود از عیب پاک   بی هنر از عیب کند زد چه باک   شعر عربی و
عین الرضا عن کل عیب کلیلة   ولکن عین السخط تبدی المساویا
وفقنا الله کما یحب ویرضی وختم امالنا واجالنا بالخیر والحسنی
ومنه المستعان وعلیه التکلان والیه الرجعی باب اول ساعی
و نمام کلام نفاق انگیز استماعندن اجتناب و امتناع واجب
اولدیغی بیان ایدر باب دوم بدکارلر و کردار بدلری

مفسدلر نتیجهٔ سزاو جزالرین بولوب شآمت و عاقبت وخامت
لرن بیان ایدر باب سوم احباب و اصحابک فواید موافقتن
و منافع معاضدتن بیان ایدر باب چهارم اعدانک احوالنه
ملاحظه ایدوب کین مکر و کینه‌لرندن امین اولمق جایز دکل ایدوکن
بیان ایدر باب پنجم حیرهٔ مطلوب اهمال و غفلت سببیله و
تراخی بردهٔ تعویقده مستور و محجوب قالدوغن بیان ایدر باب
ششم آفت تعجیل و مضرت شتابی بیان ایدر باب هفتم حزم و
تدبیر و حیله تدبیرله بلای اعدادن خلاص اولمغی بیان ایدر باب
هشتم ارباب حقددن اجتناب ایدوب انلرک قولنه اعتقاد و
تملقنه اعتماد جایز دکلدوکنه بیان ایدر باب نهم طریق صفح و عفوه
سلوکی افضل اوصاف ملوک ایدوکن بیان ایدر باب دهم طریق
مکافاته جزای اعمال و سزای افعالی بیان ایدر باب یازدهم هر
کمسنه زیاده طلب ایتمکله کندو محلندن و منزلهٔ اولیندن کرو
قالدوغن بیان ایدر باب دوازدهم صفت حلم و وقار و تمکین
خاصهٔ ملوک و سلاطینه زیبا خلعت ایدوکن بیان ایدر باب سیزدهم

ملوک عالی جناب قول اهل غدر وخیانتی استماعدن امتناع وا
واجب ایدوکن بیان ایدر باب چهاردهم انقلاب زمانه عدم
التفات وجمیع احوالنده قضای رب العباده رضا وانقیاد
لازم ایدوکن بیان ایدر بنای کتاب فهرست اول حکایته
که منشاء کلمات واصل الباده شروع قلندی والتوفیق ممن بیده
ازمة التحقیق حکایت نقش بندان کارخانهٔ معانی وتحریر
کشان کارنامهٔ سخن رانی جوهریان بازار عجایب حکایات
صیرفیان دار العیار غرایب روایات فراید جراید اخباره تجلهٔ
خیالده بویله آرایش وعرایس نفایس اسماره منصهٔ مقالده
بو زیب وفرله نمایش ویررلر که سوابق قرون وسوالف سنینده
اقاصی ممالک چین وماچینده بر شهریار کامکار وبر جهاندار نامدار
وار ایدیکه اسرار لوامع سبحانی اساریر جبهه سنده ظاهر وانوار سواطع
یزدانی مطالع چهره سنده باهر ایدی هیبت دبدبهٔ کوس سطوتی طاس
آسمانه صدای بیم وباس وطنطنهٔ عکوس شوکتی مسامع جهانبانانه
طنین رعب وهراس ویرمشدی دابشلیم نامدار آستانهٔ آسمان

مدارنده غلام حلقه بكوش وخواقين رفيع المقدار عتبهٔ كردون
اقتدارنده خدام غاشيه بردوش اولمشدى بيت فريدون
حشمت وجمشيد هيبت سكندر شوكت ودارا مهابت حاشيهٔ
بساط دولت روزافزونى هميشه وزراى صاحب راى وامراى
لشكر آرا ايله آراسته وپاى تخت آسمان پايهٔ همايونى بهوارد
فضلاى فضيلت پرور وحكماى هنرور ونصيحت كستر ايله پيراسته
خزانه سى انواع جواهر واجناس نقود وافزله مشحون ودولتى جرار
نامدارى خارج حساب وفذالك شماردن بيرون ايدى نهال
باغ شجاعت چشمهٔ تيغ خونبار ايله سيراب وچمن رياض سخاوت
رشحهٔ كف سحاب دار ايله شاداب اولمشدى نظم شجاعتده بر
زمانده سخاوت بر ايله دستان جهان بارى وجوديله عالم
خرم ايدى سخا وجودى ايله خوشدم ايدى دل مهر وچمن جان
وجلال كلبن كلشن مجد واقبال همايون فال در يدى كه عدل
كمالى ايله فال حاياى همايون وبذل سخا ايله حال فقرا غيرت
ثروت قارون اولمشدى دركاه معدلت پناهنده بر ملك نهاد

آصف

آصف نژاد رعیت پرور مرحمت گستر وزیر جهان گیری و
منیر صاحب تدبیر نوازیدکه رای عالم آرانسی شبستان شمع
مملکت و فکر گره گشاسی حلال مشکلات سلطنت اولدی

نظم

چو رای خردمندان در کار بستی | بیک تیر صد لشکر شکستی
چو کار مملکت انتظام دادی | بیک مکتوب اقلیمی گشادی

لکن فرشاه گران سنگی گشتی دریای آشوب گرداب اضطراباتدن
ساکن قلمشدی و تندباد صرصر سیاستی بیخ بنیاد ظلم و بی‌دادی
برباد ایتمشدی و تدبیر امور و ضبط ثغور و قیام مصالح جمهور
صحایف آرای آصف بن برخیایه خط خطا چکمشدی بیت آصفا
آرای ملک ضبط انجمن کردیکه او کم کجا کردی سلیمان مدتی
انکشتری چون انک آرای نجسته سیله نظام کار ممالک و رونق
تمام و بازار مهام خلایق رواج مالا کلام بولمشدی برحسب
الاسماء تنزل من السماء نجسته رای اکا نام اولمشدی همایون
فال مرام ذی بال بلکه کلی و جزئی حواله رای عالم آرای
نجسته رایه مراجعت بیوربه نه اندن جایز قتوز میل دیوان
بزم و نه آنکله مشورتسز عزم میدان رزم ایدردی چون

وزرای صاحب رای ممالک آرای موجبات فتح ابواب
مواهب الهی و امارات دوام دولت شاهنشاهی **دلایل**
احکام اساس جهانداری و علایم ثبات حشمت و کام
کاریدر لاجرم سلاطین جهان که فی الحقیقه **اساطین**
بنیان زمین و زماندر واجبدر که حل معاقد مهمات
مملکت و فتح مغلاقات مهمات سلطنتده و هنگام نظام
امور و قیام مهام جمهورده وزرای ثاقب ضمیرلرک تدبیرات
اصابت پذیرلرینه مراجعت ایدوب بحکم **وشاورهم فی**
الامر قدم مباشرتی جادهٔ مشاورتدن منحرف قلمیه لر
تا که برموجب ما تشاور قوم الا هداهم الله لارشد امورهم
نتایج افکار اصابت شعار و نتایج آرای مملکت آرالری
مقرن صلاح اهل عالم و متضمن نظام احوال بنی آدم اوله
نظم علیک بالمشورة فی المعضلات   فاثنان خیر من الواحد
ولولا التعاون لم یستقم   امور المعیشة للمفارد **نکته برگون**
شهباز آشیانهٔ طارم چارم مرغان شیطران انجمی
مرغزار اسماندن تارمار و یوز روز شیر مخلبدن غزال

مسکنی

مشکین بال شب صحرای وجوددن وادی عدمه فرار ایتمشدی
همایون فال علی اسعد الحال و ایمن الفال خجسته رای و
سایر امرای کشور آرا ایله کالبدر حفا بو ضحیات الانجم عزیمت
شکار و قصد صید مرغزار ادوب فضای شکارگاه مقدم
میمون پادشاهیدن غیرت سپهر برین و کحل الجواهر غبار
سنابک مواکب شاهنشاهیدن رشک دیدهٔ حور عین او
اولدی و گوش و هوش صدای دار و گیر و آوای نای تیر و نغمهٔ
کمان و زخمهٔ سنان ایله طولدی اطرافدن جوارح جان شکار
کشندهٔ دمارگاه چاشنی گیر خون گور و کفتار و نگاه ناف
شکاف آهوی تیز رفتار اولوب یوز پلنگینه یوش مشاهدهٔ
جمال شاهد وحوش و سماع ترانهٔ شغال فرگوش ایچون
سرتا سر دیده و گوش اولمشدی و سگ شیر مخلب شراب خون
ارنب و غدای لحم ثعلب ایله دفع مرض جوع الکلب ایدوب
باز بلند پرواز و شاهین گردن فراز کادیتر بیرتاب و دعاء
مستجاب گبی عروج ایدوب نسر طایر آشیانه قصد و کالقضاء
ربانی و سنا باشمانی گبی نزول ایدوب نیشتر جنک خون

فی نه رک شریان مرغاندن فصد ایلردی نظم برون جستند

مرغان سبک خیز بخون صید کرده چنگ را تیز در آمد

چنگال شاهین بتاراج نه طوطی ماند بر بالانه دراج نظم

کمین بگشادن یوزان زهر سو فرو بسته ره جستن بر آهو

زسیر تازیان تیز آهنگ فضای دشت بر نخچیر شد تنگ

چون شیرات فتاک و هزبران سفاکه صحرای جرنده دن و هوای
پرنده دن پاک ایدیلر همایون فال بساط انبساط شکاری ودفرت
متفرج صحن مرغزاری طی ایدوب خیل وخدم وخواشی وحشمه احات
انصراف بیورب شاه عالم و وزیر محترم دخی اهسته جانب جذم
باحرمت دار السلطنه خرام ایتدیلر اتفاق اول زمانده طغیان
حرارت هوا و لهبان نایره گرما بر مرتبه ده ایدیکه تف تاب
آفتابدن حمل وجدی تنور آسمانده بریان و غایت التهابدن
حوت و سرطان تابه اضطرابده بیجان و بیجان ایدی حرار
ایام باحوردن وحوش طیور محموم ومحرور و نکایت سموم
دموردن روز روشن شب یحور اولمشیدی نظم آتش زده

کشته کو دکان هم تفسیده زمین و آسمان هم مرغان

حمی

مرغان چمن چرنده در شاخ   در رقصه چرنده کان تبوراح

همایون فال خجسته رآیه ایتدی بو سودای گرمده کرهٔ خاک کوره

آهنگر و روی زمین معدن آتش کبی آشیانهٔ سمندر اولمشدی

نقل و حرکت خلاف مقتضای عقل و حکمت در وظلام خیام تماشا کونه

التجا و فی دافع حرارت درکاه ای وزیر ثاقب ضمیره جاره و چنه

تدبیر ایدرسککه بر زمان آسوده اولوب حضور ایده وز و عقبنجه

مشرق آشیانهٔ مغربه نزول ایدیجک بز دخی جانب مستقر جلال

و مخیم عز و اقبالمزه رجوع ایده وز خجسته رای ثنا درجنی اجوبه

و طبق دعائه دعا جواهرن خاکپای شاهه صحوب ایتدی **بیت**

ای آفتاب کشور و ای سایهٔ خدای   او ستکده سایه کستر اوله

شهپر همای **بنده لرک** که سایه لوای همای اساس سلطانی یه التجا

ایتمشلر در شعلهٔ مشعلهٔ آفتاب جهان تابدن نه باکلری وار در **بیت**

از تاب آفتاب حوادث چه غم خوریم   چون سایبان لطف تو باشد

پناه ما **آنا ذات** سامی صفات پادشاه که بحکم السلطان ظل الله

خلق عالم سایهٔ عدالت پناهنده خوش حال و فارغ حرارت

هوادن که مورث انواع رنج و صداع در اجتناب عین صواب در

سلامت همه آفاق در سلامت تست • بن بنده بو مقامه قریب
بر کوه عجب بولدم که جوانمردلر همتی کبی بلند • و منزورلر رتبتی
کبی عالی ارجمند در • سرتاپا حلهٔ خضرا ایله صان طوطی کویا در
روایح کل و فوایح سنبله رشک طرهٔ حورادر • و ریاحین کلزاری در
انجم فلک کبی تاباندر • و جداول چشمه‌ساری انهار جنان کبی رواندر
مرغان اشجاری طوطیان شیرین کلامدر • تذروان مرغزاری طاوسان و
نازک خرامدر **بیت** طوطیلر اولور انده شکرخنده و کویا قمریلر
اولور انده قمرچهره و زیبا صواب اولدر که عنان عزیمت اول
جانبه منعطف اولا تا بر لحظه سبزه کبی سایهٔ بیدده آتش آفتاب
خورشیددن آزاده و برزمان سمن کبی لب جوی و کنار چمنده
خرم و آسوده اولاوز **بیت** بر لب جوی نشین و گذر عمر ببین
این اشارت ز جهان گذران ما را بس **همایون** فال قول
خجسته رایله اول طرفه متوجه اولوب طرفة العینده غبار سمند
رخش سکوهله دامن کوهی استوا اهل اقبال کبی بوسه جای سعادتمند
ان قلدی بر کوه بلند کوردی که قمهٔ همتی ذروهٔ آسماندن کچمش
و سیر تیغ سبزفامی سپهر زرنکار آفتابه یتورمش **بیت** یوجلمش زروه

یوجلمش زروه‌سی عیوقه ارمش وارب چشمهٔ خو
خورشیده ارمش گویاکه برشیخ پروقار وبر زاهد
تقوی شعاردرکه موجب آیه والجبال اوتادا ها
پای ثباتی دامن تمکینه چکوب چشمهٔ چشم گریانیدن
سیل سرشکی دامن دیاره روان المش شاه کامکار
مرکب براق رفتاری برق وار بالای کهساره سوردی
وابر بهار گبی اطراف کوهی طواف ایدب هرجانبن گوردی
ناگهان برفضا پیدا اولدی که وسعتده میدان امل گبی
بی پایان وبرعرصه پدیدار اولدی که فسحتده زمان ازل گبی
بی حد وبی کران لطافتده آب وهواده مشابه مرغزار جنان
ونزهت اشجار وبهجت ازهارده نمودار روضهٔ رضوان
دایهٔ خاوه نبات نباتنه سبزه حالته آب ورمش و مشا
طهٔ نامیه زلف عذار انگار ازهاره شانه اجید
تاب ورمش مرغان داودی الحانی نیجهٔ اغصان اشجار
کمان کروهه آفات حدثاندن فارغ البال وگلهٔ آهوی تا
تاری مراتع سبزه زارنده کشاد خدنگ حوادث روزگار
امن الحال صحن گلزارنده سلطان گل خیمه قورمش وسرو
جرعو جبار وصنوبر الفا وشرب قرشو طورمش دیدهٔ نرگس

کبی چشم دلدار پرخواب طرّهٔ سنبلی زلف نگار کبی پرتاب
بید طری سیاهیلر کبی کلکون جامه کیمش و سرو سهی
علویلر کبی سبز عمامه صارمش شعر زبان نسیم مشکبار اسرار رواح
کلزار جهانی سوی عالمه فاش ایتمش و کفت و کوی بلبلدن حـ
حکایت رنک و بوی کل سمع سکان سراچهٔ جهانه یتشمش نظم

لطیفه و دلکشا ایدی هواسی — روان بخش ایدی اب جانفزاسی
قضا نقاشی اوراق کلی حل — ایدیا اول رقیعه حکمتندی جدول
مزین در ریاحین ایله دوبار — اقردی چشمه ساری کنجه اولوز
کنارنده بنفشه لاله ایله — یوزین یوردی سحرکه ژاله ایله
سحر وقتنده طوتردی جهانی — حکادن غنه تی بلبل فغانی

اول مرغزارک میاننده برغدیر لی نظر وار ایدیکه چشمهٔ
حیوان کبی روان بخش و روح پرور و سلسبیل و کوثر ا
انک صفاسی رشکندن مغبر و مکدر بیت روان اندران
ماهی سیم سیما — چو ماه تو اندر سپهر منور — وزیر بورکی
تا کنار غدیرتی سریر پادشاهانه تزیین ایدوب همایون
فال مسند استراحتنده آرام ایدی ندیمانم ملازمان
ملازمان رکاب سعادت انتساب دخی سریری برکنارده

طلال

ظلال اشجارده قرار ایتدیلر و اول هوای ماویه مثالدن
حکرهٔ بو منزل بهشت ایتنی غنیمت شکرن بلوب زبان حاله
مربری بو بیتی انشا ایتدیلر **بیت** یارب منم از بادیهٔ رنج وا
والم وارسته نشسته در گلستان ارم **شاه وزیر انبسا
انبساطده** مرکب سودای اسب و فیلدن پیاده اولوب ور
ورخ همتی فرزین بند خیالات و بردشهمات عرصهٔ تعلقا
تدن ساده قلب عجایب مصنوعات الهی و غرایب مبدعا
ت نامتناهیده تأمل ایتدیلر و حمد و ثنای ملک متعال و صانع بی
زوالی که نقاش قدرتی لوح سنگین کهسارده کلک صنعیله
انواع نقش و نگار و نیرنگ حکمی دل سنگیندن بودکلو
نباتات رنگارنگ آشکارا ایتمشدر **ستودی قلدیلر** گاه اوراق
گلستاندن بو بیتی تکرار ایدرلردی نه بلبل بر گلش تسبیح
خوانیست که هرخاری بتسبیحش زبانیست وگاه
صفحات بهارستانده بو نقشه نظر اعتبار ایدرلردی
بیت گاه ساز و برگ گل را مرکب از باد صبا که نهد برپا
ی سرو از آب صافی سیلی صحیفهٔ کتاب ابده که فاعتبروا
یا اولی الابصار خطی ایله محشیدر **وفجرنا فیها من العیون** معنا

شکرین ادا

سن مشاهده قلورلردی و لوح زمرددن سبزه‌ده که ا
نظر الی آثار رحمة الله آیتنه محلی در وجعلنا فیها جنات تفجیرن
مطالعه بیورورلردی مکر اول حوالیده بر درخت عالی وار ایدیکه
قدمه ارمنزات العماددن دم اوررردی سفینهٔ نوحله توام
بلکه اندن مقدم کلردی مدت تمادی ایدیکه برگ و باری
دوکلوب تیر اصلغه و شاخساری قرلوب یدا قطعه دونمشدی
کمال کهنه لکدن بیرلرکبی حرکته بی مجال و تندباد حوادثدن
و صرصر روزکاردن بی بر و بال اولمشیدی دمرهٔ دهقان دمر فصل
کسبه اصلنه آتش بررردی ارهٔ نجار روزکار قطع بود تارینه
دوش بلردی بیت شاهد باغست درخت جوان برجو
پیر جو شد بشکنندش باغبان اگرچه که اول درخت اجوف
مثال معتل خلال و صحیح اعتقادلرکبی فارغ البال ا
ایدی مثلا اما خیل زنبور عسل له مالامال ایدی اتفاق بو حالده
نظر همایون فال اول درخت عزیبا حواله مصادف اولدی
و زنبورلرک هیئت غریب و حرکات عجیبین مشاهده ایدب شور و شغبین
کوردی وزیر جهاندیده دن صوردی که بو مرغان سبکبار انک

بو درخت حوالیسنده اجتماعندن سودی و بو هوام حزین
آوازک نشیب و فراز مرغزاره آمد شدندن مقصودی
ندر بونلر کمک لشکر فراوانیدر و کمک کمربستهٔ فرمانیدر **نظم**

کمک خدمت آمیدر سالار کمدر در — بو بجید لشکر سرداری کمدر
ازین آمد شدن مقصود شان حیت — درین محراب که معبود شان

حیت **خجسته رای دعا اتدی و ایتدی ای شهریار** کامکار بونلر
برگروه شریفدر با منفعت و بر طایفهٔ لطیفدر بی مضرت برمقصا
ی لطافت و نظافت ذاتی که بو طایفه نک لازمهٔ ذاتیدر
شرف وحی الهام له مشرفدر که آیة **واوحی ربک الی النحل** ا
اندن عبارتدر و کمربستهٔ امر الهیدر که فرمان ان اتخذی
من الجبال بیوتا اندن کنایتدر بونلرک یعسوب نام بر پادشاه
شاه بنامی واردر که خلقتده سایرلردن جسیم و اخلاقده مصدوقه
انک لعلی خلق عظیمدر جملهسی انک شوکت شوکتندن
برگ بید کبی لرزان و صرصر سیاستندن اوراق خزان کبی
ریزاندر **اول برگاه مربع و کاه مسبع ده که** قصر سریر خورنق مثلی
متکلف و مضبوطدر قرار ایدب محافظهٔ شوکت و شوکتی و [illegible]

وملاحظهٔ جانب حشمتی ایچون وزیر وحاجب وچا
وچاوش ونایب ودربانان وپاسبان نصب اتمشدر
ملازمان دولتی ومقربان حضرتی کیاست وفراستده وعلم
هندسه ومساحتده برمشابه‌ده‌درکه هربری مسطر وپرکار
وپلازده ومنشار متساویة الاضلاع متناسبة الاوضاع بر
قصر مهندس طرح ایدب اوستنه برسقف مؤسس وضع ایدرلر
که اکر سنمار معمار وارشمیدس مهندس کورەلردی انکشت
حیرتی دندان رشک غیرتله اصرب دفتر دعوای معرفتی وصناعت
هندسه ومساحتی دورەلردی چون رفع قواعد قصردن
متقاعد اولورلر امیر نحل زبان حالله انلردن عهد واقرار الور
که زنهار نورانیت لطافتدن ظلمانیت کثافته متبدل اولوب
ذیل طهارت ونظافتدن لوث نجاستله آلوده قلمیه‌لر انلر
انلردخی اول عهده بناءً شاخ کل وکلبن وسنبل ازهار تازه
تازه ورياحين پاکیزه دن عزیزیه قونرلر واول ازهار
نظیفه‌دن غذای لطیف تناول ایدب درونهٔ معده‌لرنده
هیولاء نباتیدن خلعت صورت مستعاره منخلع اولور
وعسل مصفا خلعت کیوب برلعاب تازه وشراب خوش

خوش مزه

خوش مزه مجتمع اولورکه دار الشفاء حکمتده ظروف شربی بر
بر بوشنده دفعاً للالتباس فیه شفاء للناس حروفی یاز
لمشدر . چون خانه لرینه معاودت وکاشانه لرینه مراجعت
قله لر دربانلری تلقی ایدوب قوه شامه ایله جیب ودامنلرن
تجسس وتفحص ایدرلر الرعقد عهد معهوده در مینلک اولو
دامن طهارت لرن الایش نجاستدن پاک طوتمش اولر
اجازتدر حجره مسدیس وخانه مؤسسلرینه کیرلر والر
عیاذاً بالله بونلک مضمونندن که بیت میت وفادر کمر
عهدکن تانقوی عهد شکن جهارکن تجاوز ایتمش او
اوله لر وانلردن موجب نفرت وموروث کراهت
اولور رایحه احساس ایده لر فی الحال نیش زهرآلوده
تار وبود وجودلرین نابود ایده لر واکر دربانلر تغافل ایدوب
برآلوده دامنه یول ویره لر مشام پادشاه رایحه
کریهه لی استشمام ایدوب کندوسی بالذات بو حالی تفحص
ایلر واول زنبور بدبخت برکشته لی سیاستکاهه
کتوروب اول اعتی دربان بعده سیاست زنبورلی اده
فرمان ایدر تا بونلر عدن برفردی بو جنس حرکت المیه

اخبارده کلمشدر که جمشید جهاندار آیین دربان و پاسبان
و تعیین حجاب و نواب و ترتیب و تمهیدی اندن دن المشتهردر
و مرور زمان و کردر ملوان ایله مرتبه‌ء کماله ایرمشدر
همایون فال چون خجسته رایک توکلا ابن اشتدی طبع
لطیفی انلرک اشنا سن مشاهده سنه رغبت یورب اول
درجت جانبنه توجه ایدب کیتدی برز مان انلرک در
درگاه و بارگاه و حشمت و شوکت و قانون ملازمت
و اوضاع و اطوار حرکتلرن تماشا اتدی برجمع غریب
کوردیکه امر الٰهی یه فرمان بردار و سلیمان وار سمند هوا
هوایه سوار **بیت** جمله‌سی برچراغه پروانه هر بری
خدمتنده مردانه **منازل منیعه و مواضع رفیعه‌ده** را
قرار اتمشلردر و اغذیه‌ء لذیذه و اشربه‌ء پاکیزه اختیار
اتمشلر هیچ بریسی ابنای جنسنه ایذا و آزاره قصد اتمزلر
و هر بری کنده و مرکزنده قرار ایدب پرکار وار دایره‌شند
دایره‌شندن طشره کتمزلر **نظم** خوشا سرفرازان کوتاه دست
دست بزرکان خرد و بلندان پست **بیت** خجسته رای بیدبای
ایتدی عجبدر که بو هوا انک نهادنده سبعیت مرکوز ایکن بر بریله

باوجود که نیشلری وار نوشدن غیری نسنه ویرمزلر باو
وجود که بونلرڭ هیئت بتیه‌ٔ اولنمشدر بلطف وملا
یمتدن غیری نسنه کوسترمزلر اما آدمی زاده یواوصا
فڭ خلافی مشاهدر که اکثر تا بعضی بعضنه ضد و ازار
اضرارده بلکه جمیع آیات‌لره بر برینه مقام ایذا وانتقامده‌در
بیت دوزنکر کرنسر نامردمی بر خاردر انداذمی از آدمی
وزیرا ایتدی ای پادشاه خرده بین وای شاهنشاه
روی زمین بو جانورلر که نظر عبرتله منظوردر طبیعت واحد
اوزره مفطوردر ونوع انسان طبایع مختلفه اوزره
مخلوق ومطبوعدر بونلرڭ ترکیبنده روح وجسم لطیف
وکثیف نور وظلمت آمیخته‌در ونقد ملک وملکوت
حاصل علوی وسفلی قالب قالبلرنده ریخته‌در اول اجلدن
درکه هر بریچون مستقلا بر مشرب وعلی حده بر مذهب ویرا
ویرلمشدر قد علم کل اناس مشربهم بونلره هم عقول ملائ
یکه‌دن بهره ویرلمشدر وهم نفوس شیاطیندن حصه روزی
قلنمشدر تا هر کشی که دست همت ایله حبل متین عقله متمسک
اولور ولقد کرمنا بنی آدم درجاتنه ترقی قله واول شخص که

فرمان نفس بدفرمایه مطیع اوله غایت رذالتدن درکات
بل هم اضلده محبوس قله **بیت** بهر از ملکت هست ونصیبی از دیو
ترک دیوی کن وبگذر بفضیلت ز ملک   واکثر ناس متابعت
نفس خسیسله شقی وخبیث اولوب حرص وحسد وحقد وغضب وظلم و
ستم وغیبت ونمیمه وسایر اوصاف خبیثه واخلاق ذمیمه یه
مظهر اولمشدر **نظم** بخبردی چند زخود بیخبر   عیب بسندنده
برغم منبر   دود شوند ازبار ماغی رسند   باد شوند ا
ز بحر اغی رسند **همایون فال بومقال حکمت مالدن** منتبه
اولوب ابتدا جون فطرت انسان واحوال نفس پریشان بر
بیان اتدوگک منوال اوزره در بنی ادمه صلاح اولدر که
پای عزلتی دامن فراغته جلوب علایقدن منبتل ومنفصل
تزکیهٔ نفس وتهذیب اخلاقه مشتغل اولالر   با شهد
که اول واسطه ایله ورطهٔ خونخوار ضلالتدنکه منشاء اخلا
ق ناپسندیده در خلاص بوله لر **ع** زین میان گر بتوان به
که کناری گیرند **سابقا اوش و** هوشمند تیتشیدیکه حضور وخانده
وفراغت عزلتده در حالیا عین الیقین بلدم که اکثر
اکثر اشخاص انسانیه ایله مصاحبت ومحاورت مارا

افعی دن زیان کاردر انلرکله مخالطت و معاشرت مخاطره‌لی
حالت نزع روحدن دخی دشوارمش **بعض حکمای تجرد شعار** که کنج غار
اختیار ایدوب اماکن نغاره رفتار ایتمشلردر بو معنیه
نظر اعتبار قلمشلردر **نظم** هرچه بگزید هرکه عاقلست
زانکه در خلوت صفاهای دلست   ظلمت چه به که ظلمتهای خلق
می گزیند عاقل از غوغای خلق **پس مرد بند** همتی لایق بودر که
قطع تعلق ایده ماسوای خدادن و سراچهٔ قلبن کنج ودن دخی خلوت گرد
ایده که فکیف که ما عارفان **بیت** خلوتی خواهم که در وی چرخ اگر چون گرد
باد   خاکدان سر ابرد نیابد گرد من **خجسته رای** چون همان
فلکک بو حالن وقصد فراغت و اعترافن مشاهده ایتدی ایتدی اگرچه
که زبان الهام نشان جناب پادشاه کامیابدن صادر اولان عین
صدق و محض صوابدر فی الواقع صحبت سبب انتشار خاطر و استیلای خواطر
و عزلت موجب جمعیت باطن و ظاهردر نته که بو معنیده **رباعی** دانی که
شب و روز که مجموع بود   ان گوشه نشین که مجمع نزود
در غنچه دل نازک گل باشد جمع   چون رفت در انجمن پراکنده شود

اما بعض اکابر دین و ارباب یقین بشرط صلاح حال مصاحبه و قرین صحبتی
خلوتدن ترجیح و کثرتی وحدتدن تفضیل ایتمشلردر بیت خلوت از اغیار
باشد نه زیار چون بیتن بهر وی اقدنه بهار وفی نفس الامر صحبت سبب
اکتساب فضایل و فواضلدر و وسیلهٔ اقتباس آداب اماثل و افاضل
بیت دست طلب از دامن صحبت مکسل تنها منشین که بیم دیوانگیست
و لا رهبانیة فی الاسلام حدیثی مفهومندن فحوی معلوم اولان بودرکه
فواید صحبت عواید عزلتدن زیاده اوله نی نوع انسانه اختیار کنج خلوت
و مصاحبت ابنای جنسدن فراغت نه کیفیتله متیسر و متصوردرکه فرمان
قدرت ربانی جماعت افراد انسانی آنی تر احتیاج ایدوب بر برینه
جهتدن آخره محتاج ایتمشدر اول اجلدندرکه بو نوع مدنی بالطبع واقع
اولمشدر یعنی طالب اجتماع عددر و تدبیر معیشتلری معاونت و مظاهرت
محالدر بقاء شخصی و نوعی لری بی مخالطت و مشارکت ممتنعدر و تمشیت انسانک
لا انکه موانسن فرضا که افراد انسانیه دن بر فرد تدبیر غدا و ترتیب لباس
و مسکنده استبداد و انفراد قصد ایلیه اولا تکمیل آلات حداد و دولگر و
نجاره که تحصیل اعمال زرع و حصاده تفرع ایدر اشتغال ایتمک کرک مقرردر

اولان مانده اكابى غدا بق متيسر دكلدر و جميع اوقاتن تمام متمتنه
صرف اتسه جمله سين دكل بعضسنك فرخى حقندن نكلكى متصور دكلدر
كيت حكماء كلمشلردركه هر شخص بر كاره كاركردر تا بر شخص بر لقمه نان
افطار ايليه پس بو مقدمات دن معلوم اولديكه تدبير بقاء افراد انسانى
معاونتله متوقفدر و معاونت بنى اجتماع محال و مظانندن بى لحاظ
ممتنعدر پس عزلت زمرهء انسانى منافى حياتدر نا كانيدر بلكه معقوله
محالات و قبيله ممتنعاتدندر كويا نبر الجماعة خير بو معنى يه اشارتدر
بيت بكير دامن جمعيتى وكارى بساز كه هيج كار متيسر نشد به تنهائى
همايون فال ايتدى اى وزير صافى ضمير بيان ايتدوكك معانى اكرچه كه
خلاصهء علم حكمت و نقاوهء دانش و معرفتدر لكن خاطره بو خاطره خطور ايدر
اندركه بو طايفه محتاج اختلاط و اجتماع اولديغى آلتنه اختلاف مشارب
مفضى نزاع و تباين مذاهب مقتضى انقطاع اولسه كركدر زيرا كه بعضى بعضنه
زور و قوت سبيله يا مال و مكنت جهتيله غالبدر پس البته غالب مغلوبى ربقهء
چكمكه طالب و اكثر حاصلات عمرى حوزهء تصرفنه كتورمكه راغبدر و تغالب
موروث نزاع و عناددر و نزاعك آخرى انقطاع و عنادك عاقبتى

فساد در **بیت** نزاع ایجاد آتشی برافروزد که از تاب تب
هرچه باشد بسوزد ۰ وزیر ایتدی ای شاهنشاه حکمت پناه اندفاع
اشکال نزاع وجدال متیسر **وانک ایچون** بر تدبیر و قانون معین و
و مقرردر که هر فردی کندی حقنه راضی و قانع اوله و تصرفات عدوانی
دست تعدی سنه مانع اوله اول تدبیره سیاست دیرلر **انک** مداری
رعایت قانون عدالتدر که محافظهٔ خاق وسطدن عبارتدر یعنی مرکز
دایرهٔ اخلاق شمایلدر و بحکم **خیر الامور اوسطها** اطرافی مشتمل انواع رذایلدر
نته که دمشدر که **نظم** میانهٔ طرفین از صفات چندانی تفاوتست
که از آفتاب تا بشبها **پس** اختیار وسط راستدر جمیع امورده اندن دلیل که
خیر الامور اوسطها ۰ پادشاه ایتدیکی اول قانون سیاست که انی ضبط
رعایتله افراد بنی آدمدن ظلم و تعدی زایل **و احوال** عالم صلاح اوزره اعتداله
مایل اولا کمدن مفهوم و نوجهله معلوم اولور ۰ وزیر ایتدی اول قانون
معین و اول تدبیرک مبتنی بر فرد کامل و مکمل و مؤیددر که فرستادهٔ حضرت
عزتدر **حکمای گزین** اکا ناموس اکبر و علمای دین رسول و پیغمبر دیرلر
قانون اوامر و نواهی سی که فی الحقیقه صابون دلیس معاصی و مناهیدر

مصلح احوال عالم ومعدل اهواء بنی آدم در چون اول پیغمبر که وا
واضع قوانین شرع مطهر در دار الملک آخرته عزیمت بیوردیلر
اجراء قواعد دین واصلاح مصالح مسلمین ایچون بر سایس ضابط
دن لابددر زیرا که اکثر خلایق کندو حالنه لایق اموردن غافل
ومتابعت هوا ومطاوعت نفسه غایة مایل در لاجرم بویلک
میاننده بر حاکم قاهر مهم لازمدر که قواعد امر ونهی پیغمبریکه شرع مطهردن
عبارتدر محافظت اده قانون سیاستی کما ینبغی رعایت قله تا هم مطرز
فرق ملت افسر دولته سرافراز وهم لباس سلطنت طراز اعزاز ایله معلم
اوله که الملک والدین توأمان بیت شرع و خود شاهی و پیغمبری چون
دو نگین اند یک انگشتری — بو معنیده بیورمشلردر نظم هم شرع ز ملک
ارجمندی دارد — هم ملک ز شرع سربلندی دارد — همانا تو فال ایتدیکه
اول حاکم که واضع شریعتدن صکره انکله وجودی لابددر نه حالت اوزره
وضبط ملک وملتده نه خصلتلر وزره اولمق لازمدر نجبه رأی ایتدی
حاکم مزبور لازمدر که قواعد سیاسته واقف ودقایق عدالته عارف
اولا و آل دولت صدد زوالده ومملکت شرف انتقالده اولو

نعمت سلطنت عدالتله اولور پایدار کار جهان عدالتله بولور قرار

و واجبدر که ترتیب مراتب انسانه تمیز کاملی و تقدیر مقادیرا
اشراف و اعیان وقوف شامل اولوب بلکه بجه طایفه نی تقویت
و تربیت ایلر که مخالطت و معاشرت ایتمک مناسبدر و بجه گروهی
مقهور و مهجور ایدوب مصاحبتلرندن مجانبت گوسترمک فرض و واجبدر
زیرا که ملازمان حضرت سلطنتدن اول کمسنه وار که کمر عبودیت سلطانی
میان جانه جلوب سعادت دنیا و نجات عقبای پادشاهه سعی ایلیه بلکه او
اکثرینک رعایت قاعده ملازمتدن غایت عرضی جلب مال و منافع
یا سبب مضار و مکاره درو ولی نعمتنه بیک مضرت مترتب اولور بیرده
کندو نفسنه بر منفعت تصور ایتسه روا رکند و جایی راجح در بیت

جون لاف زنان کر تو غریزی شوند جمله کسان کر تو بجزی رسند

انلر که هر حالی حرص و طمع اوزره در ممکن که بعضنک سینه سنده بغض اغزه
کینه اوله داول طایفه که آستانه سلطاندن انلرک فوایدی بو گروه
عوایدندن زیاده اوله تسکیاده لر چون مابینلرنده حقد و حسد بیدا اوله
انواع آزار و ایذا و اصناف عداوت و بغضا ظهوره کلوب انواع حیله ا

قضایای

قضایای کاذبه‌یی صورت صدقده کوستروب و امور باطلهٔ غیر واقعه‌
یی موضع واقعده عرض ایده‌لر چون پادشاه حیله‌لی احتیالدن
عاطل اوله و کلام ارباب غرضی سمع قبولله اصغا ایدوب تفرس احوال
و تفحص اوضاع و افعالده متکاسل اولا شر شعلهٔ اختلال هر مرتبه
ارتفاع و اشتعال بوله که ع باران و صد ساله فرو نشاند
نظم منه گوش بر قول صاحب غرض — که از کینه در سینه دارد مرض
بهم بر زند عالمی در دمی — پریشان کند در دمی عالمی اما پادشاه چون
بیدار دل و هوشمند و آگاه ضمیر و خردمند اولوب غور مهماته بسیار فکرله
وصول کلیات و جزئیاته قوت ذهن و وفور زیرکله احاطه و شمول فضل ایله
و فروغ راستهٔ ظلام دروغدن امتیاز و یروب استماع کذب صریح و اصغاء
افک صراحدن احتراز قله هم دنیاده بنای سلطنتی رخنهٔ خللدن امین و
هم عقباده فایز دولت نجات و درجات علیین اولا نظم هرکه درین
خانه بنیاد کرد — خانهٔ فردای خود آباد کرد — دادگری شرط
جهانداریست — دولت فردا ز کم آزاریست هر پادشاه اگر
اساس سلطنتن قواعد حکمت و قانون عدالت اوزره طرح ایدوب
مواعظ علما و نصایح حکمای دنیا و امورینه پیش نهاد قله هم مملکتی معمور و آبادان

وهم رعیتی خوشدل و لا شادان ایته که رای اعظم دابشلیم هند که
بنای سلطنتدن حکیم بیدپای برهمنک قواعد نصحتی اوزره متین قلوب
اندن سلاطینه لایق ایتمش و اطوار تحقیق انمشدر لاجرم مدتلر
کامکار و کامران اولقده روزگار کچردی چون قضای غروردن برای ابروره
انتقال ایتدی نام نیک فرزند کرجمیل یادکار قودی کتدی بیت جهان غوغا
لری براد ایجون در سنکا ولدر فانی یاد ایجون در بیت هر چند فکر
میکنم از هر چه در جهان نام نکوست حاصل ایام آدمی همایون
فال چون رای دابشلیم و بیدپای حکیم خبرن اشتدی غنچه تازه کبی هنکام
سحرده تبسم نسیم صبادن تبسم ایده چمن فرح فزا بساط نشاط طره شکفته و
خندان اولوب ایتدی ای خجسته رای مدت مدید و عهد بعید درکه سودای
قصه برهمن رای دلده ممکن و اندرک خیالات مقالات و ملاقاتی
خلوتخانه ضمیرده جای کیر اولمشدر ع عمریست که سودای سر زلف تو داریم
چندانکه رسم تفحصده سعی بلیغ و هر چند که کیفیتنی حوالتدن استفسار ده
جهد بی دریغ ایتدم اول قصه دن بر حصه بولمدم و اثر بلمدم
بیت با هیچ کس نشانی زان دلستان ندیدم یا من خبر ندارم یا
او نشان ندارد واولنه ماندن الی هذا الان متفحص و حیران ایدم

که انکی

که ایلرک نام و نشانی کیتمک دماغندن کوش و هوشمه
ایره و پیوسته دیدهٔ برصدد شاه راه انتظاره قویوب
نکران ایدم که بو حاکک جمالی نه جانبدن نور کوستره **نظم**
کوش بر آواز دارم مژدهٔ زان لب کجاست   دیدهٔ بر راه هست
یارب بر تو دیدار کو **حالا بحمد الله تعالی معلوم** اولدی که
وزیر بزرکوار بو احوالدن خبردار و بو رموزدن واقف
اسرار ایمش **ع** فحمداً ثم حمداً ثم حمداً   آخر دلم بآرزوی
خویشتن رسید   آنچه از خدا می طلبیدم بمن رسید
امیدوارم که بی توقف بنی مقالات رأی و برهمندن
بهره مند ایده سن و منت دارم که اول قلاید نصیحت و فراید پند
کردن جانمه بند و کوش اذعانمه پیوند ایده سین تا سنکا بو
واسطه ایله اداء حقوق نعمت حاصل اولا و اول مواعظ
و نصایح استماعیله بزدن دخی رعیته فواید و منافع وا
اصل اولور ∴ بر کلام که انابت مجرد تکلمی سبب اداء شکر
نعمت و استماعی خاصه و عامه فایدهٔ تمام و منفعت تمام
نهایت اولا نظر در که بغایت میمن و متبرک اولسه کرک
نظم زبان خردمند روشن روان   کلید در گنج حکمت بود
در گنج بکشا و نقدی بیار   که او را عیار نصیحت بود ∴

نصیحت باران وجه کوبا ملوک که دروی صلاح رعیت

بوده **آغاز داستان دابشلیم و بیدپای حکیم** وزیر رو

شن ضمیر راست تدبیر زبان فصاحت و دهان بلاغتیله

احوال رای برهمنی تقریره شروع ایدب ایتدی **نظم**

ای شهریار دهر و شهنشاه روزگار   اوسنکده سایه گستر

اوله لطف کردکار   اجرام رام و بخت بکام و فلک غلام

دولت مطیع حکمکه اولا روزکار یار **طوطیان شکرستان**

حکایات و دوستان سرایان بوستان روایاتدن کوش

هوشمه تنبیه ایتدیلرکه معظم بلاد سواد هنده که خال چهرهٔ ممالک در

بر پادشاه بیدار بخت و فیروز روز و رای جهان آرای رعیت

نواز و مظالم سوز واردیکه گردن عروس سلطنت حلیهٔ

بذل و معدلتیله آراسته و چهرهٔ مخدرهٔ مملکت گلگونهٔ حلم

و سیاستیله پیراسته و صفحهٔ جهانی مصقلهٔ عدل و داد ایله

زنگار ظلم بیدادن زدوده قلمشدر **و کافهٔ جهانیان**

ظل ظلیل مرحمت و معدلتنده آسوده اولمشدی بنور

بنور عدل اطراف جهانرا کرده نورانی   بلی ازعدل روشن کرده

آیین جهانبانی **اول پادشاه رای دابشلیم** درلردی آنلرک لقبنده

حکایات
حال جمهو

معناسی پادشاه عظیم دیمکدر . بر بزرکوار دیکه قلعهٔ سپهر زبرکاه
بو سمو درجه و مرفعت مدارله قلهٔ کوه شکوه و عظمت و وقارنه یتردی
و غایت علو همت و نهایت شهامتدن معالی امور و عظایم مهماتدن
غیریه التفات ایتمزدی . مدار قلاده . وپیل دمانی واریدیکه فیل ابرهه اکر
سطوت و صولتنه نسبت بر پشهٔ ناتوان ایدی . و عدد مردان کارزار
و دلیران کارکذاری بیحد و بی کران ایدی و حشمت موفوری و مملکت معموری
و رعیت مسروری واریدی ع انچه شاهان همه دارند تو تنها داری
بو استغنا و عظمتله رعایا ما بیننده کندو شغبنه فصل خصومت ایدردی و غور
کار و احوال دیارده کندو بالذات مطلع اولمق دلردی بیت دست رعایت
زرعیت مدار کار رعیت برعایت سپار نثر چون چهرهٔ مملکتدن حلیهٔ
عدل و سیاستله حالی . و ساحهٔ ایالتی اعدای دولت و مدعیان لاابالیدن
خالی قلدی . فراغت خاطرله مردم بزم عیش و عشرتده خرم اولوب
کامکار و کامیاب روزکار کچردی . و همواره مجلس معارف بار
و عوارف نثارنده ندمای حکمت شعار و حکمای فضیلت اشتهار حاضر
اولورلردی . و محفل لطایف کلمات و زیور مناقب مکارم صفاتله زینت

ویرردی برکون منظرنده اوتوروب جشن جمعیت پادشاهانه
آراسته و اغانی غوانیدن نیل امانی و نصاب شادمانی حاصل قلوب
سواقی و جاریات و جواری ساقیاندن کام دل و داد وقت الدی

نظم مهیا اولدی بزم خسروانه   چالندی هر طرف چنک و چغانه
کمش ساغردن زرین قدحارن   سماط بزم دوندی گلستانه

شاه گردون فراز چون زمزمهٔ ساز و نغمهٔ مطربان خوش آوازدن
استیفای التذاذ ایتدی استماع داستان حکمته اهتزاز ایتدی
و چون تماشای رخسار رنگین مه رویان زهره جبیندن فراغت قلدی
مشاهدهٔ جلوات کلام نصیحت انجامه رغبت بیوردی نظم غذای روح حیوانی
نیلدی   سماط بزم روحانی چیکلدی نثر و حکمای بزرگوار وندمای
فضایل دثاردن تفاصیل محاسن اوصاف و احاسن اخلاقی استنطاق
و استفسار ایدب گوش هوشن جواهر آبدار کلمات حکمت نثار ایله که
نمودار در شاهوار در مفرط و منقّف قلدی ع سخن درست و تعلق
بگوش شه دارد نثر پس انلردن هر بری صفات حمیده دن بر صفات
و خصال ستوده دن بر خصلت تعریف و توصیف قلدی تا تکلم الکلام

متکلم الکلام

بحر الکلام بر حسب اقتضای حال و مقام جواد کلام میدان جود و
کرمده خرام ایدوب فنون سخن بو بابده خوشخوان اولدی بیت
شبی بخیمهٔ ابداعیان کن فیکون حدیث لف تو رفتست الحدیث
بچون آمد خلاصهٔ اقاویل حکما و نتیجهٔ آرائی ندمای حکمت انتما
بونک اوزرنه منجر اولدیکه اشراف اخلاق و اجمل اوصاف صفت جود
ولهذا معلم اولدن منقولدر که جود اجود صفات ذات واجب
الوجوددر زیراکه جودک نهایتسی جمله موجوداته واصل و کرمی ابی جاده
غایتی مجموع مخلوقاته شامل حاصلدر وصاحب نبوت کبری بو مسندده
جود بر نهال طوبی در نهالدر که جمن جنتده بتمش و کنار جویبار کوثرده
نشو و نما بولمشدر که السخاوة شجرة فی الجنة بیت دیمش اولمسنه
خیر البشر در سخاوت جنت الجود بر شجردر وحدیث غریده الجنة
دار الاسخیا نظم مایهٔ توفیق کرم در کرم کنج سعادت ترکه درم
در درم کنج روانادر صور ریسک نشان کنج روان بذل
روان درهمان رائی چون بو مثلیه واقف اولدی عرق جود جبلتی
داریختا صلیسی حرکته کلوب بوردی تا در کنج کرانمایه یی جوب

خاص و عامه صلای انعام ایدیلر و شهری و غریبی نصیب تامله غنی
و محتاج فقیری عطای عمیم ایله ابنای جنسدن مستغنی قلدیلر **بیت**
ز ابر کفش شد روان قطرهٔ باران جود　　شست زرخ احتیاج
از ورق روزگار **اول** کون تمام افتاب تابان کبی زر افشان
لق و بخت تازه و دولت جوان کبی کامرانلق ایتدی تا اول زمان که
سیمرغ زرین جناح خاوران عزم آشیانهٔ قیروان ادب غراب
شب سیاه چهرهٔ بال ظلمتی اطراف جهانه سایبان ایتدی **بیت** کونک
بیمانه سی طولدی بتب اولدی　　افق برله شفق لب برلب اولدی
پادشاه سر فراغتی بالین استراحته قودی و خیل خواب سپاه
هواس و قوای دماغنه شبیخون قلدی **نظم** صونب ساغر الینه ساقی خواب
ادب نرکسلرن اول باده سیراب　　کلستان مثالی قلدی سیران
ریاحین خیاله قالدی حیران　**نقشبند خیال** عالم مثالده بو صورتی
تصویر ایتدیکه بر پیر نورانی که سمت صلاح سیماسنده بیدا و علامت کرامت
ناصیه سنده هویدا ایدی کلدی و رایه ثنا ادب ایتدی بو کون جسته
مبالغه مبلغ نفقه ویردک و طلبا لمرضاته برخزینه کرانمایه صدقه

قلدک امری علی الصباح که شهسوار میدانه آسمانه توسن چرخ
گردونه سوار اوله سندحی قدم عزیمتی رکاب سمند دولته و بیت
جانب شرقی دار السلطنه توجه ایله که دفینهٔ رایگان و گنجینهٔ شا
یگانه اله کتورمک کرک واول گنجینه اقدارله پای مهابا تالی
فرق فرقدانه و سر مفاخرتی ذروهٔ آسمانه یتورمک کرک ای
جون ترجمان عالم غیبدن بو بشارتی اشتدی حجاب خواب و پردهٔ
غفلت بصر بصیرتدن کتدی و خیال گنج و مژدهٔ بی رنج ایله
شاداب اولوب زبان حالی ایله بو بیتی انشا و انشاد ادوب کندی

بیت خیال گنج می‌بیند چراغم نسیم دوست می‌یابد دماغم

و شرط طهارتی رعایت ایدوب قاعدهٔ شریعتی اوزره مراسم عبادت
و لوازم شکر نعمتی اقامت ایتدی تا اول وقت که گنجور قدرت
مفتاح مشتعله قفل خزانهٔ افقی آچدی و دست زراف ن مخزن
فلکدن نقود انجمی زیر دامن شعاعه صاجدی بیت بامدادا که نسیم صبح
آمد زود از در گنج قفل زر بگشود شاه امر ایتدی هر سمند رهوار
و بادرفتاری زین زر و لکام مرکوبلرله احضار ایتدیلر و طالع همایون

وطاير همايونه سوار اولوب مشرق صوبنه متوجه اولدی **بيت**
دولت اقبال اتوكنه كاب اندر ركاب   نصرت تاييد اتوكنه عنان
اندر عنان **چون** حدود عمراندن عرصهٔ صحرا و بيابانه يتدی برجانبه
نظر صالوب مقصد معهودن خبر طلب اتدی بو اثناده ناكاه بر كوه
پر شكوه كوردی كه كمند نظر عقدهٔ كمر كاهندن تجاوز اتمز و نردبان
هوا كوشهٔ بام رفعتنه يتمز **بيت** اولمشيدی سمايه همسايه
منزل وجه ذروه سی پايه   دامن كوهده بر غار تاريك كوردی كه بر
پر روشن ضمير در غارده اوتورمش و يار غاری رحمت اغيار دن تنگ
بيت با خبر وی خبر هر چه هست   سوخته و ساخته با هر كه هست **چون**
نظر پادشاه اول عارف آگاهه راست كلدی قلبی مصاحبتنه راغب و خاطری
مجالستنه طالب اولدی   بر صافی ضمير چون شاه جهان گيری كوردی صفحهٔ چهرهٔ
منيرندن نقش ما فی الضمير ی اوقيب زبان نثار له ايدی **بيت** ای تو را
سلطنت عالم جان داده خدای   منزل تست دل و ديده فرود آی در آی
شها اگرچه كه كلبهٔ اخوان در و مندان قصر زر نگار مقابله سنده حقير و كنج
زاويهٔ محنت نشينان ايوان كردون مدار شهر ياركا منكاره نظر او

امر مختصر در ع قدیمی شمار معهود عادات پادشاهلر حال فقرایه
نظر مرحمت ایدوب گوشه نشینلری دم بقدمله نواخت ایده گلمشلردر
وانی تتمه اخلاق حمیده و اوصاف پسندیده دن عد ایلمشلردر بیت
نظر کردن بدرویشی بزرکی را منافی نیست سلیمان با چنان حشمت
نظرها بود با مورش داشیم کلام درویشی سمع رضا ایله اصغا ایدب
مرکبدن پیاده اولدی و درویش خیراندیش انفاس مبارکیله استعانت
ایدب استمداد و همت قلدی بیت شهک کر اختر اولسه در تاجی دعا
وزینه وار در احتیاجی استیفای مصاحبه تلکه عزیمت برا
ادجک مجال غار زبان اعتذار ایله ابتدی نظم از دست من که اینایه
مهمانی چون تو پادشاهی اما ما حضر بر یادکارم وار در که طریق
ارثیله بدرمدن انتقال ایتمشدر خاکپای شاهه نثار ایلرم اول بر گنج تامدر
که بو غارک کنارنده بر دفینه گران وار در که نقود و جواهری بی کران
و گنجینه شایگان وار در که عجایب و غرایبی بی پایان چون بن بر
بیت قناعت گنج اما دست اگر دانی ازو تا توانی رو مگردانی
کنج فراغتده القناعة کنز لا یفنی گنجینه سنه فایز اولدم و سود و زیان
روزگارم اچون گنج قناعتدن که بازار توکلده اندن ایچ الوب

بر نقد بوقدر سرمایه قلدم انك تحصیلنه طالب وطلبنه راغب اولدم
بیت چو بولدم بر بره جان آتشندن   الم بودم جهان آز
آلایشندن   اگر خسرو کشور کشای بر تو التفاتکری ایله گنج دفینه
کنجی روشن قله لر وبیوره لر که ملازمان رکاب سعادت ا
انتساب جبت وجوی ایدب عرایس نفایس جواهر زواهر که هنوز
مهر نکار رشته در منصه خزانه عامره ده جلوه ویره لر دور دکلدر
دانشیم بو کلام جواهر انتظامی استماع ایدجك واقعه شبانه یی
یاد ایدب هذا تأویل رؤیای من قبل قد جعلها ربی حقا مفهوم ضمیر منیر
آیینه ضمیرنه منعکس اولدی وقصه پرنورانی وبشارت گنج شاه
یکانی نقیر وقطمیر بر روشن ضمیره تقریر ایدی شکرجه درویش ایتدی اگر
که بو مختصر پادشاهك علو همت وبرنهایت نظر محقرده اما لو تواله
ع
چون عالم غیبدن حواله در شرف حسن قبول ارزانی بیورمق گرك
ع کا بخه اید زعیب بی عیبت   رای امر ایتدی تا اطراف غاری حفره
مشغول اولدیلر وازرنج ایله راه گنجه ظفر بولدیلر تمام مخزون ومدفونی
نظر همایونه کتوردیلر نظم بجه باج برکوهر شاهوار   بجه خاتم وباره
وگوشوار   بجه درج سیمین صندوق زر   الجی درلو یاقوت لعل وگوهر
اوانی زرین وسیمینه ظرف   بو نوعه تحفه چون اول غار ژرف

شاه

شاه بیوردی تا صندوق درجک قفلن کیدر ویلر انجنده کی درر
غرر نوایدی جواهر زواهر وطرف تحف عجایبی تماشا قلدی وانلر
میاننده بر صندوق مرصع کوردی اطراف وجوانبی محکم بیدا اولمش
و پولاد زرنگاردن بر قفل رومی کردار اکا اوروندولمش اول قفلک
استحکامی بر مثابه ده که زبان بر مفتاح بیان معانی فتح البابنده
لال و ذهن بر حلال المشکلات حل تعقید اغلاقنده بر کلال اولدرکه
تحقق ایتدیلر انک کلید نافی لن بلمیارلر وکشادندن خبر الممیارلر رای
اول عقدی حل و اول مشکلی منحل قلمغه رغبت تمام و صندوق درجنده
مندرج اولان اثنا متاعه سنه شغف ما لا کلام کوستردی تا
اهنکران چابک دست تدبیر درستاله اول قفلی سکستدریلر صندوق
اچلوب انجنده بر درج ظاهر اولدیکه برج اسمان کبی جواهرله مرصع و
اول درج انجنده بر حقه درج اتمشلر که حقه ماه کبی بغایت مکلف و
مضع شاه بیوردی تا حقه نظرنه کتوردیلر دست مبارکیله اچوب
انجنده بر پاره حریر سفید کوردیلرکه ظهرنده بر قاچ سطر قلم سریانیله
مسطور و انشلیم متحیر اولدی که ایا بونه در بعض ایتدیکه صاحب

کنجنک اسمیدر بعضی دخی ایتدی بو کنجک طلسمیدر چون مقالات
ارباب البابک بو باده سرحد اطنابه یتیشدی نشاه ایتدی بو خط
اوقیمق کرک که حجاب ارتیاب مرتفع ولباس التباس منخلع اولا
حضار مجلسدن قاعدهٔ خط مزبوره واقف بر کمسنه بولنمیق بالضروره
بر شخصک طلبنده که بو حروفک مضمونندن وقوف انکه موقوف ایدی
شتاب ایله تدبیر تا بر حکیم ماهردن که قراءت وکتابت خط عبریدن
خط وافری واردی خبر الدیلر وحکیم عالی شرف حضور بولوب پایهٔ
سریر اعلایه حاضر قلدیلر دابشلیم تقدیم مراسم تکریم وتعظیمدن صکره
ایتدی ای حکیم تصدیعدن مرام عرض بودر که بو مکتوبک مضموننی عبارت
ظاهره ایله بیان و بو سطورک مکنوننی کالشمس فی وسط النهار عیان
ایده سین ع باشد که ازین خط شوم حرف مرادی حکیم اول صحیفهٔ بر صفایی
استیفایه کتوروب تأمل مستوفیدن صکره ایتدی بو بر مکتوبدر که
انواع فوایدله مشحون و بر کنج نامه در که اصناف فراید بونده مخزوندر
محصول مضمونی اولدر که بن که هوشنک شاه ایدم بو نقود بی‌حد و جواهر
بی‌شماری رای اعظم و پادشاه معظم دابشلیم هندیک ایچون ودیعت .

قومشم

قومشلردر والهام الهی ایله بودفینهٔ نصیحت خزینه‌سی اولاجغن بلمشلر
ومیانه‌ده زر وگوهرده بو وصیت نامه‌یی تعبیه قلمشلردر تا چون بوکنج
بی رنجه ظفر بوله و بو وصیت نامه‌یه نظر قله تفتیش اولاکه زر وگوهرده
فریفته اولمق خلاف عقل صحیحدر و دولت دنیایه شیفته اولمق
مقتضای جهل صریحدر زیرا بوبر متاعدر متعادر که هرکون فرسوده
دستا فرددر و بربر زال غداردر که هرکیجه همخوابهٔ شوهر دیگردر نظم
دولت دنیا که تمنا کنند با که وفا کرد که باما کنند مغز وفا نیست
درین استخوان بوی امان نیست درین خاکدان اما بو وصیت
نامه‌در که فی الحقیقة کارنامهٔ بنای سلطنت و دستور العمل اساس مملکت‌در
اکر اول پادشاه عاقل سوانح امور و مصالح جمهورده بو وصایایه عامل اولا
تا انقراض اعصار و انقضاء ادوار صدای دبدبهٔ اقبال روزافزونی
باقی و پایدار قله نظم وصایای هوشنکی طوت یادکار و دیکر ملک و دولت
ولکت پایدار بیت اسعد الملوک من یبقی بالعدل ذکره واشقاهم
من یاتی بعده و مرحبا اول کسه که بو وصایای ونه ورت قاعده مشتملدر
منظور نظر اعتبار قلمیوب امور سلطنتده انکله عامل اولمیه بی شبهه بنای

دولتی عواصف نكبته متنزل ولا محاله روی عروس اقبالی جانب
ادباره متحول اولوب روز بروز مراتب جاه وجلالی متدنی و
متنزل اولا وصیت اول بودر که ملازمان آستانه سعادتندن
هرکیمی که افسر تقربیله سرفراز ایلیه انک حقنده غیرک کلام نفاق انجامن
استماع عن عدا امتناع واحتراز ایلیه که هرکیمسه که متقرب سلطان اولور
البته محسود الاقران اولور وحسودلر چون اساس عنایت سلطانی
انک حقنده محکم کوره‌لر لاجرم لطایف الحیل ایله نقض بنای حرمتنه
وهدم بنیان قربتنه قصد ایده‌لر واخلاص واختصاص صورتنده
کلمات رنگین وفریبنده ایله غایبانه حسدًا من عند انفسهم جواهر
حسناتن رشتهٔ سیئاته نظم ادب پادشاهی انک حقنده متغیر قیله‌لر
وانک ضمننده انلرک مقاصدی حاصل اولوب مراد فاسدلرینه واصل
اولالر بیت مشنو سخن هرکس وبشنو سخن من کار ارباب غرض
راست بهر باب سخنها ایکنجی وصیت اولدر که مجالست نمام وغماز
دن تمام احتراز اوزره اوله بونلر فتنه انگیز ولئیم‌در وعاقبتلری
بغایت وخیم چون بر شخصی بو صفتله متصف کوره لازمدر که فی الحال

آتش سعایتن آب شمشیر سیاستله سوندیره و خاشاک و
جودن آتش اهلاک ایله کوندیره تا دود وجودیله عرصهٔ
جهان تیره و دیده جهان خیره اولمیه **بیت** آتشی را که سوخت
خلقی از آن   خو بکشتن علاج نتوان کرد **اوجنجی وصیت اولدر که**
ارکان دولت و اعیان مملکتله شرط موافقتی مرعی طوته که معظم
امور و امریات مهمات دوستان یکدل معاونتیله محصل اولور
و مصاحبان یکجهت مظاهرتیله تمشیت بولور **ع** آری باتفاق جهان
می توان کرفت • الفتح مع الوفاق توام **دردنجی وصیت او**
اولدر که تلطف و تملق دشمنه مغرور اولمیه و هرچند که عدودن
محبت و مسکنت مشاهده ایلیه شرط حزم و احتیاطی مرعی طوته
انک دعوای وداد و ادعای اتحادنه که عنقا کبی بی مکان و کیمیا کبی
بی امکاندر زنهار اعتقاد و اعتماد ایتمیه که دشمن هیچ وجهله
دوست اولمز و عدودن بر جهتله صداقت کلمز **نظم** از دشمن خسک رو
بپرهیز   چون هیزم خشک را آتش تیز   کار سخن بجدل چو در نیاید
خوش خوش در حیله بر کشاید **بشنجی وصیت اولدر که** چون نعترا

مرادی الف جهارله کفهٔ کفه کتورب محفظ سنده تهاون و
تکاسل کوسترمیه و غفلت سببله ضایع فتوب الدن کیدرمیه
که صکره تدارکله اله کرمز و ندامت و ملامت فائده ویرمز **بیت**
نیاید بکف تیر رفته زشست   وکرچه بدندان کزی پشت دست
التنجی وصیت اولدرکه جمیع امورده خفت و شتابدن تحرز و اجتناب
ایدب جانب تأنی و تأنی یه میل ایلیه که تعجیلک مضرتی غایت
چوق و صبر و تحملک منفعتی نهایتسز اولور **نظم** مکن در مهمی که داری
شتاب   زراه تأنی عنان بر متاب   که نا کرده را می توان کرد
زود   چو شد کرده آنکه علامت چه سود **یدنجی وصیت** اولدرکه
هر حالده عنان تدبیری الدن قومیه اکر اعدا اتفاقیله اکا قصد ایدرلر
اندن بریله مدارا و اطوار اخلاصله اول ورطه دن خلاص متصور ایسه
فی الحال اکا اقدام ایده بحکم **الحرب خدعة** انلرک بنای مکرنی تیر تدبیر
آخرله زیر و زبر ایلیه که عقلا دیمشلر در **نظم** از دام مکر خصم بحیلت
توان کریخت   قد یصلح الحدید کما قیل بالحدید یار **سکزنجی وصیت** اولدر
که کمین ارباب کیندن امین اولمیوب خوش آمد و تلطفلرینه باور
قلمیه که نهال کینه دن که زمین سینه ده نشو و نما بولمش اولا بر آز آر

دمرزودن

برازاوفردن عمری ثمرهٔ ترتب اولمز **بیت** مکر دشمندن صقنن اولمه

ایمن صیاد چون ناگه شکار ایلمز کمین **نظم** کینه بهر سینه چو برنها

چو نهاد رخت   دل شود شر از بی آزار سخت   بنیاد تجرب و

زبانی کند   برگزند و قصد نهانی کند **طقوزنجی وصیت** اولدر که

عفو وصفحی کندویه شعار و دثار ایدب ملازمان عتبهٔ دولتی اولنی

جریمه‌یله هدف تیر عقاب و عتاب ایلمیه که همواره اکابر ارباب عفو و

مرحمتله جرا ایدر احوال اصاغری دنی کبایر و صغایردن پاک ایدب

جریدهٔ جراءت و بی ادبانه حرکتلرین دامن اغماضله ستر ایده کلمشلردر

بیت ز ابتدای عهد آدم تا بدور پادشاه   از بزرگان عفو بود و

از فرودستان گناه **چون بعض** مقربلردن بغض و خیانت ظاهر اولوب

اولوب مظهر عواطف سلطانی اوله‌لر لایق بودر که بر دفعه دخی

انلری مشرب لطف و احسانله ریان ایلمیه تا بیابان حرمانده سرگشته و

حیران قالمیه‌لر **بیت** آنرا که بدست لطف برداشته   بنواز

یکبار میفکن برخاک **اونجی وصیت** اولدر که کمسنه اضرار و آزار

قصد ایلمیه تا بحکم جزاء سیئة سیئة مثلها ضرری اکا مترتب اولمیه

چو بد کردی مشو ایمن ز آفات که واجب شد طبیعت را مکافات
بلکه لازمدر که ثنایم انعام و احسانی کلزار عالمیانه احوالی متنسم اولو
تا ان احسنتم احسنتم لانفسکم روضه سنده غنچهٔ مراد و شکوفهٔ مقصودی
متبسم اولا نظم نیک اگر کنی بجای تو نیکی کنند باز ور بد کنی بجای
تو از بد بتر کنند امروز نیستی از بد و از نیکی خبر روزی بود که
از بد و نیکت خبر کنند اون برنجی وصیت اولدر که طورینه لایق
و حالنه موافق اولمین اموره میل البته بجه کمسنه کند و یه مناسبت
کاری تقریب همتم نا ملایم اقدام اتدوکی احلبندن عاقبت تمامیه متندر
معیوب کند و کار زنان دخی محروم قالمشدر نظم زاغی روشی کبک دری
می آموخت از دست نداد در ره او رفت ز دست اون اکنجی
وصیت اولدر که چهرهٔ جمالنی حلیهٔ حلم ایله آراسته قیله که قیب حلیم
فیصیر ونکته کاد الحلیم یکون نبیا حدیث صحیح بیت تیغ حلم از
تیغ آهن تیزتر بل ز صد لشکر ظفر انگیزتر اون اوچنجی وصیت اولدر
که ملازمان آستانهٔ دولتی امین و معتمد کمسنه لر اولوب ارباب غدر و
خیانتدن اجتناب کرککه چون مجاوران عتبهٔ سلطنت صفت امانته

موصوف

موصوف وبهت دیانتله موسوم اولالر سهم اسرار ملکه شر و راشرار دن
مصون و سهم جمهور خلق شر و ضرر لرندن مأمون اولالر و اکر عیاذا بالله چهره
حاللری خال خیانتله سیاه اوله و پادشاه حضورنده کلاملری شرف
واستماع بوله شاید که بر بی گناهی موض تلف کتوره لر و نتایج بد عاجلا
وآجلا اکا مترتب اوله نظم خادم پادشاه امین باید ‧ تا دران
ملک رونق او زاید ‧ در کند جانب خیانت درو ‧ ملک ویران
شود ز شومی او اون درد نجی وصیت اولدر که محنت روزکار وتقلب
ادواردن کرکدر چهره حالی غبار انفعال اله مغبر ومشرب
بهتی کرد ملالله مکدر اولمیه که مرد عاقل دایما بسته بند وبلا
وشخص جاهل همیشه مستغرق ذوق وصفادر نظم
شیر را سلسله در کردن و روبه همه شب فارغ البال
در اطلالی دبن میکردد ‧ عاقل از کلبهٔ اخزان ننهد
بیرون پای ‧ غافل از روی طرب کرد چمن میکردد ‧ ویقینا
بلکه بی مظاهرت لطف ازل وفیض لم یزل سهم سعادت
هدف مراده واصل اولمز و بی آبیاری قضا وقدر نهال فضل
وهنردن هیچ ثمره حاصل اولمز بیت دولت نه باکتساب
علم وهنرست ‧ وابسته باحکام قضا وقدرست ‧ بو اون
درت وصیت که ذکر اولندی هر بری چون بر داستان ترتیب

وبرافاتهٔ عجیب ایراد اولنمشدر اکر رای اعظم اول حکایات
وروایاتک تفاصیلنه اطلاع قصد ایدرسه جانب کوه سرندیب که
مهبط ابو البشردر توجه ایلسون که بو عقده انده منحل اولوب
کل مطلوب کلی اول روضهٔ امانیه شکفته اوله کرک چون
حکیم بو کلام جواهر انتظامی کوش هوش رایه کوشوار و برنجنجه
کوهری که لآلی معانی ایله مالی درفرق همت پادشاهه نثار
ایتدی وابشلیم انی نواخت ایدوب صحیفهٔ شریفهٔ بی
تعظیم وتبجیل ایله تقبیل ایدوب تمیمهٔ بازوی همت وتعویذ
کردن اقبال ودولت ایدندی وایتدی الان معلومم
اولاکه اول کنج شایکان که اندن بکا نشان ویردیلر
درم ودینار دکل بلکه واسرار عیش وکنجینهٔ زخارف
دکل بلکه خزینهٔ معارف ایمش بنم بحمد الله تعالی
متاع دنیادن اول مقداره اقتدارم وارکه زیاده
زیاده انفقارم یوق لازم اولدیکه شکرانهٔ
بنشنامه که کنج حقیقی اولدرکه بو دفینه دن
حاصل اولانی ارباب استحقاقه بروجه صدقه
انفاق ایدم تا هدیهٔ ثوابی هوشنک جانداره واصل

اولوب

اولوب بکا ذخی بحکم الله ال علی الخیر کفاعل تحفهٔ جراسندن
بهره حاصل اولا بس نواب حضرت فرمان عالیله اول نقود لا
لی بی اه رضای انیر الیده مستحقنه ایصال ایلدیلر نظم خاصه بهر
کرم آماده رم برکذر قافیه اینک کرم چون بو حالدن فار
غ البال اولدی دار الملکه متوجه اولوب مسند سلطنتی شکوه شاهانه ایله تزیین
قلدی اول شام تا بام بو اندیشه ده ایدیکه جانب سراندیبه عزیمت بیوره
سایدکه انده بو مقصود اتمام و بو مطلوب سرانجام بوله و تفاصیل
وصایایه وقوف تمام میسر اولوب انی رکن بنای سلطنت و قاعدهٔ
نظام و انتظام مملکت قله علی الصبح که آفتاب نورانی چون یاقوت
رمانی کوشهٔ سراندیبدن آشکار اولدی و فرح الماس کون فروزهٔ
لعل بکانی اطراف جهانه نثار قلدی لمؤلفه فلک تختنه چون سلطان
خورشید جلوس ایتدی نه مانند جمشید مقربان حضرندن اکی وزیر
آصف نظری که صدق مشاورتده مشار الیه و حسن تدبیر و موازنتده
مدار علیه ایدیلر مثلا پایهٔ سریر اعلایه حاضر قلدیلر عواطف خسروانه ایله
مخصوص قلدقدنصکره حال خیال شبانه یی میانه یه کتوروب ایتدی سنوات
سفر سراندیبه ضمیرمده جای کیر اولمشدر امل دیاره عزیمت داعیه سی عنان

اختیاری قبضهٔ اقتداردن بیرون قلمشدر بو خصوصده سزه
صلاح کوررسز و بو بابده نه فکر و تدبیر قلورسز مدت مدیددر
که عقدهٔ مشکلاتی انامل تدبیرکزله حل ایدرم و احوال مهمات
ملک و مالی رای صواب نماکوزه حواله قلورم حالا دخی مرمکه
بو بابده شول که مقتضای رای صائب و مصلحت فکرکز بکزدن عرض
حضور فایض النورمه عرض ایده سز تا بذخی اطراف و جوانبن ملاحظه
ادم و هر تدبیر که اتفاق پذیر اوله اصل الباب عمل قلم بیت در
بنای کار بر تدبیر باید که بی تدبیر کاری بر نیاید وزرا ایتدیلر
ضمیر منیر خورشید نظیر شاهجهان کیره مخفی دکلدر که بو سؤاله جواب
شتاب ناصوابدر که عزایم مهمات سلاطینده تأمل تام و تأنی
اهتمام لازمدر که کلام تام اندیشیده کویا زر ناسنجیده درع
سخن را بیندیش و انکه بکوی صواب بودر که بو کون بو کیجه بو
بابده اندیشه ایده وز و نقد افکاری محک امتحانه اوروب معیار
اعتبارده تمام عیار واقع اولانی علی الصباح عرصهٔ عرضه یتشدوره وز
دابشلیم بو اتفاقه رضا کوستردی وزرای دیوان آرای اول کون و

اول کیجه

اول کیجه عرایس افکاره پیرایهٔ نظر واعتبار ایله آرایش
ویروب علی الصباح منصهٔ پایگاه سریر حضرت
شاهده جلوه ویردیلر و مریری تقام مقرر نده قرار ایدیب گوش
هوش استماع فرمان سلطانیه متوجه قلدیلر بعد از اجازت کلام
وزیر اعظمی زانوی ادب اوزره گلوب ادای وظایف دعا و مراسم
ثنایه قیام ایدب ایتدی بیت ای پادشاه فرمان ده وداد گر
خدیو جهان خسرو بحر و بر بنده تنگ خاطر فاطرنه خطور ایدن
بودر که اگرچه که بو سفرده اکتساب فایح یسیر ممهد در اما ار
ارتکاب شداید کثیر لازم و مقرر در ولذت وراحتدن دور
و وحدت و فراغتدن بالکلیه مهجور اولوب انواع مجاهده
و ریاضته ازده و بحضور اولمق مقرر در ضمیر منیر پادشاه عا
لم پناهه مخفی دگلدر که شر السفر قطعة من السقر بر شعلهٔ
سینه سوزدر و تیر دلشکار الجلاء اعظم البلا برناوک
جگر دوز مردم دیده اول سببدن قرة العین العیون درکه
زاویهٔ خانه سندن طشره گیتمز و قطرات اشک بوا
اجلدن پایمال و سرنگون درکه گوشهٔ کاشانه سنده قرار
ایتمز بیت اندر سفر مشقت ذل و ملامتست گر هست خو

گر مست خوشدلی و فرح در اقامتست **عاقل اولدر که راحتی** محنته بدل قلمیه و سود نقدی سودای نسیه ایله الدن چیقرمیه و اختیار ایله ذل غربتی عز اقامته اوزره ترجیح ایلمیه تا اول بلایه مبتلا اولمیه که اول کبوتر اولمشدر **حکایت** دردی **وزیر ایتدی** روایت ایدرلر که ایکی کبوتر وار ایدی بر آشیانه دمساز و بر کاشانه ده همراز تا غبار اغیار ایله خاطرلری متغیر و نه محنت روزگار ایله منیر ضمیرلری مکدر مستلذات دنیادن آب و دانه ایله قناعت ایتمشلردی **و درویشان** گوشه نشین کبی نشیمن عزلت اختیار ایتمشلر برینه باز نده درلردی و برینه نوازنده هر شام و سحر اتفاقله نغمات موزون ترنم ایدرلردی و گاه و بیگاه الحان روح افزا ایله اسجاع کوناگون تکلم ایلرلردی **بیت** بیاد روی بتی کنج عزلتی دارم بعشق از همه عالم فراغتی دارم **عاقبت** روزگار غدار تحکم وای نعیم لا یکدر الدهر اول ایکی یار غمگساره حسد ایدوب چشم زخم زمانه اول ایکی همدم فرزانه کار ایتدی **بیت** فلک را غیر ازین خود نیست کاری که آواره کند یاری ز یاری سویدای دل بازنده یه سودای سفر عارض اولوب

مصراع

که کرد آنجدا یاری زیاری نسخه

آینه

اولوب نوازنده ایتدی ای یار غمگسار بر نیجه دک قفس کاشانه‌ده
قرار ایدوب مجلس آشیانه‌ده روزگار کچوره‌لوم کوکلمه بو
هوا و دماغمه بو سودا دوشدیکه شهپر سیاحتیله بر زمان
اطراف جهانده طیران ایدم و فرمان عظیم الشان **قل سیروا
فی الارض** موجبنجه جوانب عالمی سیران ایدم که وسیله
سفر ایله عجایب بسیاره ظفر و مشاهدهٔ مجاهده ایله حصول
تجارب بیشماره وصول میسر اولور **السفر وسیلة الظفر**
نیشتر تا شغوله علاقه‌دن طنبر حقیقیه معرکه‌سنه اونده یورا
اغزم و قلم تا طریق سیرده فرقه‌دن قدم قلمیه نقش عبارات
زیبایی صحن عیدمدان صفحهٔ وجوده کتورمز آسمانکه دایما متحیر کردن جمیع
عالمدن متفوقدر و زمین که دایم قرین سکوندر با تحمل للکه
کوب هر دنی و دوندر **قطعه** بجرم خائف و بکردون نیکاه پایدار کرد
که آن بجاست آرام واین بجا سفر سفر مربی مردست و آشیانهٔ خاد
سفر خزانهٔ مالست و اوستاد هنر درخت اگر متحرک بدی زجای بجای
نه رنج اره کشیدی ونه جفای تبر **نوازنده ایتدی ای یار همدم
وای غمگسار محرم** سن هنوز مشقت سفر چکمه‌مش سن و محنت
غربت مشاهده ایتمه‌مش سن فکیف الغربة کربة کوش هوسکه
ایرشمشدر و تندباد الفرقة حرقة خرمن حضورک صاورممشدر

اوج هواده طیران

سفر پر درد محنت فراق پرور و غربت پر خار مذلت ثمردر

بیت نماز شام غریبان غریب بیچاره نشسته بر سر

راهی دلی بصد پاره بازنده ایتدی بلی رنج غربت فراوان

و زحمت سیاحت بی پایاندر اما تفرج بلدان و تماشای

غرایب جهان فتوح و روح و راحت رواندر و طبیعت کلفت

سفر اعتیاد ایله زیاده متألم اولمز و نفسه مشاهدهٔ عجایب آثار اشتغال

ایله شدائد راهدن چندان کلال کلمز بیت در غربت اگر خار

جفاست چه غم زین خار گل مراد رویید مردم نوازنده

ایتدی ای یار شفیق رفیق تفرج اطراف عالم و تماشای

ریاض ارم یاران همدم و خلان محرم ایله خوشدر هر کمسنه

نعمت دیدار احبادن دور و غنیمت مصاحبت اخوان و اقربا

دن محروم و مهجور اولا بیدادر که اول تفرج انک دردنه

نه قدر دوا اوله و اول تماشا انک رنجنه نه قدر شفا اولا بو اجلدن

دمشلردر که درد فراق یاران و رنج هجران غمگساران مور

دوزخدن برنشان بلکه دوزخ اندن نشاندر بیت

فراق دوستان دیدن نشانی باشد از دوزخ معاذالله

غلط کردم که دوزخ زو نشان باشد حالا الحمد لله چون توشه

و گوشه و دانه و خانه مهنا و مهیادر پای فراغتی زیر دامن

قناعته جك وكريبان هوسى دست هوايه ويرمه وتخم
غربتى زمين اقامته اك **بيت** بكير دامن جمعيتى وايمن
باش كه سنك تفرقه دوران در آستين دارد **بازنده ا**
ايتدى اى انيس روزكار الم هجر وفراق غمندن نه له بار عكسار
عالمده كم دكلدر وبر همدمك فرقتيله جراحتنه مرهم آخرك و
وصلتى له مرهم مير اولمجق غم دكلدر **بومعنى يى خود ايشدب**
دورسن كه دمشلر **بيت** هيچ يارمنه خاطر وهيچ ديار
كه بروبحر فراغست آدمى بسيار بونك برله كه مى تلخ كام
فراقده وجرعه جام اشتياقده برنوع ذوقى وبو مقوله مذاق ذوقى
واردركه چاشنى شربت مواصلت ولذت شراب مصاحبت
اكا نسبت بى حلاوت در **مثنوى** چو مى كرچه تلخست طعم فراق

ازو شكر نيست جانرا مذاق | بجز ولب لعل شيرين رسيد
ولى لذت عشق فرهاد ديد | زمعشوق خسرو همى وصل جست
ولى كوه كن كوهر اصل سفت | همه روز خسرو بى وصل تاخت
خنك جان انكس كه با هجر ساخت

نوازنده ايتدى اى يار نامهربان
بيت همدم بولنمز يار وفادار اله كيرمز | بيك كرامه
اره سك يا صوفى دلدار اله كيرمز | سن هنوز زهر هجر وفراق طعا
عالمى بر ياد

٧
حرّه

طعامش بن وجام (حام) ورد اشتیاق نوش اتمامش بن اول اجلدر که
انده بر لذت و اول چاشنیده بر حلاوت ملاحظه ایدرسن
هیهات **بیت** مذاق جان شیرین چاشنی هجر نادیده چه
داند تلخی عیشی که دارد کوهکن بی او **شویله بلکه ترک یار و** در
دیار دشوار وشداید اسفار بسیار و خطر و مشقت راه بینهایه
مکن مکن که پشیمان شوی وسود ندارد **یازنده ایتدی** توقع ایدرکه
کند و مصلحتک توره‌سن ومن بعد دفتر شرح محنت سفری دوره‌سن
که شول کیمسه که شعلهٔ محنت مسافرتله سوخته اولمیه پخته اولمز و هیچ
خام طمع سایه پرور سمند امیدی میدان مراده سورمز **ع** بسیار
سفر باید تا پخته شود خامی نوازنده ایتدی ای یار عزیز حالیا که
سن تیغ مفارقتله رشتهٔ مرافقت دیرینه‌یی قطع ایدوب
صحبت یاران قدیمدن فراغت ایتمک دلرسین و مضمون
کلام حکیمدن **بیت** یار کهن را بهیچ رو منه از دست بهر
حریفان نو که نیک نباشد بجا و زایدب بحکم لکل جدید لذة
حریفان مجدد و یاران تازه ایله پیوند ایتمک قصد ایلرسین بنم پند و
گرم دل سردکده نه اثر قیله ونصیحتم قلب صعبکده نه قدر کارگر اوله
بیت اذا لم یعن قول النصیح قبول فان معاریض الکلام فضول
اما غافل اولمه که بو عزیمتک عاقبتی ندامتدر و ندامت موجب پشیمانیدر

ومورث

ومورث ملامت در **بیت** بسی بکام دل دشمنان بودان کس
که نشنود سخن دوستان نیک اندیش **کلامی بومقامده** اتمام ایدوب
اول ایکی یار غمکین بربرلرن کنار اتدیلر وقطرات حسرات ومحاجات
عبراتله چهرهٔ زعفرانیلرن ارغوانی قلوب دل غمکین ودیدهٔ نمکینلرن
بربرن وداع اتدیلر **بیت** یار قصد قتل من کرد وتیغ انقطاع
هرکس از شام اجل ترسد من از روز وداع **پس بازنده** قلبی صحبت
رفیقدن تفریق ایدوب پروازه کلدی **ع** چنانکه مرغ مقید برون
پرد زقفس **نثر** ورغبت تام وشفقت تمامله تواده طیران وعالی
سیران ایدوب بلند طاغلر وفردوس مانند باغلر تفرج ایدرکن
ناکاه برکوهه ایردیکه علو مرتبه ده شرفهٔ کنگرهٔ افلاکه همسر وغایت
عظمتندن کرهٔ زمین زیر دامننده بر تودهٔ احقر **دامن کوهده**
برمرغزار کوردیکه سواد مینا رنکی روضهٔ مینودن دلکشای ونسیم
شمال غالیه بیزی نافهٔ آهوی تاتاردن مشک سای **نظم**

غبار توتیای چشم آهو	گیاهی نسترن رنک سمن بو	فضاسنده
هزاران گل شکفته	اولوب بیدار سبزه آب خفته	شکوفه هر

شکوفه هر طرفده رنک رنک   کیدردی بوی کل فرسنک فرسنک

بازنده اول ساحهٔ دلکش و عرصهٔ فرح‌بخش بغایت خوش کلکین

چون وقت غروب قریب اولوب حمامهٔ مشرق آشیانه مغربه پرو

ایتمشیدی اسباب حظ و نشاطی اول مقام جنت مثالده انزال

ایدب بر نهال طوبی مثال اوزره قرار ایتدی هنوز رنج راهدن آسوده

اولممشیدی و شدائد مسافرتدن راحت و آسایش بولمشیدی که ناکاه

فراش سبک سیر باد صبا بیابان سحابی فضای هوایه قالدردی و جهان

ازامیدی خروش رعد دل آشوب نهیب برق سینه سوز ایله نمودار

غوغای قیامت قلدی هر جانبدن آتش صاعقه جکر لاله داغ واری

بریان ایلردی هر طرفدن پیکان ژاله دیدهٔ نرکس بیداری بستان انکیز

بیت چاک اولوردی سینهٔ کهسار تیغ برقدن   رعد وش فریاد ایدر

دی خاک بیم غرقدن بازنده اول وقتده تیر باراندن خلاص اولمغه

بر پناه و صدمت طوفاندن التجا ایدجک بر آرامکاه میسر اولمغین نا

ناچار کاه زیر اغصانده کندوی پنهان و کاه برک درختان ایله تیر باراندن

سحابه جون قلقان ایدردی اما آسیب تکرک و باران نهیب صرصر

طوفاندن متصل اشتداد و ازدیاد بولوردی و عرادهٔ رعد و نفا

برق ممواره متوارف و متمضا عفا ولوردی نظم طوفان روان و
رعد فروشان برق تیز وز دود ابر دیدهٔ انجم سرشک ریز
بحر محیط کف زده بر بزر بیم قیر ازبس که کشت روی زمین جمله موج خیز
القصه اول کیجه هزار رنج و غصه ایله صباحه یتیشدی و ناکام اول بی
بی هنگام مهمل اندی متصل گوشهٔ آشیانه لی و مصاحبت همدم
فرزانه لی یاد ایدردی و هزار حسرتله و دردله کرمندن آه سرد ایدردی
نظم گر بار انشتی فرقت تو ابجنس صعب باشد و دلسوز
از تو دوری بجستی یکدم وز تو غایب بودمی یکروز
طلیعهٔ مهر منیر طالع و بتابشر صبح منیر لامع اولدی همان دم رقم
ظلمت سحاب صفحهٔ روزکاردن محو و تاب آفتاب عالمتاب ایله عرصهٔ هوا
صحو اولدی بیت اجدی بالی بیله حمامه صبح بر طوطی یه دوندی
جامهٔ صبح بازنده بیله پرواز آغاز ایتدی اما متردد که عنان
عزمی بیله خانه صوبنه منعطف قلوب آشیانه جانبنه می گیده و یاخود
بال همت و شهپر عزیمتله بر زمان اطراف جهانده طیران ایدب گلزار عالمی
سیران ایده بو اثناده بر شاهین تیز بال آهنین چنگال که صیده

شعاع آفتابدن سريع النزول واوج هوايه نوربردن دفعى
الوصول ايدى **بيت** كه حمله چون برق آتش فشان كه سير چون باد
آتش فشان **تيز** بازندى صيد قصد ايتدى كبوتر مسكين هنا مين برتنين
كورجك كرداب طبطاب واضطرابه دوشب غايت خوفندن خفقان
وبيم جاندن يرقان اولدى **وعالم** روشن چشمنه تاريك اولوب كلشن جهان
انكا زندان وقوت اعضا واجزاسى ساقط اولوب برك بيد كبى لرزان اولدى
بيت چون شاهين حمله ايدى بر شكاره ندر اوقت دلكدن كه غيرى چاره
بازنده چون كندوى بسته بند بلا وخسته تير عنا كوردى يار وفادارنه
پند ونصيحتن ياد ايدب كندونك فكر ناتمام وخيال خامنه اعتراف تمام ايتدى
و عهدلر ايدب نذرلر ايلديكه اكر بو ورطه دن ساحه سلامته وصول بوله
بو مهلكه دن سهولتله خلاص اوله صحبت يار همدمله كه اكسير اعظم كبيدر وادى عدمدن
فشان وزمغتنم اولوب بردخى سفر انديشه سن ايتميه بلكه بقيه العمر سفرنامين
برامن زبانته كتورميه **بيت** كربار دكر دامن وصلت بكف آرم تا زنده
ازجنك منش كس نرهاند بونيت بركيتله كه مزيد جمعيتى مقتضى ومتضمن
ايدى اول ورطه غراب وخلاب عقابدن فتح الباب ميسر اولدى

اذا اراد الله امراً هيّأ اسبابه **یعنی** بر بچهٔ شاهین کبوتر مسکینی شکار
ایله که جکجک محلّهٔ بر عقاب جایع که نسر طایر و واقع آشیانهٔ فلکده
اشیب منقار و منکال چنکالندن ایمین اولمزدی وحمل وجدی بیم جاندن
وحملهٔ بی ماننددن بهرام خون آشام شبان ولمسه مزرع زار آسمانده یاره
جراقلمزدی **بیت** حمل حشمندن اتکـلی ولسه آکاه فلک صحراسن اتمزدی جراکاه
بوی طمعه ایله بر آز فضای هواده پرواز ایدرکن صورت حال شاهین و
کبوتری متماده اندی کندو یه کندو یه ایتدی **بیت** زین نادره تر کرا
بود هرگز حال من تشنه و پیش من رود آب زلال **اگرچه** کبوتر نواله
مختصر و لقمهٔ محقردر اما فی الجمله اتنک سببیله دفع غائله جوع متیسر و نفس نا بکینه
بر مقدار تسکین وقتی متصوّردر. قصد ایتدیکه برق خاطف کبی کبوتری
شاهین اوکندن قپه قوت سبعی که نهاد شاهینده متمکن ایدی امتحان ایتدی
با وجود که کفهٔ عقابده کل ایدی انی وزن حسابه المیوب مقام معارضه
و مجادله یه کلدی **بیت** مرغله مرغ اولدی جنک جنک ایتدیلر بر بر ایله
محکم جنک **چون** انلر جنک جنک ساز جنکه آهنک ایتدیلر **بازنده فرصت**
بولوب فرصتی غنیمت بلوب کندو بن موز برشکه ایتدی و بر سوراخ
تاریک و تنکه که قسمت ساحت آشیانهٔ کنجشک اکابت بر فرسنک ایدی

ایدی کردی یاتدی اول کون واول کیجه دل افکار ودیدهٔ اشکبار ایله
اول سوراخ تنکده تازده قرار ایدب نابغه وار لسان حالله بو بیتی
تکرار ایتدی **بیت** وبت کانی ساورتنی ضئیلة من الرقش فی انیابها السم ناقع
علی السحر که کبوتر سفید بال صبح آشیانهٔ بروج سمادن
فضای جهانه طیران ایتدی وزاغ سیاه فام شام عنقا صفت کوه قافه
عزیمت ایتدی **بیت** بفال همایون چو طاوس مهر خرامان شد اندر
ریاض سپهر با وجود که غلبهٔ جوعدن بی مجال ایدی بر حال تحریک
پر وبال ایدب پروازه آغاز ایتدی وترسان وهراسان دیدهٔ
احتیاط ایله چپ وراسته التفات ایدب کیدر ایکن **ناگاه** بر مرغزار
کنارنده بر کبوتر کوردیکه اوکنه بر قاچ دانه دوکمشلر واول زمینده
هزار تخم منعقده ونیز تکا کمشلر **زاغک** چون کبوتر اندامنه لشکر جوع تمام
مستولی اولوب **طمعلندی** با وجود که هم جنسندن کوردی بی تأمل
قصد صید دانه ومیل نیل صحبت مرغ فرزانه ایدب هنوز بر ایکی حبه التقاط
التقاط ایتمامشیدی که کردنی بستهٔ دام بلا وسینه سی خستهٔ سهام
عنا کوردی **بیت** دام شیطانست وی بنیاد دانه لذتهای نفس **مرغ**
مرغ دلرا حرص دانه زود در دام افکند **پس ناله و** انین وآواز حزین ایله

اول کبوتره عتابه آغاز ایدوب ایتدی ای برادر بن خود سنک هم
جنسک ایدم و بحکم الجنس الی الجنس یمیل موافقت و مصاحبتکه میل ایدوب
فی الحقیقه بو واقعه یه سنک مجانسه تک سببیله مبتلا اولدم سن نیچون
بنی بو حالدن آگاه اتمدک وحق گذارلک وظایفن و مهملق شرایطن
یرینه کتوردک یا بندخی حذر ایدیدم بو دام بلایه مبتلا اولیوب
مقصود معهوده یتیدیدم کبوتر ایتدی ای مهمان گرامی قدردن حذر
منیدمی ونیر قضایی بیر تدبیرله رد مقدورمی گوش هوشکه بنشدکه د
مثلدر بیت قضا ز آسمان چون فرو کرد سر همه زیرکان کور
کشتند دکر نظم چون قدر تیرن آته قوس قضا چاره اولمز اکا مکر که
چون دیوان خانهٔ ازلده فرمان قضا جریان بولمش اوله و دفتر قدرده
رقم جف القلم مثبت و مقرر اولمش اوله بن دکل مرغان شاخسار ملکوت
آشیانهٔ عصمتدن نزول ایدوب بستهٔ دام ابتلا اولورلر آدم صفی علیه السلام
روح پاک و قلب صافیله عالم شهادتده نقوش الواح غیبیه حکایت
ایدردی و بحکم علم آدم الاسماء کلها وفور علمده ملاء اعلی دن
دعوای تفاضل ایدردی باوجود که دانهٔ گندمی گورمش و دام طمعین ابلیسی بمتدی د

ولا تقربا هذه الشجرة فتكونا من الظالمين نص صحیح ونهی صریحین ا
استماع قلمشدی • اشتهد کمی پنبه پای بست انخداع وغرور اولد
وگرفتار دام فریب ومکر غرور اولدی بیت اذا جاء القضی عمی البصر وا
اذا نزل القدر بطل الحذر چون بو حال ازل ازالده مقدر ایمش دوای صبر جمیل
ایله تحمل در وچون بو قضیه دفتر قضاده مثبت ومقرر ایمش ناچار رضای
باربلایه تحمل در ع مرغ زیرک چون بدام افتد تحمل بایدش بارنده
ایتدی چرب زبانلق زمانی دکلدر • وتطویل کلام مقامی بیلمدکل همان بو
بونی دیکه قادرمیسن بکا بو مضیق بلادن خلاصه دلیل اوله سن وطوق منتک
قیامته دک کردنمه بند ایدب طریق مکافاته فراوشراسن بوکه سن کبوترا
ایتدی ای سیم دل اکر بن حیله قادر اولیدم • وطریق خلاصه فی الجمله مجال بولیدم
بو بند بلاده بابسته قالەمیدم • وبو وجهیله که کورسین رهزن کاردان
مرغان اولەمیدم • عجب مشابه درمثل حال کاساول شیر بچیه که مشتاق سیر و
سفردن طاقتی طاق اولوب کریه وزاریله مادرینه ایتدی ای نامهربان
برزمان توقف ایله بچه دک کیدرسین • وشفقت مادرانه‌یی بو ضعیف
ناتوانی بچه بی طاقت ایدرسین • مادری ایتدی ای بی بصیرت کورمسین که

کار دست اختیارده و مهار قبضهٔ اقتدارده دکل رع دریغا که
در دست من نیست کار نثر اگر نیم فی الجمله اقتدارم اولیدی کندمی بلا
تحمل باردن و قوة العینی خارخار رفتاردن خلاص ایتمزدیدم مثنوی

شتربچه با مادر خویش گفت / پس از رفتن آخر زمانی بخفت
بگفت ار بدست منست مهار / ندیدی کسم بارکش در قطار

نثر

جون بازنده بو نده چاره خلاصدن نومید اولوب بحرکة المذبوح دست و پای
و پر و بالن تحریک ایدب اضطرابه آغاز قلدی و جهد تمام و سعی اتمام ایله رسن
قصد پرواز قلدی. چون رشتهٔ امیدنده ابرام و استحکام واریدی
دام که مرور ایام ایله فرسوده اولمشیدی انفصام بولدی. بازنده چون
حلقهٔ دام بلادن جانی کوردی فراغ بال ایله پروازه کلوب وطن
جانبنه متوجه اولدی و بو سرور ایله که مرغ جانی قفس بند گراندن آزاد
اولدی غم جوع و دغدغهٔ معاش تمامی فراموش قلدی. طیران اثناسنده
اتفاق بر دیهه یتدی. بر مقدار آسایش ایچون بر کشت زاره متصل بر
دیوار کنارنده قرار ایتدی. کودک دهقان که اول کشت زارک
نکهبانیدی اطراف کشتی کشت ایدرکن چشمی بر کینی بازنده مکمننه راست
کلوب هنوز سودای کباب کبوتر کانون دماغندن بر دود ایتدی وفی الحال

النده اولان مهره بی کمان کروهه یه قوییلی اول جانبنه آتدی بازنده اما
بو بازیدن غافل کشت زار و طرف صحرا و مرغزاره مایل ناگاه شعبده فلکک
حقه بازدن اثر ضرب مهره اول شکسته بالک بالنه تیشدی و غایت بولدن
بنزکون اولوب اول دیوار کنارنده بر چاهه دوشدی اول بر چاه مغاک
سیاه دوربی پایان جحیم اشتباه ایدی که چرخ فلک اشیانی انک دولابی
کورینوردی ور سن سیاه سفید شب و روز بربرنه موصول اولسه قعر پایانه
وصول متیسر دکل ایدی مثنوی جهنم کبی تاریک ایدی اول چاه بچه جه لم
عدم اقلیمنه راه   دهان اژدر کبی اچمش   یدی قات یردن التی
اوته کچمش   دلی شب کبی خالی مهر حقدن   یرک قعرینه کچمش قعر حقدن
دهقان بچه چون کوردکه صید حلال مجاور چاه اولدی ورسن تار برکی چاهدن
کوتاه دست یاس ایتدی . واول نیم کشته بی زندان عقوبتده محبوس قودی کتدی
القصه بازنده برکون برکیجه دحی دلخسته و بال شکسته اول چاه مظلمده مقیم
اولدی ها وزبان حاله صفت عجز و آواره لکن . وصورت ضعف و بیچاره لکن
خیال نوازنده یه عرض ایتدی بیت وایام وصال همکنارم اتصالی تذکر ایدوب لسان
تاسف و تحسر له ایدردی نظم نه خوش وقت ایدی ولکم کاه و بیکاه
همکارم بوزن ایلردم نظر کاه   اولوب دولت مساعد بخت یارم

سعادتله

سعادتمله کردش روزکارم چون کبوتر زرین بال صبح یوسف وار چاه
زندان خانهٔ ظلمتندن آشکار اولدی . بازنده نزار زور زارله
کندوسن کنار رجایه اتدی . و نالان عزلوان طیران ایدب جانکاه حوالی
اشیانه پناه اتدی . نوازنده چون تصفیق جناح رفیقی اشتدی استقبال
الچون آشیانه دن طشره چقوب ایتدی بیت منم که دیده بدیدار دوست
کردم باز بازندهلی چون در کنار اتدی بغایت ضعیف و نزار بولوب ایتدی
ای یار غمکسار و ای مونس روزکار نظم نه در بو ضعف بال و عجز و حالک .
نه در چهره کده کرد انفعالک بچون سنبلک اولمش پریشان بچون
نرکسک اولمش دراف شان نظم سر بر خمار شب بکنار که بوده . لیها فکار
مونس و یار که بوده . سنبل ز تاب رفته و نرکس بخواب ناز شب تا بروز
برده کنار که بوده . ما از ز رشک صد جکر پاره در کنار تو پارهٔ جکر
بازنده ایتدی
بکنار که بوده . نظم دوستم بابتدا حال تا توانم صورمه هیچ هجر الندن
ناله و آه و فغانم صورمه هیچ کل زجکدن ایرونه جکدم بو باغ هرده شمه سی
شرح اولمز ای سرور وانم صورمه هیچ اول محنت بلا و مشقت عنایه که بو بال
حوادث مبتلا اولمشلر بیت شب بلا اکر کنا که محصل که تقریر ایلیم
سا که مفصل خلاصهٔ قصه بودر که اشتمش ایدم که اهل سفر چوق تجارته

عنایه

اهل

ظفر بولوربكا باري بو تجربه ميسر اولديكه مادامكه قيد حياتده اولم مسافرت و جهة
نيت ايميتم و تا ضرورت اقتضا ايميه كوشهٔ آشيانه دن طشره كيتميم
رمه محنت مجاهدهٔ هجراني دولت مشاهدهٔ يارانه بدل ايميتم بيت الهيم رنج
سفر اختيار مشكل ايمش حسرت ديدار يار بو مثلي اول اجلدن ايراد ايتدم
كه حضرت پادشاه عالم پناه عز حضوريني ذل سفره بدل قلميه و فراق يار و
جلاي ديار كه ثمرهٔ سي ناله و زار و ديدهٔ اشكبار در اختيار ايتمكه مجبول اولميه
بيت بهواي يار و ديارم چو بگذرد بخيال شود منازل از آب ديده مالا
مال و ابشهيم ايدي اي وزير بزركوار اگرچه شدايد سفر بسيار در فوايدي دخي
بيشمار در ع عيب مي جمله چو گفتي هنرش نيز بگوي هر كمسنه كه كربت غربة
و ورطهٔ محنته مبتلا اولا مصائب مهذب اولور و نجه تجربه لر حاصل قلور كه
مدت العمر اكا انواع منافع متفرع و مترتب اولور و بي شبهه رياضت سفرله
نفسي ترقي كليه دست رس اولور خواه راه صورتدن و خواه راه معنيدن
كورمزميسنكه بياده شش منزل سفرله فرزانه لك مرتبه سنه ايرشور بيت
الم تر في قعة بيدقا اذا جد في سيره فرزنا و ماه بيك ره اون دردي
كيجه سيرله منزل هلالدن درجهٔ كماله ايرر بيت بي سفرهاء اولوري عالم
بي سفر ماه اولوري بدر منير هر كمسنه كه كوشهٔ مسكن و راحت آباد وطنيندن

قدم بیرون قلمیه مشاهدهٔ بلاد عجیب و ملازمت اکابر عبادن دورا
اولور واعجوبات اسرار اقطار و خبایای احوال روزگاردن محروم
و مهجور قالور • باز اول سببدن ساعد سلاطینده مقام قلدیکه کاشانهٔ
آشیانه سنده قرار ایتمز ✽ و جغد اول جهتدن وراء دیوار مذلتده قالدیکه گوشهٔ
ویرانه سندن طنره گیتمز اخبارده گلمشدر که مشایخ کباردن بری بر سبیل تعریض
مریدلرندن بوربا عیله بو شعره تحریض ایدرلردی رباعی هرکس که سفر کند پسندیده
شود وز عین کمال نور هر دیده شود پاکیزه تر از آب نباشد هرگز ✽
هرجا که کند مقام گندیده شود اگر اول باز شکار رکه زغن بچه لریله توتماسی
بولمشیدی آشیانهٔ زاغ حاره قالب تنوای سفرده پروازه گلمسیدی مرتبهٔ
دست بوس سلطانیله مشرف اولمق میسر اولمیدی وزیر کبیر تا رک
شهریاره دعا جواهرن نثار ایتدکدنصکره تمثیل و تفصیل صورت واقعه بی
استفسار ایتدی حکایت رای دابشلیم ایتدی روایت ایدرلرکه ایکی باز تیز
پرواز بنیع روزی بر بریله دمساز اولمشلر ایدی • و بر قلعهٔ کوهده که عقاب سپهر بو
رفعت طیرانیله کمره ایرمز ایدی ✽ و نسر طایر بو بلند پروازلق ایله ذروهٔ سنگ زنده
سنی کورمز ایدی آشیانه قلمشلر ایدی بیت آن نه کوهی بود که تا بر زمین بودی
نشان آسمانی بود گویا بر فراز آسمان اول ایکی مرغ فرزانه فراغ بالله

حکایات مرغ

صحبتی

اول آشیانه‌ده کچورلردی ؛ و نعمت صحبتی غنیمت بلوب سرور و حضور ایله
روزگار کچوررلردی بیت غنیمت بل حضور دوستانی وفاسنز در
وفاسنز بل جهانی برمدت لطف و عنایت ربانی ایله بر بچه ارزانی بیوردی
بحکم اولادنا اکبادنا کمال شفقت و شعفلریدن هر کون ایکیسی داخی غذا
طلبنه کیدرلردی و جگر گوشه‌لریچون گونه گونه طعمه کتوروب یدررلردی تا قوت
ضعفی کیتدی و از مدتده قوت خوق ترقی ایتدی برکون انی یننده قویوب
هر بری بر جانبه کیتمشدی و کلمکری وقتندن خیلی زمان کچمشدی بازیچه
جاذبه‌ء اشتها حرکته کلوب جنبشه آغاز ایتدی و هر جانبه میل ایدب اضطراب
ایدرکن کرانه‌ء آشیانه‌یه یتدی ناگاه اندن دوشب سطح زمینه ایرشک محلده
مگر بر زغن که بچه‌لرینه طعمه طلبنه گوشه‌ء آشیانه‌دن چقوب کمرگاهده مترصد صیده
اولوب طورردی اطرافه تجسس ایدرکن اتفاق نظری اول بازیچه‌یه راست
کلدی خیال ایتدی هر هوشیار که بر زغن چنگالندن خلاص اولمشدر بیت
در کوزه همی خیال و بیت بنیم ؛ [illegible] هجوم ایدب بر دمدن اوچوب دوی [illegible] کوتروب
آشیانه‌سنه کتوردی وقت بعره دقت نظر ایدوب کوردی علامت ارلی
و منقار ایله بیلدی که مرغان شکاری جنسندندر بحکم جنسیت اکا عرق میل و محبت
نابض اولوب قلبنده اکا مهر و شفقت ظاهر اولدی و فکر ایدوب کندو کندویه ابتدی

کلام حضرت علی

ابتدی

بو حال ضمننده عنایت الٰهی و حکمت نامتناهی کورکه نیجه انک سبب حیاتی قلدی
اکر اول محلده بن حاضر بولنمسم بو بیچاره اوچ نوادزنجه و شب اعتداد امری
متفرق اولوردی • و اشبو اندیشه سنک عنایله خورد اولوب عناب
وار باد فنایه واردی چون قضای ربانی اقتضا اتدکه بن انک سبب
بقاسی اولم • انشبو در که فرزندلریله تربیتنده انی شریک بلکه فرزندلکه
قبول ایدوب سایر اولادم سلکنده منسلک قلدم پس کمال رغبت و شفقتله
انک تربیتنه مشغول اولدی • و کندی فرزندلری امرنده سلوک اتدکی طریقی
انک حقنده مسلوک طوتدی • تا بو درجه یه واردکه زغن بچه اوله‌لب قد و
قامت چکدی و فر و بال و منقار و چنکالی کماله یتدی و روز بروز
مقتضای ذاتی و کوهر اصلیسی پروازه آغاز ایتدی ع وحق علی ابن الصقر ان
یشبه الصقرا • اگرچه کندوسن اولادم عدندن تصور ایدردی تا هیئت و
همتی و صورت و سیرتی انلره مخالف کوروب اکثر اوقاتده متفکر و متحیر
دکم و کندویه ایدردی تا اکر بن بونکا نه اولم نیچون بو آشیانه ده مسکن قلدم
واکر بو خاندانده ایسم بدن انلرک عکس صورت و خلاف سیرتلرنده اولم
نظم نه داخل بین دایره دارم خود را نه خارج این جمع انتشارم خود را
آن به که ازین نیستی و هستی هیچ خوش نکذارم و بازکذارم خود را

بر کون زغن بازجه‌یه ایتدی کیم ای فرزند مقبل سنی دایم ملول و منفعل
کورورم سبب ملالک بکا مخفی در اکرچه مزاج جهتندن بر نسنه‌یه
احتیاجک وار ایسه ندر سویله بله‌لوم علاجنه مباشرت اولالم و اگر خاطرکده
بر آرزو و مرامک وار ایسه اعلام ایله کوره‌لوم مقدور اولدوغی مقدار
اتمامنده اهتمام قلالوم بازجه جواب ویروب ایتدی که بندن غمندن
آثار ملالت مشاهده ایدرسن اما سببن تمام بله‌مزسن اگر بلسم دخی اعلام
قله‌مزسن **بیت** این طرفه تکلی کز نکرکها را بشکفت   نی رنک توان نمودنی بوی
نهفت • حالیا اصلاح حالم و دفع ملالم انفعالم ایچون بو نی مصلحت کوردم
که شرف جارستان زانی بوره‌یم که بر زمان روی هواده طیران و اطراف
جهانی سیران ایدم • شاید که برکت حرکت که غبار صفحهٔ دلمدن دوده اولا
و امیددر که تماشای عجایب اطوار و تفرج غرایب امصار سببیله صورت فرح
آیینهٔ ضمیرمده جلوه‌کر قله **بیت** دل غنچه اچلمازیدی غمدن   سحرکه ایمته
کیدر سیر کلشن **زغن چون** آوازهٔ فراقی اشتدی دل کرمندن آه سرد آوب
ایتدی   از فراق تلخ میکویی سخن   هرچه میخواهی بکن لیکن مکن
ای فرزند دلبند بو نه خیال کج و فکر مستبعددر که ایدرسن • و ای جکرکوشه
بو نه کلام خام و ناتمام اندیشه‌در که سویلرسن سودای سفر ایتمه که سفر بر
دریای مردم ربایدر که و بر نهنک آدمی خواردر **بیت** سفر اهل این جهان را سقر است

ملول

زان سبب

زان سبب صورت سفر ستراست . سببی ترک کتاب شداید مسافرت
یا اکتساب اسباب معیشتدر . و یا وطنده تعذر تمکن اقامتدر
سن بو ترک بر سندن داخی بریسن بحمد الله که کوشه و توشه جهتندن
بی نیازسین و جمیع فرزندلرمدن دخی سرفراز جمله سی کمربسته فرمانکذر
و مربوط ربقه اذعانکدر فقط جمله تابیع سرافکنده کی کوش ادب خلقه
کشی بنده کی سن بو حضور سرور و نعمت موفوره له سفر اختیار ایتمک و مذاق
حضردن میثاق سفری ترجیح ایدوب ترک دیار وجلای یار ایتمک در
طریق فکردن صحیحدن دور و عقل صریحدن مهجوردر ع انکو بسلامت تن و نانی
نانی دارد و ز بهر نشستن آشیانی دارد نه خادم کس بود و نه مخدوم
کسی کوشاد بزی که خویش جهانی دارد باز ایتدی سنک اتاک و
نصیحت مقتضای علاقه ابوت و لازمه شفقت و حفاوتدر فاما بن هر
چند که اندیشه ایدرمکه بو کوشه حالمه لایق و بو توشه مزاجمه موافق
بو زمان و خاطرمه خواطر خطور ایدر که اظهاری معقول کورمزن زغن
بلدکه نکته کل شیء یرجع الی اصله انک حقنده ظهور ایتدی زبان تعجیلیه ایتدی
مثنوی اگر بیضه زاغ ظلمت سرشت نهی زیر طاوس باغ بهشت
بهنگام آن بیضه پروردنش زانجیر جنت دهی ارزنش
ابش از چشمه سلسبیل بران بیضه کردم زند جبرئیل
نهی اا
شود عاقبت

چون باغ وسن طاوس بیهوده رنج کشد   زاغ زاغ بیضهٔ عاقبت شود

کوردی که بو نهج او زره تقریری انک ضمیرنده تأثیر ایتمدی طرز کلامی
تغییر ایدب بو وجهله تعبیر ایتدی که بن دخی کم مقام قناعت و مرتبهٔ فراغتدن
ناشنیده من دده کبی صفت حرص وطمعدن منبعث و تمتّع شتاندن بیرون
بیهما شتابان شتابان نظم ای فرزند دلنواز صفت حرص و آزدن اشتهار
هما پروازی اوج هوای استغنادن اندر بستهٔ بند نیاز اتمشدر
و حرص بیشه همیشه محروم و صحیفهٔ ناصیه سنده ای رقم محروم مفهومی
مرقومدر قناعت اهلی اولمیان دنیاده راحت بولورمی و فراغت
قدرن بلمیین عالمده عافیت بولورمی بیت در عارفه توشه می اولور
نثر کنج قناعتدن ایی عاقله گوشه می وار کنج فراغتدن ایی
چون سن نعمت قناعت شکرن قلمزسن دولت و فراغت قدرن
بلمزسن قورقرم که سکا اول بلا ایته که اول گربهٔ حریصه ییتشدی یا
دیتدی اول نه کیفیتله اولمشدر حکایت زغن ایتدی که زمان ماضیده
بر پیره زال ضعیفه حال وار ایدی که بخیللر کفندن تنک عاقلهٔ ضعیف
ذهنلردن خلال کبی تاریک ایدی و اوهن من بیت العنکبوت بر کلبه‌سی
وار ایدی که بخیللر کفندن تنک و جاهللر قلبندن تاریک ایدی و اول

حکایت زغ

کلبه ده بر کربه سیه اریدی که مرکز مرآت خیالده و عالم مثالده
شکل نان کورمشدی و بیگانه و آشنادن اندن نام و نان حدیثن
اشتممشدی مبلغ ترفه حضوری بوکه مقصور ایدیکه کاه کاه بر سور
بوی موشل استشمام ایمکیله مشام موشی معطر و تحته خالده نقش منور
باین کورمکیله ع مانند گدایی که بیابد درمی چند شد چشم جهان بینی
اولوردی واکر احیانا بخت موافقت وسعادت مساعدت
ایدوب بر موش بیچاره بر بنجه سنشاره کتورسه جون کدایی که
کنج زر یابد نشاط موفور وانبساط نامحصور له بچه ایام وشهور
شاد و مسرور اولوب ساحه سینه سندن اندوه دیرینه صد مرحله دور
اولوردی وبجه مدت اول قوت لایموتله قناعت ایدردی واول
نواله که عالم غیبدن حواله اولمشیدی غنیمت عظیمه بلوب دردی
بیت این که می بینم به بیدارست یارب یا بخواب خویشتن را در چنین
حالت پس از چندین عذاب اول بسبدن که کلبه بر زال اول گربه نک
قحط سالی ایدی دایم زار و نزار ایدی و غایت نزاردن شکلی خیال
واندامی خلال وقامتی هلال کبی کورینوردی برکون ضعف تمام و نهایت
نحافت اندامنده زحمت تمامیله بالاتی یا مه چقوب اطرافه نکاه ایدر کن

ناگاه گوردی بالای دیوار سیم جوارده بر گربهٔ شیر صورت و پلنگ
صولت که چشم شعله فشانی عین اخگر کبی رخشان و پشم حریر
بی نظیری موی سمور کبی بریق و درخشان غرو ناز و تبختر و اهتزاز ایله
سیران ایدوب شیر ژیان کبی غریو و افغان ایدر و کثرت لحم و دو
فرت شحمدن سرعت حرکتدن مجال خرامان کیدردی گربهٔ پیر
زال چون کمند و چنبردن بو زینت و فر ایله اول گربهٔ فربه و چرب
بروزنی گوردی متحیر اولوب قرباقه ایتدیکه ع باری خرامان مینه سی
آخر بکوی گزکجا نثر سن بو لطافتله قندن بکزرکه ایو مربه پرورده
لرندن سن یا ضیافت خانهٔ خوان خطادن گلورسین بو طراوتکه
ندر و بو لطافت قونه غلتندر بیت لعل شکرینله جانانسن که آدم جان
بینسن صوردوغم عیبا ایلمه بالله کیمک جانانسن نثر گربهٔ ممتنانه
جواب ویردیکه بن ریزه خور خوان سلطانم هر صباح دربارگاه پادشاهده
دربان صفت نگرانم چون ایوان دیوان سماط نعم فراوان ایله نمودار
مایدهٔ اکل حبان اوله جراءت ایدوب اول سفره الرندن و پسمیده لردن اکلندکلردن
بر قاج لقمه شکار ایدرم و اول کون و اول کیجه انکله تنعم ایدوب بو
منوال اوزره روزگار گچوررم گربهٔ پیره زن ایتدی سنرات دد کلکی

ذن عبارتدر وسیمد الممک نه نسنه دن کنایتدر بن مدت العمر
شورابهٔ شوربای بردزندن وکوشت موشدن غیری نسنه کورمدم
وایشتمدم کربهٔ همسایه چون اندن بو کلامی اشتدی تعجب ایدوب آدی
وطعن وطنزیله ایتدی انکچون شیله زیبا صورتا اولمشسن قدنکی
جنکه واندامنک تار عوده دونمش وبدنک قورمش عنکبوت نمک سوده
دونمش سی مسکین عجب عبرت اولمشسن الحق سنک بو ثنیکدن
ابنای جنسنه عار تمام وبو شکل صورتکدن بنی نوع هره ننک بردوام
واردر بیت از کربه همین کوش ودمی هست ترا باقی همه عنکبوت
رامی ماند واکر سن بارکاه سلطانده حاضر اولیدک وروایح اطعمه
وفوایح اغذیه ایله دماغ جانکی معطر قلیدک ممکن که تیر لحیتی الوطام
وی رمیم بردهٔ عیبدن عرصهٔ شهوده کلوب حیات تازه بولیدک
بوی احباب چو برخاک احبا کذرد چه عجب باشد اکر زنده کنند عظم
رمیم کربهٔ بردزن چون بو ترغیب وتزغینا منری اشتدی درونده
دلنده شریان حرص وآز حرکته اغاز ایدوب تفرغ وتنازله ابتدی
ای برادر ما بینمزده حق جوار ورابطهٔ جنسیت واردر حب الوطن
من الایمان حدیثی ضمیر منیرکه آشکاره در نه واردر که شرط مروت و

وحق اخوتی یرینه کتورب بو نوبت که اول جانبه واره‌سن بو بیچاره
خدمت مرافقته قبول بیوره‌سن شاید که سنک دولتکده بو تن
آزرده‌یه سد رمق و برکت صحبتکله بو قالب فرسوده‌یه فی الجمله
رونق حاصل اوله بیت هزاران کس ز نعمت برآسوده مرغه شده
مرا نیستکی بیشت اگر من هم شود شاید نثر گربهٔ همسایه انککره
وزاریسنه ترحم ایدیب تعهد اتدیکه بو نوبت سماط نعمته آنلر
حاضر اولمیه ما گربه پیره زن بو نوید فرح افزایی دیوا امید روح
افزا ایله حیات تازه بولوب بالای بامدن اندی وصورت
قضیه‌یی نقیر و قطمیر پیره زنه تقریر ایتدی چون پیره زن تک یارندکی
ایدی حق‌شناسلک مقتضاسی وزره نصیحته آغاز ایدوب ایتدی آه
ای رفیق مهربان اغوای اهل دنیا یه فریفته اولمه وگوشهٔ
فراغتده توشهٔ قناعتی عالمه ویرمه که ظرف حرص وآز خاک
گوردن غیریله براولمز و دیدهٔ طول امل سوزن فنا ورشتهٔ
اجلدن غیریله دکلمز نظم نهایت یوقدر حرص وآزه قناعت
ایلمک درچاره آزه قناعت قلمیان اولمز توانگر وفور مالله
قارون ایسه‌کر اما دماغ گربهٔ بی‌نوا سودای نوالهٔ خوان سلطانیه

یتوبله

شیله امتلا بولمشیدی که داروی نصیحتله دوا و شربت موعظتله
شفا ممکن اولیدی **بیت** نصیحت همه عالم چو باد در قفس است
بگوش مردم عاشق جواب در غربال ٭ القصه وقت معهود و
ساعت موعود ده کزبه همتایه ایله آفتان وخیزان جانب
آستانه سلطانه روانه اولدی **مگر اول بیچاره** هنوز بارگاه
پادشاهه وارمدن لطیفهٔ نص صریح الحریص محروم عرصهٔ ظهوره
کلوب **کلمش ایدی** ونحوست طالع آتش سوداسنی ابتدای منطفی
قلمش ایمش سببی نه‌جی بوکه اندن سابق نکرکزبه‌لر هجوم ایدوب
شور وشغب حددن کچمشلردی وفریاد وفغانیله پادشاهی بی
حضور ایتمشلردی فرمان سلطانی بومنوال اوزره جریان بولمشدی
که تیرانداز لردن برجماعت تیر وکمانیله بر کوشه‌ده کمین ایدوب
مترصد اولالر تا هر کزبه که وقاحت سیرت بوزینه چکوب میدانه
جراءت کلوب اول طعمه‌سی بلکه آخر لقمه‌سی پیکان جگر دوز اولا **اگر**
زال بوحالدن غافل وشراب حرص وطمع منت ولا تعقل مست مشام
جانی چون بوی طعام استشمام ایتدی **ها** وکوش هوشی چون طاس
وکاس وسینی وچینی طنینن اشتدی **بی اختیار شاهین وار شکار**
کاه خوان سلطانه کندوسن پران ایتدی وجاشنی گیر قضا ایتدی

ای سوخته این دیگ تمنا خام است   هنوز کفهٔ میزان اشتهای
لقمهٔ گران سنکله امتلا بولمشدی تیردن سکاف میل برازوبی
کاف نافذه اوینادی **نظم** اقوب قانی درون استخواندن •
دریای هم فجردی محول جاندن   کر اولمز سهم بو زخم تیرزن له
بجینم موش و نان بره زنله ٭ عسل خطی جو دکمز زخم تیشهٔ ٭
عسلدن آیکدرر بکمز همیشه **بو مثلی ایکون** نتوز دم که سنده کوشهٔ
آشیانه مزی غنیمت بیلوب قدر طعمه و نعمتی که بی زحمت و منت
حاصل دو اصلدر فهم ایده سین ٭ اللهم قنعنا بما رزقنا خیرندن قطرات بر
فزون و زیاده طلب ایلمیه سن **نظم** بجایی که وقت خوش استای بر
نمی بایدت کرد از آنجا سفر   مکن دولت عاقبت را زیان میندا ز
خودرا بجو دور بلا   مکن دست آز و هوس را دراز   بجیزی که بخشیده
اندت نیاز   اکر مور را از کمر بادی   چرا پایمال همه دربدی
بازاتیدی بوردعک اکرچه که محض نصیحت و فرط شفقت مرحمت آیه در وتسریع
اما جزئیات امورده التفات همت بلنده ناملایمدر و مجرد اکل
قناعت مقتضای بهایم در **طبایع** هر کمسه کم سر سعادتده سرور اولمق دلیله
مطالبه معانیه جد ایمک کرک و هر کمسه که کشور سیاستده باجور اولمق

ایلیه کم اجتنابدی میان جانه بند ایتمک کرک همت عالی اعمال
خسیسه راضی اولمز وطالب معالی منازل دانی و اراذله قناعت
قلمز **بیت** هرکه کم رتبت بالا کرک   اکه قدم همت والا کرک
زغن ایتدی بو خیال ناهموار مجرد پندار ایله میسر اولمز و بو دنیک
سودا تمنای بی حاصل ایله جوشه کلمز هیچ بر عمل نتیجه‌سی ادا ایتمز
میسره کلمز و هیچ بر نتیجه ترتیب مقدماتسز متصور دکلدر **بیت**
تکیه برجای بزرکان نتوان کرد کزاف   مکر اسباب بزرکی همه آماده کنی
بازایتدی حصول مناصب دولته قوت جنکالم کبی مقدمه معتبر ممدر
وصول مراتب رفعته سطوت منقارم کبی وسیله متصوردر کرکسن اول
شمشیر زن حکایتن استماع ایتمامشسن که ساعد بختی علو همتی
واسطه‌سیله سوار سعادتله زینت بولمشدر زغن سوال ایتدیکه نه
منوال اوزره اولمشدر **حکایت** بازایتدی روایت ایدرلرکه قدیم
الزمانده بر درویش کاسب واریدیکه عجز حال و مؤنت عیالدن دائما
و کثرت قلت و قلت کثرتدن عاجز و فرومانده ایدی دخل هرروزه
سی خرج روزمره‌یه وفا ایتمزدی و فایده **صناعتی** ترتیب نان و
نمکه یتمزدی عنایت یزدانی اکا بر فرزند ارزانی بیوردیکه دلائل
حشمت جبهه‌سنده هویدا و ملایم دولت ناصیه‌سنده پیدا ایدی

بیت مبارک طلعت و فرخنده طالع جبیننده نجابت نوری لامع

میامن وجودیله حال پدر میمون و برکت قدومیله کیسه‌ء فرزندن

روز بروز افزون اولدی پدر اول پسر فرخ اختری اکرک قدمن مبارک

طالعی مقدوری اولدوغی وقت مقدار تربیتنه مشغول اولدی

اول فرزند ارجمند هنوز قرین مهد ایکن کمان و تیر ایله اوینردی

ودخی شیرخواره ایکن سپر و شمشیر ایله کونز سونردی هر صباح که

مکتبه ایلتردی دونر میدانه کیدردی همواره لوح شمشیر و مرکاه که

تعلیم خط ایدرلردی الواح خطی توتیا و ماج رماح خطی یه میل ایدردی

همواره لوح شمشیردن جهان کیرلک فنن اوقوردی و مردم

نقش و سپردن سرورلک درسن ازبر قوردی نظم چو ماه و نیم یا

یازیدی و بری سپرله خوده کیردی صغیری الف یالی اندردی

شویله تقریر که یا در شکل یا الف تیر چون کچدی صباوتن

سن بلوغه یتدی برکون پدر ایتدی ای فرزند دلبندم دایم

خاطرم سنک حالکیا که ناظردر عنفوان شباب اوان طفولیت

کبی دکلدر خصوصا که آنا رطیش و خفت و تهتک و جراءت صفحات

احوالکده ناظردر نفس بد اندیش سنی کرداب تشویشه اتمادن و اعوایی

سلطان

شیطان شوای مهلکهٔ شهوته القا ایتمدن دلرکه من تزوج فقد
احصن نصف دینه سکا مقرر. والنکاح سنتی ومن رغب عن سنتی فلیس منی
منصهٔ مینفقده سنی جلوه کر قلم. وسنا مزهٔ مناسب دستیمان ترتیب
ایدب اکفا واقرانڭدن بر قبیلهٔ اصلیه و بر معلومهٔ قدیمه دن بر کریمه
عقد عقد وسلک ازدواجکه جالم سن بو بابده نه صواب کورر سن ویوا
امرده نه تدبیر بیورر سن. پس ایتدی ای پدر اول دختر اچون که بن
عقد ایتسم کرک وایتن کابین اچون دستیمان نقد ایتسم کرک
بنزه نسنه تکلیف ایتزن و سزدن عنایت و معاونت توقع قلمزن کیمن
پدر ایتدی ای نور دیده سنک کیفیت حالک و کمیت مالک بکا پوشیده
دکلدر سنک قدر استطاعتک اولایه شایسته ملایم دستیمانه اقتدارک
اولانقدر ایدهجگک دستیمان نه در وعقد ایدرم دیدگک عروس بلننده در
پس فی الحال پرندن طوردی واخرو کروب شمشیر بران کتوردیکه صدبا
غمزهٔ خوباندن خونخوار. و مرار درجه عقیق لبلر دندانندن کوهردار
وایتدی ای پدر بلمش اولاسن بن ربع مسکون مملکتی ضبط ایتسم کرک و مجذوب
سلطنتی عقد عقد ایدکتورسم کرک. انکا تیغ براندن بران دستیمان و خنجر
خون فشاندن آغرفن مهر و کلدر بیت یا بخت یکف میخ کبیر امیز

با بخت یناب هیچ کیرا ستیز نیست   مهر عروس ملکه به از تیغ تیز نیست

چون اول جوانك همتی حصول سلطنته مقصور ایدی ارزمانده عروس
عرصهٔ مملکتی منصهٔ قبضهٔ تصرفنده جلوه قلوب ضرب تیغ عالمگیر وزخم
خنجر آب شکل آتش تاثیرله اکثر آفاقی تسخیر اتدی بو معنیده بو بیت مشهوردر بیت

عروس ملك نسازد بکر یار امادی   که اول ز کمر تیغ داد کابینش .

بو مثلی کتوردم تا بیله شکه جمیع اسباب دولت بکا آماده و ابواب توفیق
حضرت عزت روی حالمه کشاده در بندنی امیدوارم که کندو مطلوبمه و
واصل اولم دوست امیدله میان شاهد مقصودی در آغوش قلم حالا که حزن
فون وفسانه ایله بو حالی ترك ایده مزن ومجرد قیل وقال ایله بو خیالدن
مصراع ما از سر این کوی ملامت نرویم نثر زغ عین الیقین بلدی که
اول مرغ همایون بال دام احتیاله صید اولمق ممتنع و خیال محال در
بالضروری سفره اجازت ویردی بیت و دود آتش هجرانی تودهٔ اسمان
و دیدهٔ کیوان یا سیانه ار کوردی بیت پس باز زغ و بچه لرن وداع
قلدی و حضیض آشیانه دن پرواز ایدوب اوجه متوجه اولدی
بچه زمان فضای هواده طیران اتدکدنصکره بر قلهٔ کوهده آرام ایدوب
دیدهٔ تماشایله اطرافه نگاه ایدرکن ناکاه کوردیکه بر کبك دری

عین جلوه

عين حلوه وحسن شيوه ايله فرامه كلمش وغلغلهٔ قهقههسى اطراف
كوهه ولوله ويرمش مشارٌ كه كبكه رغبت كوزجك برحمله ايله حوصله
سن كوشت سينهٔ كبك ايله براتدى بيت برطعم طرى كورديكه لذت و لطافتده
اب نبات وشربت نباتده افزون بيت وطراوت حلاوتده نمونه
طعمهٔ نعمت وطعم طير مما يشتهون جون مدت العمر اول مقوله لذ
نواله منع هاره التمستاري سرتابپاي بوتمه مطبوع طبع ماست
كوى براى خاطر ما زافريده اند پس لذويه خطاب ايدب ايتدى
فوايد سفر بميمن بو تيز مكه اول ما ملايم اغذيه دن خلاص اولوب عجلة
الوقت نفايس اطعمه يه ظفر بولدك بيت واشيانهٔ تنها ده برظلمت و مضايقه
دون ودني همتدن منازل رفيعه ومنيعه واصل اولدك مصراع
اين منوز اول اثر جهان افروزست نثر كيم بلورمن بعد دخى قناع
امتناع غرتدن نجه شاهد دولت وعروس سعادت يوز كوستره
وصحن عدمدن صحراى وجوده وزاويهٔ غيبدن عرصهٔ شهوده نه
لطيفه كله ع تا قدر از پرده چه ارد بيرون نثر بس بازتيز بر وا
نجه زمان فراغت خاطر ايله طران وصحن عالمى سيران ايدب فتح
باالله كبك وتيهو شكارنه اشتغال ايدى اتفاق بركون بركو

کمرنده اوتوروب خیال شکار و تماشای مرغزار ایلرکن کوردیکه
دامن کوهدن ناکاه بر کروه پرشکوه صف شکاری آراسته قلمشلر
و مرغان شکاری صید طیور ایچون اهتزازه کلمشلر نظم

دران دشت از صدای طبلک باز
همه مرغان صید افکن به پرواز
زیک سو چره باز ان سبک خیز
بخون صید کرده چنگل تیز
ربوده نقد جان از کبک دراج
وزان جانب کرشاهین بیاراج

مکر اول جماعت سپاه اول ولایتک پادشاهی ایدی که ملازمان
آشیانه دولتیله قصد شکار و صید مرغزاره چقمشدی بو اثناده
ساعد شاهده اولان باز پرواز ایدوب بر صیده قصد ایتدی بو باز بلند
همت ذی شرع تمثیله انک شکارنه قصد ایدوب برق خاطف کبی
ایروب اوکندن قابدی شاه چون انک بو سرعت و جرأتن
و بو رفعت همتن کوردی اول مرغ همایونه کوکلی مفتون اولوب
مثال عالی شرف صدور بولدی که صیادان چابک دست جهد
ایده لر تا شصت حیله ایله اول باز بلند پروازی صید ایده لر بیت

ودیشه حیله ایلک ال وشوک
بو مرغ وحشی دامه دوشورک

صیادلر فی الحال مثال شاهه امتثال ایدوب بر بازی اول جانبه

پرواز ایدرلر بازوحشی تحاشی المتوب بال اقبالله استقبال

ایدب ولوازم سلام واکرامه قیام اتدکدنصکره تلطف تامیله

احوال اولدی باز پادشاه چون اندن بوملایمتی کوردی اثناء

مصاحبتده ملازمت آستانه سلطانه تحریض اتدی چون اول

بلند پرواز بلندهمت دلالت سرد ولتیله شرف خدمت حضرت پناهه

ایردی نظر عاطفت سلطانی انک قابلیت شانی واستعدادهیولانی

سنه معین اولوب ازمدتده مساعده بخت سعادت یارله بیناء

شهریاری جای قرار اتدی و همت بلندی وسیله‌سیله حضیض دلت

ودنائتدن ذروه دولت پناهنه یتدی بیت تا قابلیت انکه بدو لب نظر

نمیرسد ورنه زمانه درطلب وقابلیت بلندهمت وعالی

کوک ادم که همتینه کوره کیشده اولور مقدار اول باز بلندهمت

اکر همان منزل اولنده اقامت ایدب مصاحبت زاغ وزغندن

فراغت اتمسه و سفر واسطه‌سیله دریای تواره سباحت و کوه صحراء

سیاحت وساحه اطراف واکنافی مساحت اتمسه اکا بو مدارج دولتک

حصولی جمله محالاتدن وانکه بو مراتبه فیعه وصولی ممتنعاتدن

اولیدی پس معلوم اولدیکه سفر سببیله ادمی اسفل سافلین ذل

خمولدن اعلاء علیین عز قبوله وصول بولورمش نظم بیار دل

وارتکاب شداید مسافرت اکتساب مراتب دولت وسعادته مفضی اولور
نظم بهار دل سفر باشد که ازوی خلایق را کل مقصود بشکفت
سفر کن تا مراد خویش یابی که فاشوا فی مناکبها خدا کفت چون
دابشلیم تکلامن بو مقاده اتمام ایدی وزیر آفروحی ایلرو کلوب مراسم
خدمت وزارته قیام ایدب ایدی جواهر زواهر کلمات حکمت بینات
که حضرت شاهنشاهی ظل الهی کلک نابله سلک بیانه چکلشدر ایدن
منزهدر که شمه شایبه شبهه براممنه وکرد عیب ریب کرد دامنه
یتیشه فاما بنده لرک خاطر فاترنه خطور ایدن بودر که ذات ملکی ملکات
سلطانیله صلاح جهان وراحت جهانیان انک صحت مزاج شریف وسلامت
عنصر لطیفنه وابسته در فراق حضردن مشاق سفری ترجیح ایتمک وروضهٔ
جان فزای عشرتی قوتیب بادیهٔ هاویهٔ الم ومحنته کتمک روش حکمتدن
دور ومقتضای سلامت وطن تدن مهجور در دابشلیم ایتدی ارتکاب محنت
ودرد کار مردان مرد وبیشهٔ شیران بیشهٔ نبرددر بی شبهه تا زامن
حشمت سلاطین کرفتار خار زحمت اولمیه ضعفای رعیت الوان
کلستان فراغنده کل رفاهیت اجلمز ودتا پای تخت ملوک عدالت آیین بادیهٔ
بیمای بلیت اولمیه درویش دلریشک سرتشویشی بالین راحت وآسایشه

بیت نیاساید اندر دیار تو کس ... که آسایش خویش خواهی و بس ... ضمیر منیر وزیره هویدادر که عباد خدا اکی قبضه ... بوکی لوکدر که انلره ایالت ممالک و فرمان فرمان برلک مقرر اولمشدر ... برینی رعیت در که انلره خلعت امن و فراغت و کسوت حضور و استراحت مقرر اولمشدر ... بو ایکی حال بر محلده اجتماع پذیر اولمق محالدر ... ربار اختیار ارباب عنان ولی الدین قومق کرک ... نظم ... انکه او با بر سر تاج شاهی وتنعم می نهد ... روزکار نش در جهان سردار و سروری کند ... حکمت ... پادشاه در چمن دادند کل را زانکه کل ... با وجود نازک از خار بستر می کند ... دیمشلردر ... الجد وسیلة الجد ... یعنی جادهٔ جد و جهد طلبی سر منزل الجنه یه توردر وبیابان جفای قدم وقافله قطع ایتمک جمال شاهد مقصودی نظر ... کتوردر ... حصول امانی و امال رکوب اهوال ایله منوطدر ... ونیل مطالب و مقاصد تحمل متاعب و مشقاته مربوطدر ... بیت ... کیم سلطنت قسمتیدر ... هر کرا زعیت تن اسانیت ... هر تشنه میدان همتاره کیر خاری درمیان ایدب سمند جهادی زیر راننده اله ... وار تکاب مجنیده تن اسانی وراحتدن ال چکوب خواب نوشین و شراب شیرین حضور فراغتدن اجتناب قلمیه ... قناع عزت و امتنادن شاهد مرادی عن قریب یوز کوستره ... ومنقعه عرصهٔ جهانه عروس مقصودن ارزمانده جلوه کر کوره ... نته که اول ملک

حکایت رای دابشلیم وزیر

میانمن جد و جهدی و مقاسات شدایده صبر و تحمل برکاتیله ازمانه
نقاب تعویق چهرهٔ مرامندن مرتفع اولوب بیشهٔ فرح افزایه
که ملک موروثی ایدی ظفر میسّرا اولدی وزیر در خواست ایدی
نه کیفیتله اولمشدر اول حکایت رای دابشلیم ایتدی حواله العرده
بر جزیره واریدی بغایت خوش اول جزیرده بر بیشه واریدی لطافت
و صفا لطیف چشمه سارلری هر طرفدن روان و نسایم جان بخشی
جهتدن وزان الوان ازهاریله مرجانی ملون انواع اشجاریله هر
کناری مزین نظم اولوب لوشکوفیله مزین ریاحین ایمش
اطرافی ملون درخت سایه گستر لوار ایمش بداقلر بربرینه
ال ویرمش حواترلر الله سرو یله شمشاد سکوب فلکر
اوستندن گجرباد لطافت هوا و نزاهت فضاسندن اکا بیشهٔ فرح
افزادرلر ذی اکا بر بلنک نهنکلی هنک متولی ولمشدیکه هول خشم
و هیبتندن شیر شرزه اول ثنایه کام قویمز دی و زخم شوک شکوهندن
سباع و وحوش اول بیشه اندیشه سن بر امن خاطره کتورمز دی
نظم چو بر خارا زوی از خشم دنبال فکندی تیر چرخ از سهم چنگال
بر ان اتی که او یکدم فتستی کذ از خلق تا یک سال بستی
بجه زمان ایدیکه اول بیشه ده کامران و کامکار روزگار گچورر ایدی

ملونه

نامرادلک صورتن مرکز آیینهٔ دورانده کورمشدی. ودبیر تقدیر
طومار روزکاری خلاف رضاسی ونقیض مقتضاسی وزره دورمشدی
بر بچه سی وار ایدی عالم روشنی انک آیینهٔ جمالنده معاینه ایردی
ونور دیده سی اول قرة العینک تماشای یال وبالنده اکلردی ضمیرنده
بو معنی جای گیر اولمشدی که چون بچه نشو ونما بوله وچنکال ودندانی
الوده خوان مزبران اوله. اول بیشه نک نا لتنی انک ذهبت
همتنه تفویض قله وکندو تقیة العمر کوشه قناعتده حضور فراغت ایله
متقاعد اولا بیت من فکر همی کنم قضا میکوید بیرون ز کفایت
تو کاری دکرست اتفاق قضا بو عزمی امضایه رضا ویرمیوب وفرصت
کوسترمیوب نهال آرزده شکوفهٔ امل هنوز شکفته اولمدن باد خزان
اجل برک وبار حیاتن تاراج اتدی ع ای بسا آرزو که خاک شده است
فکم فی حجاب الارض من حسرات چو بلنک بچه جز واریثر اجله کرفتار اولدی
سباع که قدیم الایامدن اول بیشه نک تغلب اندیشه سن یاررلردی مترصد فرصت
هجوم ایدوب استخلاصنه قصد ایتدیلر. بلنک بچه کوردیکه طاقت ومقاومت
میسر دکل ناچار جلاء وطن اختیار اتدی وسباع بیننده عظیم
نزاع واقع اولوب عاقبت بر شیر خونریز شور انکیز جمله سنه غلبا و
اولب اول منزل فرح فزایی و مرح زدایی مخلب تغلب ایله قبضهٔ تصرفنه الدی

بلکه بچه بچه زمان کوه و بیابانده سرگردان اولوب آخر الامر بیشه‌یه
دخی بتاری به و اول بقاعک سباعنه ماجرای کماجری عرض ایدوب
انلردن بو رخنه‌یه سد و بو خللک تدارکنه مدد طلب ایتدی زمرهٔ سباعدن
اول شیر مهیب و اول هژبر با نهیب استیلانی استماع ایدجک امداد
و اعانتدن امتناع ایدوب علی الاتفاق ایتدیلر ای فقیر سنک
منزلک بر شیر جنکنه دوشمش که غایت نخوتندن تیر آسمانی کمر کینه اخز
و شکوه شوکتندن پیل دمانی براهمن بیابانه قدم بصمز بیم افتراسندن
هوام و سوام اول آجام و آکامدن بچه مز و مرغ انفاسندن سیمرغ کوه
قافی اول اطراف و اکنافده بال و پر آچمز بیت کجم دیین طیور اول
بوم و بردن کسبر بردن امیدن بلکه سردن بره اینک جنکنه دوت
و قدرت و دندان و جنکنه طاقت و مقاومته تیمز و کلمیدر نظم قابلمیدر
مقابل اوله شیرله غزال ممکن میدر که پنجه اوره شیرله شغال سکا
دخی اینکله مقام مقابل و مجادله معقول و متصور دکل بیت مران کهتر که
با مهتر ستیزد چنان افتد که هرگز بر نخیزد اما بو باده بزم رایمز
تدبیر صواب بودر که اینک درکاهنه پناه ایدوب زبان عجز و انکسار ایله
بسط اعتذار و دمان و صدق و اخلاص ایله عرض اختصاص ایده سن
بیت وارب عذر ایلمک تیز ایاده سن مدارا دارنی تعمیر ایده سن

بلکه بخته یه بو فکر معقول نهایت مقبول کلوب مقرر قلدیکه ملازمت
آستانه نیشره وارب حالنی اعلیه وحسب المقدور اداء وظایف
خدمانه بل نعیه بس دقایق استظهاری روابط فاصفح الصفح
الجمیل ایله مبرم ومستحکم قلب شمشیره کفن بردوش متوجه آستانه
قهرمان وجوش اولدی لسان حالله بو ابیاتله کویا نظم ابیات
ولم احن وجنبیک هما ربا وانی لبعد عن موالیه مهرب یؤمل عمرانا
فان خاب ظنه فما احد منه علی الارض اخیب چون شرف خدمت
نیشره تیندی منظور عواطف شاهانه ومحظوظ عوارف خسروانه اولوب
حالنه لایق وشانه موافق منصبه نامزد اولدی بلکه بخته دخی زبان
ثنا ومدحتی بر کار وکمر اخلاص وعبودیتی خاطره جانه استوار ایدوب
خدمتکارلک وظایفنده وتوادارلک شرایطنده بر دقیقه مهمل ونامرعی
قومیوب بر درجه آثار کفایت اظهار قلدیکه ساعت بساعت اختصاصی
اشتداد وتقربی ازدیاد بولدی ورتبت قربت وشرف کرامتده
بر مرتبه واردیکه محسود ارکان دولت ومغبوط خواص حضرت اولدی
بو جمله ایله مردم ملازمتده جد وجهدن ال ترددی و مرحله اتمام مصالح
ملکده اهتمامن زیاده قلوردی بیت جهد وجهد کسی که بیشتر است

کاوش ازجمله خلق بشر است . اتفاق بر وقت شیرک بر
بلشه دور دستنده مهم وضروریسی واقع اولدی . بر زمانده که تأثیر
حرارت آفتابدن تنور فلک اثیر برتف وتاب ایدی و عرصهٔ دشت
دکورده آهنکر و آشیانهٔ سمندر کبی برالتهاب غایت حرارتدن
مغز وحوش استخوانلرنده جوشه کلمشدی و سرطان میان آبده
ماهی کبی تابده بریان اولمشدی نظم سحاب اولسه ناکاه اگر قطره تاب
حرارتدن اولوردی قطره شرار هواده اگرچه بر زرکش
بیاردی پروبالی پروانه وش شیر فکر اندیشه نورتابنده که صدف
قعر دریاده مرغ کبی بریان و سمندر میان تاب آفتابدن میان آتشده
پنهان در بزم اعیانزدن کم اولا کم ارتکاب محنتدن اجتناب و سوز
وگدازو قطع نشیب وفرازدن احتراز ایمیوب . بو مهم ضروریتک اتمامنه
اهتمام ایلیه . بو تفکر اثناسنده بلمنک خدمت ملازمته کلوب ملکی
اندیشه نایی گوردی وفور درایتی و کمال کفایتی موجبنجه سربرشته ترتیب
کلوب بو نامکنک موحشی صوردی وصورت واقعه و اقف اولدقدن
صکره کفایتی مهمی ذمت همتنه الوب شرف اجازت بولدی و الواع
سباعدن بر جمع معدود ایله طل معهوده متوجه اولدی و نصف

اول مقامه تشویب اتمام مهمه قیام ایتدی چون مرام احسن وجوه
اوزره سرانجام بولدی علی الفور عنان مراجعتی جانب آستانهٔ
سنیه منعطف قلدی خواص اصحاب که رکاب دولت انتسابه
منتظری متفقة الکلمه عرضه ابرام ایتدیلر که بو حرارت هوا و بو کیفیت
گرماده اقدام اتمام ایله بو قدر مسافه قطع ایتدکلری والحمد لله که کفایت
مهم دخی میسر اولوب هیچ دغدغه قالمدی و حضرت شیرده دخی
رتبت قربت و رفعت منزلت امری نه مثابه ده در معلوم صغیر و کبیر در
اگر بر قاچ روز سایهٔ درختده آرام و استراحت بیورله وشربت آب
سرد ایله آتش عطش تسکین اولنه حکمتدن خالی و مصلحتدن دور دگلدر
بیت آسوده باش بار مشقت فزون مکش یکچند میان که رنج نهان
راکناره نهیت نثر پلنگ چون بو کلام لکنت بیدنی سنکلی استماع ایتدی
لب شیفته تبسم ادب ایتدی حضور حضرت شیرده نیم تقرب و اختصاصم
بر لوادر که هزار رنج و بلا ایله بو درجه اعتلا بولمشدر معقول درکه
تکاسل و بطالت ایله نثر کون قلم و بر بنادر که هزار مشقت و غایت ایله مرتبه
ممهد و مشید اولمشدر لایق میدر که تن آسانی و استراحت ایله خاک
یکسان ایلیم بی تحمل رنج بو وصل گنج میسر میدر و بی خار آزار تماشای
ی گلزار متصور میدر بیت بلا اشربال دلو رمی ماسز مال ایله در

بله در کنج رنج ادبار واقبال **نظم** کسی بکردن مقصود دست حلقه کند
که بهشت بر بلا ها صبر تواند نمود   و بار رزو وهوس بر بنیاد ان معنی
باب دیده وخون جگر تواند بود   **میزبان اخبار** بو قصه فقیر وخطیر
حضرت شه یه تقریر و بو صورتی من اوله الی آخره صحیفهٔ ضمیرنه تحریر
و تصویر ایدیلر **۰** شیرجون بلنکه تک بو کفایتن وآثار خلوص نیت
وصفای عقیدلی حکایتن اشتدی بر زمان تأمل بحرنه طالب
و سر تحسینی صالوب زبان افرینله اچیدی **۵** سرور سردارلکه اول گنسنه
لایق و سزاوار درکه گریبان محنت ومشقتدن باش چقره وعتبة
بر سرافراز عهد معدلتندن اسوده وراحت اولورکه بالین استراحته
باش قومیه **بیت** ازان شاه اسایش امد پدید   کز اسایش خود
تواند برید **نثر** پس بلنکی دعوت ایدی وفور اعزاز واکرامیله محظوظ
و عیون اصطناع وانعامیله ملحوظ قلدی قدیمکزه اول بیشه نک ایالتن
اکا تفویض قلدی **وتقلید ایدب** ملک موروثن اکا ارزانی گوردی
وکندو نک نیابت خلافتی منصبن دخی اکا مضاف قلوب مرتبه
سن مضاعف قلدی بو مثلی گتوردم تا بله سن که بی ستا بوی سعی
بلیغ هیچ بر فردک افتاب مرادی مشرق امیددن طالع اولمامشدر .

دبی جهت وجوی بی دریغ مقدمات رجادن بر مقصود نتیجه وا
قع اولمشدر **بیت** تا نبرده گنج ورنج میسر نمی شود مزد او
گرفت جان برادر که کار کرد **نثر** چون بو سفرده مقصودم کسب معرفت
مقصوددر عزم جزمله رشتهٔ ترددی کسدم وقدم جدله رکاب
عزیمته بصدم ذهابده و ایابده مجرد احتمال رنج وعنا ایله عقد نیتم
فسخ وحکم عزیمتم نسخ اولمز **نثر** وشهسوار همت عالی عنان عزمن
صوب اکتساب معالیدن منعطف قلمز **ان ذالک لمن عزم الامور**
بیت شهی که بعزم درست پای نهد در رکاب نیت عجب چرخ را
کرر و داز کف عنان **نثر** چون وزرا جزم اتدیلر که زواجر نصیحت مانع
عزیمت اولمق ممتنعدر فرمان عالیه امتثال ایدوب تتمیم
اسباب ارتحاله اشتغال اتدیلر وشرایط مبارک سفری یرینه گتوردیلر
و نوبتک غلغله سن گنبد دواره یتوردیلر **بیت** ایلدک عزم سفر
لطف خدا یارک اولا همت اهل نظر قافله سالارک اولا
داتشیلهم زمام امور ولایت ارکان دولتدن براهین معتمدک کف
کفایتینه تفویض ایدوب رعایت رعیت وحمایت مملکت بابنده برنجه
وصیت که طراز لباس سلطنت واساس قواعد معدلتدر ایدی کو

گوش وهوشنه القا وصحیفهٔ ضمیرنه املا اولدی **بیت** اول فلک دندر
بو اختر اول کنبددندر بو قمر   اول بحردندر بو قطره اول صدفدن
بو گهر **نظم** ملک شد آیینهٔ اسکندری   تا تو رخ خویش در و بنگری
روی تو زیبا ننماید مگر   زنگ تعدی بری از وی بدر **ملک**
ملک فروزی ز سحر پیشه کن   وز نفس صبح دم اندیشه کن
آن نکند کاه یکی پیره زن   ناوک مرد افکن صد تیر زن
چون کار مملکتی سپارش قلدی دیار سلطنتده آسایش بولدی
بعض خواص ومحرم وحواشی وحشم له راه سرندیبه توجه ایتدی و نیجه
کبی منزل بمنزل ارتحال وآفتاب مثال شهردن انتقال ایدوب
کتدی هر مرحلهده نیجه تجربهیه مالک اولوردی هر قافلهده نیجه فایدهلر
حاصل قلوردی بو منوال اوزره مدت مدید شداید سفر چکوب
منازل بحر وبر قطع ایتدکدن صکره اطراف سرندیبه کوز یتوب ظاهر
اولدی واول دیارک نواحی وروایحی مشام خاطر پادشاه عالم
اولدی **بیت** هواسی اول دیارک روح پرور   صویی ماورد و
خاکی مشک وعنبر   نیجه ایام وشهر سرندیبده آرام ایدوب رنج
راه وآلام سفردن آسوده اولیجق احمال واثقالک اکثرن انده

قوبب چشم وحدت بین دن کندویه محرم اولان برقچ آدمیله کوهه توجه
ایتدی چون فراز کوهه یتدی بر سرافراز کوردیکه سایهٔ دامنی
سر آسمانه سایبان و زبانهٔ تیغ خنجر مرتحله هم زبان بیت بی ستونلکله
اساسی استواری توامان اسمانیله علو ارتفاعی همعنان
هر طرفی مرغزار که الوان ازهارله نمودار جنات تجری من تحتها الانهار
و هر جانبی برگلستان انواع گل ریحان له غیرت بزنت آباد جنتان ذوا
ذواتا افنان سبزه زارنده شجرهای زبرجد درکنار کوهسارنده
کمرهای زمرد درکیان جویبار عرعرنه شاخ طوبی منتها بوستان
نسخه سندن باغ جنت بوستان شعر داغلهم اطراف کوهی طواف
و مقامات منیره‌لی زیارت قلدی و اثنای گشت و گذاری ده نظر
بر غاره مصادف اولدی که سواد درونی بیاض دیده سندن روشن‌تر
و شر النور فی السواد صفحهٔ سوادنده مشاهد و معاین اول مغاره‌نک
مجاورلرندن استعلام و استفسار تمامله بیلدیکه اول غار بر حکیم بزرگوار
مسکنی درکه اکا بیدپای درلردی مغاسی طبیب مهربان دیمکدر آول بر
مرد عارف ایدیکه دل بی غلی انوار انواع معارفله متحلی ایدی و
نفس فاضلی زیور اجناس فضایله متحلی خاشاک ناپاک اخلاقی آتش
ریاضتله حرق ایتمش و کاربار وجودی موتوا قبل ان تموتوا دریاسنه

غرق اتمش دیدهٔ بیداری لیل و نهار خواب دیدارن کورمش
و کوش هوشنی والله یدعوا الی دار السلام نداسندن غری صدا اشتممش
بیت دمی گنجینهٔ تحقیق یزدانی جبینی آفتاب صبح خیزان
دلی اسرار حقائق ترجمانی کلید مخزن راز نهانی دانشمند حکیم بزرگوار
ملاقاتی آرزو وسیلهٔ خارج عارده برمقدار طوردی و زبان حالیله اول
کمالک باطنندن استجازت زیارت بیوردی بر روشن ضمیر الهام
غیبی و اعلام لاریبی ایله ضمیر شاد عالم گیره مطلع اولوب قرغاردن
ادخلوها بسلام آمنین صداسنی سمع شهریاره ییتوردی شه در ان
غار حکمت آیتن شهر غار ارژنگ نقش خانهٔ چین بهشت خدمت
بررا میان بربست ثمربندهٔ کی بجان دربست ابجرو کردی
بر برهمن گوردیکه قدم تجرید ایله عالم تفرده ایرمش و رایت کشف و
کرامتی ذروهٔ ملکوت و عرصهٔ جبروته ارکورمش بشرهٔ بشر بیننده ملکه
ملکی ظاهر و نحافت جسمی لطافت روضهٔ برهانی با تیر رأی فراسته
بلکه مقصود معهودی اندن مهیا اولیجق و ملتمسی انک یمن بقیله
وجود بولیجق صفای خاطر و اعتقاد باطن و ظاهرله اکا متوجه اولدی
چون برهمنه یقین واردی شرایط تحیتی یرینه لوازم خدمته قیام گوستر
دی برهمن رد جواب سلام و اتمام مراسم و اکرامدن صکره اول نوعیله

اشارت بیوردی و رنج راه و زحمت سفردن خاطرن صوردی و سبب
قبول کلفت سفر و باعث ترک راحت حضری استفسار قلدی دابشلیم
قصه جواب و کنج و موجب تقبل عذاب و رنجی علی التفصیل برهمن روشن
ضمیره تقریر ایتدی برهمن لب تخییله تبسم ایدب ایتدی نرا اوین اول
پادشاه بلند همت و پاک نیته که طلب معرفتده و حکمتده بو دکلو کلفت
و زحمته تحمل ایتدی و آسایش ستمدیده کانی رعیت و آرایش محنت
رسیده کان تربیت ایچون اصنامی تنقت و تلبیتی تقبل ایتدی نظم

ای خوشت آئین جهان داشتن ملک بدین گونه توان داشتن
هیچ نهالی که تو آبش دهی میوهٔ شاخش نبود جز بهی نماندم

حکیم بزرگوار سر درج اسراری اچدی و در شاهوار حکمتین فرق همت
شهریار کامکاره صاچدی و برنج اون کنده و مهماتدن فراغت
قلدی و نعمت خوان حکمتله ضیافت مهمانه مشغول اولدی دابشلیم
اثنای مقالاتده وصیت نامهٔ هوشنگی یاد ایدب وصایای بر بر حکیمه
عرض ایدردی برهمن دخی رای عظمه اول بابه مناسب نصایح و مواعظ
بیوردی و دابشلیم انی قلم خیال ایله فکرته لوح قوة حافظه سنه ثبت
قلوردی کتاب کلیله و دمنه سؤال و جواب رای ایله برهمنی متضمن در وزیر
شاه تو اوزره که فهرست کتاب انی ناطقدر اون درد باب اوزره

منطوی در والمعونة من الله المستعان وبه حسبنا وعليه التكلان باب

اول ساعی و نمّامک کلام نفاق انجامن استماعدن امتناع و واجب ایدوکن بیان ایدر

رای عظم دابشلیم بیدپای حکیمه ایتدی مضمون وصیت اول بودر که هر کمسه که شرف تقرب سلطانیله اختصاص بوله هر آینه محسود عام وخاص اولا وحسودلر نقض قاعدهٔ حرمت وعرضنه سعی ایدوب کلمات مکرآمیزله سلطانی اندن متنفر ومتغیر قیلا پادشاهه واجبدر که کلام صاحب غرضه تأمل تمام بیوره چون پیله که آمیز وآلایشدن خالی کلدر سرحد قبوله ایتشدرمیه

نظم

مده راه صاحب غرض پیش خویش / که انگیخت برکید کر نوش ونیش

بصورت دهد نوش ویاری کند / بمعنی زند نیش وخاری کند

حکیم بزرکوار وبرهمن حکمت شعاردن التماس ایلدی که بو بابه مناسب بر داستان بیوره وشول کمسنه اک قصه سنه که بر پادشاهک حضورنده هر بار تقربله اختصاص بولمش اوله وارباب غرض قولیله بنای مرتبه سی خلل پذیر اولوب صداقت عداوته وموافقت مخالفته مبدل اولمش اوله علی وجه التفصیل بیان بیوره برهمن ایتدی مدار اساس سلطنت بو وصیت اوزرهدر که اگر پادشاه حضورنده کلام نفاق انجام حسادک محل استماع ووقوع اعتماد بوله اکثر ارکان دولت انک افسادیله سپر سهام نکبت ومظهر عنایات

ومحنت

حکایات برهمن

ومحنت اولا وانذن سم ملکه خلل کلی متطرق اولوب سم ملکه ضرر عظیم
سرایت قله **چون بر مفسد محتال** اکی صدیق صادق میاننده دخل وتفاق
مجال بوله سرآینه آینهٔ الفتلرین غبار وحشتله مغبر وبنای مودتلرین
تیر مکر ومفسدتله زیر وزبر قله نته که بنای مصادقت کاو وشیر لول شغال
شریر بر تزویر له خلل پذیر اولمشدر **رای** ایتدی نه کیفیتله اولمشدر اول
حکایت برهمن ایتدی اخبارده کلمشدر که قدیم الزمانده بر بازرکان واریدی
جهان دیده و تلخ وشیرین روزکار چشیده **بیت** خردمند امین کاردانی
زروی تجربه بسیاردانی قدم عزمله مسالک ممالکه سالک اولمش
وبضاعت تجارتیله انواع تجاربه مالک اولمش توسن ربع مسکون زیر
ران سیاحتنده ذلول ایدی **بیت** واقالیم سبعه اقدام همت جهان کرد
نسبت بر شقه لک یول ایدی رکوب اهوال وتحمل بار اخطار اسفار
سببیله مال ومنالی بسیار ایدی وبهایم وسوایم بی شماری وار ایدی
کانه امتزاودیه من سائغة الصبائغ ورائعة الرواح چون مقدمهٔ
سپاه مرک که قوت ضعف وضعف قوتدن عبارتدر مملکت نهادنه
ال اوزتدی وطلایهٔ لشکر اجل که موی سفیددن کنایتدر حصار خطهٔ
وجودن احاطه ایتدی **نظم** نوبت پیری چو زد کوس در دل شود

از خویش دلی عیش فرد   موی سفید از اجل آرد پیام   پشت خم

از مرک رساند سلام   خواجه مقرر بلدیکه عن قریب کوس رحیل
اولنه کرک و سرمایهٔ حیات برمتاعدر که خانهٔ بدنده موجوددر
ازرمانده استرداد اولنه کرک   فرزندلرنه که ثمرهٔ شاخ امانی
وشجرهٔ باغ زندکانی در جمع اتدی. انلر اوج جوان ایدی غرت اقران
وانوار آثار رشد ناصیهٔ حاللرنده تابان اما غرور وشهوره وکثرت
اسباب وسرور نشوهٔ شراب شبابیله حد اعتدالدن تجاوز ایدوب
مال پدره دست اسرافی دراز اتمشردی. وکسب وحرفتدن اعراض ایدوب
نقد اوقات عزیزی بطالت وکساله صرف ایتمشردی پدر مهربان
فرط شفقت ووفور مرحمتدن که لازمهٔ علاقهٔ ابوتدر فرزندلرینه پند و
نصیحته آغاز ایدوب وابواب نصایح بی غرض که جوامع بیم وامیدی متضمندر
فتح ایدوب ابتدی. ای جوانلر اگرچه کسب مال ره مجاهده حکمدر وکثر نسبتدن
ومحنت مشاهده اتمدوکز جهتدن قدرن بلمیه‌سز غایت مغرور اولیه‌سز
اولورکه من لم یذق لم یعرف مال سعادت دنیا و ذریعهٔ نجات عقبیدر
واهل عالمک طالب محصول مراتب ووصول مآربدر. غالب بودرکه
بو اوج مرتبه‌نک بر سنه طالبدر. مرتبهٔ اولی فسحت ساحت معیشت و
تیسیر تکثر اسباب راحتدر   بو بر طایفه‌نک منظوریدر که همتلری بو

نوشش و استیفاء لذّت نفسه کوششه مقصوردر اولا مرتبهٔ ثانیه
رفعت درجه و علو منزلتدر اول مردکه بو مرتبه یه طالبدر ارباب
جاه و اصحاب مناصبدر بو ایکی مرتبه نك دخی مالی محالدر مرتبهٔ ثا
ثالثه حصول ثواب آخرت و وصول منزلهٔ تقرب حضرت عزتدر
اول کروه که بو مطلبه رغبت ایتمشلردر اهل نجات و صاحب درجاتدر
و بو مرتبه دخی مال حلال الله محصل اولمق منتیدر که نعم المال الصالح للرجل
الصالح حدیث صحیحدر نته که پیر معنوی و صاحب مثنوی بیورمشلردر
مال اکر بهر دین باشی حمول   نعم مال صالح کفتش رسول
معلوم اولدیکه مالده منال سبب حصول اکثر آمالدر و تحصیل مالی
ارتکاب تعب و طلب واکتساب محالدر اکر بر کمسنه نك بی وسیله
کسب و طلب من حیث لا یحتسب و لا یکتسب مالی النه کیره تحصیلنده
زحمت چکمدوکی اجلدن قدر و قیمتن بلمیوب عنقریب باد تو آنه ویره
مصراع از باد و هوا آمد و بر باد تو از رفت   پس واجب اولدیکه جانب
بطالتدن و کسالتدن اجتناب ایدوب جانب تحصیل و اکتسابه رجوع
قلهسز و بو حرفت تجارته که مدت متمادیدرکه بندن مشاهده
ایدهسز مشغول اولهسز پسر مهتر ایتدی ای پدر سن بزه کسب و طلب
تکلیف ایدرسن بو قاعده توکله منافی و اعتقاد تقدیر ازلی یه [illegible]

حصول

مطلب مالدر حفظ

بو مقرردر که کارخانهٔ قضا وقدرده مرزوق که مقدردر البته صاحبنه
واصل اولسه کرک پس جهد وجویده سعی بیکار بودن تعذیب حیوان
بلا فایده دن نه حاصل اولسه کرک نظم کلورنه که اولدی فراخی
وتنکی کرکسه کوکلک تنک طوت کرکسه دله طار کیشینه چونکه
مقدردر نصیب ازل نه اکسلور ونه ارتار ایدرسه سعی هزار
بعض اکابردن اشتدم که ایتدی هربار که نصیبمدن قجدم امر
بکا یتدی ونصیب وتمامی چندانکه طلب ایتدم بندن اباء ایتدی
پس اگر بز کسب وکار ایده وز ویا معطل وبیکار روزکار کچوره وز
مقدر بر ازل ازالی تغیر ایده مرز ع نصیبهٔ ازل از خود نمی توان انداخت
نته که اول پادشاه زاده لرک حسب وحالی بو معنیه شاهددر که
بری بیک بی رنج وعذاب کنج بی حساب الینه کیردی وبری امید کنجینه
خزانهٔ ملکی باد فنایه ویردی بدر استقصا ایتدکنه وقهلبه
واقع اولمشدر اول حکایت بر ایتدی سرحد ولایت عربده
بر جزیره واریدی دار الملک حلبده بر پادشاه کامکار وفرمان فرمای
عالی مقدار واریدی که نچه انقلابات روزکار کورمشدی وچوق
تغیرات لیل ونهار مشاهده ایتمشدی ایکی فرزندی واریدی بو جوانلر

حکایات بینه

جاه وجلا

جاه وجلال ایله شادمانلر کنج درایله معمورلر تاج وکمر ایله مسرورلر غرقاب غرور شبابه وحباب کبی روز وشب شرابه دوشمشلردی

ونشاطه کاننوا صور لهو ولعب وعروس نشاط طربه انلرک منصهٔ قیندهٔ جلوه ویرمشلردی کاه زخمهٔ جنک وچغانه دن بو نغمهٔ استماع ایدرلردی **نظم** بورت بماننکانی سروسهی تیز جهاندن

جو نکه تیز کمسک کرک تیز نجه جون کوز اجوب یومنجه دوران کوز اچارمه یره بادیله یران **وکاه ترانهٔ بلبلدن** بو صوتله عمل

ایلرلردی **بیت** کتور اول بادهٔ کلفامی ساقی جو قلز بو جهانده کمسه باقی

کلالوم کل کبی بردم اولوب شاد قلوب بلبل کبی الحان

فریاد **بادشاه خردمند مرد هوشیار** وصاحب تجربه وآموزکاردی وجواهر زواهری واردی ونقود وافرهٔ نامحدودی ودینارهٔ بیشماری واردی فرزندلرینک حالن بومنوال اوزره مشاهده ایدنجک خوف ایتدیکه بو کنج بی حسابکه هزار رنج وعنا ایله تحصیل اولنمشدر **آماج تیر** اتلاف وتاراج باد اسراف ولاحوالی بهشرده بر زاهد متوکل واردیکه علایقدن علایقدن منقطع واسباب تقربه حضرت خالقه متوسل ایدی **بیت** سوختهٔ تاب تجلی ایدی شیفتهٔ حضرت

مولی ایدی نثر پادشاهک اکا وفور اعتمادی وکرامتنه کمال اعتقادی
وار ایدی تمام خزاین جمع ایدوب بر وجهله که اگر بر فرد مطلع اولمیه
انک صومعه سنده دفن ایتدی وزاهده وصیت ایتدیکه ایتدی
چون دولت بی وفا وجاه بی بقا بنم فرزندلرمدن یوز دوندره
وسرچشمهٔ اقبال که خواب وخیال وشراب سراب کبی بی مآلدر
خاک ادبار ایله مالامال اوله وفرزندلرم بی مایه وکم بضاعه قالهلر
فقیر ومحتاج واماج تیر احتیاج اولهلر انده بو کنجدن خبردار
شاید که مشاهدهٔ نکبت ومعاینهٔ محنت سببیله خواب غفلتدن متنبه
اولوب حاجت جنسنجه مصلحتلرینه صرف ایدهلر وطریق اسراف واتلافدن عدول
انحراف ایدوب جانب اقتصاد واعتدالی مرعی طوتهلر زاهد وصیت
شاهی سمع قبولله اصغا ایتدی شاه اخفاء مال ودفع احتمال ایچون
درونه قصرنده بر مخزن دوزتدی وشویله کوستردیکه جمیع اموالنی انده
دفن ایتدی وفرزندلرینه دخی بو خصوصدن خبردار ایدوب ایتدی
چون آیینهٔ روزکارده قرارده صورت ادبار وافتقار مشاهده ایدهسز
غافل اولمیهسز که ذخیرهٔ کلی که مؤنت معیشتکزه کفایت ایده بونده مخفیدر
بو حالدن صکره از زمانده شاه وزاهد ایکیسی داخی واحدا بعد واحد اجابت
دعوت حق ایدوب کل من علیها فان یادینه سکنتر خوش وکل نفس ذائقة

ذائقة الموت جرعه سیله بیهوش اولدیلر بیت اگر شاه وگدا اگر

مرد وزن کفن در قمونکا قوتی گور وکفن در هر آنکه زاد ز مادر

بیایدش نوشید زجام دهر کل من علیها فان اوانج که گنج صومعه

زاهده مخزون ایدی شیله مستور ومدفون قالدی برادرلر وفات

پدردن صکره مقاسمت ملک ومال ایچون چوق جنگ وجدال ایتدیلر

برادر مهتر وفور زور وقوت مزید بطش وسطوتی سببیله غالب مطلق اولوب

تمام ممالک وجمیع ماله مالک اولدی وبرادرین خایب وخاسر و

مغبون ومنکسر قودی بیچاره منصب سلطنتدن بی نصیب ومال موروثدن

بی بهره قالیجق کندو کندویه ایتدی چون آفتاب اقبال درجه زوال

اله یتدی وسپهر غدار روزگار ستمکار شیوه غدار وانتقامین آشکار

ایتدی بر دفعه دخی طالب دولت اولمق ومجربی تکرار تجربه قلمق

ندامتدن غیری نی منتج اولور وملامت ملالتدن غیری نه فایده

ویرر مصراع من جرب المجرب حلت به الندامه بیت حمله دنیا زکین تا بتو

جون گذاشت نیز زد بجو مملکتی بهتر ازین ساز کن خوشتر

ازین حجره دری باز کن صواب بودر که چون گریبان دولت

دست اختیاردن قدرتدن جقدی دامن توکل وقناعت تتنت قلم

ودرویشلک مرتبه سن که سلطنتلی والدر اله گتورم بیت درویش

درویش را که گنج قناعت مسلم است	درویش نام دارد سلطان
عالم است **پس بو نیتله چوب** شهردن گتدی گیدرکن خاطرنه بو
معنی خطور اتدیکه فلان زاهد بو مرحله ماتقدمدن صدق و وداد و
دعوای اتحاددن دم اورردی صواب بودر که انک صومعه سنه
پناه قلم و امید درکه برکتیله و قدمیله طریق عبادته سالک و
سلطنت قناعته مالک اولم **چون صومعهٔ زاهده واردی** خبر الدی که
طوطی روح سدره اشیانی قفس تندن جانب ریاض جنانه طیران
قلمش و صومعه اول بر روشن ضمیردن خالی قالمش برزمان لشکر هموم
و غموم کشور طبعنه هجوم ایدی و زبان تلهف و تاسفله ایتدی **بیت**
دیدی چه کرد چرخ ستمکار و اخترش	نامش مبر چه چرخ چه اختر
چه چنبرش	عاقبت دست ارادتله زاهد صاحب کرامتک دامن
دو خاتمته تشبث قلدی و اول صومعه جهت اقامت قبول
ایدی اول بقعه ده مجاور اولدی قالدی مگر اول صومعه حوالی
سنده **برکاریز واریدی** که صومعه اهلی بر جاده حفر ایدب اول
کاریزدن اکا مرا تمشردی و متصل اول کاریزک صوبی اول جاهه
گلوردی و اهل صومعه انی استعمال ایدب انکله وضو و اغتسال
ایدرلردی **شاهزاده** برگون دلوی جاهه صالدی و بردی صو صیدی

کلمدی بیکه دیو احتیاط ایتدی کوردیکه قعر چاهده مادن اثر یوق زرده قالمش متحیر اولدیکه اکر بو چاهده وکار ییرده خلل متوجه اولورسه اساس صومعه بالکلیه اندراس بولوب بو بقعهده من بعد توطن متعذر اولور. بو حالی تحقیق ایچون قعر چاهه اندی ورادایی وجوانب چاهی نظر دقیقله مشاهده قلدی تاکاه نظری بر حفره‌یه راست کلدی که اکا صو یول بولمشدی وصونک چاهه کلمسنه مانع اولمشیدی ایتدی آیا بو حفره‌دن نه طرفه کیدر اولا وبو سوراخ نه جانبدن خروج ایدر اولا بس اول سوراخی فراخ ایدب اول کنجه قدم بصدعی کبی مانند سر کنجه یتشدی شاهزاده چون اول نقود بی کرانی وجواهر بی پایانی کوردی جبین ضراعتی زمین مذلته سوردی واول پروردکار بی نقصان وکردکار قدیم الاحسانه سجدهٔ شکر ایلدی. ونصیحت بوزندن کندویه ایتدی اکرچه که مال موفور وجواهر نا محصور اما بادهٔ غرور ایله سکران وقهوهٔ سرور ایله نشوان اولمق دائرهٔ فکر صحیحدن دور ودر نهج توکل وجادهٔ قناعتدن انحراف ایلمک وطریق اعتدالی قویب جانب اسراف واتلافه کیتمک کرک ع

تا به بینیم که از غیب چه آید بظهور نثر اول جابندن برادر مهتر کو
کرچه مسند حکومتده فرمان روا اولدی اما احوال لشکر و
کشوردن بی پروا ایدی نظم وامید گنج موهومیله که قهر بدرنده
محقق ملاحظه ایدر ایدی مغرور اولوب مقدورن اتلافنا
ایدردی و غایت کبر و نخوت وخیل و عظمتدن برادرن تفقد
المیوب متوهم حاللرندن اغماض و مشاهده حاللرندن عار و اعراض
ایدردی بو اثناده ناکاه اکا بر دشمن پیدا اولوب لشکر جرار
تیغ گذار ایله ولایته قصد ایتدی شاهزاده خزاینی سیم وزردن
و لشکرن ساز و سلبدن عاری کوردیجک اول موضع موهوده دودوت
کنجینهٔ موعوده کلدی تا اول مال موفور ایله کمات لشکری و حمایت
کشوری معمور ایلیه لا ملک الا بالرجال ولا رجال الا بالمال
چندانکه طلبنده سعی بلیغ ایتدی گنج موهومدن رنج محققدن غیری
نسنه بولمدی و هرچند که جست و جو ایتدی جهدلی درنغ ایلدی حصول
مقصوده فایز اولمدی بیت بشنو این نکته که خودرا از غم
آزاده کنی خون خوری در طلب روزی ننهاده کنی جون
تو ید کنجدن ناامید اولدی قادر اولدوغی قدر لشکر جمع ایلدی.

دقی

دفع خصم ایچون خارج شهرده چقدی؛ چون صف جدال
آراسته اولدی؛ و آتش قتال اشتعال بولدی اثناء
مقابله و مقاتله‌ده لشکر دشمندن ملکزاده زخم تیرله هلاک
اولدی؛ بو جانبدن دخی پادشاه بیگانه ضرب شمشیرله آلوده
خاک خون اولدی؛ ایکی لشکر دخی تن بی سرکبی مهمل و ابتر قالوب قریب
اولدیکه شعلهٔ فتنه و آشوب اوج آسمانه چقه تشویش و
هرج ایکی مملکتک دخی اهالیسین بعیه آخر الامر ایکی طایفه‌نک دخی
سردارلری جمع اولوب اتفاق ایتدیلرکه برخاندان پادشاهی
و دودمان شاهنشاهیدن بر ملک ملک خصلت کریم خلیقه‌یی
تجسس قله‌لر شغل سلطنتی و مهم مملکتی آنک ذمت همتنه حواله قله‌لر
جمله‌سنک ایی بوکه منجر اولدیکه برشهریار کامکار که فرق دولتی
سزاوار تاج سلطنتی و حضر سعادتی شایستهٔ خاتم جهانبانی اوله
همان اول شهزادهٔ صومعه واردر؛ تا سرکرداران ممالک صومعه
وار دیر ملکزاده‌یی اجلال و اکرام و تعظیم و احترام ایله زاویهٔ خمولدن
بارگاه قبوله گتوردیلر؛ و کنج غربتمدن صدرمند دولته گتوردیلر؛ تا
میامن توکلیله هم گنج بدرمیسر اولدی هم ایالت کشور اکا مقرر اولدی

بومثلی کتوردم که انکچون وصول یضب الته سعی وکسبه وانده توکلد

وتوکله الکاجة وجهده الیحادن اولیدر **بیت** حقه مرکیسه کم

توکل ایدر حق انک رزقنه تکفل ایدر بینت کسبی از توکل

خوبتر جست از تفویض خود محبوبتر هین توکل کن ملرزان

با ودست رزق تو بر تو ز تو عاشق ترست **چون ییر دحکایت**

نهایته ایرشدردی بدر ایتدی اکرچه دوکک محض صدق وعین

صوابدر اما بو عالم عالم وسایط واسبابدر عادت باری عز

اسمه بو یکنا اوزرنه جاریدرکه بو مزرعهٔ حوادث زار وبوچمن

وقایع بادهٔ لی ابیاری اسباب ظاهری ومیع برمرهٔ بیچرهٔ ظهور کلمز

بیت دهقان سال خورده چه خوش کفت با پسر کای نور چشم

من بجز از کشته ندروی **وتوکل معقبولدر که** لیودرکه با وجود

مشاهدهٔ اسباب مقام توکلده ثابت اولاسن تا فیض الکاسب

حبیب الله دن بهره ور اولاسن بعض اکابر بیور مشدرکه کسب کار

کسب کار قیل تا کاهل اولمیه سن تحصیل خدادن بیل تا جاهل اولمیه سن

از توکل در طلب کاهل مشو رمز الکاسب حبیب الله شنو

کسب کن پس تکیه از جبار کن کر توکل میکنی در کار کن

سن کا

حکایات

بدرا

سن بکرا اول درویش قصه‌سن استماع ایتمدک‌می اوله‌که ا
احوال باز وکلاغی مشاهده ایدیجک سبب جانبندن برطرف
قلدی اول سببدن مظهر عتاب مسبب الاسباب اولدی پسر
سؤال ایتدیکه نه منوال اوزره اولمشدر اول **حکایت** بدرا
ابتدای روایت ایدرلرکه بر درویش بر بیشه‌ده کیدردی وآثار
رحمت واطوار قدرت اندیشه ایدردی ناکاه کوردیکه بر شاهباز
تیز تاز بر مقدار ات پاره‌سن منقارنده طوتب بر درخت اطرافنده
پرواز ایدردی واضطرار تمامله بر آشیانه طواف ایدردی وشفقت
آمیز آواز ایدردی **درویش بو صورتدن** زیاده بهجت اولوب
بر زمان نظاره قلدی طوردی کوردیکه بر کلاغ بی‌پروبال اول
آشیانه‌ده زیر وزبر یاتور واول باز منقارنده اولان
اتی حوصله کلاغ مقداری پاره پاره‌لیوب دهاننه استفراغ قلوردی درویش
ابتدای سبحان الله عنایت الٰهی ومرحمت نامتناهی‌یی کورکه کلاغ
بی‌پروبالی که نه قوت منقاری وار ونه شوکت چنکالی کوشه آشیانه
سنده بی‌وزی قومز وباز سخت چنکال وتیز منقاری خلاف جنسی ادنمز
ایکن اکا هوادار ایدب **پدر مشفق** ومادر مهربانی اولسه‌ده بودر

ادیم زمین سفرهٔ عام اوست بدین خوان یغما چه دشمن چه
دوست چنان پهن خوانی کرم گسترد که سیمرغ در قاف
روزی خورد پس بن که دایم طلب قده دریای غصه غرق ا
اولوب نیزار مشقت جانانه بر پاره نان اله کتوردرم لاجرم سبب
ضعف اعتقاد و نقصان اعتماد اولمه کرک نظم ضامن روزی
شده روزی رسان چند بهر سوی دم چون خسان
از دل فرستد برآرم نفس کابچه رسید بهره نمانست و بس
اولی بودر که من بعد سر فراغتی زانوی عزلته اوزره قویم و صحیفهٔ
دلدن خط کسبی حرف حرفتی اث بطالته یویم که الله الرزق علی
نماندم دامن کسبی طلبدن الچکوب و دلی غلتن عنایت
مسبب الاسباب بند ایدب طوردی ع دل ز سبب منبد و
مسبب رها مکن ه اوج کون اوج کیجه لیکار زاویهٔ عزلته قرار
ایدب هیچ مردن فتوح میسر اولمدی دغدغهٔ جوعدن جمعیت
خاطری متفرق و قوت تحللدن بدنه ضعف کلی منطرق اولوب
مرد زاهد
کدرک قوت ضعف و ضعف قوت بر مرتبه یه واردیکه
ضعفا ولوب ادای وظایف طاعت و عبادتدن قالدی حق جل

وعلی اول مانك بغزین ارسال اندی و عتاب تحمله ایدی ای قولم بن بنیان کارخانهٔ جهانی اساس اسباب و اکتساب اوزره مبتنی قلمشدر اکرچه کمال قدرتم لی سبب سنك مهمك اتمامنه کافیدر اما مقتضای حکمتم بودر که مهمات خلق حصول اسبابه موقوف و متعلق اولا تا بو سببله قاعدهٔ افاده و استفاده ممهد و محقق اولا اترید ان تبطل حکمتی بتوکلك علی بو مثلدن معلوم اولدیکه دفع حجاب اسباب غیر میسردر و اسباب ارتکاب لازم و مقرردر فرضا که مجرد توکله توسل ایله مرتبهٔ توصل میسر اولا فایده کسب منفعت توکلدن زیاده در زیرا النصدر توکل سمان متوکله حاصل در و فواید کسب کاسبدن سایرلره واصل و ایصال نفع الی الغیر دلیل خیردر که خیر الناس من نفع الناس بر کمسه که غیره ایصال خیره قادر اولا حیفدر که تکاسل ایدب غیردن خیر طلب قله که الید العلیا خیر من الید السفلی پس اکر سن غیره افاده ایتمك میسر لکن اندن یکدر که غیردن استفاده ایده سن
نظم چو باز باش که صیدی کنی و لقمه دهی طفیل خوارهٔ مشو چون کلاغ بی پر و بال
نثر پس مهتر چون بو نصایح سمع قبوله استماع ایلدی پیرافروز دخی آغاز کلام ایدیب ایتدی ای پدر مقرردر که

کسب ...
مطلب کردم

توکله اقتدار میسر دکلدر وکسب کله ره الیجا ناچاردر اما چون کسبه
اشتغال ایده وز خدای بی زوال کمال کرمندن بره مال و
منال ارزانی بیوره انی بخیه ایلمک کرک و انک حفظی وضبطی وقبض
وبسطی بابنده بخه شرط مرعی طوتمق کرک **بیت** ایندی ای نیز جمع
مال سهل کار روز اما انک حفظی و انکله تمتع دشوار در هر کمسنه که
تحصیل ماله طالبدر بو اکی شرطی رعایت ایتمک واجبدر اول بودر که
محافظه سنده بر وجهله احتیاط قیله که تلف و تاراجدن امین اوله
ودست سارق وعیار ورهزن وطراردن کیسه که مالکی دوستی
بسیاردر ومالدارک دشمنی بی شماردر **بیت** هر جا که بری درم
میزنند قافلهٔ محتشمان میزنند ه ایکنجی بودر که انکله مراد انجه سندن
انتفاع ایده اصل مالی تلفدن امتناع ایلیه که اگر سرمایه دن
خرج ایده سودیله قناعت قلمیه ه ار زمانده دست جبار کیی کفنده
باد هوادن غیری نسنه قالمیه ه مران نهرکه آبی نیاید بوی
باندک زمانی شود خشک بی کر از کوه گیری ونهی بجای بر انجام
کوه اندرایی زپای **نثر** کمک که دخلی اولمیه ودایم کیسه سندن
خرج ایلیه ویا دخلی اوله اما خرجی دخلندن زیاده اولا
ورطه احتیاجه دوشوب ممکن که کاری هلاکته نهایت بوله

عاقبت ما

ته که اول

نته که اول موش متلف بی باک کندوسن عجزده هلاک ایتدی ا
بیله استغفار ایدیکه نه وجهله اولمشدر اول حکایت بدر ا
ایتدی امثالده کلمشدر که بر دهقان انبارنده بر مقدار غله اما
نهان ایدوب دست تصرفی اندن رد و ابواب تمتعی اندن
سد ایتمشدی تا اول وقت که احتیاج غایته وضرورت
نهایته ایرشدی انی قوت لایموت ادیندردی مکر بر موش که عادت
شده دن دلردیکه خرمن مه دن دانه چلیندی و مزرعهء آسمانده
حبات پروین وتخم سنبله زمین حوصله سنده اکیندی اول
منزل کنارنده خانه طوتمشدی واول انبار جوارنده آشیانه
ایتمشدی متقل زیرز میننده متین دندان آهنین ایله نقب ورخنه
وناب نقاب خارا شکاف له اطرافن نقب ایدردی ناکاه حفره
نهان میان انبار غله دن عیان اولوب سقف آشیانه دن
حبات کندم جو آسماندن شهاب ثاقب کبی ریزان اولدی موش
کوردیکه وعده وفی السماء رزقکم انجازه یتشدی ونکته التمسوا الرزق
من خبایا الارض روشن ومبین اولدی مواجب شکر نعمتی تقدیم
ایدوب الحمد لله الذی انزل علینا مائدة من السماء نداسی اوج
آسمانه یتردی واول جواهر قیمتی که حصولنده ثروت تمام حاصل اولوب

نخوت قارونی و دعوت فرعونی یه اغاز اتدی ه ازمدته
موسثان محلّه ده کیفیت حالدن خبردار اولوب ملازمت
باب مروت نابته شتاب اتدیلر بیت این دغل دوستان
که می بینی مکسانند کرد شیرنی دوستان نواله و حریفان
پیاله بموارده مجلسنده جمع اولورلردی ونکته که انلرک عادتی در
سنبج کلامی انک مزاجنه موافق وهواسنه مناسب طرز او زره
طرح ایدب ریش خندایدرلردی وخوش اتدی سویلرلردی وانک
مدح وثنا وشکر دعاسنده افراط ایدرلردی اول دخی دیوانه وار
زبان لاف وگذاف ودست اسرافی دراز ایدب بو تصورله که
غلّه انباره مرکز علا ونقصان تیتیشوب ندایم الزمان دانه گندم
اول سوراخدن ریک روان کبی ریزان اولسه کرک هر کون اندن
مصاحبلرینه مقدار کثیر صرف ایدرلردی وعاقبت ملاحظه سی امیتوب
بکوم باریه قالوب دیمردی وخیال امروز له مغرور فکر فردادن
بروا ایمزدی بیت ساقیا امروزی بونشیم فردارا که دید اول وقت
که انلر اول کوشهٔ خلوتده عیش وعشرته مشغول لردی دست تطاول
قحط تکثنال خلق عالمی بد حال وپایمال اتمشیدی وسینهٔ جگر
سوخته لردن زبان انش جوع فلکسایتره بتمیشدی هر جانبدن

نان دیوجان طوتارلردی که ورنه الزردی برپاره نانه خانمانن
صاتارلردی هیچ کس غرض ارار اولمزدی **نظم** قحط اولمشدی اول یاری
خراب آتش اولمش هوا آب تراب مه اکن بولنمزدی حبّه
سینی خواجه‌لر نه صاتدی حبّه سنی **موش مغرور تقصور** نعمت
موفوره له مسرور نه غلاء غلّه‌دن خبردار ونه فرط قحط اطلاعی وار
چون حال بر قاچ کون بو منوال اوزره کچدی دهقان بیچاره کار خانه
وکاردا استخوانه ییوب ناچار انبارنی آچدی کوردی که غلّه‌یه
نقصان فاحش طاری اولمش دل کرمندن آه سرد ایدی
وخواتمه تا تفته تلهفادب کندویه ایتدی جزع وفزع شمول ایدوب
مدارکی دائره امکاندن دور اوله مذهب عقلده منهی ومحظوردر حالا
اولی بودر که بقیه غلّه جمع اولنوب بر موضعده حفظ اولنه **بیت**
دهقان اول باقی قلن قوتی غلّه‌نک اخراجنه مشغول اولدی مگر
اول محلده اول موش که کندوسن اول منزلده صاحب خانه ومهتر
کاشانه خیال شراب خوابله سرخوش ایدی وسایر موشلر دخی خوش
وخروشندن صدای پابوش واواز آمد شد ایله پای دهقانی کوش
اتمامشلر ایدی انلرک میاننده بر موش تیزهوش کیفیت حاله واقف اولدی
وتحقیق قضیه ایچون بالای بامه چقوب کوشه روزنه‌دن بقوب انبار

خالی کوردی فی الحال بامدن ایوب قضیه‌لی یارانه اعلام ایتدی
و نمانده کمند وی اول سور اخدن ظهور ایتدی ایلرو گئچون بو حالی
مشاهده ایتدیلر هر بریسی بر طرفه پراکنده اولوب کیتدیلر و لی نعمتلرین
تنها قودیلر **نظم** همه یار تو از بهر تو باشند بی لقمه هوادار
تو باشند چو مالت کاهد از مهرت بکاهند زبانت بهر سود
خویش خواهند ز تو جویند در دولت معونت گریزند از تو اندر
روز محنت از این مشتی رفیقان ریائی بریدن بهتر است
از آشنائی **موشن هوش چون بالین** آسایشدن باش قالدر
خواب غفلتدن بیدار اولدی کوردکه نه یار نه اغیار **بیت** فی الدار
غیره دیار **بیت** چندانکه جب و راسته نظر صالدی یاراندن نام و نشان
بولمدی **بیت** هر چند که رسم تفحصده مبالغه قلدی احبابندن خبر بولمدی
وحشتدن قلبنه رقت غلبه ایتدی و آواز جان گدازله فغانه آغاز
ایتدی **بیت** یارانکه بوده اند ندانم کجا شدند آیا چه حال بوده که
از ما جدا شدند **نثر** پس تحقیق حال ایچون گوشهٔ کاشانه‌دن طشره چقدی
کوردکه عالمه سر بسر قحط و غلا طاری اولمش که ذکر نان افواه ناسده
آب گبی جاری اولمش **اضطراب تام** و شتاب تمام‌له خانه سنه رجوع

ایتدی تا تصور ایتدیکه ذخیره نک حفظنده اهتمام ایلیه چون خانه
کلدی غله دن دانه کورمدی ۰ اول سوراخدن انباره کروب طراقتی
جوجوار ایلدی حتی کندم بوغدای طاقتی طاق اولوب دستافزا ایله
کریبان شکیبی چاک ایتدی ۰ و سر بر سوداسن سنکه چالکه اول قدر اوردیکه
مغز پریشان اولوب تا متفکرلق سنی هیبتله کندوسن ورطهٔ هلاکه
ایتدی ۰ بو مثلک فائده سی اولدرکه کاسبک خرجی دخلنه مناسب اولملق
کرک ورأس المالدن کسب سودندن انقطاع قلمق کرک بیت
دمادم دخل و خرجه نظر قل   چو دخل اولمایه خرجک بست تر
قل ۰ چون بازرکان داستان فرنوری وجه مشروح اوزره بیان
ایتدی ۰ پس کنزدخی جهره کلاه زر نور ثنا و دعای پدر له آراسته
ویره بیتدی ۰ ای پدر بزرکوار محافظهٔ مالده اهتمام ایدن معاشدن
سود تمام ایتدکدنکره اول سودی نه نهج اوزره خرج ایتمک کرکدر بدر
پدر ایتدی طریق اعتدال اوزره مرخصوصده ممدوح در خصوصاکه ماه
معاشده بش حال اوزره مال لازمدر که حصول فایده دن صکره بو ایکی قاعده
حسب و حال آدمه بری بودر که اسراف و اخراجات ناموجبه دن
اجتناب قله که بذر تبذیر مزرعهٔ ملامتدن غیری نسنه ویرمز
و متلف مال نهال حالنده ثمرهٔ ندامتدن غیری نسنه کورمز حقیقتا قال

مطلب در تدبیر دخل و خرج

بودر که اتلاف مال ثمرۀ ضعف عقل و دین و مقتضای اغوای
شیطان لعین در که ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین

نظم هست بر مردم عالی گهر
بخل از اسراف بسی بدتر
گرچه عطا در همه جا دلکش است
هرکه ببخشی ز بودان خوش

ایکنجی کرک در که عار بخل و شنا امساکدن احتراز قله که مرد بخیل دین
و دنیاده بد نام در و مال دار ممسک جمیع زمانده مذموم و دشمن کام
و مال بخیل عاقبت آماج تیر تاراج و هدف ناوک اولمق مقرر در اول
غدیر کبیر کبی که مجمع میاه غزیر اولسه و مدخلندن مجری صغیر و خارجنده
وارد کثیر اولسه لابد هر طرفدن تراوود و ترشح ایدوب دیوار
هر رشحه‌دن بر رخنه پدیدار اولسه کرک و عاقبت اول حوض بناه اوب
یکلنده اولان میاه اطراف و جوانبه راه بولسه کرک **نثر مال البخیل یجی**
بحارث او وارث مال کز و ی بخیل بهره نیافت دست تاراج
داد بر یادش یا بوارث رسید که کاهی خر بتفرین یکی
کند یادش **چون فرزندان** مقبل پدرلرینک کلمات مقبولین
استماع ایدوب و منافع نصایحن فهم ایدوب یدن قبول ایدیلر هر برینی
هر قنا اختیار ایدوب کیت کار و اشتغال ایدیلر اکرک ترینی

که فهم و فطنت و عزم و همتده جمله‌نك بهتریدی طریق تجارته سلوك
ایدوب سفره ورود دستنه شروع ایتدی زیر بارنده **ایکی بارکش گاوی**
وار ایدی که ثور گردونك زور و قوتنه مقاومته طاقت گتورر
دی **نظم** بونده هر بری بو سله یکدر   زمین پیما زمان وسیله یکدر
زبون انزارنده نیست گاو گردون   اولور زور ایتسه‌لردی
کوه هامون   برن بولیدی دهقان زمانه   ایدیدی جفت
کاو اسمانه **بونه شتربه** دیرلردی بوینه منزبه خواجه تاجر دایم
انلرك تربیتنه و ترتیب اسباب تقویتنه کندو نفسه مباشر
اولوردی اما چون مدت بسیار سفر ایدوب لیل و نهار گیدرلر
و نشیب و فراز و مسافهٔ دور و دراز قطع ایتدیلر چهرهٔ حاللرینه گرد
ضعف و هزال طاری اولوب صفحهٔ سیمالرنده سمت فتور و قصور
روز قوت ظهور ایتدی **قضای الهی اثنای راهده** بر خلاب عظیمه
راست گلدیلر شتربه کمال فتوردن مجال عبور میسر اولمیوب
انده قالدی خواجه بغایت بی حضور اولدی و بوردی تا هر ار
زورله طشره چقردیلر چون حرکته بی طاقت ایدی بر کمسه‌یی تعهد
حالنه نامزد ایتدی بو عهدله که چون حرکته فی الجمله قادر اوله کا روانه

یتیشدرده مردر بچه زمان میان بیابانده حیران و هراسان قالوب
عاقبت تنهالک بلاسندن شتربه یی انده قویب خواجه یه قوتی
خبرن یتیشدردی بعده منزلده دخی منزه شد اید کردون دوندن
زبون و بار فراق شتربه دن حالی دگرکون اولوب وجودی
رختنی عدم رباطنه اندردی اما شتربه نک کوندن کونه قوتی
اشتداد و ازدیاد بولدی اول یارک صحرالرنده خلیع العذار
کشت و گذار ایدرکن بر مرغزاره راست گلدی که انواع ریاحینیله
آراسته و بهشت برین گبی پیراسته رضوان اولوب روضه سن
چمندن انگشت گزان و آسمان دیده انجم له انک تماشاسنده حیران

ورنماز نیله

بیت درختستان و سبزستان و بستان   چنان باغی اگا
نبت بیابان نظم از گل و سبزه نوخاسته و آب روان
چشم بد دور تو گویی که بهشت دگرست شتربه اول منزل فرح
بخش کبغایت خوش گلدی و رختا قامتی انده انزال ایدب
اول مرغزارکنارنده نزول قلدی چون بچه زمان بند تکلیف
و قید تکلفدن مترا اول مرغزار بی چون مرغزارده چراقلدی اول وصفی
دلکش و صحرای جانفزاده کمال ذوق و صفایله روزگار گچردی

بوغاز

بغایت قوی جثه و فربه اولوب غایت لذت آسایش و نهایت
راحت آرامشدن برکون نشاط تام و انبساط تمام ایله بر بانك
بلند ایدب صحرا و کوهساره ولوله براقدی ❁ مکر اول مرغزار حوالیسنده
بر شیر باصولت و دلیر با شوکت وار ایدیکه وحوش بسیار کمر خدمتی
میان جانه بند و سباع بی شمار طوق عبودیتی کردن اذعانه بند
ایتمشدی ❁ شیر غرور جوانی و نخوت حکومت کامرانی و کثرت خدم
و وفرت حشمدن عالمده کندودن غیری محتشم بر فرد تصور ایتمزدی ❁
و بر مهیب بیکر و پیل غریب هیکلی کوزنه کوسترمزدی اما بوغا کاه
کردون و مراتع سپهر شبرکونده برکزنه کاو کورمشدی و نه
آوازن اشتمشدی چون دیده بانك شتربه کوش هوشنه ایرشدی
بغایت هراسان اولدی ❁ و سباع انك هراسنی احساس ایده لر
دیو و بیمندن حرکت ایتموب ابواب سیر و شکاری کندویه مسدود
قلدی انك حشمنده ایکی شغال واریدیکه دایم خدمتنه ملازم و اشتغال ایدر
لردی برینه کلیله و برینه دمنه درلردی ایکیسی داخی ذهن و ذکا و طبع
دنا ایله مشهور و معروف ایدی اما دمنه بزرک منش و طلب جاه و
ناموسه زیاده حریص و مشغوف ایدی دمنه فراستله بلدیکه شیره خوف

کلی مستولی اولوب کوکلی بومردن مکدردر کلیله ایتدی ای برادر ملک
حقتده بن سن که برقاچ کوندرکه بساط نشاط وانبساطی درنوردر
و برکت حرکتدن بری ساکت وصامت اوتورمشدر بیت بوزنده
رنک آثار ملالت ایدر تزنکی ونینه علامت کلیله ایتدی
ای دمنه رحم الله امرأ عرف قدره ولم یتعد طوره سینکه حد کدز
که بو مقوله سوز سویلیه سن واحوال ملکی ملکدن سؤال ایلیه سن ع
ع تو از کجا سخن سر مملکت ز کجا نظم اکا رحمت که مقدارینی بیله
نه منزلده ایسه اطوارینی بیله درلمیه دخی طورندن ارتق تعدی
ایمیه قدرندن ارتق نثر ملوکک درکاه خدمتنده دولتینده خدمتکار
و سماط نعمتنده طعمه خوارز همان بو نعمتی غنیمت بیلمک کرک وتفتیش
اطوار ملوک و تحقیق اسرار سلاطیندن فراغت ایتمک کرک زیرا اول
طبقه دن کوللرکه ملازمت سلطانته مشرف اوله لر یا پادشاه حضورنده
شرف تقرب و اعتبار و محرمیت اسرار ایله اختصاص بوله لر پس بز مقوله
احوال اسرار ملوکدن استفسار همان مصداق قصهٔ بوزینه ونجاردر
دمنه سؤال ایتدیکه نه منوال اوزره اولمشدر اول حکایت کلیله
ایتدی بر نجار بر چوب وسته اوتورب وستره ایله کسردی ایکی
میخ واریدی منشاره راه اتمه شد دشوار اولمسون دیو شکاف

بوزینه و درودگر

پوجه

چوبه قاقاردی حدّ معیّندن تجاوز ایده‌جك میخ آخری قوپا
اولکیسن چکردی بو اسلوب اوزره عمل ایدردی بکر بر بوزینه حال
نشار و حرکت منشار بر کناره‌دن نظاره ایدردی **ناگاه نجار** بر
کاره بر حاجته قالقدی بوزینه چون محل نجاری خالی کوردی فی الحال
کلدی ول چوبك اوستنه چقوب اوتوردی بر وجهله که اوکسلمش
طرفیندن خایه‌سی شکاف چوبه کجدی و اول شکافده اولان میخی
بربرن دخی چقمدن چکدی میخ چقوب چوبك ایکی شقی اتصال بولدی
و بیچاره‌نك خایه‌سی میان چوبده فرد اولدی قالدی بوزینه دردمند
دردله فریاد ایتدی و ایتدی **بیت** آن به که هرکسی بجهان کار
خود کند   وانکس که کار خود نکند نیك بد کند   بنم کارم میوه جیسکك
ایدی اره کسمك نه ایشمه یراردی و بکا بیشه تماشاسی بیشه یکین
تفرج اره و تیشه‌ده نه ایشم واریدی **مصراع** آنرا که جنان
کند چنین آید پیش   بوزینه کندوی بلامنده ایکن نجار کلدی آنی
بو حالده کوردی صنعتی استاددن کورمه‌نك جزاسی بودر دیدی
و تأدیب بلیغی دریغ ایمیوب تمام حال بوزینه بو فضولیلقدن
هلاکه مؤدی اولدی **بو مثلی کتوردم** تا بیله‌سن که هرکشی کندو به

مناسب کاره مشغول اولمق کرک و هر کار وار کمه نوداتره سنده
قدم بیرون اتمامق کرک لله در من قال لکل عمل رجال مثنوی
دارم از یاری کار هر مرد هر کاری پس ای دمنه بر منصب که
سکا مناسب اولمیه فراغت قل و نصیب اولان طعمه و لقمه یی غنیمت بیل
دمنه ایتدی طلب تقرب ملوک طعمه و قوت لایموت ایچون اولمق کرک
که سن نصیبکدن قچسن نصیبک سنی بولور و شکم نه حال خالی قالمز بر طعمه
بر اولور نصیبک نصیبک بلکه فایده ملازمت ملوک مناصب عالیه یه وصولدر
تا اول حالده احبابه لطف نوازش مجال و اعدایه قهر له کوشمال اقتدار
میسر و محصل اوله شعر کما تطلب الدنیا اذا لم ترد به سرور محب او
اساءة مجرم کمک مدعی همت و مشرح آمالی طعمه و قوت دره زمره بهایمدن محسوب
و معدوددر کورمزمیسن که کلب جایع بر پاره استخوانه قانع و کربه حریص
خسیس بر ادنی لقمه نانله شاد اولور اما شیر عالی همت بر خرکوش شکار
اتمشکن اتفاق کور کورسه اندن فراغت ایدوب صید کوره قصد قیلور بیت
همت بلند دار که پیش خدا و خلق باشد بقدر همت تو اعتبار تو
هر کمسه که مرتبه بلنده ترقی قیله هر چند که موسم کل کبی مدت بقاسی قلیل اوله
ذکر جمیل سببیله عقلا قتنده اصحاب عمر طویلدن معدود و محسوبدر و اول کمسنه

دون همت اولدوغی طبیعت اگرچه خارکبی باقی وپایدار اوله فضلا
اعتبارندن دفن امواتده مرقوم ومکتوبدر **بیت** سعدیا مرد نکو
نام نمیرد هرگز   مرده آنست که نامش بنکویی نبرند کلیله ایتدی طلب
مراتب ومناصب بر طایفه یه مناسبدر که شرف اصل ونسبله استحقاق
بولمش اوله ویا بسبب فضل وحسبله استعداد کلمش اوله بز نواکی بنر طلک
برلسندن بری اولوز بزه **مناصب عالیه یه** استحقاق واستعداد نجه میسردر
وتحصیل مراتبه اشتغال واجتهاد نه وجهله متصور **نظم** خیال حوصله بحر می پزد
هیهات   چهاست بر سر این قطره محال اندیش **دمنه ایتدی** دستیار
ریاست نسب وحسبله دکل بلکه عقل وکیاستدر   کمک که عقل کامل وتمیز شا
مل اوله پایه سافلده قالمز درجه عالیه یه واصل اولور وکمک که عقل ضعیف
ورای سخیف اوله مرتبه شریفه دن منزله دنیه یه تدنی وتنزل قلور **نظم**
به بلندی کاری عقل شریف ورای درست   توان کمند تصرف بر آسمان افکند
وگرنه دیده دل برکشاید از همت   نظر بسوی معانی نمی توان افکند
اکابر سوز مثلدر که درجات شرفه ترقی زحمت کثیرله الده ایدر ومرتبه
عزتدن تنزل کلفت یسیرله میسر اولور سنک کران کبی کی ونی مندن
ارتفاعنه مشقت فراوان لازمدر **اما اندفاعنه** ادنی اشارت

بیت

کفایت ایدر بو اجله ندر که همتی عالی اولمین کسب معالیه رغبت اتمزلر
نازنین را عشق ورزیدن نیز نبید جان من   شیر مردان بلاکش باید درین
غوغا نهند **لمکة الحمولة راحة** آسایش طلب ایده ات روزن الوب
دایم الوقت مقیم زاویهٔ ذلت وحقارت اولمق مقرردر اولکمسنه که
الشهرة آفة خارستاندن خوف ایمیه ازهدن گل مراده واصل اولور
چمن عزتده مسند نشین اولمق محققدر **نظم** تا غم نخورد ودرد نیفزود قدر
مرد   چون لعل خون نکرد جگر قیمتی نیافت   در نامهٔ سعادت
خود مرد راه رو   بی داغ محنتی رقم دولتی نیافت **مگر من اول**
ایکی رفیق داستانن استماع اتمدک کیم برسی رنج ومحنته تحمل
اتمکله ذروهٔ سلطنته ترقی قلدی وبریسی تن آسانی وکسالت سببیله
حضیض دناءت وسفالتده قالدی کلیله ایتدی نجه اولمشدر اول
حکایت دمنه ایتدی روایت ایدرلر که ایکی رفیق که برنه سالم دیرلردی
وبرنه غانم در بر طریقه گیدرلردی وموافقت ومرافقتله مراحل و
منازل قطع ایدرلردی **ناگاه اثناء راهده** بر کوهه اردیلر قلهٔ سی چنگ
آسمانله عنان اندر عنان وکمر توسنی سحابله رکاب اندر رکاب ایدی
اول کوه دامننده بر چشمه گوردیلر که صفاده تسنیم رخسارن تازه

رویان گلزاردی وحلاوتده غیرت شکرلبان شیرین گفتاری
چشمه اوکنده بر حوض عظیم دوزلمش وگرداگردنده سربسر سرو صنوبر
وچنار وعرعر دیرلمش اطرافی الوان ازهار ایله ملون واکنافی
انواع اشجار ایله مزین قطعه حوالیسی سراسر گلستان در در

بیت
گلستان جای وآب روان ده | اوتورمشلر ریاحین دست بر دست
گلابهن اکری گیمش لاله مست | سوزلمش نرگسک چشم سیاهی
ایدر نسرینه مستانه نگاهی

القصه اول ایکی فنون بادیه هولناکدن اول منزل پاکه یتشدیلر چون جای خوش ومأوای دلکش ا
یدی اول مقامده آسایش وآرام ایتدیلر چون بر زمان یاتدیلر طور
اطراف حوض وچشمه‌یی سیر ایدوب هر جانبه نظر ایتدیلر ناگاه گنارنده حوضک
جانب محرابنده بر مرمر سقف گوردیلر بابا وخط سبز ایله که صحیفه حکمت اوزره قلم
قدرتدن غیری اثر قمن حکم ایده یازلمش که ای شول مسافر که بو منزل
شرف ترور لله مشرف قلدک بلمش اوله که بو منزل مهمانلری اعلی درجه‌ده
مهیا قلنمشدر ولی شرط اولکه سردن گچوب بو چشمه‌یه قدم بصه‌سن
گرداب خطر غرق ایدن وسم مسموم کندوکی هر نه طریقله که قادرسن
گناره چیقاره سن واول طاشدن تراش اولمش شیری که اول گوزه دینده

وضع اولنمشدر بردوش ایده سن • وبی تعلل بی تأمل برجمله ده بادآی
کوه تیشه سن • ومیت سباع جان شکارله که معابدکله وشوکت
خاردل آزارله که دامن گیر کاردن قالیه سن • چون بو شرایط
تمام اوله مهمک سرانجام بوله **نظم** تازه نزود کسی بمنزل نرسد
تا جان نکند بعالم دل نرسد   گرجمله جهان بگیرد انوار قبول
یک شعشعه جز برد قابل نرسد **مضمون** خطر واقف اولیجق عالم
سالمه ایتدی ای برادر کل قدم مجاهده یله میدان مخاطره قلعه قصد ایده لوم
وطلسمات حقیقته اطلاعه ممکن اولدوغی قدر سعی ایده لوم وجهد **بیت**
یا برمراد بر سر گردون نهیم پای   یا مرد وار بر سر همت کنیم سر
سالم ایتدی ای یار عزیز مجرد برخطله که انک راقی معلوم وحقیقتی محروم
اولمیه خطر عظیمه ارتکاب خلاف مقتضای عقلدر • وفایده وثمره متوقعه
خیال تصویرله نفس نفیسی مهلکه عظیمه القا دلیل کمال جهل مبیح عاقل
تریاک مظنونله اکل زهر متیقنه اقدام ایتمز • ومبیح فردمند راحت نسیه ایچون
محنت نقده ارتکاب ایلمز **بیت** بینت برابر نبرد مردم دانا •
یکدمه عمبر با مزار ساله تنعم **نثر** غانم ایتدی ای رفیق شفیق هوس
استراحت مقدمه خست ودنائتدر • وارتکاب مخاطره نتیجه دولت

وسعادتدر نظم هرکه آسوده کی و راحت جست دل بخت را
دل خود از بخت شاد نکرد واکه نرسید از جفای خمار قدح باده
باده مراد نخورد مرد بلند همت توشه و کوشه یه قناعت قلزوبا
بلنده ایرمینجه منده فراغنده راحتله ولمز کل طرب بی خار و نعمت میسرد
دکلدر وفتح در کلبح بی کلید رنج متصور دکل بیت زیانسز قنده اولور
وینده سود جهانده وار میدر حلوای بی دود مقتضای همت عالی
بودر که بومنزلدن کیتمیه وز یا قدم جهد له سرکوه تیمیه ور نظم کر طلبش یارا
رنجی نرسد شاید چون عشق حرم باشد سهلست بیابانها نثر سالم
ابتدی شلم که مردم نوی بهار دولت بی بادخزان نکبت میسر اولمز
اما نر بیابانده سیاحت ایمک که پایانی اولمیه و برعمانده سیاحت ایلمک
کنار و کرانی بولنمیه طریق خردن دوریکه مذهب شرعده دخی محظوردر
هرکسه که برامره شروع قلمق کرکدر که مدخلنی بلدوکی کبی مخرجنی دخی بلوب مهمک
آغازندن انجامنه نظر ایدوب مقدار ضرر و نفعنی معیار فکر واعتبار برله
تمییز قله تا که رنج بیهوده چکمه مش اوله تخم عمر عزیزی هباء قناده
اکمه مش اوله نظم تا نکنی جای قدم استوار پای منه در
طلب هیچ کار در همه کاری که در آیی نخست رخنه بیرون
شدنش کن درست شاید که بو خط وخلط وخبط اولمش اوله

ویا سخره واستهزا طریقیله کتب وثبت اولنمش اولا و بو اوراق بر کره دا
اوله که ساحلنه سباحتله وصول میسر اولمیه فرضا که میسر اوله
یمکن که وزن شیر سنگین بر متابه ده اوله که تحملی ممکن اولمیه تسلیم
ایده لوم که ممکن اوله بیلدیکه بر جمله ایله قلتقومه حقیقتی ممتنع اولا
و بو شرائطک جمله سی حاصل اولدوغی تقدیرجه دخی معلوم دکلدرکه
نتیجه واقع اولا بن باری بو معامله ده سنکله همراه دکولم وسنی دخی
بو سودای خامه اقدامدن منع ایدرم عازم ایدیکی بو خیال محالدن
فارغ اولکه بن کیمسه قولیله غیر متمدن و از حزم و عقد ایتدوکم عهدی
وسوسهٔ شیاطین انس و جنله نقض ایتمزم بن بلورمکه سن یولده
بکا همراه اولمزسن و مرافقتده موافقت قلمزسن باری تماشاکون
کل نظر ایله و دعا و همتکی رهبر ایله بیت واز مهتر اقوت می خورند
نیست باری بتماشای کری مستان آئی سالم خرم ایتدیکه عازم
عزیمت جازم در ایدیکی بیلدیکه بند بندمله مقید اولمزسن و بو کار
بی هنجارهدن ارتکابدن اجتناب قلمزسن بنم بو حالتی مشاهدهیه
طاقتم یوقدر و خلاف مقتضای طبعی تماشایه رغبتم یوق بس همان
بیت صواب اولدر کو یوتزم کار باری چقم بو ورطهدن طوتم

کناری لاجرم احمال و اثقالی راحله سنه اوروب و رفیقنه وداع
ایدب بوله کیروی غانم جان شیربندن ال یویب کناره گلدی و
و ابتدی بیت دربحر محیط غوطه خواهیم خوردن یا غرقه شدن
یا گهری آوردن نثر پس دامن عزمنی کمر همته استوار ایدب چشمه گلدی
اول چشمه دکل ایدی بلکه بر دریا ایدی که نه وجه صورت چشمه ده گو
گوستروب ایدی بیت غانم جازم اولدیکه اول چشمه گردابی دوبلا و
ورطه رنج و غمادر اما قلبی قوی طوتب آشنای بقینله ساحل نجاته
واصل اولدی کناره گوب بروم تنفس ایدب و شیر شنکینی قوة
یمکینله پشته جکوب و نزار کونه زحمته تحمل ایدب برجمله ایله قله
کوهه چیقدی ورای کوهده بر شهر پرشکوه گوردیکه سواد و بیاضی دیده دن
روشن و اطرافی بوستان و گلستان و گلشن بهوا اینی غایت خوش
فضای بغایت دلکش بیت سواد و دیده کبی منبع نور بیاضی دیده کبی
عیبدن دور غانم بالای کوهدن جانب شهره نگاه ایتدی ناگاه
شیر شنکیندن بر صدای سهمکین ظاهر اولدیکه غایت صدمتندن ولا
کوهه زلزله و صحرایه ولوله دوشدی چون اول صدا شهره یتیشدی
بر گروه انبوه جانب شهردن طشره یه توجه اولدیلر غانم دیده حیرتله
نگاه نگران و هجوم خلایقدن حیران ایدیکه ناگاه اول شهر عظیم

عظيم ايتسنلر ارکان واعياني کلوب رسم دعا وشرط ثناي يرينه
کتوروب ديرلر که والتماس تمامله اني براسب رهوار باد رفتاره سوار
ايتديلر وتعظيم واحترام ايله جانب شهره ايلتديلر سر وتنين کلاب ايله پاک و
وعبير وعنبر ايله عطرناک ايدب پادشاهانه خلعتلر کيورديلر واعزاز و
اکرام ايله اول ولايتک زمام سلطنتن کف کفايتنه تفويض قلديلر بيت
نه دکلو وارسه تعظيم واجلال ادب قلمادیلر برقلجه اهمال
غايتم کيفيت حالدن سؤال ايدجک بومنوال اوزره جواب ويرديلر
که فلاسفهٔ سالفه اول چشمه‌ده که کوردک برطلسم دوزتمشلردر واول وقت
شيرسنککي انواع فکر وتدبير وملاحظهٔ تسيير کواکب وطلوع درجات
ونظرات ثوابت وسياراتله اول موضعده وضع ايتمشلر وبجه مدتدر
برصاحب تمت دلالت ايدر بخت ودولته بومنزله نازل اولور
وبوچشمه قدم سياحتله کلوب وبو شيرسنککي قوت بختيله قشته جکوب
بالاي کوهه واصل اولور اما بوحال بوزمانده وجوده کلورکه
بوشهرک شهرياري وادي عدمه کيتمش اولا چون بحکم الهي بوولايت
پادشاهنک آفتاب حياتي برج بدندن غروب ايدر اول صاحب
دولتک ستارهٔ حشمتي بوکوه ذروه سندن طلوع ايدر وصغير شهر
شهره تيشوب خلايق استقبال ايدرلر والي سند سلطنته کچرسيايتيه

معدلتنده آسایشله روزگار گچوررلر اول زمان که ایکنده
دخی نوبتی آخر اولوب دور صاحب قران آخر ظاهر اولور
بیت چنین است رسم سپنجی سرای یکی چون رود دیگر آید
بجای بخه روزگاردر که عادت باری عز اسمه دستور نوبه‌را
اوزره جاری در سن حالیا بو قاعده موجبنجه پادشاه شهر و فرمان
فرمای دهرسن شرع ملکسان تست و فرمان فرمای سرچه خواهی عالم
بلدیکه بو بخه بلا و محنت و عنا و مشقت مقتضا تقاضای دولتا
ایرش بیت دولت چو به بشکاری آید هرکار چنان کند که باید
بو مثلی گتوردم تا که سکه نوش نعمت بی نیش محنت میسر دکلدر بیت
بود در بودیر الحنه رسم دیرین که اجی سز بولنمز عیش شیرین
بر سرکه سرافرازلک سوداسیله مالامال اوله پایمال اسافل و
اراذل اولمق محالدر و مرتبه دنی و پایه دونه قانع اولمق
ممتنعدر بن تا درجه تقرب بیشتر حاصل قلمیم و تا دایره خواص
حضرتنده داخل اولمیم تا لین فراغه سر قومیم و بکتر استراحته
قدم باصمیم مصراع دست از طلب ندارم تا کار من برآید کلیله
ایتدی بو بابی بخه کلیله اندیشله فتح ایتمک دلرسن و تو شیگک
حلنده نه حیله فکر ایدرسین دمنه ایتدی دلرمکه بو فرصتده که شیره
حیرت کلی مستولی اولمشدر دلرمکه کندمی اکا عرض ایدم تمکین که

حسن تقریر و لطف تعبیرم مزاج ضمیرنده تأثیر ایدوب نوش داروی
تعبیرم مزیل ترح و متضمن فرح واقع اولا و بو وسیله ایله
حضرتنده رتبت قربتم ازدیاد و درجهٔ آفتاب رفعتم ارتفاع
بوله **کلیله ایتدی ای خام تدبیر تقرب** حضرت شیر ملکانه
میسر اولور اگر اولورسه ده چون طریق خدمت ملوکه
سلوک ایتمامش سن و رسوم آداب مصاحبت سلاطین بیلمزسن از
زمانده تعب فراوان ایله تحصیل ایتدوگک پایه‌یی الدن چقرب من بعد تا
ابدک تدارکنه قادر اولمزسن **دمنه ایتدی** چون کیشی دانا و توانا
اوله مباشرت امور عظام اکا آسان اولور و هر کیمسه که عقل و خرد
کامل و فضل هنرده ماهر اولا هر کاره که خوض ایده احسن وجوه اوزره
وجوده گلور **نته که اخبارده گلمشدر که** اهل صنعتدن بریک
آفتاب دولتی ارتفاع بولوب درجهٔ سلطنته ایردی و آثار و
اخبارنی اقطار عالمده انتشار و اشتهار بولدی قدیمی شا
پادشاهلردن بریسی اکا نامه ارسال ایدوب سؤال ایتدی که سن
نجار ایدک ایو دولتلک بولوردک تدبیر مملکت و امور سلطنتی
کیمدن اوگرندک **اوله‌جق جواب** ویردی که عنایت ربانی که مهمل
بکا عقل ارزانی بوردی جهاندارلک تعلیمنده هیچ دقیقه قومدی
بیت خرد چون دفتر تلقین کشاید ز من آن در وجود آ

آیدکه باید **کلیله ایتدی** ملوکڭ وکلی ارباب فضلی کرامتله مخ
مخصوص قلمزلر بلکه اکثر خواص ارتله یا التشابله درجهٔ تقربه
یتشوب التفات پادشاهانه ایله اختصاص بولمشلردر **چونکه**
بیز میاننده نه سابقهٔ موروثیمزوه نه وسیلهٔ ملتبسی واردر اکثر
احتمال بودر که عواطف وعوارفندن محروم اولاسن و بو معنی
موجب شماتت اعدا وشئامت احبا اولوب دشمن کاملرڭ
دفترنده مرقوم اولاسن **دمنه ایتدی** هرکسه که عتبهٔ ملوکده
درجهٔ رفیعه ایردی واکا اول مرتبه مشقت فراوان وترتیب سلطان
که ال ویردی بن دخی همان اول پایهٔ جبت وجوایدرم واول
سببدن روز وشب قدم طلب ایله وادی تعبده تک و
پوی ایدرم و غذاب بسیار چکدیکمه وشراب بدکوار ایچدوکمه
اول چاشنی باعث اولمشدر که **بادهٔ لذتیله جام کام آرزو**
طولمشدر بلورم هرکسه که درکاه ملوکه ملازمدر بو بش قاعده‌لی
رعایت ایتملازمدر اول بودر که شعلهٔ آتش خشمی آب حلمله
تسکین ایده ایکنجی اغوای شیطان هوادن حذر ایده **اوچنجی**
حرص فریبنده وطمع فتنه انکیزی عقل رهنمایه مستولی قلمیه
دردنجی سوانح امور ومصالح جمهورده عنان صدق واقامتی
الدن قومیه بشنجی حوادث ووقایع که واقع اولور رفق و

و مدارا ایله تلقی قلە و بر ذات کە بو صفتلە متصف اولا
بر آئینە روی عروس آمالن آئینۀ دورانده احسن احوال او زرە
معاینە قلە **کلیلە افندی فرضاکە** مقرب حضرت اولاین
وسیلە منظور عین عاطفت اولورسین و نجە متر معرفتلە
درجۀ رفعت و شرف کرامت بولورسین **دمنە افندی**
شویلکە تقرب حضرت و محرمیت استانۀ دولت میسر اولا
بو بیش خصلتی کندومە لازم قلورم **اولا اخلاص** تمام لە خدمتنە
ملازم اولورم ایکنجی جمله همتی آنکا متابعتە مقصور قلورم اوچنجی
احوال و افعالن صورت احسانده کوسترم دردنجی چونکە بر
امرە خوض ایدە کە حقیقت قریب اولا و صلاح حال ملک و ملکی
اندە ملاحظە قلم و آنک فایده و دلنده میزتن و فواید و منافعن
آنک نظرندە روشن و مبین قلورم تا سداد رأی صواب ارشادیلە
شاد اولا **بشنجی** بر امرە شروع قلسە کە عاقبتی وخیم اولسە
و اندن ملکە و یا ملکە ضرر عظیم لازم کلسە کلام شیرین و اداء
رنکین و رفق تمام لە مضرتن اعلام ایدوب و خامت خاتمت
خاتمەسندن خبردار ایدرم **و هرکاه کە پادشاه بنم هنرلرمدن** آکاه
اولە بی شبهە بنی منظور عنایت و مخصوص عاطفت قلسە و بو سنتە
صحبتومە راغب و نصیحتمە طالب اولە لیکن صبح بر هنر و رای بردۀ خفاده قالمز

و بو هنر در ترتیب و تقویتدن محروم اولمز **نظم** هنر چو مشک بود
مشک کی نهان باشد جهان ز نکهت او پر شود ناگاه پرو
بکسب هنر کوش کر فضایل تو بسیط خاک پر از نکهت و کوشود ناگاد
کلیله ایتدی شیله فهم اولنور که رایک بو امر اوزره یقرر بولمشدر و
عزیمتک بو مهمک امضاسنه مصمم اولمشدر باری تمام حذر اوزره اولکه
ملازمت سلاطین امر پر خطر و کار دشوار در حکما بیورمشلردر که اوج امره
ارتکاب اتمز **الا شول باطل که** کردن فطرتی زیور فطنتدن
عاطل اوله اول تقرب سلطانه قصد اتمکه ایکنجی گمان تریاکله سم اچمک
اوچنجی سرنی عورتره کشف اتمکده علما پادشاهلری کوه بلنده تشبیه
اتمشلردر که اکرچه معدن انواع جواهر و فلزاتدر اما مسکن پلنک
و مار و سایر موذیاتدر **دیمشلردر که** مصاحبت سلطان مشابه بحر
بی کراندر بازرکان که سفر دریا قلور یا سود بسیار اله کتورر یا غرقاب
بواره کرفتار اولور **بیت** بدریا در منافع بی شمار است اکر
خواهی سلامت بر کنار است **ه** دمنه ایتدی اکرچه بیوردوغک
محض نصیحت و عین حقیقتدر واقعا صحبت سلطان آتش سوزاندن
عبارتدر **ه** وفی الحقیقه تقرب ملوک خطر جاندن کنایت **در بیت** از
صحبت پادشه به پرهیز چون هیزم خشک از آتش تیز **نا**

فاما هرکمسه که مجاهدیه ارتکاب تن مخاطره دن خوف ایدر عروس دولتی
کنارنده مشاهده ایلمز کدر بیت از خطر خیزد بزرگی زانکه سود یک جهل
بر نشیند دکر بترسد از خطر بار ارکان نثر دمشدر که اوج امره شروع
املک ممتنع در الا علو همتله عمل سلطان و سفر دریا و مغالبت اعدا
چون بن کندمی دون همت اکلرم نیجون خدمت سلطانه مراءات التزام

چون بازوی همتم چنین است هرچه طلبیم در آستین است
خواهی شرف و بزرگواری می کوش بهمتی که داری
فی الجمله هرچه دست ساقی همت چو قوی بود برآید

کلیله ایتدی اگرچه بن بو تدبیره مخالف و بو فکره منکرم اما چون عزمک بو
مراده جازم و البته بو رایی امضا قلمق لازم در الدن نه کلور مبارک
اولسون بیت ایستر بن چو بنده نی خیر خواهک سلامت اول یوری
وار اشده راهک دمنه کلیله یی وداع ایلدی کتدی و دخول حضرت
شیره جرءات اتدی نظم چون شیر یراقدن کوردی وظایف دعا و
ثنایی صدای بلند له ادا ایدب مقابله سنده طوردی شیر بوکیمدر دیدی
ارکان دولتدن صوردی ایتدیلر بنیره فلان در که بر زمان ملازم درکاه فلک

اشتباه

اشتباه ایدی شیرکیم ایدوکن تشخص ایتدی وحضورینه دعوت
ایتدی ایدی شنزبه سن ونه عملده سن دمنه ایتدی **بیت** غلام حلقه
بکوشم درکهده بن بنده فیکده نیجه قوللک وار بریسیم بنده کمترین
بندکان شاهم پدرم آیینی اوزره ملازم درکاه عالم پناهم والی قبلهٔ
حاجات وکعبهٔ مرادات ایدن سوب منتظرم که اکر برمهم ظاهر اولا وحکم
همایونم شرف صدور بوله **وکر صواب اوله کفایت کوسترم** ورای وتشمیله
اکا خوض ایدم نته که ارکان دولت ومقربان حضرته کفایت بعض مهمات
احتیاج واقع اولور شها یا که درکاه پادشاهده برمهم حادث اوله
زیردستلر اهتمامیله اتمام بوله **مصراع** اندرین راه چو طاوس بکارست
مکس بر فعل سوزن ایله حفدن ظاهر اولور نیزهٔ جوشن کذار انک
تحصیلنده قاصردر وبرامر که قلم تراش ضعیفدن صادر اوله شمشیر آبدار
انک تمامنده مقصردر **نظم** بتورمز رشتهٔ سوزن اشینی هیچ
نه دکلو تاب ویرسک اولور بیچ کرک قان دوکه شمشیر خونریز
کهر دلمکلکه الماس سرتیز **نثر** هیچ برخارخسک ار چند که بی قدر واعتبار
اوله جلب منفعت ودفع مضرتدن خالی دکلدر اول چوب پاره خوار که
طرف رهکذارده پایمال وخاکسار ایتور **محتملدرکه** برکون برمصلحته و
یا برمنفعته برایه میح اولمیه که احتمالدر ایتدن خلال ایده لر یا انکله

معمای او ساختن ارتده لر **بیت** کر بوی کلی نیابد از ما
هم هنر مر دیکر ابیاتیم **شیردمنه** نک چون تقریر بی نظیر و تعبیر
دلپذیرن اشتدی فصاحت و بلاغتن زیاده تعجب ایدی و ارکان
دولته توجه ایدب ایتدی مرد هنرمند اکرچه کم مقدار اوله عقل و دانشی
بی اختیار فضایلن اظهار ایتمه اولمز علو آتش کبی هر نقدر پست اولسه
علوه میلن قومز **بیت** خوش دمش بونی مرد حکمت دان عشق اولمز
هنر اولمز نهفته که مشک نهان **نظم** انرا که نشان عشق یار پست مرنمای جنبه
وی اشکار ست **دمنه** بو سوزدن شاد اولدی و بلدیکه سحر و افسونی
شیرده تأثیر قلدی و زیرکی فریبی بغایت مؤثر کلدی دمان
فصاحتی اجدی و نصیحته اغاز ایدی ایتدی پادشاهک کافه خدم
و عامه حشمته لازمدر که واقع اولان وقایعده عقل و دراک و فهم و ادراکلری
مقدارنجه تأمل ایلیه لر تا که هر بریک معیار فکر و اعتبارنده تمام عیارلر
واقع اولی عرصه عرضه یتشدروب **شرایط مناصحه ده** مبالغه روا کورمیه
تا ملک اتباع و اشیاعک حقیقته مطلع اوله و هر بریک مقدار رای
و تدبیر صفای قلب و خلوص ضمیرنه واقف اولوب هم انلرک خدمتندن
منتفع اولا و هم لیاقت و استحقاقلری حسبنجه رعایت قله **نته کم دانه**

تا دانکه پردۀ خاکده نهان اولسه کمسه انک تربیته اهتمام اتمز چون
نقاب خاکدن نور کوستره وخلعت زمردینله کریبان زمینیدن باش
چقره **اول نهال میوه دار** ودرخت نفع رسان اید وکی معلوم اولور
لاجرم انی پرورش قیلورلر وانک ثمره سندن منتفع اولورلر تقویت
ارباب فضل پادشاهه اصل تربیت ملوکدر پادشاهلر اهل فضلدن هرکمه که
نظر عاطفت بیوررلر تربیتلری قدری اندن فایده ومنفعت کوررلر **بیت**

من همچو خار وخاکم وتو آفتاب وابر   کلها ولاله تا دهم ار تربیت
کنی. شیر ایتدی هنرمندلر کیفیتسز تربیت اولمق کرک وانلردن بو
وسیله ایله منفعت اولمق کرک. دمنه ایتدی بو قصدده اصل بودر که پادشاه
نسبی تربیت جنبه التفات ایلیه. وجهره حاللری حال فضل وکمالدن خالی
اولنلر هرچند که عظام بالیه وآبا واجداد ماضیه یه توسل وتمسک ایده لر
منظور عین اعتبار قلمیه که آدمیلکی هنره منسوب اولمق کرک بدره منسوب **نظم**
اولمق فضیلتدن محجوب دکلدر وارباب فضل قتنده کمال مطلوبدر کل

از هنر خویش کشا سینه را   مایه مکو نسبت دیرینه را   زنده بمرده
مثوای ناتمام   زنده مکن مردۀ خود را بنام   از پدر مرده ملاف
ای جوان   کرنه سکی چون خوشی از استخوان   **موش با وجود که** استن

ایله هم خانه در اذیت ومضرتی سبیله قتلنی واجب کوررلر وباز
که عیرنب وبیکانه در چون اندن منفعت احتمالن ویررلر اعزاز
واکرام ایله ال اوزره کتوررلر پس ملک کرکدرکه بو آشنا بو بیکانه در
دیمیه بلکه اهل فضل وفرزانه یی طلب ایلیه وتدبیر اموردن عاقل و
زیور هنردن عاطل اولنری خردمند فاضل وهنرمند کاملدن ترجیح ایلمیه
خردمندلر منصبن بی خردلره ویرمک همان حلیهٔ سری پایه بند وپیرایهٔ
پای سره پیوند اتمکدر التاج للرأس والخلخال للقدم بیت
نکوئی با بدان کردن چنانست که بد کردن بجای نیکمردان
هر دیارده که اصحاب فضل پایمال وارباب جهل صدرنشین صفهٔ اقبال اولا
هم ملک وبال عظیمه کروب من قلد انسانا وفی رعیته من هو اولی منه
فقد خان الله ورسوله وجماعة المسلمین حدیثی موجبنجه مستحق عتاب
وعقاب باری اولور وهم مملکته خلل کلی طاری اولوب اول حالک
شامتی شاه ورعیته ساری اولور بیت همای کو مفکن سایهٔ شرف هرکز
بدان دیار که طوطی کم از زغن باشد چون دمنه نصیحتدن فارغ اولدی
شیرانی التفات شاهانه ایله مخصوص قلوب جملهٔ خواص حضرتدن قلدی
وصحبت ونصیحتله انس والفت ایدیب امهات مهمات وعظایم مصالحی

دولتخواه

مواعظ ونصائحنه متبنی قلدی ❁ ودمنه دخی وش عقله وکیاست ودانش و

فهم وفراستی فهرست دیباجهٔ خدمت وملازمتا یدب از مدتده محرم

حرم سلطنت اولدی واصلاح امور مملکتده مدار علیه ومشار الیه اولوب

رتبهٔ وزارت بولدی برکون وقتی مساعد وزمانی موافق کوروب خلوت

طلب ایتدی وایتدیکه مدت مدیددرکه ملک بو کوشه ده منزوی در وبر

حرکت ونشاط شکاردن بی بهره ❁ بنده نک خاطر فاترنه خطور ایدرکه موجب ندر

بلم وسر انکشت تدبیرله اول عقده نک حلنه مشغول اولم شیر قصد ایتدیکه حال

هراس وخوفی دمنه دن مخفی طوته بو اثناده اتفاق شتربه بر بانک

بلند ایتدی که صیت صدمت وصلابتی افاقی طوتدی ❁ شیر چون بو صدایی

ایشیتدی قلبنه بو مرتبه خوف وخشیت غلبه ایتدیکه عنان تملک وقراری

قبضهٔ اقتدار واختیاردن کیتدی ❁ ناچار رازنی دمنه یه اظهار ایدوب ایتدی

بنم سبب دهشتم بو آوازهٔ مهیبه درکه ایشدرسن وموجب حیرتم بو صدای صعب

بانهیب درکه مشاهده ایدرسن اکرچه بیلمزم که بو کیمک آوازیدر اما ظنم بودرکه

صاحبنک قوت وترکیبی آوازه مناسب اولا اول تقدیرجه بزه بو مقامده

قرار وآرام حرام اولور دمنه ایتدی خاطر عاطر ملکه بوندن غیری

تفرقه وار میدر ❁ شیر ایتدی سبب حیرت بو تیمرمی وموجب وحشت ودهشت

اولمغه کفایت ایتمزمی دمنه ایتدی بو قدر نسنه یله مکان موروثی
جلا قلمق و وطن مألوفدن جدا اولمق جدا نامعقولدر اوازکه
نه اعتبار و نفوذک نه مقداری واردرکه موجب ترک دیار اوله
اصحاب دولت عموماً و ارباب سلطنت خصوصاً کوه شامخ کبی ثابت
و راسخ اولمق کرک تا ارکان دل و ایوان خاطرلری هر بادله متزلزل
اولمیه **بیت** کشتی سنکین کرک مانند کمان کرکزیل کبی اولمق سبکبار
بیت تا ز هر بادی نجنبی باید ان کش چو کوه هر که تمکین بیش دارد
بیشتر دارد شکوه **اکابر بویله مشهوردرکه** مهابت صوت و ضخامت جثه یه ا
اعتماد ایتمامک کرک که هر صورت که معینه دلالت قلمز و هر ظاهر نمود ار
باطن اولمز نیچه هر چند که فربه اولا چوب لاغرله شکسته اولور و کلنکه
نه قدر عظیم و جسیم اولا چنکال یا ضعیف و نحیفله دخسته اولور هر کمسنه که جثه
و جثه یه اعتبار قیله اول بنده کرفتار اولا که اول روباه اولمشدر شیر ا
ایتدی نه وجهله اولمشدر اول **حکایت** دمنه ایتدی روایت ایدرلرکه
بر روباه بر بیشه ده کیدردی و دغدغه جوعدن اطرافی کشت ایدب
طعمه اندیشه ایدردی اتفاق بر درخت قربنه کلدیکه اکه بر طبل اصمشلردی
و صدمت باد سختله اول درختدن بر شاخ حرکت ایدب اول طبله طوقنور

واندن آواز سهمکین ظاهر اولوردی روباه کوردی بر خروس باشنده

تاج کاوسی اکننده لباس طاوسی بر چمن زارده کزر و نزار غرو نازه

تبختر آغاز ایدوب بر کوشه ده کمین ایدوب انی صیده مترصد اولدی

بو اثناده ناکاه آواز طبل کوشنه ایردی نکاه ایتدی کوردیکه بر درخته

عجیب اندن بر آواز مهیب کلور طامعۀ روباه میان ادب خیالنه

بو جلجان ایتدیکه مرآینه بونک کوشتی و پوستی صوتنه مناسب اوله

کرک فی الحال کمر غدر جعبوب جانب درخته توجه ایتدی خروس واقعه دن خبردار اولوب کنار نجاته یتدی روباه نزار محنتله بالای درخته

چقدی و دندان طمعله طبلی پاره لیوب ایچنده باد هوا اوستنده چوب

خشک و پوست بی نوادن غیری نسنه بولمیدی آتش حسرت خرمن جانین

یقدی و فواره دیده سندن ندامت فراوان اقدی و کندویه زبان

ملامتی دراز ایدوب ایتدی دریغ بو صورت بی معنی یه الدندم حیف بو

خیال محاله که صید حلالم الدن چیقردم بیت دلا در فغانیست دایم ولی

چه حاصل چو اندر میان هیچ نیست بو مثلی انوکیچون کتوردمکه ملک آواز مهیب

و هیکل عجیب ایله مضطرب اولمیه و ذوق و شکار و لذت حرکتدن واز

کلمیه اکر فرمان عالی شرف صدور بولورسه بو صدا کندو صاحبنی وارب کورم

وواقع حالی بلوب عقوبت عرضه موفور الحبور ده خبر صحیح کتوروم طبع شریف
تدبیر دمنه موافق بلوب برموجب فرمان اول جانبه روانه اولدقده
اما چشم شیردن ناپدید اولمغین بیتاب تفکر بحرینه طالدی ودمنه‌یی ارسال
ایتمدن ندامت ایتدی وکندو نفسنی ملامت ایدوب ایتدی عظیم خطا ایتدم
وعجب ناسزا حرکت ایتدم حکما بویورمشلردر ملوکه واجبدر که طقوز طایفه‌یی
محرم اسرار ایتمیه‌لر ومهمات خاصه‌سندن کتمانی لازم اولان اموری
انلره اظهار ایلمیه‌لر اول مرکسنه که درگاه پادشاهده بی جرم وجنایت
جرعهٔ ملامت نوش ایتمش اولا وبی استحقاق عقاب چاشنی عتاب
طاتمش اولا ایکنجی اول که مال وحرمت ملازمت پادشاهده هبا اولمش اولا
ومعیشت وزندگانیسی تنک اولوب بی برگ ونوا قلمش اوله اوچنجی
اول کمسنه که منصبدن عزل اولوب نظر عاطفت شاهانه‌دن بعید ودور اولمش
عملدن بالکلیه ناامید قله دردنجی شریر وفتنه جوی ومفسد عیب کوی
بشنجی اول مجرم که یارانی شراب عفو ایچمش اولا اول خمار عقوبت چکمش
اوله التنجی اول گناهکار که ابنای جنسی کوشمال بوله واکا اندن زیاده
واقع اولا یدنجی اول خدمتکار که کمال استقامتله خدمت قله وعواطف
خسروانه‌دن محروم قاله وغیرلری سابقهٔ خدمت شرف تربیت بوله
سکزنجی اول شوربخت که پادشاهه مضرتده کندویه منفعت تصور ایلیه

طوزنجی

طفوزنجی اوکمنه که درکاه شاهده شرف قبول بولیوب عدوی
دولتی قتسنده کندوسن مقبول بله **ملوک کرکدرکه** طوایف مزبوره
افشاء رازاتمدن احتراز قله لر و اصل بودرکه تا برکمسنه نک دین ودیانتی
نتن وصدق صیانتن کرالته آزمایش ایمتیه لر محرم اسرار ایدنمیه لر **بیت**
رازمکشای بهر کس که درین مرکز خاک   سیر کردیم بسی محرم اسرار نبود
پس بو مقدمات موجبنجه دمنه یی امتحان اتمدن اظهار اسرارده تعجیل
فکر عزیمده ایدی وجانب خصمه ارسالده استعجال خود روشن حزم
واحتیاط دن بغایت بعید ایدی و بودمنه زیرک شخصه بکز یا خود
روزکار ایدکه درکاهمدن مهجور ایدی اکر عیاذاً بالله قلبی خار آزار ایله
خراش اولنمش اوله **بو فرصتده خیانت ادب** محتمل درکه بر فتنه
قوپره یا خود خصمک قوة وشوکتی بندن غالب کوروب انک خدمتنه
راغب اولا وواقف اولدوغی اسراردن انی آکاه قله و بالجمله بو فعلک
مفاسدی غایت چوقدر وتدارکنه قابلیت یوقدر چون **الحزم**
سوء الظن مضمونیله عمل اتمدم و فحوای بیت حکیمدن **نظم** بدنفس مباش
وبدکمان باش   وز فتنه ومکر در امان باش   تجاوز ایلدم ایسه
اکر بو رسالتدن بکا برآفت مترتب اولا لایقم بلکه **بیک** اولقدر مستحق

بیت با خودم بد کرده‌ام بد کرده‌ام ازکه نالم چونکه خود کرده‌ام
بچه کره کند ویی بو مقوله افکاره اوردی و اضطرابندن بی قرار
اولوب که طوردی وکاه اوتوردی و شاه راه انتظاره چشمی جا
اولوب مترصد اخبار ایدی که ناکاه بیک کلدی دمنه‌نک قدومی خبرن
ویردی شیر بر مقدار تسلی اولوب تاب وتب اضطرابی زایل اولدی
بر مدتدن صکره دمنه کلدی لوازم خدمت و مراسم ثنا و مدحتی ادا ایتدکدنصکره
ایتدی بیت فلک دایم بنم بوکن قپوکده سعادت کون کبی طوغون
طپکده بلالو باشی اولون سکا یاوز صانن بوما سون ایلک
بوتینه یوک شیر ای شهریار هفت کشور اول جانورک صدمت آواز
ورعد صداسی سمع همایونه کلدی و مبارزه مبارکه دردسر ویرمشدر
برکاه مشکه بوتینه حوالینده چرایه مشغولمش انتابقره صفراء فاقع
لونها تسر الناظرین اکرچه که یال و بال و قد و قامتی بی نظیر و رنک
و فر و زینت صورتی دلپذیردر اما خلعت همتی قامت خلقتندن قاصردر
خورد و خواب و علفلاقدن غیره میل ایلمز و تمام همتی دایرهٔ خلق و
شکمدن اوته کچمز شیر ایتدی مقدار قوه و قدرتن نجه فهم ایتدک وحد
شوکت و شوکتن نه درجه مشاهده قلدک دمنه ایتدی آنده شکوه و نخوت

کورمه‌م تا مرتبهٔ قوتنه استدلال قیلمیه‌م و ضمیره اندن خوف و
مهابت بولمیه‌م تا زیاده احترامی لازم بیلمیه‌م شیر ایتدی انی ضعفه
حمل ایتمک کرک و النکه مغرور و فریفته اولمق کرکدر که باد سخت ا
اکرچه که کیاه ضعیفه ضرر ایتمز اما قوی درختلری زیر و زبر ایلر مبارزان
میدان شجاعت خصمن تا کفهٔ کفاءتده تمام عیار بولمیه‌لر وزنه ایتمزلر بهنگ
واندن قوت و شوکت اظهار ایلمزلر ع باز از پی صعوه که نماید ا
ع پر و بال اچه می سیمرغ شکار مکسه دمنه ایتدی ملک انک امرنه
اولقدر التفات بیورمه‌سن و انک پایی چندان حسابه الموب
که فراستله مرتبهٔ کمالن بلمشلر و حقیقت حالنه مطلع اولمشلر اکر
رأی عالم آرا اقتضا قلورسه و فرمان قضا مضا نفاذ بولورسه بن
بنده وارب تیغ تیز لبندر ایله مراجعه کریمه و زنجیر تسخیرله کشان کشان بر
پای تخت شاه جهانگیره کتورم تا سر ارادته خط طاعتی قویه و ا
اینهٔ دلدن زنکار مخالفتی یویه و کمر اذعانی میان جانه چکه و تخم
اخلاصی زمین اختصاصه اکه بیت دعوتیله متنجر ایدم انی استانکه
چاکر ایدم انی شیر بو سوزدن شاد اولدی و دعوت کاو
اشارت بیوردی دمنه برفتنه شتربه قتنه کلدی جری الجنان فصیح

اللسان بی تردد و تأمل مصاحبته آغاز قلدی و بعد السلام فتح
کلام ایدوب ددی **بیت** ددی اول نه یردندر قدومک نه
باعث اولدی ترک مرز و بومک **بو مقامه کلمکه** نه سبب حادث
اولدی طرح رخت اقامت اتمکه نه علت باعث اولدی **شتربه**
قلب صافیله جواب شافی ویروب صورت حالی بر بر مرآت خیاله خاطر
تقریرله تحریر و تصویر اتدی **دمنه احوال** شتربه یه واقف اولیجق
ایتدی بو اقطار و اصقاع ملک مالکی و بو بیشه سباعک ملکی بر شیر دلیر
که شیر آسمان انک مهابت و هیبتندن بر کربه ناتوان در و فیل دمان
شکوه و شوکتندن بر پشه کبی لرزان در بنی خدمتکه ارسال ایدوب
بیوردیکه سنی انک حضرتنه دعوت ایدم و بو منوال اوزره مثال
ویردیکه اکر متابعته **مسارعت ایدرسن** تا بو غایه دک باب
ملازمتده واقع اولان تقصیر اکه صحیفه ضمیر جام جهان نما نظرندن
آب صفح و عفوله محو ایلیه و اکر تمرد یا تردد ایدرسن علی الفور دونم
کیدم و ماجرای علی ما جری رای عالم آرا و فکر کشور کشاسنه اعلام
و انها ایدم **شتربه** چون نام شیری و سباعی اشتدی غایت بیمناک و
الحاحدن غیری چاره بولمیوب ایتدی اکر بنی سیاستدن امین
قلورسک و دفع شر و ضرره ضامن اولورسک فرمانکه مطیع اولورم

دوکله

و وسیله مرافعتکه شرف خدمت وکرامت ملازمت بولوم دمنه
ایمان غلاظ وشداد له کاوه اعتماد واعتقاد ویرب معتیله جا.
شیره متوجه اولدیلر درکاه شیره قریب وارجق دمنه ایرو واردی
کاوک قدومندن خبر ویردی برزماندن صکره کاو کلدی شرایط
خدمتی یرینه کتوردی شیر حالن وخاطرن صوردی بو نواحیه قچن کلدک
گلمکه نه باعث اولدی دیدی کاو سرگذشتن باتمام حکایت ایتدی
شیر ایتدی ای مهمان گرامی خوش آمدی وعلیک السلام والاکرام
مهمان بو مقامده آرام ایله تا شفقت واکراممزدن بهرمند اوله سن
انعاممزدن نصیب تمام بوله سن نزدم ابواب فتوح عنایتمز حرم حمایتمز
مفتوحدر ومایده برفایده رعایتمز ملازمان آستان سعادتمزه مبذولدر

نظم
درین مملکت گر بگردی بسی — زما در شکایت نیابی کسی
در اول که نیت بکاری کنیم — نظر در صلاح رعیت کنیم

کاو مراسم دعا وتحیت ولوازم ثنا ومدحتی یرینه کتوردی وکمر خدمتی و
عبودیتی طوع ورغبت ایله میان جانه بند ایتدی شیر دخی اکا رتبهٔ تقربا
ارزانی بیوروب روز بروز مرتبه سن زیاده قلدی واعزاز واکرامنه واجلالی
احترامنده قصور قومدی دایم احوالن تفحص واخلاقن تعرف ایدب معیار
عقل ودرایه سن ومقدار تمیز وتجربه سن تجسس ایدردی کوردیکه کمال و

عقل و کیاستله معروف و تمام فهم و فراستله موصوف هرچند که
تمییز اخلاق و تشخیص ادراکنده مبالغه قلدی و فور درک و دانش
و شمول فهم دوراندیشنه اعتمادی زیاده اولدی نظم نکوسیرتش دیده
و روشن قیاس سخن سنج و مقدار مردم شناس جهان دیده
و دانش آموخته سفر کرده و صحبت افروخته نثر مراد تأمل و متانت
و بسیار تفکر و استخاره دن صکره کاوک بنه تقربن زیاده ایدب محرم اسرار
و مظهر احکام و آثار ایندی کاو دخی تنفیذ احکام حکومت و تمهید مصالح
مملکت و ضبط ثغور و تدبیر امور جمهورده بر درجه آثار کفایت اظهار ایدیکه
خدمت پیشرده ساعت بساعت رتبت قربی زیاده اولوب بر مرتبه‌یه وار
اردیکه زمرهٔ ارکان دولت و جملهٔ اعیان حضرتدن تجاوز ایندی دمنه
کوردیکه شیر درجهٔ رفعت کاوی گردونه یتوردی و اجلال و اکرامن دائره
اعتدالدن کچوردی و مباشرت امورده کامقدار وزیر اولدی و مثال
ارادت اکا اعتبار قلنز اولدی دست حسد ید بصیرتنه سرمهٔ نفرت چکدی
و برق خشم خرمن دماغنه شعلهٔ غیرت براقدی نثر طوتب زنگ حسد
آیینهٔ سینه‌سنی کل ایتدی غیرت اودی سینه‌سنی حسد هرجا که آتش برفروزد
هم از اول حسود انرا بسوزد خواب و قراری کتدی و راحت سکون ساحت
سینه‌سندن رخت کوتردی کلیله‌یه شکایت ایدوب و اضطرابی حکایت ایلیوب
کلیله خدمتنه کلدی و ایتدی ای برادر ضعف رای و سوء تدبیرمی کورزسن

که تمام همتی خدمت شیره مقصور ایتدم و لطف حیله ایله کاوی خدمتنه
کتوردم اول حضرتنده قربت و مکانت بولدی و جمیع ارکان دولتدن
ممتاز و سرافراز اولدی بن منزله و محلدن و مرتبه‌دن اوتمدن تنزل ایتدم
کلیله جواب ویردیکه ع جان من خود کرده خود کرده را تدبیر چیست بو تمنّا
بلالی بابکیه نه کیندک اوردک و بو غبار فتنه‌یی منم قالدردک سکا اول
منصوبه اولمشدر که اول زاهده اولمشدر دمنه ایتدی نه وجهله اولمشدر اول
حکایت کلیله ایتدی روایت ایدرلرکه پادشاهلردن برسی بر زاهده
برکسوه زیبا و خلعت دیبا عطا قلدی و بر دزد طرار و عیارکه قادر ایله
حصار کیوانه نقب اوردی و دیده رهزندن سرمه قاپردی بو حاله
مطلع اولوب عرق طمع حرکته کلدی و خیال خلعته خلوت زاهده واروب
دستار ادتله دامن خدمته تشبث قلدی و تعلم آداب طریقت و لوازم
حقیقتده جد تمام کوستردی تا او حیله ایله محرم خلوتی اولوب برکیجه
فرصت بولوب خلعتی کوتردی چون صباح اولدی زاهد خلوتی
خلعتدن خالی و مریدی غایب و ناپدید اولدی بلدیکه اول کوتاه
آستینک درازدستلکی در ع درازدستی این کوته آستینان بین
جست و جو الحوان شهره متوجه اولوب کیدرکن یولده کوردیکه ایکی تکه
بربرلیه جنک ایدرلر و سردسردرلریله بربرینه اوروب مجروح ایدرلر بو حاله

که اول ایکی خصمک تیز جنک بربریله جدالده ایدی و بربرینک اعضا
سندن قان روان اولوردی بر روباه حریص کلوب اول آقان
قانی یالاردی ناکاه بونلر طوقشرکن و بربریله باش اورشرکن
روباه میانه راست کلدی و طرفیندن محکم زخم توتوب دام بلایه
کرفتار اولدی زاهد بو صورتی زیاده تعجب ایتدی و اندن عبرت الوب
و تجربه حاصل قلوب یولنه کتدی و شب هنکامده شهره ایردی اول
شهری بسته کوردی متحیر قالدی زاهد بیچاره کبوتر آواره کبی اطراف
شهری طواف ایدوب اقامت ایچون بر مقام تجسس ایدرکن مکر بر کوچه‌ده
بر زن روزنهٔ خانه‌سندن نظاره ایدر ایکن نظری زاهده راست کلدی
سرکردانلغندن مرد غریب ایدوکن بیلدی منزله دعوت ایتدی زاهد دعا
ایدوب دعوته اجابت ایتدی اول کاشانه کوشه‌سنده بر کوشه‌ده اوتوروب
اوراد و اذکارنه مشغول اولدی مکر اول عورت ناپاک و بدکردار ایدی
و فسق و فجور ایچون مهیا کنیزکلری واردی بیت ویرردی هر برینه درلو زینت
کزدیردی هر کیجه صحبت بصحبت اول جوارینک بریسی که شمهٔ جمال پاکی
حوران جنانه جلوه تعلیم ایدردی و آفتاب عالمتاب عذارندن آتش
غیرتله یانوب کیدردی چشم عاشق کشی سینهٔ عشاقی خدنک غمزه‌سیله
نشان ایلمشدی و لب جان بخشی تلخ کاملری شکرلی حلاوت ویرمشدی

نظم قمر همشیره سی ذی غبغبینک شکر همشهریسی شیرین لبینک
کلینه سنبلن قلمش پریشان اصلمش بر قلینه بیک دلو جان
لبندن لعلک اولمشدی یری سنک دهانندن شکر قالمشدی دلتنک
هر جوان زیبا روی مشکین بوی سرو بالا آماده سیما شیرین زبان نیک نهاد
میان له که ترکان خطای چین لعلفندن سنبلکی پیچ وتابده ونوشین
لبان سمرقندی شوق شکر شور انگیزندن دل عشاقکی اضطرابده ایدای
بیت روی جه کونه رویی وی جو آفتابی زلفی جه کونه زلفی هر حلقه
پیچ وتابی حجاب اولماسه زلفینی سحابی یقردی آفتابی حسن تابی
نطاق تعلقی میان جانه بند وطوق تعشقی کردن عروسه دله پیوند اتمشلردی
وپیوسته مهر وماه کبی هر منزلده قران وزهره ومشتری کبی هر برجده اجتماع
وافتراق ایدرلردی • جوان غیرت عشقدن قومزدی که غیر بردی حال و
جاریه نک جرعهء وصالندن بهره مند اوله لردی وتشنکان بیابان
طلب نزار تعلیله چشمهء زلالنه یول بوله لردی کورمسم هردم سنی غم
دردناک ایلربنی غیرله کورسم سنی غیرت هلاک ایلربنی اول عجوزهء
بدکار کنیزه کنک بو معامله سندن جانی قالمش وکثرت فرح وقلت
دخلدن بی طاقت اولمشدی اما چون جاریه حجاب حیایی میاندن

کو تورمشدی و سودای جانانده نقد جانن کف دستنه گتورمشدی
ممتنع اولمق ممکن اولمیجق بالضروره اول جوانک هلاکنه قصد ایتدی
و اول گیجه که زاهد انک خانه سنده مهمان ایدی صحبت تزیینن ایدوب
فرصت گوزتدی و جام مالامال شراب ایله عاشق و معشوق پایمال خیل خواب
ایتدی چون اهل خانه شراب خواب ایله مست و خراب اولدلر بر مقدار هلاهل
حل ایتدی بر ماسورایه قویدی و ماسوره نک بر طرفن دهاننه و بر جانبن
منخر جوانه قویب دلیکه نفخ ایده تا اول زهرک بعضیسی جوانک دماغنه گیده
ناگاه جوان عطسه ایتدی منخر جواندن خروج ایدن بخار قوتیله زهرک
کلیسی گلوی عجوزه یه گیدب فی الحال تاثیر ایدب هلاک اولدی و بسط
خاکه وجود زنن ناپاکدن پاکیزه و پاک اولدی ع سم در سر ان روی
که در سرداری من حفر بیرا لاخیه وقع فیه زاهد بو حالی مشاهده ایتدی
و اول شب بو العجبی که روز قیامتدن دراز کلمشدی هزار نعقبله پایانه
ییتدی تا شول وقته که زاهد صبح نورانی زاویه شب ظلمانیدن جهوت
محراب افقی والصبح اذا تنفس سجاده سیله مزین قلدی و مضمون
ایت عالی ایت یخرجهم من الظلمات الی النور عالمیانه روز روشن
گبی معاین و مبین اولدی بیت یافت صفا گنبد آینه رنگ شد خ از
آینه چینی زنگ زاهد اول طایفه بد نهاددن ظلمت فسق و فساددن

خلاص اولوب بر منزل دخی طلب ایلدی اتفاق بر کفشگرکه
کندوبی زاهدک مرید معتقدلرندن عداد عد ایدر بر سبیل تبرک انی
اوینه ایلتدی و جماعتنه لوازم خدمت و مراسم ضیافتی
کما ینبغی وصیت ایدوب کتدی بعض احبابک دعوتنه اجابت
ایتدی مکر خاتوننک بر جوان خوش طبع زیبا خوی آراسته روی
سلسله موی **بیت** نازله کوی و عشوه ساز و شوخ چشم و غمزه زن
بو بیله اولسه بو جوان اولور بلای جان زن واردیکه میانه‌لرنده
بنای تعلق و قواعد مهر تعشق مشید و استوار ایدی انک میانه‌ده
دلاله بر حجام عورتیدیکه دله مختالیه مکر و حیله اوکرندردی فن سحرده
نیرنجاتده بر مثابه‌ده ایدیکه بر افسونله آبله آتشه امتزاج و سر مثل دیزیایه
ازدواج ویردردی و دم کرم و کلمات نرمله پولادی موم و صخره‌
صمایی اریدوب موم ایدردی **بیت** زن مکاره بیدی اهل تلبیس
مکرده اکه شاکرد ایدی ابلیس   الف در سبحه و باشنده میزر
ولیکن غول بکی رهبر شر   لبی ورد و درونی سحر و نیرنک طشی
ساده ولیکن ایچی بر رنک   هوس آیا منی کورمش کورمش
هو آیولنده چوق ایلمش بو یورمش **زن کفشگر** چون داری اعیاددن

خالی بولدی فضای دماغی هوای وصال یار ایله طولدی فی الحال
زن حجامه کیفیت حالی اعلام ایدوب ایتدی دلبره خبر ایله که بو کیجه
سکری غوغای مکس در وصحبت بی تشویش وعیش در بیت بر ایکی شحنه
آشوب عیش یوق سنکله بندن ارتق هیچ کس یوق اشارت
دلاله ایله جوان دلدار شبانگاه خلقه وارد در خانه نگارده حاضر
اولوب منتظر فتح الباب ادیکه ناگاه کفشگر بر ایکی ناگهانی کیکلوب
ادل بیکانه‌نی خانه‌سی اوکنده کوردی مگر که بوندن اسبق بو تهمت
خبر سمعنه یتشمش و بحکم من یسمع یخل قلبنده فی الجمله بیراتمشدی
بو زمانده که اول جوانی قاپوسی اوکنده کوردی یقینی غالب اولوب مضمونه
مضمونه جازم اولدی و عرق حمیتی غیرت مضطرب و نایره حمیتی
ملتهب اولوب اوه کلدی زن بدبختی محکم لت ادب تادیب بلیغ
اتدکدن صکره بر ستونه بند ایدوب کیتدی وکندو واروب یاتوب
استراحته باش قودی یاتدی مرد زاهد بو فکرده که بو بی شفقت
بی جرم و بی جنایت بو قدر بو عورتی لت ایتمک روش مروتدن دوردر
ناگاه کورکیدیکه بن شفاعت ایدوب بو شناعتدن منع ایدم در کین
زن حجام آواز ایدوب ایتدی ای یار جفاکار بو جوانه نیچون بو قدر

انتظار

انتظار ویررسن کناه دکلیدر اللهدن قورق تیز یوری وار
ع فرصتی فوت ایلمه یوزطوتمشکن روزکار بیت یار راگر سر
پرسیدن بیمار غمت کو بران خوش که هنوزش نفسی می آید
زن گفتگر اواز حزینله انی فاتحه دعوت اتدی وای نظم اشوده دلا
حال دل زار چه دانی خون خواری عاشق جگر خوار چه دانی
ای فاخته پرواز کنان بر سر سروی درد دل مرغان گرفتار
چه دانی ای یار مهربان ناله زاری ایشت و نیم حالی معلوم اوله
اندن سرزنش ایت بو شومر بی رحم اول شوخ جشمی قاپودن کورت
ناکاه دیو دیوانه کبی اجبر و کرب بی لت بی نهایتله بی طاقت اولدکده تصرف
بو ستونه محکم بند ایدب کتدی بیت اه کیم سرو ناز پرور دکی
اولدی ستون خانه دردک اگر بو مضروب شکسته یه مومیا لی
شفقتک و اول مجروح دلخسته یه مرهم مرحمتک وار ایسه لطف ایدب بنی
بند دن خلاص ایله و نه قدر زحمت ایسه دستور ویرکه بندن بند اشتی
ستونه بند ایدیم و دفع وارب دلدارمه اعتذار ایدب کلم کیدیم و بنی
بند دن خلاص ایدب وضع سابق او زره اولم اگر بن لی طاقته
بو مرافقتی روا کورر سک هم نی ریدن نعمت و هم حبیبمی ممنون منت

قلوسین زن حجام دفور مرحمت محبت مقتضاسنجه رضا ویردی
واندن بدل کندو یی بندایدب انی طشره کوندردی زاهد بو کلماتی
استماع ایتمکله مرشته سبب جنکنی زن وشوهر جنکیله دوشدی
بو اثناده کفشکر بیدار اولوب عورتنه آواز ایتدی زن حجامه تا که
آوازندن بیلدی و کیفیت حاله مطلع اوله دیو خوفندن جواب
ویرمدی مرنارکه فریاد ایتدی زن حجام جوابه اقدام ایتدی کفشکر
بو حالدن غایت منفعل اولدی و آتش خشم ونایره غضبی تمام
مشتعل اولوب فی الحال بسکرده بن الله الوب کلدی زن حجامک
بورنن کسوب الله الدی ویردی معشوقنه کوندرکه خوش تحفه در دیدی
زن حجام ترس وهراسندن فریاد ایتمیوب صبر ایتدی وکندو کندویه
ایتدی عجب حالت در ع عثرت دیکری کرده ومحنت دیکری بیع
غیری جنا وانا المعاقب فیکم فکانی سبابة المتقدم چون زن
کفشکر کلدی زن حجامی بو دام بلایه کرفتار کوردی بغایت ملول
ولنکنا اولوب زار زار اغلدی و بسیار اعتذار اردن صکره یرندن
کدرب وضع سابق اوزره کندن نه ستونه بغلدی زن حجام بکه ا
ایتیون ضروری بورنن الله الدی واقتان وخیزان ترسان
ولرزان اونه کلدی ع که اغلر حیرتدن که کوردی زاهد بولنو الک

جمله‌سن مشاهده قلدی و بو امور بوالعجب دیکه وراء پرده‌ء غیبدن
عرصه‌ء ظهوره کلمشیدی وحیرت اوزره حیرتی زیاده اولدی اما زن
کفشگر چون بر ساعت کچدی دست تکرو دعا یی قبله‌ء دعایه اچدی
وایتدی نظم الاها پادشاها کردکارا خدارا قادرا پروردکارا
سکا مخفی دکلدر هیچ بر راز دروغ و راستده فاتکده ممتاز
بو حالم بکا افترا ایدب فعل حرامله تهمت ایتدی و بر معصیت سببیله بندن
صادر اولمدی جزا و عقوبت دیواکوردی الهی فضل عنایتکدن مدد
قل و بو عضو مقطوعی که زینت چهره‌ء جمالدر بکا ینه رد قل تنیم صدقم
یوزن بر نور ایله دروغ شک نقابن دور ایله کیده‌ر یوزدن
ظلمتی کمتاب یوزین اچ کون کبی ازتاب خلاص ایت
دامنم تهمت الندن یقام قورتار و بر محنت الندن عورت
تضرعده کفشگر بدار اولدی چون ناله‌ء زرق آمیز و دعاء شور
یکیزن ناشتاری فریاد ایتدیکه ناگاه ای پاکیاره روزکار بو بو جنت
درکه دیکرسن و بو نحو مناجاتدر که ایلرسن که فاجرلرک دعاسی اول درکاهده
روا اولمز و فاسقلرک نیازی اول آستانه‌ده اعتبار بولمز
بیت کرت سواست که کاری غیب بکشاید زبان پاک و دل پاک

مردمی باید ناگاه زن نعره ایتدی که ای ستمکار دل آزار
کل قدرت الهی و فضل نامتناهی کور که چون بنم دامنم عصمتم تهمت
آلایشندن پاک ایدی ایزد سبحانه و تعالی بو سکته نک دور
بونن ینه غط قلوب درست ایتدی و بن بیچاره‌نی حلاق مانند
فضاعت فضیحتدن صقلدی مرد ساده خاطر زن فاودن بو کلمات
اشدجک متحیر و متعجب اولدی و چراغی کتوروب کلدی زنی سلامت
کوردی و بورنی برقرار بولدی و رحمندن صبح علامت احساس
ایتدی فی الحال کناهنه اقرار و افراسنه اعتراف ایدوب اعتذاره
مشغول اولدی و تلطف تام و تعطف تمام ایله دست و پایندن
بندن کیدردی و توبهٔ نصوح ایتدیکه من بعد لی بینة با امر و بی
تحت ظاهر بو نک امثالی افعاله اقدام ایمیه و سرغماز فتنه
ساز سوزیله زن پارسا و عیال پاک بازن ارزده قلمیه و تبعیه
الغیر بو زن مستجاب الدعوه نک فرماننده تجاوز ایلمیه بو جانب
زن حجامه ده دیده و بینی بریده خانه سنه کلدی متحیر که نه حیله
تدارک ایده و بو واقعه‌یی شوهرنه نه صورتده کوستره و خویش و بیگانه
نه نک سؤالنه نه طریقله جواب ویره و دوستلرنه و همسایه‌لرنه

100

بو بابده نه یوزله اعتذار ایلیه • بو اثناده حجام جامه خواندن
طوروب عورتنه صباح قریب در آلات واسبابی ویرکه
فلان خواجه خدمتنه کیدرم دیدی زن توقفله جواب ویردی
واسبابنی ویرمدی بچه زمان مکث ایتدی که نهکره کیسه‌دن ترا
استره‌یی چقروب تنها صونی ویردی مرد حجام خشم کامله ایله شیتره
استره‌یی زن جانبنه اتدی دشنام بلیغ وتشنیع کلامه آغاز
ایتدی ناگاه زن فریاد ایلدی ومدد یورتم دیو کندوسن یره
اوردی حجام متحیر قالدی اقربا وهمسایه‌لر حجامک اوزنه جمع
اولدیلر زن خونآلوده وبینی بریده کوردیلر حجامه زبان ملامتی
درازد انواع اطاله وسرزنشه آغاز ایتدیلر • اول بیچاره حیران
قالدی نه انکاره مجالی وار نه اقراره حالی وار • چون چهره
روز جهان افروز وراء پرده ظلمتدن نمایان وآیینه کیتی نمای
خورشید جام جمشید کبی درخشان اولدی بیت چو صبح اولدی
ونور کوستردی خورشید فلک اولدی الینه جام جمشید
اقربای زن جمع اولوب حجامی قاضیه ایلتدیلر اتفاق زاد
ذحی خانه کفشکردن چقوب مرد عیار احوالنی استفسار ایچون

محکمه‌یه وارمشدی چون خصمای حجام قضیه‌لی قاضیه مرافعه ایتدیلر
قاضی بوردیکه • ای استاد کنان ظهر و سبب شرعی ثابت
اولمدن نیچون بو عورتی بشویله قلدک • حجام متحیر اولوب تقریر حجتندن
عاجز اولدی قاضی **الجروح قصاص** نص قاطعی موجبنجه قصاص
امر ایلدی زاهد چون بو حالی کوردی قاضی حضورینه کلوب ایتدی
ایها القاضی بو امرده فکر وافی و دیدهٔ فراستله نظر کافی بیورمق کرک
زیرا که بنم جامه‌می دزد المدی • و روباهی تحجیر لر هلاک قلمدی • زن فاجره‌نک
زمزسنی چاک ایتمدی زن حجامک کعنشکر بورنن قطع ایلدی • بلکه بو بلالر
ابتلاسیه باعث نیه کندومز اولمشوزدر **نظم** نه اولدیسه بزه باعث
بز اولدق   جزای فعلمز دربوکه بولدق   هوا غولنیه ایدیق یولدن
ازدق   دنی سرنامه‌سنی اکری یازدق **قاضی حجام** دن ال چکوب
زاهد طرفنه توجه ایتدی واستدی بو معانی بیان و بو تر مجملی ترجمان
تفصیلله بزه عیان ایتمک کرک زاهد دخی سرکذشتن بمن اوله الی آخره
قاضیه حکایت ایدوب اکر بنده مرید جمع ایتمک سوداسی اولمسه ترهات دزده
فریفته اولمیوب اول عیاره رهکذار فرصت بولوب بنم جامه‌می المزدی
و روباهک اکر حرص و شرهی زیاده اولمیوب خون خواره لکدن فراغت

قلسه نجه کرکلر ایتیب ضربندن هلاک اولمزدی • اکر زن بدکار جوان غافلی
زهر هلاهله هلاکه قصد اتمسه جان شیرینی برباد قلمزدی • اکر زن حجام
اول فعل ناهمواره مددکار اولمسه کمشکرانی شونیله اتمزدی • هرکسه که اثبات
ایلیه احسان توقع اتمک کرک • وکیمه‌نی شکرلیه تخم حنظل اکمک کرک
بیت چنین گفت دانای آموزگار • مکن بد که بد بینی از روزگار
بو مثلی اونکچون کتوردم تا به شکه بو کرداب بلا و محنته سن سنی ایلتدک
و بو باب رنج و مشقتی سکا بن اتدک • بیت سن اتدک کنه و کلزارکیرن
بزد خار پیر بدرکا وله بن بلبل کبی زار • آخر زکه نالیم که از ماست که
بر ماست • دمنه ایتدی بلی راست سویلرسن که بونی بکا نیه بن اتدم ولی
سن بو بابده نه تدبیر ایدرسن و بو عقده‌نک حلنده نه حیله تدارک ایدرسن • کلیله
ایتدی بن اولدن سکا بو عملده موافقت اتمدم و بو طریقه سلوکده سکا مرافقت
کوسترمدم حالیا دخی بو باده کندومی برطرف بلورم و بو خصوصه دخل اتمدن
تمام احتراز قلورم مکر سنک حکمکده نیه بن فکر ایدرسن که دیمشلردر • مصراع
هرکسی مصلحت خویش نکو میداند • دمنه ایتدی بنم فکرم بودر که ممکن
اولدوغی مقدار بذل مقدور و صرف مجهود ادب کاوی پایه سندن اندرم
و حضور ملکدن مردود ایدیب بلکه مملکتدن سورکه مذنب خمیته‌دن اهمال و

تقصیر رخصت بولمزم و اکر طریق تغافل و تکاسل ایله سلوک ایدرم ظنم بو
درکه ارباب خرد و مروت قتنده معذور اولم اندنصکره منصبت عاده
دخی توقع قلمزم و کندی حالمدن زیاده منزله طلب ایتمزم فضلای
حکما بیورمشلردرکه عقلا اکر بش خصوصده بذل مقدور ایدهلر معذورلردر
اول طلب ایتمک شول منصبی که سابقده اکا متصرف اولمش اوله لر ایکنجی
برمنیر ایلمک شول مضرتدنکه برکره آنی تجربه قلمش اوله لر اوچنجی مالک
اوله قلری منفعتی محافظه ایتمک دردنجی ورطهٔ آفتدن خلاص اولمهدن
مبالغه ایده بشنجی زمان مستقبلده جلب نفع و دفع مضر ملاحظه ایتمکده همان
اکا سعی ایدرم که ینه اولکی منصبم میسر اولا و جمال حالم اول رفق و لطفدن
بوله بس طریق بودرکه کاوه بو منصبه لکم که یاروی منیننده قطع وجودنی
دوره یا خود بو سرمنزلدن رخت اقامتی سروادیه دخی ناردن بن اول
کنجشک ضعیفدن کمتر دکولم که باشهدن انتقامن الدی کلیله ایتدی که
اولمشدر اول حکایت دمنه ایتدی اکی کنجشک بر درخت کوشه
سنده آشیانه طوتمشلردی و متاع دنیادن آب و دانهیه قناعت
ایلمشلردی بر قلهٔ کوهده که اول درخت آنک دامننده واقع اولمشدی
بر باشه مقام اتمشیدی که وقتا برکوشهدن برق خاطف کبی چقدی
و صاعقه وار طیور مرغزارک جاننه اودلر یقردی بیت کهی کو بنجهٔ مرغان

اکرچه کوردی

اکر بیچاره بودیلر بودی مرکاه که کنجشکلر بچه‌لر کتوره‌لردی و
صد محنتله مرتبهٔ پروازه یتوره‌لردی ناکاه اول باشه کمین بردی
و کمین بچه‌لرنه طعمه قلوردی بیچاره کنجشکلره بحکم حب الوطن من الا
الایمان اول منزللردن جلاء وطن ایتمک متعذر بیداد باشه جفالنده دخی
اندره اقامت متعسر اولمشیدی ع نه روی سفر کردن و نه رای اقامت
اتفاق بر نوبت نیه بچه‌لر قوت بولوب فر برو باللریان جنبشه کلمسر کلدی
و پدر و مادر دیدار فرزندلریله خوش دم اولوب آنلرک پرواز و اهتزازندن
شاد و خرم اولمشلردی ناکاه اندیشهٔ باشه خاطرلرینه دوشب بالکلیه
بساط نشاطی دروب اضطراب تمامیله کریه و زاریه آغاز ایتدیلر بو بچه
لردن برلسی که علامت شد و حدس ناصیه حسندن هویدا ایدی انلردن
کیفیت حالی و فرحدن ترحه باعث انتقالی استفسار ایدی ایتدیلر که
ای پسر وای پارهٔ جکر بیت از ما مپرس کاتش دل تا چه غایتست
از آب دیده پرس که او ترجمان ماست نثر پس سبب تشویش و اندیشه و
قصهٔ غصهٔ باشهٔ بیداد پیشه‌یی علی التفصیل اعلام ایتدیلر پسر ایتدی
ای پدر و مادر حکم قضا و فرمان قدره عدم رضا اکرچه که طریق متوکلان
خدا دکلدر اما مسبب الاسباب مردرد بر دوا مقرر و هر رنجه بر شفا تقدیر ا

اتمشلر **بیت** اولمادن خیره سبب چاره واردر / اولکلزدینده نه
یاره واردر ممکن که اگر بو غائله نک فتنه سی بلیغ ایده سز دیو
عقده سنک حلنده جهد تمام ایلیه سز. بو آفت بزدن مندفع و بو قضاده
ده سزدن مرتفع اوله **کنجشکلر بو تدبیر** غایت دل پذیر کلوب بریسی
بچه لرک تعهد حالی ایچون قالدی بریسی بو درده دوا طلبیچون پرواز
کلدی. چون بر زمان طیران قلدی خاطرنه بو جلجان ایلدیکه آیا نه جانبه
کیدهم و بو درد درمانن حالی کم کوزمکه تقریر ایدهم **بیت** بدرد دل گرفتارم
دوای دل نمی دانم / دوای درد دل کاریست بس مشکل نمی دانم. فضای
الهی مکر بر سمندر معدن آتشدن جنوب فضای صحرای کشت ایدردی
کنجشکک اکا نظری است کلدی. چون اول شکل عجیب و هیکل غریبی کوردی
کنه و یه ایتدی واردن یاری دردم و بو حیوان بو العجیبه اعلام
ایده یم که شاید **ع** کره از کار فرو بسته ما بکشاید. **پس تعظیم تمامله**
سمندره قتنه واردی و لوازم ثنا و سلام مراسم اعزاز و اکرامی برنه
کتوردی سمندر دخی غریب پرورلک و مسافر نوازلک شرایطن اتمام ایتدکدنصکره
بیوردیکه بشرکده آثار ملال و ضمیرکده غبار انفعال وار اگر رنج راه و تیمار
سفردن ایسه بر زمان سایه حمایتمزده آرام ایله تا راحت اولهسن **واکر بر جانب**

دخی وار ایسه اعلام ایله باشد که بزم کفایتمز له دردکه چاره بوله
کنجشک بیچاره حال زارنی بر دردله که اگر سنگ خاره بر ذره سن آشنه
ما، ییرندن پاره پاره اولیدی سمندره شرح ایلدی **بیت** با هر کسی که
شرح دهم داستان خویش   صد داغ تازه بر دل ان ناتوان نهم
سمندر چون بو کلمات شرر انزی اشتدی کانون درونی شعلهٔ رقته
براذر اولوب ایتدی غم یمکه بن بو غمام غمومی اوستکردن کتوروین
و بو کیجه انلرک خانه و آشیانه لرن آتش فنایه اوروین همان بیکا
منزلک دن نشان ویر و بو ندهٔ طرمه سن اشیانه که وارکه
بن سنی قنده بیک بولورن ریشدلوکه البته مرهم اورن **کنجشک**
سمندره آشیانه سندن نشان ویرب علامات و اماراتنی بیان قلدی
و دل شادمان و نشاط فراوانله آشیانه جانبنه روانه اولدی و اول
زمانکه سمندر مهر آتش شفق سپهرده نهان اولوب عصافیر انجم حوالی
آشیانه آشیانه ده طیران قلدیلر **سمندر** بنی نوعندن بر جمع کثیر و جم غفیر
هر منقار و چنگالنه بر مقدار نفط و کبریت الوب عفریتلر کبی اتش فشان
آشیانهٔ کنجشکه روانه اولدیلر انلرک فی الحال خانه بلکه وارب
اولان مانده که باشه بچه لریله گریبان خوابه یاپشوب **حکمندی**
وصیاد اجل بصر تکرنی سوزن غفلته دکمشدی   یارا قداً باللیل ممکورا

باوله ان الحوادث وقد يطرقن اسحارًا اثر جنكال ومنقارلرنده
اولان نفط وكبريتي آشيانه لرينه نثار ايدب دونديلركيدير شعله
قهر الهي اول ظالمك خانه سنه دوشوب خواب غفلتدن اول وقت
اويانديلركه دست تدارك اول نايره نك اطفاسنده قاصر ايدي لاجرم
پدر ومادر وپسر سربسر خانه واشيانه لريله خاكستر اولديلر فقطع دابر
القوم الذين ظلموا والحمد لله رب العالمين ستمكر ز ظلمي آتشي برفروخت
جو زد شعله اول هم اورا بسوخت بو مثلي كتوردم تا بيله سنكه هر كمسنه كه دفع عار و
ده مجد وانتقام خصمه مجد اوله اكرچه اول خرد وضعيف وخصم بزرك واقوي او
لورسه اميد نصرت ممتنع ورشته فرصت منقطع دكلدر كليله ايتدي حاليا شتربه
اكا ساير اركان ميانندن مزيد امتياز ويرمش ولواي تقرب ودولتن
فرق فرقدانه يتورمشدر پس ملكك خاطري اندن متنفر ومزاج شريفين انكا
متغير قلمق بغايت مشكلدر كه پادشاهلر بر كمسنه يي كه تربيت ايتسه لر بي
سبب كلي اني خوار ايتمزلر وهر كيكه جاه عاليدن جاه منزلته ييتشدره لر بي جرم
عظيم نظر عاطفتدن دور ايلمزلر مث چوب را اب فرو مي نبرد حكمت جيست
شرم دارد ز فرو بردن پرورده خويش نثر دمنه ايتدي سبب كلي بو مي
كه ملكانك تربيه سنده افراط وساير اركان حقنده تفريط ايلمكله استبا
نه سنه ملازمتدن جمله سن متنفر قلمشدر وانلرك منافع خدمتي وفوايد نصيحتي
انلردن منقطع اولمشدر بوندن ملكه وملكه بجه آفات ومخافات متوجه در

حكما تبوير مشتردر كه آفت ملك وخطر مملكت بو آلتي علتدن ناشيدر
اول حرمان يعني دولت خواهري كندودن مهجور ايتمك وارباب
راي وتجربه يي حقير وخوار طوتمق ايكنجي مراد يعني بي جهت جنك وجدال
واوضاع مخالف وناشايسته احوال اوچنجي هوا يعني شغف مصاحبت
غواني ورغبت شكار وادمان شراب وميل لهو واستماع اغاني دردنجي
خلاف روزكار يعني اول وقايع كه واقع اولور مثلا وبا وقحط وحرق
وخسف وزلزله وغرق بشنجي تندخولق يعني خشم وغضبدن افراط
وفرمان سياستده تهور وعدم احتياط التنجي جهل يعني مقام صلحده جنك
ومحل جنكده صلح ووقت ملاطفتده مخالفت وزمان عنفده لطف بيت
جنك وصلحي محل نايد بكار جاي كل كل بايد وجاي خار خار كلنكه ابتداي
جزم ايلدكه كمر مكري ميان جانه چكلمش سن وتخم انتقامي خاك هلاك شتره ده
اكمش سن ودلرسنكه شنك قمردن اكا برضرر ايرشه ونايرهٔ شردن
اكا برشرر تيشه فاما غافل اولمه كه مقدمات ازار واضرار ايله نتيجه ويرز
وحاسدك قصد فاسدي نيه كندويه عايد اولور نظم هركه بدي كرد نجز بد نديد
آفت آن زود بدوي در رسيد نثر هركسه كه بصر بصيرت وعين عبرتله ملاحظه
قله وبو عالم عالم مكافات ايدوكنه عالم اوله اول تشكي كل كه جانب خير و
مرحمته مايل اولسه كرك ودست وزبانن ازار وايذاي خلقدن محافظه

قسمه كرك نته كه اول پادشاه عادل قلمشلر دمنه ايتدي نيجه حكما
اولمشلر اول **حكايت** كليله ايتدي روايت ايدرلركه زمان قديمده
بر پادشاه ظالم وار ايدي كه دست تعدي و تسلطي كريبان رعيتي چاك
اتمشيدي و قدم طغياني جادهٔ عدل و احساندن طشره كتمشيدي **بيت**
نيتر ستمكله كويا اولمشدي بر ويرانه جور و فساد و شردن اولمشدي اوفتاده
ظلمي و ستمي بر غايته ايرشمشيدي كه هر آن و هر ساعت عامهٔ رعيت دست دعاي
رفع ايدوب اكا نفرين و لعنت ايدرلردي و بيدادلكله شويله آدي مشهوري
كه **سلاطين زماندن پاينده** اكا ملك ظالم درلردي اتفاق بو پادشاه
بر كون شكاره كتدي چون كار شكاردن فارغ اولوب مسند سلطنته
جلوس ايتدي منادي لره ندا ايتدردي كه **اي عامهٔ رعايا** و اي كافهٔ
برايا سوابق ازماندن الى هذا الآن حجاب جهالت ديدهٔ بصيرتمي و رؤيت
روي صوابدن منع ايتمشدي و دست عصيانم محرومان غمزده و
مظلومان محنت رسيده يه خنجر ستم چكمشدي **حاليا** بشارت اولسون
كه رعيت پرورلك مقامنده صادق قدم و معدلت كسترلك كاهنده
ثابت قدمم اميدم در كه من بعد بر آفريده نك خرمن حالنه آتش تعديدن
شرر ارميه **و بر ستم** ديده نك كف پايي خار آزاردن ضرر كورميه
بيت زميني ايليم عدليله معمور جهاني ايليم جود مله مسرور

رعایا بو نوید ایله حیات تازه و راحت بی اندازه بولدی و فقرا
بو مژده ایله روضهٔ امیدده غنچهٔ مراد شکفته اولدی **بیت** ازین
نوید مبارک که ناگهان آمد   بشارتی بدل مژدهٔ بجان آمد **نثر**
القصه ایام دولتنده احکام معدلتی بر مرتبه یه اردیکه اهو بره پستان
شیردن شیر الردی **مثل** و خرکوش تازیه یاری ایدردی تذرو بازله برخا
نه ده انباز شاهین قازله بر تواده دمساز اولمشدی **نظم** زعدل
او شده باز سفید جفت کلنک   زامن او شده شیر سیاه یار شغال
نه آن فراز برد در هوا بد آن چنکال   نه این دراز کند در زمین بدین چنکال
اجرام احکام نصفت و عدالت بر مقامه واردیکه نام نوشیروان زاویهٔ
نسیانده قالدی وزیری حالدن سؤال ایتدی و مرارات جور و جفا حلاوات
مهر و وفایه متبدل اولمغک سببن صوردی شاه ایتدی بن اول کونکه عزم شکار ایتمشدم
و قصد صید ایچون مرغزاره حقیقیده م فضای شکارگاهده تک و پوی ایدرکن **و هر جانبه**
نظاره ایدرکن ناگاه کوردیکه بر روباه سکردب کیدر و بر سک عقبنه دوشوب
دندانیله بکرلرن چکوب دورر   بیچاره روباه پای لنک ایله بر سوراخه کردی قورتلدی
سک دونب کیدرکن بر پیاده سنک اتوب اتفاق سنگ پاینه راست کلوب
شکسته اولدی بر ساعت کچمدین پیاده بکا یاغی برات دپوب سنگا

انتقامن الدی بر مقدار کیمدن اتمک ایاغی بر سوراخه کچوب خرد اولدی
چون انزی بو کیفیتله مشاهده ایتدم کندو نفسمه ایتدم کوردکمی نه
عمل ایتدیلر نه جزا بولدیلر جزاء سیئة سیئة مثلها بیت کنجک موری چو دید
زبان آمد قصاص از کنجک خواست بعد از ان آمد عقاب واین عمل با
کرد عربی قتلتَ قُتلتَ وسیقتل قاتلک معلوم اولدیکه هر عمله
مکافات اولورمش واحسان واساءت هرکسنه ایتدوکن بولورمش بیت
نیک دریاب بد مکن زنهار که بد ونیک باز خواهی دید بو مثلی اول
اجلدن کتوردمکه مکافات آزار وانتقام احترازدن کوزین مبادا انک
شآمتی سنکا عاید اولا ومن حفر بیراً لاخیه وقع فیه جوابی شنکجکه
طوغره کلکه دمنه ایتدی بن بو واقعه ده ظالم دکولم بلکه مظلومم وستمکر
دکلم بلکه ستمکشیم مظلوم اکر ظالمدن انتقام صددنده اولسه طریق منافی
نمه نه لازم کلورمش وآزارندهسنه آزار قصد ایلیه عند الله مجرم
وکناهکارمی اولورمش کلیله ایتدی فرضا که بو عملدن سکا نتیجهٔ
خلل لازم کلمش اما کاوک هلاکنه نجه قادر اولورسین که انک قوتنک
عشر عشیری قدر قدرتک یوقدر وانک اتباع واشیاعی سنک اتباع و
اشیاعکدن واحباب واصحابکدن چوقدر دمنه ایتدی بنای امور

وفور قوت وزور واساس کار کثرت اعوان وانصاره متبنی د
دکلدر بلکه رای است وتدبیر درست بوجمله دن مقدمدر ع الرای قبل
شجاعة الشجعان زیراکه اول نسنه که رای وتدبیر ایله میسر اولور غالب
بودر که زور وقوت اندن عاجز قالور بیت کارها راست کند
عاقل دانا بسخن که بصد لشکر آرامیده نشود کوش هوشکه بشنومی
که اون اغ حیله کار اول مار ستمکاری حیله ایله نجه هلاک ایلدی کلیله
ایتدی نجه اولمشدر اول حکایت دمنه ایتدی اشتاله کلمشدر که بر زاغ
بر کوه کمرنده خانه وبر سنک شکافنده آشیانه طوتمشیدی اول سوراخ
جوارنده بر مار اژدر کردار که آب دهانی زهر هلاهل وسمات لعاب ن
دندانی مبطل مزاج بقا وحیات ایدی توطن اتمشدی مار زاغک بچه لرین
هرگاه شکار ایدردی وجگر زاغ آتش فراق اولادله بریان ایدردی
چون مار ستمکارک ایذا وآزاری حددن کچدی وزاغ بیچاره نک کار
جانه وکارد استخوانه یتدی ضروری مارک هلاکی تدارکن ایتدی ودوستلرندن
بر شغاله حالن حکایت ودشمن بدسگالدن شکایت ایدوب ایتدی بر فکرا
ایلدم که بو مار بچه خوارک بلاسندن قورتلم وبو ظالم جان شکارک
جفاسندن خلاص اولم شغال ایتدی بو بلانک فتنه وبو غائله نک

دفعنده نه چاره فکر ایلدک زاغ ایتدی فکرم بودر چون دیدهٔ ماهی
خواب آلودهٔ نورم منقار خوانخوار ایله چشم جهان بیننی چقرم تا بر
دخی نجم قرة العینه باوز نظر ایمیه و فرزندلرم انک شر و شرندن
مامون و ضرر زهرندن مصون اوله شغال ایتدی بو تدبیر غایتده
سخیف و صوب صوابدن نهایتده منحرفدر عقلا قصد اعدا و دفع
بلاده بر حیله تدارک ایدرلر که انده خطر جان اولمیه زنهار بو فکردن
فارغ اول که تا اول ماهی خوارکبی اولمیه سن که بلاکی خرچنگه تسعی ایتدی
وسوء تدبیرندن خرچنگ بلاکه کرفتار اولدی زاغ ایتدی نیجه
اولمشدر اول **حکایت** شغال ایتدی بر ماهی خوار که بر جویبار
کنارنده وطن طوتمشدی و کمال همتی صید ماهیه صرف ایتمشدی
هرکون حاجتی مقداری ماهی شکار ایدردی و حضور و فراغتله روزکار
کچوروردی **چون** بر **ایلک** موسمی کلدی قوهٔ ضعف و ضعف قوتدن غایت
نحیف و قوای بدنی روز بروز ضعفا اولدی شکار ماهیدن قالدی و شدت
غم و دوام الم کرفتار اولوب کندو کندوی لوم ایدب ایتدی **بیت**

دریغ قافلهٔ عمر انچنان رفتند | که کرد شان بهوای دیار ما نرسد
حیف که نقد عمری بازیچه ایله باده ویرب قدرن بلمدم و بر ایلک وقتی

ایچون قوت لایموت ذخیره قلدم حالیا طاقتم طاق اولوب کسب
قوت مالایطاقدر • پس لازم اولدیکه بنای امری قواعد حیله ومکر اوزره
بنیاد ایدم ودام فریب وزرق ترتیب ایدب خانهٔ تدبیر وتزویری آباد
ایدم مصراع شاید که بدین بهانه روزی گذرد پس غمگین واندوهگین لر
کبی نالهٔ حزین وگریه واینن له کنار آبه کلوب اوتوردی اتفاق نرچنک
انی یراقدن کورب یاننه کلدی وبساط انبساطی بسط ایدب ایتدی ای عزیز
سنی بغایت غمناک کوررم موجبی ندر • وچهرهٔ خاکلده غبار ملال وانفعال
مشاهده قلورم سببی ندر • بر جواب ویردیکه نجه غمناک اولمیم بلکه بیتاب
اندوه ونالهله نجه گریبان چاک ایتمیم سن بیلورسن که نیچه مدتدر معیشتم وسرمایهٔ
عیش وعشرتم بوکه منحصر ایدیکه هرکون برقاچ ماهی شکار ایدردم بکا اندن
سد رمق وقوت لایموت حاصل اولوردی وماهیلره چندان تفاوت ونقصان
لازم کلمزدی نیم اوقاتم ذخی برایهٔ قناعتله آراسته اولوردی بکون ایکی
صیاد بو جویبار کنارندن گچوب سویلشدیلر دیکه بو آبکیرده ماهی نه حد
وغیر متناهیدر انلری تارکن ایتمک گرک بریسی ایتدی فلان آبکیرده ماهی بوندن
بوندن زیاده در اول انلرکه امرن برطرف قلالم بعده بونلرکه حقندن گلالوم
حال بو منوال اوزره اولورسه جاندن ترینیدن ال یومق گرک وزهر مرک ایله

جیبار

راضی اولمنوکرک • خرچنک چون بو خبری اشتدی علی الفور کلوب
کمای ماهیلره اعلام ایتدی • ماهیلر بو خبر موحشدن جوش وخروشه کلدیلر
و ترسان و هراسان اولوب برک بیدکبی لرزان اولدیلر • عاقبت اتفاق
ایدوب خرچنکله ماهیخوار حضورینه کلدیلر • بو عزیز بزه سندن بر خبر نقل
ایتدیکه قباوتندن عنان تدبیر دست تفکردن کیتدی • بیت چندانکه
سراپای خود می نکرم • بر کار صفت زعجز سرکشته ترم • حالیا کلدک که
سنکله مشاوره ایده وزکه المستشار مؤتمن خردمند اکرچه دشمن دخی
اولورسه چون انکله مشاورت و حسن تدبیره مراجعت ایدرلر کرکدرکه شرط نصیحتی
دریغ بیورمیه خصوصا شول امرده که نفعی بینه مزکا عاید اولور بن جمع دیو کاهقرو تک
معترف بن که سنک بقاء ذاتک بزم دوام عمرمزه منوط در • و بقای حیات
بقات وجودمزه مربوط بس بزم امرمزده صواب کورر سن و خلاصمز بابنده
نه تدبیر بیورر سن • ماهیخوار ایتدی بلی بو خبری بن صیادلرک کندو
اغزندن اشتدم انلرله مقاومت میسر دکلدر • و بو عقده نک حلنده
چوق فکر ایتدم بوندن غیری چاره متصور دکلدر که بو نواحیده بر غدیر
کبیر و بر آبکیر آئینه نظیر واردر که غایت صفاده چشمهٔ خورشیددن
کچمشده زیاده و حکایت صورتده جام جمشیددن کچمشده در کمال صفا
سندن قرنده دانهٔ ریک عد اولنور • و بیضهٔ ماهی چوقفنده بربر کورینور

بو جمله یله نه غواص وهم قعرینه ایشمک ممکندر ونه سیاح فهم ساحلنه
ایرشمک متصوردر هیچ بر صیاد که دست شصتی اول آبگیره ایرمش
اولا غدیرک ماهیلری زنجیر ایتدن غیری قید و بنده گورمشدر **بیت** آبگیری
بسان دریا نیست نه که دریا لی بی سر و پا نیست شویله که آکا اهمال
و تحویله مجال یوغیدی نتیجة الغرام امن و راحتده و عیش و فراغتده اوله یدی **اتفاقا بر**
صواب تدبیر ایله اشنک معاونتیله انتقال ونه مطاوعتیله ارتحال امر محالدر
ماهی خوار ایتدی بن فقیر اول وعده قدرت و قوتی یردن رفع ایتدم اما
وقت تنگ و زمان فرصت اندکدر قورقرم که ناگاه صیادلر گله فرصت
فوت اولوب تدبیر ضایع اولا **ماهیلر تضرع ایدب** اغلشدیلر و منت
بسیار ایله یوغنه قرار ایلدیلر که هر گون ماهی خوار گله ماهیلردن گوتری
بلدوکی قدر اله اول آبگیره صاله پس ماهی خوار هر صباح گلوردی ماهیلردن
دیلدوکی قدر الوردی اول جوالیده بر پشته واردی انده الوب یمک ایچون
ذخیره قلوردی **نیچه گلک** گوردکه ماهیلر دخی کنار غدیرده مضطرب و منتظردرلر
و انتقالده بربرندن استعجال گوسترلر خرچنگ عبرتله انلرک سوء عاقبتنه
نگران ایدی زمان مرور ایدیله انلرک حالی ارینه گریبان هر آیینه بر کیسه
لابد دشمنه اعتقاد و خصیمه گوسترک تدبیر باطلدر ونه اعتماد ایلیه **ایانی خرابی**
و نیز آنی و حال اوزره بوددن چون بر قاچ گون گچدی خرچنگه دخی آبگیر توابعی و
و غدیرله اشنالق سوداسی دوشدی قصد ایتدیکه بر سبیل تعجیل اول دخی گوچه

ایلیه ماهی خوار تضرع ایتدی • ماهی خوار فکر ایتدیکه بنم بوندن عظیم
دشمنم یوقدر اولی بودر که انی باراتنه یتشدرم پس کنارا به کلدی
خرچنک خرچنگی کوردننه الوب ماهیلرک خوابگاهی جانبنه متوجه
اولدی خرچنک چون یراقدن ماهیلرک استخوانین کوردی حالی اکلدی
یندوکنی بلدی • وتمام فکر ایدوب کندوکندویه ایتدی خردمندک
دشمنی قتلنه قصد ایدجک قادر اولدوغی قدر مقاومت التمسنه کیدی
قاتنه سعی ایدب جاننه قصد ایتمش اولور واکر مقدورنی مصروف
قلسه حالی بو ایکیدن خالی دکلدر اکر مظفر و منصور اولورسه سکه
مرمرده قازر • ومردانه لکندن نامن صحیفهٔ روزکاره یازر اکر مقهور و مغلوب
اولورسه باری معذور اولوب عدم غیرت وحمیتله مطعون و مشهور اولمز •

نظم
چو خصم قصد تو کرده از برای دفع مضر بجهد و جد بکوش ار بعقل مشهوری
که کر مراد بدست آیدت بکام رسی وکر بهم نرسیدن بلوب زمان تو معذوری

پس خرچنک خلقه وار ماهی خوارک بوینینه صاریلوب
خلقنی محکم صقدی ماهی خوار بر ضعیف ایدی اندک اختناقدن طاقتی
طاق اولوب جانی بدنندن چقدی • خرچنک کردنندن اینوب کلدوکی
یوله کتدی • وماهیلرک بقیه سنه یاران غاینک تعزیه سیله یارانی
حاضرک تهنیه سن جمع ایدب صورت حالی اعلام ایتدی جمله سی بو خبری
استماع ایدجک شاد وخرم اولوب وفات ماهی خواری حیات

نظم

ماهی خواری حیات تازه ایله وعصیرلی اندازه عد ایتدیلر وایتدیلر
دمی حیات بس ارزدن جنان دشمن   کمان برم که ز صد ساله زند
زندکانی به   بمرک خصم شماتت نمیکنم لیکن   دمی فراغ ز دشمن زیر
خواهی به **بو مثلی کتوردم** تا بله سنکه جوق کمسنه لر کین ومکر وحیله لر ایله
هلاک اولورلر و وبال کیدیلری نعش **ولایحیق المکر السیء الا باهله**
بنه انلره عاید اولور اما بن سنی بر طریقه ارشاد ایدیم که اکر اتمام
مرامکده اکا سالک اوله سن بی خطر وضرر خصمکه ظفر بوله سن . نزاع ایتدیکی
ع سزدن بزه اشارت بزدن بزه اطاعت **ع** از دوست یک اشارت
از ما بسر دویدن **بیت** مرامکده ارشاد ایتمکی ساقی خلاف
رای تو کردن طریق یاری نیست **شغال ایتدی** اوج هوایه حقه سن
وابا وانلق لر معاینه سنده کلوب باملرنه حقه سن هر قنده که بیرایه
کوره سن قاپوب هوایه قالقه سن اما بر وجهله که عیوندن غایب
اولمیه سن مقرر در که بعض کمسنه لر برایه طلبنه عقبنه دوشسه لر کرک **چون**
جون مار معاینه سنه کله سن انلرک نظرنده بیرایه ی مار اوستنه براغه سن تا
ماری انده کوره لر لاجرم اول انی واوی عدیه کوندره لر **اندن بره**
الالر بو طریقله هم دشمنکه ظفر بوله سن هم شرر شرندن امین اوله سن زاغ

اشارت شغال ایله هوایه پرواز ایدب برشهر مقابله‌سنه کلدی
ناکاه کوردیکه برخاتون برآلتون هیکلی بربام کوشه‌سنه قویب
اغتساله اشتغال قلدی زاغ فی الحال یوب چنکالنه الدی اول
دستور اوزره که شغال نصیحت قلدی ایدی مارا وزره اندی
اول کمسه‌لر که زاغ عقبنجه کلمشلردی سرماری سنکدن مارله تارمار ایدب
زاغ کنار خلاصه یتشدی غ خصم ازمیان برفت وسرسنگ کنار رهیم دمنه
ایتدی بو مثلی اول اجلدن ایراد ایتدم که بله‌سن اول فنده که رای
ورؤیتله میسردر زور وقوتله متصور دکلدر کلیله ایتدی ای دمنه شتربه
قوت وشوکت ورای فکرتده بی بدل وفهم وفراستده وعقل کیاستده
بی مثل ومثلدر بومقوله کمسنه مکرله ظفر بلنجه میسردر که هرجانبی که سن مکرله
حصر ایدرسن اول فکرله سد ایدر وهرکرهی که سرانکشت تدبیرله حل
ایدرسن اول دست تدبیرله عقد ایدر مکرکه داستان مکر خرکوش کوش
وهوشکه ایرشمدی که روباهه قصد ایدوکی ینده کندوی کرفتار ایتدی کرکی دمنه
ایتدی نجه اولمشدر اول حکایت کلیله ایتدی روایت ایدرلرکه بر
کرسنه صحراده کیدردی وبوی طعمه‌یه تک وپوی ایدردی ناکاه کوردیکه
برخرکوش برخاشاک سایه‌سنده یاتمش وخیل خواب جمیع اطرافی وجوانبن
احاطه ایتمش کرک اول نعمتی غنیمت بلدی وآهسته آهسته یاننه کلدی

خرکوش انک هیبتندن و آسیب قهرندن خروش ایدوب لیل ونهار
دلدنکه طریق فرار اختیار ایله کرک انی استقبال ایدوب ایتدی بیت
بیا بیا که مرا نیست آتش دوری ‌ مرو مرو که بجان آمدم ز مهجوری
خرکوش کرگک هیبتندن مدهوش اولوب ضروری تضرع و زاری یه
آغاز ایدوب و روی نیازی خاک پاینه سوروب ایتدی بلورمکه آتش
جوع امیر سباع ملتهب در و نفس اماره سی غایۀ اشتهاسیله مضطرب
بندن بو جثهٔ ضعیف و بو بدن نحیفله که بر لقمه بیم اکا نه قدر غذا
حاصل اولسه کرک و غلیان دیک جوعده و ضرمان عرق عرق شوقی
دکلو فتور بولسه کرک اما بو حدود الینده بر روباه وار در که غایت سمندن
کثرت اطلاق و دمن ایده مز وفرط لحم کثرت شحمدن حرکت ایده میوب
ادمن اوده مز کمال نوردر که انک لحمی لطافتده معادل آب حیات در
و شحمی حلاوتده مماثل شربت نبات در اگر قدم رنجیده بیوروب امیر و نه قدر
زحمت ایله انک کوشه کاشانه سی جانبن مقدم مبارکیله مشرف قیله لر اکرو
انی دام حیله یه صید و قید فریبه بند ایدوب خدمت امیره کتورم اجله
نعمته قناعت بیوررلر قرها و نعمه والآن خود حاضرم و در ورود یزه
منتظر ‌ دیگری را در کمند آور که ما خود بنده ایم ‌ کرک انک خواب
خرکوشنه الدنه و افسانه افسونه فریفته اولوب راه خانهٔ روباهه

روانه اولدی مگر اول طرفده بر روباه واریدی که فن مکر و تلبیسده
ابلیسه درس ایدردی و نیرنگ تخییل و تزویر و تمویهده وشم خالده
سبق ویرردی **نظم** روبهی خبث دغا پیشه بود یا نه که کمتر شاگردی
ان بیشه بود لعبت بازی گر صحرا اوده از دوکان برده بیاری
فزه هم دو صحرا لغزان بود ازو هم سکه‌ء نغزه زنان بود ازو
در که حبس شده از دیده کم صحن فلک رفته بجا روب دم **خرکوش**
انکله قدیمی ماجراسی واریدی چون بو وقت فرصت غنیمت بلوبا
انتقام داعیه‌سن قلدی در خانه‌ء روباهه کلک کرک طرزنده قودی کندی
سوراخه کردی • وظایف سلام و تحیتی یرینه کتوروب روباه دخی تعظیم
و اکرام ایله رد سلام و تملق تمام ادب بقبضه‌ء اغاز ایتدی و ابتدای
بیت خوش امدی زهی میری بیابان نشین بیا که می همتن برودده
جا بنشین • خرکوش ایتدی نچه اوقاتدر که ارزوی شرف ملاقات
اوردم اما موانع روزگار غدار و عوایق زمانه‌ء ناپایدار سبیله
بو سعادتدن محروم ایدم **بیت** فرشته ایست درین بام لاجورد نکار
که پیش آرزوی عاشقان کشد دیوار بو اثناده اتفاق نظامی نژاد
وادیمی نهاد بر عزیز که مصر کرامته سلطان سرافراز و عرصه‌ء ولایته
بر بیر مرید نوازدر دلی مفتاح کنج حکمت در رخی مصباح کنج عقبادر

علمی

علم غیبی آگاهیلی در شیخ دوران مرید شبلی در ❀ صحبت مراتب
متبرکه‌دن بو دیاری مشرف قلدی ❀ بو جناب تقدس مآبک
وصدای ورع تقویسن واختیار عزلت وانزواسن استماع
ایدوب بو سببله توصلده بولنماغه توسل ایتدی تا دیدهٔ حالی جمال جهان
آراسیله منور و مشام جانی فوایح انفاس مشکباسیله معطر اولا اگر
ملاقاته اجازت اولورسه فبها واگر مانع وار ایسه بر نوبت دخی قضای
مافات بیوریله ❀ یار ازین در بار کرد چون بلای ناگهان
با فرود آید بدینجا چون دعای مستجاب ❀ روباه پر انتباه بو مقالک
ما تحتنده نقش حیله مشاهده ایدوب بو کلماتک مآلنده صورت مکر معاینه
ایتدی گندو کندویه ایتدی اولی بودر که بو امرده بنه انلرک طرز سلوکن
ایلیم و انلرک شربت مکر زهرآمیزن ینه انلره تجرع ایتدرم ع کلوخ
انداز را پاداش سنگ است ❀ پس روباه دخی ریشخند و خوش آمدن
آغاز ایدوب ایتدی نه اتیدوز و ندیه کمر خدمتی اول جلدن برمیان
ایتمشزدر ودر زاویه غربی عزیزلره اول سببدن مفتوح طوتمشزدر
که انلرک جمال جلال حال انفاسی با کمالاتندن بقدر الاستعداد
استفاده واستمداد ایده‌وز علی الخصوص بو عزیز معارف باردن
که سن توصیف قلورسین و بو شیخ قدسی شعاردن که سن تعریف

بوررسن بن مهماندارلقده تقصیر ایلرین وخدمتکارلقده تهاون
می روا گورورین باوجود که بلورم الضیف اذا نزل برزقه بعض اکابر
بیورمشدر نظم هرگرانیی بعالم روزی خود می خورم گر زخوان تست
نانش باز خوان خویشتن بر تر امنت زمهمان داشت باید بهتر
می خورد بر خوان احسان تو نان خویشتن ولی توقع ایدرمکه اول عزیزه
خبر ایده‌سن تا بر مقدار توقف بیوره‌لر که گوشهٔ کاشانه‌یی جاروب ایله
دنیا ایله سپورم و شان مهمانه مناسب بساط دوشیوب ضیافت
ترتیبین گورم فرگوش تصور ایتدی که حسن ادا و بهتری و تدبیر تکریم و تربیتی
روباهه تأثیر ایدوب فی الحال ملازمت کرکله مشرف اولسه گرک جواب
ویردیکه بوکلین مشتاقیدر دشمن صحبت ملالی در دکالیف تکلفدن
خالی اولمیه مانع دکلوز مترا درارایش جای وجامه دن معرادر اما
چون همت عالی اقتضا ایدرکه مهمان مصلحت اوزره اول دوده و طرده
جقوب ماجرای نفیر و قطمیر که بعیر ایتدی ور و باهک فی دفعة اولدوغنه
بشارت ویردی بیت بحکم گل جدید لذة روباهک لحم و شحمین تجدد ذائقه تعریف
ایدوب لطافت و طراوتن توصیفه اغاز قلدی کرکده اجلغندن آنسی
صفراسی بولندی و گوشت روباهی ذکر ایتمکله اغزی صولندی فرگوش
بوخدمت واسطه‌سیله خلاص اولم صندی هیهات هیهات مصراع

رنی تصور باطل نی خیال محال ** اما روباه بوندن سابق شرط حزم
واحتیاطی رعایت ایدب خانه سی میاننده بر چاه عمیق حفر اتمشیدی
وتدریجله خاکن چقرب اوستنی خاشاکله ستر اتمشیدی بر مخفی طریق
دوزتمش ایدی وقت ضرورتده اندن چقمق ممکن اولیدی چون
خرکوشی طشره صاوودی سر چاهه کلوب خار وخاشاکن بروجهله
ترتیب ایلدیکه ادنی اشارت ایله زایل اوله بن اول طریقدن مخفی
باشنه وارب آواز ایدب ایتدی ای مهمان گرامی لطف ایلک
بری خاکدن کتورک وکلبهٔ احزانه قدم کتورک انلرکه خولنه مقارن
روباه اول سوراخدن چقدیغی گبی خرکوش شغف تمامله وکرک
جایع تعجیل تام ایله اول کلبهٔ تاریکه کردیلر وسر خاشاکه قدم بصدقلری
گبی قعر چاهه بولندیلر کرک شویله تصور ایتدیکه خرکوش انکا بند ایتدی فی الحال
اول دردمندک تنندن جدا ایدب قودی کتدی ** بو مثلی ایرادن
غرض بودر که مرد عاقل هرکز مکر وحیله دن غافل اولمز ومرد دمندکه
حزم واحتیاطدن بهرمند اوله کمسه انکا فرصله ظفر بولمز ودمنه ایتدی
بیوردیغک واقعدر اما کاو شراب غروریله لایعقلدر ونیم عداوتی ثمر
فکر غدر ومکردن غافلدر نکبایه نکبتله خرمن دولتی وقت غفلتده صاورسم

وتیشهٔ غدرمی بیخ درخت وجودنه حالت فراغتده اورسم گرگ
زیرا بر تیر غدر که کمان غفلت وکمین صداقتدن گشاد بوله زیاده جایگیر
اولور اشته کمی اوزج کوشک تیر مکر وتزویری الاکی بیرده بچه
تا، ییرا تمشلر چون انک مکرندن غافل اولدی با وجود که اهل فراست
وصاحب کیاست ایدی مغاک هلاکه دوشدی کلیله ایتدی بجه روایت
اولنمشدر اول حکایت دمنه ایتدی اخبارده گلمشدر که بغداد
نواحیسنده بر مرغزار واریدی که خاکی عنبر وعنبر کبی معطر ونسیمی تسنیم
کبی روح پرور عکس انوار وازهارندن فلکک گوزی قمشمش وعدد نجوم
وانهاری حد عددن اشمش گلزار رنگ برنگ شاخنده هزار دستانلر
اول ستاره لرک نظاره سنده فلک سرگردان نظم کنارنده جوی فرا
فراوان روان لطافتده سیمابه بکزر همان براولمش تلوتلیه
اطراف جوی صبا عطر بیزدی هوا مشکبوی وحوش بسیار وطیور
بی شمار اول مرغزارده قرار اتمشلردی ولطافت هوا وطراوت فضا وکثرت
آب ونعمت بی حساب سببیله اول دیارده وطن طوتمشلردی اول نواحیده بر شیر
خونخوار واردی که دائم دیدار نامبارکن اول بیچاره لره آشکار ایدردی وعیش
زندگانیلرین منغص ایدب هر کون برین واکی شکار ایدردی بر کون اتفاقی

ایدب جمله‌سی شیر قتنه کلدیلر و عبودیت و انقیاد اظهار ایدب ایتدیلر
بز ملک سبا عکن خادمی و رعیت حشمی یوز هرکون زحمت بسیار و محنت
بیشمار ایله بزدن بر سن شکار ایده یا اتمیه بزدایم انک بیمندن کشاکش
بلاده یوز اولدغی بزی جبت و جوی ایله تکاپوی عناده دور حالیا بز فکر ایلدک
که هم ملکه سبب حضور و فراغت هم بزه موجب امن و راحت اوله شویله که ترک
بزه متعرض اولمیوب بردم بزم وقتمز پریشان اتمیه هرکون هنگام چاشتده
مطبخ ملکه بر شکار وظیفه کوندره‌لوم بو خدمتک اداسنده تقصیر و تهاون
روا کورمیه‌لوم شیر بو قضایه رضا ویردی پس بو عهدی مقرر قلوب هر کون
قرعه اتارلردی و حوشدن کیمک نامنه کلسه بر سبیل وظیفه انی مطبخ شیره ارسال
ایدرلردی تا بو حال او وزره نچه مدت کچدی اتفاق بر کون قرعه بر خرکوشک
نامنه راست کلدی و زمانه انی هدف تیر بلا قلدی بیت آسمان بار امانت
نتوانست کشید قرعهٔ کار بنام من دیوانه زدند شرح خرکوش بر بوش
سر تحیرتی زانوی تفکره قویوب بر مقدار تدبیردن صکره باشن قالدروب
وحوشه ایتدی اگر بنی ارسال اتمده فی الجمله توقف مجال ویره‌سز بر فکر ایتدم
غالب بودر که انک سببیله بو جبارک پنجهٔ جورندن و بو قهارک شکنجهٔ قهرندن
جمله‌کز خلاص اوله‌سز وحوش منت ایلدیلر و دعا ایدب همت ایلدیلر خرکوش

شول محلده توقف ایلدیکه وقت چاشت کلدی شیرکده بک جوعی غلیان
وقوت سبعیسی هیجان ایدوب خشم وخوشندن ایرکینی جوش ویردی
خروشه آغاز ایتدی **واضطرابندن کاه طوروب وکاه اوتوردی**
غضبندن دندانن بر برینه اوروب صدای نهیب وغریو با نهیبی کوکی
کاه زمین وسمع بیشه کردونه بیتدی **بیت** اولوردی نعره سی چاک اول
غریوی ایشته کوه قاف نعره دیوی **نثر** خرکوش آهسته آهسته
بیشه یه قریب واردی بغایت دلتنک بولوب کوردیکه آتش جوع خرمن صبرن
باده ویرمش وفروغ خشمی تنور سینه سنده کرد اینزه ایرمش **بیت**
تنور شکم دمبدم تافتن مصیبت بود روز نایافتن **ـ** غایت غضبندن
دمی انتقامی زمینه اورر واساس میثاق وبنای اتفاقی یقمغه طورر
نرم نرم ایلرو واردی خضوع وخشوع ایله سلام ویردی **شیر ایتدی**
نه طوشدن کلورسن وحال وخوشدن نه بلورسین خرکوش ایتدی
عهد سابق اوزره بن بنده ایله مطبخ عامره یه بر خرکوش ارسال اولنمشدی
انکله بیله عزیمت ملازمت ایلمشکن اتفاق فلان بیشه ده بر شیر بنی بر تر
قرشو کلوب آنی الیمدن الدی هرچند فریاد ایلدم که بو خرکوش غذای ملکدر
وخوشندر قطعا دکلدی اصلا التفات ایلمدی وخشم تمامله شتم ودم
وفحش کلامه باشلیوب ایتدی ای شوم وای جیفوم مشومی رایحه ادراکدن

محروم بلمزمیسکه بو بیشه‌نیم شکارکاهم وصید وظیفهٔ درکاهمدر
ع نشنیدهٔ مکر توکه هر شیر و بیشهٔ شیر ای ملکا ولقدر لاف و کزاف ادب
قوت و شوکت عرض ایلدی و ملکه اطالهٔ لسان ایدب هرزه و هذیان
سویلدیکه بن مدهوش اولدم عاقبتا وکندن قاجوب علی التعجیل کلدم تا
صورت حالی معروض رأی عالی قلم شیر خرکوشدن بو خبری کوش ایتدی د
درون دلدن عرق حمیتی نابض و غیرتی دماغندن دیو سبعیتی نابض اولوب آ
ایتدی نظم من نه آنم که درشیوهٔ طعن و ضرب بیشه‌ران درآموزم داب
وب کدامین هزبران دلیری کند که هر نیجه بر صید من افکنند
بس ایتدی ای خرکوش جایزمیدرکه انی بکا کوسترهسن تا شنکالدن اوک پنجه‌دا
الورم و بنم انتقامی بنجه حاصل قیلورم کوردن خرکوش ایتدی نیچون جایز
اولمیه اول ملک حقنده انواع ترهات سویلدی و بی ادبانه کلمات
ایلدی بن قادر اولسم انک خونن شراب ناب کبی ایجردم و کاسهٔ سرندن
ملنک کمتر سکنک سفال و آبخورن ایدردم بیت خدادن اومرم که ناکهانی
مرادمجه کورم بجکده آنی بونی دیدی شیر سیاه دل انک خواب خرکوشنه
الدنوب عقبنجه روان اولدی خرکوش شیری بر جاه عمیق کنارنه
کتوردیکه انی غایت صفادن آیینهٔ جین کبی صورتلری راست
کوستردی و بی ضبط و خطا صفت چهرهٔ نظاری درست ادا ایدردی

بيت صفاده شويله كم مهر منور   كوريوردي اكا نسبت مكدر خركو
ايتدي اي ملك خصم نابكار شول كار ده درين اكنك مهابتندن وهم
ايدرم اكر ملك بني يانينه الورسه خصمي اكا كوسترم شير خركوشي دوشنه
الوب چاهه نظر صالدي كندونك واول خركوشك صورتن صوده كوروب
خيال ايتدي كه اول شير بد فعال واول خركوش اركه كندو بچون ارسال اولنمشدر
في الحال خركوشي دوتيب كندوسن اول چاهه اتدي براكي غوطه ايله نقش
ليمين زبانينه زبانه جحيمه تسليم ايتدي خركوش سلامتله دونب وحوشي
كيفيت حالدن خبردار ايتدي انلر دخي وظايف شكر ولطايف الثنايه قيام
ايدب رياض امن وسلامتده فراغ بال ورفاه حال ايله بچون وچرادب بو بيتي
لسان حال ايله ادا ايلديلر بيت يكي شربت اب ازلي بدسكال   به ازعمر
هفتاد وهشتاد سال   عدودن انتقام المق نه خوشدر   جهاندن
كسني كام المق نه خوشدر بو مثلدن معلوم اولديكه خصم نه قدر كه قوي وزور
اور اولسه كمين غفلتدن اكا ظفر ميسردر دشمنك معين ونصري نه دكلو كثير اولسه
يتر عذرك انده تاثيري متصوردر كليله ايتدي اكر هلاك كاوه بر تدبير ايله
ظفر بوله سن اكر شيره اندن ضرر متطرق اولميه في الجمله وجهي وار ونوعا
اندن اعتذار ممكن در واكر بي مضرت تر تدبير كانده جاي كير اولميه زنهار
بو فكردن وازكل ودبو مكردن احتراز قل كه هيچ بر عاقل راحت نفسي ايچون

ولی نعمت

ولی نعمتنه زحمت قایل دکلدر کلام میاننزده بو کلمه ایله تمام اولدی دمنه
بر مدت ترک ملازمت ادب بر کوشه ده عزلت اتدی تا برکون فرصت
بولوب شیر حضورینه واردی و غم دیده لر کبی یوزن دورب ستم رسیده لر
کبی بوینن اکوب قرشوسنده طوردی شیر ایتدی خیلی مدتدرکه کورنمزسن
خیرمیدر دمنه ایتدی ملکک دولتنده امیددر که خیر اوله شیر ایتدی چهره‌کده
اثر غم و بشره‌کده رنک الم وار حکمت ندر دمنه ایتدی بیت اکرچه عصیه
حکمت کرک در ولیکن قصیه خلوت کرکدر الحکمة عروس تید ألبت
خالیاً پس شیر خلوت اتدی و دمنه‌یه قاتنه دعوت ایدب ایتدی بر حادثهٔ
عظیمیه وقوفک اکلنور علی التعجیل عرض حضور فایض النورمده تفضل ایله که مهمات
کلینک تأخیرنده نیجه مخافات و کار امروزی فردایه حواله ده هزار آفات وار
بیت بلورسین مخلص حکم اوقات دیمشلردر که فی التأخیر آفات
مکن تأخیر سر کار بیش ار که در تأخیر آفتست بسیار دمنه ایتدی
هر کلامکه مستمع انک استماعندن امتناع ایده متکلم انک تکلمنه اقدام ایتمک کرک
و هر مقالکه بوتهٔ قبده اتش فکر و تأنی اخلاص بولمیه قالده کتورمک کرک
سامع وحی احوال متکلمی تمام ملاحظه قلوب بلمک کرک که خیراندیش و
عاقبت بین میدر یا ضرر انکیز میدر و نفاق ایتمن میدر چون بیله که قایل
اداء شکر نعمت و حقوق تربیتندن غیری غرضی یوقدر کلامی سمع رضا ایله ا

اصغا ایتمک کرک خصوصا شول موادده که فوایدی فی الحقیقه اکا
عاید اوله بیدبا ایتدی سن بو رتبکه سن سایر ملوکدن فضیلت و رای
و مزیت عقلله مستثنی و ممتازسن و سن ملکسنک کلامنی استماعده تمییز
ملکانه‌نی بخش ایتمکله اقرانم میاننده سرافرازم ممکن اولان تکلفسز خیر کرده
اولانی اظهار ایله و بی توقف خاطره خطور ایدن خاطره‌نی کتم ایتمیه‌سوز که
دمنه ایتدی بن دخی بو مرتبه جرأت اوله حضرتدن رخصت بولدمکه
ملکک عقل و دانشنه وثوق اعتمادم وحددن زیاده در بو داعی ظاهردر
که بنده‌دن صادر اولان کلام محض دیانت و عین امانتدن ناشیدر
و شایبه شبهت و غرض و علتله آلوده دکلدر و محک ملکده عیار نقد
اخلاصم کالشمس فی وسط النهار ظاهر و هویدادر بیت بحمد الله که شمع ذهن
بحمد الله که ذهن شه محکست که قلب خالص ما می شناسد بیدبا
ایتدی بلی سنک وفور امانتک عرض حضورمده ظاهر و آثار دین و دیانتک
جبین قیافتکده باهردر مطلق سنک کلامک شفقت و نصیحتله مملودر
و شایبه شبهه‌دن بری من قبولنه وصولدن معزولدر دمنه ایتدی مقرردر
که بقای کافه وحوش دوام عمر ملکه وابسته‌در پس رعایادن هر برسنه
که پاکیزه نهاد و پاک اعتقاد اوله واجبدر که اظهار حق و تقریر صدق
ایتمکله پادشاهدن نصیحتی دریغ ایتمیه‌لر حکما بیورمشدر هر کمسه که پادشاه

حکما

حقی مستر و طبیبدن مرضی کتم و احبادن فقرنی اخفا ایتمه کندو
کندویه خیانت اتمش کندی نفسنه جنایت اتمش اولور شیرا
امیدی خبر صدق و اخلاصک و اثر فرط اختصاصک بوندن
سابق سمع شریفه واصل در و بالجمله امانت و دیانتکه اطلاع کلی حاصلدر
حالا سویله که نه حادثه حادث اولمشدر تا کیفیت حاله وقوف و تفکر
تدبیرنه اشتغال اولنه دمنه جون شیری بو افسونله شیفته و بوا
افسانه ایله فریفته اتدی دهان بنانی اچوب زبان روانله اتدی
بیت که شاها اوله دولت رهنمونک ظفر یارک اولا دشمن زبونک
شتربه امرای لشکرله خلوتلر و کبرای دولتله مشورتلر ایدوب اتدی
شیری ازمایش ایتدم و اندازهٔ زور و قوت رای روشن ایلدم هر بر پسندیده
خلل کلی و ضعف قوی مشاهده قلدم بیت نه ان بود اکه مارا در کمان
بود خیالی داشتیم و نه جنان بود • بن بو حیرتده یم ملک اول کافر
نعمتک اکرامنده افراط ایدوب حددن کچردی و مملکت و سلطنتده
کندویه شریک بلکه جملهٔ الملک ایدوب عنان فرمان و زمام احکامی
انک دست تصرفنه ویردی و بو نعمت مقابله سنده اندن بو خیانت
وجوده کلدی و اول عارفه ازاسنده زیاده بدنژاد بنده بو دولتیه
طغور قلدی مرتبه سنه بحکم ان الانسان لیطغی ان راه استغنی برتبه

هر کمسه که اجرای امر و فرمانده کندویی مطلق العنان کوره وزمام
احکام خاص و عامی قبضهٔ اقتدارنه رایکان کوره دیو طغیان
زاویهٔ دماغنده آشیان قلمه کرک و عرق عصیان دل
پرغلنده ضربان ایته کرک نظم کسی را که گیتی زجاه جهول
برآرد رساند زاوج قبول عجب گرنه دعوی شاهی کند سر
سرکشان درکمند افکند شیرانیدی ای منه تعجب سوز سویلدک
حقیقت حالی ندن بلدک کیفیت کاره ندن جزم ایلدک حال بو
منوال اوزره اولورسه تقریرلدن اکلنور انک تدبیری نزد دمنه ایدی
رفعت درجه و علو مرتبه سی نه مثابه دید که معلوم ملکدر چون پادشاهلر
خدمتکارلردن برینی درجهٔ حرمت و مال و حشمت و شکوه و شوکتده
کندولره مساوی کوره لر واجب درکه اشتانهٔ دولتلرندن
بالکلیه مردود و مطرود بلکه بو تودهٔ خاکدن وجودنی پاک نابود ایده لر
والا سلطنت الدن کیدر و مملکت غیره انتقال ایدر بو کارک چاره سی
سنه اول وجهله که ضمیر منیر پادشاه جهان پناه اقتضا قله برزم خاطر
فاتر و ذهن قاصرمزده واصل اولا ایله اما بو مرتبه عقلم جازم درکه
تدارک حال شرنیه ده تعجیل لازمدر اکر تکاسل جایز اولا ممکن که کار
بر مرتبه یه یتشه که قدم تدبیر انک ساحت مساحتندن عاجز اوله

نظم

نظم مخالف تو یکی مور بود و ماری شد   بر آور از سر آن
مور مار گشته دمار   مده زمانش ازین بیش روزگار مبر
که اژدها شود ار روزگار یابد مار   نثر دمشلردر که بنی آدم اکی قسمه
منقسمدر بری عاجز بری صاحب حزمدر   عاجز اولدرکه زمان حدوث
حوادث حادثات تازه سراسیمه و پریشان و متردد حال سرگردان اوله صاحب
حزم اولدرکه عقل کار شناسله مشکلات عقبه سنده حاضر و دانا و فراستیله
هر امرک عاقبتنه ناظر اوله   بو دخی اکی قسمدر   اول اولدرکه بر خطر
هنوز ظهور ایتمدن بسیار فکرله عوزنه ایره و غیرلر هر کارک خاتمه سنده
بلدکلرن اول بادهٔ عقلیله فاتحه سنده گورد   و اواخر اموری اوایلنده
تدبیر ایدب اول الفکر آخر العمل مفهومن نقش نهاد ضمیر ایدینه بو مقوله
کمسنه چونکه سر بلا نازل اولسه گرک قبل النزول شرطهٔ تدبیرله ساحل
نجاته وصول بولسه گرک بوکه احزم درلر   اکنجی اولدرکه چون بلا نازل
اولا متزلزل اولیوب حیرت و حجرت قلبنه یول بولمیه   لاجرم بو مقوله
شخصه رای صواب وجه تدبیر پوشیده اولمیه اکا حازم درلر و بو اوچ
طایفه نک مناسبت حالی که بری عاقل کامل و بری نیم عقل و بری جاهل
غافلدر اول اوچ ماهی نک حسب حالیدر که بر آبگیرده مجتمع اولمشلردی
شتربه ایتدی نه کیفیتله اولمشلر اول   حکایت   دمنه ایتدی روایت

ایدرلرکه براکثر بی نظیر واریدکه شمار عدن دور ودیدهٔ تعرض
ابناء سبیلدن مخفی ومستور ایدی **آنی صوفیلر اعتقادی** کبی
صافی و تماشای صفاسی تشنکان آب حیاته کافی ایدی بو غدیر
دریا مثالک برآب روانه اتصالی واریدی اول آب زرفده
اوج ماهی سکرف که حوت آسمان انلرک شکلندن تابه عربده
بریان ایدی تمکن و توطن ایتمشدی **اول ماهی** لرک بری حزم
بریسی حازم اخری عاجز ایدی ناکاه ایام بهارده که جهان آرائش
گلزاردن نمودار باغ جنان اولمشدی وبساط بسیط غبرا یاسمین
رعنا و ازاهیر غرا ایله حدیقهٔ خضرا اسمایه دونمشدی **فراش صبا**
سطح زمینی زنگارنک فرشلرله تزیین صباغ صنع چمن جهانی الوان
ازهارله رنگین ایتمشدی **نظم** بهار ایله جهان گرم اولمشیدی
یرک سنگین دلی نرم اولمشدی یرک لالیله اولمشدی یوزی
خون کوزی یاشنی جوی ایتمشدی گلگون **قضای الهی** برچند
نفر صیادی ماهی اول نواحی وضواحیده گزرکن اول اکبره راست
کلدیلر اول اوج دانه ماهی بی اندهٔ کماهی بولدیلر **عرق** طمعی حرکته
کلوب انلری صیده قصد ایتدیلر بربرلرله میثاق و معاد ادب
آلات اصطیادی کتورمکه کتدیلر **ماهیلر** بو واقعه دن آگاه اولوب

عین آیده

عین ابدهٔ آتش اضطرابه دوشدیلر • چون غدر فلک آکوندهٔ بهمان ماه
انجم جنبشه آغاز اتدی اول ماهی که عاقل و کامل ایدی چون بر ار
بار روزکار غدارک دستبردن یمش کورمش و سپهر ستمکارک
محنت و دردک مشاهده قلمشدی بساط تجربه ده ثابت اولدی و صیادلرک
قید و بندندن خلاص بیرن و دام فریبندن نجات فکرن قیلدی
نظم خردمند دانا کسی را شناس   که محکم نهد کار خود را اساس
کسی را خرامش نباشد درست   بنای متمش بود سخت سست
پس طریق فراری اختیار ایدب بی مشورت یاران غدیرک آب روانه
متصل اولان جانبندن روانه اولدی علی الفور صیادلر کلوب
کلدیلر غدیرک ایکی طرفن دخی بغلدیلر شول ماهی که پیرایهٔ خرد له
آراسته اما ذخیرهٔ تجربه دن بی بهره ایدی چون نوجالی کوردی ا
اهمالندن ندامت اتدی • و کندوی ملامت آغاز ایتدی حیف که
غفلت اتدم دریغ که تکاسل ایلدم غافلک سرانجام کاری بویله
اولور متکاسللرک مآل حالی بوکونه اولور کرکدیکه • اول ماهی کبی که
نزول بلادن اوکدن کندو غمن ییدم و آفت هجوم ایتمدن خلاص
تدارکن ایدیدم بیت   علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد
دریغ سود ندارد چو رفت کار از دست   ولیکن چون فرصت

کوزنوت اولدی زمان مکر وحیله ومنکام فکر خدعه در اکرچه
دمشلردرکه وقت نزول بلاده زنان ورای تدبیرا ولقدر نزو
و برمز وزمان مضا قضاده بذر حیله وتدبیر چنداان ثمر وبرمز
اما بو جمله یله مرد خردمند منافع دانشدن هیچ بر وقت قطع امید
ایتمک کرک ودفع مکاید دشمنده تأخیر وتقصیر جایز کورمک کرکدر
پس فی الحال صویوزنه کلوب کندوسن مرده صورتنده کوستردی
صیادک بری انی وحالده کورب مرده خیال ادب کوترب صحراده
اتدی اولدخی نزار وزارله کندوسن جویباره یتشدرب ساحل
نجات وکنار سلامته یتدی بیت بمیرای دوست کر خواهی رهائی
که بی مردن نیابی آشنائی اول ماهی که عاجز تدارک نوایده
فکر عواقبدن دور دیدهٔ بصیرتی پردهٔ غفلتله مستور ایدی حیران
و سرکردان پای کشادن چپ وراست کزردی وفراز ونشیبه ربو
بالا یوزردی تا عاقبت کار دام صیاده کرفتار اولدی و بو تمثیلک
مضمونندن معلوم اولورکه ملک اشترنه بابنده شتاب ایدب
فرصت وقدرت وارکن تیغ ابدارله جان خاکسارینه آتش
دمار اوروب خرمن عمرینی بادفنایه ویرمک کرک وعرصهٔ زمینی
وساحهٔ خاطر نازنینی انک خبث عقیدت وخبث مکیدتندن

باک ایدب مادهٔ الم اوله ناباک بی باکک هلاکنی بوندن صبوح
نهاد دمانی و بربادِ فتوح کامرانی بلمک کرک **بیت** چو قدرت
یافتی بر خصم غدار بسنگ ابتلا مغزش برون آر **ه** پیشترا
ایتدیکی دکک معلوم اما کمان ایترم که شتربه مکر و خیانت
فکر ایتمش اولا ۰ وسوابق احسانی لواحق کفرانه مقابله روا کور
اولا **که بو غایه دک** ایلکمزدن غیری نسنه کورممشدر والی بذا الان
اکنک باینده دقایق لطف واحسانمز دریغ اولممشدر دمنه ایتدی بلی
بویله در اما ملکک اول ملکلری انی ترازا ایتمشدر وانعام و احسانی
مقام عصیانه کتورممشدر **مرکجی داغ بایدت فرمود** چون تو بی
مرهم نهی ندارد سود لئیم وجاهل اول زمان ناصح ونیکدل اولور
امیدوار اولدوغی مرتبه یه واصل اولمیه ۰ اما چون مقصودی حاصل اولا
لاجرم دیک طمعی غلیان ایدب شانه مناسب اولمین مناصبک سوداسی
سویداء دلنده هیجان ایدر اولولر بو رمثلدر که **سفله و بدگوهر** اولا
بنای خدمتی قواعد بیم و امید اوزره در چون ضرر خوفدن امین
سر چشمهٔ اخلاصی بولندرسه کرک و چون حصول امانی ایله مستغنی
اولا اتش کفرانی یالکلندرسه کرک نیتر ایتدیکی خدام لئیم خلعت

ودخی همت حقیرهٔ ملوکانه طریقه سلوک ایتمک کرک اندن اثر
کفران وعصیان ظاهر اولمیه **دمنه ایتدی** هر طایفه‌نک شفقت
وعاطفتندن اول قدر محروم ومهجور قلمق کرک که بالکلیه ناامید
اولوب اعدا جانبنه مایل اوله‌لر * بو مقدار نعمت واحسانه
دخی مستغرق ومغرور اولمق کرک که غایت ثروت ونهایت کبر
ونخوتدن فرعونیت دعواسن قیله‌لر **بلکه واجبدر که** دایرهٔ خوف
ورجاده دایر اولوب مدار حاللری وعد ووعید وبیم وامید اوزره
اوله‌لر زیرا که امن وثروت سبب نخوتدر نخوت باعث عصیان
وکفران نعمتدر ویاس وخیبت موجب جرأتدر جرأت
مورث نقض عرض سلطنتدر **بیت** نومید دلیر باشد وبی حرمت
زبان ای دوست چنان مکن که نومید شوم * تیز ایتدی ای ملک
بن شویله اکلرم که شتربه‌نک آیینهٔ دلی بو نیرنک زنکندن مصفا
وچهرهٔ حالی بو خیال حالندن معرادر * زیرا که تا شمدیدک ابواب عاطفتمی
اکا باز ایدوب کشاده وانعام واحسانمی سایر ارکاندن اکا زیاده ایلدی
بعد ما که بندن دایما مهر وشفقت ومرحمت ومنفعت مشاهده قیله
آیا نه سببدن انک مکافاتنده قصد خیانت وفکر مضرت ایده اولا
بیت چو دل با دوستی خویش علم سازد چرا با دشمنی من علم بر افرازد

دمنه ایتدی

دمنه ایتدی ضمیر منیر ملکه مخفی اولمیه کم کج مزاجدن مرکز استقامت
کلمز و بدطینت و زشت سیرت تکلیف و تکلف ایله ستوده خوی
و پاکیزه خصلت اولمز **کل اناء یترشح بما فیه** از کوزه همان
برون تراود که در وست مکر که عقرب قصه کشف ملکک سمعنه
واصل اولمشدر بشر ایتدی نجه اولمشدر اول **حکایت** دمنه
ایتدی بر کشف بر کژدم ایله همدم اولوب مردم دعوای وداد و
اتحاددن دم اوررلردی و دایم کمال اخلاص و اختصاصدن خبر
ویررلردی **بیت** روز تا شب معاشر و همدم شام تا صبح مونس و محرم
اتفاق بر وقت بحسب ضرورت جلاء وطن ایتمک لازم کلوب مرافقت
و موافقت ایله بر مامن اخره متوجه اولدیلر قضای الهی انلرک رایی بر نهر
عظیمه راست کلدی **چون عقرب اول نهردن** عبور ایتمک متعذر ایدی
متحیر قالدی کشف ایتدی ای یار عزیز نه باعث اولدیکه اندوه
غم و تحیره طالدک قالدک عقرب ایتدی ای برادر بو نهردن کیدر ایتمک
فکری بنی کرداب اضطرابه براقدی نه ایدن عبور ایتمک متیسر در نه تاب
آتش فراقه طاقت متصور **بیت** سن کیدرسن بن نکسار دکچه کورم
یانشی کیدر مشکل اولدر که کیمسه قالور یولداشی کیدر **کشف ایتدی**
غم یمه که بن سنی بی کلفت و زحمت پشتم کشتیسیله بو آبدن آن

کشف صو نفسی

نچوریسم کورک وسنمی تیرلا که نه قلب بوکرداب کرانه
نیوریسم کرک که ومشهور ضعیف درکه دشوار لعله بربار اله کیوزین
واسان لغه الدن یوزه سن **بیت** ای دوست بیرو بهرچه داری
یاری بخیر و بهیچ مفروش بس سنک بنم عمرلی شیشه الوب
وسفینه سینه‌مزی ابه صالوب روان اولدی جباب وار ایمدن
ابده یوزرکن ناکاه کوشته برناساز آواز ایشندی وحرکت عقربدن
پشته خراش وکاه کاه احساس ایدیا یتدی ای برادر بو نه صودر که
بن استماع ایدرین **وبونه عمل درکه اشتغال** اوزره سن عقرب جواب
ویردیکه ای برادر سنان شیمی سنک جوشن وجودکه ازمالیش ادرم
کشف بر غضب اولوب ایتدی ای بی مروت بن سنکچون بوکرداب بلای
بلایه ارتکاب ایتدم وجان شیرینی وجود نازنینم غرقاب خطره ایتدم **حالیه**
بن زحمت چکرم سن حضور ایدرسین هم بشتم کشتی سی وسینم سفینه سی ایله
بو ایدن عبور ایدرسین اکر التزام منت المعیوب حق صحبت قدیمه اعتبار
اتمزسک باری بو نیش اورمغه سبب نه **بیت** جون نوش نداری
مزن نیش آخر چون دوست نه میشوی دشمن مشو آخر **باوجود** محقق
درکه بو حرکتدن نکا آسیب مضرت یتیشمه کرک ونیش دل خراش سنک
تنیم قنیمه تا ترا شمره تاثیر ایتمه کرک **بیت** غالبا آنست که دست ودل

خود نیش

خود ریش کند   هر که از روی جدل مشت زند بر دیوار عقربا
ایذادی معاذ الله که بو مقوله معانی جمیع اوقاتده زنده کاینده خمیره‌ی
کلمش و خاطره خطور ایلمش اولا   اما بو قدر وار که بو حرکت نیم مقتضای
طبیعتم و نیش زنلک لوازم جبلتمدر بو بابده خار او پشته دوست و سینه
دشمن علی التواتر نظم هرکرا عادت دشنام بود   بی ارادت ازو شود صادر
نیش بر سنگ میزند عقرب   گرچه بر وی نمی‌شود قادر   کف بو حاله
تعجب ایتدی و تفکره طالب ایتدی حکما راست بیورمشلردر که نفس خبیث و
شخص خبیثه مروت ایتمک همان دامانده خار و کریبانده مار تربیت ا
ایتمکدر نظم بد اصل را چگونه توان کرد تربیت   کس در درون خانه
چرا مار پرورد   حنظل بتربیت ندهد طعم نیشکر   گل بر نچیند انکه همه
خار پرورد کلام اکابردر که اصلنده نجیب اولمیه امید کرم اندن نصیب
اولمیه نطفهٔ خبیثه دنیادن کتمیه تا ولی نعمتنه کفران و ایذا
ایتمیه بیت ز بد اصل چشم بهی داشتن   بود خاکرا دیده انباشتن
بو مثللک مفهومندن بو معلوم اولدیکه ملک شتربه‌نک عازم اصابتنده
و خبث ذات خباثت صفاتندن اندیشناک اولمق کرک و زیر
دستان شفقت و دوستان صداقت نصایحن کوش هوش ایله استماع

بيورمق كرك هر كيمكه ناصحك كلامنه اكرچه كم بحكم **الحق مرّ** درشت
وبى محابا اوله التفات قلميه انك عاقبت حالى ندامت وملامتدن
خالى اولميه **بيماركى چون اوامر طبيبه** ديده استحقاقله ناظر اوله و
شربت وغدا اين كندوشته ماسى جبيله استعمال قله لاجرم ضعف قوت و
نحافت نسبتنكا زياده استيلا ايت **بيت** ناصح ازروى درشتى سخن ار
كفت چه باك   صبر تلخست وليكن بر شيرين دارد . ضمير منير ملكه مرآت
حقايق ومشكلات دقايقده پوشيده اولميه كه عاجزترين ملوك او
عواقب اموردن غافل ومهمات ملكه ديده استحقارله ناظر اوله ودوام
احتياط ده قاصر اوله وغى سببيدن برحادثه عظمى ظاهر اولنجق خواص
وزراى سوء راى وضعف تدبيرله متهم قلبه وواقع اولن خطالرى انلرك كردنه
حواله قله **نظم** فكرى كه بكار خود ترا بايد كرد   هرچه بديكرى رها بايد كرد
وانكه كه بدين كونه خطايى كردى   در كردن ديكران چرا بايد كرد
بيز ايتيدى زياده درشت كلمات ايتدك وسرحد ادبدن طشره كتدك
اما چون معرض نصيحتده سن قول ناصحى خشونتى سببيله رد ايتمك اولمز
شرطيه بو مقداركه عداوتى مقرر قلقله ظاهر دركه اول بنه قادردر اول
بحسب الواقع بكا طعمه در زيراكه انك مادۀ حياتى اجزاء نباتيدر **بنم ده**
و كاتم جسم حيوانى ولحم لطيف اتوى بيابانشيدر اجزاء نباتى هميشه

مغلوب

مغلوب اعضای حیوانیدر اندن نه قدر قدرت وقوت اوله که صفحهٔ دلنده
بنمله مقابله صورتن تصویر قله یا سویدای ضمیرنده بنمله مقابله سوداسی جایگیر
اوله **بیت** مدعی را کی رسد با چون منی لاف جدال کی تواند پشهٔ با پیل
دمان پهلو زدن * شتربه اگر نیم آفتاب دولتمله که افق پرورد گاردن
تابان در تا کیمی دعوای مقابله ادن کاسد و ناقص اولور * و نیم ماهیچه چتر همایون
همای آشیانمه که نمودار سایبان آسمان در خورشید مانند تیغ چکیمه عاقبت
زوال بولور **بیت** تهی دست کو مایه داری کند جو لنگیست کو رهواری کند
من آن صید را کرده ام سربلند منش باز در گردن آرم کمند
دمنه ایتدی ملکه لایق بودر که کنده طعمه دیو مغرور اولمیه و کندونک
قوت وغلبه سنه اعتماد جایز گورمیه که اگر کندی نفسه مقابله دن عاجز
ایسه معاون و مظاهرتله چوق قسنه قادرز * و سحر و مکر و دستان و غدر و دزد
خود تانی سام و ساری ساحردر قورقوم بودر که چون وحوشی مخالف
ملکه تخصیص ایده اکا موافقت ایدهلر * بر فرد نه قدر زورمند و مرد نبرد اولورسه
لمی بر بودر که قامت قدرتی جمع کثیرله مقاومتدن قاصردر **بیت**
پشه چو پر شد بزند پیل را با همه مردی و صلابت که اوست
مور چه کانرا چو بود اتفاق شیر ژیانرا بدرانند پوست
شیر ایتدی سنک صدق کلامکه گمانم وار و خلوص مناصحتک ضمیرمه آشکاردر اما بو صورتده

بکا دامن گیر درکه روزکار درکه اکا مزید تقرب و اعتبار له اختصاص
وردم ورایت تربیت برله اوج اشتهاره ارکوردم ومجالس ومحافلده
انی مدح ایدوب علی ملاء الناس خرد و دیانت و اخلاصله دلیمه کتوردم
حالا بندن وضع سابقه مخالف بر فعل صادر اولورسه تناقض قول و خفت
عقل و رکاکت رایه منسوب اولوب قولم قلوبده مردود و عهدم خواطرده
نامقبول اولور اولور بیت هر سر بیرا خود برافرازی تا توانی زبان
بینداز دمنه ایتدی رای صایب و تدبیر درست کفایه سی اولدر که
چون بر دوستدن اثر عداوت و بر خدمتکاردن علامت خیانت کوره
تمام اطراف کارلردن فراهم قلوب روی مرافقت و موافقتدن
دوندره لر وخصم انلرک نار دمارله خانمانلرن کوندره ن انلرک ابتدا
بوارله حیاتی اوجاغن سوندیره لر دندان باوجود که ادمک قدیمی همدمی
و تحصیل منافعده اکثر اعضاده مقدمیدر چون معلول وله قلعدن غیر
دوا قلمزلر و طعامک لطیف تحلیل و مدد و مادهٔ حیاتدر چون معده فاسد
اولادفعدن غیری ردا کورمزلر بیت زانکس که دل عزیز ده انی
شاد ذکر دو گر خود بمثل جان تو باشد کم او گیر عاقبت دمه
دمنه نیرده تاثیر اوب ایتدی حاصل کلام صحبت شتربه دن
نفرت تمام اتدم من بعد انکله ملاقات مقوله مجال اتمنیدر اولی بودرکه

همان اکابر کلمهٔ کونادرم تا کیفیت حالی اعلام ایده‌ و اجارت
ورم ارض الله واسعه دیله‌ وکی یره کیده‌ و منه و هم اندکه اکر
بو کلام سمع شتریه واصل اوله در حال برائت ساحتنه همت
ذمتن ضمیر شتره‌ روشن قله و انک مکر و حیله‌سی نهان خانهٔ خفادن
عرصهٔ ظهوره کله اتیدی ای ملک رای مزبور بو طریق خردمندن دور
و منهج احتیاطدن بغایت مهجوردر کلام مادامکه قلبده‌ طوره قائله
کلمه دایرهٔ اختیارده داخلدر اما بعد الاظهار انک تدارکی حوزهٔ
اقتداردن خارجدر بیت سخن تا نکفتی توانیش کفت و
لی کفته را باز نتوان نهفت هر کلامکه دهاندن و بر ترکه
کماندن چقه نه اول رشته کلور نه بو شصته قطعه ابرجقمسدن
اغزدن چقنه بر سوز دونمز ایرق کرو دونرمی یایدن آتلن اوق
قفسدن مرغ وحشی اوره‌ پرواز طوتلمز الیلک یک حیله اغاز
امثال عجمدندر هرچه بزبان آید بزیان آید دیمشلردر که زبان
ترجمان دلدر و دل والی ولایت بدندر و کلام متکلم جواهر کنجینهٔ
سینه‌در تا درج دهان مسمار ضبطیله مسدود اوله و سر حقهٔ
نطقه مهر سکوت اوره‌ له زمین زندکانی دایم ریاحین سلامت پرور

درخت حیات میوهٔ امن وراحت ویرر اما چون کلبن بلاغت
متبسم وبلبل فصاحت مترنم اولا معلوم دکلدرکه زاجه کلزار سخن
سبب تفریح قلب وتقویت دماغ می اولیحق دریا علت ظهور
زکام وموجب انواع رنج وصداع می اولیسردر زیرا که نیجه دهان
بسته مخلندره برکشه ایله نزار عقده حل اتمشدر • ونیجه فصیح زبان
بر عبارت بی محلله کردننه بند کران اورمشدر نظم اکر بچشم خرد
درسخن بنکاه کنی بضاعتیست که هم سود وهم زیان آرد
وی بس ابست که کوینده را کمین لفظی دهد بباد همانذم که در زبان
آرد نشان که داد که ناکفته نکته کس را بار ردال کند اوازه
یا تجان آرد ای ملک شویله که شترنیه بو خبر واصل اولا صورت
حالن فهم ادب فضیحت آلن معلوم قلنه کرک ممکن که مکابره یه کلوب
جنک وجداله آغاز قله یا برفتنه قوپره یا بر حادثهٔ عظمییه باعث در
اوله یا ارباب حزم کناه ظاهره عقوبت نهان کرک وجائز کورمشلر
وجرم پوشیده یه عقاب آشکار تجویز بیورممشلردر صلاح اولدرکه
انک خیانت خفیسنه سیاستی محقق اوله تدارک اولنه نیز اتیدی
کمان مجرد له کیمسنه بقتل ترن مهجور ادب لی وضوح یقین سوابق حقوق

هباء منثور قلمق کندی ایله اباغنه تیشه اورمق بالکلیه جادهٔ
مروت ومنهاج فتوتدن برطرف اولمقدر **نظم** دکلدر پسندیدهٔ
شرع وعقل که بی بینه شاه فرمان قله مضای قضاکبی حکمی
انک کمه جان ویره‌کمی بیجان قله **دمنه ایتدی** وماورا
اندک فراستمزدن راست برهان وبینه اولمز جون ستمکار غدارکله
ملک کوزکدرکه اکا دیدهٔ تفرسله نظر قله که خبث عقیدتی طلعت ناسزاسنده
روشن وفساد نیتی صورت نادلپذیرنده معاینه علامت خیانت و
انحراف باطنندن بر نیبی بودرکه متلون ومتغیر کلسه کرک وچپ وراستیع
وپیش وپس نظر ادب مجاولیه مرتبا ومقاومته آماده اولسه کرک **شیر ایتدی**
ایی دیدک واقعا بو علامتدن بری ظاهر اولسه لازم غبار شبهت رهکذار
حقیقتدن مندفع وحجاب کمان چهرهٔ اطمینانندن مرتفع اولور **دمنه**
جون بلدیکه دم فتنه انکیزله شیر خاطرندن آتش بلا تیز اولدی دلدیکه
کاوی وجهی کوره اول طرفدن دخی دروغ وفروغله شعلهٔ نایرهٔ فسادی کرهٔ
اثیره ارکوره **بیت** میان دو کس جنگ جون آتش است سخن جین
بدبخت هیزم کش است فکر ایتدیکه شتربه وارمق وجهی مشاوره
بیله اولمق کرک تا سوء ظندن مبرا وتهمت افترادن معرا اوله

ای ملک فرمان عالی شرف صدور بولورسه وارب شتربه‌نک کورم مکنون
ضمیر و مخزون خاطرندن خبر بلوب عرضهٔ عرضه ایده‌رم شیر معقول
کورب اجازت ویردی • دمنه دخی غمناک صفت شتربه قتینه
کلوب شرط سلام و تحیتی یرینه کتورب • شتربه دخی اکا حالنه لایق
تعظیم ایتدی و وظایف تلطف و تملق تقدیم ادب ایتدی • ای دمنه
ع یاد می دار که از مات نمی آید یاد   مدت مدیدر که دیدهٔ احبابی
انوار طلعتکله روشن و کلبهٔ یارانی ازهار ملاطفته گلشن ایتمک بیت
بعمرها نفسی یاد دوستان نکنی   که یاد تو نتوانند که یکنفس نکنند
دمنه ایتدی بو دل مهجور ملاقات ظاهری و مصاحبت صوریه‌دن دور در
فاما معنیده خانهٔ خرابهٔ دل خیال دیدار دلدار ایله معموردر نظم هر دم را
با خیال او تماشاییست روحانی   که اتحاد در نمی گنجد خیال نفس انسانی
برون پردهٔ عقل است جان چرده بنمارا   بغمزه سوی یکدیگر اشارتهای
نهانی • زاویهٔ عزلت و گوشهٔ خلوتده بالغدو والآصال وظایف
دعا و ثنایه که مزید دولت و اقبال و سبب ازدیاد جاه و جلالدر
اشتغال حسب حالمدر • شتربه ایتدی اختیار عزلت و انزوا
خلوته سبب ندر • دمنه ایتدی هر کیمسه که غیرکا بیر فرمانی اولوب کندو
نفسنه مالک اولمیه و بی بیم و خطر بر لحظه تنفس قلمیه و بر آن کمجه نه

کندویی

کندو تنن و جاننه لرزان و هراسان اولمیه نیچون کوشهٔ
کاشانهٔ اختیار ایلمیوب خلوتی آشنا و بیکانه‌یه بند ایلمیه

بیت نیچون ترک ایلیه ویرانه کنجن مقام ایدلمیه میخانغی‌نه کنجن

در ازفتنهٔ این زمانهٔ شورانکیز برخیزد بهرجا که توانی بگریز
دربایی گریختن نداری باری دستی زن و در دامن خلوت آویز

کاو ایتدی ای دمنه بو معانی بیان و بو مجملک منقصهٔ تفصیله عیان ایله
تا فایدهٔ کلامک عام و منفعت نصیحتک تمام اوله دمنه ایتدی عالمده التی
شی واردرکه التی شینر متغیر دکلدر مال دنیانک تسر متابعت هوا
محنتنر مجالست نسا بلیتنر مصاحبت اشرار ندامتنر طبع لئیمان
مذلتنر ملازمت سلطان خطر و آفتنر تحمیز نه. دنیاده بر فردک
ساغر حالی بادهٔ مال و منال ایله مالی اولمز که سرمست و بی باک اولوب
کریبان عصیان و طغیاندن باشن چقرمیه و بی هوای نفسه برکمسه قدم
بصمز که معرض هلاکه دوشمیه زن طایفه‌سیله برمرد مجالست اتمز که اکا
انواع بلا اتیشمیه ارباب فساد ایله برفرد اختلاط ایلمز که عاقبت الامر
ندامت ایلمیوب کندوی ملامت ایلمیه مردم دون و سفله‌دن برکمسنه
نسنه توقع اتمز که ذلیل و خوار و بی قدر و بی اعتبار اولمیه عام و خاصدن

بر شخص صحبت سلطانله اختصاص بولورکه سلامتله اول کرداب بحر و
عنا و کربلای کرب بلادن خلاص اولا نظم صحبت شاه از روی قیاس
همچو دریای بی کرانه شناس   بر چنین بحر پر ز خوف و خطر   هر که
نزدیک تر پریشان تر شتربه ایتدی کلامکدن مفهوم اولور که سنک سزدن سکا
بر مکرده ایشتمش اولا و انک منی قتیدن هولناک و هراسان اولمش اولسن
دمنه ایتدی بو سوزی کندومه نسبت دیمزن وکندو نفسم اچون غم یمزن
بلکه بو باده احباب طرفین کندو جانبمدن ترجیح ایدرن بو ملال و انفعال که
بکا مستولی اولمشدر سنک اچوندر سن بیلورسنکه سوابق محبت و مقدمات
مودت ما بینمزده نه وجهله ممهد و مؤکددر و عهد و پیمانمزکه میانمزده واقع
اولمشدر اکثری بو زمانه دک وفا و انجازه ایشتمشدر بن قادر دکلم که نفع
و ضر و خیر و شردن نه حادث اولور سمع شریفکه ایتدیرمیم شتربه
بو تشبیهدن که فهرست دیباجه بیم و تهدیدلردر ان اولوب ایتدی ای یار
عزیز وای دوست هوادار دلرمکه بی توقف بنی کیفیت کاردن خبردار ایدوب
ودقایق مصادقت و مخالصتده هیچ دقیقه دریغ بیورمیه سن دمنه ایتدی
بر معتمددن اشتدم که شیر زبان شریفنه کتورمشکه شتربه کوندن کونه
سمروب کیدر و وفرت لحم و کثرت شحمدن تکلفله حرکت ایدر بو درکاه
انک عدمی وجودی علی السویه و بودنی بودی سواسیه در سلطنت

امورنده انکه نه فایده سی وار وانی اکل ایتمکدن غیری نه منفعتی وار
بکون کافه ٔ وحوشی انک سر وکوشی و بو دوشیله ضیافت ایتمک
کرک ویارن طعام چاشت وغدای شامی ورابته ٔ خاص وشیلان
عامی بو ایله اعضا واندامندن ایلمک کرک چون بو کلامی اشتدم وا تمام
انک تهور وتجبرن فهم ایتدم کلدم تا سکا تنبیه ایدوب حسن عهد وبیمانه بر
اقامت ایلیم و شول نسنه که شرع مروت ومذهب اخوتده ذمتمه واجب ایدی
مؤدی قلدم **بیت** من آنچه شرط بلاغست با تو میکویم تو خواه از سخنم پند
کیر وخواه ملال حالا صلاح حال بونده اکلرم که بر تدبیر ایده سن وتعجیل تمام
ایله بو رنجه بر شفا وبو درده بر دوا طلب قله سن که شاید بر حیله ایله بو ورطه دن
خلاص و بر لطیفه ایله بو مهلکه دن نجات بوله سن **چون شتربه دمنه نک بو کلما**
تن استماع ایتدی بیشرک عهود و مواثیقی خاطرینه کلوب ایتدی ای دمنه
ممکن میدر که بیشر بکا قصد ایلیه باوجود که بندن شمه ٔ خیانت و ذره ٔ جنایت
ظاهر اولمدی و قدم ثباتم جاده ٔ اخلاصدن انحراف بولمدی اما سنک
سوزکک فحی صدقنه ظنم وحقیقتنه کمانم واردر غالبا ارباب شقاق نی اکا
نفاق ایتمشلردر وتزویر و فریبله انی خشم وغضبه کتورمشلردر **وانک خدمتنده**
سخن چین ونفاق آیین بر طایفه واردر که هر بری صنعت کذب وغدرده
استاد وصفت حیله ومکرله معتاد کراتله انلری ازمایش ایتمشدر وانلردن

انواع خیانت وجنایت کورمش اشتمشدر اول بابده غیرلر حقنده
دخی نه سویلینه لر اعتماد واعتقاد ایدوب انلره قیاس ایلر مرآتیه
شآمت صحبت اشرار له اخیار حقنده سوء ظن ظهوره کلور وکمان
خطا ایله راه صواب پوشیده اولور اول طلب تجربه ده خطاسی بو
معنی یه دلیل کافیدر وصورته اشارت واقع دمنه ایتدی نجه اولمشدر
اول **حکایت** سشتربه ایتدی بر بط مکر بر شب مهتابده میان آبده
ماهی کورب ماهی خیال ایتدی وشست قصد ایله صیده دورشدی نسنه
بولمدی چون نجه نوبت بو منوال اوزره آزمایش ایتدی کوردیکه انک
بو صیادلقدن حاصلی همان حاصل تشنه در سرآمدن ومفلسان
کنج اندیشه در بتفرج منازل غرابدن کلیا صید ماهی ترک ادب بالکلیه
کنار ومهمازن فراغت ایتدی سایر لیالیده دخی باریکه ماهی کوریه عکس صورت
ماهی تصور ایدوب صیده قصد ایتمز ومطلقا اکا التفات ایلمزدی وایدر دی
من جرب المجرب حلت به الندامه آخر بو تجربه نک اثری اولدیکه دایما بر
کرسنه قلمور دی وبی برگ ونوا روزکار کچوردی اکر بشره بنیادن فعلا
یا قولا اگر نسنه نقل ایده لر بحکم من سمع خلّ اکا اعتقاد واعتماد ایلمیز قلبینه
کراهت ونفرت ظهوره باعث اوله موجب همان غیرلر حقنده حاصل اولن
تجربه اولسه کرک حال بوکه نیچه انلر بنیدره نسبت همان مناسبت زاغ وهما دور

وانلرله بنم میانمزده فرق بین الارض والسماء در. بنی انلره قیاس ایتمك مع
الفارق در. وکوهری خرمهره دن تمیز ایتمك جوهر نقاد شیره ناموافقدر
وغیر لایقدر. نظم کار پاکانرا قیاس از خود مگیر زانکه باشد در نوشتن
شیر شیر هر دو گون زنبور خوردند از محل زان یکی شد نیش وزان
دیگر عسل هر دو گون آهو گیا خوردند وآب زان یکی شد خون دیگر
مشکناب ومنت ایتدی بیتر کیمنزلتی بودکلدر بلکه ملوکك عادتی در
که بی استحقاق برکسنه یی بیمنت دولته مندررلر وبر مستحقی بی سبب ظاهر
منزل نکبته اندررلر نظم شاه بر موزم ندید وبی سخن صد لطف کرد
شاه بزدم دید ومدحش گفتم وهیچم نداد کار شاهان این چنین باشد تو
ای حافظ مرنج داوری وزی رسان توفیق نصرت شان دهاد
شتربه ایتدی اکر بو کراهتکه بیزدن حکایت ایدرسن بی علتا ولا
وبو غضبکه اندن روایت ایلرسن بی سبب وجوده کلمه مبنی برچاره ایله پای قرار
جاده استقامته ارمك ومبنی بر حیله یله دیده امید چهره مرادی کورمك
بو قدر زیرا غضبکه سببدن منفعت اوله ایراد معذرته انك دفعی میسر در
اکر عیاذا بالله غضب بی سبب اوله یا بهتان وتزویر له مزاج شیری
تحریف وتغییر ایتمش اوله لر دست تدارك اندن قاصر در واندیشه
تلافی اندن عاجز اولمق مقرر در زیراکه بهتان وبهانه کرانه اولمز

ومكر وفريب بر مرتبه ده نهايت بولمز بشرك بنده دن نفرته باعث
بنده بر گناه اكلمزن مكر اولكه بعض راى وتدبيرده بينه انك مصلحتى ايچون
اكا مخالفت ايلمش اولم وسوانح مهماتده كاه كاه صلاح وقت وصلاح
مملكت ايچون خلاف رضاسى ونقيض مقتضاسى اوزره سوز سويلمش
اولم شايدكه اول استقلال جراءت وقصد قدح حرمته حمل ايدب اسات
ادب ومباسطت بى سببدن عاد ايلمش اولا اما بنده دن صادر اولنلر
هرگز بر خيانته كلى دن خالى دگلدى باوجودكه انك جانب شكوه وشوكتن
وجناب عرض وقاعده حرمتن رعايت ادب هيچ بر زمانده گستاخانه ولى
ادبانه وضع صادر اولمشدر وشرط تعظيم وتكريمده وفرط توقير وتمجيده
شائبه تقصير وتهاون وقوع بولمشدر كيم احتمال ويرديكه نصيحت موجب
وحشت اولوب كيم خيال ايدردى محبت سبب عداوت اولديغى بيت
دارد سبب دوستى اينجا چه اميدست   زايل شدن عارضه وصحبت بيما
اگر بوده اولمزسه شايدكه نخوت سلطنت واستغناى حكومت موجب نفرت
وعداوت اولمش اوله زيراكه مقتضاى جبروت ولازمه عظمت پادشاهلر
بالطبع منكر اولمقدر وخاينلره وحوش آمدگويلره مايل اولوب حرمت محرميتلرى
مخصوص قلمقدر بونا جلدندركه علما بيورمشلردركه دريا دهننگ آغوشنه ايمك
ولب مار دم بريده دن قطرات زهر نوش ايمك ملازمت سلطاندن سلامته اقرب در

و تقرب ملوکدن امن و فراغت اولی واینده در. بن بوردکه خدمت
ارباب سلطنتده خطر بسیار ومباشرت اعمال مملکتده ضرر بیشمار واردر
بعض حکما پادشاهلری آتشه تشبیه اتمشلردر که اکرچه بر نوع عنایتله
کلبهٔ تاریک امیدوارلری روشن ایدرلر اما شعلهٔ سیاستلریله دخی
خرمن سوابق حقوق خدمتکارلری یاقدخی ایدرلر. عقل صحیح قتنده واضحدرکه
کمک که آتشه قربی زیاده اولا اثر ضررسی دخی زیاده مشاهده قلنه اما انلرکه
اراقدن نورانیتن تماشا ایدن اراقدن بی خبرلردر تقرب ملوکده لذت
وملازمت سلطانیده منفعت ظن ایدرلر ان بعض الظن اثم حقیقت بودرکه
اکر اثر سیاست شاهی وکمال هول وهیبت پادشاهی یه واقف اولهلر بوی
علم الیقین بیلهلر وعین الیقین کورهلر دیکه یالی بلاسنه دکز و نزار بیله
عنایت برساعت سیاستنه مقابل اولمز بوقضیهنک مصداقی هما [illegible]
بازو جرو سعدر دمنه ایتدیکیجه روایت اولنمشدر اول حکایت شتربه
ایتدی برباز تیزپرواز برخروس ایله آوازه محاوره یه آغاز ایدب ایتمشکه
ای مرغ آشنا روی وبیکانه خوی صداقت نمای وعداوت جوی نیچون
قلبکرده صفا وعهدکرده وفا یوق دایما ایشک نقض حقوق وبغض وعقوق
وجور وجفادر حال بوکه عنوان صحیفهٔ اخلاقکرده مناسبدر فادر وباوجود
که وفا بحکم ان حسن العهد من الایمان دلیل کامل ایماندر مذهب مروت
ومشرب فتوتده دخی جزاء اساءت احسان مکافات احسان احساندر

فرد سک که وفایی بریا نیستش   بهتر ازان کس که وفانیستش

ایتدی بزده نه بیوفالق کوردوکز ونجه بدعهدلک مشاهده قلدوکز
بازایتدی بوندن زیاده بیوفالق اولورمی که ادملر سزک حقکزده اوقدر
تلطف کوستررلر وسز رحمت وشفقت چکمدن اب ودانه کری کی مدد
ماده حیاتکزدر اماده قلورلر ودایم عین عنایتله احوالکزه ناظر اولب
حفظ وحراستکزده قایم اولورلر انلرک دولتنده فکرکزده فتور کتوروب
وکوشه ونوشه جهتندن قصورکز یوق هرکاه که سزی دعوت ایدرلر سنت
اجابتی رعایت ایتمیوب قحرسز اوتمدن بوبامدن اوبامه اوچرسز بودکلو
حقوق نعمت وعهد خداوندن کحرسز بیت بودکلو حق وخداوندن
کحرسز   ولی نعمتکزه قوت قحرسز   باوجود که بز وحشیلرز اکر بزه
انلر ایله الفت ایدرز والانلردن طعمه بیورز حق نان ونمکی بلوب انلره
کرن شکاری اتلره ویررز   واتفاق انلردن اراق دوشسک مجرد
برآوازله پروازکنان ینه کلورز بیت مرغ دست اموزرا چندانکه کس دور
افکند   یانشاط بال ایدیا زچون کوید بیا   خروس جواب ویرب
ایدی راست سویلرسن اما سزک اجابت دعوته مسارعتکز وبزم فرمان
ولی نعمته مخالفتمز اول حیثیدندر که سز تا بوده سزک جنسکزدن بریانن بکز
کورمشسز بزسنجده بزم نوعمزک کباب دونه دونه کورمشز در اکرسز
داخی اتی کوریدکز انلرک اطرافن حرم بیت الحرام ایسه دخی طواف ایمیدکز

واکرز

و اکر نرکو نکو قیرسق سنرکوه بکوه قجه و کز بو مثلی اول جلدن کتوردیکه
که بلکه سنکه اول طایفه که ملوک مصاحبته مایلدر آسیب سیاستدن
غافلدر شول کمسنه که انکک زهر قهرندن چاشنی طایمش اوله نه
قدر عاقل ایسه بادهٔ حیرت و جرعهٔ چشیدن بیخود و لا یعقل در **بیت**

نزدیکان را بیش بود حیران — دانند ایشان سیاست سلطانی

و منه ابتدی ظاهر بودر که بیتک بو قصده علت مجرد استغنای سلطنتدر
و نخوت جبروت و عظمت دکلدر که سنک هنر بسیار و فضیلت بیشمارک وار در
سلاطین ارباب فضل و هنردن هیچ بر زمان مستغنی اولمق یوقدر **مثنویه**
ابتدی شاید هنر و فضیلتم اکه سبب نفرت و موجب عداوت و دشمنی اوله
کورمزمیسن که اسب سوار هنری سببله پای بسته و شاخ میوه دار ثمری
واسطه سیله سرکشته در — عندلیب کند و هنردن حبس قفسه کرفتار در
طاوس کمال حسن جمالندن باکنده و شرمسار در **ع** الدر یحبس و المهند یغمد

قطعه
وبال من آمد همه دانش من — چو روباه را موی طاوس را پر
هنر عیب من شد وکرنه سرم را — نه از خاک بل کز سپهر بودی افسر

مرآتیه بی هنرلر چون هنرمندلردن زیاده در و انلرک میاننده بنای خصومت
خصومت ذاتی مؤکد و مشید در کثرتلری جهتندن غلبه ایدب تقبیح اهل هنره
اولقدر جد و جهد ایدرلر که حسناتلرن معرض سیئاتده عرض ادب امللرن

صورت خیانده و دیانتدن کوت خیانده کوسترلر و زر ایله فضل و
میزنکه سرمایهٔ بازار دولت و سرنامهٔ منشور سعادتدر و لق کوکدر
وسیلهٔ نفرت و کرامت و ذریعهٔ بکبت و شقاوت قیلورلر **بیت**
چشم بد اندیش که برکنده باد عیب نماید هنرش در نظر ارباب الباب
تو بابد بیور مشلودرکه **نظم** کوهنری سرزمیان برزند بی هنری دست بنای
در زنند کار هنرمندلکان آوزند تا هنرش ابر زبان آورند **عیبم** دکوی
جوی بی انصاف و اوصافنده دمشلدر **نظم** دیدهٔ انصاف جوبینا بود
در شمرد کوجه که مینا بود وانکه ندارد دل رحمت پذیر تهمت
نشیننه بغد برجرر رسم بزرکان بود انصاف کار کار جهان
نیت بخر خار خار **دمنه ایدی** ممکن که بدسکال لر بونی قصد ایتمش اوله
اما بوتقدیرجه مال کارنجه اولور و عاقبت حال نه وار شتربه ایدی
شوله که تیر تقدیر اندرک هدف توقوینه راست کلمیه حیز وجوده برکز
اندن منفعت کلمز واکر اقتضای ربانی و تقدیر یزدانی اندلرک مرادی
مساعد اولورسه هیچ سبزدبیر ایله انک دفعی مقدور و میسر اولمز **ع** تقدیر
جوسابقت تدبیرچه سود **نظم** انکه چون قضادن تیر تقدیر سیلر
اولمز انکا هیچ رای تدبیر دمنه ایدی مردخردمند واجبدرکه هر حالده

فکر واند

فکر و اندیشه کندویه بلشه ایلیه و عقل دور اندیشی مرماده رهبر و پیشوا
ایده نه که هیچ بر فرد اساس کارنی قواعد افکاره متین قلمادی که
مقصودنه ظفر بولمدی شتربه ایتدی فکر و تدبیر اول وقت تأثیر ادر
که قضانک عکسنه امضا قلمش اوله و حیله و تزویر اول زمان کارگر
اولور که قدرک خلافنه جاری ولمش اوله اما فرمان قضا مضا و
حکم قدر نفاذ بولدقدن صکره نه چاره نفع پذیر اولور نه حیله دستگیر اولور
بند تقدیر و قید قضادن مکر و دغا و فکر و دها ایله رها میسر دکلدر بیت

هر آتش که دست قضا بر فروخت — همه فکر و تدبیرها را بسوخت

جون آفریدگار جل و علا بر حکمی نفاذه و بر قضای مضاء یتیشدرمک دلیه
بینالرک چشم ظاهرنی و دانالرک دیده باطنی میل غفلتله تیره و خیره قلور
تا راه رها اول حکمتدن پوشیده اولور اذا جاء القضا عمی البصر بیت

بوقت نفاذ قضا و قدر — همه زیرکان کور کردند و کر

مکرسن قصه
دهقانی و بلبلی اشتمه مشسن و انلرک مناظره و محاوره لرین کوش ایتمیش
دمنه ایتدی نه کیفیتله اولمشدر اول حکایت شتربه ایتدی روایت
ایدرلر که بر دهقانک بر باغی واریدی غایت زیبا و خرم و بر بوستانی
واریدی غیرت گلستان ارم صفای ابتهاجی هواسی نسیم بهاره اعتدال و
ویردی و شمامه ریاحین روح افزاسی دماغ جانی معطر قلوردی بیت

گلستانی چو گلزار جوانی   گلی سیراب آب زندگانی   نوای عندلیبی عشرت انگیز   هوای عطر بیزی ذوق آمیز گوشهٔ چمنده بر گلبنی واریدی که نهال طوبی‌دن دراز و شاخسار سدرة المنتهی‌دن سرافرازدی هر سحر چمن او گلبن اوستنده بر گل رنگین عذار غنچه لبان ترکان چمن کبی اچلوردی و عرق رخسار مهر رویان زهره جبین کبی قطرات شبنمدن اوستنده درلر صاچلوردی باغبان اول گل رعنایه عشق بازلقله آغاز ایدردی و بلبل شیدا اکی کوکلی شهبازی اکنک مهری هواسنده پرواز ایدردی **بیت** گل بزیر لب همی دانم چه می گوید که باز بلبلان بی‌نوا را در فغان می آورد **نثر** هر کون باغبان عادت معهودی اوزره گل و گلبن سیرانه گلوب کوردی که بر بلبل نالان صحیفهٔ گل خندانه نوزن سورب منقاریله شیرازهٔ جلد زرنگارندن سوکر و اجزای اوراقن پریشان ادب ترک قرآن کبی روی زمینه دوکر **بیت** بلبل که بگل در نکو دمت شود   سررشتهٔ اختیارش ازدست شود باغبانک اوراق گلی بویله پریشان و خاک ایله یکسان کورجک گریبان شکیبی دست اضطراب ایله چاک و چهرهٔ افزایی دود آه ایله نمودار روی خاک ایتدی **ایکنجی کون** دخی گلزاره واردی احوال گل و بلبلی اول منوال اوزره کوردی

واتش

وآتش فراق گل باغ دل دهقانه اوردی داغ بر داغ
اوچنجی دفعه دخی کوردیکه بلبل زار ینه منقاریله اوراق گلی تارمار
قلمش و گلشن برک و باری خاری قلمش دهقانک عنان
قراری قبضهٔ اقتداردن کیتدی و خار هجران یاری و الم آتش اغزله
کار جانه و کارد استخوانه یتدی آخر کار بلبلی دام فریب و دانهٔ حیله ایله
شکار ایدوب محبس قفسه گرفتار ایتدی بلبل زار دخی طوطی وار دنالی
گفتاری اچوب ایتدی ای دهقان نه سبب ایله بنی حبس ایتمکه قرار ویردک
و نه جرم ایلدمکه بکا عقوبته رضا ویردک بو فعله باعث اگر استماع نغمهٔ
الیمه اشیانم خود بوستانک وطرحنم اطراف گلستانکادی
اگر خاطرکه بو معنی دخی طاری اولدیسه یا بندن بر گناه صادر اولدیسه
لطف ایله بنی اندن آگاه ایله پس دهقان ایتدی بیت تا کی آزاری
مرا یا رب نمای ای رقیب تا کی نوش زخم یا رب نمانی ای نقاب
هیچ بلورمیسن که ساغر قدرله روزگارمه نه زهرلو نوشلر اندردک و بحر
یار نازنینمله دن نالوا نمه نه قاتلر بوتدروک طریق مکافاته اول
کارک نیز آنی واول کردارک جزاسی بودر که سن یاردن دور و تماشا
ی روی گلزاردن مهجور قالوب گوشهٔ محبس قفسده زاری ایدرسن بن دخی

دردهجران جانانه زاویهٔ کلبهٔ احزانده نالش ایدرن بیت ناله
بلبل اگر با منت سیر بارست که ما دو عاشق زاریم کار ما زاریست
بلبل ایتدی ای باغبان بو سوزدن فارغ اول اندیشهٔ قتل که تن
بو مقدار جرمیمه که بر گل پریشان اتدم محبوس اولدم سنگه کو گل
پریشان ایدرسین حالک نجه اولیسر در بیت گنبد گردونکه زروی
قیاس هست نیکی و بدی حق شناس در بدی کرد زبانش
رسد بو کلام دلدن معانده تمام تا ثیر ایدب بلبلی ازاد اتدی
بلبل دخی دلشاد زبان روانله ایتدی ای باغبان چون بو احسانی
بکا ارزانی بیوردک البته بحکم هل جزاء الاحسان الا الاحسان
انک بکا فائده سی ایلکم احجاد ر امدی بشارت اولسون که کوستا
نکده فلان درخت دیبنده بر افتابه مدفوندر که درونی زر صاف و نقره
خالصله مملو و مشحون در دهقان بو بشارته شادمان اولوب تعجبله دخی ایتدی
محلی حفظ اتدی سخن بلبلی راست بولوب ایتدی ای بلبل عجبدر که تو خاکده اولان
افتابه بی کورسن زیر خاکده شبابه دامی کورمزسن بلبل ایتدی بلمزمیسنکه
نزل القدر بطل الحذر با قضا کارزار نتوان کرد چون قضای
ربانی نازل اولور نه دیدهٔ بصره نور قالور ونه تدبیر خرد نفع و فائده

مرنه تکلیف ترکش بیت

ویررنتکه دمشهوردر **نظم** ببرنجه دست قضارا بهیچ که
که دست تو قدرت ندارد بهیچ   نباید حذر با قدر سودمند
هرانچه از قضا آمد آنرا ببند: **بو مثلی اول اجلدن** کتوردیکه تا به
سنکه بن ضعیف حریف بنجهٔ قضا و قدر دکلم و فرمان تقدیره تسلیمدن
غیری تدبیرم یوقدر **بیت** سر ارادت ما و آستان حضرت دوست
که هرچه بر سر ما میرود ارادت اوست **دمنه ایتدی** ای شتربه بن
حق الیقین بلدم و عین الیقین معاینه قلدم که شیرک سکا قصدنه سبب
نه نفاق دشمن و نه کثرت شر و نخوت ملوکدر بلکه اکا باعث او
کمال مکر و غدری و تمام عنف و قهریدر که غدار و کامکار و جبار
و قهار و مکار اگرچه که اوائل صحبتی مورث حلاوت حیاتدر **اما**
اواخر خدمتی مثمر مرارت هادم اللذاتدر شویله که اول بر مار
زهرناکدر که بیرونی نقوش رنگارنگ ایله آراسته و درونی
بیر زهر هلاکدر **بیت** قموری بو و نیرنگ و مکر و فریب   نه لطف و
مروت نه صبر و شکیب   شتربه ایتدی ای دمنه نجه ایدلم الدن نه
کلور نجه ایامدر که طعم نوش کرم کوردم شمدی هنگام زخم نیش ستمدر
و نجه مدتدر که مسند راحتده صفا سوردم حالیا وقت هجوم محنت و غدر
بیت ایدل مژدهٔ وصل چشیدی یکچند   اکنون الم فراق می باید

ای دمنه فی الحقیقه بنی اجل کریبانم طوتب کشان کشان بو بیشه‌یه
کتوردی و الآن بنم ایله مصاحبتنه نه لیاقتم واردی و وزیر امیر
سباع اولمق نه ایشمه حوبجنه یارادی بر شخصکه بنم خویمی بشر
مادرندن حلال ایله و پنجه و چنکالنه طاقت و مقاومت محال اوله
بنداخی انک حوصله‌سنه موافق و اکه طعمه و لمعه لایق اولم کرکدیکه
نزار کمندله بنی انک خدمتنه کتورمیه‌لردی و صد نزار حیله و بندله
دام مصاحبتنه کرفتار ایده‌میه‌لردی **بیت** من کیم تا دولت
وصلش هوس باشد مرا   این که از دورش همی بینم نه بس باشد مرا
اما بعد بر آلتی سکنت دمدمک ای دمنه بنی بو ورطه‌یه اندی حالیا وسع
تدبیره امن تدارکدن قاصردر و ترک حزم و فکر عواقب سببیله یاران
نوایب متواتر بن طمع خام و فکر ناتمامدن کسنزم الجون بر آتش افروخته
قلدم که تمسنوز دودی بتمشدن تقف اندوه و تاب ملالندن یانارم
یا قلدیم **بیت** بن اتدم کمذوکارم بن خاره بیری کم اولم بلبل
کبی زار **ع** چون کنم خود کرده‌ام خود کرده را تدبیر حبت حکمای سلف و اکابر
خلف ارباب حرص و طمعک فساد حالرینه و مآلنه تمثیلات واضحه بله تنبیه اتمشلر در
و دنیادن قدر کفافله اکتفا المیوب زیاده طلب قلیه‌نی شول شخصه تشبیه
اتمشلردر که بر کوه الماسه اردی هر پاره‌یه که قصد ایده انک فوقنده‌دخی

اعلامن کوره وکثرت قیمتی خیالینه طمع ادب دخی الرووار
کدرک هر مرتبه یه واصل اولاکه مطلوبی حاصل اولا اما زنبره اماسیله
بالی فراش و تراشی اولدوغی سببدن راه خلاص متعذر اولا
و اول غافل شراب حرصله مست و لایعقل اولب کیفیت حالندن خبردار
اولمیه لاجرم حسرت تمامله اول کوره دام و مار و شباکه لاکه گرفتار
اوله و حواصل طیور و بطون مار و مورده قرار قله بیت از زیادت
طلبی کار تو آید بزیان   سودا اگر خواهی انداز زیادت مطلب
دمنه ایتدی بو کلامی غایت معقول و موجه بیوردک و اقعا هرکیم
که برکرداب بلایه دوشمشدر انک منشائی فی الحقیقه انک حرص و طمعی
اولمشدر بیت بگذر ز طمع کافت جان و دولت   طامع همه جا و رهمه
کس منفعل است   برکرونکه بند حرص و شره ایله مقید اوله عاقبت
خراب تیغ ندامت اولدر و کاسه سرکه درد سودای طمعله مالی اوله
سرانجام شراب ناب سرور و صفادن خالی قلبدر نجه کسنه لر غایت
حرص و شره دن امید دولته ورطه نکبته دوشمشدر و بوکی منفعتله مهلکه
مفرته تیشمشدر نیتکه اول صیاد که طبع طمع خامله صید روباهه
قصد ایتدی و عاقبت دام سکنه نیجه بلنکه گرفتار اولدی شتربه ایدی
نه کیفیتله اولمشدر اول حکایت دمنه ایتدی برکون بر صیاد صحراده

کیدرکن کوردیکه بر روباه جست وچالاک بازی کنان اول دشتده
کشت ایدر وتمام شیوه وناز وجلوه واهتزازله اول صحراده کزر
صیاد انک پوستنه آشفته سی وموینه آلفته سی اولوب قوة
طامعه سی بونی اقتضا ایتدیکه روباهک عقبنه دوشدی کتدی وسوراخنه
واقف اولوب قربنده بر حفره حفر ایتدی وخس وخاشاکله ستر ایدوب اوستنه
بر جیفه تعبیه قلدی وکندی کمین کاهده اوتوروب صید روباهه منتظر اولدی
قضای الهی روباه بیچاره سوراخدن چقدی ورایحهٔ جیفه خواه ناخواه
انی حفره کنارنه چکدی چون خاشاکلر زیر جیفه یی اول وضع اوزره
مشاهده ایتدی انده آثار مکر معاینه ادب کندویه ایتدی اگرچه که بو جیفه
هواسی حیات بخش در • اما صحرای سلامتده غایت خوشندر وذماغ
آرزو پرورده رایحه سیله معطردر اما مشام حزم بوی بلا ایله دخی مکدردر
عقلا نوامره که انده رایحهٔ خطر اوله متعرض اولمامشلردر وارباب حزم
بر مهمه که انده احتمال ضرر اوله خوض قلمامشلردر بیت هرکجا خط مشکلی باشد
جهد کن تا برون خط باشی   اکرچه جایزدرکه بو خاشاک اوستنده
بر جانور اولمش اوله یوده ممکندرکه آلتنده بر دام یا بر ادم تعبیه
اولنمش اوله بیت هر بیشه کمان مبر که خالیست   شاید که پلنک
خفته باشد   بهر تقدیر احتیاط واجبدر واحتراز مناسب نظم

مرد را چون دو کار آید پیش   کر ندانی کدام باید کرد   انکه
در وی مظنه خطر هست   انت بر خود مرام باید کرد   وانکه
بی خوف و بی خطر باشد   بهمانت قیام باید کرد   روباه
بو اندیشه هوای جیفه دن فراغت ایتدی و راه سلامتی طوتدی کیدر کن
اتفاق بو اثناده بر بلنک کرسنه طعمه سوداسیله بالای کوهدن ایندی
و اول جیفه رایحه سیله کندوسن اول حفره یه براقدی صیاد آوازدامی
استماع ایدوب حفره ده جانور حرکتن احساس ایدنجک و بابی صاونوب عاقبت
اندیشه دن بی تأمل کندوسن حفره یه اتدی بلنکی جیفه دن منع ایدر
خیال ایدوب فی الحال صچردی شکمن یرتدی و پنجه بلا که تا روبوده چوقدن
پاره پاره ایتدی صیاد حریف شری شناخته دام فنایه کرفتار ا
اولدی روباه قانع قناعتی برکتیله ورطه بلادن نجات بولدی
بو مثلدن معلوم اولدی که طلب زیاده ازاده لی بیچاره و بنده لی سرافکنده
ایدر   زیاده از سرت از تکلف بدست آری   نخاک پای عزیزان
که درد سر باشد   شتربه ایتدی بن تا او زمان غلط ایتدم که استناده
شیره رغبت ایتدم و بلمدکه اولق خدمت بلمزمش و حکم لاوفا الملوك
بونلرده وفا و حقیقت اولمزمش دمشلردر که بر کمسنه یه صحبت ایلمک کرک که

که قدرن بلمیه و بر شخصه خدمتا یلمک که قیمتن اکلمیه اول مشابه‌ده که
امید محصول ایله زمین شوره‌ده تخم اکه سن یا کوشش اصمه اخبار فرح
و غم بلقین ایده سن و یا صفحهٔ آب روانه ابدار غزل یازه سن یا سنگ
خارادن گنج توقع ایدب قره سن **نظم** ز پادشاه وفاجستن انجنان باشد
که میوه‌ها طلبیدن ز شاخ سروسهی نهال بید ترا نی شکر نخواهد داد
هزار بار اگر از جوی خلد بش آب دهی **دمنه ایتدی** بعد خراب البصره تلهف
و تأسف فائده ویرمز همان تدبیر کده اول و تدارک ایله که وقت فرصت
اله گیرمز **الفرصة تمر مر السحاب** شتربه ایتدی نجیدیم تقلیه‌یم نه چاره
فکر ایده‌یم بن نه تدبیر ایلیه‌یم بن اخلاق یتز بلورم اعتقادم بودرکه
انک نیم حقمده لطف و خیردن غیری فکری یوقدر **اما** فاسدلر و حاسدلر
سبب نیم هلاکمه قاصدلر و ساعیلر روز و شب نیم قتلمه ساعیلر بو یله او لیحق
ظاهر بودر که اسباب فنادوبلا آماده و ابواب رنج و عنا روی حالمه گشاده در
و میل ملل شاهین میزان حیات تلهٔ بقادن کفهٔ فنا و فواته زیاده در
زیرا که چون ظالمان غداران و مکاران ستمکاران هم پشت اولوب
خدنگ غدره بر کماندن کشاد ویره لر کار گر اولمق مقرردر و اهل نفاق
و ارباب شقاق بر مظلومک هلاکنه ساق سعی تشمیر و نطاق اتفاقی
بر میان ادب ال بر اتسه لر البته اکا ظفر متیسر در نته که کورک و زاغ و شغال
اتفاق ایله اول شتره قصد ایتدیلر و عاقبت اکا غالب اولوب کندو مرادلرینه

مطلب وغم
فنا و هم

اردیلر دمنه استفسار ایتدیکه نجه اولمشدر اول **حکایت** شتربه ایتدی روایت ایدرلر که برزاغ غمزه کار و برکوک خوانخوار و برشغال مکار بر شیر شکاری خدمتنه بل باغلمشلر دی و بونلر بر شارع عام قربنده مقام قلمشلردی **نا**گاه اتفاق کلوب کیدن قافله دن بر تاجرک ناقه سی بی طاقت اولوب اول حوالیده قالدی **برمدتدن صکره قوت** بولوب طلب علفا چون هر طرفه تک و پو ایدرکن اول بیشه یه راست کلدی چون شیری اول هیئت و هیبتده کوردی خدمت و تواضعدن غیری چاره بولمدی شیر دخی اکا استمالت ویروب حالین خاطرن صوردی کیفیت حالنه مطلع اولیجق نیت اقامت و حرکتدن سؤال ایتدی **شتر** ایتدی

بیت بیش ازین در کار خود کو اختیاری داشتم چون ترا دیدم عنان اختیار از دست رفت **ملک هر نه فرمان** ایدرسه مراتبه صلاح احوال بنده کانی متضمن اولسه **کرک** صلاح ما بوده می دانی از ما شیر ایتدی اکر کنف حمایتمزده اقامته رغبت قلورسن امیدر که سعادة دولتمزده استیراح و محنتدن استوده اولاسن شتر شاد اولدی **و خلیع العذار** کسسته مهار اول بیشه ده کشت و کذار ایدوب بر مرتبه یه وارد یکه بغایت فربه اولدی برکون شیر شکاره کیدوب اتفاق بر پیل مسته راست کلدی و میانلرنده جنک قوی و محاربه عظیم واقع

اولوب شیرک بعض جوارحی مجروح اولوب افتان وخیزان اوینه
ایلتدی ولرزان وزیران برکوشه ده دوشدی • زاغ وتوک
وشغالکه شیرک میرهٔ فریسه سی کاسه لیسلری ایدی بی برگ ونوا قالدیلر
شیرک کرم اصلی واریحیت جبلی سی وملوکلک کافهٔ خادم وحشمت وعاملهٔ
حشمنه محض عاطفت وعین مرحمت وشفقتی مقتضاسی اوزره انلری
بو حالده کورجک زیاده متأثر اولوب ایتدی ای بیچاره لر سزک
محنتکز دخی بکا بنم زحمتمدن دشوار اولدی اکر بو حالده شکار کوره بیلسه
بکا خبر ایدک که وارهیم سزک نفقه کز قیدین کوره یم بونلر سمعاً و
طاعةً دیوب هر بری بر طرفه کیتدیلر و هر باریکه اطرافی طواف ایتدیلر
جنس جانوردن اثر کورمدیلر بالضروری تدبیر ومکر وحیله یه آغاز
ایتدیلر و بربرله مشاوره ادوب ایتدیلر شیر بو جثه ده اولدقدن
بزه نه فایده نه ملکه اندن منفعت متیسردر و نه بزم ایله انک میانه ده نفع
متصور در • پس مناسب بودر که شیری تحریک ایدوب آنی قتل ایتدره وز
تا بر قاچ کون ملکه طلب طعمه ولقمه دن فراغت حاصل اوله وبز دخی حالزه
کوره فایده ومنفعت واصل اوله شغال ایتدی بو خیالدن دامنکزدن
ال چکوب و بو فکر محالدن برامنده دوران ایتمک که ملکک اکا امان
ویرمش وعهد وپیمان ایله کندو خدمتنه کتورمشدر کیمکه ملکی غداره تحریض ایدر
نقض عهده تحریک ایلیه خیانت ایتمش اولور وخاین هر حالده مردوددر

وخار و خلوص اندن ناخشنوددر **نظم** هر که در وطرح خیانت
کرد نیست دین وی از عهد امانت کردست سکهٔ مردی رو
زد یانت بود قلب مردم ز خیانت بود **زاغ ایتدی** بو بابده
بر حیله میسّردر و بو عهدی شیرک عهده سندن ازاله متصوّر بیز
بونده توقف ایلک بن واره یم بو مهمی بتوره یم و عن قریب یانه
بشارت خبرن کتوره یم پس زاغ اشارت یارانله شیر حضرتنه
واردی وصف عجوّ دیته ال یغیوب طوردی **شیر ایتدی** هیچ
جانور کوردکزمی و هیچ صید ایده دن خبر کتوردکزمی **زاغ ایتدی**
ای ملک غلبهٔ جوعدن هیچ برمزک بدننده سنده نور و قوت و
اعضاسنده حرکته قوتدن اثر قالمشدی اما خاطر فاترده بر تدبیر
خطور ایتدی شویله که ملک اکا رضا ویره جمله مزه رفاهیت تمام و
نعمت مستوفی حاصل اولور **شیر ایتدی خلاصهٔ فکرک سویله** کورهلم
محک اعتبارده تمام عیار اولورسه سکهٔ قبول اورهلم **زاغ ایتدی**
ضمیرمزده مخفی دکلدر که بو شتر میانمزده اجنبیدر و بونده اکلنمکدن
فایده عاید دکل عجالة الوقت بر صیددر که کندو ایاغیله کلمشدر و
ماحضر شیر شکاردر کندو اختیاریله دامه دوشمشدر شیر چون
زاغک بو کلامن اشتدی آتش خشمی مشتعل اولوب ایتدی

نظم عفا علی هذا الزمان فانه   زمان عقوق لا زمان حقوق
فکل رفیق فیه غیر موافق   وکل صدیق فیه غیر صدوق
صد تیرالغت ویقرب بو زمانه رفیق وهمنشینلرینه که شیوه
مکر ونفاق وشیمه غدر وشقاق میانلرینه نطاق المشلردر
ورشته رفق وفتوتی قطع ایدب دایره لطف ومروتدن طشره
کیتمشلردر نظم اهل زمانه را که وفا نیست یارشان   مطلب
وفا که غیر جفا نیست کارشان   سک به ز کرکسان خموشی که
از حیل   جز بر کناره سفره نباشد شکارشان ای سیدی
نقض عهدی نیجه مذهبده جایز کورمشلردر وقتی متانته قبقی
ملمده رخصت ویرمشلردر   هر شاخ پایدار که از تست پایدار
مشکن بدست خویش که آن هم شکست تست زاغ ایتدی بو نامه
ملک بوردوغی معدمات عین صدق ومحض صوابدر فاما حکما بویور
مشلردر که بر عضوی بر نفسه بر نفسی بر اهل بیته بر اهل بیتی بر قبیلیه
بر قبیله‌یی بر شهره بر شهری ذات فرخ پادشاهه که موقع خطرده
اوله فدا ایلمک واجبدر که سلامت سلطان بر اقلیمه فایده رسان
سلامت همه آفاق در سلامت اوست نقض عهده دخی بر مخرج
ع

مطلب ورعایت رفیق

میتردر بر وجهله که صاحب عهدک ساحهٔ ذمتی وصمت غدردن بری اوله وذات شریفی محنت فاقه وزحمت غربتدن
می عتدن خلاص بوله شیرچون بو کلامی اشتدی باش اشاغه
ادب سکوت ایتدی زاغ فی الحال یاران حضورینه وارب
ایتدی قصهٔ شیره عرض ایتدم اکرچه که اولا اسیر کشلک ایتدی
افرا آرام اولدی حالیا تدبیر بودر که جمله مز شیره قتنه واروب
و شیرک درد و محنت و رنج حرارتن اکا وزاغیه وز و دیه وز که مدت
متمادیدر که بز بو پادشاه کامکارک پناه دولت و سایهٔ عدالتنده
فراغ بال و رفاه حالله روزگار کچرورز حالیا که بو حادثه واقع
اولدی مروت مقتضاسی بو دکلمودر که جسم و جانمزی اکا فدا ایدوز
والا کفران نعمته موسوم و سمت مروت و صنعت فتوتدن محروم
اولورز صواب اولدر که جمله مز ملک حضورینه واروز انک شکر
انعام و لطف اکرامن اداقله وز و مقرر ایده وز که بز بو بدنلرمز
غیره قادر دکلوز که جانمز و تنلرمز وجود شریف ملکه فدا
پس یاراندن هر بری ایتسون که لطف ایلیون ملک بو کون حاجتی
بندن ایتسون و سایر مزاجی بر وجهله دفع ایلیون ممکن که
قضیه شره مقرر اوله پس اتفاقله شیر قتنه کلدیلر و بو فضولی

بتمامها انها ایدب آتش تزویرلرنی دم فتنه ایله تیز ایدیلر
ششتر ساده دل وحی انلرک تخییل وتسویلنه الدانوب مواضع
مذکوره اوزره اتفاقله حضور شیره گلدیلر چون بونلر شکر وثنا
وتقدیم ستایش ودعادن صکره فارغ اولدیلر زاغ حیله باز
زبان فصاحتله طوطی وار تکلمه آغاز ادوب ایتدی بیت برشما نوزم
طربده شادمان اول سریر سلطنتده کامران اول برنیازه
لرک احتی ملکک صحت ذات ملکی صفاتنه وابسته در حالیا
چون ضرورت واقع اولدی دفع مضرت ایچون جانمی باشمی
خاکپای ملکه فدا ایدرم وبو جسم نحیف ملکک حوصلهٔ شریفنه
غدا اوسه رمق اولمق رجا ایدرم یاران ایتدیلر سنی اگلد
نه غدای صالح حاصل اولور قرغه نیجک اتک یوق ملکک عائلهٔ
جوعی بجه سنکله زایل اولور وما العصفور وسمه ع توکه تاکه
در ای شماری یاری زاغ چون بونی اشتدی ساکت اولوب
باشن اشاغه اندی بعده شغال وحی اغاز کلام ایدوب ایتدی
بیت ایا شهی که بهنگام کینه رسول اجل زبیخهٔ یو برد روز
نامهٔ اجال مدت مید درکه سایهٔ دولت روزافزونکده
آسیب تاب آفتاب حوادثدن آسوده‌یم حالیا که اول

اول حضرتک ماه جهانی خسوف ضعفه مبتلا اوزره ولمکله ستاره
اقبالی افق حالمدن طلوع قلوب و ملک بی طمعه ادب اندیشه
چاشنت وزحمت مجاعتدن فارغ اولا. سایرلری جواب ویره
دیلرکه دوکک فرط هواداری و محض حق گذاری ز اتمامنک ملک
اتک بو نیاک وزیانکاری در میانه اکه انک تنا و لیله رنج
تزاید اوله بیت درمطبخ شاه فرنکو رانکشتند لاغر صفتان
وزشت خورانکشتند شغال چون بونی کوش ایتدی خاموش او
اولدی کرک دخی دهان تزویری اجوبه ایتدی بیت شه ما اقبال
دولت اوله یارک عدومیی کونی اولسون شکارک بن دخی
دخی نفسی ملکه فدا ادب امیدوارم که ملک خندان خندان بنم
لحمی آرایش دکان دهان و زینت قناره دندان ایلیه بیت قصاب
وار مردم چشمت بنازکی مژگان قناره کرده و دلها بر وزده
یاران ایتدیلر بو سوز محض اخلاص و عین علامت اختصاصدر
اما سنک لحمک مورث مرض خناقدر و ضرر ده قایم مقام ضد
تریاقدر کرک کرو جنکلدی بس شتر کردن فراز کل طویل الحمق
مهارتنی دراز ایدب زبان نیازله کلامه آغاز ایتدی و اداء
وظایف دعا و ثنادن صکره ایتدی بیت ایا شهی که کشاد دست
چرخ فیروزی براستان تو درهای فتح فیروزی بن بو

استانه بنده سی و بو دولتخانه پرورده سی بن شویله که مطبخ ملکه لایق
و معدهٔ شیر بغنه فی الجمله موافق اولم نه محل توقفدر و نه مقام تکلف
بیت برخیزم ز سر کوی تو تا جان دارم ور رسد کار بجان از
سر جان برخیزم **سایرلر متفق الکلمه** اتدیلر که بو سوز فرط محبت و
صدق عقیدتدن فایضدر فی الواقع سنک کلمک غایت لطیف و
خوشگواردر و دماغ مزاج ملکه شربت نبات و چشمهٔ حیاتدن بیادگار
رحمت سکا و احسنت سنک همتکه که ولی نعمتکدن تن و جانکی دریغ ایتمزک
و بو معامله عالمده ذکر جمیل یادگار قودک کتدک **بیت** مت جوانمرد
درم صد هزار لیک چو با جان فتد انجاست کار پس جمله سی شیره
حمله ایتدیلر اول مسکین بر پاره ساکن اولدی تا اعضا و اجزاسن بر بریندن جدا
ایتدیلر و زاغ و گرگ و شغال دوسی اولمش عمره دونب نجه زمان الی اغار
ایتدیلر **بو مثلدن معلوم اولدیکه** ارباب نفاقک تیر مکر و خدنگ تزویری
خصوصا که کمان اتفاقدن گشاد بوله تاثیر ایتمکه اولمز دمنه ایتدی
بو تقدیرجه نه تدبیر ایدرسن و ارباب غدرک دفع مکرلرنده نه فکر ایلرسن **شنزبه**
جواب ویردیکه حالیا بو باب اندیشه صوب صوابدن منحرفدر اما چون
بهر حال جنک ایلاکدن خلاص احتمالی محالدر جنکه جدال و حرب و قتاله
آماده اولمق لازمدر زیرا هر نفسکه حمایت مال و محافظت نفس و عیال
ایچون قتل اولنه زمرهٔ شهداده داخلدر و فیفه حدیث **من قتل دون**

ماله فهو

ماله فهو شهیدر اکا شاملدر اندن صکره اجل مقدر ایرنجه شیرده مقرر
اولورسه باری ناموس و عاری رعایت ایدم و غیرت و حمیتی الدن
قومیوب دنیاده نام و ننک و ذکر جمیل یادکار قویوب کیدم **بیت**
بنام نکو کر بمیرم رواست مرا نام باید که تن مرک است • دمنه ایتدی
عقلا وقت جنکده مسابقت و هنکام حربده مسارعت روا کورمزلر که
بادی اظهارده و مباشرت اخطارده عدم مبادرت طریق اسلمدر بلکه ارباب
حزم اتمام امر خصمه مدارا روا کوررلر و دفع مناقشه ده رفق و ملاطفت
بیوررلر **قطعه** قریب خوش از خشم ناخوش به است بر افشاندن آب
از آتش به است مرادی که در لطف کردد تمام چه باید سوی قهر دادن
لگام **وارباب خرد** و شیرمردان بیشه نبرد عدوی ضعیف عد ایلمزلر که قوت
زوره قادر دکلسه شاید که مکر و حیله ده قاصر اولمیه و زرق و تزویر ایله برآتش
قوبره که شرر ضرری آب تدبیر ایله سکون بولمیه سن خود تسلط شیری نه مرتبه ده
بلوب دورسن **پس انکنغر** عداوتندن تمام حذر اوزره اوله سن عاقله
حریفندن غافل اولمه که هرکسه که عدوسن تحقیر ایلیه و تبعات محاربه دن
اندیشه قلمیه پشیمان اوله نته که موج دریا اولدی طیطویی تحقیر سببیله
شیر نه ایتدی نجه اولمشدر اول **حکایت** دمنه ایتدی راویان ایدرلر که
سواحل دریای هندده طیوردن بر نوع اولورکه اکا طیطوی دیرلر انلک
بر جفتی کنار دریاده مسکن طوتمشلر ایدی لب آبده نشیمن اتمشلردی چون بیضه

موسمی کلدی ماده سی نره ایتدی بیضه ایچون بر محل تدارک ایله
فراغ خاطر ایله ساکن و خوف و خطردن امین اوزره اولالوز نر ا
ایتدی بو خود بیضه ایچون غایت خوشدر که موضع دلکش و مقام
فرح بخشدر بو محل جنت مثالدن حالیا تحویل محالدر ماده ایتدی
بو سوز محل تأملدر که اگر موج دریا حرکته گله و بچه لرمزی بیرده امنه اله
و نتیجهٔ رنج اوقات و ایام مزی ضایع قله اکا نه تدبیر مقصوددر و نه چاره
پذیر نر ایتدی بن کمان ایترم که موج دریا بو جرأتی ایده و بزم بچه لرمزه
عداوتی مقرر قلوب بزه بو اهانتی و اسائتی جایز کوره شویله که اندن
بی سبب بو مقوله حرکت وجوده گله و روا کوره که بزم بچه لرمز غرق بحر
اوله و اندن انصافی ایله بلورز و تیغ انتقام ایله انک حقندن کله بلورز
بیت چرخ بر هم زنم ار غیر مرادم گردد   من نه آنم که زبونی کشم از چرخ
فلک ماده ایتدی کندی حدندن تعدی اهل خرده لایق دکلدر و حددن
زیاده لاف و گزاف ارباب انصافه موافق دکل صورتده عیب اولمون
سن نه قدرت و قوت ایله موج دریادن انتقام مکله تهدید ایدرسن فخریه سنکو
و شوکتله انکله مقابله و مجادله مقدماتی تمهید ایدرسن بو فکری قومان
بیضه ایچون بر محل حصین و موضع حصین اختیار ایله و استماع نصیحتدن
امتناع ایلمه که هر کیمسه که خیرخواهلرک سوزنه اویمیه و ناصحلرک کلامنی قولغنه

قولیه

تومیه اکا اول بلا تیشه که اول سنک پشته تیشدی نزا ایتدی نجه و المشدر
اول **حکایت ماده ایتدی** مکر بر آبکیرده که آبی صفای ضمیردن آینه
کبی عکس نما ایدی و لطافت و حلاوتده عین حیات و سلسبیل نظیر ایدی
اکی بط و بر سنک پشت ساکن اولمشلردی و مجاورتلری سببیله صاحبتی
مصادقته یتمش و همسایه لک همخانه لکه و بیگانه لک آشنالکه یتمش ایدی
بیت خوش است عمر که با ردی دوستان گذرد خوشا دمی که بیاران
دلستان گذرد **نثر** ناگاه دست روزکار جفا پیشه ناخن هجر ایله رخسار
حاللرین خراش و تخمیشه باشلدی و سپهر مینا فام صورت مفارقتی
مرآت اوقاتلرنده اظهاره آغاز قلدی **ع** وای نعیم لا یکدر الدهر
نظم خوش است از جام وصل دلبران می ولی هست از خمار هجر دربی
بدین خون کس نخاید لقمهٔ نان که سنگی بایدش در زیر دندان
اول آبدکه آنلرک مادهٔ حیات و مدد معاشی ایدی روز بروز تفاوت ظاهر
و نقصان فاحش بروز ایتدی بطلر چون مآل حال و حال آبه واقف اولدیلر
وطن مألوفدن فراغت ایدب عزیمت جلای مصمم قلدیلر **نظم** سفر بهتر از آن
که در جای خویش دلش از غم این و آن ابتر است که هرچند
رنج سفر بد بود ولی از جفای وطن بهتر است **نثر** پس دل غمگین و دیدهٔ
نمکین ایله سنک پشته قتنه کلدیلر و سخن وداع و کلام هجرانی درمیانه

مطلب ترجیح جلای وطن

ایتدیلر نظم مارا زتو چشم بد ایام جدا کرد چشم بد ایام چه گویم که جدا کرد سنک بشت جون ساز مسافرت یارانی اشتدی نیوز مفارقتدن نالش ایتدی ودر ودن فریاد ایدب ایتدی بوبو جکر دوزخبر اولور و نه جان سوز شرر بکا سنسز حیات لجه مبتذر در و زندکانی نه وجهله متصور نظم ای بی تو حرام زندکانی خود بی تو کدام زندکانی هر زندکی که بی تو باشد مرکیست بنام زندکانی حالیا که بکا طاقت تصور و داع ممتنعدر ایا تحمل بار فراق نه کیفیت ممکن در نظم مستور سردر وانم زچشم تا نشار و دور دل ز تصور دردی جو بیند لرزانست شعر بطلر جواب ویردیلر که بزم دخی جکرمز نیش خار فرقتدن ریش در وسینه مز سوزش نار محرقتدن بر تونیش اما قرتیب درکه سیلاب عذاب فرقت اب خانه وجودمزی اتش عدمه اورب وفرمن حیاتمزی بادفنایه ویره لاجرم بحکم ضروری حرقت فرقت و کربت غربت اختیار ایدوب ناچار یار غمکسار و دیار بهشت اثاری ترک ایدب کدروز واولا بیت کسی که بیع راضی و لورمی جدا اولمغه یاردن کیدری اختیار له کیشی کندو دیاردن دیکر بکام عاشق بیدل زکوی یار نرفت کسی ز جنت روضه باختیار نرفت سبک فقت ایدی ای یاران مضرت نقصان اب بیم باید صد چند اندر که نیم فی اب حالم فراب زکرم ایدک حق صحبت قدیمی عایت ایدب نودرماندهٔ محنت

اباد بحر اندوه زار و سرگردان قوماك قندهیدرسن كزیله الوك كیدك •

بیت تو جان منی و عزم رفتن داری • چون جان برود این

تن بی جان چكند بطلر ایتدیلر ای یار كریم و ندیم قدیم بزه سندن

مفارقت عذاب الیمدر و محنت عظیمدر مقامده كه آرام ایده وز اسباب

جور و خطر نه قدر موفوردر اولورسه شرف دیداركدن دور و تماشا

ی جمالكدن مهجور اولمحق نه دیده مژده نور قلور و نه سینه مژده حضور

بیت كلشن فردوس سنسز چاه زندانی بزه • كلخن دوزخ جمالكله

كلستاندر بزه نثر بزمده سنك مصاحبتكدن غیری مطلوبمز و مرافقتكدن •

غیری مقصودمز یوقدر • اما نجه ایدالوم كه بزه روی میسر ده سنكله

یوریوب كیتمك و توجهت كران و پای ناتوانله وادی بیابان بی

پایان قطع ایتمك متعسردر سكا دخی بزمله دمساز اولوب فضای

آشیانده پرواز ایلمك متعذردر بو تقدیرجه بزه سنكله مرافقت

و سكا بزمله یولده موافقت نجه میسردر كشف ایتدی بو كاره چاره

ینه سزك رای صوابكزه منوطدر • و بو مشكلك حلی ینه سزك فكر ثاقبكزه

مربوطدر بو خاطر فاترله كه خیالده در بحر اندیشه خسته در و بو ذهن قاصرله

كه بار فراق یاراندن شكسته در نه تدارك قلم و نه تدبیره قادر اولم ع

دل شكسته اولورسه اوله رای و تدبیر درست بطلر ایتدیلر ای یار عزیز

بو بابده بر حیله فكر ایتدك اما سنده حفت علامتن كوروروز و سنی منهمك

وسنک سنکا اولمق احتماللی وار در روز شایدکه بزم فکرمزله عمل قلمیه قلمین
وقرار ایتدوکک عهد اوزره استوار اولمیه سن **سنک بیشا** ایتدکی
بو منیه میدر که بز بنم صلاح حالم ایچون بر تدبیر اختیار ایده سز بن
موجبیله کار قلمیم و کندو منفعت و مصلحتیم ایچون عقد ایتدوکم عهد اوزره
قرار قلمیم **بیت** عهد بستم که سر از عهد نپیچم هرگز شرط کردم که ز شرط
تو تجاوز نکنم **نثر** بطلر ایچنده بر شاطر بودر که چون سنی فضای هوایه گوتوروز
اصلا الکا یا عکسی بره و یا اضطراب ایلمیه سن و مطلقا فتح کلام ایدب
بر متکلم بر کلمه سویلمیه سن ز بر ایر حریف که کوزی بزه راست کله البته بر حرف
البته کرک و تصریح و تعریضله دخل و تعرض البته کرک واجبدر که چندان
عبارت یا اشارتله بر سوز اشیده سن یا خلاف معهود بر وضع و حرکت
مشاهده ایده سن راه جوانی بند ایدب حقه دهانه مهر سکوت اوره سن و
بنک وبده تعرضدن تمام احتیاط اوزره اوله سن **بیت** ایده سن حقه
کبی اغزکی بند مهر اوره سن کیسه مانند سنک بشتا ایتدی فرمان
بردارم **بیت** بخاک پای عزیزت قسم که در همه عمر خلاف ای
منیر تو یک نفس نزنم عهد ایتدیکه اضطراب ایتمیوب هیچ کونه دیه جواب
متصدی اولمیه و ساکت و صامت اولوب هیچ آفریده یه نفیا و اثباتا
تعرض قلمیه پری سیه مرد ز اقصای یونان بد وگفتم ای اکه
برای و هوسی ز مردم چه بهتر ست بهر حال گفت اگر راست بر سی

خموشی خموشی نثر بس بطلر برچوب کبوتر دیدر و میانن سنک بشتک د
دمانه و بردیلر و کن ولر اکی جانبه یا یثوب کبوتر دیلر چون اوچوب
اوجه چقدیلر کدرک برده یه مقابله سنه کلدیلر اهل قریه دن نرنا
و بیر و زن و فرزند و صغیر و کبیر بو حالدن خبر اولدیلر و تماشانه چون
طشره چقوب زبان تعجبله سرطرفدن فریاد اتدیلر که کورک که بطلر کشتی
بچه کبوترلر چون بو صورتک مثالی اول قومک مرآت خیالنده ارتسام
بولمشدی کیدرک غرنوغو غالری زیاده اولدی سنک بشتع برساعت
سکوت اتدی عاقبت مصراع تحمل ایمیوب خلقک سوزینه ایدی
بلی رفیقنک کورلکینه کورکوزینه   نماندم جواب اچون اغزن اچدی ز
اوج هوادن اوجدی روی زمینه دوشدی بطلر اوازله نهر
زنشه اغاز ایدب اتیدیلر ای سخیف ادراک و ضعیف دماغ و ما علی الر
الرسول الا البلاغ دوستلردن نصیحت اتمک و نیکبختلردن اشتمک و
موجبیله ایش اتمک بیت اکا درعاقل اولنلر خردمند   که کوش هوش ایله
ایله اصغا ایده بند   بو مثلک نتیجه سی اولدر کیمه احبانک نصیحتن سمع
قبول ایله اصغا ایتمیه کندی هلاکنه قصد اتمش اولور وجهره و قباحت و
قباحتدن نعاب فضیحتی کتورمش اولور بیت انکس که سخنهای عزیزان
نکنند کوش   بسیار بخاید سر انکشت ندامت   نزاتیدی بو مثلی
استماع قلدم و مضمونه اول دم اما خوف اتمه یرک بلکه و تمام عالمده

الا آمادن غری لنه کورمز و بدل وتر سنده هرکز مرامنه ارزیور
بیمان بوده که موج دریا بزم جانبری حمایت قلور و بر طرفی رعایتی
کنند و لوا رمندن بلور بالضروره ماده اکا اتباع ادب مهم بیضه‌یی
چاک ایدب کریبان حیاتدن باش چقر دیلر دریا متوج ادب انلری
زیردامن هلاکه چکدی ماده چون بو واقعه‌یی مشاهده ایتدی
غرقاب اضطرابه دوشب ایتدی انی خاکسارلته روزکارین بلوردکه
اته اعتماد و هوایه استناد جایزدکلدر اشتدکمی که دمشلر بیت
بو عمر زور بازوبه ایغانمه یله الدنمه وصویه طیانمه نثر چون
جانمزی آتش هجرانله کوبیدردک باری براندیشه ایله که انک شعله
دل ریشه برمرهم اولیشه نثر ایتدی سوزک بلوب شو یله بن بیمانت
اول عهد اوزره مقررم و تمک عهده سندن کلوب موج دریادن
انتقامی الی بلورم بونی دیدی و فی الحال سایر طیورنه خصوصنه واردی
و هر نوعک رئیس و پیشواسن جمع ایدب قصه غصه‌سن انلره شرح ایلدی
و انلردن معاونت و معاضدت التماس قلدی و زبان نیازله
بو ترنمه آغاز ایدب ایتدی بیت احوال دردمندی مالی زنانجت
هنکام دستگیری و وقت عنایت نثر اکر عزیزلر بو واقعه‌ده
همت و نهضت اولمیه‌لر و اتفاق ایدب نیم قادمی موج دریادن
المیه‌لر انک اعتدائی زیاده اولوب من بعد سایرلرک بچه‌سنه قصد ایتسه
کرک چون بو رسم اوزره مقرر و بو قاعده‌یی مستمر اولا الی الابد توالد و تناسل

تنا سلدن قطع امید ایتمك كرك یا باشمز اولوب هر بریمز بر جانبه كیتمك
كرك **بیت** یا بصد خواری بباید ساخت یا خار غمش یا قدم در
در محنت آباد عدم باید نهاد **نثر** طیور مختلفة الطبایع **اولی اجنحة**
مثنی وثلث ورباع بو واقعه‌لی جمعیه‌لی استماع ایدیجك شكسته
بال و پریشان حال اولدیلر عاقبت پر اندر پر و سر اندر سر بر بستر ملال
حضرت سیمرغه عزیمت ایتدیلر **نثر** و صورت حادثه‌یی عرصهٔ عرضه ایلتدیلر
ایتدیلر اگر رعایا غمندن بر وایرسك و ستم دیده‌لرك ستمكارلرندن
حقن الیویرسك فرمان فرمای مرغان **و قهرمان جنود سلیمانی اولمغه**
ارزانی سن و اگر مظلوملر حالندن فارغ البال اولوب دفع
ظالم و رفع مظالمده امهال و اهمال ایدرسك محقق بیلكه رقم سلطنت
سلیمانی صفحهٔ دولتكدن سترده اولوب منشور سلطانی و یرلیغ قهرمانی
غیرك ذمت همتنه حواله اولنسه **نظم** غم زیردستان بخور زینهار
بترسی از زبردستی روزگار **نثر** سیمرغ انلره استمالت ویروب
خدم و حشمیله دار السلطنه‌دن اول غائله‌نك دفعنه توجه ایدوب قوم عال
ایتمك معاونتیله و مظاهرتیله جری الجنان اولوب جانب ساحل دریای
بهنده روانه اولدیلر **نثر** چون سیمرغ بر سپاه هیله حد و غایتی یوق هیچ
بر مستوفینك حوصلهٔ حسابی وفا ایتمزدی و اعداد صفوفی میزان
كمان امكانه صیغمزدی **بیت** همه مبادز و تند و دلیر و خون آشام

همه دلاور و رزم آزمای کینه گذار   فکنده در بر خود درع و جوشن
از بر و بال   کشیده نیزه و خنجر ز پنجه و منقار **حوالی دریاده**
تیشردیلر برید صبا که سلسله جنبان موج دریادر دریایه تیشاردی
چون کندو حوصله سنده سیمرغ و لشکر طیورله طاقت و مقاومت
گورمدی ضروری ططوی بچه لرن نه وردی **بو افسانه یی** تکلمن بیمار
و بو ترانه یی ترنمدن غرض بودر که دشمن اگرچه که بغایت حقیر دخی
اولورسه خوز عدا ایلمک گرک که سوزن کوتاه قامت و ضعف بنیت
اشترا ایتدکه نیزه دراز قد و قوی خلعت اندن عاجزدر حکما بو رمزه مشیردر
که هزار مردمک صداقتی برفردک عداوتنه مقابله ایتمک جایزدر **بیت**
دوستی را هزار شخص کم است   دشمنی را یکی بود بسیار **شتربه**
ایتدی جنگه بن بادی اولوب خصومته بن باعث اولمدن تا کفران
نعمت و عدم مروته موسوم اولمیم اما چون شیر دکه قصد ایلیه صیانت
نفس و محافظت تنده مقدار مقدوری دریغ قلمرن **تا ناصیه حالمی** رقم
خوف و خشیتله مرقوم و سوء غیرتله و عدم حمیتله موسوم قلمیم دمنه ایتدی
چون شیری کوره سنکه یاتورکه طورر و گاه قالقر گاه اوتورر و پنجه سیله
روی خاکی خراش ایدر و بنالن زمینه اورر نخیر و شیری فلکه اتره حشم
و شعله خشمی آتش حشمی کبی علو چکمش له سنکه سنکا قصد ایلمش اوله
و سنک فتکه بل بغلمشدر **شتربه ایتدی معقول** بیوردک و اقعا اگر تو علا

اکر بو علا ایلمک

اکر بو علایمک برسی معاینه اولورسه مرآتنه رخسار یقیندن حجاب
ظن وتخمین مرتفع اولوب بنزک قصد غدرنده شک وشبهه مندفع
اولسه کرک چون آتش فتنه بو جانبدن دخی اشتغال بولدی
دمنه خندان وشادان کلیله جانبنه روان اولدی **بیت**
بی خرد که شاد دلش از غم دیکران بود — صدق ووفا مجو ازو کر همه برکران
بود **کلیله** ایتدی کارنه مرتبه یه واردی ومهمه نه درجه یه اردی **دمنه**
جواب ویردیکه **ع** از بخت شکر دارم واز روزکارهم **الحمد لله که**
اسباب حضور مکمل وفراغت تمام محصلدر وبو کار دشوار کمال
رفق وسهولتله میسر اولدی دمنه بونی دیدی وروزکار
زبان مکافاته بو بیتک مضمونن کوش هوشمندان محفل بصیرته تنبیه ایدر
بیت خوش کرفته‌اند حریفان سر زلف ساقی — کر فلک شان
که بکذارد که قراری کیرند **بس اکسیک داخی** بنز فتنه واردی اتفاق
کاو دخی انلرک عقبنجه کلدی بنز چون براقدن شتربه یی کوردی
دمدمهٔ دمنه دن کار اولوب غرتنه آغاز قلدی وچشم ترحمی
مشتعل اولوب دم استعلا ایله روی زمینه اوردی وغایت غضبندن
چنکالن تیز ایدوب دندانن بربره سوردی **نظم** صاجوب اژدرنی
اغزندن آتش — غضبدن اولدی آتش بکی سرکش یانوب

یاتوب قیردی ایچی حمامه دوندی کوزی خشمیله رنکین جامه
دوندی شتربه یقین وارجق عین الیقین بلدی که شیر
اکا تیر قصدی راست اتدی کندو کندویه ایتدی حکما راست
دمشلردر که خدمتکار ملوک خوف وحیرتده و ملازم سلاطین بیم و
دهشتده همخانهٔ مار و همخانهٔ شیر دیمکدر که اکرچه شیر غابده و
مار خوابده اوله نه آنک شرندن رهایت ور نه بونک
زهرندن خلاص متصوردر بیت مکر ملازمت پادشاه کران
ترسم که هیچ صحبت سلک و سبو شود ناکاه . ناچار اسباب
کارزاری درکار اتدی چون جانبیندن اول علائم که دمنه
نشان وردی معاینه اولدی میانلرنده آتش جدال اشتعال
بولوب حرب وقتاله اشتغال اتدیلر و خروش و افغانی صحن
زمیندن کوش آسمانه یتشدردیلر بیت اولوردی چهره سی کلیله
چاک اول غریوی اشتیه کوه قاف نره دیوی چون
حال بو منوال اوزره مشاهده اتدی دمنه یه متوجه اولوب
ایتدی نظم صد حیله برنک و بو برانگیختهٔ وانکه زمیان کار
بکو بیختهٔ یاران دو صد ساله فرو ریختند این کرو بلاکه تو
انکیختهٔ ای نادان وخامت عاقبتکی کورمیسن وای قباحت
شئامت خاتمکه نظر قلورمیسن دمنه ایتدی نه خصوصده

عقبت

عاقبت وخیمه ملاحظه قلدک ابتدای بو فتنه‌ده که سن اوج یاتدردک

و بو آتش بلاده که سن یالکتامندردک بو کارده یدی ضرر ظاهر

وار در برنسی بودر که بی ضرورت ولی نعمتکی ورطهٔ زحمته اتدک

و نفس ملکی بلای عظیمه مبتلا اتدک اکنجی مخدومکی بی وفالک و

نقض عهد ایله موسوم قلدک و بو بدنامکی اکا روا کوردک اوچنجی

بی سبب قتل کاوه سعی اتدک وانی ورطهٔ هلاکه اتدک دردنجی

اول بی کناهک خوننی کردنکه الدک بشنجی جمیع سپاه سباعی

پادشاه حقنده بدکمان اتدک تمکن که انک خوفندن ترک دیار

اید بر منزله دخی انتقال قله لر وخانمانلردن آواره اولوب

محنت وغربت وبلاء جلاده فرومانده قلالر التنجی سپهسالار

لشکر سباعی عرصهٔ تلف اتدک لاجرم انلرک عقد جمعیتی من بعد

منتظم اولمسه کرک یدنجی کندو عجز وضعفکی اظهار اتدک واول

دعوایی که بو کاری رفق وتلطفله اتمام ایدم دردک باینه

یتشدرمدک غایت غباوت ونهایت غوایتکی کوردکه الفتنة نائمة

لعن الله من ایقظها وعید وتهدیدندن تحرز اتمادک دمنه

ایتدی مکر سن اشتمدکمی اوله که دمشلردر بیت کاریکه بعقل در

نیاید دیوانکی در و بیاید کلیله ایتدی سن بو بابده دستور

خرد اوزرینه وضع اتدک که وقوع بولمدی ودستاری معمار

فکرله نه طرح ایلدک که راست کلمدی تا طریق رفق ولطفی برطرف
قلەسن وخشونت وعنفه محتاج اولەسن بلمزمیدک که رزانت
واندیشهٔ درست جرات وشجاعتدن مقدمدر مصراع کارها
راست کند عاقل ودانا بسخن که بصد لشکر جرار میسر نشود
بکا همیشه سنک اعجابک وغرور رای ناصوابک بودنیای غدار
جاه ودولتنه که عشوهٔ شراب ونشوهٔ شراب کبی نابایندر مفتون
اولدوغک معلوم ایدی اما انی سکا اظهارده تأمل ایدردم که
شاید کیدرک کندک متنبه اولیدک چون اول وادیه قدم نهادک
ودام بادیهٔ ضلالت وهاویهٔ غوانیده حایر دمادم سن دمیدرکه
کمال خرف وجهالت وتمام حمق عمی وتکدن برشمهٔ اظهار ایدم
وقبایح اقوال ومعایب احوالکدن بعضن اکرچه بحردن قطرهٔ
ماموندان ذرهٔ در کالشمس فی وسط النهار سکا اشکار ایدم قطعه
تاکه بدانی که جها کردهٔ نقض وغایتش خطا کردهٔ از همه درهیچ
شمارینهٔ درهمه هستند تو باری نهٔ دمنه ایتدی ای
برادر بدایت عمرمدن تا بوغایته دک کمان اترمزکه بندن بر
قول نامعقول وفعل نامقبول وجود کلمش اوله شویلکه بنده
بر قباحت کورهسن وبر ناستوده صفت مشاهده قلەسن مقتضای
مروت واخوت بودر که لطف نیته ده تقصیر کورمیەسن وحسن نصیحتدن

مسامحه روا

مسامحه روا کورمیه سن کلیله ایتدی سنک معایبنی آکت و
قبایح صفاتکی اولقدر چوقدر که نطاق حصر وضبط وکسر وبسطه
احاطه احتمالی یوقدر **اول بوکه کندوکی بی عیب** تصور ایدرسن
بردخی بوکه کفتارکی کردارک اوزره راجح طوترسن پادشاهه
بوندن ضرر واضح نسنه یوقدر که وزیرنک قولی فعلی اوزره راجح
اوله ومشهوردر که اهل عالم قول وفعلده درت قسمه منقسمدر **اول**
بودر اول طایفه درکه ایلمیه سویلیه بو شیمه منافقان وصفت
بخیلاندر **ایکنجی اولدر که ایلیه** وسویلیدن ایلیه بو عادت
جوانمرداندر وخصلت ارباب مروت واحساندر **اوچنجی اولدر**
که سویلیه اندن ایلیه بو سیرت اهل معاش وسمت اوساط
اشخاص نوع انساندر **دردنجی** اولدر که نه ایلیه ونه سویلیه بو
بو خصلت دونان وصفت خسیس تماندر پس اول طایفه دن
سنکه کردن اولترین زیور افعاله آرایش قیلرلر بن سن ربارکه
سنک احوالکی تفحص واوضاعکی تفرس قلدم **قولک فعلک** اوزره
راجح وجهلکی فضلک اوزره غالب بولدم هنر سنک قولکله بو
فعل خطره مباشر اولمشدر شیله که عیاذاً بالله اکا بر آفت تبیه
بو ولایتده هرج ومرج ظهور ایدب شورش واضطرابدن رعا
یانک حضوری اوجیره وتمام نفوس واموال مخاطره تلفه وورطه

نا راجه دوشوب کلیله بو افعالک وبالی طوق لعنت اولوب بوینک
کردنکه کچدی **نظم** هرکه بدکار یا بد اندیش است   روی دیگر نیکی
نکی نبیند   هرکه شاخ مضرتی کارد   میوهٔ منفعت کجا چیند
دمنه ایتدی وزیر ناصح ایدیم ملکک بوستان حالنده نهال
نصیحتدن غیری نسنه دیکمدم و تخم اندیشهٔ منفعتدن غیری حبه
اکمدم   کلیله ایتدی بر نهال که اندن بو نوع ثمره ظهوره کله کوررسن
بیخی بر کنده اولمق یکدر و بر دانه که بو معقوله نصیحت قله نتیجه سن مشاهده
قلورسن خاکله طوطمق یکدر • اول سنک قولکدن نه منفعت حاصل اولور
که حلیهٔ عملدن عاطلدر و علم بی عمل فی المثل موم بی عسلدر و گفتار بی
کردار درخت بی برگ و بار کبی لایق نادر **نظم** علم کر اعمال نباشدش
نیست   کالبدی دارد و جانیش نیست   خاصه زهر آید شجر علم
درخت وعمل اورا ثمر   شاخ که بی میوه بود ناخوش است   مطبخیان را
درد آتش است   **اکابر فضایل** شیم صفحات دفاتره قلم کرم ایله
رقم سورمشلر که هیچ نسنه دن فایده میسر دکلدر قول بی عمل و مال
بی جود و علم بی صلاح و صدقه بی نیت و زندکانی بی صحبت و پادشاه
اکرچه که فی حد ذاته عادل و کم آزار اوله • وزیر بد نیت و ناپاک
طبیعت اولنک منافع عدل و رافتی رعایادن منقطع قلور و اول بدخوی
مظلومک قصهٔ بر غصه سی عرصهٔ عرضهٔ سلطانیه تقدیم اولنور نه که بر حسنه

ناپاک

ناپاك و آب ناپاكده صورت محكك معاينه اولنمز هيچ بر شيء در فتنه
فضاكه آتش عشق خاشاك وجودنه تيشه اكال اوزاتمز و اقدام
اقدامى اكنك براننه در ازاتمز **بيت** رسيده ام من تشنه جگر بچشمه
بچشمه صافى ولى چه سود كه ياراى آب خوردن نيست ومنه ايدى بم
بم بو طريقه سلوكدن مقصودم وصول شرف خدمت ملوك ايدى بحمد الله جد
كه مأمول حسن وجوه اوزره حصول بولدى بعده بنده يه لايق اولان حسن
خدمت وصدق استقامت وصيانت حق ولى نعمت ايدى **اوكى**
بقدر الطاقه دريغ اولنمدى كليلر ايتدى اركان كاردان و وزراء كافى
و كاركذار زينت و زينت ملوك ملوكدر اما بن لرشنكه عزلر مراتب
ملكدن دور و مهجور اوله وسن ارجعته سلطنت ومشار اليه مملكت اولوب
تقرب حضرت سكا مقصور اوله بو خصلت غايت غباوت و فرط جهالتدن
ناشى در **سلاطين** هيچ نسنه ايله و بر كمسنه ايله مقيد اولمق ممكن دكلدر
بر نسنه سلطنت مثابه ربته حسن وجمال در نته كه بر محبوب دلاويزك عاشق
افتاده سى زياده اولدقجه ظهور جلوات حسنى افزون اولور سلطانك هر
چند كه اعوان و انصارى وخدمتكاركذارى بسيار اولور كثرت خدام
و وفرت حشم سبلى متزايد اولور بو سوداى خام كه عرصه دماغكده مقام
المشدر امارت نهايت بلاهتدر وعلامت غايت سفاهتدر **نته كه**
حكما بيورمشلردر علامت حمق ميش نسنه در غيرك مضرتندن كندويه منفعت

قلمق وبی ریاضت عبادت ثواب آخرت رجا ایتمک وخشونت
وخصومتله معاشقت فنایه مباشرت ایتمک وراحت وحضورله
دقایق علومه وقوفه عثور قصد ایلمک ونقض حقوق ونقض عهودله
ناسدن صداقت توقع ایتمک ای دمنه بن بو سوزلری سکا فرط شفقتدن
ونور مجتهدن سویلرم عین الیقین بلورم که سنک شب تیرهٔ شقاوتک بیم
ضیاء شمع موعظتمله روشن اولمق ممتنعدر ممکن دکلدر وظلمت جهل
وکدورت حقد وحسد که طینتکده سرشته اولمشدر ونیر پرتو انوار نصیحتمله
مرتفع اولمق ممتنعدر بیت باب کوثر وزمزم سفید نتوان کرد
کلیم بخت کسی را که بافتند سیاه . بو مثله سنک مثلک ایمان اول شخص
مثلیدر که اول مرغه ایتدی که رنج بیهوده چکمه وتخم نصیحتک زمین شوره
اکمه وصددهٔ استماعده اولمیه کلامک ضایع ایتمه اول قبول ایتمدی
وعاقبت انک هراسن بولدی دمنه ایتدی نجه اولمشدر اول حکایت
کلیله ایتدی روایت ایدرلر که بوزینه جماعتندن بر کروه بر کوه‌ده اولورلردی
وانک میاه وکیاهنه روزکار کچوررلردی قضای الهی بر شب تیره‌ده
که خود لر بحر بصر تتدن تیره ایدی لشکر سرما اول میمونلرکه آرام وصبر و
سکونن یغما وکثور دوران پروننه استیلا قلدی وصدمت صرصر
زمهریردن رکلرنده قانلری وتنلرنده جانلری فسرده اولدی بیت
الی دوشمندی سرمادن چنارک ایاغی دونکمشیدی چشمه سارک

اولوب بر دشتادن منجاب بو قورقودن هوا کیمشدی سحاب

بیچاره‌لر شدت هوا و سورت سرمادن زیاده مضطرب اولدیلر و آسیب برف و باران و تکرک و طوفاندن پناه طلب ایدب اطراف کوهی طواف ایدرکن ناگاه بر طرفده بر منفا پاره‌سی بولدیلر بریوق ولمعانی سنبله آتی آتش کمان قلدیلر **و حمالة الحطب** و از هیزم جمع ایدب آتک کرداکردنه اوردیلر و آغزلریله دمبدم افردیلر گرداو حوالیده بر درخت اوستنده بر مرغ بو احوالی مشاهده ایدروب فریاد ایدرکه یاران بو هوادن گلک که بو آتش دکلدر دم سردله آنی گرم ایده مزسز صوق دمر دوکرسز رنج و دردله اول سنک سختی نرم ایده مزسز انلر بونک کلامنی استماع ایتمدیلر و اول کاری فایده‌دن امتناع کوسترمدیلر **اتفاق بو اثناده** برادم حقه کلدی انلری بو حال اوزره و حالترن بو منوال اوزره مشاهده ایدجک مرغه بنزو نصیحته قصد ایدوب ایتدی ای مسکین زحمت چکمه و تخم نصیحتی بیهوده پرداکمه و نفسکه اینمه که بونلر سنک نصیحتکله منتفع اولمزلر و سنک گفتارکله بو کارلی مندکاردن فراغت قلمزلر سن رنج بیهوده چکوبن و نفسکه تعذیب بلافایده ایدرسن **بیت** چو سندان زباندن نیز اولدد نه حاصل کم دوکرسن آهن سرد بو مقوله کمسنه‌لرک تربیت و تقویتنه سعی ایلک و انلردن رشد و صلاح و فوز فلاح رجا ایتمک اکا بکزرکه تخم

حنظلدن بال شکر اومه‌سن و زهر هلاهلدن خاصیت تریاق فارق
طلب قلمه‌سن **نظم** هرکه دراصل بدنهاد افتاد هیچ نیکی ازو
مدار امید زانکه هرکز بجهد نتوان ساختن از کلاغ سپید
و باز سفید مرغ انک کلماته التفات ایتمدی کلامنی بعد
ما دن استماع ایدوب مرغ صنوبر غایت شفقتندن بالای
درختدن اشغه اندی تا مضمون نصیحتن ابلاره اعلامه زیاده
اهتمام ایلیه وانلری اول رنج بیهوده‌دن خلاص ایده سعی تمام
کوستره **فی الحال** میمونلر مرغ عاجزه اوشه جمع اولدیلر و اینکنه یره
یا صدمهٔ ضرب باشی تننده‌ن جدا قلدیلر نتیجه سنک حالی همان اول
منوال اوزره درکه بن کندو اوقاتمی ضایع ایلرم وبی فایده کلام
سویلرم با وجود که سکا نفعی یوق بکا مضرتی احتمالی واردر **نظم**
کر مستمع قبول نصیحت نمی کنید بیهوده یاربردل نازک چرا نهی کفتی
بربراق سعادت سوار شو تا دل رسی بمنزل و از رنج وارهی
نشنید و همچنان بره خویش میروی بکذر که تا پیاده بمانذ ز راهی
دمنه ایتدی ای برادر اکابر فضیلت کثرت وعظ و نصیحت باشندن شرطا فصله
امانی یرنه کتورمشلردر و میل مداهنه‌دن احتراز کوسترمشلردر اهل
اقامت مراسم مواعظ و نصایح لازمدر خواه مستمع سمع قبول‌له اصغا ایده
و خواه ابا ایلیه **نظم** مدار پند خود ازکس هیچکس دریغ مکن اکرچه از طرفی

ا اکرفت وا کوه باران قطرهٔ سحاب بقصر بود متمع
اکرچه در دل خارا نمیکند تأثیر **کلیله ایتدی** بن منافع نصیحتی
سندن دریغ ایتزم اما نه فایده که سن اساس کارکی مکر و حیله اوزره
بنا قلوب در رسن و افکارکده استقلال و استبدادی تخم نهاده دیب
دورسن بئس الاستعداد الاستبداد بر وقت نام اوله سنکا ندا
فایده ویرمیه و طاشرله دوکوب ناخن بلا ایله روی سینه کی فراغ
ایده سن سودمند اولمیه مرکسه که بیعات مکردن اندیشه ایتموب حیله و
غدری کندویه پیشه ایلیه **عاقبت و خاتمه** و خاتمتی شآمتنه تیشه و
آخر الامر کرداب ندامت و عقاب ملامته دوشه نته که اول شریک
عاقل دوشدی و حباله حلیه سی حلقه خلقه دام بلا اولدی شریک
غافل صدق و استقامتی برکاتیله مراد مقصودینه ییتدی دمنه ایتدی نیجه
اولمشدر اول **حکایت** کلیله ایتدی روایت ایدرلرکه ایکی شریک واروی
بری عاقل و بری غافل بری فرط ذکا و کمال فهم و زیاده برمرتبه ده ایدیکه
سحر و تدبیر و مکر و تزویر ایله آیی چوباندن و مرغی طیراندن قوردی و در
عقلله صفحهٔ امروزدن احوال فردایی بر براو قوردی اکا تیز هوش دیرلر
دی و بری دخی کمال نقصاندن و غایت ناداندن سود و زیان
میاننده تمیزدن عاجز ایدی **اکا خادم** دیرلردی بونلر سیاحت
هوایی و تجارت سودایی دوشب موافقت و مرافقتله سفره توجه ا

اتدیلر و مراحل و منازل قطع ایدب کتدیلر قضای الهی ایدرکن یولده
بربدره دینار خالص عیار بولدیلر تمام و انی غنیمت عظمی و نعمت
مستوفی بلوب متوقف اولدیلر شریک دانا ایتدی ای رفیق عجب سودا
بیت سود ناکرده در جهان بسیار اولی بودر که سودای سفردن فراغت
ایدب بو بدرهٔ زر ایله قناعت ادب کنوز و بو نعمتی غنیمت بلوب صحبت
و سلامتله کوشهٔ کاشانه مزه کیده وز **نظم** چند گردی بهر عالم گرد زر
بیش گردد زر شود غم بیشتر کاسهٔ چشم حریصان پر نشد
تا صدف قانع نشد پر در نشد **مرسل** کرو دوندیلر شهره قریب بر منزلده
اتدیلر شریک غافل ایتدی ای برادر کل بو غنیمتی برابر قسمت ایده لوم
و دغدغهٔ شرکتدن خلاص اولوب حصه لرمزی مصارفمزه صرف ایده لوم
شریک عاقل دیک تزویری آتش تدبیر ایله قیندوب جواب ویردیکه حالیا
فکر قسمت سمت استقامتدن منحرفدر بو بابده رای صواب بودرکه
خرج ایچون محتاج اولدوغمز قدر اخراج ایدب باقیسن احتیاط ایله
بر جایده ودیعت قویه وز بر قاچ کونده بر کلوب بو منوال اوزره بر
مقدارن آلوب بقیه سن انده محفوظ قله وز تا آندن بعید و سالم
قریب اولا **شریک غافل** بو افسونله فریفته اولوب افسانه سن حسن قبوله
تلقی قلدی و وجه مذکور اوزره بقدر الاحتیاج بر مقدارن اخراج
ایدب باقیسن بر درخت دیبنده دفن اتدیلر و شهره کلوب کتدیلر
بیت بر سحر که چرخ شعبده باز حیله صندوقن ایلدی بر باز

اول شریک که دعوای ذکاوت و حسن تدبیر و لطف تدویر ایله بنیه
اقامت ایدردی او درخت طرفنه واردی دفینه‌یی تماما قبضهٔ
تصرفنه آلدی شریک آخر بو حالدن بیخبر ایدی اولان نقدک وجهنه
مشغول اولوب کدر آخر خلعتی تمام ایدی ضروری شریک عاقله
وارب حالن اعلام ایدب ایتدی ای برادر کل اول دفینه‌دن فرح
ایچون حصه اخراج ایدلوم که ضرورت جانمه یتدی تیزهوش تجاهل ایدب
نه محل ضرورت و نه مقام منتدر کل کیدلوم دیدی اتسی دخی معتاد موضع
موعوده واردیلر اولقدر که تجسس و تفحص ایدب ارادیلر نقددن زیاده
خبری عین و اثر کورمدیلر تیزهوش فروش ایتدی و کریبان جارنی
محکم طوتدی که بو زری ایلتدن سن ایدک سندن غیری بر فرد بوکا
مطلع دکلدی بیچاره هرچند که فریاد ایتدی ایمان و غلاظ و شداد ایله
مفید اولمدی القصه قضیه مجادله‌دن محاکمه و منازعه‌دن
مرافعه‌یه واردلر تیزهوش شریک غافلی محکمهٔ قاضیه کتوردی
و مضمون قصه و فحوای قضیه‌یی سمع قاضیه یتوردی حاذم معاونت
الله دیمک قاضی تیزهوشدن صدق دعوی و صحت مدعاسنه
بینه طلب ایتدی تیزهوش ایتدی ایها القاضی بیت هرجور
ز عمر خویش که برمسند قضا احکام عمر تو بدرازی مسجل
بتم اول درختدن غیریکه زرانک دیبنده مدفون ایدی شاهدم یوق در

امیدوارم که اول قادر بر کمال او درخته که حافظ مالدر اصم مادرزاد
کبی ابکم و لال ایکن شجرهٔ کلیمی الله کبی قوت و نطق مجال مقال ویره
و بو خاین لی انصافک که مجموع دفینهٔ الوب بنی محروم ایتدی خیانته
اقامت شهادت قله قاضی بو سوزدن متعجب اولدی و قیل و قال
بیاردن صکره بونک اوزرنه قرار قلدیکه علی الصباح قاضی
بالذات بای درخته حاضر اولوب درختدن اقامهٔ شهادته ناظرا
اوله و شهادتی مدعای تیزهوشه موافق واقع اولورسه موجبنجه
حکم ایدوب قضیه فصل بوله پس شریک عاقل خانه سنه کلوب تمام
قضیه یی پدرینه عرض ایتدی و روی کاردن رفع حجاب ایدوب ایتدی
ای پدر سنکا اعتماد ایدوب خیال شهادت درخت ایتدم و موافقتک
امیدینه بو نهال حیله یی بوستان قضاده دکدم بو مهمک اتمامی سنک
حسن اهتمامکه وابسته در اکر موافقت بوره سن بو قدر دینار و بوندن غیری
بو قدر دخی اله کتوره وز بقیهٔ العمری فراغت و رفاهیتله کچوره وز پدر ایتدی ای
فرزند بو امرده بکا متعلق خدمت نه در و بنم اهتمامیمه وابسته نه نسنه در پسر
ایتدی اول درخت معتل خلال اجوف مثال مجوفدر و تجویف درونی
بر مثابه ده در که میاننده ایکی شخص اولمق پنهان متصور بو کیجه لازمدر
وارهسن اول درختک درونه کیره سن یارن که قاضی کله درختدن شهادت
طلب قله رسم شهادتی کما ینبغی یرینه کتوره سن پدر ایتدی ای پسر حیله و مکر
وازکل فرضا که خلقی فریفته قلدک خالقی نیلرسن بر تقدیرکه سحر تزویرک

قاضی

قاضی شهره تا شیرایده حاکم محکمه دمنه حیله تدبیرایدرسن رباعی
تیرت همه دارای فلک میداند کوموی بموی ورک برک میداند
کیرم بزرق خلق جهان بفریبی بال وچکنی که یک بیک میداند
ای بابا مکر واحتیاله که بنه صاحبنه وبال اولمشدر وخرابی سناکا
عاید اولوب انی سواو برده دیرین قلمشدر بن خوف ایدرم که سنک
نکک همان اول غوک مکری کبی اولا بیدا استفسار ایتدیکه نجه اولمشدر اول
حکایت بارر ایتدی روایت ایدرلر که بر غوک بر مار جوارنده وطن
طوتمشدی واول قوی خونخوار مکنی قرینده نشیمن اتمشدی هرگاه که غوک
بچه بیدا قلسه مارچه لرین بر بدنشکار ادردی و دل غوک آتش حرمانله بریان
وخنجر هجرانله افکار ایدردی مکر که بو غوکله برخرچنک میاننده سررشته مصادقت
مبرم ومستحکم اولمشدی بر کون غوک خرچنک قاتنه کلوب ایتدی ای
رفیق موافق بنکا بر تدبیر لایق فکر ایله که خصم قوی ودشمن غالبم واردر نه
انکله بن مقاومت ایدب بو مقامده اقامت متصوردر ونه بو دیاردن فراغت
ایدب برجانبه نقل و رحلت میتسر زیرا که ساکن اولدوغم فضای فرح بخش نزهتنما
ای دلکش بر مرغزاردر که سواد مینا رنکی روضهٔ مینوکبی روح افزادر و
برچشمه ساری درکه نسیم دلکشی مثل طرهٔ حوراکی عنبربوی وعطرسایدر نظم
حوالیسی سراسر کلستاندر کلستان جا بجا آب روانلر اوکو

اولوب رشک ارم مرغزار گلستانی صوینه تشنه اباندگانی
هیچ عاقل کندی اختیاریله بوجلین منزل ثبت ایتمی قویب
گیتمز و ارادتیله قلبین بو نمونهٔ فردوس برینیدن تفریق ایتمز **بیت**
جای من کوی مغانست چه زیبا جاییست هیچ عاقل بجهان ترک چنین
جا نکند **فرخکنا ایتدی** عم یمه که خصم توانایی کمند حیله ایله بند ایتمک میسردر
و دشمن غالبی دانهٔ فکر دام مکر ایله چلکمک ممکندر **بیت** که هیچ دنیاده بر بیمز
ایش اولمز نوله کم آدم اکا چاره بولمز غوک ایتدی سنک بو باره
کتاب حیله دن نه مثله یادداشتک وار و بو خصم بداندیشک دفع غائله سنه
نه چاره فکر ایدرسن فرخکنا ایتدی فلان محلده اژدرها کردار بر سوسمار
خونخوار واردر کرکدر که بر قاچ ماهی دوتهسن و سوراخ سوسماردن منزل
ماره دک بر بر اتهسن مقرردر که سوسمار ماهیلری بر بر التقاط ایتسه کرک **و چون**
سوراخ ماره ایره لاجرم اول دخی بن دندان سوسمارده قرار ایتسه کرکدر که
و سنی انک شر شریرندن و ضرر زهرندن خلاص قیلسه کرک غوک بو تدبیر
موافق تقدیر ایدی ماری هلاک ایتدی و چون بو قضیهدن اوزره ایکی اوچ
کون کچدی سوسماره بو داعیه دوشدی که طلب ماهی ایچون حرکته کله و اول
صورتیله عادت قلمشدی عادة قله پس همان اول طریق اوزره که بوندن سابق
قدم مراد ایله الکا سالک اولمشدی روانه اولدی و چون مار ماهیدن اثر
بولمدی عاقبت غوکی جمیع بچهسیله افطار ایتدی **بیت** تو از چنگال گرگم در

دزد بودی که دیدم عاقبت کرکم تو بودی **بو مثلی کتوردم** تا
بله سنکه سرانجام حیله کرفتارلکدر عاقبت مکر وغدر خاکسارلکدر
بیت تو سک مکر وحیله وادیسنه کام بلا دامینه دوشرسن سرانجام
بس ابتدای ای پدر سوزکی اوزاتمه ودور ودراز اندیشه ایتمه که بو کارا
اندک مؤنت بسیار منفعتدر عاقبت بیچاره‌لی حرص وطمع مال و جهت
عیال بر منزلدن ودیانتدن بادیهٔ جور وجنایته چکدی **وتمام اموالکم و**
اولادکم فتنة طنطنه‌سی تیشدی طرتومرونی برطرف قلوب بساط تقوی
بالکلیه دوردی وبو مقوله امرکه شرع وعرفده محظور ومنکردر ایدی ارتکابی
روا کوردی واول شب مظلمده اول بر ظالم پای درخته واردی و
میان مجوف بوبوب جوفنه کردی **علی الصباح که** قاضی روشن رای
آفتاب محکمهٔ آسمانده پدیدار اولدی وخیانت صبح کاذب روز
روشن کبی عالمیانه آشکار اولدی قاضی وسایر مشاهیر شهر پای درخته
خطاب ادب حاضر اولدیلر وخلق انبوه کروه کروه صف بصف ودیدهٔ
تعجبله ناظر اولدیلر قاضی جانب درخته خطاب ایدوب صورت دعوای
مدعی وانکار مدعی علیه شرح ایتدکدنصکره کیفیت حالی استفسار قلدی
درون درختدن بر آواز کلدی که مالی حازم الدی واول ظالم تزویرشیوه
ظلم صریح ایلدی قاضی متحیر اولوب برزمان تأمل ایتدی وفراستله جرم ایدنک
میان درختده بر شخص پنهان اولمسنی اخراج تدبیرینه محتاج در **بیت**

سر هر نقش که از چشم خرد پنهانست   چون در آئینهٔ تدبیر نگردد ظاهر
پس فرمان ایتدیکه تا هیمهٔ فراوان درد لر و اطرافنه آتش سوزان
اوردیلر **مرد حریص پر زمان** غیرت ایتدی چون کوردیکه کار جاننه
و کارد استخوانه یتدی امان طلب ایتدی قاضی امان ویروب
طشره چیقدی استمالت ویردی و حقیقت حالی صوردی بر نیم سوخته
صورت واقعه یی کماهی عرض ایلدی قاضی کیفیت واقعه یه واقف اولوب
حازم حزم دلک براءت ساحت و عفت و صدق و امانتین و تزویر سک
جور و جنایتین و غدر و خیانتین خلایقه اعلان و اعلام ایلدی **اتفاقی**
بو اثناده پیر با تزویر درد خجلته تحمل ایده میوب رخت جانی اقامت
جهان فانیدن کوتریب سرای جاودانی یه رحلت قلدی و حرارت نایرهٔ
دنیا ایله شرارت عقبایه اتصال بولدی **پس بدکو مراد بلیغ** کوروب
زجر عنیف چکدکدن صکره باز مرده سن کردننه الوب کتوردی بشهره کتوردی
و خرم ساده دل برکت صدق و امانت و میامن حسن استقامتله اول
حصه سن الوب سرانجام مهماتنه قیام کوستردی بو مثلی کتوردم تا بلکه
عاقبت مکر ناپسندیده و خاتمت غدر شوم و نکوهیده یه **نظم** هر که بادر
مضیق مکر نهاد   عاقبت سر بباد خواهد داد   حیله ماریست که او
دو سر دارد   هر یکی کونه کون خطر دارد   ان سرش خصم را
کمند دلیش   وین رساند ضرر بصاحب خویش   **دمنه ایتدی** مکر بن

بنم فکرمه مکر نام ویردک اوله وتدبیرمه حیله وتزویر لقب قلدک اوله
امابن بو مهمی تدبیر صایبله بو درجه یه کتورب دوررن وبو اصل کار
دشواری فکر ثاقبله بویله آسان قلب دوررن **کلیله ایتدی** بن عجز رأیه
وضعف تدبیره اول مثابه ده سنکه زبان اتک تعبیرندن قاصر در و خبث
ضمیر وغلبه حرصده بر منزلده سنکه بیان اتمکدن اسنده مقصر مخدومم قولی
نعمتکه منفعت ومکر وحیلک بودر که کوررسن کوره سن که عنقریب انک
وبال وتبعه سی سکا نجه ارسه کرک **ومقدمات نفاق** وشقاقک
نه نتیجه ویره سه کرک دمنه ایتدی دورویلکدن نه زیان که کل رعنا
دورویلک سببیله زیب وزینت بستان در ودوزبانلکدن
نه باک کلکه کلک تیر دوزبانلک واسطه سیله مال وملکه پاسبان در

بیت
تیغ که یکروی ز خوار گذر صنعتی — شانه ایکی یوزلودر کیسوی دلبرده یری

نظم
خون میخورد چو تیغ درین دور هرکه او — یکروی ویکزبان بود از پاک کوهری
انکس که همچو شانه دوروییت وصد زبان — بر فرق خویش جای دهندش ز دلبری

کلیله ایتدی ای دمنه زبان آورلکی قوکه سن اول کل دوروی دکلسن که
مشاهده جمالکله کلشن دیده روشن اوله بلکه اول خار دل آزارسن که اندن خلقه
ایذا واضراردن غیری نسنه واصل اولمز واول قلم دوزبان دکلسنکه
اسرار ملک وملکوتدن خبر ویره سن بلکه اول مار دوزبانسن که زخم زبانکدن

زیرزبانندن غیری نسنه حاصل اولمز دمنه ایتدی تیز تغیر و تبوز
ایتدک شاید که بینر شترﺑﻪ میاننده بنای مصادقت نیه نیتیاد
و نه خانهٔ مصالحت آباد اوله • کلیله ایتدی دکلک احتمال خیال محالدر
مگر سنک معلومک دکلدر که • اوچ نسنه برقرار در اوچ نسنه واقع اولمدن
اما بعد الوقوع قراری قبیل ممتنعاتدن وثباتی مقوله مستحیلاتدندر اول
اب جشمه وکاریز اول بان شیرین ولذیذ اولور که بحره واصل اولمیه
دریایه اتصالی بوله بردجی اندن لذت وعذوبت امیدی محال
اوله ایکنجی حال متعلقات وخویش جندان صلاح پذیر اولور که شریر و
بداندیش انلرک میاننده تغیر وتشویش ویرمیه • اما جون ارباب نفاق
انلرک میاننده نفاقه رخصت بوله لر من بعد انلردن امید وفاق وا
اتفاق منقطع اولوب بربرندن متنفر اوله لر اوچنجی مشرب مصادقت
ومصاحبت اول وقته دک صافی اولور که مردم سخن چین وفتنه انگیزک
کلام نفاق آمیزی استماعندن امتناع قله لر جون مردم دوروی
ودوزبان ایکی صدیق صادق میاننده افساده مجال بوله بعده اگر
دعوای محبتده اعتماد وادعای صداقتده اعتقاد جایز دکلدر من بعد
کاو وفرضا که شیرنجه بیزدن خلاص اوله ممکن میدر که انک تلطف وتملقنه
اعتقاد ایلیه ویا مصاحبت ومصادقته رغبت گوستره فرضا که بالفرض
بابینلرنده ابواب مخالطت مفتوح اوله هر بر بریک قلبنده اول عداوتدن گدر

واوچنجی

واوج احتدن نثر قالمه کرک **بیت** چون رشته کسست می توان
بست لیکن بمیان کره بماند دمنه ایتدی بن ملازمت شرفندن
فراغت یارب کوشهٔ کاشانه ده معتکف اولسم معقولمدر ودست ارادتله
دامن صحبته تشبث ایدب سر غزلتی کریبان خلوته چکلم حضور کده معقولمدر
کلیله ایتدی حاشا که بن بر دخی سنکله مصاحبته رخصت ویرم و یا سنکله
مرافقتکه من بعد رغبت کوسترم بن همیشه سنک مصاحبتکدن ترسان و هراسان
نم و بو سبته سنک مصاحبتکه قلبمله انکار ایدرم **علما دیمشلردر که** مصاحبت جاهلدن
وفاسقدن اجتناب واجب و خدمت عاقل وصالحه التزام لازم در مخالطت
اهل فسق و فجور تربیت ماره بکزر که هر چند مار کیر انک تعهدنده زحمت چکر آخر
لعاب دهانی و زخم دندانندن چاشنی طاتیه کرک و ملازمت اهل علم و
صاحب صلاح طبلهٔ عطاره مشابه در که متاعیله تمتع بولنمزسه باری روایح
فوایحی مشام جانی معطر ایتسه کرک **بیت** هر کمک که رفیق ناصح اولا
نه قدر طالح ایسه صالح اولا باش چو عطار که پهلوی او جامه
معطر شود از بوی او چند چو آتش که آهنگران دود شراری
دهی از هر کران **سندن نه طریقله** امید وفا و خلوص و صفا متصور درکه
بر پادشاه که سنی بر مرتبه ده عزیز و مکرم و نامی محترم قله که انک تمایه
دولتنده آفتاب وار ارتفاعی اوردن و استان آسمان

روا

شاننه انتساب ايله باي افتخاري فرق فرقدانه قويه سن بو معامله لي كوردك وحقوق اكرام و عاطفه دن عقوق وكفران نعمته تبديل قلدك

نه از حق نه از خود ترا شرم باد نه از مردمت نيز آزرم باد

بن اكر سن اصل ناكسدن انقطاع اختيار ايدم فرد وارجمند معذور طوتسه كرك واكر سن مقوله ناكسدن بعد المشرقين فرار ايدم عقل صواب بين استصواب اتسه كرك **نظم** قطع صحبت كردن از ياران صعوري خوشتر وز حضوري ناموافق بي حضوري خوشترست

همدمي كز صحبتش خرم نكردد خاطرت زانچنان همدم بصد فرسنك دوري خوشترست

نته كه مصاحبت اخيار وابرارك منفعتي بسيار در مجالست اشرار وفجارك مضرتي بيشمار در بلى تميز لرله صحبتك تاثيري تيز اولور وضروري ازمنده وجود بولور پس اول كمسنه كه عاقل وكامل اوله كركدر كه مصاحبتي مردم دانا وستوده معاش وراست كوي و نيك خوي ايله اوله و همدم كذاب وخاين و بدخوي و فاسق و فاجردن اجتناب قله **نظم** جو نتوان در بروي خلق بستن بخلوتخانه تنها نشستن

رفيق نيك بايد كرد حاصل كه صحبت را نشايد هر سيه دل

مراهست اين سخن از عاقلي ياد كه رحمت او برروان پاك وباد

كه با بي دانشان هركس كه شيند ز ياربيشان با فرزند يكوفت رد

هر كمسه كه يار نا اهل ايله مصاحبت اختيار قله

ویار نادانله متنظهر اوله اکا اول واقعه تبیّنه که اول باغبانه یتیشدی
دمنه ایتدی نیجه اولمشدر اول **حکایت** کلیله ایتدی قدیم الزمانده
بر باغبان واریدی که سرمایهٔ عمرنی عمارت باغ بستانه صرف ایتمش
و بضاعت قدرتنی زراعت گل و گلستانه بذل ایلمشدی عمری حاصلی
بر بوستان فردوس نشانی واردیکه نزهت اشجاری دیدهٔ باغ ارمه خاک
حسرت برقمشیدی **و لطافت ازهاری** سینهٔ باغ خورنقه داغ غیرت
یاقمشیدی الوان انوار ابتکارنده جلوهٔ طاوس ظاهر و اوراق ازهار گلزارنده
فروغ تاج کاوسی باهر عرصهٔ زمین چهرهٔ شاهد حلّه پوش کبی منوّر نسیم هواسی
کلبهٔ عنبر کبی فروش معطّر درخت جوانبختانک کثرت اثقال اثمارندن پیرلر
کبی قامت اِلمش و میوهٔ شکرآمیزی شکنندن حلوای بهشتی منکسر البال انواع
اثمار ربیعی و خریفی بی غایت لطافت و نهایت حلاوتده سیبانی سیب
ذقن سیمین دلبرلر کبی دللر صید ایتمش و ترنج بیا بوی احتفا ایله عالمی
قید ایتمش درخت امرودک هر شاخی آب حیاتله طولو کوزلر و جلّاب
نباتله مملوء احیلر اصمش و شمع کاهلان بی مایه و سوده صلای حلوای
بی دود ایتمشدرمش **بی شبینه پوش صوفیان شب** خیز کبی رخسارهٔ زردله
بنجرهٔ خانقاه ابداعدن باش چقرمش و روی کرد آلودی اهل دردک چهرهٔ
زرد زعفران اندودندن نشان ورمش کوی زرین نارنجی میان برک و

سبزدن کره مهرانور کبی سپهر اخضردن تابان ومجمر مطلانی ترنجی
نکهت دل آرای ورایحهٔ روح افزا ایله صحن بوستانده درختاندن
زرد آلو وشفتالوسی دهن یار کبی آبدار وبرطرفی نمونهٔ گونهٔ عاشق
برجانبی نمودار رخسار دلدار هرگوشه سنده انجیری نظرکه چاشنی کیر قدرت
نعمت وصف جمالن والیتن طبقه سنه قومش وحسنجتن وقنددن برحلوای
زیبا مهیا قلمش برطرفده دخی انکور بر نورله دبیر حکمت شرح لطف وکمالن
قال الله تعالی وانبتنا فیها حبا وعنبا حاشیه سنه یازمش وکف
برک اخضرده اتله تر وصفحهٔ زمرد دینده لعل گوهر ویاقوت احمر کبی ظهور ایتمش
چمن زاری کناره کوی زرنکار جریدهٔ سبز خط وطرفه عذار ماه تمام مرئی
افق سپهر مینافامدن یوز کوستروب جلوه قلمش دهقان مرد رخته
اولقدر پیوند ایتمش ایدی که قلبندن پروای پدر وزن وفرزند کتمش ایدی
واول بوستانده بر نیچه زمان ایدی که لیل ونهار تنکه تنها روزکار کچوردی
اتفاق الامر کربتهٔ غربتدن دلتنگ اولدی ووحشت وحدتدن کوکلنه دهشت
یول بولدی ع کل بنفشه همه هست ویار نیست چه سود القصه تنهالک
غمندن دلخسته وخاطر شکسته جانبنه شته کشته چقدی برکوه دامننده
که عرصهٔ امل کبی فضاسی نهایت پذیر دکلدی تفرج ایدرکن قضای الهی
بر خرس زشت هیئت قبیح صورت ناپاک طینت ناخوش خلقت دخی تنهالک
وحشتندن فراز کوهدن جانبنه متوجه اولمشیدی فی الحال کهما

بامینه

ما بینلرنده ملاقات واقع اولدی طرفیندن رابطهٔ جنسیت و واسطهٔ
سلسلهٔ محبت حرکته کلدی و دل روستایی جان و دل ایله مصاحبت
فرسه مایل اولدی **بیت** ذره ذره کاندرین ارض و سماست جنس خود را
همچو کاه و کهرباست فرس چون روستاییدن بو تعلق و تملقی
مشاهده قلدی بالکلیه انکله ابتنهٔ صحبتی اولدی و ادنی اشارتیله عقبنه
دوشوب اول باغ بهشت اسایه کلدی باغبان فرخی بر موجب **اکرموا**
اضیافکم اول حریف شریف و ظریف طرفنی تیمارنی تلطیف ایله تکریم و تشریف
ایدب اول واسطه ایله میانلرنده علاقهٔ محبت مؤکد و مین دل و جانلرنده
بیخ نهال مودت برومند اولدی **بیت** بکنج باغ می بودند یکچند
بوصل یکدکر پیوسته فرسند هر کاه که باغبانه فتور طاری اولوب
بر درخت سایه سنده بستر استراحته حضور ایتسه فرس غایت شفقتدن
نهایت تودادلکندن باشی اوجنده طوروب مکس رانلک ایدردی و اندردی
بیت مکسی نیز نخواهم که کند سایه بران لب هر کون باغبان عادت
ماءلوف اوزره خوابه واردی فرس فرخی مکس رانلکه اشتغال ایدب
هر چند که طرد ذباب ایدردی بو اسهمک خذا اشتقاقی موجبنجه که ذب
اب لفظندن درحالتنه معاودت قلورلردی و هر طرفندن که دفع و منع
ایتسه بر جانبندن فرخی قدوم و هجوم ایدرلردی **آخر الامر** فرس اشغته الغوب
بر سنک سنکینی قتل مکس قصدنه قالدروب دهقانک باشنه اوردی مکسلره

نهب شکدن آسیب تیشه‌سندی اما سر باغبان پریشان اولوب
خاکه یکسان اولدی بو اجلدندر که دیمشلردر دشمن دانا بهر حال دوست
نادان‌دن اولیدر **بیت** دشمن دانا که غم جان بود بهتر از آن
دوست که نادان بود امثال عربده کلمشدر عدو عاقل خیر من صدیق
جاهل بو مثلی کتوردم تا بیله‌سنکه مصاحب و مصادقت [?] بونلی [?]
منتج اولور که سر عرضهٔ تلف و سینه خدنک بلایه هدف اولور **بیت**
صحبت ابلهان چو دیک تهیست کز درون خالی از برون سیه‌ست
دمنه ایتدی بن سویله ابله دکولم که دوستمک نفعن ضررن بلمیم و خیرن شردن
تمیز قلمیم **کلیله ایتدی** بلی سن حماقتده اول مثابه‌ده دکلسن که اما غبار غرض دیدهٔ
بصیرتک تیره و خیره قلمشدر ممکن که بر عرضه بناء دوستک جانبندن واز
کلسن بعده اعتذار ایچون هزار توجیهات ناموجهه تشبث قلسن نته که
شیر و شتربه بانده انواع فتنه‌لر پیدا قلدک و هنوز دین و دیانت و صدق
و صیانت دعوی ایدرسن دوستلر کلهنک مثلی اول بازرکان مثلی‌در
که ایتدی بر شهرده که بر موش صد من آهن یدی عجب میدر که موش کیر بر کودک
کوتره دمنه ایتدی نجه اولمشدر اول **حکایت** کلیله ایتدی روایتدر
ایدرلر که بر بازرکان اندک مایه تجارت ایچون سفره نیت اتدی و دور
اندیشلک یوزندن بر دوستنه صد من آهن قودی و ودیعت کتدی تا
وقت ضروری‌ده انی سرمایهٔ روزکار قله و رشتهٔ معاشی انکله استحکام ویره

بازرکان

بازرکان چون مقصودنه ایرب دونب نیه مقام معهودنه
کلدی بزرماندن صکره اول آهنه محتاج اولدی مکرکه امین
متدین آهنی صاتمش تمام وثمنی لوازمنه صرف اتمش دی بازرکان
کلوب ودیعتی مودعدن طلب ایدنجک مرد امین ایتدی
ای خواجه بن اول امانتی صیانت ایچون مخزنمه قومش ایدم
بوندن غافل ایدم که او کوشه ده بر موش آشیانه قلمش ا
ایمش واقف اولنجه موش فرصتی غنیمت بلوب آهنی تمام د
دشندن کچورمش بازرکان حقیقت حالی معلوم ایتدی اما تجاهل
ایدیب ایتدی راست بیورر سن موش اکل آهنده قوتی حظ ایدر
واول لقمه تر شیرینی صابونی حلوا کبی بولور بیت موشه آهن الهما
آهن بیت همچو پالوده راحت الحلقوم مرد امین بازرکاندن
بو سوزی ایشدنجک شاد اولدی کو کلندن ایتدی بازرکان
نادانی کور که کفتار روا رکفتارله فریفته اولدی واهندن
بالکلیه یاس ایدب مطالبه دن فراغت قلدی بر اولی بودر که
آنی حجره مه دعوت ایدب رسم تکلفاتی یرنه کتورم تا بو واسطه ایله
براءت ساحت ذمتم مؤکد وبنای دعوای صدق وامانتم مشید
اوله پس خواجه یی خانه سنه دعوت ایتدی وصلای ضیافتی

سمع بازرکانه تیشار ربا ایتدی **بیت** کر بمهمانی قدم درکلبه

مامی نهی لطف می فرمای و بر چشم ما پا می نهی **خواجه** ا

معذور بیورکه بکون بکا بر مهم ضروری واقع اولدی اما ان شاء الله

علی الصباح کمر خدمتی درمیان ایدم • چون مهمان منزل میزبانه

طشره چقدی قاپوسی اوکنده اکنه بیرلرندن بریسی اوینارکن کوزنه

فی الحال زیر دامننه الوب خانه سنه التدی و علی السحر درخانه میزبانه

نادره خالقه کبی حاضر اولدی • و میزبانی پریشان حال کورب سبب تفرقه

خاطرن صوردی میزبان دخی گریان و عریان جواب ویردیکه

دونکه کون بنده زاده لریکزدن بریسی غائب اولدی نجه نوبت

شهرک کوجه لرین کوشه کوشه ارادم • اول کم شده نی بولمدم

و نجه کثرت نهانه جستجو ایله هر کوی دهر کناری طره یار و نیوی

نکار کبی طرادم حالندن خبر بلمدم **بیت** یعقوب صفت ناله کنان

میکنیم افغان کا یا خبر یوسف کم کشته که وارد بازرکان

ایتدی که دونکه بن بوندن کیدرم بو صفتله که بیورورسن بر کودک

مشاهده ایتدم که بر موش کیر کوتوروب کیدردی هواده پرواز ایدردی

مرد امین آواز حزین ایله ایتدی ای بی خبر نیچون نامعقول سوزلر سن

و محال کلمات تایلرسین و بو کذب صریحی کندوکه نیچون نسبت ایدرسین

مرد امین

مکرکه نی منخره وسترا ایلرسن بر موش کیر بو جثهٔ صغیرله که نصفا
من انجق جقر بر جسیم کبیر که اون مقداردن زیاده اولا نجه کبوتر بهوا
اوج **بازرکان تبسم** ایدب ایتدی بونه محلّ تعجّب اول برده که
موش من یوز اتین یه موش کیر اون من حبّه نی نجون یتوادّه تبویمه
مردا مهین کلدیکه حال بذر ایتدی عمّیه که موشا هتک نمه منقدر خواجه
جواب ویردیکه ولقتنا ولوب الم حکمه که موش کیر بسیرک کبوتر ممشدر
اتهنی کبوتر کودکی کوتور بو مثلی کتوردم تا بله سنکه بر مشیر اره که کندو
ولی نعمتنکه غدر ایتمک جایز اوله ظاهردرکه غیری لره نسبت نه خبرلر ایتمیه
قمه چون سن ولی نعمتکه بونی رواکوردک من بعد کمسنه نک سندن امید و
وفاسی وسکا خلوص و صفاسی قالمدی و بکا روشن اولدیکه سنک
ظلمت صحبتک دن پرهیز لازمدر و خبث طبیعت و لوث عقیدتکدن احتراز
واجبدر **بیت** بوند دولت امّید ار چون تو می بریدن سرمایهٔ
سعادت روی ترا نویارن **چون مکالمهٔ کلیله و دمنه** بو مقامه
یتشدی شیر کار شتربه دن فارغ اولدی و انی سرپنجهٔ سیاسته
قتل ایدب الوده خاک و خون قلدی اما چون کار کاوی برطرف
قلدی و قوت خشمی ساکن اولوب حدت غضبی تسکین بولدی بر زمان
باشن اشغه اتدی و تاءمّل بحرنه توغل ایتدی کندو کندویه ایتدی دریغ
شتربه بو یال و بال و حسن جمال ع بو هنر و کمال ایله بلمزم بو بدبد

اجابتی ایدرم و یاره صوابی قوییب کندم طریق خطایه می کیده
وانک حقنده نکاه ایتدکلری کلمات جهتا مانندن می باشیدر
و با طریق خیانتدن متمشی باری بن نقد می کنه و املاء یاد ایدیار
و تیرددم و یار وفادار مه کند و ایا شربت هلاک اجرع دم بیت
یار با یار خود آغراین کند   کافرم گر هیچ کافراین کند
القصه شیر سرنامه زانوی ملالته قوییب کنده و زبان ملامتی
دراز ایتدی و نفسنک تلون و تهور و خفت و شتاب رده لکن
تمام نکوهش قلدی و خیال شیره لسان حالله بو رباعی جان
کدازی سامعه شیره تیتدردی رباعی ای دوست کسی لی نسبتی
یار کشد   وانکه چو منی یار وفادار کشد   تو دوست نکو دشمنی
خود کیر مرا   کس دشمن خویش را چنین زار کشد   شیرک خنده داعی
سی بو واقعه قتا و تندن کریه یه مبدل اولدی و بیت لازمه سی بو
نایره حرارتدن تزاید بولدی بیت دست بجراحت مرادر سینها
در سینه خار غم فشاند شیر تا ازین خار غم دیگر چه گل خواهد شکفت
دمنه چون بو آثار ملالتی جبین شیرده ظاهر و امارات ملالتی
سیمای حالنده باهر کوردی کلیله بله کلماتی قطع ایتدی و فی الحال
حضور شیره وارسایتدی بیت شها اقبال و بختا اولسون سنکا
یار   همیشه دشمنکا اولسون نکونسار نه موجب اندیشه نه و
سبب تفکر و تامل نه نه در بوندن خرم زمان و بوندن فرخنده

اوآن می اولور که مالک میدان فرصت ونصرتده خرامان وشتر بدسکال خاک هوان وخوان مذلتده غلطان در **بیت**
صبح امید تیغ ظفر برکشیده بین روز عدو بشام هلاکت رسیده بین **نثر ایتدی** مرکادکه آداب خدمت واطوار صحبت وآثار دانش وکفایت شرحیه بادمه کله طبیعه رقت غالب اولوب ولشکر اندوه وحیرت کشور شکیب وصبرمی غارت قلوب الحق بشت وبناد سپاهی اندی وضابط کشور وقاید لشکر واتباع واشیاعم انک نور بار وسیله استظهار ادرلردی **بیت** رفت انکه داشت کار جهانی قرار ازو
رفت انکه بود خانه دل استوار ازو **نثر** ومنه ایتدی ملک ولی نعمت ایچون رقت ومرحمت اتمک مقامی دکلدر بلکه بو ظفر مقابله سنده که میسر اولدی وظایف شکر الهیه قیام قلمق کرک وبو نصرت سببیله که ال ویردی ساحه دلده ابواب مسرت کشاده اولمق کرک **بیت** صبح ظفر از مشرق امید برآمد
اصحاب غرض را شب سودا بسر آمد بو فتح همایونی که روزنامهٔ دولت انکله زینت وزیب بولور وبو ظفر مبارک وهمیونی که کار سعادت نامهٔ انکله مطرز وموشح اولور صفحات ایامده دیباجهٔ معالی وعنوان مفاخر بلمک کرک **بیت** امروز بخت نیک بشارت رسان ماست اقبال را بپرده امید صد نواست روزیست این که دل بهزاران دعاش خواست
عمریست این که دل بهزار آرزوش خواست ای پادشاه عالم پناه بر

بر کمسنه یه عفو و احسان ایله که انده احتمال خطر جان اوله خطادر و خصم ایلدیکنی
محبس کوزد مجوس قلمق کرک کار عقلادر انکشت که زینت دست و آلت
قبض و بسط در مار یکه اکابر آفت طاری اوله قفای جثه‌یه باقی اولون قطع ایدرلر
دندانکه زیب و فر دهان و آرایش صورت انسان در مرکاه که اکابر عارضه جان
کاه راه اوله رحمت جراحتن عین راحت بلوب قلع ایدرلر **بیت** عدو کمدر نه
انی قتل ایت سن یاد   بلاکیه یخون او نمایه سن شاد   اگرچه که شرفی الجمله بوکلا ایله
آرام ایلدی اما گردون گاوک وادی عاقبت دمنه‌دن الوب سرانجام کاری
فضیحته یتدی و تخم گفتار دروغی بوبری و نهال کردار بدی توبری ویردیکه
قصاص کاوله قتل اولندی **بیت** فلک استدی کوستره کینه سن   مصفی
قیله کینه دن سینه سن   پس معلوم اولدی که عواقب حیله و غدر مذمومه
و خواتیم خدعه و مکر نامبارک و شوم اولی کلمشدر **نظم** بد اندیش هم در سر شر
شود   جو کزدم که با خانه کمتر شود   اگر بد کنی چشم نیکی مدار
که حنظل نمی آرد انگور بار   مپندار ای در خزان کشته جو   که گندم
ستانی بوقت درو   مثل این چنین گفت آموزگار   مکن بد که بینی بد
از روزگار   کسی نیک بیند بهر دو سرای   که نیکی رساند بخلق خدای

باب دوم بدکارلر بدکردارلری مقتضاسنجه جزا و سزالرین بولوب شآمت عاقبت و وخامتن بیان ایدر رای ایتدی ای استاد
ساعی و نمامه اطلاع تمام حاصل اولدی که حیله و مکرله جمال یقینی حجاب شبهه ایله

ستر ایدب ولی نعمتن جادهٔ مروتدن منحرف و بی وفا و بد عهدلک و
صفتیله متصف قلدی و کلام فریب آمیز فریفته اکبری مؤثر و واقع او
اولوب بوکا باعث اولدیکه بیشر کندو رکن دولتی هدمنه و بیخ شوکتن
قلعنه سعی ایلدی حالیا حکیم سخن داندن متوقعدرکه احسان ایدب بیان
بیوره که عاقبت کار دمنه نه مرتبه‌یه واردی و بیشر اول حادثه‌نک و
وعذرن صکره چون کندو عقلنه رجوع ایدب دمنه حقنده بدکمان اولدی
انک امرن نوجهله مدارک قلدی و حقیقت غدرنه نه طریقله وقوف بولدی
و دمنه نه حیله تمسک اولوب نه جهتدن کندویه مخلص تصور اتدی و سر انجام
حالی نه مرتبه‌یه یتدی حکیم ایتدی **بیت** شها لطف خدا اولسون پناهنک
چراغ عقل اولسون شمع راهنک   حقیقت حزم و عاقبت اندیشلک مقتضاسی
بودرکه سلاطین عظام مجرد عذوبت کلام و ظرافت متکلمه اعتماد ایدب بر
بر فعله اقدام ایتمیه و تا دلیل قاطع و برهان ساطعله بر امرک حقیقتنه مطلع
اولمیه انک بابنده بر حکمی امضایه تیندرمیه **بیت** ز صاحب غرض تا سخن
نشنوی   که کر کار بندی پشیمان شوی   اما شویله که اتفاق کلام
اهل نفاق معرض قبوله واقع اولا و عمل ناپسندیده و قول ناستوده و
وجوده کله انک تدارکی و تلافیسی بویله میسر اولور که صاحب غرض بر وجهله کوشمال
بوله که سایرلره سبب عبرت اولا و اول عقوبتده ممنن هر احد اول فعل ناپسندنا

ناشایسته حرکتدن امتناع قله **بیت** براندازیخ که خار آورد
درختی بپرور که بار آورد جهانسوز را کشته بهتر چراغ یکی به در
آتش که خلقی بداغ **بوقولک مصداقی** حکایت شنزبه و دمنه درکه
چون حیله و غدرنه واقف اولوب افساد و مکرنه مطلع اولدی اکابرو جمله
سیاستت بیوردیکه سایرلرک دیدهٔ اعتباری روشن اولوب **فاعتبروا یا**
اولی الابصار آیتنی تکرار ایدهلر و صورت واقعه بو صفتیله اوزره واقع
اولدیکه چون شیر کارکاوی برطرف قلدی و آنک امر بنده بتعجیلدن پشیمان اولوب
انکشت ندامتی دندان ملامتیله چینیدی و دیکجه آتش حسرت و غیرتله قا
ینندی **بیت** می کشد از حسرت و غم آه سرد کانچه من کردم درین عالم که
کرد همواره کندویه عتاب ایدردی که چون عقاب شتربه ده شتاب ایدم
و بو مهم خطره ایچون تأنی و تدبیر یوزندن نظر ایتمدم **نظم** عنان نفس بدست رها
هوا رها کردم خلاف عقل و خرد کردم خطا کردم کنون بدانم و دانستنم ندارد
سود چه سود گفتن بسیار کاین چه اکردم **نثر** شیر بر مدت بو منوال اوزره عجبه
و ملالده کچردی و توجع خاطر و توزع ضمیری سببیله عیش خشم و سیاه منغص اولوب
بناه اولدی **و مصالح رعیت** مهمل و معطل قالدی و الناس علی دین ملوکهم
اول بیشه اهالیسنه سرایت قلدی و جملهسی شکسته بال و پراکنده حال اولدیلر
بیت دل همچو لاله سوخته از سوز او من در هر که بنگری بهمین داغ
مبتلاست هر باریکه حقوق خدمت و سوابق ملازمت شتربه یی یاد ایلر دی

ندامتی ا

ندامتی اشتداد و ملالتی ازدیاد بولوردی و شب و روز انک حدیثن
ینس دل و ذکرن همدم ضمیر قلوردی **بیت** از یاد تو نیستم زمانی غافل
یا می کویم نام تو یا می شنوم   و خوشدن مرسیله خلوتلر ادب تسلی
ایچون انلردن کاه کاه حکایت و کاه نصیحت طلب ایلردی برکیجه بلنکه
دخی بو مقوله کلام سویلدی و سوز سینه و درون درد اعلام ایلدی
ابتدی ای ملک افکار بسیار برکار رده که دست تدبیر انکه امن تدارکیدن
قاصر اوله جنونه مؤدیدر و برهیمک تلاقی سنه قصد که جمله معقوله محالاتده
داخل اولا دایره روش عقل و دانشدن خارجدر **بیت** انداخته تیر را
بشصت آوردن   بتوان تیر را بدست آوردن **نثر** هر کمسنه تیر را
دک حصوله که عازم عصوولی ظاهر و غالب اوله ساعی و طالب اوله ممکن که مطلوبه
واصل اولمقدن عمری حاصل اولانی دخی ضایع قله نته که اول روباه قصد صیده
مزع ابتدی اول پاره لی پوست که انکله استظهار ایدردی الدن چقردی شتر
ابتدی نجه اولمشدر اول **حکایت** بلبلک ایتدی مکر بر روباه کرسنه طعمه
طلبنه سوراخندن جوانب دشتی کشت ایدردی و لقمه کسبنه اطراف
بیابانی قدم حرص و شره ایله طواف ایدوب کزردی ناکاه بر جانبدن بر رایحه
که مدد قوت جسم و مادهٔ فتوح روحی ایدی مشامنه ییتدی **بیت** بوی کباب
میرسد از مطبخ بدل   بنعام آشنا نفس روح پرور بست   پس اول
جانبه توجه ابتدی کدرک بر پوست پاره سی کوردی که سباع عدن بربی

اتن بوب بوستن انده قومش کتمش ایدی چشم روباه بچارهٔ اول بوست
پارهٔ یه راست کلدی کلیجک جسمنده حیات تازه ظاهر اولدی واول
قدر یله اندامنده قوت تمام مشاهده قلدی نظم مرده بودم بوی یار
دلنواز آمد بمن   یاد کرجانی که از من رفت باز آمد بتن بس غم
مجاعتی فراموش ایدب اول پوست پارهٔ سی در اغوش اتدی و غنائم حاصل
دوننب ماوای جانبنه کیتدی و اتیدی ع چون یار بدست آید خلوت
زمه خوشتر   اتفاق میان راهده کذار ده بر دیه کنارنه کلدیکی کوردکه
قرنه ماکیان نر طاوس جنان کبی عرصهٔ فضا و منصهٔ صحراده جلوه یه کلمشلر و زیرک
نام بر غلام انلرک نکهبانی تلغنده کرامی تمامی در میان ایتمش لاجرم عرق ای
روباه حرکته کلدی و انلرک خیالی مغزی و کوشت لذیذی خوفیله پوست پاره سی
فراموش قلدی بو حال اثناسنده ناکاه بر شغال کلوب روباهه اتیه
مرحبا اتدی و بشرهٔ سنده علامت خیر مشاهده اد بایتدی ای برادر سنی
غایت اندیشه مند کورورم سببی ندر روباه ایتدی ای عزیز بو شکارلری
کورمز منکه مرغزارنک زبان حالی ولحم طیر مما یشتهون معناسنک تکرارنه جاری
و سر ایت ولکم فیها ما تشتهی انفسکم سر تا پا انلرک اعضا و اجزاسنده تمامی در
بیت سر تا بپای او همه روح مجسم است   روحی بدین لطافت و پاکیزه
کی کمت مدت متمادی بلیهٔ مجاعتدن طاقتم طاق و لمشکن اتفاق بنجو
خوان ارزاق بو پوست پارهٔ سی بکا ارزانی بیوردی حالیا جاذبهٔ اشتهایه

بودانه

بو داعیه دوشدیکه بو مرغان کبک خرامک برن دام جنکه المم وکام آرزوی
امک کوشتی لذتنی وخوانی شربتیله شیرین قلم **بیت** عیشش من تلخ
است کر یار از لب شکرفشان   شربتی بخشد مرا کام دلم شیرین کند ا
شغال ایتدی هیهات هیهات مدت مدیددر که کمینه بو مرغلرک کمینده اوتورم
وانلردن برینک صیدینی کماننی قورب قصد ترنی وردم فاما غلام زیرک
نام که انلرک پاسبانیدر طریق محافظه ده بر وجهیله جد واهتمام ادر که نقاش
متخیله انلرک استی حوفندن انلرک قصدی شمالن لوح تفکره چکه مز و دهقان
متفکره انک سیاستی وهیبتندن انلرک صیدی نهالن زمین خیاله دکه مز **بن بو معامله ده**
نقد عمری صرف ایدب بو آرزوده روزکار کچوردم ومجرد بو ماللو یالیه کیجه و
کوندزی کیجه یه قتوردم شنکه بی تعب یمین و عرق بی جبین بر پوست پارهٔ
اله کتورمش سن غنیمت بل و بو سودای بی سود وطمع خامدن فراغت
قل **بیت** دلارامی که داری دل در و بند   دکر چشم از همه عالم فرو بند
روباه ایتدی ای برادر تا اوج مراده کام دل ایله عروج میسر اوله حضیض
خست ودناءتده نامراد قالمق غبن فاحشدر **بیت** ناتوان بر مسند
عزت نهادن پای خویش   از چه باید کرد بر خاک مذلت جای خویش
ه همت عالی بکا مانعدر که بو محقرله قانع اولم ولذت کوشت فربه دن
فراغت ایدب بر پوست لاغری غنیمت بلم **شغال ایتدی** ای خام طمع حرص
مذمومه علو همت نام ویرمش سن وشرهٔ نامحموده علامت دولت لقب

قومشسن بوندن غافل سنکه حضور فراغتده وراحت قناعتده بیت

درین بازار کر سودست با درویش خرسندست خدایا منعمم کردان

بدرویشی وخرسندی مناسب بودر که اول نصیب ایله که الرزق مقسوم

دیواندن نامزد اولمشسن خرسند اوله سن وتعب بی فایده وطلب

محالدن که نتیجهٔ من طلب مالا یعنیه فاته ما یعنیه اکا مزید راجتناب

وامتناع قله سن رزق مقسومست روزان مقرر کرده اند بیش ا

ازین وبیش ازان حاصل نمی کردد بجهد مسنک بو طمعکدن قورقرم

که آوج یوست پاره‌سی دخی الدن چقه سن وبالکلیه خایب وخاسر اولوب

الحریص محروم رقمیله ناصیه حالک مرقوم قله سن خوش مشابه در سنک

حالک اول دراز کوشک حسب حالنه که ع قولاقدن جقدی قویرق ا

استیرکن انت کمثل العیر طلب القرنین وضیع الاذنین روباه

ایتدی نه کیفیتله اولمشدر اول حکایت شغال جون حیوانات یحمدن

ایدی زبان عجمی ایله بو حکایت سلککه وانه نظم ایدوب ایتدی

مثنوی بود ستخری که دم نبودی روزی غم بی دمی فروبستی

در دم طلبی قدم همی زد دم می طلبید ودم نمی زد ناکاه ز روی

اختیاری بکذر زمیان کشت زاری دهقان مکرش کوشه

دید برجست از و دو کوشش ببرید بیچاره خر آرزوی دم کرد

نایافته

نایافته دم دوکوش کم کرد   هرکس که زحد برون نهد گام

انیست سزای او سرانجام **نثر** روباه غایت حرص وطمعدن بوزنی
درهم ایدیب وشغاله اوهم ادب ایتدی **بیت** من خیال یار دارم گر
کسی را در دلست   کز خیالی او شوم خالی خیال باطلست **نثر** سن باشا ایله
که لطف وحیله ایله بو بلرک برنی حباله صیده بخه گتورسهم گرگ وکمند
بندله اول صید همایونی دام قیده بخه چکسهم گرگ بونی دیدی وهمان
تیز پرتاب کبی جانب مرغانه شتاب ایتدی **ویومت یاره‌لی** اول معهوده
قودی کندی شغال چون کوردیکه انک نصیحت بی غرضی دل سکن
روباهده تأثیر ایتمدی اندن اعراض ایدیب دوندی ماء واسنه متوجه
اولدی قضایی کورکه بو اثناده بر زغن فضای هواده پرواز ایدرکن
نظری اول پوسته راست کلدی انی جانور مرده خیال ایدیب نشاط
تمام ایله حوزه تملکه کتوردی واوج هوایه کوتردی **اول جایدن** روباه
برانتاده سنور مرغان قرینه وارمدن زیرک کمین کاهدن جقوب
برسنک سکنیه روباه میکینک باشنه بر زخم تشدردی که بیچاره هیم
جاندن صحبت مرغانی اونتدی وبتعجیل تمام ایله افتان وخیزان بونسب
یاره جانبنه توجه ایتدی **چون موضع** معهوده کلدی پوستدن اثر بولمدی
ودوستدن خبر بلمدی پس قبله گاه دعایه متوجه اولوب دیدیکه یرسیل

تضرع حالن اوا ایلیه جانب آسمانه نظر ایدیجک کوردیکه زغن بر بوست
دیوب کیدر و پوست پاره‌یی چنگالنده طوتب زبان حالله بو
ابیاتک معانیسن سمع روباهه انها ایدر **قطعه** مدتی جام حرص بشکست
تو نبود چون بینداختی کسی چه کند . گوهر شب چراغ بودت لیک
چون نشناختی کسی چه کند . بره بودی و دادت ایزد بود
چون تو کج باختی کسی چه کند **روباه الم حرمان** مرغان وحسرت فقدان
پوست حیواندن اول قدر طاش باشنه اوردیکه مغزی پریشان اولدی
بو مثلی ایرادن مراد اولدر که ملک کند والیله ارکان دولتندن برکنجوا .
ایدب باقی ارکانک تعمدن جوازگلدی و مقربان درگاه و سرداران سپاه
و سروران وخوشنک تعهد حال وتفقد احوالن بالکلیه فراموش قلدی تا او
که شترنه گشته دلن سررشته امید منقطع در و من بعد تدارک وتلافی
ممتنع در **تمکین که بو سببله** خدمتکاران قدیمه دخی شرف ملازمتدن دور ومهجور
قلهلر وشاید بو اغماض واسطه‌سیله باقی ارکان دولت دخی خدمت آستانه
سلطنتدن اعراض ونفور قله **شیر شاه مل** الماملر تصکره ایتدی اکرچه بو کلام
عین مصلحت ومحض نصیحت در فاما شرتته پاینده بندن خطا واقع اولمشدر
اکثر نیم اضطرابم انک بلاقی‌سی جهتندندر **ملک** ایتدی ای ملک غم بیهوده و
اضطراب بی فایده‌دن نه حاصل اولور که انک تلافیسی دست غیرت وتجربه
میسر اولمز بلکه رای اصابت وتدبیر درستله البته در **بیت** جو در طاس

اخشنده

زخنده افتاده مور — رمانند را چاره باید نه زور **نثر** صلاح بود که
ملک سباع فزع فزع ویتب بنای کارنی اساس عدل براوزره مبتنی قله
وتحقیق احوال شتربه ده بر وجهله تدقیق بیوره که انک غث وسمینی خاطر
عاطر نازنینه روشن قطار اوله **اکر واقف احوال** اول احواله که شتربه د
سمع شریفه ایصال اتمشدر واقع اولمش اوله نیرای غدر کفران ودوای
ظلم وعدواننده بولمش اولور واکر انک حقنده افترا ایدب غیر واقع معاند
اسناد اتمش اولورسه کردن بفعه بد فرجام علف شمشیر تلف وبنیام
تیغ انتقام اولمق کرک **ع** انرا که بدست دفع کردن نکوست **نثر**
ایتدی وزیر مملکت سنن بو زمانه دک سنک رای اصابت شعارکله
استظهار ایدب فکر دور اندیشکی جر منافع ودفع مکارده بثبوت ایدردم
حالیا دخی اعتمادم سکا در بو بابده مرتبه طریق که رای وشنکه موافق
کله دریغ اتمه دینی شرطه تدبیر صوابکله ورطه گرداب اضطرابدن خلاص
ایله معتمد اولوب ایتدی ملک ممتنده اومرمکه عنقریب بو قریمک حقیقتن
حجاب خفادن منصه ظهوره کتورم وادنی تدقیقله برده تعویقی چهره تحقیقدن
کوترم **بیت** همه حالها را برای منیر — برون آورم همچو موی از خمیر
شیر بو وعده ایله تسلی بولدی چون وقت تجه اولوب کجه دن خیلی زمان
کچمشدی بلکفه اجازت طلب ایتدی و بو میثاق اوزره فرار ایدوب **و**
وثاقی جانبنه کتدی قضای الهی کیدرکن کذری کلیله ودمنه مسکننه راست کلد

کوردیکه ماننیزباره مباحثه وجانبین دن رفع صوتله محاوره وار بلکه تجه زمان ایدی که دمینه بر زمان ایدی بو وقتده که آواز حظ ومعاتبه انلرک منزللرندن کوشنه تیشدی دغدغه‌سی زیاده اولدی ایلرو وارب ورآء دیواردن طوردی وکوتی هوشی انلرک کلماتری استماعنه اوردی کلیله ایتدی ای دمنه عجب کار ایتدیک وعظیم فتنه‌یه خفته بیدار ایتدک وملکی نقض عهدله موسوم وناصیهٔ حالنی غدارلک رقمیله قلدک بیچاره شتربه‌یه خیانت نامنی طقدک سباع ووحوش بیننده برق فتنه واشوب براقدک ظلم بودر که انک تبعهٔ وبالی سکا لاحق اولوب دام افتابه ومخافات مکافاته کرفتار اولهسن واول تدوگک سیئه‌نک جزاسی ونتیجه‌سی ورامین برموجب فراء سیئة سیئة مثلها عن قریب بوله‌سن بیت
هرکه تیغ ستم کشد بیرون فلکش هم بران بریزد خون
مقرردر که جون بو بیشه اهالیسی کیفیت حالکه واقف اوله‌لر هر برسی حلاً فکه‌ها زدکار اولوب سنی اول آستانه‌دن رد ایده‌لر بلکه جمله‌سی سکا ایق طولوب سنک باشکه قصد ایده‌لر اولسه من بعد سنکله همخانه اولمق طریق خلاصدن دوردر و سنکله مصاحبت ومجالست دایرهٔ حزم واحتیاطدن نهایت مهجوردر نظم
با بدان کم نشین که صحبت بد گرچه پاکی ترا پلید کند
آفتابی بدین بزرگی را ذره‌ء ابر ناپدید کند
لطف ایله وار سنکا تصکره بر یار ایرا جستجو ایله وتملهٔ اختلاط وامتزاجدن فرار مرحله کنار ایله که من بعد بکا سکا موافقتدن

امتناع واجبدر وسندکله مصاحبت وموافقت خلاف رای صایبدر
دمنه ایتدی ای یار غمکسارم وای انیس روزکارم **بیت** کر بر کنم دل از تو و
بردارم از تو مهر　　این مهر بر که افکنم این دل کجا برم . بنی نظر موافقتدن دور ایتمه
ونشرف مصاحبتدن مهجور ومحروم قلمه وشتربه امرنده بکا زیاده
ملامت بیورمه که مضی مامضی ولا مانع لما قدره الله وقضی **فعل کذشته‌یی** تذکر
سبب ملالدر وبرامر که تدبیر یکه خیر تدارکه کلمیه خیال محال سودای فاسدی
دماغمدن کیدر وشادمانی وفراغته یوز دوندر که دشمن عالم عاجمه کتدی و
ساقی دوران ساغر حضوری شراب سرور ایله بر ایتدی ابواب فتوح بحمد الله
که مفتوح اولدی هوای آرزو وغبار اغیاردن صاف اولدی غنچه امید
چمن نوید ده شکفته در دیده غم والم خوابکاه عدمده خفته **بیت** سا قیا می بده
وغم مخور از دشمن و دوست　　که بکام دل ما آن بشد و این آمد **کلیله** ایتدی
باوجودکه جاده مروتدن طشره کتدک و بنیاد فتوتی یر ایله یکسان ایتدک
هنوز دل بر علکده داعیه فراغت وآرزوی امید وار سنکه اوقات سلامتله
کچه ایلمی هیهات هیهات **ع** سودای خام بخته فکر محالی کرده **دمنه** ایتدی
بو بیله دکلدر که شئامت خیانتدن وسوء خاتمت مکر وخدیعتدن آکاه اولمیم
تا قباحت ونمیمه وکراهت اخلاق ذمیمه بندن پوشیده اوله اما حب جاه
وحرص مال بکا ادراک حالدن مانع اولوب طول آمل بنی بو مقوله عمله تحریص
ایلدی الحالة هذه بو کاره چاره دن قاصرم وبو امر خطرک تدارک وتدبیرنده

مقصر ع چون کنم خود کرده ام خود کرده را تدبیر چیست بلکه چون بو فصل
خطاب و عتابی استماع ایتدی کما هی حواله اطلاع ایدوب مادر شیر حد منه
شتاب ایتدی و ایتدی ای ملکهٔ روی زمین وجئتك من سبإ
بنبإ يقين بر سره واقف اولدم بیورر سنك اعلام ایدیم اما شرط اولکه
ملکه پیمان و ایمان ایله که بو راز خورده انکا علانیه اقدام ایتمیه و صیانتی و بر بند
محرم اسرار ازهار بهار در اول گلشن رازدن شمهٔ رنگ و بو اشتمیه نقض عهد
عهد و پیمان و تأکیدات ایمان فراواندن صکره کلیله و دمنه میاننده جاری
اولان احوالی بتمامها بیان ایتدی کلیلهنک ابتدا و ملامتی و دمنهنک اقرار و
ندامتی عز حضورنده بر وجه استیفا تقریر ایتدی و نیه عقد عهدی تجدید و مقالهٔ
تأکیدی تمهید ایتدی بیت کرم قل ایچمه بو سردن دمانی بو بوزدن
قلمه کیمسه بیانی بو سری ستر ایله بر دوش اول دمانک غنچه کبی طو
خموش اول مادر شیر ایتدی کیفیت حادثهدن یاد متعجب و متأثر او
بارنده سی عادت معهودی اوزره شیر گورمکه گلدی بغایت منفعل متحیر اولوب
ایتدی ای بیروای پارهٔ جگر موجب ملال و سبب انفعالم در نظم تا که ماهک
بنجون اولمش خلال سرور و انک نه دن اولمش خیال حیرت اندوه که
علت نه در فکرت اندوه که حکمت نه در شیر ایتدی موجب فکرت و حیرتم
قتل شتربه و تذکر اخلاق و اوصافندن غیری نسنه دکلدر اولقدر قصد ا
ایدرم که ذکری فکرمدن گیده گیتمز و هر چند جهد ایدرم که حالی خیالمدن غیبت ایدم

نظم

168

نظم بجان توکه فراموش نیستی نفسی اکرچه می شود اکنون
نمی شدی چکنم مکو بطنز که خسرو مکن فراموشم کنم اکر بشوی ور نمی
شوی چکنم **هرکاه که مصالح** ملک و سپاهه تدبیر و تأمل لازم کله بر ناصح
مشفق و مهربان موافق و چاکر وفادار و امین مصلحت کذار احتیاج واقع
اوله خیال شتربه مقابله کلور و لسان حالله ایدر **بیت** در قاعده خدمت
وآیین وفا بسیار بجویی و نیابی چو منی مادر شیر ایتدی ای نور عین
یقین ظلمت و شک و تخمین اوزره غالب اولمده فراست قلبی غل کبی شائبه‌دن
عدلی اولور مضمون کلام شاهدن مفهوم اولان بودر که انک دل آکاهی شتربه
براءت ساحت ذمتنه کواه اوله مرآتنه چون انک فعلی برهان واضح و نقش
صادق اولمدی و صاحب غرض صورت فضیحته انک حالنی خلاف واقع اوزره
عرض ایلدی ملکک خاطر آیینه مثالی غبار تأسف و زنکار تلهف دن
لا نزالی خالی اولمیه کرک **اکر فرزند ارجمند** م کلام تمام ذمامده تأمل تمام
بیوریدی و توسن تیز کام غضبی شکیمهٔ شکیب و لکام تأنیله رام ایلدی و ظلمت
شک و شبهه یی پرتو عقل نورانیله مضمحل قلدی بودم دام غمه دوشمزدی و فر نور
اندوه و الم باشنه اوشمزدی و بساط نشاط و انبساطی درمزدی **مثنوی**
باهستکی کام عالم برآر که در کار کرمی نباید بکار چراغ از بکرمی
بیفروختی نه خود را نه پروانه را سوختی **ه** شکیب اوزر دبندها را کلید
شکیبنده را کس پشیمانی ندید **شیر ایتدی** ای مادر مهربان دمدنک کبی واقعا

نفس ظالم بو بابده عقله غالب اولدی و آتش غضب بنیاد صبر و حلمی برباد
قلدی معلوم و مجزوم در که انک تدارکنده تأسف بیهوده دن فائده
حاصل اولمز **و اول جراحت** مرهم ندامت و ملامت ایله التیام بولمز
فی تمام فساد کلی بو در که رعایانک ضعف تیر بلا اتمشدر و بی وفا و ستمکار
لک قرعه سن نام نامه اتمشدر هرچند که کاو و کاواده رم تا کاوی خیانتله
تهمت ایدب اکا بر خیانت اسناد و تهمت ایلیم **و اول واسطه** ایله انک
قتلنده سایرلر قتنده معذور اولب طعنه اشنا و طعن بیگانه دن قورا
اولمیم بر وجهله بر طریق تصور قلمزن • و چندانکه میدان تفرس
شناسنده فرس فراست عنان ویردم انک برائت ساحت ذمتینی و کمال
ارتار قلبنه بر فرهیاد رخصت بولمزن **بچاره شتربه** اهل تمکین و صاحب وفا
وفاداری هم رای و شتی و هم سیرت نیکنه یدیبی و اردی بو صفات حسنه
ایله که اول موصوف ایدی اکا خیانت و جنایت و کفران نعمت نسبت ایتمک
معقول دکلیدی بو مقوله کمسنه اول قتلدن دکلدر که تمنای فاسد و سودای
محال انکه ماغنده جای کیر اولمش اوله **و نیمه مقابله** و معاتبه خیالی خاطرنه
کلمش اوله بونک برله انک حقنده انواع شفقت و اصناف عاطفتدن اهمال
واقع اولمش ایدی که سبب نفرت و عداوت و موجب خصومت و خشونت
اولیدی بن دخی بو امری تفحصده مبالغه بیورم و حقیقت حالی عین بعد ایله
معاینه قلم و بو صورت اگرچه که سودمند اولمز و اول تیه بو قضیه تله
چیز تدارکه کلمز اما شاید که نفسه اندن فی الجمله تسلی حاصل اوله و قتنه

اکثر و

اکمز و سخن چین کوشمال بوله و نیم غازم خزانی قیتنده فی الجمله مقبول
اوله اگر سن بو سردن بر اثر بلدکیسه یا بر خبر استماع قلدیسه
شفقت مادرانه بودر که سندن دریغ بیورمیه سن جقیه ارزانی ایلیوب
بیت نه ایشتدکسه لطف ایله بیان ایت نه ستره واقف اولدکسه عیان
ایت مادر شیر ایندی بیت دلمده گوهر اسرار واردر زبانمده ولی
مسمار واردر نثر بو خصوصده بر خبر استماع قلدم اما اظهاری جایز گورمزن
و بر ستره مطلع اولدم لیکن افشاسنی بو معقول بلکه مشروع اگلمزن زیرا
کتابنده بعض ارکان عهد و پیمان اولنمشلر واخفی هانیده تاکید انج قرآن
قلنمشلر قلوب الاحرار قبور الاسرار نظم یه بر میکده گفتم که جنت را اگر جای
بجو است جام می و گفت راز پوشیدن پادشاه عالم عالمدر که ارار
فاش اتمک دریم زاعیب تک مدر و افشای اسرار نقض ما الکلام علی فضیت
نصاب بو خصلتدن اجتناب ایده تاکیدات بلیجه و تهدیدات بی حسابی مقرر
والا بتمامه سمع شریفه انها ایدرم و خاشاک اندوجی ساحه سینه فرزند
دلبندمدن گیدررم شیر ایندی بو باده تا و یل علما چوقدر و اقاویل
حکمایه نهایت یوق بعضا که افشای رازدن احتراز بیورمشلردر قائلک
صلاحی حالی و سلامت ذاتنه نظر قلمشلردر و بعض اقوی بر مصلحت کلیه بنا
که انده نفع عام متصور اولا اظهار اسراره رخصت و برمشلردر فرضا که
بر انسان ناحق یره بر مسلمانک قتلنه قصد اتسه و بو ستره بر محرمی محرم ا

ایدب کتمنده بیمان و ایمانی حددن کچورسه اول محرم اول
مسلکک صیانت نفس وتی ایچون اونک اری اظهار ایدب اول
سردن خبردار ایلسه ظاهر بودر که بحسب الشرع مؤاخذ اولوب عند الله
معاتب اولمسه کرک بلکه بو صورتده متنبده کتماندن ازاهل فساده مشا
ویمکین که بو خبرک مخبری بوسری سکا اظهار ایتمکله کندینی میاندن چقرب انی
سنکه عهدهٔ اهتمامکه حواله قلمش اوله ویا بندن دهنت ایدب سنی بو سر
افشاسنه واسطه ایتمش اولا توقع ادرمکه بی توقفینی بو سردن خبردا
ایده سن وشفقت ونصیحتکه لایق اولانی دریغ بیورمیه سن بیت رازت
بمیان آرکه ما محرم رازیم بکذر زسر ناز که ما اهل نیازیم ما در شرا
ایتدی بو اشارتکه بیوردک بغایت ستوده و بو معانی که بیان قلدک
زیاده پسندیده در فاما اظهار سرده ایکی شر عظیم مضمردر اولا اول کمسنه یه که
اکا اعتماد ادب محرم اسرار ادنمشدر عداوت لازم کلور ثانیا خلق انک
حقنده بدکمان اولوب انی محرم راز ایتمکدن احتراز ایدرلر هم احباب نظرندن
مردود و مطرود اولور و هم مظهر طعن اعدا و کرفتار طنز حسود اولور کلمات
حکمت نکات حکماده کلمشدر که من لم یمت لم تمت سره یعنی هر کمسنه که
حقته ضمرنده کومر اسراره مهر اسراره ورمیه لاجرم هر انک قصد سرنده کمر بر
میان ایدب عالمده سلامت یوزن کورمیه اکرچه که حقی ستر وصدقی
نهان ایلمک اولمزدمشدر که ع سر ور مکا ولو رشتری عیان ایلمک اولمز

رازمحرم ونکاه

مکرمک

مگر که ملک اول کاندارک حکایتن استماع بویورمش اولا که چون ناخن بغا قلمی
رخسارهٔ عهد و میثاقی خراشیده ایدب سر پادشاهی فاش ایتدی دست روزگار
سر بی دولتن تیغ خون باش بواره قلم وار تراش ایتدی بیتر استقبال
ایدنکه بچه اولمشدر اول حکایت مادر گتیر ایتدی سوالف ازمانده بر پادشاه
عظیم الشان وار ایدیکه مسند تخت سلطنت زیور بذل و معدلتیله زینت و
بها بولمشیدی و اطراف و اکناف مملکت شعشعهٔ تیغ سیاستیله بر نور و
ضیا اولمشیدی بیت زمینی قلمشیدی عدلی معمور زمانی المشیدی بذلی
مشهور بر کون اتفاق عزم شکار ایتدی و قصد صید ایدب جانب
مرغزاره گیتدی اول محله که آشیانهٔ هوا انواع طیورله طولدی و عرصهٔ
صحرا اجناس وحوشله نمودار عرصات اولدی ملازمان رکاب سعادت
انتسابک هر بری بسط و قبض و جری و رکض و هتک و فتک و طعن و سفکه مشغول
اولوب پادشاه جشمندن رکابنده بر بنده اختصاصله ممتاز اولن خواص و
خدمله قالدی رکابدارنه تشریف خطاب بویوردیکه گل سنکله سوار اولدیغز
خیل سبیل رفتارلره بر مقدار عنان ویرب میدان گوسترهلم که بکا بو دابهٔ عجیبه دو
دوشمشدر که بیلم نیم زیر عنانده اولن رخشی تیزدر یا سنک زیر رانکده اولن آ
ابرش می سبک خیزدر رکابدار فرمان جهانی مطاع و سمعاً و طاعةً دیوب
بارهٔ بادپیمایی میدانه سوردی پادشاه دخی سمند آتش سرعة عنان
ویردی چونکه بر مقدار نخچیرگاهدن مفارقت ایتدی عنان بارهٔ آتش
بارهٔ بی چکوب رکابداره ایتدی بو مسافتی مساحتدن غرض بودر که حالی

حاليا خاطرمه بر خاطره خطور ايتدكه تنذ باد شروري بنياد حضور و
بنيان سروري صبا منثور ايتدي سائر خواصك بو سره محرمتيله
اختصاصي اولمدوغي اجلدن دلدمكه بو رهانيله خلوت متيز اوله و
بر وجهله كه كمسه كمان ايتميه بو رازي اظهار ايدم ركابدار چون شاهدن
بو كلماتي اشتدي زمين خدمتي لب عبوديتله تقبيل ايتدي و شرط
مدحت و محمدتي تقديم ايدب ايتدي **بيت** خسروا مهر جهانك تابنده
اولسون دايما روزگارك فرخ فرخنده اولسون دايما **اكرم**
بو ذره بي تاب كرد وده مظهر انوار تشريف خطابا ولمغه لياقت
بولمزدي اما چون پرتو آفتاب عنايت شاه كامياب التفات ارزاني
بيوردي اميد در كه گوش نسيم صبا كه محرم اسرار حقايق بهار در بو چمن
ازهار رندده شمه رنگ و بوايشتميه و دل كه گنجور خزاين جواهر اسرار در
بو رازك سر حار اظهارنه رم در ازاليميه **بيت** ضنبه پيمانه كبي كاسه سر
ديهيم كمسه بو سردن اثر **بادشاه** چون ركابداردن بو نوع كلماتي
استماع ايتدي تحسين آفرين ايدب ايتدي آگاه اول كه بن برادريمك
بار نخوت و آتش كينه سندن برآذرم نجه كون ايدركه اڭك احوالني و
ويروني تفرس ايدردم **بوكون** صفحات حركات و سكناتنده رنگ و
سوداي سلطنت و شرنك هواي ايالت مشاهده قلدم و نيم الكمه قصد و
كين و مكر و كميننن عين اليقين بلدم بن بكا بو داعيه دوشارنكه ايتدكن

مقرر

مرحمت تیمارن خرسنک وجودن شاه راه سلطنتدن کاماده وادی
کامادة الاذی کوترم وچمن زار ولایتی اول خار دلرشدن پاک ایدوب ادام
ایدب وچشمه سار ولایتی خاشاک تشویشدن صافی وتابناک ایدوب قطعی
ایله اولسه کرکدر لازم اولدیکه دایم انک احوالندن خبردار اولوب تخت
خدمتنده قایم اولاسن انشاء الله تعالی **چون مأمول حصوله** موصل اوله
آستانه گردون فعتمده درجهٔ آفتاب دولتک بر مرتبه ارتفاع بوله
که پای مباهاتی فرق فرقدانه قویه سن رکابدار فرمان بردار مدبو حضرت
اتدی واول عهدی عهده سنه آلوب اول مهمی ذمت همتنه حواله قلدی
وایمان فراوانله مبرم وتاکیدات بی‌حد ایله مستحکم ایلدی هنوز منزل
معهوده واصل اولمامشیدیکه جریدهٔ احوالنه بو فالق رقمن چکدی وزمین
عصیانه غدر وکفران تخمن اکدی ورشتهٔ میثاقی مقراض نفاق ایله قطع ایدوب
کسدی وبجوجه عهود وحقوقی قدم عقوقله بصدی **القصه رکابدار**
فرصت بولوب برادر پادشاهه ماجرای علی ما جری حکایت اتدی برادر
پادشاه چون کیفیت حالدن آگاه اولدی منت پذیر اولوب رکابداری
مواعید بسیار له تسلی قلدی وتدبیر صایبه یله کندوسنی اول ورطه‌دن
خلاص ایلدی **اتفاق اولنمانده** نته‌که عادت انقلابات دوران
وتحولات احوال حدثان در پادشاهک بهار دولتی یکباره بکنشته خزان
ونهال زندگانی‌دن شکوفهٔ کامرانی ریزان اولدی **بیت** دکشتدی
تختهٔ تابوته تختی   قوییب یرلو یرنده رخت وبختی   کدام باد

نظم کدام باد بهاری وزید در آفاق که باز در عقبش نکبت خزانی بو نیست دوام پرورش اندر کنار مادر دهر طمع مکن که درو مهربانی بو نیست چون منند شای شکوه برادر مهتردن خالی قالدی برادر کهتر پایهٔ تخت سلطنته قدم بصدی و شهریارلیق تاجن کامکارلق فرقنه اصدی بیت در ریاض ملک فی دولت غنچهٔ شادی شکفت بوستان سلطنت را تازه شاخ از سر نهال اول فرمان لو الاذعان که زبان شاهدن جریان قلدی قتل رکابدار اولدی بیچاره زبان تضرع و تظلم له فریاد و فغان ایدب ایتدی ای معدن مروت و جود و ای سایهٔ واجب الوجود بیت گناه من بجز اخلاص من چیست جزای آنچه من کردم نه این بود پادشاه ایتدی ای رکابدار اعظم جرم خدمتکار افشای اسرار در برادرمک پروردهٔ نعمتی و برآوردهٔ دستهمتی ایکن بیت بو سرنکه جملهٔ خواصدن اکا مخصوص اختصاص ویرمشدی فاش ایتمکی رواگوردک بی وسیلهٔ حقوق نکا سندن عقوقدن غیری نه مت در و من بعد سنکا نچه اعتماد ایدب اخلاصکنه اعتقاد ایلیک مقدور ع از همدمی بیوفا جدائی خوشتر رکابدار اولقدرکه استغفار و استعفا ادب جزع و زاری ایدی کار ایتمیوب بردار اولدی عاقبت مرغ جانی دام سیاستدن طاینده گرفتار اتدی بیت گر زبان تو راز دار بودی تیغ را بر سرت چه کار بودی بو مثلدن ظاهر اولور که افشای اسرار موجب

شهروز بسیاردر وارخاء عنان زبان هشم مضار بی شماردر بو معنی‌یی
اشعار ده بو اشعار کافی. و بو دعوای اثباتده بو ابیات وافی‌در **نظم**

بلورسن سرکهر درصقله آنی | که حقایه الکدن رایکانی | صاقن
سرسوزن اتمه اظهاری باک | که اولور کوهر اظهار خطرناک | زنهار
ابت سینه اصدافنده آنی | دکرمه اکه الماس زبانی | سن
کشف سر سردن جقردی | نیجه سرداری فسردن جقردی | نیچه

نثر اتیده

ای مادر مهربانی سرن افواهه اعلان ایده‌نک غرضی فی الحقیقه انک
شیوعی اولموق کرک واِلا اکر کیده که محرم اسرار بمان کنز واولاندی
چونکه عزو اظهارا ایمکی جایز کوردی اولدی افواه آشکار اتسه معذور طوتمق
کرک زیرا که کیسی کنز و باره متحمل اولمیوق اخر تحمل ایمتبه عجمی درنته کم دنه
دمشلردر **بیت** راز خودرا چون تو خود محرم نه | دیگری چون محرم ان جون
جون بود | بردجی بو که کشف سر اگرچه که افشای از اولدوغی جهتدن
معیوب در اما اظهار حق متضمن اولدوغی سببدن فضایلدن محسوب در
جناب شفقت مآب مادر کامیابدن تضرع ایدرم که بو سر افشا سند
اظهار حق نیت ایتمکله کردن حمامهٔ جانی طوق منت جاودانیله مطوق
ایده‌ب بو بارگرانی دل ناتوانمدن کوتره **اکو صریحه** قادر اولمز ایسه کنایه‌ت
ایله اعلام بیوره اکر عبارته کوترمسه باری اشارتی دریغ بیورمیه **بیت**

دکل اظهارنه لازم عبارت که عارف اولنه بر در اشارت تمام
شیر ایتدی فرمان بردارم اما بشرط آنکه گناه کار بدکردار که بو فتنه
غبارن قوبرمشدر فراونزاسن بوله و جمال صفح جمیل آنک دیده ء
علیلندن که رؤیت طریق صدق و مروتدن دوردر مستور قلنه واکرچه
علماء دین وائمه حق الیقین صفحات دفاتر ماثرن فضیلت صفح و منقبت
عفو ایله مشحون قلمشلر و شیوه ء اغضا و اغماضه تحضیض و تحریض بیورمشلر
اما اول جرایمله که آنک اثری اهل عالم سایر و ساریدر و ضرری نهایت
بنی آدمه شایع و طاری عقوبت عفودن اولیدر بو گناه مقابله سنده
که مفاسدی فی الحقیقة نفس پادشاهه عایددر اگر عقاب و انتقام
ظهور ایتمزسه و پادشاه بو بابده طریق مسامحتی قوتیب شاهراه سیاستی
کتمزسه سایر مفسدلرده دخی موجب جراءت و اقدام اولور و ستمکارلر
ترک حجیتی انکله قوت بولور و هر بریسی دل آزارلق و بدکردارلق ده
ابن دستور معتاد و وثیقه ء معتبر بلور پس انده عفو و اغماض ایراده محال
اولمق کرک و نص قاطع ولکم فی القصاص حیاة موجبنجه آنک تدارکنده
تساهل و اهمال قلمامق کرک
هر آن کس که بار از خلق فرماید
عدوی مملکتست او بکشتنش فرمای
بو تنبیهدن غرض بودر که
دمنه ء غدار و مکار که ملک روزکاری بو کارده تجربه ایتدی نهایت
نمام و غماز و بیزبز و فتنه سازدر شیر ایتدی بو خاطره خاطر فاتره

خیلی ما

خیلی زمان در که خلی ابن ایدر اما ای مادر غمخواره العارف تکفیه الاشارة
سن فارغ اول که بو مراده تمام تأمل ایتمشم گرک و بو قضیه‌نی تحقیق
طریق تأنی اوزره گیتمشم گرک مادر شیر منزلنه گیتدی و شیر بغرک بیار دو
تفکر صغار و کبار حشمتدن کیم وار ایسه احضار ایتمکه امر ایدیب امرا و
ارکان و وزرا و اعیانی دیوانه دعوت ایتدی امتثالاً لامر المعالی
رعایا و اشراف و اعالی درگاه شیرده مجتمع اولدیلر بر مقتضای فرمان
دمنه‌یی زنداندن دیوانه گتوردیلر چون دمنه گلدی شیر آنک جانبندن
اعراض ایدیب فکر دور و دراز طالدی دمنه گوردی که دریای بلاده کشتیسی
غرق و راه بلا بسته در و امید خلاص منقطع و رشتهٔ اغماض گسسته در
آهسته خواص ملکدن برینه صوردی که بو جماعتک اجتماعنه حکمت ندر
و ملک گرداب تفکره دوشمکه باعث و علت ندر مادر شیر ایتدی
ملک سنک قید حیاتک متفکر قلمشدر و کذب نکبت وجودک آنی گرداب
حیرته صالمشدر چون سنک غدر و خیانتک ظاهر و جرم و جنایتک واضح
اولدی و اول قدر اوبهتانلرکه آنک وزیر مهربانی حقنده
سندن وقوع بولمشدی عرصهٔ خفادن منصهٔ ظهوره گلدی و روی
حیله و مکر و چهرهٔ خیانت و غدرکدن پردهٔ غفلت مرتفع اولدی جائز
دگلدر که سنک آتش تزویر و سعایتک آب شمشیر سیاستیله سوندریلمیه
لرو سنک گبی مظهر شر الوجود خیر محض فضاسنده قویلمیه

کوندردلر دمنه ایتدی ای کاملهٔ دولت وعاقلهٔ مملکت
اکابر متقدمین حکمتدن بر دقیقه مهمل قومامشلردر وآسایش متاع
متاعٔ خرین ایچون مسالک واضحه وضع ایدوب مساعی جمیله لرن دریغ
بیورمامشلردر انلرک جمله کلمات دلاویزلرندن وحکمت آمیز نکته لرندن
بریسی بودرکه هرکمسه که خدمت پادشاهده یکدل ویکجهت اوله مرتبهٔ
تقربه تیز وصول بوله واول کمسه که مقرب سلطان اوله محسود جهانیان
اوله ومالک دوستی ودشمنی اکا عداوت قله دوستلری انک جاه
ومنزلته حسد قله لر ودشمنلری مصالح مملکتده انک تدبیر ومناصحتندن
بیحضور اوله لر بیت هرکه نزدیک تر بمجلس شاه خطر وی عظیم تر
باشد والمخلصون علی خطر عظیم بو سببدندر که اهل حقیقت دیوار
امن وراحت بهشت وزیب دنیای ناپایدار غداردن یوز دوندرمشلردر که
اول درکاهده خدمت مخلوقدن فراغ وعبودیت مملوکدن عار ایدر
عبادت خالقی واطاعت مالکی زمرهٔ خلایقی اختیار اتمشلردر که
اول درکاهده ظلم وستم وسهو غفلت اولمز واول آستانه ده جزای حسنه
سیئه پاداش طاعت عقوبت اولمز رباعی ان عقل الهی است که
بر یک نمط است باقی همه جایگاه رضا وکه سخط است انجا کسی
نیست کز اینجا ستمست وانجا غلط نیست گر اینجا غلط است اکثر
خلایق اوصاف خالق اوزره مفطور اولوب جادهٔ عدالتدن که رعایت

حاق وسطرن عبارتندن دوردر وعین اعتبارلری ملاحظه
جانب استحقاقدن محجوب ومستوردر كاه مجرمان لازم العقوبة
اخلاص مخلصینه لایق جزا ویرا كوررلر وكاه ناصحان واجب التربیة
ارباب جنایتك جنایتنه مناسب جزا ایله مؤاخذه قلورلر زیرا كه
دامن حاللری لوث هوا ایله آلوده وكالای افعاللری دست خبط و
خطا ایله فرسوده در غازهٔ غرضله عارض احواللری گلگون وگونهٔ ریا ایله
چهرهٔ اعماللری دگرگون در بیت مساوی قلنداره خیرله شر برابر
بلكه یكدر نفع ضرله لایق اولماز بو كه بوگونه سلوك طریق ملازمت ملوك
رغبت ایتمیوب گوشهٔ عزلت وزاویهٔ خلوتی عالم پر مهیدی سلطنته
قدر فراغتی بیلمدی وخدمت مخلوق اوزره طاعت خالقی اختیار قلدی
اكا اول بلا ایتدی كه اول اهل گوشه نشینه ایرشدی مادرشیر ایدی سمی نه
كیفیتله اولمشدر اول حكایت دمنه ایتدی روایت ایدرلر كه بر
زاهد وار دیكه اعتبار تكلفات دنیادن قناعت ایله اكتفا ایتمشدی
ومشتهیات نفسانیه دن گوشهٔ توشه ایله فراغت وكشگینه وپسمینه
قناعت قلمشدی بیت هر گدا كم بوریای فقر اوله كوتاكا اطلس ور
زربفت دن حاجت دگل خلعت اكا اول برصلاح شعار كمال زهد و
تقوی ایله بین الناس اشتهار بولمش وصیت صلاحی ورعی مسامع جهانیانه

واصل اولیجق اطراف عالمدن اصناف بنی آدم قدم عزیمله جناب
باب ارشاد مآبنه متوجه اولدیلر چون نورانیت عبادت جبهه‌سنده
لایح و روحانیت صلاح وطاعت ضمیر غیب بیننده واضح ایدی
انک حقنده معتقد ترک اعتقادی کوندن کونه متزاید اولدی واول
ولایتک بر شاه صورت درویش سیرت بر پادشاهی وار ایدی
که طلب رضای الٰهی متابعت هوای پادشاهیدن تقدیم ایدردی و
احوالنده کلیا منهج اخلاق انبیا و مذهب سیرت اولیا اوزره کدردی
بیت کرچه عالمده سریر سلطنت حامی ایدی شاهلر درویشی ودرویشلر
شاهی ایدی نظم سیرت پاکیزه وخوی خوش وکردار نیک تا
با فقیری خوش بود با شهریاری خوشترست چون بر کوشه نشین
احوالندن خبردار اولدی نعم الامیر علی باب الفقیر کویان زاهدک
خدمتنه بر نیچه کون کلدی و اهوال عاقبت و احوال آخرت اوکرنب
زار زار اغلدی و انفاس متبرکه‌سندن استمداد ایدب ملوکانه کلاه
نصایح التماس ایتدی پیر زاهد ایتدی ای ملک حق تعالی نک ایکی
سرایی وار در بریسی فانی در که اول دنیادر و بریسی باقی در که اول
عقبی در مقتضای همت عالی اولدر که چون سلطنت جهان فانیدن
ال یوییه‌سن سریر سلطنت عالم باقیه قدم قویه‌سن نظم ملک عقبی که جاو
دان خرم بود ذره‌ء زان ملک همه عالم بود جهد کن تا در میان

ایشیت

این نفشت ذره زان عالمت آید بهشت بادشاه ا
ایتدی ای برصافی ضمیر چاره و تدبیرله اول مملکتی تسخیر در
زاهد ایتدی نیچاره لر چاره ساز و مظلوم سوز مظالم نواز اولمغله
مقصور در. هر بادشاهه آفرینده حضور و حبور راحت و رفاهیت
دلیه واجبدر که دنیاده آسایش رعیته کوشش ایلیه **نظم** کسی خسبدا
کسان بر
آسوده در زیر گل که خسبد از و مردم آسوده دل
خور و از جوانی و بخت که بر زیر دستان بگیرند سخت **چون زاهد**
نصیحتدن فارغ اولدی و ورانه دل بادشاه جواهر زواهر جمله
طولدی نصایح دلپذیر برصافی ضمیر قلب شاهاره بر مثابه ده تأثیر ایتدیکه
دست ارادتیله دامن همتنه تشبث ایدب شرف صحبتیله دایم مشرف
و مغتنم اولوردی و لجام کلام نصیحت آنجامیله توسن هوای بد فرجامی
رام قلوردی **اتفاق برکون** بادشاه مصاحبت درویش ایله
مشرف ایکن ناگاه داد خواهلردن بر جمع کثیر و جم غفیر فریاد آتش تاب
تیری کره فلکه تیره چقردیلر زاهد چون بو حالی کوردی انلری حضوره
دعوت ایدب هر برینک حالنی علی حده صوردی و بادشاهه
انلرک مهامنه مناسب احکام تلقین بیوردی بادشاه بوندن
زیاده حظ ایدب التماس ایتدیکه بعض وقتده دیوان مظالم رعیتا

انک نظرنده عرض اولنه زاهد دخی مهمات رعایا ومصالح برایای
عدل وانصافله فیصل بوله واکا دخی الدال علی الخیر کفاعله
مفهومی موجبنجه مثوبات جمیله عاید اوله دیو مسئولن قبول
ملتمسن مبذول بیوردی ودفع مظالمده موجب حال ومال اوزره
زبان زاهده مرتبه فرمان جریان بولوردی پادشاه طوعله و
رغبتله اصغا واستماع ایدب تنفیذ وامضا قلوردی تا قضیه برتبه
یه برمرتبه یه واردی که اکثر مهمات ولایت بلکه کلی مهمات
سلطنت اول بر صاحب کراماتک کف کفایتنه مفوض اولدی و
تا عاقبت سودای حب مال وطول رشته آمال سویدای دل زاهده
یول بولدی ودیوار زهد شیخ صلاح شعاره رخنه پدیدار اولدی
وسر درویش هوای توکلدن فارغ اولوب تشویش تمنای اسباب
تحمله طولدی وهذا ابلیس اول قارورة کسرت فی الاسلام
بونک امثالی الی هذا الآن مرار مرار اولدی بر زال دمرده لم مفتون
ومسحور اولماری جوعه دنیا ایله کم مست ومخمور اولماری دنیا
بر بیرزال مکاردر نجه بیر مردلری کمند محنت محنته گرفتار اتمشدر و
بیرزال غداردر که نجه تهمتن لری بیژن وار چاه بلا وعار عنایه
اتمشدر نظم رستم زال ستم دستنده اولمشدر زبون بیژنی
چاه الم قعرنده قلمش سرنکون طاعتک مرطاتی براسفندیارک با

مالی در

لاله یی باشی در　　مراقن صویی سیاوشک کوزنک باشی در
رنگینی در رخساره گل زلیخانک　　بر اهنی خونینی در یوسفک
چون زاهد شوربخت شوربای ریاست برینه ریاضت شورابه
و شربت لذت سیاست نوش ایدی ذوق چاشنی عبادتی بالکلیه فراموش ایدب، حب الدنیا رأس کل خطیئة، حلقه سنی
در گوش ایدی پادشاه کوردیکه زاهدک تصرفاتی موجب صلاح مملکت
و تدبیراتی سبب انتظام سلطنت در زمام مهام انامی علی التمام انک
کف اهتمامنه تفویض ایتدی، درویش که سابقا نان غمی بردی حالیا
جهان غمی بر اولدی، و خیال تحصیل گلیم ایدرکن تدبیر تسخیر اقلیم ایدر اولدی
نظم جهان برخانه در آرایشی چوق　　الجنه کیره نک آسایشی یوق
دوشر درویش اینه تشویش نانه　　و کر سلطان اینه فکر جهانه
اتفاق برکون اول درویشلردن بریسی که احیانا خدمت ایدردی
زاهده کلور ایدردی و انفاس نفیسندن استمداد همتا ایدردی
زاهد زیارتنه کلدی چون اوضاع و اطواری احوال سابقه نامواقع
کوردی زیاده تعجب ایتدی و آتش حیرت قلبنده مشتعل اولوب ایچ
کیندو کندو یه ایتدی **بیت** آب حیوان تیره کون شد خضر فرخ پی کجا
خون چکید شاخ گل باد بهار از راجه شد **چون زاهد** شب لباس
عباسیله کوشه افقدن پدیدار اولدی و ناسک قوا و خوانی

کریبان خوابه باش چکوب غوغا و حرکتری سکون بولدی
زاهده زبان اعتراض درازایدب ایتدی **نظم** دران چمن که
بوتودی کلی بیار نماند خزان در آمد سرسبزی بهار نماند **شعر**
ای طاوس بهارده بمقام حضایر قدس و فرادیس انده خرام
ایدرکن عنایة الحق جب جاه ودسمکه یعنی سبب نه **و ای شهباز**
بلند پرواز اوج هوای استغناده عنقای قاف شکار ایدرکن
بغاث الطیور دنیای دونه بو نجه طلب نه **نظم** مجموع روزکار
بوتروز امید بود ان روز خوش کجا شد و ان روزکار کو
زبان اعتذاری اول قدر که برکار ایتدی برکلامه که محک اعتبارده
تمام عیار قله واقع اولا قادر اولمدی **مهمان** ایتدی ای اهل
قزانه بو فنون و فسانه ایله هوای نغمه مضا بهانه در محفل کلام
و خلاصه مافی المقام اولدر که حطام دنیایه مبتلا اولوب ضمیر
اشرف چنکال وحرص و جا ماله کرفتار اولمشدر **بیت** همای تو
چون عالی قدر حرص استخوان بهلست دریغا سایهٔ همت که بر بردا
افکندی **نثر** کل کرم ایله دامن تحریدی غبار اغیار ایله معفر و مشرب
تفریدی خس و خار دنیای غدار ایله مکدر ایتمه **و عنان** نفسی دست
هوایه و یرمه و نواله زهر آلود علایقی کام دل تیشارمه **شعر**
بر خوان دو مردست ارادت مکن دراز کالوده کرده اند بزهرا

این نواله را نثر زاهد ایتدی ای مرید معتقد آثار نثار خلق توجه
جانب حقه چندان مانع اولمدی اگرچه ظاهرا توجهم جانب
نفسه و مصالح انفسه در اما معنی مقام انسه و جانب قدسه در قلبم
اول شغل اوزره در که بلنش ایدیک و حالم اول منوال اوزره در که
مشاهده قلمش ادک مهمان ایتدی ای سلیم دل سن حالیا حالکدن
غافل سن و شراب غرور له مست و لا یعقل سن بصر بصیرتک پرده
غفلتله بسته و مزاج طبیعتک امراض اغراض خسیسله خسته در نظم
چکلدی چشمکه چون میل غفلت دلوکه طولدی میل جاه و دولت
طوتدر غفلت اوبخوسی کوزوکی انکچون اکلمزسن کندوزوکی
اما اول زمانکه خمار غفلت باشکدن کیدیب عرض مرض غرضدن ا
افاقت بوله سن حقیقت حاله مطلع اولوب اتدوکک افعاله پشیمان
اولوب لیکن پشیمانلق فایده ویرمیه و ضایع اتدوکک گنجینه تی
هرچندکه اله کتورمک دلیه سن اله کرمیه بیت کارها کردهٔ و آخر کار
چون پشیمان شوی ندارد سود سنک شلک مهمان اولکور مثلیدرکه
اول مارتازیانه صنوب کندودن دور اتماز وکی سیبدن ضربع حفرهٔ
کور وطعمهٔ مار و مور اولدی زاهد ایتدی نه کیفیتله اولمشدرو اول
حکایت مهمان ایتدی بر کور و بر بینا مرافقتله مسافرة نیت ایدب بر طرفه

کتدیلر و وقت شام قریب اولیحق بر مقامده نزول ایدب اول
کیجه انده یاتدیلر چون وقت شبکیر اولدی و تباشیر صبح طلوع
ایدب کاروان صبا امکه شده آغاز قلدی همراهلردن بری مقتضای
ی **شعر** بکروا صاحبی قبل الهجیر   ان ذاک النجاح فی التبکیر   اول منزلدن
رحلته ساق جدی تشمیر ایتدیلر اعمی نک بر تازیانه سی واردی اتفاقا
اول حالده یعنی اثنای خطوه ترحالده الندن **اوفتاده** دوشردی چون
سوار اولدوغی مرکبی تحریکده و گاه گاه انی گوشمال و تعریکده اکا
احتیاج واردی باب تفحصده مبالغه قلدی **قضای الهی** مکرکه
بر مار زشت دیدار ثعبان کردار برودت هوادن اولمشمش
و اثر سرمادن عصای موسی کبی منجمد اولوب انده دوشمشدی
النه راست کلدی تازیانه سن تصور ایدب الدی کوردیکه کندو
مقرعه سندن نرم و استحکامده اندن محکم شاد و خرم اولدی **وحق**
جل وعلایه شکر و ثنا ایتدی بوله کردی دقیقه لر بربرله مصاحبتا
ایدب کیدر کن و خفت صحبتله شداید طریقی تخفیف ایدر کن ناکاه مرد
بینا انکاه ایدب کوردیکه اعمی النده بر مار اژدر سیما طوتوب کیدر
بلدیکه انی مقرعه سن خیال ایدر **فریاد ایتدیکه** ای رفیق اول تازیانه
تصور ایتدوکک افعی نه در و زهر زیاننده ن عزی سکا نفعی نه در
زمرد ماننده ن خور کورمدن بو زهر ندانندن چاشنی ایمدن الکدن کیدر

اعمی چون بو سوزی اشتدی جزم ایتدیکه بصیر لطایف الحیل ایله
مقرعهٔ سن الموق الماغه عزم ایتدی ش ایتدی ای یار حیله کار حصول
دولته جد و جهد که نه حاجتی وار وار طالع و بختکدر کار زحمت
برور دکار کدر مقرعم مقابله سنده نعم البدل تازیانه ارزانی بیوردی
سن بانع اولورسن اکر طالع مساعدت و بخت موافقت قلورسه
سنده بولورسن **بیت** طمع دستن کرم قل ایله کوتاه سنکا دا
داخی بکت سن ویره الله ش ای بصیر نکته حارت ذهن و فطنت ضمیر ده
فخر معرة النعمان ابی العلاء عصر دن دعوای تفاضل ایدرم ممکن میدرکه
فنون و فنانه ایله خزانه عینمدن حواله اولان تازیانه المدن
کیدرم **بینا ایتدی ای همدم** بن سنک تازیانه که طمع ایدب ندم
اما مقتضای حق مرافقت بودر که سنی بو مخاطره دن آکاه ایدرم ای برادر
کرم ایله تریاک نصیحتم کار کرد نوش دار وی موعظتم تاثیر ایدر متبادر ایسه
ایکن اول مار زرمزنا کی الکدن کیدر نابینا کوردیکه ابرامده زیاده
اهتمام ایتدی اندن اعراض ایدب ایتدی **بیت** ای مدعی مبالغه
از حد چه می بری این نکته کوش دار که روزی مقر بیت بصیر چند
که باب بلاغه تقصیر المتیوب سرحد مبالغه دن طشره کتدی و مدعا سین
ایمان فراوانله و تاکیدات بی پایانله مؤکد و موید ایتدی اصلا قلاقه
ویرمدی اعمی انک نصیحتنه التفات کوسترمدی چون تف و تاب

افتابدن کرهٔ هوا کرم اولدی وافسرده لک نهاد ماردن کیدب
درشت اولدی انکین تمام برم **اثنای حرکتده** دندان زنبر تانکله
اعمی بی ادراکک النه بر زخم اوروب فی الحال هلاک اتدی
بومقدن اول اولدیکه سن فرجی دنیایه اعتمادی جایز کورمیه سن
وانک صورتنده که تا منقش میتی در کوکل ویرمیه سن وانک تکلمنه
وملاطفتنه میل ومحبت کوسترمیه سن که زخمی قاتل در وزهر هلاهل در

نظم شربت انگبین مجوی از دهر که برآمیخته ست شهد با زهر
تو تصور کنی که ان عسلست ان عسل نیست شربت اجلست **زاهد**

چون درویش خیراندیشدن بو کلماتی اشتدی زمان تجرد وفراغی
تذکر ایدب وپردهٔ اعتسافی عین انصافدن کوتوروب احوالنه نظر
اتدی کوردیکه واقعا دامن حالی طهارت اصلیدن خالی ولوث
تعلقات جاه ومال ایله مالی بلدیکه **اول دوستک** نصیحتی محض
شفقتدن ناشی وعین محبتدن منبعث ایمش فواره دیده سندن
اشک ندامت متواتر ونتوزدهٔ سینه سندن شرارهٔ حسرت متطایر
اولدی واول کیجه صبحه دک شمع سوزان کبی زار زار اغلدی وپروانه
وار شعلهٔ شوق دیدار له جکرن داغلدی **وکاروبار** خلایقی قویوب
بر خدمت خالقه بل بغلدی چون زاهد سفید لباس صباح نتیجهٔ
نورانی شعاع **والصبح اذا تنفس** مجمرانه یایدی وراهب

سیاه

سیاه پلاس رواحی واللیل اذا غسق صومعه سنه متواری او
اولدی **بیت** چون سحر چونکه خورشید زاهد اولدی نورانی
کوتیله پرپر نور ایمان کبی چون اتدی ظهور کفر دیجورن ابدی ابلدی
مستور **وضع سابق** اوزره صومعه زاهد مایق که مزبله علا
یق وعوایق ایدی ارە ذال خلایقله طولدی شوره زار قلندهنیه
عواصف نخوت وعواصر کبر ورعونت اسدی وتیشه هوای نبجر کاهی
بیخ درخت اندیشنه شبانه‌لی کسدی واحکام قبض وبسطی موجب نجه من ا
اصدی وکمن بصدی **بیت** ترشی کویم که فردا ترک این سودا کنم
تازه میکردد هوایش هر سحرگاهم دکر **شعر** هر کجه دردمکه بارک ترک ایدم
سوداسنی صبح اولیجق تازه‌لر عشقته نه غوغاسنی **القصه**
زاهد جان ودله حب وریاسته مایل اولوب عن صمیم القلب حکم
سیاسته متعلق اولدی وامور مملکته استقلال قصد ایدب
امرا ووزرانی عمللرندن عزل ایدب کیدرک فصل قضایاده جاده
عدالتدن عدول ایدر اولدی اتفاق رعایادن بعضنک قتلنه
که بحسب الشرع ممنوع وحرام ایدی اقدام ایدی **ورثه** مقتول
پادشاهه وارب زاهدک ظلمندن تظلم اتدیلر پادشاه حضورنده
اول مظلومک حالی معلوم اولیجق قضیه‌لری دار القضایه حواله
اولندی وحکم قضا امضا قضات بو منوال اوزره نفاذ بولدیکه

زاهد طریق قصاص ایله قتل اولنمق بیورلدی اولقدر که شفعا
کتوردی و مال منال ایله وعده لر ویردی مفید اولمدی خدمت
خالقی صحبت مخلوقه فدا ایمك شآمتیله ورطهٔ بلاکه کرفتار
اولدی نعمت دنیادن ایرلدی دولت عقبی دخی میسر اولمدی
بو مثلی اول اجلدن کتوردمکه چون بندی جناب محراب الهیدن
یوز دوندرب جناب بارکاه پادشاهی قبله کاه ایدندم و وجه
فرمان خالقدن باش چکوب خدمت آستانهٔ مخلوقه باش ایندردم
هر عقاب و عذابه لایقم و هر بلا و عنایه مستحق بیت هر بلا ایله دیدیکك
سزاوارم هر نه درسك بوزا اولقدر وارم دمنه چون بو فصل
بر اصلی تقریر ایتدی حضار مجلس انك بلاغت بیان و فصاحت لساندن
متعجب اولدیلر شیر دخی تأملی زانوی تفکره قویب متحیر اولدیکه دمنهٔ
نه وجهله جواب ویره و نوامره نجه مردن شروع بیوره سیاه کوش که
جملهٔ طایفهٔ وحوشدن مزید تقربله اختصاص بولمشیدی چون اهل مجلسی متحیر
و مدهوش کوردی دمنه متوجه اولوب ایتدی ای مغلوب خدمت
زمرهٔ ملوك نه سنك نه حدکدر بلکه هیچ کیمسنه نك انکدر فرق فرقد سای
السلطان ظل الله فی الارضین تاج کرامتله سرافراز در و اول
پادشاهك که دادکستر و رعیت پرور اوله هر ساعت عمری التمش ییل
بیللق عبادته برابر در سجاده نشینان محراب عبادت و تاجداران

ولایت کشف وکرامتدن چوق کمسنه لر بر مقتضای خدمت
الملوک نصف السلوک خدمت سلاطینه بیل بغلمشلر و انی
سبب صلاح خاتمت و وسیلهٔ فلاح عاقبت اکلامشلردر اول جمله
دن حکایت بر روشن ضمیر بو حاله شاهد عدلدر و منه استغنا زرا
ایدیکه نجه اولمشلر اول **حکایت** سماعه کوش ایتدی روایت ایدن
ایدرلرکه شهر فارسده بر شیخ وار ایدی که میان فارسیان میدان
ولایتده نکوی کشف وکرامتی چوکان همتنه کتورمشدی و کوشهٔ
ترک تاج توکل تارک سر برینه وفرق فلک همتنه ترمشدی
بیت بشت پای اورمش عالم جاکه   ترک تاجن کتورمش افلاکه
اکا بر روشن ضمیردرلردی چون طنطنهٔ کرامتی اطراف وروم و شام
و حلبده منتشر و دبدبهٔ مقاماتی اکناف دیار ترک و عجم و عربده
مشتهر اولدی **بیت** کون کبی طوتدی دهری شهرت شیخ یوزو
ویردی جهانه طلعت شیخ ۰ عرفای عراق ظرفای خراسان کبی
خط محبتنه باش اندردیلر ۰ و صادقان ترکستان عاشقان هندو
ستان کبی صدق واخلاصله دامن اختصاصنه ال اوردیلر اتفاق
ماوراء النهردن بر درویش عزیمت اوام زیارت شیخ تصمیم ایدوب
محنت عظیم و بلاء الیم ایله نواحی سمرقنددن دار الملک فارسه کلدی
لاجرم هرکسه که پای طلبنی خار تعبله اوکا رامیه دست امیدی کل مراده یتیشه

جور خاره فقی بلبل که تحمل ایتمیه   اگه لازمدر که میل صحبت گل ایتمیه
درویش مسافر قطع بادیه‌دن ماندن صکره کعبهٔ امن و امانه یتوب
لبا دیله خاک آستانهٔ شیخی تقبیل ایدب دست طلبله حلقهٔ
باب کرامت مآبنی تحریک ایتدی خادم خانقاه چوب گوردکه
بر درویش غریب در ایتدی بر لحظه تحمل ایله که حضرت شیخ ملا
سلطانه گیتدی قدومی وقت قریبدر درویش چون ملازمت
سلطانی اشتدی ایتدی **بیت** دریغا بوتجه راه دور و دشوار
دریغا بوتجه درد و رنج بسیار   بر شیخکه اهل دنیا سلکنه سلوک
ایدب هوای مصاحبت ملوکه ایده و مسجد و خانقاهی یعنی عبادت
خانهٔ اللهی قویب خدمت آستانهٔ پادشاهه کیده بیگانه‌دن
نه فتح الباب میسر اولور نه وجه صواب ظهور ایده **بیت**
آرزو بود که میردم چو سگان در قدمش   خاک شد آن همه امید
بیکبار دریغ **نثر** پس خانقاهدن جانب بازاره واردی و کدورت
قلب مغشوش سندن که گورهٔ ریاضتنده تاب بولمامشدی کم عیارلک
سکه‌سن شیخک نقد وقتنه اوردی **و سوء ظنی** سببیله گوکلدن ا
انک حالنه اعتراض و شرف ملاقاتندن اباء و اعراض گوستردی
بیت ای مدعی که میگذری بر کنار آب   ما را اگر غرقه ایم چه دانی که
حال چیست   اتفاق درویش اسواق شهرده گزرکن و هنگامهٔ

بازاری کشت وگذار ایدرکن ناگاه شحنهٔ شهرک کوزی اکا
راست کلدی قضای کورکه مکر انک شکلنده بر دزد اول کیجه زندانی
اچوب قچمشیدی و پادشاهک جاشنی غضبنده شحنه و عسسک جانی
آنجش ایدی و دزدی بولوب فرمی هو جنبجه سیاست اولنمق امری
امرنامه اهتمام تمام کوسترلمشدی شحنهٔ مزبور درویش مذکوری اول
کورجک دزد کریخته خیال ایدب فی الحال طوتب سیاستکاهه کوتوردی
درویش دلریشک نه چندان که دعوی صدق و استعفای ایدی
برائت ساحتنه برهان اقامت ایتدی مفید اولمدی و قطع یدن
غیری صورت الی برمدی جلاد بی رحم کارد ایداری دست درو
اوزره قوییب بی تحاشا قطع ایدجک محلده ایمنا هوی بر درویش حضر
کلدی تیدی و شیخ مرکب عظیم الله خضر کیبی اول سر خلقه کلوب
کیفیت حالی استفسار ایتدی و حالت درویش انکا منکشف اولوب
شحنه یه ایتدی بو بزم آستانه مز درویشلرندندر بو تهمت اولنان
جریمه دن بی خبردر و دامن عصمتی بو معصیت لوثندن مطهر ایدن
الکت چکوب تحمیل ظلمکی بربره دچی اک جون شیخک بو التفاتن کورد
مرکنک آیاغنه دوشب یوزن سوردی و فرمانه بوز الطاغنی جانه
منت بلدی و درویشه اعتذار ایدب بند بلادن رها قلدی بیچاره دل

ما داں صد بار دست جلاد قیدادن آزاد اولوب شیخ پاک نهاد

و پاک اعتقادک کابنه دوشب گتدی. شیخ کرامت پیشه دست نهاد

کن دوشن درویشه قوپوب اتدی ای درویش درویشه ذر ویشلره اعراض

و سوء اندیشه مناسب دکلدر که. اگر ملازمت سلطانه مرتکب اولمیه ایدی

سنک کبی مظلوملر ظالملرک الندن خلاص بولمیه لردی بیت قالالردی ظلام

ظلم الجزء رهبر او کماه نور همت شیخ درویش ایلدیکه اندره اعتبر

خ اکمال جهالتدن امنش و ارباب فقره سوء ظن ان بعض الظن اثم

فی فواسنجه غایت عجبا وقتدن ایمش زیرا که ارادت انسان کامل ارادت

حقدن فانی و مضمحل پس اهل کمالدن بر فعل وجوده کلسه که مراد حق اوله

و بر وجوه صدور ایلر که اگرچه ظاهرا مخالف عقل و منافی طبع اوله صحتمند

بر مصلحت کلی ملحوظ اولمیه نظم ان سر را خضر برید خلق سر ازا

در نیابد عام خلق در درون بحر را کشتی شکست صد درستی در شکست بلکه

خضر هست کاملی گر خاک گیرد زر شود ناقص ار زر برد خاکستر شود

بو مثلو غایت ایراددن غرض اولدر که سلف صالحین ملازمت سلاطیندن

اکابر دین و ائمهٔ مجتهدین اکین عار اتمه مشلردر ای خودبین من بود تا بنبت

و دین عارمی یاد رسن ع بو حالله اوریته کلوب سنده یاد رسن ومنها

اتدی بعض اکابر اهل سلوک ملازمت استانهٔ ملوک اختیار اتمشلر

دد لک حقدر اما اول بر مصلحت کلیه متضمن اولجق دراندرک بو طریق حظ

حفظ نا

بو خطرناکه کیتمشلردر بی الهام الهی اقدام ایتمشلردر و دامن همتلرین ا
مطلقا اعراض دنیویه و اغراض نفسانیه ایله آلوده قلمشلردر و لیکن
بی‌مایه لی کمسنه یه اول بابه قچن میسردر و نه مرتبه لو کمسنه اوله که بو رتبه
نجه متصور و بوندن مقدم پادشاه ظل الله درگاهنده مقید
دخی مستمردر اما اول پادشاه خفته در که ناظم مصالح خلایق
اوله و احوال و افعالی احکام حقه مطابق و رضای خالقه موافق
اوله نه کیمسه لی استحقاق تربیت بیوره و نه بی سبب عقوبت ایده
کوره و ملازمان ستوده خصالی مقرب و مقبول و خدمتکاران بی گناهی
علی ذلك مقید و معلول قله نظم کلبن حال نیکمردانی ایلیه تازه
آب رحمتله اول که غدار اوله و دل آزار کوکنی قازیتغ تیشه‌سیله
مادر بیزار ایتدی بو سوزکه سویلرسن حقدر اما سنك حقکده فایده‌سی بو قدر
زیرا جمله عالم بلورکه شتربه ملکك ستوده سیرت مقربلرندن و پسندیده
سیرت مصاحبلرندن ایدی و مرتبه قیقنه ایردیکه خرمن خانمانن
سنك آتش سعایتك پادشاهه ویردی و شآمت غدر و مکرك
که قواعد عهد و مواعید ایدی ملکده رخنه ظاهر اولدی دمنه ایتدی
ضمیر منیر ملکه پوشیده دکلدرکه شتربه میاننده اسباب عتاب باعث
و دواعی مخاصمتدن جزئی و کلی نسنه واقع اولمشدی با وجود آ
بکا قصده قدرتی و درگاه پادشاهدن داندرمکه دستگاهی وار ایدی

بنم حقمده لطف ومروت وکمال شفقت ومرحمتدن غیری نسنه کورمدم
فقیر دخی بحمد الله نظر ملکده اولقدر خور وبی اعتبار دکلدم که آنک
حالنه حسد ایدب دفعنه مشغول اوله‌یدم لکن ملکه خیرخواهلق ایدب
حق نعمتی یرینه کتوردم واول کلماتکه اندن اشتدم ایدی بعده
آثارن دخی مشاهده ایتدم دی بی غرضانه ملکک سمع اشرفنه یتشدر
دم بکا واجب ایدیکه حق نعمت ملکی بلم وکاوک صورت وغدر
خیانتن بلدرکم اوزره ملکه بلدرم وملکه دخی لازم ایدیکه استماع کلام
ناصحی کندویه واجب بله وتصدیق وتحقیق ایتدکدنصکره مقتضای مضمونیله
عمل قله. جون ملک بنم کلام نصیحت انجاممه شرف اصغا بوردی ومقصد اوج
دعوا او برهانمه مدعای عین یقین ایله مشاهده قلدی مقتضای رای شریفی
اوزره بو امری اول وجه اوزره نفاذه یتشدردی فرمان پادشاهدر
بنده‌نک دولتخواهلغندن غیری نه کناهی واردر اما ارکان واعیان
نقش اختصاص ملکی بعینه حالنده عیان اولنلردن قریب وبعیددن
دعوای اخلاصده زیاده قیدلکندن جوق کمسنه‌لرکاوله بوداود
شریکلر حالیا بندن که تمام صدق وکمال استقامت تمتعی وحسب
حالمدر وهم ادب بکا خصم اولمشلردر وعلی الاتفاق نفاقلری بکا
قصد ایدب ایاقه طولاییب باشمه قصد ایدرلر بن کمان ایدرم که ملک
بنم نصیحتم وکفافی واستقامتمله خدمتم نتیجه‌سی بو اوله که ملکی بهم قید
حیات وبقاء ذاتم متحیر ومتفکر قله. جون دمنه کلامنی بو مقامه

تمام ایدی

تمام ایتدی شیر ایتدی بونک حالی قضاته حواله اولنمق کرک تا که
که امرنده تحقق تام ایده‌لر امر شرعله وموجب عرفله تفتیش ایدوب اظهار
اظهار حقده کماینبغی اهتمام ایده‌لر زیرا که امور سیاستده وقوف و
حجت وا
فراسته اعتماد ایتمک ضلالدر واحکام رعیتده بی الهام بر که
ایضاح بینت بر حکمی امضا ایلمک وبالدر دمنه ایتدی نچه حاکملر
پادشاه عادلک دل‌لی غلماندن منصف اوله ونچه قاضیدر که فراست ملکیدن
مزندر صدق واستقامتله متصف اوله بحمد الله تعالی که ضمیر منیر پادشاه بر آیینه
پر صفا بلکه بر جام جهان نمادر که خدام سده فلک احتشامدن هر بریک
صورت حال واعمالی انده هویدادر بیت تکرار کرده دفتر اسرار کن فکان
رای تو از ورای ورقهای روزکار لاوم چون رای عالم آرایک و
ورنک وریا وشتکانفک وفرادن معرا ومبرا اولور • وانتقم که بو حقیرک
امرینی تفتیش وتیقیده تقصیر روا کورلمیه واهمال ومسامحه مجال و
رخصت ویرلمیه • تا نیم براءت ساحت ذمتم دلیل قاطع ایله ثابت ومبرهن
ومنافقلرک اکاذیبی تباشیر صبح صادق کبی عالمیانه روشن ومعاین
اوله ع رازکس مخفی نماند با فروغ رای تو • شیر ایتدی ای دمنه
غم یمه که بو منهی تحقیقنده مبالغه سرحد افراطه یتشه کرک • وبو خصوصده
بر وجهله تدقیق اولنه کرک • که حق کندویی کون کبی بترسنه کرک در
نظم سعی خواهم تا دل نارکا وکاد این سخن تا بدان غایت که چون

خود تو میدانی که من اسرار نهانی سپهر   موی از خمیر آرم برون
جملگی از بر تو نور ضمیر آرم برون ش دمنه ایتدی ای پادشاه
فلک درگاه بو بیچاره بن بنده‌ی بی گناه اولدوغم سببدن الحاح
و ابرامده زیاده اهتمام ایدرم • والا عتبهٔ ملکده روز و شب
ملازم اولوب خدمتنی کندوه لازم قلمدم و پای شکسته ایله متلقی
بلا و دست بسته ایله متعرض قضا اولردم بلکه فسیحوا فی الارض و
جنبجه پا شیم الوب بر طرفه کیدردم و رخت اقامتی بو منزلدن کوتروب
بر اقلیمه دخی نزول ایدردم • عرصهٔ ارض عریض الساحه در و میدان
خلاص ممتنع المساحه در شیر ایتدی ای دمنه دلرنکه زبان
اوزلکله بو جرمدن کندوکی تخرجه بن دخی قتل و قصاص بو ورطه‌دن
خلاص اوله‌سن هیهات هیهات سنک حالک نقیر و قطمیر تفتیش
تنیغز اولمادن بو احتمال فکر محال و طیف خیالدر دمنه ایتدی
بو آستانه‌ده بنم دشمنم چوق و بکا حسد ایدر صاحب غرضه نهایت
یوقدر • تضرع ایدرمکه بو کشینک امری بر امینه حواله بیوریله که
دیدهٔ حالی مرض میل و غرض غرضدن خالی اوله • و بو قضیه‌یی تفتیش و
تفحص ایدوب کوره و کیفیت واقعه‌یی علی ما هو الواقع مسامع جلاله
ارکوره ملک دخی انی رای مشکل کشاسنه که آیینهٔ گیتی نما در عرض

ایدب مزنه قضایه رضا ویره تفقند وامضا بیوره تا بو بی گناه مجرد
شک واشتباهله تباه اولوب نوم محشرده وروزکار مکافات
خیر وشرده. اقتلت نفسا زکیة بالا اثم خطابی موجبنجه بنم ا
انجون ملک مستحق عتاب بلکه مستوجب عذاب وعقاب اولمیه

بیت من از کشتن نمی ترسم ولیکن   مبادا خون من در امن بکرد

یتر اینتدی ممکن میدر که بن جادهٔ انصافدن برذره انحراف ایدم یا
میسر میدر که منهج عدالتدن برقدم طشره کیدم اما فکرم بودر که سو ملکه
سندن بو خیانت صادر اولمش اوله سنی عبرت نمای دوران اقم

ومنه اینتدی ای ملک بو خیانته سبب اقدام یا شتربه قصد
انتقام وپایکی مناصبه زیاده واهتمام اولمق کرک جمله انام
وکافهٔ خواص وعوامه معلومدر که کاوله نه بینمزده بو باعث انتقامدن
نسنه واقع اولمشدر اگرچه منصبم اندن دون ومرتبم دنی ایدی
اما کونکلم شرف تقربله ملکله جمیع مناصبدن مستغنی ایدی باوجودکه
عدل ملکی بکلشدم واثار انصافین ترانکه مشاهده قلمشدم معلوم ومجزوم
ایدیکه نی عدل عالم آراسنده محروم قلمزدی ورشتهٔ امیدم میان
همت داد کسترندن منقطع اولمزدی بیت ترا ایزد از بهر عدل آورید
ستم تا بدار شاه عادل بدید   اهل مجلسدن برسی اینتدی ای ملک
دمنه کک بو کلامی ملکی تعظیم واحترام جهتندن کلمدر بلکه بو کلده

ضمیر ملکی تسخیر ایدب بو فسانه یله بو ورطه‌دن کرانه تیتنه دمنه
ایتدی ای صنعت نفاقده ماهر و وقت شقاقده ثانی سامری ساحر
تصور فهم و درایتکه کلام تمامکی لیل ظاهردر • و وفور جهل و غوایت
سودای خامک برتمان بامردر • ملک سنک کبی بری و کوکی بلمز و انتمانک
ریسمانی فرق ایلمز دکلدر که مادحی قدحدن و نصیحتی فضیحتدن و بندی
بنددن تمیزه قادر اولمیه کمانم بودر که فکر شاهانه و تمیز ملکانه ایله حالا
سنک فهم سقیمکه و نیم طبع مستقیمه واقف اولمشدر • و سنک خرافات غرض
آمیزکی نیم کلمات نصیحت پذیردن فرق و تمیز ایلمشدر که فکر کشورکشای
شمع شبستان سلطنتدر • و رای عالم آراسی حلال مشکلات مملکتدر

بیت
حالی بلمزمی صاندک ای عالم کرله　　عالمی تسخیر ایدن برنکته بذیرله

سیاه کوش ایتدی سنک سوالی جنایت و خیانتکدن اولقدر متعجب
دکلم که بو مضیق مخمصه‌ده بلاغت اقوالکدن و فصاحت موعظت و ضرب
امثالکدن متعجبم • دمنه ایتدی بلی مقام پند در مقام ریشخند دکلدر
اکر شرف حسن قبول بولورسه دمنه‌نک کلام مثل در محل کسلدر اکر سمع قبوله
اصغا بولورسه • مادر شیر ایتدی ای غدار سنکله امید و امنیته
سعیده و مکرله بو دامبلادن خلاص اولمسن • دمنه ایتدی اکر احبابه
اسیاء تله مجازات و خیر و شرله مکافات روا کورلورسه الدن نه کلور
لارادّ لقضائه ولا مانع لحکمه • اما ملک واقفدر که هر خاین الخائن حیا بقا

صفتله متصف در نجه خانه‌نك زرده‌سی واردر كه ملك حضورنده بكلمه جرأتی
اوله شویله كه نیم حقنده بدگمان اولوب باب سیاستده شتاب ایده
فواید فكر تأمل و میامن صبر و تحملدن محروم اولوب خانهٔ عقلن خراب
ایده **و عاقبت نادم اوله** ندامت فایده ورمیه و روزگار او
نجلین برجاكر جان سپار استینه الله كرمیه **بیت** هركه دركارها
شتاب كند خانهٔ عقل را خراب كند هركسه كه اموزنده عجله یلینیه فضیلت
تحملدن دور اولوب اكا اول فضیحت یتیشه كه اول زن بازرگانه یتیشدی
شهزاده دمنه متوجه اولدیكه جون بو نكته‌یی استماع ایتدی صورت نكه تجنا
اولمشدر اول **حكایت** دمنه ایتدی روایت ایدرلر كه شهر كشمیرده
بر بازرگان وار ایدی كه مال و منالی كثیر و ثروت بسیار ایله شهیر ایدی
خورشید طلعت ناهید صورت بر زن نازنینی وار ایدی كه نه چشم سپهر دوّار
انك نظیری مهر منور كورمشدی و نه آیینهٔ دیده انك عدیلی بر نگار كورمشدی
رخ زیباسی روز وصال كبی تابان ایدی و زلف چلیپاسی شب هجران
كبی بی پایان ایدی **بیت** طوغرمامشدی مثلن مادر دهر — یوزی آیتنه
واله كوجه و شهر — كه خادم اولوب د شكرینه — قول اولمش
سرو قدی عرعرینه — اولوب همشیره گل شكر لبینه — قمر همشیره‌دی
غبغبینه **شرجوار خانه** بازرگانده بر نقاش وار ایدی كه چابك

دستملکده انکشت نمای جهان ونقش بند لکده ثانی مانی کار
خانهٔ دوران ایدی خامهٔ چهره کشا سندن جان صورتکرین
چین صورت بیجان کبی حیران وطبع رنکآمیزندن دل تحریر
کشانکن خطا بادیهٔ حیرتده سرکردان ایدی **نظم** شواده بارسه
مرغ اول نقش پرداز قلم تیرن کورب ایردی پرواز صودده
چون شکل ماهی رسم ایندردی کورب قلاب انکشتن تحردی
یازدی هیشه ایجره صورت شیر یاننه اوغرامز اورکردی نحجیر
اکر کاغذه تصویر ایلیه اود نی خامه یانوب اولوردی بردود
القصه انکه زن بازرکان میاننده معاشقه دوشدی و
نقاش اول نقش زیبایه میل بی محابا ظاهر اولدی سلطان عشق
مملکت قلبنه که دار الملک محبتدر مستولی ولوب سپاه شوق
سنعتا قلیم وجودنی نهب وغارت قلدی چشم جوانه دیدهٔ نرکسین کبی
علت سهر عارض اولدی دیدهٔ بیدارکبی ابر بهار شام وسحر اشکبار لغه
آغاز قلدی **بیت** قورتلور عقلنک عقالندن مت اولور
دلبری خیالندن دلده قورمش سلامتاندو من کاهی صبر
ملامتک تو من وارلغن کوز یاشیله سیله وور آه ایله
خرمنینی ییله وور خرم اول دلکه عشقه منزل اوله جمله کاری

الکلہ

انکه حاصل اولوز نثر جانان دخی جوانی کورجک دل و جانیله
کوکل ویردی و خانهٔ صبر و شکیبی آتش فنایه اوردی بیت
دل رفته وسینه تیر ساتی شد زجان کونون ای صبر بار کرد که ا
اینجانه جای تست والحاصل جانبیندن جاذبهٔ عشق درکار اولوب
بی وسایط وسایل عاشق ومعشوق بربرینه واصل اولدی میانلرنده
ابواب مواصلت کشاده واسباب مصاحبت آماده اولوب
کوندن کونه بربرینه تعشق و تعلقی زیاده اولدی برکون جانان
جوانه ایتدی ای یار جان اکرچه نیچه زماندرکه تشریف حضور را
ارزانی بیوررسن وکوشهٔ کاشانه مزی جمال عالم آرا کله
آراسته قیلورسن اما بیلورسنکه شایبهٔ تکلفدن ودغدغهٔ
توقفدن خالی دکلدرکه اکر رفع صوت ایدرسن همجوارلر اشیدمک
وار واکر سنکا نه رقیب دین سک کوپک تمک وار عجبا
میسر دکلمدرکه بو صنعتده مسلم زمان وسرآمد دوران سن برفکر
ادیب نقش بندلک کوستره سن وبرنسنه تکلف ایلیه سن که بیمله
سنک میانکزده علامت اولا وهیجان توقف مصاحبت و توقان
شوق مواصلته امارت اوله نقاش ایتدی ای نکار بردو نرک
جار ایدیم که نقش بند روزکار صفحهٔ لیل ونهارده انک مثلی برکار
بزکار کورمش اوله بیت بیاضی اوله صانکه عارضی یار سیاهی اوله

اوله اکنه وی اغیار نظم چون سن نبی ول نشانه ایله کوره سن
زاویهٔ خانه دن قدم رنجه بیوره سن ه انلر چون بو مواعد بلی
ایتدی و بو عهد اوزره قول قرار کلدی ه نقاشک شاگردلرندن
بریسی که صنعت نقش و حیله ده استاد ایدی ورای دیواردن
ماجرای علی ماجرای اشتدی **بیت** لب نگشای اگرت هوش هست
کز پس دیواریش گوش هست ه برنجه کوندن صکره جاریه تمام اولدی
و وعدهٔ مزبوره انجازه تیتوب بهم سر انجام بولدی اتفاق بر کون
نقاشن مصلحتیه کتدی و انده خیلی توقف ایتدی **شاگرد فرصتی**
غنیمت بلوب جاری مرقنده بیه بولوب الدی و موضع معهوده
واردی زن چون جاریه کوردی یار وفاداری صانوب طشره
کلدی میان یار و اغیاری فرق ایده میوب بیگانه یی آشنادن
تمیز قلمدی **بیت** در داوتن بصحبت و بر عیش زد قدم دیدار شد
میسر و بوس و کنار هم **نظم** غلام چون لباس البتاسنه مقتضی المرام
اولدی و مصلحت تمام اولوب جاری معامنه قودی نقاش
قنده ایسه حقه کلدی ه چون آرزوی دیدار دلداردن چشمی حاک
اولوب و عالم باشنه طار اولدی **ناچار چاره بولندی** فی الحال عادت
معهودی اوزره نگاره کورندی زن کمال تعلقدن استقبال ایتدی
تملق ایدوب ابتدی ای یار مهربان بوندن خود حالیا کندک نه عجب

تیز میل مواصلت ایتدک جوان بلدیکه قصه‌دار کلمسنه بر بهانه آدن
فی الحال دوندی کتدی وجاری آتشه اوروب غلامین بو وجهانه بیننی
ترک ایتدی **اکر اولنز ایسه** امرنده شتاب ایلمسه لوث مواصلت غلام ایله
آلوده اولمزدی وانکله جوان بهانه‌سنده رشته مصاحبت انفصام
بولمزدی **بیت** جون نشان شتاب نفسانی نه ره جویبر پشیمانی
بو معنیٔ کوستردم تا ملکه معلوم اولا که امضاء قضا و تنفیذ احکامده بلکه
مطلقا اتمام مصالح خاص و عامده شتاب ناصوابدر و هر مراده
اهتمام لازم و تأنّی تام واجبدر **بیت** تو بتعجیل که اول شیطانی
ایشیدر تأنی صبرله رحمانیدر حقیقت بودر که بن بو سوزی
بیم جان و وهم سیاست سلطاندن دیرم و بو بابده کندم ایچون
چندان غم یمزم اگرچه که مرگ خواب نامرغوب و ایشانش نامطلوبدر
اینما تکونوا یدرککم الموت مفهومی موجبنجه آخر الامر البته مقرر واقعدر
خلاص غیر متصوردر بن دکل جباران جهانکه فلکه کلاه سیر عزه سنکه
دیرلردی و امکان مرگ و احتمال موتی ضمیرلرینه کتورمزلردی بلکه
نتیجه اجله کرفتار اولوب بیلدیلر که دائره فنا و فواتدن میسر اعلا
نجات میسر دکلدر و بروج مشیده‌یه عروج ایله مغاک هلاکدن
عروج متصور دکلدر **قطعه** فتی اول بر یوزنده شاه اولنلر
سپهر سلطنتده ماه اولنلر قرا طپراغ‌له اولمشلر برابر آرر سیک

ساقی شهریارک بر دیار بو لورسن بر غباری ذره ذره
فان علیها من کل که ایدی نوش جرعه حیات کمر اندن دوران
بقا خلعت رکمه زرکار خیاط و الجماری قاندن جامندن
درا گردون نظم الحماری اکا قفادن قماش آخر که کوردی
گرد بیکانک اندک اوتش خوضع کاخ کرانشان سلامت افتاب
کرد قبا کان وخت نند برامنی نکس مبیح الای زرکار خیاط
اکا ایمکه فدا ملکه بن جمله که بلسم و اولنه جانم بیات برد کل اگر نیم
سعادت والی قیلدم ترک بن جمله بالکلیه اوله مترتب فایده بر
قبول کر بن شیرین جان بیت ایلدم جاودانی سلامت و جهانی دو
بود جانی تراجون نماند بار بجان کی بود جانانی تو جون
که فرضیدر عین بل عین فرض نظر عرضنده و طول امرک بو ملکه اما
قصد ایله بال خیال فله کافی و خدام کافی و اولنر ضبط نشلر کشورینی
برا کله سندن عهده مهمانک کفایت مروت و اولنر اکمال
ترتیب و لایق اولوب اعتماد محل که جاکر بر و بولنز خدمتکار
تانک که باید انها سما بیت کرمز اله اولا عاطفت اوراز و بنز
اندر عقیق یا بدخشان در دو گرد لعل افتاب اصل سنکی
جبنلا و رضا سمع نی دمنه کلام ملک که کوردی بیز مادر یمن
اصغا ایله استماع ایدر اکا بو اندیشه دوشدیکه ناگاه شیر انک ایچ

خرافات تعبیره و مزخرفات تزویرندن مهیا شراوله و فصاحت لسان
لسان و بلاغت بیانی بیزی بو قضیه‌نی تحقیقدن فارغ قلمه بیز جانبنه
جانبنه متوجه اولوب ایتدی ای شیر وای بارهٔ جگر سنک سکوت و سلوک
نکدن و ظاهر حالدر و نکدن و بیرون بو منفهم اولور که دمنه اقوال ذوق صاحب
و سایرلر زور و کذب اوزره منتقی اوله عجبدر که سن بو عقل متین و بو
ذهن دوربین ایله غث و سمینی فرق ایتمزسن و بو فهم تیز طبع ایله گوهر
زیر ایله دری خرمهره‌دن تمیز ایتمزسن چون کلمات صادقه‌دن متأثر اولمیه
هذیانات فریبنده‌یه میل ایتمه باری بیت نوای بلبلت آوخ کی فسنداید
چو گوش ترغان هرزه گو داری   بس خشیم تمامله مجلسدن قالقوب مغموم و
کدرتی بو کلام طبع شیرده تأثیر تمام ایدب امر ایتدی تا دمنه‌یی قیدبند
بندله زندانه التلر وارنه قضات امرن کماینبغی تفتیش ایدب گورهلر
حق ظاهر اولیجق امر شرع شریف نه ایسه یرینه گتوره‌لر چون مجلس اختتام اولوب
شیرک دیوانی صاولدی مادر شیرنه ملکک خلوتنه واردی ایتدی ای فرزند
دلبندم دایما دمنه‌نک احوال عجیبه‌سن و اوضاع غریبه‌سن استماع ایدردم حالیا
جزم ایتدم که اعجوبهٔ زمان و نادرهٔ دوران ایمش گوربوار اجیف کاذبه‌یی
اثبات ایدر و هر سؤاله صورت صوابده لحیه فوری جواب ویرر بو مضیق
مخمصه‌ده بو دقیق مخلصندن فهم اولنور اگر مقامده وسعت اولیدی و
کلامه ملکک جانبندن فی الجمله رخصت و فرصت بولیدی بر وجهله کندوسن

کمنه وسن بو دریای ژرفدن غواص قیلدی ای پسر محقق و مقرردرکه
انک قتلنده ملکه و کشوره و لشکره نفع عظیم واردی اولی بودرکه کا
کلامه فرصت و جوابه رخصت ویرلمیه و انک قتلنی باینده تردد و توقف
جایز کورلمیه **شیر ایتدی ای مادر خواص** ملوکک حالی حقده و حسددن خالی
دکلدر علی الخصوص انلرکه عاقل و خردمند و کامل هنرمند اوله لر و هنرلری
وسیله سیله درجهٔ عزت تیتوب کمالتری سببیله شرف تقرب بولورلر اهل
هنرک حسودی چوق و بی هنره حسد ایدر یوق **شعر** ان العرانین تلقاها محسدة
ولن تری للئام الناس حسادا دمنه نک فی نهال حالی برکه و بارمند و
ایله سرافراز و خیابان کامیابیه تقرب و انتسابیله اقرانی میاننده ممتاز در
ممکن که ارباب حسد آتش سعایتله خانمان تقربنی کوندرمکه قصد ایده لر
بلکه ات شمشیر سیاستله آتش حرارت غریزه سن سوندرمکه جهد ایده لر **نظم**

حسد اهلنده بودر رسم و عادت — کوررلرکه وار رشد و سعادت
طوتر رشک حسد آتشنه لرنی — یقرلر رشک اودینه سینه لرنی
اولور مرد دولت آیننک حسودی — حسد در بخت و دولت اودی دودی

مادر شیر ایتدی ای پسر بو درجه ده حسدکه بری کناهک آفتنه باعث اوله
بچه میبر در شیر ایتدی حسد بر آتشدرکه چون مشتعل اوله خشک و تری یقر
و بر سیلدرکه چون منحدر اوله بنای صبر و فکری یقر بلکه انک سیله
کشتی دایرهٔ دین و دیانتدن چقر و غایت حسد انی اقتضا ایدر که کشی

کنده و

کندویه نسبت احساندن دخی فخر اولوچ نفردک قصه‌سی جهتی
مقصوددن نقاب خفایی آچه نادر بیشتر التماس ایتدیکه ملک بو منقبت
یوزندن برقع احتجابی کوتره و بو قصه‌نک عروس عرصهٔ خفادن منصهٔ
ظهوره کتوره **حکایت** بیشتر ایتدی روایت ایدرلرکه اوچ رفیق بر
طریقده کیدرلردی و مرافقت و موافقتیله بیابان قطع ایدرلردی
ناکاه اثنای راهده اوچندن بریسی اول کسنه ایتدی ترک دیار و یار
ایلکه سبب ندر و مشقت سفری راحت حضر اوزره اختیار ایلکه موجب
نه **انودن** بریسی ایتدی بنم ترک مسکن و جلای وطن ایدب مذاق فوایدِ
حضردن مشاق شداید سفری ترجیح ایتدوکمه باعث اولدر که ساکن
اولدیغم شهرده بعض اوضاع که ظاهر اولوردی حسد ایدردم و حرص حسد
و من صبری برباد ایدب آتش رشکیله یانوب کیدردم آخر درد مه‌لوب دوالی
فکر ایتدم که برفرج کون جلای وطن ایدم و باشم الوب برجانبه کیدم تا
اول احوالی مشاهده ایتمیم **و آشنا و بیکانه‌دن** دخی ایشتمیم رفیق آخر
ایتدی بکا دخی سمان بوداء مخوف دامن کیر اولوب وطن مألوف و
مسکن معهوددن جدا قیلمشدر رفیق اول ایتدی **ع** مرحبا بالوفاق
علی احسن الاتفاق بکا داخی بو بلا باعث جلا اولوب بنی دخی بو درت
دشت بیما و صحرا نورد ایتمشدر **بیت** سخن درست بکویم نمی توان
دیدن که می خورند حریفان من نظاره کنم رفیق لرچون بونک
حالنی تحقیق ایتدیلر بحکم جنسیت خوش حال اولوب ملاطفت و مصاحبته

گیتدیلر بر گون اتفاق میان رهگذارده بر بدره زر خالص و تمام عیار بولدیلر و بو نعمت و غنیمتله شاد و خرم اولدیلر و همان اول منزلده نزول ایتدیلر و بربرلرینه مشورت ایدوب ایتدیلر محنت فاقه‌دن جگرمز خون و دروله فقرله حالمز دگرگون ایکن **اتفاق گنجور** خزائن ارزاق بزه بو احسانی ارزانی بیوردی اولی بودر که بو زری علی السویه بونده قسمت ایده وز همان بو منزلدن دونوب وطن اصلیمزه گیده وز و انی نعمت و غنیمت بلوب سرمایهٔ کار و پیرایهٔ روزگار ایده لوز چون قسمته قصد ایتدیلر عرق حسد بربرلرینک جسدنده نابض و بو طمع غش دماغلرنده نایض اولدی **هیچ برینی راضی اولمدیلرکه** قدردن عزی اولدیره‌دن بهره و حصل اوله پس متحیر و فرومانده قالدیلر قصور همتدن نه بوکه اقدام ایده بلورلرکه میان رابده انی قویه‌لر و وفور حسددن نه بو کار رضا ویررلرکه علی سبیل التساوی بربرینه قسمت ایده لر بر گون و بر گیجه بو بردداوزره میان بیابانده حیران و سرگردان قالوب مهمی فیصل بولمدی و بو منازعه‌دن آنلره جوع مفرط و عطش مهلکه‌دن غیری فائده حاصل اولمادی **حکمت الهی** مگر اول گون جنگ پادشاهی قصد شکار ایچون صحرایه چقمش ایدی اول مقامه ایردیکه اول اوچ نفر شخصی میان بیابانده کوردی ثیابلرندن تمامیه حیرت تفرس ایدوب کیفیت حاللرین صوردی انلردخی صورت واقعه‌یی

علی ما هو الواقع عرض ایدرب بیلدیرلرکه براوج کمسنه بو صفت حیله
آراسته و پیرایهٔ رشک وطمع ایله پیراسته بوسیدن ترک یار
و جلای دیار اختیار ایدوب خیلی زمان در که سرگردان و بی سر و
سامان بو دشتی گشت ایدرز و بو طریق دور و دشوار و بیابان
و مغیلان ارده روز و شب کیدرز حالیا که بو مقامه وصول
بولدق بو حاله مبتلا اولدق ضروری بر حالمه محتاج ایدک که علی وجه
الاستحقاق بو زری بزه قسمت ایدیدی و باب تقسیمه جادهٔ عدل
و صراط مستقیم اوزره گیدیدی چون قدم مبارک پادشاهی بو مقامه
واصل اولدی بیلدک که دعامز مستجاب اولوب مرادمز حاصل اولدی
ع بحمد الله میسر انچه خاطر می خواستیم ٭ پادشاه ایتدی چون حال بو
منوال اوزره در که بیان ایلدکوز بزه لازم اولدی که صفت رشک و حسد
گوزنه مرتبه ده در عیان ایدهسز تا مرتبهٔ استحقاقکزی بلم و اول نسبت
اوزره بو زری بزه قسمت ایدم انجیدن بریسی که اوجیدن کجی بی ا
ایدی ایتدی بنده بو صفت بدیعه رشک و حسد بر حده در که مرکز دائرهم
که بر انسانه بندن ذره قدر احسان صادر اوله یا شفقت و مرحمتدن
بر فرد کاینات مین کان راضی و شاکر اولا اکنجیسی مزرعهٔ حسدک انجحجی ایدی
ایدیسن بو مدعی اوزره ادعا ایدرسن ارباب مروتدن المسن دعوی
حسد ایدرسن بن بو باده بر مشابه ده ایم که ...لا راضی دکولم که کوزم
بر کیسنه بر کیسنه یه کند و دیدیکی کرم ایلیه و بر کمسنه بر کمسنه یی کند و ماله

خوش حال قلنه • اوچنجیسی که ارباب حسدک غلاتندن ایدی
ایتدی معلوم اولدی که ایکنگز داخی دعوا کزده زور • وصفت
حسددن بغایت دور ایمش سز بو دعوی بکا لایق در که بو صفتده
بر مرتبه ده یم که غیری باینده وکل نیم حقمده دخی براحددن کرم صادر
اولدوغنه راضی دکولم • ملک چون انلرک حالنی کوردی انگشت حیرتی
دندان عبرتله اصردی و بو تباه کارلرک کلماتندن که رقم شقاوت
ام یحسدون الناس انلرک الواح صفات وذواتنه لایح ایدی
متعجب قالدی برزمان تفکر ایدوب ایتدی ای حرامزاده لر کندی فتوتکزله
بو مال حلال ایکن سزه حرام اولدی • و بر بزرکوزه کنامه سزا برجزا لازم کلدی
که بس اراندی تا شخص اولی نه یی وارسه الوب برو پابرهنه تشنه
وکرسنه اول بیابانه صالی ویردیلر وجود ثانیی فرط حسددن تیغ
بی دریغ ایله باشی بدندن ایردیلر وشخص ثالثی انواع عقابله معاقبت
قلدقدنصکره انک دخی امرنی قایردیلر • وشامت حسدایله اول اوج
کمینه دام لحده کرفتار اولدیلر نظم ان دردکه درمان بنذیرد
حسد است ایتن حسد قاعده دیو دد است کویند حسود خصم مردم
باشند کر زانکه نکو بنگری خصم خود است بو مثلدن مراد
اولدر که حسدک بر مرتبه سی واردر که حسود غیرک دکل کندو ننک سودنه
دخی راضی اولمز بوندن معلوم در که سایرلره نسبت نه مشابه ده در اوله

کمانم بودر که حال دمنه همان بو منوال اوزره اوله مادری
ایتدی بن بودر کاهک مقربلردن براحده صفت حسد فهم ا
اتمزم و نتیجه بر بینک ده امن حالی بو خیانت بوشله الوده او
اولمق کمان ایلمزم ظنم بودر که انک قتلنه جمله نک اجماع وا وردد
واتفاقی اصلاح ملک و نصیحت ملک جهتنه‌ندر والا اول
علاج بودارویه محتاج دکلدی شیر ایتدی بن بو بابده شبهه‌دن
خالی دکلم اول سببدن دمنه نک سیاستی امرنده شتابدن اجتناب
ایدرم مبادا اغراض منفعت اچون کندیه مضرت قصد ایتمش ا
اولمیه و رضای خلق اچون العیاذ بالله غضب حقدن
کوز یومش اولم چون حقیقت حال سنوز منکشف اولمدی
انک قتلنه تاخیر اتمک عذرمی خلایق قبول اتمزمی دبو
بابده شتربه امری سوءحسنه تمیزی صواب اولدرکه کمان
مجرد له هنرمند و اهل کفایتی ضایع اتمیم و تا جمال یقین نقاب
ظن و تخمیندن یوز کوسترمینه هیچ بر امری نفاذ و هیچ
قضایی مضایه تیشدرمیم و بو کلامک مضمونندن که بعض اکابر
بیت کو مرد دانای لطیف دراک و پاک زاده طبع شریف و خاطر دراک
تجاوز کوسترمیم بیت چو چشم افتد برگناه کسی تا تامل کن به
اندر عقوبت بسی که سهلست لعل بدخشان شکست شکسته
نشاید دکر باره بست شیر له مادری میاننده کلام

بو محلده تمام اولوب مربری کند و متعاملرنه کیتدیلر اما چون
دمنه‌یی قید و بند ایتدیلر و غل و ذلّله زندانه ایلتدیلر کلیله
میانلرنده اولان علاقهٔ اخوّت و شفقت قرابت و حقوق
صحبت مقتضاسی اوزره دمنه‌یی کورمکه و خاطر فاترن صورمغه
زندانه کلدی و همان که انی اول حالده کوردی باران سرشک
سحاب دیده‌سندن یاغدی و دود سیاه آتش کانون
درونندن آسمانه آغدی و کریبان صبری چاک ایتدی و آواز
دردناک ایله نوحه آغاز ایدوب ایتدی **بیت** بو یله کورمکدن
سنی محروم اولیدم کاشکی کلمیدم عالمه معدوم اولیدم کاشکی
دمنه دخی کریان اولوب ایتدی ای برادر مراد ورینی وستان
عزیز جکر خسته دارد و دل ارزده تیز اکرچه محنت و فراق
اکرچه محنت بند و مشقت قید بلای عظیمدر اما درد محنت و
فراقک و حسرت اشتیاقک بکا اندن المدر **بیت** فرقت
شمع رخکله وارمیدر بریلجه کیم آتش غمده دل بریانم اولمایه
وارمیدر بردم که هجران ایله ذار یار له چهرهٔ زرد و دیده خون
دیده اولمایه خضاب **کلیله ایتدی** ای برادر بن بو نهایت حالمدن
حقیقت حاله واقف اولدم هر بار که پند و نصیحتده مبالغه ایدردم

اصلا التفات ایتمزدک ورأی ضعیف و فکر سخیف و تدبیر خائف و
ناتمام غرضایله که استظهار ایدردک ای دمنه بن نیل حالک
بویله اوله جغن سکا دردم اخی ع بو بلالر دیکمک بیکده بریدر اخی
اکر مبادی احوالکده سکا نصیحتده اهمال ایدیدم سنکله بو خیانتده شریک
اولوردم حالیا سنکله بو کلامه اقدام ایده مزدم ای غافل بلمزمسنکه حکما
تمام اجلندن اولکدن تمام اولور ددکلرنه نکته نادر ایدن مراد
حصول مرگ ممات و حلول هادم اللذات دکلدر بلکه بر رنجه گرفتار
اولورکه مرکز حیاتدن خط ایتز وچاشنی مرگ کام آرزوسندن
کتمز دکلدر نته که سن حالیا بو بلایه مبتلاسن لاجرم ممات بو حیاتدن
سکا هزار بار اولیدر بیت چنین که هست دلت ز غصه فرسوده
هزار باره است نابودن از بودن دمنه ایتدی ای برادر فی الو
اقع کلام حقی تبلیغ ده تقصیر ایتمدک و شرط نصیحتی و حق اخوتی ادا
ده تهاون بیورمدک ولیکن شره نفس و غلبه حرص و تمنای جاه
و عقلمه غالب اولوب فکر عواقب کار کرا اولمدی و پردۀ غفلت
حجاب عزت بصر بصیرتمی ستر ایدوب زواجر نصیحتک قلبمده اثر قلمدی
بن بو امرک وخامت عاقبت و شآمت خاتمه سنه جازم ایکن اکا
شروع ایتدم وجمیع خطای ضرری قبول ایدوب بو طریقه کیدر ایدم

اول بیمارلکی که مخالف غذانک ضررنه واقف ایکن اشتهاسی مقتضا
سی اوزره عمل ایدر. پس بو مقوله کمسنه یه متابعت تواو مطاوعت
اشتهادن اباوانهما ایلمه یه مرتبهٔ ادبارکه اقبال قلمه و بر بلایه
که مبتلا اوله تحمل لازمدر که اکر شکایت اتسه تمام کندودن
اتمش اولور **بیت** من ناله زبیکانه ندارم که دلم را / هر غم که
رسیداست هم از خویش رسیداست. کلیله ایتدی عاقل اولدر که
هر امرک فاتحه سندن خاتمه سنه ناظر اوله و بر تخمی اکمدین برن
و بر نهال دیکمدن ثمرن ملاحظه قله **ش** تا اول فعلدن پشیمان اولوب
عملدن پریشان اولمیه که **اول پشیمانلق** موجب ملامت خاطر احباب
و اول پریشانلق سبب جمعیت دل اعدادر دمنه ایتدی ای
برادر بی خصم اولمق دون همتلر صفتیدر. و همیشه راحت و زاویت
شغله و بی حرمتلر حالتیدر صاحب همت عالی اکر صعب خطرلردن
و کلی ضررلردن خالی اولمز **بیت** کی بچوکان هوس بردن توان
کوی مراد / یا درین میدان نهی اول سر باید گذشت کلیله ایتدی
دولت بی ثبات و جاه بی بقا ایدن بو قدر درد و بلا و رنج عنا
دکرمی. و فی الجمله عقلی اولن کمسنه عبادتخانهٔ رحمانی قوییب خدمت
آستانهٔ سلطانه باش اکرمی دنیای غدار و دولت ناپایدار از

اعتقاد

اعتقاد و اعتبار ایتمه‌سنک حالیا خلاب عذاب و گرداب
عقابه گرفتار اولمزدک حالا دون حقد و حسد بزرن اکمه‌سنک
بکون بر محنت و نکبت حاصلن گتورمزدک دمنه ایتدی حالا بیت
سویلرکن بو رمزی بو ترتیبده بن تعبیه ایتدم عاقبت انی انجامی گرک
و بو تخم بلانی خاکه کمدن و ایلکدن اکدم ظاهر بودر که نه انی انجامی گورک بیت
دهقان سال خورده چه خوش گفت با پسر کای نور چشم من بجز از
کشته ندروی نثر تیمک که اکر وقتی بر و گیاه و تزر هلاک آلدی
اندن گل انبتین و نی شکر توقع ایتمک تمنای باطلدر محقق درکه
رشته صلاح حال منقطع در و امید فلاح ایتمک احتمال ممتنع
نه سر انکشت تدبیرله گره تقدیر منحل نه آینه اندیشه‌ده چهره خلاص
گورنمک محتملدر حالا تحقیق بلدم و عین الیقین مشاهده قلدم که گوهر شاهی
هوا و دولت مخاطره دریای محنته دکرمش بیت بس آسان صد
نمود اول غم دریا ببوی سود غلط کردم که یک موجش دو صد
گوهری ارزد حالا بو ورطه‌دن نه شرطه تدبیرله خلاص
فکر ایده‌سن و نجه ممردن راه نجاته طفر ملاحظه ایدرسن دمنه ایتدی شعر
در تنگنای عشق تو جستن ره خلاص شعر مشکل توان که رخنه تدبیر
بسته انار حالا اکثر بودر که کشتی حیات گرداب هلاکده غرق و

وكاربار نفاق نار بوار وفساده حرق اولا بس كوكدر زبون ا
اولوب ضعف قلب كوستر ميهيم وبو بابده ممكن اولدوغي قدر حيله و
مكر وتدبير وفكري دريغ قلميم بكا اصل خوف كلي سنك جهتكدندر
كه مبادا سن متهم اولاسن وما بينمزده اولان علاقهٔ اخوت سببيله
ورطهٔ محنته دوشه سن اكر عياذاً بالله سكا تكليف ايده لركه كيفيت
حالي بلدوگك كبي تعريف ايده سن اول وقت بكا ايكي نوع بلا ومقت
متوجه اولور اولا بوكه بنم جهتمدن سكا زحمت متطرق اولوب
واسباب حضورك خوشهٔ پروين مجمع ايكن بنات النعش وار
متفرق اولور ثانيا بوكه من بعد بكا اميد خلاص قالمز زيراكه سنك
صدق كلامك خاص وعام وكافهٔ انام ميانندده روشن وهويدادر
وسندنكه بناي افعال واقوالك قواعد صدق وصيانت ودعايم
دين وديانت اوزره مبتنيدر كتمان شهادت احتمال محالدر بو تقديرجه
بزم مابينمزده ملاقات يوم مكافاته دك ميسر اولور ومصاحبت عرصهٔ
عرصاتده وجود بولور كليله ايتدي اي دمنه دوگك كبي واقعات
عقابدن عقابه صبر ايدوب شكنجهٔ بلا بنجه طوترم وحق صريحي كتم ايدم
خانهٔ خيانتي نقير وديوار صدق واستقامتي هدم ايدوب مرمم
صورت مدارا دخي واقع حالي بنم ذمتمده اعلام ايتمك لازمدر بو قيده
كه منافقت ومصادره احتمالي اولا وصلاح بودركه كناهكه اعتراف

ایدب صادر اولان جرمه اقرار ایدرسن ونفعکی شرطه وتوبه
اناتیله کرداب عذاب آخرتدن خلاص قلهسن که عین الیقین معلومدر
که بو قضیهده سنک سرانجامک هلاکدر ولسه کرک چون چنکال
نکال دنیادن رها محالدر باری کندوکی چنکل عقاب عقابه
عقابه کرفتار اتمه و چون جمیع نه فناده شراب تلخ عذابن
تجرع اتمک مقرردر باری کندوکی دار الملک بقاده شورابه عقابن
چاشنی طاتمه دمنه ایتدی بوخصوصده تأمل ایدهیم ان شاء الله
خاطرمه خطور ایدنی قصور حضور موفور الحبورکه عرض ایدب بو بابده
هرحیلیه که تمسک ایدم سنکا نشاتکیز کتمیم کلیله مغموم ومهموم
دونب کتدی و تف تاب تب اندوهله محموم اولوب بالین ملاله
باش قویب یاتدی اول کیجه صباحه دک تململ واضطراب ایدب
علی السحر نقد جانی متقاضی اجله روان ایتدی ع رفت چندین از
ارزو باخاک برد اما اول ماده کلیله ودمنه میانهسنده بو قدر
مباحثه ومحاوره واقع اولدی سباعدن بریسی زندانه محبوس
اولوب بر کوشهده یاتوردی جاری اولان ماجرای نقیر وقطمیرا
اشتدی و وقت فرصتده کرک اولا دیو واقع اولان
کلماتی بی خلط وخبط حفظ وضبط ایتدی ع هرسخن وقتی وهر نکته
زمانی دارد چون صباح اولدی شیر زرین چنک شاه ا

ستیارکان بیشهٔ زمرد رنک آسماندن نمایان اولدی و
دمنهٔ تیره روی وسیاه نامهٔ شب چاه زندان خفاده
متواری و نهان اولدی بیت کورندی طرهٔ شبدن رخ زرو
جمالی اولدی آفاق دلفروز یینه مجلس مظالم قایم اولوب
قضات احضار اولندی و مادر شیر حدیث دمنه یی اعادت ابد
ایتدی ای جان مادر ظالملری ابقا مظلوملری قتلدن بتر و بد
کردارلره احسان نیکوکارلره اسائت برابردر بیت و وضع الندی
فی موضع السیف والعلی مضر کوضع السیف فی موضع الندی نظم
نکویی با بدان کردن چنانست که بد کردن بجای نیکمردان
هرکمسنه که قادر اولوب بر فاجری فجوردن زجر و بر ظالمی ظلمدن
حجر ایلمیه فسق و ظلمده انکله شریک و عقاب عقبیده انکله مشارک
اوله کما ومن اعان ظالما سلط الله علیه وعیدی انک حقنده ظهوره
کله وز بدکس خویش دل فرو مشو بد مکن و یار بدان هم مشو
پیش قضاته سوردی تا دمنهنک قصه سنی فصل ایتمده تعجیل ایدب خیانت
و دیانتندن هرکونکی نظر اولورسه علی التفصیل پایهٔ سریر
اعلایه عرض ایدهلر پس اشرف انام و قضاة حکام و خواص و عوام
اول مجمع خاص و محفل عامده حاضر اولوب قاضی القضاة حضار
مجلسه متوجه اولوب ایتدی ملک دمنهنک حالنی تفتیش و تجسسده اول

متهم اولدوغی خصوصی تفحص و تفحصده حددن زیاده مبالغه لر ایدر
بوردیکه تا بو ایمک جهدی غبار شبههدن معرا اولمیه متهم اخره
تعرض اولنمیه . وانک حقنده امضا اولنان حکم لازمدر که شرط
عدالتی مرعی طوتب جاده انصافدن جانب اعتسافه میل وانحراف
قلنمیه پس بیربیرکوزه واجبدر که بو بابده بینه واقف ایله کوزکزم آلتیوب
التماس ایده سز که بونك ضمننده اوج فایده کلی مندرجدر اول
بودر که حق معین وظاهر اولوب لواء کلمه صدقی اعلام ایتمکدن
وشریعت قدیمی و رسم آئین مروتده حرمت ما لاکلام مقرر اولور ایکنجی
بوکه بناء ظلمی یقیق و خانه ستمی یقمق واهل تزویر و تلبیسی پایمال
و ارباب غدر و خیانتی کوشمال ایتمك موافق رضای خالق وملایم
طباع اشراف خلایقدر اوچنجی اصحاب جور و فساد و ارباب غدر
و افساددن خلاص اولمغك نفعی کامل و فایدهسی کافه انامه عام
ل وشامل در . چون کلام آخر اولدی حاضر اولنلرك جملهسی وحوش ساکت
وخاموش اولوب هیچ برجانبدن جواب اکر خطا واکر صواب صادر
وظاهر اولمدی زیرا که دمنهنك بو فعلنه جازم دکللر ایدی نه
کمان مجرد ایله بر کلامه اقدام ایده مدیلر که مبادا انلرك قولیله بر حکم
مرتبه امضایه ییتشه وشاید که خلاف حق بر کلمه اراقه دم معصومه
باعث اولا . چون دمنه بو حالی مشاهده ایتدی باغرارم کی بو کلی بو

اما تعیینی کبی یوزن درهم ایدب ایتدی ای کابردین و دولت
وای مشاهیر ملک وملت اکر اول اسناد اولنان تهمتدن
ساحهٔ ذمتم بری اولمسه سزک بو سکوتکزله کوکلم شاد اولیدی ودو
بابده واقع اولان سؤال جوابده خاموش اولمکزله یوزقی کوکلم
اوی اباد اولیدی بنم لی کنده اولدوغمه بودالدرجمله کوزکی بابی
بو خصوصده لال در اما بی جرم اکر مقدوری مقداری کندو امرنده
سعی ایلسه معذوردر بن سزه یمین تکلیف ایدب تحلیف ایدرمکه سزد
هرکمسه که بو تهمتدن کلی وجزوی برشنه یه واقف اوله کتم ایتمیه سویلیه
اما واجبدرکه جانب اعتبا فدن اجتناب ایدب طرف انصافی رعایت
ایلیه زیرا هرکمسنه نک که قولی آخرک قتلی بابنده نص قاطع مثابه سنده
اولا لازمدر که مبنی شهادتی ظن واهی و وهم باطل اوزره اولمیوب
صدق وافی ویقین کامل اوزره اوله تا اذا رأیت مثل الشمس فاشهد
موجبیله عامل اولوب ادا ایتدوکی شهادتک غرامی عاجلده واجلده کا
حاصل وواصل اولا مراد که نه ظن وشبهه وکمان مجردله معرض تلف
وموقع هلاکه آته اول وای بوله واول بلایه مبتلا اولا که اول
طبیب بی علم وعمل اولمشدر قضاة استفسار ایتدیلرکه نجه اولمشدر
حکایت دمنه ایتدی روایت ایدرلرکه برطبیب واردی برایهٔ تجربه
دن خالی وسرمایهٔ دانش ودرایه دن عاری بو جمله یله نیته خلقه طبابت

ایدرسانی

ایدب فن طبده دعوای حذاقت ایدردی اکرچه که بیمارخانه عالمده
اول دخی طبیب ادی ٭ اما علمدن بی بهره و عملدن بی نصیب ایدی
تشخیص امراض ایدامازه بر مرتبه ده نادان ایدیکه صداعی نقرسدن تمیز
قلمزدی و ترکیب معاجینده بر مشابه ده جاهل ایدیکه تریاق فارو
قی سم هلاهلدن فرق ایدمزدی معرفت ادویه ده طباع عشب و مقادیر
عقاقیردن غافل ایدی و کمیت اغذیه و کیفیت اشربه دن تمام لا یعقل
ایدی **بیت** بد علاجی که هرکه چهره او دید دیکر ندید روی حیات
اول شهره دیر بر شهرده جهالت دکانن اچمشیدی و مزارع اعمار
ناسه هلاک تخمن صاچمشیدی ٭ صحیح و علیل و عزیز و ذلیل اول طبیب
جاهلک شربتن اچمشدی ٭ ناموافق علاج ایله عمارت اعمار خلایقی
خراب ایدی قبض ارواح و نقض اشباحده کویا ملک الموتدن
قایم مقام و نایب مناب ایدی **بیت** با وجود قابض ارواح مثل او طبیب
هیچ حاجت نیست کس را قبض عزرائیل را اول شهرده بر طبیب دخی وار ایدی
کمال منزله آراسته و یمن معالجه و برکت دم قدمله پیراسته دم عیسا
کبی جان بخش و قدمی قدم خضر کبی دلکش **نظم** کر خواستی بیک دو نفس
آفت دوار زایل شدی ز کنبد دوار بی ثبات یمن قدم چنانکه
بباغ آور آمدی دادی ز رخ رعشه سفید ارابخات ننه که

عادت روزکار ستمکاردر که همیشه هنرمندلرانک نواله خوان
احسانندن بی نوا و بی هنرلر موائد فوائد کرانندن امتلا ایدر بیت
هنرنمی خرد ایام وازان شکسته دلم   کجا روم بتجارت بدین متاع کساد
بو جالینوس عصر و بقراط دهر که طالعی نحوست و تراجعه یوز طوتوب
کوکب یوز یا مرهسی کسوف ضعفه مبتلا اولدی وعلی عینیه التدرج
اول عزیزک چشم جهان بینی مشاهدهٔ روز روشن و تماشای طرف
کلشندن قالدی بیت تا اول زمانکه چشمهٔ چشمی عین نور و نور عین دن دور
اولدی کوشهٔ کاشانه ده عین انساندن عینی کبی مخفی و مستور اولدی
چون او طبیب عام فریب بر مقتضای بیت چو بیشه تهی کردد از نره شیر
شغال اندر آید به بیشه دلیر   میدان علم ابدانی مدعیلردن خالی کوردی
صنعت طبابتده دعوای حذاقته آغاز ایدب شهرده اول ولایتده طبیب
مسلم و حکیم محترم اولدی و معالجه سی افواه انام و السنهٔ خاص و عامه
شهرت کاذبه ایله اشتهار تمام بولدی بیت بری نهفته رخ و دیو در
کرشمهٔ حسن   بسوخت عقل زحیرت که این چه بو العجبست   شهریارک
مکر بر دختری وار ایدیکه مطلع ملاحتده آنک کبی بر آفتاب دخی طلوع ایتمامش
دکل ایدی عطار صبا چین زلف مشکباری کبی بر نافه دخی کورمش و
اشتمش دکل بیت فرشته خوبی و حور عشوه   تمیز وار ایلیع

و طاوس جلوه نثر اول سرو آزاده‌یی کندونك برادرزاده‌سنه
نامزد ایدوب آیین شاهانه و آذین خسروانه اوزره عقد نکاح و سور و
زفاف سوروب بیت ماهه ایدی آفتابی مهمان زهره ایله مشتری
قلدی نثر اول ایکی سعد اخترك مقارنتندن صدف رحمده بر گوهر
شاهوار منعقد اولوب اول سرو رفتار و شکر گفتار متکلم وضع حمله
بر عارضهٔ دشواره گرفتار اولدی ناچار معالجه ایچون اطبایه مراجعت ایدب
بر موجب • اذا التم باب المرض فالمعاجلة في المعالجة معالجه‌ده معاجله
التماس ایتدیلر طبیب حاذق مزاج مریضه موافق علاج تدبیر ایدوب ایتدی
بو دوایه بر دار ویله دوا ممیز درکه اکا مهران درلر نثر شویلکه اندن بر دانه
مقداری سحق ایدوب حریردن گچوره‌لر و بزر مشك تبتی و عود قماری ایله خلط
ایدوب قینده‌لر شربت ایدوب ایچوره‌لر فی الحال مرض بوراندن زایل اولوب
شفاء کلی حاصل اوله بو دارو اگرچه که قلیل الوجوددر اما شربتخانهٔ همایونده
بالفعل موجوددر • نقره خامدن نر ظرف الحر نعتیه اولنمشدر و اکا زرخالصدن
بر قفل اورلمشدر لیکن بکا ضعف بصر سبیله انی بولمق گرگ بلمك
میسر دگلدر اول مانده طبیب نادان دخی انده حاضر ایدی ایتدی اول
دارونك اسمی و رسمی و وضعی و ظرفی فقره‌ معلومدر و اول اخلاطك ترکیب و
ترتیبنده حقیرك نظری معدومدر پس بو موجب فرمان شاهی شربتخانه‌یه ا
وارب حقه نر لوردی صفت مذکور اوزره تفحص قلدی چون اول وضع
اوزره حقه‌لر متعدد ایدی داروی مذکوری تمیزده عاجز قالدی و

وتشخیص ایتمدن قالدی اول حقه لرکی برنی الدی اتفاق اول مهران
دیدکلری دارو دکلدی بلکه بر مقدار زهر هلاهل ایدیکه شاید متهم اوله
دیو اول ظرفده محفوظ ایدی حقه‌ء اجوبالجنده اولان زهری بیمار اخلاطیله
خلط ایدب وصف مذکور اوزره شربت ایدب مریضه صونیورده ویردی
مریض چون اول زهر تلخی نوش ایتدی جان شیرندن ال یودی تماشا
ی عالمدن گوز یومب غوغای جهانی فراموش ایتدی **بیت** گوزن یومدی
تماشای جهاندن فراغت بولدی غوغای زماندن ملک اول
حالی مشاهده ایدیجک سوز فراق آتشی تاثیرندن شعله اتی فلک اثیره یتیشدی
بوردی **مثل** تا بعقته شربتی اول طبیب نادانه الجردیلر انک دخی زهر جانی
گوتیردی چراغ روحنی سوندردب وجودن منزل فنادن عدمه گوچردیلر **بیت**
نیکو مثلیست این که هرکس بد کرد بد با دگری نکرد هم با خود کرد نومثلی
گتوردم تا بیله لرکه هر بر عمل که زمین جبل اوزره زرع اولنه بر مرادی ویرمیزدر
وتیر قضا که کمان تجرددن کشاد بوله هدف صوابه ارمیز **حضار مجلس** دن
بر بهی ایتدی ای دمنه سنک خبث وبدنک خواصه واضح ولوث ترنک
عوامه ظاهردر وسقامت طبع واعوجاج مزاجکه شکل وقیافتک برهان
باهردر **مثل** قاضی القضاة ایتدی بو مجملی تفصیل ایدب وبو دعوایه اقامت دلیل
ایلامزدرکه بلا بینه کلام لی فروغدر ودعوای مجردک اکثری دروغدر اول
کمنه ایتدی علمای فراست شعار وحکمای حکمت آثار بیورمشلردرکه **مثل**
هر شخصک که قامتی قیصر وعین یمنی سی عین یسری سندن صغیر اولوب گوزلره

حركت واختلاج دايم وبورنجه انحراف واعوجاج لازم اولا
وكوزلرى احمر وكره · والنى طشره جقه ومتصل تقليب حدقه ايدب يموزاره
اشغه باقه البته انك ذات مباركى مجمع فساد ومكر ومنبع حيله وغدر
اولمق مقرردر علامات مزبوره اوزره بتمامها بولنده موجوددر واما راح
رشد وخير ناصيه حالنده مفقوددر ديمه اينديگى احكام الهیده امكان ميل
ومداهنت ممتنعدر واول حضرتك افعالندن كمال وسهو غفلت وخطا و
ذلت محالدر بيت غلط وسهو وبرمن وتوروا است درجهان آفرين
غلط نرود · بوددكگ علايم دليل حق وبرهان صدق اولمق تميز اولنسه ا
انكله صدق كذبدن وصوابى خطادن فرق ايدب حقى باطلدن تميز ا
ايمك متصور اولمه خلق عالم اظهار حقده شاهد ويمينه محتاج اولمزلردى
قضات دخى مرافعه ومحاكمه دن اشوده اولوب غوغاى خصمايله
باشلرن اغرتمزلردى · بوندن غيرى لازم كلوركه هيچ نيكوكار ثنا ومدحته
لايق وبدكار كردار قدح ومذمته مستحق اولمية زيرا كه بالضروره معلومدر كه
اول مخلوق كه بو علامتلر حين آفرينشده انك صفحات وطرفنده مرقوم در
بو علايمك لوازمى كندودن دفعه قدرت نهاد خلقتنده معدوم در ·
بس بو كلام كه بيورسن لازم كلوركه اصحاب خير وحسنات توبله مجازات و
وارباب شر وسيئات عقابله مكافات اولمق صفحات احكام شرع و عدلدن
محو اوله · وبوجنايتكه نعوذ بالله بكا تهمت اولنوب بو علامتلر مقتضاسى اولوب
دفع خيز امكانده اولمسه انك سببيله بكا مناقشه وعتاب اولمق كرك دكل

مصادره و عتاب اوله **بیت** مکن درین جهنم بهر زیستن کجو دروی
چنانچه پرورشم میدهند میردیم **نظم** پس بن سنک قتواتلکه بو برادن
قورتلم و بو مقدمات موجبنجه بو ورطه دن خلاص اولدم **نظم** چنانکه
برهان باهر و حجتکه دلیل ظاهر بو کفایت ایتمزمی که بو اصل اقصی بنیه
که هر بری مجمع فضایلدر و بو نخبین اماثل مجلسدر که هر بری عقل کامل و
رای شامل ایله **میان حق و باطل سیف صارم کبی** قاطع و فیصلدر دعوی
دروغ و کلام بی فروغ و قول بی حجت و مدعای بی بینه یه جرأت
ایتمکله غایت جهل و غوایت و نهایت حمق و غباوتنک اظهار ایلدک
بیت برخورد از طرح سخن رای تو   دانست که تا کجاست نادانی تو
چون دمنه کلامنه بو وجهله آب و تاب ویرب کلام خصمه بو نسق اوزره
جواب ویردی حضار مجلسک هر بری صموت کالحوت درج دهانلرنه مهر سکوت
اوروب مقابله ده بر حرف کلام اقدام ایده مدیلر **قضاة ینه دفع** مجلس
ایدوب امر ایتدیلر تا دمنه یی قید و بند له ینه زندانه ایلتدیلر و ماوای بقر
و قطر حضرت شیره بقرار ایدیلر **بیت** ایلادوب دمنه یی زندان ایچنه
قودیلر کلبهٔ احزان ایچنده   چون دمنه زندانه کردی کلیلهٔ که بر دوستی
وار ایدی انکا روزبه در نزدی زندان اوکندن کچوب کیدرکن اتفاق
دمنه نک کوزی کوزنه راست کلدی حضورنه دعوت ایدوب ایتدی ای یار
عزیز خیلی زماندر که احوال کلیله دن خبردار دکلز امیدوارزدرکه ایام محنتده

احیانا

احبا تا بری کوریدی و بو بدحالک و منکسر البالک پریشان خاطر ایدوب مهجوری
یار محنت دمنده کرک یار غصه و فتنهء غم کسار کرک سن اندن
نه خبر بلورسن و کلمدوکن نوجهله توجیه ایدیب اهمالنه نه نظر ایله قلعهء جمیدن از
قلورسن بیت روزبه چون کلیله نامن اشتدی دروغ ایدن براه جان
اتدی و فوارهء دیده سندن سیلاب اشکی روان اتدی بیت دل دیده
از دست دوست رانجه جویم نطع فروبست حال خود تا کویم
دمنه روزبهک طبطاب و اضطرابدن بر التهاب اولوب کیفیت حالن
و سبب انفعالن و ملالن صورمحق روزبه ایتدی جهارتهای ما
بوخت ریحران ممارمی مجروح سینه ایم ندارم مرهمی جون
شمع سوخت رشتهء جانم زتاب دل وز سوز سینه می بتوانم ز
زدن دمی نثر ای دمنه اول یار گرامی سر منزل فناوادن دار الملک بقایه
رحلت اتدی و قلوب اخوان و یارانه داغ هجران اوروب کتدی بیت
بیت ای همنفسان آه که بی یار بماندیم در دست غم هجر گرفتار
بماندیم دمنه چون کلیلهنک وفاتی خبرن اشتدی بیهوش اولوب لنکر
کمتری تخته زمان مدهوش اولدقدن صکره عقلی باشنه کلوب بحرکبی جوش
وابرکبی خروش اتدی قطرات حسرات مجاهدات حیرانی کتواتر الذر
من الفرع وتعاقب الویل علی الذرع چهره سندن روان ایدب
سوز و نیاز نالهء جان کدازله بو نوحه آغاز اتدی درداکه بیخ

شادی بریده گشت واحسرتا که شاخ طرب بار ور نماند امل
فغان برآر که آرام جان برفت ای دیده خون ببار که نور بصر نماند
دمنه چون جزع وزاری وفزع سوگواری لی مرتبهء افراطه ایلتدی
دی روزبه پند ونصیحت وتسلیه وتعزیه یه باشلیوب ایتدی ای منته
معلوم اولمق گرکدر که موقع دیوان ازل افراد آفریده دن هر دانک
منشور حیاتن طغرای اجله مرقوم قلمشدر ونقاش صور کائنات نقش
بنای صنعت ممکناته كل شيء هالك إلا وجهه کلکیله ملک شهوده
چکمشدر استاد کارخانهء قدم مراحل قبای بقاسن طراز عدمله
مطرز ایتمشدر معمار معمورهء جهان هر موجودک بنیان وجودن اساس فنا
اوزره بنا ایتمشدر نظم تا فلک معمار این معموره شد نیجار غیم
یک گل شادی بباغ زندگانی کس نیافت گلستان عمر را در مرغزار
روزگار نوبهاری خالی از باد خزانی کس نیافت بو بر شربتدر که مو
مرد الحکم لازمدر وبر بار محنتدر که جمله مره چکمک واجب بو زحمه صبر
غیر یله مرهم ممتنعدر وبو داء عضاله داروی تحملدن غیری نه دوا امکانی
بیت صبوری ضرورتست کین درد لا دوار بغیر از صبوری دوائی نباشد
دمنه بو کلماتله فی الجمله منفتح ومتسلی اولوب ایتدی ای روزبه بو ماتمده
نه قدر که جزع وفزع ایدم وفغان وفریادی مرتبهء افراطه ایلتدیرم ینه
حق اداء واجبده مقصرم که کلیله نم مشفق یارم وناصح برادرم ایدی

جمیع حوادثاته اکا پناه ایدردم و مهمات روزکارده انک رأی و تدبیرو
نصیحت دلپذیریله استظهار ایدردم شعر دل هشیاری بر خزانه سپردیکه
هر نقد اسرارکه انده ودیعت قوبله دست روزکار عیار اکا وصول
بولمزدی و جاسوس گمان جنانکه انک بر امنندن دوران قبله
شمه سنه مطلع اولمزدی دریغ هزار دریغ که اول یار مهربان سایهٔ
شفقتن بندن دور اتدی وحیف هزار حیف که زندان خانهٔ دنیاده تی
رفیق و همدم و بی انیس محرم بنی قودی کیتدی بیت باکه کویم راز دل چون
رازم نماند چاره سازی چون کنم چون یار دمسازم نماند من بعد بکا
نعمت حیاتدن نه لذت و چاشنی زندکانیدن نه حلاوت میسر در
اکر بو سنکده افهام عوام انام که اولیک کالانعام معهودی آنرک
حب جانی در بعض خیالات و اوهام خطوره ایتمک احتمالی اولمسه تمام
کندومی ترغیم و تیغ ایله اولدررردم وتیزناک رنجندن وی کیملک
دردندن قورتلوردم زیراکه بو ورطهٔ محنتدن که بن کرفتار اولدم
هر یار صادق نیت و صادق عقیدت تحت شرطهٔ مظاهرت و در معاونتی
اولمینجه کنار خلاص کورمک محالدر و ساحل نجاته ایرمک احتمالی
بیت این دمکه از کوی امید آواره می باید شدن چون چاره رفت از
دست من بیچاره می باید شدن روزیه ایتدی ای منه اگر کلبهٔ تنک
شمع بقاسی اتب فنا ایله مرده وکلزک حیاتی هوای هاویهٔ مرکله بزم

بشرمژده اولدیسه بحمد الله سنا بر یار انک زمان اختصاصی تازه و بر بردر

بیت غم مخور کز زین چمن شاخ گلی بر مژده شد روی نسرین

تازه است وجعد سنبل تابدار دمنه ایتدی راست سویلدن تقاضای

ذات شیر نعمکله بر خللک تدارک میسر و وجود بینه لطفکله بر ذللک

تلافیسی مقرر در من بعد کلیله گبی بنی صادق یارک و مشفق برادرک لطف

ایدب سنده بنی خدمت اخونه قبول قل روزبه نشاط تمام ایله و انبساط

ما لا کلام ایله قدم خدمت اوزره قیام ایدب ایتدی بنی بو ممتاز ایدن منت

ایدب توای قدرمی ذروه رفعته ایرشدردک بلدم که بو دل وفادارلک

بو عنایتک غاززنک عهده سندان نجه کله بلم و بنم زبان ثناکستر بو

نعمتک شکرینه نجه سکربار اوله پس بربریله مصافحه ایدب خلوص نیت

وصفای طویتله صفقه عهد وصداقتی تجدید وپیمان وامانله بو

عهد عقداخوتی تاکید و تشیید اتدیلر بعده دمنه ایتدی فلان موضعده

کلیله ایله بر دفینه مز واردر که اگر طالب گنجه قدم رنجه نبوروب انی

سن امید درکه دنیاده سعیک مشکور و عقبیده شباب وماجور اوله

بن دمنه روزبه نشان ویردکی مقامه وارب دفینه یی بولوب

کتوردی دمنه کتدی و حصه سن افراز ایدب کلیله نک حصه سنی روزبه

یه ویردی والتماس اتدکه هرگاه بارگاه شیره واروب اولارکا

اسرار واخباردن خبردار اولورسه انی آگاه ایده روزبه دمنه

ماء مولنی قبولده مجهودنی مبذول قیلدی تا دمنه نک وفاتی ز
زمانینه دک شرط معهودی مرعی و عهد مشروطی مقبول طوتدی ع
شرط است که شرط را بپایان برند * برگون علی السحر مادر شیر
کلوب شیرک اندن مجلس گذشته دن خبر صوردی شیر دخی صورت
قضیه‌یی اول وجهله که قضات عرصهٔ عرضه تقدیر مقرر دی حسن تقریر ایله
ایتینه ضمیر مادرانه تصویر ایتدی **مادر شیر دمنه نک** مرسوله صو
صوابده جوابندن و کلماتنک ثبات و تابنه شیرک انجذابندن حباب
وار سیلاب اضطرابه و شرر مثال آتش التهابه دوشوب اگر بو
کلام راسته اقدام ایدم سخن درست درشت اولدوغی اجلدن
بحکم الحق مر کام رای ملک آرای ملکه تلخ کلسه کرک و اگر اهمال ادا و
اغماضنه رخصت ویرم جانب شفقت و حفاظدن مادرانه مهمل
نامرعی قلمه کرک * شیر ایتدی فرح ابواب مناصحته میل و محاباو
سترو مداراده رخصت یوقدر سنک کلام نصیحت انجامک لی
شبهه شائبهٔ تهمت و مضنهٔ ضغندن دوردر **و کلام ناصح** متفق
درست اولدوغی جهتدن نه قدر درشت اولورسه معذوردر
مادر شیر ایتدی حال بو منوال اوزره اولیجق که ملک کندی صدقدن
و باطلی حقدن فرق ایلمیه و کندویه خیری شردن و نفعی ضردن تمییز
قلمیه دمنه فرصت بولوب فتنه پدید اتمکه که افهام ناقصه انک

تدارکندن قاصر و آرای صایبه انک تلافیسندن عاجز قله
بیز ایسترز مادر مهربان تمارت دلرمکه بکون بو بیچاره حاضر اوله و
احوال دمنه یه عین دقتیله ناظر اوله که شاید مرهم دمنه انک حضورنده
فیصل بوله **پس فرمان بیز بونکله صادر** اولدی که رسم
سابق اوزره حکام بیرجمع اولدیلر و مجمع عامه ده دمنه نک تفتیشنه
امر بیچاره اهتمام قله لر و موجب فرمان اشراف اعیان اکابر و ارکان
ارکان دیوان بیرده مجتمع اولوب قضاة ممان فضل روزبهانکی کرار
مکرر قتب حضار مجلسدن و دمنه حقنده شهادت طلب ایتدیلر هیچ کمسنه
انک بابنده بر کلمه سویلمدی و خیر و شردن بر نکته درمیان ایلمدی
قاضی القضاة دمنه یه متوجه اولوب ایتدی اگرچه که حاضرلرک
ظاهر حالی سنک استقامتکه دالدر اما باطناً جمله سی خیانتکه متفق
الیقالدر بو حال ایله سنکا بو طایفه میاننده احتمال زندگانی تصور
محالدر حالا سنک صلاح حالک آنکله الیق و اوفق بودر که گناهکه
اقرار و جرمکه اعتراف ایدب شرط توبه و انابتیله نفسکی ورطه عقوبت
آفتدن خلاص قله سن و سکام کردن **احدی الراحتین** حاصل اولوب
ایکی مرادک برینه واصل اوله سن یا بودر که خلقی محنت شرکدن
خلاص قله سن یا بودر که سن بو زندان محنتدن خلاص بوله سن **نظم**
زیرکان گوینده کاندر مرگ نوعی راحتست   و زبیان این سخن

بر خلق منت می نهد   گفته اند آن کس که میر و از دو بیرون نیست
حال   یا بدی باشد که خلق از جور کمتر می جهند ه یا کم آزاری
نیکو خلقی که اهل روزگار   مهر او ورزند او را در دل خود جا دهند
گر نکوکار است ازین زندان محنت وا رهد   ور بد اندیشی است
خلق از محنت او وا رهند **بو فقره نک غرضی ای دمنه** شو ایدی که کناهک
اعترافی جایز کوره سن ایکی فضیلت عظمی یه دخی فایز اوله سن اولا
عقاب عقبی خوفندن عذاب دنیایه رضا ویرب دار بقا و سرای
فنای فنا و قضای عنا اوزرینه ترجیح ایدرسن **ثانیا حسن تعبیر** و لطف
تعبیرده بلاغتک و زبان آورلک و سخن گسترلکده براعتک کون گبی
ظاهر ایکن و هر سؤاله بی نظیر جوابلرک خاطر و هر نکته یه دلپذیر اعتذار
لرک قدرت تامه یله قادر ایکن جانب عتابا قدن جناب الطافه
میل ایدب طوعاً او کرهاً کناهکه اعتراف ایتمکله منشک فضل و جلادت
و شهامتک و فرط صلابت و صرامتک بین الانام **علی السنة الخاص و العام**
اشتهار تمام بولوب بو روزگار غدار ناپایدارده کردارینک و
ذکر جمیل یادگار قورکیدرسن ه ای دمنه ارباب عقل صحیح قتنده
بو نکته مکشوف و واضحدر که نیک نام ایله ممات نزار ارباب دنیا
حیاتدن مرغوب و راجحدر **بیت** مردن کس بنیک فرجامی ه

بهتر ارزند کی بدنامی   دمنه ایدی سجاده نشینان محراب
شریعت کمان کمانله تیر قضای هدف مقابله کتنا دویرممشلردر
وان بعض الظن اثم مضمونندن قفاقل ایدیب بی محبت طائفه
وی بیته باره برحکمی نفاذه بیشتر ممشلردر فرض ایده لوم که شهره
رند غرض رویت حق صرکیدن مانع اولوب جمله کوزکی قبند
بنم حقمده سوء ظن واقع اولا بن کندو حالمی بلورن وعین یقین
ایله براءت ساحت ذمتم معاینه قلورن کیشی کندونک خیالنی
بنسیان فرم ویقین آوک وهم وتخمینه هدم ایمک نه قاعدهٔ شرع
قویمه موافق در نه ضابطهٔ طبع مستقیم مطابق باوجود که بنم خیا
نتمه ظن غالب دعوا ایدرکن بی نص قاطع قتلی روا کورمزلر
بن صدق واستقامتمه جزم ویقینم وارکن کندو هلاکمه نیجه سعی ایده
قتلمه نیجه راضی اولم ولین سلم که اولم عند الله نه تاویل ایله راضی او
لوب معذور ولاتلقوا بایدیکم الی التهلکة خطابنه نه طریقله
جواب ویرم عین الیقین بلورمکه هیچ بر نفسک بنم ذمتمده اول حق
یوقدر که بنم ذاتمک بنم اوستمده وار در پس اول فعلی که غیرلر حقنده
جایز کورمیم ومذهب مروتده اکا رخصت بولمیم کندو بالمده نیجه روا
کورمیم بیت من اکر خویش را نمی شناسم   دیگران را چه سان نکاهم

ای قاضی بو سوزدن فارغ اول که اکر نصیحت ایسه بوندن اولی
واجبدر فضیحت ایسه قضاته غیر مناسبدر زیرا که هر حاکمک فصل
خصوماتده بر کلمه‌سی نص قاطع و سیف صارم مثابه‌سنده اولا
کلامنده تزلزل و لغودن اجتناب واجبدر و خطا و سهودن احتراز
لازمدر بو عجبدر که حضرت قاضی شهریارک عدالتله موصوف و
استقامتله مشهور و معروف ایدی غالبا بنم شآمتم بخت و نحوست
طالعم مقتضاسیدر که بو واقعه‌ده جانب احتیاطدن مایل و کندونک
و سایر ارکانک کانیله عامل اولوب دیده‌ٔ انصاف و استقامتی
علت انحراف و سقامتله باطل اولمشدر نظم طرب سرای دل هر کس از
تو معمور است چرا غم دل امیدوار من باشی کلی تو تو شکفت در ربا
جهان روا بود که همه خار من باشی نثر قضاة محکمه‌ٔ دانش وری
که قباله‌ٔ فضل کستری و منشور سروری انلرک توقیع احکامیله مسجلدر
بو مسئله‌ده بو وجهله فتوی بیورلر که هر نقد شهادت که سکه‌ٔ تعیین ایله
آرایش بولمیه دار الضرب اعتبارده واقع تمام عیار اولمیه
هر کمسه که معرفتی اولمدوغی قضیه‌یه شهادت ایلیه اکا اول قضا
یتشه که اول بازداره یتشدی قضات استفسار ایتدیلر که نجه اولمشدر
اول حکایت دمنه ایتدی روایت ایدرلر که بر مرزبان وار ایدی
شرف ذاتیله معروف و کرم صفاتیله موصوف باادب جانفزا

با سخن دلپذیر   با خوبی گران بامزلی شمار **نثر** بومرزبانک
بر خاتونی واریدیکه حسن ولطافتده آفت جان ولطف ملاحتده
فتنهٔ جهان ایدی لبی آب حیات کبی نوشین دهنی شربت نبات
کبی شیرین دیدهٔ چشمی نرکس کبی خواب طرهٔ جعد سنبل کبی بر تاب **بیت**
یوزی صان اتشدی عارضی آب   فروزان ایدی کویا ماه ومهتاب
جمال حسن دلربا بالغهٔ کمال زهد وپارسالغی جمع اتمشیدی ورخسار فتنه ا
نکیزنی خال عفت وبرقع ایله اراسته قیلمشیدی **بیت** قرارمش دکلدی بایه سنه
کنش دوشمش دکلدی سایه سنه   صویه عرض اتمزدی کندوزی
که عکس چشمی کورمیه یوزنی   یوزن کوره دیو چشم ستاره
بکیه ماهه اتمزدی نظاره **نثر بومرزبانک بلخی نژاد** بر غلام بد نهادی
واریدی بغایت ناپاک وزیاده ناحفاظ وبی باک نه مردم دیده سین
اول حرامزاده نظر حرامدن منع ایدردی ونه اثینهٔ سینه سین اول
بد نهاد زنکار رفق وفساددن پاک طوتردی غلام مزبور مرزبانک کورک
خدمتنده صید جوارح طوره بازداریلق منصبنه متعین
اولمشیدی برکون بو غلامک تذرو نظری اول کبک خرامک حسنی
شهبازینه ربوده اولوب مرغ دلی اول مستورهٔ پاک عشقی دامنه کرفتار
اولدی **بیت** باز این دل عیار بدام تو درافتاد   بس مرغ همایون

که بیر

به تیر نظر افتاده‌دن نثر غلامك شهباز قلبی اول همای آشیانهٔ عصمتك عشقی هواسنده شویله پروازه گلدی که هر باریکه دعوت بقصدیله صالدی گلمدی ۞ و هرچند که ساعت بساعت گوزتمکده ایدی گوزتره‌مدی ضروری حلقهٔ مواصلتی دپرتدی و باب مصاحبتی فتحه قصد ایتدی ۞ بازدار کوبر باریک افسون فسانه‌یی برکار ایدوب عزیمت تدبیریله اول پری‌یی آیینهٔ تسخیره دعوت ایتدی مفید اولمدی و هرچند که اول مرغ همایونك صیدینه توسلیله بار حیله‌لی پروازه گوتوردی شکار وصال نگاره مجال بولمدی بیت

برو این دام بر مرغ دگر نه
که عنقا را بلندست آشیانه

چون بو طمع خامدن یأس تمام گلدی ۞ و نوید وصال محالدن نا امید اولدی جبلت طینتی و کثافت طبیعتی مقتضاسنجه حرق تشردی حرکته گلوب قصد ایلدیکه انك حقنده تیر غدری درکمان ایدوب فضیحتی باننده کمر مکری درمیان ایده بن صیاددن ایکی طوطی الوب زبان بلخی ایله هر برینه بو الفاظی اوگرتدیکه بن کدبانو ایله دربانی هم بهلو گوردم هر برینه دخی بو کلامی تعلیم ایتدیکه اتدنده گوردم غیرتمدن هلاك اولدم بر قاچ گون اول ایکی درد سرا ایدوب اول لایفهملر بو ایکی کلمه‌یی ازبر ایتدردی برگون مرزبان بزم شراب آراسته ایدوب مجلس عشرتده اوتورمشدی بازدار گلوب هدیه رسمنده اول ایکی طوطی‌یی گتوردی طوطیان شیرین گفتار شکر افشان نغمه آغاز

ایدب مهمان اول ایکی کلمه‌یی بر حکم عادت تکرار ایدردی مرزبان

بلمز بلمزدی اما انلرک لطافت آواز و تناسب الفاظلرندن استلذاذ

ایدب و نغمات دلاویز و ترنمات عشرت انگیزله مستأنس اولوب طوطیلری

ومهنه کونردی و خاتوننه سپارش ایتدیکه انلره تیمار ایده و انلر

تعهد حالنه مقید اولوب کوره و کوزه ده بیچاره خاتون زبان بلمز طیور

روز و شب انلری پرورشه و اول دوستندن بیوفا دشمن خونریزی نوازشه

مشغول اولدیلر بیت نفس را پروردم و آخر شدم رسوا ازو من چه

دانستم که خصم خویش را می‌پرورم القصه مرزبان طوطیلره شویله مایل

و مهربان اولدیکه بران انلرک دلپذیر آوازن و بی نظیر الحانن اشتمیه

نه عزم بزم شراب و نه میل آرام خواب قلوردی و بردم انلرک صورتنه

و هیئت مرغوبن تماشا ایتمه و تکلم دلکش و ترنم فرحبخش اشتمسه نه اینده

عشرتده صورت لذت کورردی و نه شراب غفلتده راحت بولوردی بر زماندن

صکره اتفاق بلخ‌دن بر طایفه خانه مرزبانه مهمان اولدی مرزبان

دخی مهمانلر ایچون بر مجلس خاص طیار ایدب طوطیلری دخی انده احضار ایتدی

انلر دخی ترنم طریقیله اول ایکی کلمه‌یی که غلامدن بلخ‌دن تعلم ایتمشلردی تکلم آغاز

ایتدیلر مهمانلر بو الفاظی ایشدیجک متحیر اولوب بر برینه باقشدیلر آخر

چاره بیلمیوب باش اشغه صالدیلر اول حالی استغرابه و شادیلر مرزبانک یوزینه

یارانمسنه اتش فساد ایدوب سوندی و انشراح و انبساطی استیحاشه دوندی

انقلاب حاله و فرحدن ترحه انتقاله باعث نه‌در دیو کن صوردی مهمانلر

هرگاه که اعتذاری برکار ایدب حصار انکاره تحصن ایدنلر نکار کرو ایلدی
وهرزبانک آیینهٔ خاطری غبار تشویشه ورکار دغدغه دن جلا بولدی
آخر انلردن بری که اظهار حقده جری و واقع حالی تکلمه میل ومحابادن بری
ایدی ایتدی ای امیر کبیر مگر که بو طوطیلرک مفهوم کلامی معلوم ضمیر منیر دکلدر
هرزبان ایتدی بلی   من نه دیدم شیئی سلیمان را   چه شناسم زبان مرغان را
بونلرک معنای کلامن بلمزز اما نغمهٔ دلاویزی و زمزمهٔ شورانگیزلرندن نامده
تلذذ ایدرز روز عمرده اگر مضمون کلاملرندن بله سز امیدوارزکه بزه دخی اعلام
ایده سز انلر دخی حق تعبیرله طوطیلرک فحوای کلامن هرزبانه تقریر ایدنلر آز
چون اهل مجلسدن بو حوادثی اشتدی بزم وسروری تلخ و بد وحضوری تلخ
اولوب ایتدی ای عزیزلر معذور بیورک بو خبر شماریدک تیره وصل اولدی
حالیا چون حقیقت حاله وقوف حاصل اولدی دخی عذر و بهانه مجال قالمدی
بزم آئینمزده رسم دکلدر که اول خانه ده که بو عورتدن فعل حرام صدور بوله
انده اقامت جایز اولوب اول مقامده خورد وخواب واکل طعام و
شرب شراب حلال اوله و بو گفت وگو اثناسنده غلام بار روار او براز
بلند له ایتدی ای خواجهٔ بزرگوار بو خبرک حقیقته بنده مطلعدر واول کافر
نعمتلر حقنده طوطیلرک مضمون کلاملری مطابق الواقع در نظم مگر برکون بوغزی
ایتمی دربان   کوربا اولدی قشی پاینه قربان   قالوب لنفی
کمندنده گرفتار   بوی بروینه اولمشدر تو آزار   کورینجه بلکه بیع

آشفته اولدی دماغی سوداییله دوداطولدی چون ایردی عاشق قبیح
روز وصاله ایرشدردی وصال اتصاله مرزبان شماتدم مجلسندن
طورب عورتنک قتلنه فرمان ایتدی خاتون دخی اکا رسول کوندرب
ایتدی که قهرمان کامران بیت کرده اکورسک هلاک وکرسن اکورسک امان
تیغ فرمانک مضاده نص قاطع درمیان امّا بو امرده تأمل وتأنی واجبدر
وتعجیل وشتاب غیر مناسبدر ع مشتاب بتقبل من درد دست توام
ارباب شرع وملت واصحاب علم حکمت جمیع افعالده عموماً وسفک دماده
خصوصاً تأنی وتحری یی واجب کورمشلردر که اگر قتله استحقاقی اوله اگر
باقی در اگر عیاذاً بالله بر سبیل تعجیل بر بی کناهک قنانه قتلی تعجیل اولنه
بعده سیف حیف وتیغ دریغ ذره ندامته تأثیر قلور ونه انامل تدارک
وتیر انکشت تدبیرله کرده ملامت الحزال ندراولور بیت بی تأمل مکوش
در آزار تا پشیمان نکردی آخر کار م مرزبان عورتنی اول حواله یه
دعوت ایدب پرده التنده صورت حالی بو منوال اوزره بیان ایتدیکه
ای شوربخت طور جنسی انسان نوعندن دکلدر که انلرک کلامی غرض
آمیز اولمق احتمالی اولا انلر آینه کبی هرنه معاینه ایدرلرسه انی حکایت
ایدرلر بازدار دخی انلرک مدعاسنه موافق شهادت ایدر بو اول عقوبه
کار دکلدر که زبان اوزلکله اندن اعتذار میسر اوله ع کرکناه اینت
نتوان کرد عذر استغفار ازو خاتون ایتدی ای امیر لطف ایله بو امری

تفتیش وتنفیرده تقصیر وایوزمه که موجب تأسف ودرموءث
تلهف امابعد التحقیق شویله که قتلنه فی الجمله استحقاقم اوله نه محل تردد
درونه مقام توقف ع بندن غرضك جانانه جانانه تکلف قربان
ایدی بومهمی تحقیق نه طریقله میسردر ابتدی بلجیلردن سؤال اولنوبکه
بوطوطیلر لغت بلچه‌دن کلمات معهوده‌دن غیری کلامه قادرلرمیدر شویلکه
بو ایکی کلمه‌دن غیریدن عاجز اوله‌لر محقق اولورکه اول ناخلف دینی دین
مرادی بندن حاصل اولیوب غرض فاسدنه واصل اولمدوغی اجلدن ابتدا اوله
بوکلماتی تلقین اتمشدر واگر اول لغتده بوکلماتدن غیری کلامه قادر
لر بوبیچاره‌یه تك قانی بکا حلال وشراب رندگانی بکا حرام اولسون
چون خاتون بندن بوکلماتی اشتدی حقیقت حالی تفحصده شرط احتیاطی
مرتبه‌ء افراطه یتشدردی ومهمانلره منت ایدتی تا بریفته ایده اقامت
ایدب کتمدیلر واول قدر زمانده چندانکه سعی ایتدیلر طوطیلرك زبانندن
بو ایکی کلمه‌دن غیری برحرف استماع ایتمدیلر چون مقرر اولدیکه عورت
اول تهمتدن مبرا وبازدارك اتنگ حقنده شهادتی محض افترادر بو
بازداری کوترك بازدار الندن بازدلنده فیازی نجیل تحامله کلدی مگر
تشریف وانعام احتمالن ویردی خاتون ایتدی ای کمان کبی اگری
یترکبی طوغوسویله کوردکمیکه بن محراب الندن رضای یوزکوده دروم

وغان نغمۀ نواى معاصى ومناهى الله ويردم **بيت** نواخوانلنه
اويدق يولدن ازدق   وفا نامه سينى اكرى يازدق
ايتدى بلى ننه وكوزمله كراتله كوردم چون بو كلامى تمام ايتدى **ت**
فى الحال النده اولان باز تيز چنكال صحرا نورد منقار خونخوار ايله چشم
جهان بيننى چقاردى خاتون ايتدى **ت** اى بى شرم لاجرم كوزمله
كوردم ديه تنك سزاسى بودر كه كوردك **وجزاء سيئة سيئة**
مثلها بركنده به ان چشم كه بدين باشد   بدبين همه جا
درخور نفرين باشد   بعده فرمان مرزبان بونك اوزرينه جارى
اولدكه باز دار غدارى بردار ايدب عبرت نماى جهان ايدلر
بو مثلى كتوردم تا معلوم اولا كه بر كمسنه بلمدوكى نسنه يه تهمت و افتراء
و كورمدوكى نسنه يه على العميا شهادت موجب خجالت دنيا و فضاحت
اخرى در **چون خوند منه كلماتن** تمام ايتدى تمام كلامن على التفصيل
بتحجيل ايدب صورت حالى على ما هو الواقع حضرت شيرزه اعلام ايدر
مادر شيرزه اناده متوقف ايدى كيفيت حاله واقف اولجق ايتدى
اى شير بو وكالواهتمام ايتمك سزه سى سمان بو اولدكه بوملعون
بدكمان مقرردر كه بعد اليوم انك حيله و مكرى زوال ملك و
هلاك ملكه مقصور اولسه ومن بعد حال شاه و سپاه تباه اولوب

بشنزم

شتربه حقنده که وزیر مخلص و قهرمان مشفق ایدی اذن نه
ظهوره کلدیسه سایر ارکان حقنده دخی اول صدور بولور زیرا که
نفس خبیثدن فعل خبیث ظاهر اولور وطینت بدسرشتدن خوی بد
وخصلت زشت وجوده کلور **نظم** ز بوم شوم توقع مدار یمن همای
طمع مبند که گنجشک فعل باز کند   چنین که بایه مفسد بلند شد
چه عجب   که دست فتنه بهر جانبی دراز کند **نثر** بو کلام ضمیر شیرده
تأثیر تمام ایدب دور و دراز اندیشه‌لره دوشدی **بر** و ابتدای
مادر بکا بلدر که بو سری ندن بلدک وقصهٔ دمنه‌یی کیمک زبانندن
استماع قلدک **بیت** بکا بو قصه‌نک سرن عیان ایت . بو واقع
اولن احوالی بیان ایت **تا بند خی دمنه‌نک** قلنده فی الجمله معذور
اولوب دوست و دشمن میاننده ظلمله کور و غدر له معروف و
مشهور اولمیم ایتدی ای ملک بر قسمه که سنکا اعتماد ایدب سری محرم
اسرار اتمش اولا بن انک سرنی اسرار ایتیوب اظهار ایلمک مذهب
شرع و مروتده جایز اولمز و نقد راز که خزانهٔ دلده امانت قونله
صیانت اتممک خلاف شیمهٔ کریمهٔ کرامدر اما بو قدر قادر که
اول کمسنه‌دن اجازت دلیم اکر جایز کوررسه **واقع حالی** خاک
پایه انها ایلیم شیر بو کا رضا ویردی مادری دخی طوردی کندی منزلنه

کتدی وبلنکی دعوت ایدب شاننه لایق مراسم تعظیم وتکریمی تقدیم
ایتدکدنصکره ایتدی بیت ای شده چون روزکار قهر تو مرد آزمای
وی شده چون آفتاب صیت تو کیتی کشای
انواع ترتیب اصطناع که ملک سباع سنک بابکده بو مستقر
نه مرتبه ده رسیدار وآثار تمشیت وتقویت سلطانی بیشانی
حال ومالکده اوز نورانی کبی ظاهر وهویدادر بو سیدن بو نعم مقابله
سنده شکرکذارلق سکا فرض وواجب اولدی اداادر تا موجب لئن
شکرتم لازیدنکم اوله روزبروز آثار عواطف شاهانه سنک حقکده
زیاده وابواب عوارف خسروانه سنک شانکده کشاده اوله ابدی
ایتدی ای ملک اول عواطف ملکانه ومراحم پادشاهانه که ملک
روزکار بو بنده خاکساری مقدار حقنده مبذول بیورمشلر من بعد
دخی بیورسه کرک وانک وظایف شکرن نجه عبارت ایله ادا ممکن
ومیسر اوره وبیلده بری مقابله سنده نه قوت ومکنتله سپاس منتنه و
متصور بیت اول نه فلسه دلده کیرنی انک قلم زبیکده بو شکرینی
ایلک نثر اما معلوم جهانیان در که بو مدتدیرک بقدر الامکان تفرغ ادای
دائره سنده بیر کاروار دوران وخدمتکارلق هوا سنده ذره
مثال جولان ایدردم الآن دخی امیدوارم که ملک زمانک فرمان
عظیم الشانه اطاعت واذعان کرن عن صمیم الجنان برمیان ایدم.

مادر شرا ایتدی **بیت** بنیاد نهادهٔ چون مردان   انزا
بکوم تمام کردان   وما الانعام الا بالتمام ملک اول مانده
که قصهٔ غصه سن سنکه درمیان ایدب بو سری ساز ارکابدن
پنهان وسکا اعلان ایمشدی سن فرصت مغتنم المشدک که شربت
خصم غداردن انتقامی بابنده شرایط وسعی واهتمامی یرینه کتوره سن
حالیا حق نعمت و صدق عبودیت مقتضاسی بودرکه اول وعده
انجازه یتوره سن وخدمت نثره شتاب ایدب بو باده هرنه کیم
استنارک ومشاهده اتک درست وراست بی کم وکاست خالیا نه
تمیزده سن والا دمنهٔ پرفتنه مکر وفریبیله کندوسن بندن بلادن خلاص قیله
وملک منشور حیاتنه طغرای ازادی چکوب قتل وسیاستدن وارسته
بو تقدیرجه مقرردرکه انک اتش شری نجه خاندانلرک اوجاغنه صو
قویه کرک وادنی علت وبهانه ایله وخروفی فنون وفسانه ایله نجه
خانمانلری بادفنایه ویره کرک علی الخصوص اول کمسنه لرکه بو باده
برکلام سویلمدیلر واتک هلاکنه سعی واهتمام ایلمدیلر عاقلک و
عرض پرداز نقله علی التمام تیغ انتقام اقمه کرک **بیت ایتدی** ای
بومهمی اتمام نیم ذمت اهتمام ده در بو مدتده دک کتم شهادته اقدام
بوجهتدن ایدیکه ملک منهٔ غدارک حقیقت حالندن خبردار دکلدی.

اول زمانده بو قضیه یه خوض ایدب واقع حالی حضرتنه عرض ایتدم
چون دمنه نک حقیقت مکر و مکیدتنه وقوفی و کیفیت غدر
و خدیعتنه اطلاعی یوغیدی ممکن که عرض حضورنده کلام نصیحت انجام
غرضه محمول اولوب موقع قبول بولمییدی حالیا که تحمل ایتدم پادشاه
احوال دمنه‌یی کرامدن فی الجمله آکاهدر بو مهمی که فائده‌سی صلاح حال
ملک و ملکه عایددر مهمل قومق نجه میسردر خصوصا بن چاکره که اکر
هزار جانم اولسه و ملکنک بر ساعت فراغتنه فدا قلسم هنوز دخی ذمتمده
اولان حقوق نعمتنک بیکده برینه ادا متصور دکلدر بیت اکر هر دو
جهانش برما کنم مولی هنوز در دو جهان شرمسار روی باشم
پس ایوان مادر شیردن دیوان حضرتنه کلدی و کلیله و دمنه نک
ماجراسن نجه که کوش ایتمشدی مجمع وحوشده تعبیر دلپذیر ایله تقریر
ایدب علی رؤس الاشهاد اول شهادتی ادا قلدی بلنکک
بو خبری افواه انامده منتشر و السنه خاص و عامده مشتهر اولیجق
سباعدن اول ددکه محبسده کلیله و دمنه نک کلماتن استماع ایدر
انلرک احوالنه نکمیدن نه مطلع اولمشیدی پلنکک شهادتنه موا
فق بندخی شهادت ایدرن دیو دیوان اعلایه برکسنه کوندردی
شیر امر ایتدی انی دخی حاضر ایتدیلر اول دخی زندانده اولان ماجرالی
علی ماجری اکابر و اعیان میاننده باسرها حضرت شیره علی وجه

الشهاده اعلام وانها ایلدی ارباب جرح انک شهادتنی قدح
ایدب ایتدیلرکه چون کلامنک غرض آمیز دکلدر بیچون ادای شها
دتده تأخیر واظهار حقارت وتقصیر ایلدک جواب ویردیکه چون بر شاهدله
حکم ثابت اولمز وتعذیب حیوان بلافایده بی صواب کوردم
انک جوابنی بند ایدب بعد التزکیه والتعدیل بو شهادتله دمنه‌یه سیاست
لازم کلدی قضات دخی اول حکمی امضا ایدب کافهٔ وحوشدن عام
وخاص شتربه ایچون دمنه‌یی قصاص اتفاق اتدیلر بیت هر که خود
دیکه تخم آزار بکاشت — هنکام درو بر عقوبت برداشت
بیتر بوردی تا دمنه‌یی محکم قید وبند ایدب محافظه‌سی بابنده شرط ا
احتیاطی حد افراطه یتشدردیلر وطعام وشرابدن ممنوع اولوب
کوشهٔ زندانده آتش جوع وعطشله سرطانلی بیجان اولوب
بی جان اولدی واتدوکی خیانت وخباثت شآمتندن روح
خبیثی دوزخ زنداندن دوزخه روانه اولدی ومضمون فقطع
دابر القوم الذین ظلموا انک شاننده مکشوف وعیان اولدی
خاینی صنماکه برخوردار اولور — یاکیلور باشی یا بردار اولور
بوندن معلوم اولورکه مکارلرک عاقبتی وخیم وغدارلرک انجامی
ذمیم واخرلری هلاک وسرانجاملری مغاک خاکدر نظم هر که در راه
خلق دام نهاد — عاقبت هم خودش بدام افتاد

ستاخ نیکی

مشاخ نیکی سعادت ار ز باد   گل بچیند کسی که کارد خار
چون یقین شد جزای نفع و ضرر   نیکویی کن که نیکویی بهتر

باب سویم احباب و اصحابک فواید موافقتن و منافع معاضدتن بیان ایدر

رأی برهمنه ایتدی ای حکیم ربانی معلومم اولدی اولدلته
اول دوستلرک داستانی که برغماز فتنه سازک آتش غمزوا کینهٔ
دیله خانهٔ صداقتلری برباد اولوب عاقبت خاطری عداوته مفضی
اولدی و بربی گناهی بی سبب قتلی مفضی اولدی الآن برهمن روشن
رواندن مرجودرکه بیان بوره که شول دوستلرک حالنی که یکدیگر و
یکجهت اولوب زلال مهر و محبت و لطف و مروتدن برخوردار اولا
زودفع خصم و قمع عدوده همّت ویکرو اولوب رضای یارانی
کنزو معتقدلری اوزره تقدیم قلهلر برهمن ایتدی نظم ای خسرو
زمانه که از روی معدلت   مسند فراز گنبد اخضر نهاده
ابلق سپهر ترا رام کز لطف   صد داغ برجبین مه و خور نهاده
عقلای کامل الذات حکماء ستوده صفات بو مشهور درکه بازار کار
صدیق صادقدن گرانمایه و یاران متفقدن بلندپایه سرمایه
یوقدر بیت زانکه در آفاق زیر ناوبر   هیچ کس از دوست نداد ر
کوتر   مرانته اول طایفه که بینکه صداقتری دار الضرب اخلاص
وفاداریلق سکه سیله آراسته اولا و نهال مودتری روضهٔ اختصاص

۴۰۷

یک جهتلک رشته‌سیله تربیت بوله ماده راحت روح ومدد فیض فتوحدر • و فوایدی بغایت چوق ومنافعی بو قدر جمله‌سندن بریسی بودر که ایام دولتده مدد مواد بهجت • ومعاشرت اولوب منکام نکبتده سالک منهج معاونت ومظاهرت اولور **نظم**

کورکدر کیشیه یار موافق • کاوله بر بریله یولنده صادق •
اکی کیشی ایش کورمز یلوکز • ایکی کوزیرنی طوترمی برکوز •
کمانیله قچن ال بیرایدر تیر • عدونک قلبن ایلر کندویه یر •
قچنکم بربرندن ایریلورلر • اشنده بربری عاجز قلورلر •

یاران همپشت ودوستان یکرو حقنده مشهور اولان امثالک بریسی حکایت زاغ وموش وکبوتر واهودر که دفاتر خواطر اکابرده مثبت ومسطور دررای استغفار اندکه نجه اولمشدر اول **حکایت** برهمن ایتدی روایتلر ایدرلر که ناحیهٔ کشمیرده بر مرغزار بی‌نظیر وچشمه سار دلپذیر وار ایدی که الوان ازهار کوناکون صفحهٔ سبزه زار کردون انکلیونی کوستردی وعکس انوار ریاحینی بر زاغی بال طاوس بابنه دوندردی چشمه‌لری عین حیوان کبی هرجانبه روان ایدی لاله‌لر شمع سوزان کبی هرطرفه فروزان ا

ایدی **نظم** روان هر چشمه سی چون آب حیوان چراغ لاله هر
جانب فروزان نسیم صبح کل جیبین ایدیب چاک
صبا نرکس کوزن قلمشدی نمناک اغلر رقصه کرمشلر
سبک خیز شکوفه اوستنه اولمش درم ریز **اول مرغزار**
ده جانوران شکاری بیا را ولدوغی اجلدن صیادلر اکثر
اول طرفه کاورکیدرلر ایدی ☙ وصید وحوش وقید طیور اچون
دامهران انده تعبیه ایدرلردی اول راغ حوالیسنده بر زاغ
فراغ بال بر درخت طوبی مثال اوزرنده آشیانه طوتمش ☙
واول نهالک صفحات اوراقنده حب الوطن مطالعه ایتمشدی و
بر کون اول درخت اوزره چقوب زیر وبالایه قویوب حب
راسته نظر ایلردی ☙ ناکاه کوردی که بر صیاد دام الندا
دامن بلند ایتوب تیره تشنه بر سبیل تخیل اول درخته متوجه اولوب کلور
زاغ بونلرن زیاده خوف ایتدی ودور ودراز اندیشلره دوشب کندو
ایتدی **نظم** یارب این شخص راچه افتادست که بدین اضطراب
می اید هیچ معلوم نیست کرچه سبب انچنین باشتاب می اید
ممکن که نیت صید قصد ایدب شکار ایچون تیر تدبیری شصت تزویره راست
ایتمش اوله حالا مقتضای حزم بودر که یرمی بکلیوب طورم تا برده غیبدن

ظهور ایدر

نه ظهور ایدرسه کورهم ع تا ببینیم که ازچه ازپرده برون می آید
پس زاغ اول قرار ایتدوکی شاخده بر سوراخ بولوب کردی و حال درختک
صیاده دیده ترصد له نکران اولوب طوردی صیاد دخی اول
دبنه کلوب دامن قوروب اوستنه دانه اکوب کندی کمین کاهنه اوتوردی
برساعت کچمدین برفوج نفر حمامه کلوب حوالی دامه نزول ایتدیلر انلرک
سردار سرفرازی مطوقه نام برکبوتر باز پرواز ایدیکه ذهن پاک و طبع دراک
و عقل شامل و فهم کامل و کیاست تمام و فراست مالاکلام ایله نوعندن
ممتاز ادی بوکبوترلر انکا متابعتله مباهات ایدرلردی و انکا ملازمت
و مطاوعتله ابتهاج و مفاخرت کوسترلردی و لیل و نهار انک خدمتنده
که سرمایه صلاح و پیرایه فوز و فلاح ایدی روزکار کچوررلردی همان
لحظه که اول دانه لر زیر دامده کبوترلرک دیده طمعنده جلوه ایتدی چون
اشتهالری قلق قردی عنان اختیارلری قبضه اقتدارلرندن چقدی
کندی مطوقه شفقت و مرحمت یوزندن که مهترلرندن ایدی کهترلره آغاز
زبان نصیحت جانب تانی و فکر عواقبه تحریک ایدوب ایتدی ای یاران
حزم کامل و رای شامل مقتضاسی بودرکه حرص تمامله مرکوز و کرداینه
اوشمیه سز بیت ز راه حرص تعجیل سوی دانه مرو بهوش باش که
دامیست زیر هر دانه نظم جواب ویردیلرکه ای مهتر بزم کارز اضطراردن ایتدوب

قلبنی تمام اضطرابده و آتش جوع علهٔ تنوّرده سینه‌سنی کمال التهابده در
حوصلهٔ مردانه‌دن خالی و معدهٔ مزد غدغهٔ اشتهایله مالی ایکن **ش** ا
استماع نصیحته مجال بخمیده و ملاحظهٔ عاقبته پروبال بحه مقصو
اکابر سلف بیورمشلردرکه **بیت** کرسنه بربلا دلیر بود زانکه او عمر
خویش سیر بود مطوقهٔ محقق بلدیکه اول کراماتن بادیهٔ حرص گمنده بند
و نصیحتله طریق صلاحه کتورمک متعسّر بلکه ممتنع و ملامتله چاه غفلت
و جهالتدن خلاص ایلمک متعذّردر **بیت** مرغ که دربندگی حرص فتاد مشکل از
بند غم شدن آزاد **نثر** دهقان خیال هرچند که زمین دلنده اثرک صحبتدن
غفلت نهالن دیکدی قابل بعید بر رسن تدبیرن کسب بخیر فتحیله کام و ناکام
جانب دامه چکدی **ع** ای بی بصر من میروم او می کشد قلابرا القصه
دوکلی کبوترلر ترک جزم ایدوب بی اختیار دامه عزمی جزم ایتدیلر تمام که
مطوقه شرذمه تمامله دانه‌یه اوشدیلر کرداب دام و شباک بلایه دوشدیلر
فریاد ایلدی که بن سزه دیمدی می که تعجیل و شتابک عاقبتی و ابدر و تأنیهٔ حل
و تأنی نیرامرده ارتکاب خلاف رأی صواب در **بیت** طریق عشق پر آشوب
و آفتست ایدل بیفتد آنکه درین راه با شتاب رود **نثر** چون
شرذمهٔ فارموسم کوکلی کوزه یول ویردکلرندن بی تحقیق طریق بر مضیق
عمیقه کردکولر **کبوترلره حیرت و خجلت** مستولی اولوب هرچند که کندو

کندو

کندولرین ملامت ایتدکلرینه ندامت ایتدیلر فائده‌مند اولمدی لاجرم
کبی جسملری سرتاسر چشم اولوب چندانکه راه خلاص کوزتدیلر چاره بولمدیلر
بو اثناده همان صیاد بی امان کماندن تیر جهر کبی کمیندن چقوب
فرح فراوان ایله دام طرفنه روانه اولدی تا صیدلری قید قبضه حکومته
غنیمت بی کرانه فرحان وشادمان منزلی جانبنه روان اوله کبوترلر
چون صیاد جلادی بو شتابله کوردیلر طپطاب و اضطراب ایله آغاز ایدب
هر بری بر سبیل استقلال کندو خلاصیچون پر و بال اوردیلر مطوقه ایتدی
ای عزیزلر هر بریکوز علی حده کندو خلاصکزه همت ایدرسه هر بریکز حالندن
اهمال و غفلت ایدرسز بو صداقت علامتی دکلدر ع وین خستن مانه شرط
یارانست مذهب فتوتده وآیین مروتده صدیق صادق اکادرلر که محبتی
مخلصنه استخلاصن کندو خلاصندن اهم بیله و همدم قدیمنک مهمنی کندو
مهمندن مقدم کوره نته که اول ایکی رفیق برکشتیده روی دریایی سیاحت
ایدب کیدرلردی و بربرلیله صدق و وداد و کمال اتحاد دعوی ایدرلردی
ناکاه ساحله قریب یرده کشتیلری شکست اولوب ایکیسی دخی حباب
روی آبه دوشدیلر انلر دریاده برشناور که صنعت سیاحتی درد
سر اتمشدی نیلوفر کبی انلری میان آبده کوردی فی الحال زورق
مثال کندوسن روی دریایه اتدی و اول غریقلری استخلاصه همت

یلکنن اچوب مرقفنه که خلاص دومنن طوغلندی فریاد ایدب
ایتدی بیت بو کرداب بلاده قوبی زار خلاص ایت یاربی
ای خضر دیدار نثر اکر سزده بو ممت بو غمه که نجات یارانی کندی جاننه
ترجیح ایدب احباب قدیمی کندو نفسکزدن تقدیم ایده سز یاری واجب در که
قوکزک معاونت وموافقتله قوت ایده سز که شاید بو حرکت برکتیله
دخی بردن قالدرب جمله کز خلاص اولا سز کبوترلر فرمان مطوقیه سمعاً
وطاعة دیوب علی الجمله بعدر الاستطاعة قوت ادب جمله قلدیلر اول
حیله بله دامی کوترب بروازه کلوب برجانبه متوجه اولدیلر صیاد دخی
کورجک فریاد ایدب بی لرجه سکرتدی نظم وعاقبت درمانده اولوب بر
کوشه ده دوشه لر دیوب کوزن هوایه دکوب عقبلرجه کندی زاغ
بو احوالی اول کوشه دن تماشا ایدب کندی کندیه اندیشه ایدب ایتدی
عهد بعید ومدت مدید کرکدر که تا بصورت عجیب کیتم عدمدن عرصه وجوده
کلهٔ بن داخی بو واقعه امثالندن امین دکلم اولی بودر که انلرک عقبنه
دوشوب عاقبت حاللری نیه منتهی اولور بلم وبو تجربه بی سرمایهٔ کار
وذخیرهٔ روزکار ایدنوب وقت احتیاجده بنای امورمه دستور العمل
قلم بیت بر فر تجربهٔ روزکار بهره کیر که بهر دفع حوادث ترا
بکار اید بس انلرک بینه دوشوب پروازه کلدی مطوقة الحمامة

دایی بو

دامی کوتورب اوج هواده بال استعجال ایله اوچوب متصل کیدردی
صیاد حریص شوخ چشم دخی طمع خام والم فقدان دام ایله عقبنجه دوشدی
دیده تفقد حالترین ترصد ایدردی مطوقه کوردیکه منور صیادک اثر
صیدی صددنده در قوت طامعه سی اقتضا ایدرکه هیچ بر لحظه دورمیه او
اوتورمیه تا انلری نرده قنده کیدرسه بولوب اله کتوره یارانه متوجه
اولوب ایتدی بو ستیزه روی وجفاجوی طمع خام وجهد تمام ایله بزی صید
ایچون کمر قصدی میان جانه شویله بند اتمشدرکه دایره شفقت ومرحمتدن
نرار مرحله طنبره کتمشدر تا انک شخص خبیثندن بعید و چشم حریصندن ناپدید
اولمیه وز بزدن نا امید اولمز صواب بودرکه آبادانلقلر طرفنه اوچه وزدن
صحرای قوییب باغلر جانبنه بال و پر اچه وز تا نظری بزدن منقطع اولوب
قطع امید ایده وخایب وخاسر منفعل ومنکسر دونه منزلنه کیده کبوترلر مطوقه
نک اشارتنه موافق حرکته آغاز اتدیلر وکشت ودشت وفضای صحرادن
وازکلوب باغات وعمارات طرفنه پرواز اتدیلر صیاد بیچاره چون
انلری کورمز اولدی کبوتر آواره کبی برزمان حیران وسرکردان اولوب
عاقبت حیف ودریغ وحزن بلیغ وحسرت انادوده وخیبت انبوه ایله دوت
خانه سنه کلدی زاغ بیچاره ن کبوترلرک عقبنجه روان اولدی تا
انلرک کیفیت خلاصن معلوم ایده بحکم السعید من اتعظ بغیره انی اول
نوع واقعه نک دفعنده وانجلین عائله هایله نک فقتنده ذخیره قیله

عاقل آنست که در تجربهٔ نفع و ضرر زجر دهقان دگر مهرهٔ خود بردارد
هر چه دانست گران نفع رسد بستاند آنچه از وی ضرری فهم کند بگذارد

کبوترلرکین صیاددن امین رتبهٔ دامدن قیدلرن استخلاص صدره مطوقه مراجعت اتدیلر اول خردمند راست تدبیر بسیار فکرله اول امر غوزنی خوض و بیقدر ایدب بیوردیکه بی معاونت یار وفاداری و مطابات هر صدیق حق گذار بو گرداب شواردن قصد کنار خیار محال و ناممکناتدر

ع بی همرهی این کار بسر نتوان برد

نثر بو مقامه قریب زیرک نام بر موش تیز هوش واردر که بنم صدق و صفا دعوا ایدن خواصدن مزید حسن وفا ایله اختصاص بولمشدر. و اول چاره ساز و مهم پردازلکده سایر خلان دوست نوازدن فرط امتیاز بولمشدر بیت

رفیق و مخلص و یار وفادار وفادار اولمق اولمشدر انکا کار

لازمدر که انک جنابنه شتاب ایده‌وز و تراب بابنه یوز سوره‌وز که شاید انک مددکارلکیله بو بندلردن نا بولق ال ویره و بو گرداب مخاطره‌دن اخرجه اوزره خلاص یوز گوستره پس اول ویرانه که موشک خانه‌سی انک حوالیسنده ایدی نزول ایدر مطوقه سوراخی قپوسنه گلوب سه صراحتله خلقه در اراده تحریک ایلدی موش تیز هوش آواز مطوقه‌یی گوش ایدیجک خروش ایدب بی اختیار طشره گلدی چون یار قدیمین بستهٔ بند بلا گوردی جوی مژه‌سن خونابهٔ دیدهٔ گریاندن روان ایدی و دود داغ دردآلودی جگر بریاندن آسمانه ارکوریا ایدی نظم

چه حالست این که می بینم چه حالست درین حالت شکیبایی محالست

من ای یاران چه سان فارغ نشینم چو یار خویش را در بند بینم ای
یار وفادار و ای رفیق غمگسار نیجه حیله ایله بو درده مبتلا و نه وسیله
ایله بو بنده گرفتار اولدک مطوقه جواب ویردیکه چون انواع خیر و شر
و اصناف نفع و ضر احکام قضا و قدر و فرمان واجب الاذعان
خالق القوی و القدره منوط و مربوطدر و شادی و غم و صحت و المدن
مرام که کاتب قدرتدن دیوان خانهٔ ازلده جف القلم واقع اولمش
اولا لابددر که عرصهٔ عدمدن منصهٔ وجوده گله لاجرم اندن احترازک
نه فایده ویرر و اجتناب نه یه منتج اولور نظم چون قضا لوحنه چنگکله
قلم بنده یازلدی نیجه میر علم گاه اولور که حوادث تقدیرینی
سروه آزاد ایکن اورر زنجیر بنی و یاران قضای ربانی و تقدیر یزدانی
بو ورطهٔ پر آشوبه دامی گوستر محبوب دانه گور و مردهٔ جلوه گر قلدی
با وجود که انلری تأنی و تأمل و تبصر و تحمله ارشاد ایدب تعجیلدن تحاشی و تبادردن
زجر و تهتک اضطرابدن حذر ایدرم مفید اولمیوب دست تقدیر دیدهٔ عقل
غفلتله خیره و مشرب رای و تمیزی گرد جهالتله تیره قلوب افکار حمامهٔ
بند محنت و دام بلیه گرفتار اتدی موش آنی ایتدی ای عجب کبرین مقوله
کمسنه بو حسن فراستله بو حدس صحیح ایله ستلهٔ نازلهٔ قضایه مقاومت قیلمیه
و تیر تقدیری سپر تدبیرله باشندن صومیه مطوقه ایتدی ای زیرک بو
سوزدن فارغ اولکه بن دخی کلی انلرک و قوت عقل و بصیرتده و جان و

و دولت و هنر و فضیلتده و دنیا ثروت و مکنت و غناده و الحاصل
جمیع اسباب دولت و امور دنیاده قرار باربندن و سندن یاده
اوله‌لر پیشانی احکام ازلیه‌یه دست رس اوره‌مزلر و ساعد
تقدیری پنجهٔ تدبیرله بوره‌مزلر لا رادّ لقضائه ولا معقّب لحکمه چون
قاضی نافذ الامر قضا قباله ارادتی قلم مشیّتله امضا ایتدیه فرمانلو
ماهیّ بی بحر سمایه ارکوره و اوج ثوادن مرغی هاویهٔ ثرایه ایندوره
افرادآفرینده‌دن مراجعت مجتمع اوله امر قضایی دست تصرفله رد و حکم قدری
دیوار عقله سدّ ایلمک ممتنع در قطعه ازلده هرنه یازدی دست تقدیر

اولنمز تا ابد بر نقطه تغییر — اولاحق نسنه اولوردادی دا
کرک کوکلی غمکین طوت کرک شاد — درلسه برآرایه جمله عالم
الجندن ایده‌مز بر حرفنی کم — نه سوز سینه ایله صاولور اول
نه آب ایله دیده محو اولور اول — نه یازوین قلور کوز یشی تر

نه باداه ایدر اوراقن ابتر شویله بلکه جریان قضاده دانای کامل
نادان جاهله یکسان در و میدان تقدیرده گدای حقیر الشان سلطان
جهانله همعنان در قطعه نه زور و زر نه تیغ بدرد احکام قضا کردن
نمی زیبد کسی را در قضا چون و چرا کردن زیرک ایتدی ای مطوقه
ملول اولمه کوکلی خوش طوت که هر خلعت خلقتی که خیاط قدرت

موافق

مقراض ارادتله ملازمان عتبهٔ عبودیتدن بریک قامتنه راست
بجسه کرکسه کریبانی زررشتهٔ دولتله آراسته وکرکسه دامانی
طراز محنتله پیراسته اوله بی شبهه محض عنایت وعین کرامت اوله
کرک غایت ما فی الباب نسنه انک کنهی حقیقتنه واقف اولمیه وانک
ضمننده اولان لطیفهٔ خفیه یه عارف اولمیه بو معناده بو رمز مشاردر بیت
باده صافی ترا کازینت خوش ترکش — که مرحمه ساقی ما کرد عین الطافست
بو سرکذشتکه نظر جیبده اندن بحضورا ولورسن نظر دقیقه صلاح حال
نا تمامنده بولورسن که دمشلردر نوش صفا نیش جفادن ممیز دکلدر ودکل را
راحت خار محنتسز متصور دکل ع بسا مراد که در ضمن نامرادیهاست
چون زیرک بو فصلی براصلی تعبیر اولندیرله بیقرار اتدی وامک شغول اندیرن
که مطوقه انکله مقید ایدیکه کیمکه مشغول اولدی مطوقه ایتدی ای یار فهرین
اوّل یارانمدن بو بار کرانی رفع ایله وخاطرک انلرک مهمندن جمع ایت
بعده بنم بندمی قطع ایله موش انک کلامنه التفات ایتموب کارنه
مشغول اولدی مطوقه ینه تفرع ایتدیکه ای زیرک اکر بنم رضام طلب ا
یلرسک وحقوق مودت وسابقهٔ اخوتی کوزه درسک شرط بودرکه
اوّل یارانمی بنددن قورترهسن وبو کرمله داغ نمتکدن انلرک حالنه
اورهسن موش ایتدی ای برادر بو حدیثی مکرر اتدک وبو بابده مبالغه تعجیلی

سرحد افراطه یتوردک مکر سنک کندو تفنکه حاجتک یوقدر اوله
یوقسه دشمنکده تفنکک حقیقتی بلمیوب **ابداء تفنکک** نکته سندن
غافلمیسن مطوقه ایتدی بو بابده بنی ملامت ایلمه که بو طیورک حمایه
منشوری بنم نامه یازلمشدر انلرک تعهد حاللری ومنت اهتمامنه تفویض
اولنمشدر اول جهتدنکه بونلر بنم رعیتمدر بنم اوستمده حقلری ثابتدر
واول سببدنکه بن انلرک مقتدا و سرداریم بنم دخی انلرک ذمتنده واردر و
بعد ما که انلرده عبثلک حقنی رعایت ایدب انلرک معاونت و
مظاهرتلریله او صیاد چنکالندن ازاد اولدم لکن دخی انلرک لوازم
حقوقنه التزام ایدب مهترلک مراسمن اداء ایتمک کرکدر هر پادشاه
که کندی آسایش طلب ایدب رعایایی بسته بند بلا قومغی روا کوره
از زمانده مشرب عشرتی تیره و دیارنده دولتی وسلطنتی خیره اولا **بیت**
نیاساید اندر دیار تو کس که آسایش خویش خواهی و بس موش
ایتدی پادشاه رعیت حقنده جان مثابه سنده در بدنده و دل منزله سنده
در درونه بتنده **پس اولی بودر که** اولا انک حالی تدارک اولنه زیرا اکر
دل صلاح اوزره اوله فساد اعضادن چندان ضرر ارمز واکر عیاذا
بالله فساده مایل اوله سلامت اجزا اصلا فایده ویرمز نته که
صاحب نبوت کبری بویرمشدر **الا ان فی الجسد مضغة اذا صلحت**
صلح الجسد کله واذا فسدت فسد الجسد کله الا وهی القلب بیت

جاکران کم اکر شوند چه غم   از سرشه مباد موئی کم
مطوّقه ایتدی احتمالدر اکر تنم اول بندلری قطعه اشتغال ایدرسن
آئینهٔ خاطرکه زنک ملال و تیغ و دندانکه شاید کلال متطرق اوله
یارانک خلاصی بابنده تکاسل و اهمال ایدهسن اما چون بن بسته اوله
تیشهٔ دندانک نه قدر شکسته اولورسه و ملالک نه دکلو کلال
بولورسه مقرردر که بنم جانمدن تغافل قلمسک کرک و ضمیرکده بنی قیدو
بنده قومغه جواز و رخصت بولمسک کرک و دخی چون هنکام بلاده
بربرمزله مشارکت و موافقت واقع اولدی شرط حقیقت فرط
مروّت بودرکه وقت خلاصده دخی موافقت اوزره اولوب حق
مرافقتی رعایت قله‌سز نظم کشینک یار غمخواری کرک در
بلا و غصه‌ده یاری کرک در   صفا وقتنده چوق بولور کشی یار
ولی یار اولدر که اوله وفادار موش ایتدی بلی جمیع عادت
اهل مکرمت و عقیدهٔ ارباب فتوّت بودرکه سوزرسن بو خصلت
و سیرت سینه‌ده پیدا اولدی فایده‌سی غایت چوق و ثمراتی نهایت
یوقدر جمله‌دن برسی بودرکه خلقک سنک حقکده اعتقادی و استنادی
وار دیاد بولور و رعایانک کرم مروتکه اعتمادی مبرم و مستحکم
اولور بیت دوستی را چنین کسی باید   که ازو کار بسته بکشاید

پس زیرک جان و تمام وجهد مالا کلام ایله اول آتیشهٔ دندانه
بند پاره‌لری قطع ایدب بعده گردن مطوقه‌دن وحی بار گرانی
رفع ایلدی **چون موشک کار تمام اولدی** و مهمی سرانجام بولدی
مطوقه جمیع کبوترله **ع** دهن خشک و لب تشنه و چشم تر ایله انی و
داع ایتدیلر و شهر سلامت رهبرله ایمن و مطمئن آشیانه‌لرینه
گیتدیلر موش دخی سوراخنه گردی • چون زاغ زیرک بو حالی بو
گوردی و بند دامی تیشهٔ نابله کوب احبابک استخلاصی بابنده جهد
اهتمامن مشاهده قلدی عن صمیم القلب محبت و مودتنه رغبت ایتدی
و انکله مصادقت و موافقتی نعمت جسیمه و غنیمت عظیمه بلوب کندوده
ایتدی بن اول کبوترلره واقع اولان وقایعدن ایمن دکلم جرم والا
بو تخمین بر صافی ضمیر و صاحب تدبیرله که وقت بلاده ظهیر و هنگام
محنتده دستگیر اوله ناگزیرم **قطعه** که قنده بولونور یار وفادار
بولنمز دگمه کز دلدار غمخوار — جهان دارنده گرچه یار چوقدر
شنک یارک چکلدر سکا یار **چون کانون درونده** آرزو
دیکی جوشه آغاز ایلدی آهسته در سوراخ موشه کلوب زبان
نیاز ایله آواز ایلدی • موش ایتدی کمدر زاغ ایتدی بن کمترین
نوع میاننده محترم بر مهم ضروری سببله خاکپایه یوز سورمک استرم

بو زیرک بر موشن تز هوش ایدی نورکارک کرم و سردن واقف

نیک و بدن چوق کورمش ایدی • و اول صومعه ده کریزکاه ایچون

نجه سوراخلر آماده قیلب هر بر سندن آخره راه اتمشدی • و هر واقعه

نک علاجنی قبل از وقوع اهتمام ایدب هر کارک تمارینی مقتضی

مقامه کوره اتمامه تیمار ایتمشدی **چون زاغ ایدوکن بیلدی** زیاده

بیحضور اولوب ایتدی ای زاغ بر برمزدن بین المشرقین ارایق ایکن

ایکن طلب مقارنته نه باعث اولدی و میانمزده کمال مباینتدن

غیری مناسبت یوق ایکن مصاحبت ایجاب ایدر نه سبب حادث او

اولدی **زاغ صورت حالی** بدایتندن نهایته دک حکایت ایتدی

و کبوترلر حقنده انلرک حسن عهد و کمال وفادارلغنه اطلاعن بیان ایدب

ایتدی چون کوردمکه اول بیچاره‌لر سنک غایت معاونتک وسیله

سیله دام محنتدن خلاص اولدیلر **ومصادقت و مرافقتک**

برکاتیله اول ورطه عنادن رها بولدیلر سنک کمال وفادارلغکه و

نهایت حق کذارلغکه جازم اولوب و فتوتمت وخلوص طویت و صفای

نیت وصدق عقیدتله باب سعادت مآبکه عازم اولدم تا که قرب

مخالصت ایله شرط حق لطفی یرینه کتورم و سنکله همنشین و همدم ا

اولوب هردم دعوای وداد واتحاددن دم اورم و خار مباینت

ومخالفتی ریکدر مصاحبت وموافقتدن کوترم **بیت** دارم

سوی دل تونگرانی اینجا   حال دل خود با تو بگفتیم تو دانی

موش ایتدی نیم نوعمله سنک جنک میاننده مصاحبت نرم شر

شریعتمزده منهی ومحظوردر وسن بوزور وتزویرله معروف بن فکرو

تدبیرله مشهور ایکن ماییمزده احتمال مواصلت دایرهٔ عقلدن بعید

مهجور ودوردر **بیت** ببازار تو سودی جز زیان جان نمی بینم

که بعد المشرقین افتد میان ما درین سودا **یوری وار** صوق دمودوکمه

برنسنه که حیز امکانده اولمیه برامننه دکزمه که استحصال محاله

اشتغال اتمک مماثن برتبه ده کمی یورتمک ودریاده آت سکرتمک

وتار عنکبوتله عنقا شکار اتمکدر بو افعال صاحبنک نالی حالی بیلدرکه

احباب واعدا میاننده رسوا اولوب باب عقل واهل فضلدن بنده

کندی حیلن آشکار اتمکدر **بیت** این دم بر قصد شکاری دگر کن

کان صیدی که دیدی بشکار تو نیاید   زاغ ایتدی ای موش بو

سوزی فراموش ایله که اصحاب همت ارباب حاجته باب رحمتی

سد ایتمزلر **واهل مروت** درکاهنه پناه ایدنی یار خشونتله رد ایتمزلر

بن حوادث زماندن بو بارکاهه پناه ایدب وقایع دوراندن

بو ملجأ رجایه ارباب التجا ایلدم **بیت** جز آستان توام در جهان

بنای نیت   سر مرا بجز این در حواله کای نیت   حالا چون
خلقه کبی بو سعادت بابنه لازم اولدم و دولت کبی بو حرم
کومک حرمم حقنه ملازم اولدم نه احتمالدر که تیغ جفا و
و بیمدن تیر کبی بو نیتدن یوز دوندرم و محالدر که بر جور وستم
ستم زخمندن کمان کبی بر جانبه دخی مایل اولوب کونکی بوبو
دن کرودونم **بیت** کر بشمشیر سیاست می نوازی جانکی ور
ور تیر تف غلامی می بزیری بنده ام **موش ایتدی ای زاغ** کرم ایله
باب حیله لی نیم جانبمه اجمه و دام زرقه بی صید ایچون دانه فرق
صاحجه که بنی تو عنک طبیعتن بورکن سنکله مصاحبت بکا عظیم ستمدر
وچون مابینده جنسیت یوقدر یا غراب البین سنک صحبتکدن اجتناب
بکا فرض عیندر تو نک برله بر مقتضای قول حکیم **ع** روح را
صحبت ناجنس عذابیست الیم سنک مصاحبتک بی کمان سوما ن
عمر وارده جان در نعاله کردن بر آن امن و اطمینان بکا
امکان دکلدر هر کمسه که بر شخصله صحبت ایلیه که اندن امین اولمیه
اول واقعه یه مبتلا اوله که اول کبکدری اولمشدر **زاغ ایدی** ایدرکه
نه کیفیتله اولمشدر اول **حکایت موش** ایتدی روایت ایدرلرکه
بر کبکدری بر کوه دامننده خرامه کلمشدی و آواز قهقهه و صدا

غلغله سی سامعهٔ دمرده وکنبد سپهر طنینی ولوله ویرمشدی
قضای الیٰ پرناز سکاری وجرئت واوج هواده اون حوالیدن
گذرکن باصره سی کبکک خرامنه راست کلوب اواز قهقهه سی سامعه
واصل اولور لوح خیال بازه طرح مصاحبتی مرتسم اولوب الحاصل
جان ودلدن انکله مناسبته مایل اولور چون سیلاب محبت
باشدن اشر خاطرنه بو اندیشه دوشرکه بو عالمده هر شخصه بر همدم
مناسب وبر محرم مصاحب بالضروره واجبدر تا ایام دولتده
یاری وهنکام نکبتده غمساری اولوب حالت صحتده قلبی مصاحبتندن
صفا ووقت مرضده روحی موانستیله شفا بوله معنی مزبورده مثل
مشهوردرکه السنهٔ ناسده مذکوردر ع هرکه بی یار بود نوسته
بیمار بود بو نکتهٔ اداده نوبت یمین درکه زادهٔ خاطر حزین در بیت
جهانده هر کیمک که یاری یوقدر درخت عمرینک باری یوقدر
بوکبک بر یار خندان روی خوش رفتار وسبک روح شیرین نعتادر
قلب ندکلو رغم اولورسه بو حزن انیک صحبتیله تار وحرم اولور
وسینه ده نقد الم اولسه بو نوع همدمک الفتیله منشرح وبی غم
اولور یاری باید چه کونه یاری باید یاری که نکره زر
کار من بکشاید هرکه که حمال خویشتن ننماید زاینه دل

غمخوار

غبار غم نزود آید **پس آهسته جانب** کبکه روانه اولدی
کبک ناتوان بازی کورجک عذر کنان بر سنک شکافنده پنهان
اولدی باز اول سوراخ قربنده نزول ایتدی و زبان نیازله
کیفیت حالی تقریره آغاز ایدوب ایتدی ای کبک سوابق ازمانده
الی هذا الآن سنک فضایلکدن غافل ایدم وسنک وفور کمالاته
بکا مستور اولدوغی اجلدن سنی ایدک واقع اولان تقصیراته معذور
ایدم الحاله هذه **آوازهٔ قهقهه‌ک واسطه‌سیله** کوکلمه نشاط تازه
و روحمه انبساط بی اندازه حاصل اولور خرام دلفریبکه **ع** صمیم جان و
دلدن مایل اولدم سندن التماس ایدرم که من بعد بندن بر
ترس و هراس ایمیوب بنمله استیناس ایده سن و وحشت و وحشیتی دوب
کمال اخلاصله آستانهٔ آشیانمه اختصاص ایده سن که برکت
مصاحبتله بیگانه لک یگانه لکه مبدل اولور و بحرهٔ وداد و ثمرهٔ
مراد ویرر **بیت** نخست محبت که از میوهٔ مقصود هر چند کسی نبین
بر و بش آید کبک زمان تفزع و اعتذاری در کار ایدوب ایتدی
ای قهرمان کامکار لطف ایدوب بو عملین کوکلی عفوک بشارتیله تسلیه
ایله و بن مسکینه دیدهٔ مرحمتله نظر ایله ارحم الراحمین جانبن یاد ایله
هر کبک خرام دخی شکار اتام فرض ایت یا بشک صدقه سی قو
فو سنحه جانم آزاد ایت **بیت** من و دیدار تو هیهات چه فکر وضع

من و وصل تو عفا الله چه خیالست محال ** هرگاه که آتش و آب
بربرله امتزاج قیله بنمله سنک میانکده مصاحبت اول زمان میسر
اوله ** و هرگاه که سایه و آفتاب میننده اقتران و ازدواج اوله
سنکله بنم مابیننده مرافقت اول وقت وجود بوله ع زین فکر
گذر که بجایی نمیرسد ** بار الهی ای عزیز سنده انصاف ایله که بو مهر
بالمقدمه نه غرضم اولا که سنک تلطف و مدارایی ملتزم اوله چنکالنده
کلال و انفعال وار که سنک مثالک صیدنده عاجز اولمه پنجه‌سنده
قصور و انکسار وار که کمند و طعمه‌مک شکارنده فرومانده قله بیمانم نسبتم
یوقدر یوقدن غیری کلدر که سنک مناسبت و مصاحبت سوداسی و مو
و مجالست تمناسی سکا مهر و محبته باعث اولدر و شنیدن نابجیک
و دکادت دیکوزینک تماشاسیله دل بی علمه میل مجا باحادث اولدی
اگرچه که بکا سنکله مصاحبتدن فواید بسیار حاصلدر سکا دخی بنمله
مناسبتدن منافع بیشمار متواصلدر اول بوکه چون بنم ابنا جنسم سنی
کوره‌لر که زیر بال حمایتمده پرورش ویرم دامنکدن دست تعدی
لی کوتاه ایدب براقمیه قدم ستمی دراز ایمیه‌لر و سکا دخی بده تمیله نظر
و طرایدب چشم رعایتی سندن پوشیده طوتمیه‌لر و سن بی باک
و خرم فراغت خاطرله مردم اطراف کومی طواف و اکناف ذکی

کنشتا

818

کسب ایده‌سن **ثانیاً آشیانه‌ٔ ایتدوب** شاهانه‌یه کوسترم جانکاه
مسیح وار مکان رفیعه ساکن اولوب نی نوعکدن حیثیاتله نیر اقر
داقرانکدن رفعت و درجاتله ممتاز اوله‌سن **ثالثاً سنک** قبیلکدن
شانکه لایق بر محبوب صورت مرغوب سیرت موافق جفت بولوب
سکا تزویج ایدیم **تا** دست معاشرتله در آغوش و محنت غربتی
فراموش ایدوب روزکارک حضور رفاقتیله کچوره‌سن **بیت** نه از
زمانه جفا و نه از سپهر ملال　امید حاصل و جام مراد مالامال در
ه کیک ایدرسن ای مرغ آنن عنان اختیار طیور سنک قبضهٔ اقتدار
ین سنک رعایا و خراج کذارلرکدن بر بیم بن مقوله‌ٔ کمسنه نک افعالی و اقو
ا سهو و ذلت و خطا عقلیدن خالی اولمق احتمالی محالدر اول وقت کبن
سنک حسن التفاتکه استرها ایدوب سنک لطف و عنایتکله امید وار اولم
ممکن که بنا بر زیاده مصادر اوله که خاطر عاطره مخالف و مزاج مبارکه
ملایم کلمه لاجرم سرنجهٔ غضب خداوندانی ساعدعها سابقی یوره کرک و
تیغ خشمله کردن رفیق موافقی اوره کرک همان اولی بودرکه **بیت**
قیلوب مسند قناعت بوریاسین　کیوب کبی عزلت بلاسین
ا کوشه و خلوتده توشهٔ عزلت اختیار ایدوب ملازمت بارکاه
حکامدن که متضمن خطرات کلی در فرار ایدم **بیت** تماشای رخ خورشید

باز
نشینم   به پس دیوار چون سایه همان بهتر که   حق خود نبینیم
ایتدی ای برادر بلمشکه دیدهٔ دوست مشاهدهٔ عیبدن نابینادر
و هرزشت که دوستدن صادر اوله بغایت رعنا وحسنادر
بیت   عیب ترا دوست چه بیند هنر   ز هنر ترا دوست چه داند شکر
کبک هربار که زبان اعتذاری برکار و ذکر بی نهایه لی تکرار ایتدی باز
مقابله ده شافی جوابلر و دلپذیر نصیحتلر و شوری اوله وخطالی قیاسلر له
وعهد و پیمان و وعد و ایمانله مؤکد و تضرع والتماسیله اول مرغ
رمیده یی دام صحبته رام ایدب محصل کلام کبکک عشق قلبنده مرغ
وحشی اذعاج وخواه ناخواه حمیردن قلع جگرینی سوراخدن اول
ساده دلی اخراج ایلدی چون طشره گلدی ایکی یار یریرن کنار ایلدی
تکرار بنای معاهده یی سوکند بسیار و تأکیدات بیشمار له محکم استوار
ایتدیلر پس بازانی عز و ناز و اکرام و اعزاز له اول مقامدن کوتروب
آشیانه سنه کوتروب اول مسکن خاص و نشیمن نزهت اساس ده کلام
اخلاص واختصاصله مرتبهٔ الفت واستیناس ایتدیلر چون حال
برقاچ کون بو منوال اوزره کچدی کبکک دری بازدن بواعتباری کوردی
دکورجک تکالیف تکلفدن بری وکستاخانه اوضاعه شروع اولوب
تا برجای تکلم و ناهموار ترنم وبی تقریب خنده لر ویی سبب قهقهه لر ایدر اولدی

اولدی باز عالی همت اگرچه کبکنگ بو اوضاعندن اغماض
ایدب ات عقوله دیوان جرائمندن خط وسهو خطالرن محو ایدردی
اما شمشیر کینه نیام سینه سنده جای گیر اولمش و نهال غضب تمنی
قلبنده رسوخ و استحکام بولمشدی **اتفاق برگون مزاج بازه**
ضعف کلی عارض اولوب بر مرتبه واردیکه طلب طعمه ایچون پرواز
ایتمه دن قالدی ناچار اول صباح شامه دک و اول گون تا
شامه دک آشیانه سنده قرار اختیار قلدی چون اول گیجه جوله صبحی
غدادن خالی و اتش جوع علت کانون درونی مالی اولوب نفس سعی که هادن
بازده مرکوز ایدی حرکته آغاز ایتدی کبک ایچون سینه سنده اولان
کینهٔ دیرینه لرکه مرور زمانله جمع اولمشدی بازی خشم آلوده ایلدی
هرچند ناصح خردمند صورت عهد و پیمانی منصهٔ نظرنده جلوه‌لر قلدی
کوشهٔ چشم قبولله نگاه ایتمدی و کبکنگ قانن دوکمکه و اینکه حوصله‌سن
بر ایتمکه بهانه طلب ایتدی کبک بشرهٔ بازده آثار غضب مشاهده قلب
عین الیقین کوردی و هلاکنه یقینی درمیان ایتدوکن بلوب دل پردرد و غم
برو غمدن براه سرد ایدب ایتدی **بیت** چو عاشق می شدم گفتم که
بردم گوهر مقصود چه دانستم این دریا چه موج بی کران دارد

ای دریغ که بدایت حالدن نهایت کاره نظر ایتمدم و نتیجه‌سنه بونی

ایدب گوهرمندا اکابری که بو رمنثورع که از مصاحبت ناجنس

احتراز کنید نثر گوش و هوشمه بند ایتدم لاجرم کشتی عمرم بو گرداب

دوشمشدر که ملاح تدبیر آنک خلاصندن نا امیددر و رشته حیات

بر وجهله منعقد اولمشدر که نظم سرانگشت تأمل له آکا انحلال و احتمال

خیال بعیددر **بیت** نه از رفیق وفا و نه از حیات امید نه از

سپهر بشارت نه از زمانه نوید بو نوع کلمات جانگداز له

ایدب اغلدی و نالان و گریان آتش حسرت یار اله الالهی جگرن

داغلدی **بازیچه‌ان مجتنب آرزده** آتش خشمله تابع منقار خونخوار

زهرآب طعمله اتت و بر نفک خون کبکه بهانه ایدی اوردی کبک جون

بازک بو حالن مشاهده ایتدی فرط احتیاطی برنه کوترب شرط ادبی

مرعی طوتدی باز گوردیکیم انک قتلنه باعث فتنه حادثه اولمدی

وهرچند که قصد ایلدی الا کن ایجاب ایدر بهانه بولمدی بی طاقت

بی طاقت اولوب کبکه بی سبب غضب ایتدی و فتنه بی قیون بی وفا

بهانه ایدب ایتدی روا میدر که بن تاب آفتابدن التهاب اضطرا

بده اولوب سن هوای سایه ده آرام و خوابده اوله سن کبک ایتدی

ای امیر جهانگیر حالیا طلیعه شب گلمش و طلایه روز عالم افروز

کمشدر

کتمشدر و اقصای خاوراندن تا منتهای قیروان جمله جها
نی حجاب ظلمت احاطه اتمشدر ش اول حضرت بجه تا بآفتابده ن
زحمتده در یا بو حیرتلی استطاعت نجه هوای سایه ده استراحت ا
بازایتدی ای بی ادب مخالف سوز سویلیسن همی و بی تکذیب ا
ایدب بنم کلامی رد ایلیسن ایلمی جراو نیزاکی سکا کوسترم ددکی برا
اولدی و منقارخونخوار له سینه سن چاک ایدب یره و کی بر اولدی
بومثلی اول اجلدن کتوردم که بله سن هرکسه که خلاف جبلته مقتضیاتی
ایدب مفرتتدن ایمین اولمدوغی شخص ایله مصاحبت ایلیه اول کبک دخی
کبی روز عمری شام و شب اجلی تمام اولوب دانه صحبته میل اتدوکی
اجلدن کرفتار دام انتقام اوله ش بن دخی همان بو منوال اوزره باللطبع
بس سنکله سکا مخالفم و سکا طعمه اولدوغم اجلدن بالتنوع سکا قاتقم
بنم معاینه ده ابواب مجالست نوجهله کشاده و اسباب موانست نه طرفه
آماده اولوب نزاع ایتدی ای زیرک سنده انصاف ایله سویله و کندو
عقلکه رجوع ایله دیده تأنی ایدب نظر ایله سکا ازادن بکا نه فایده
حاصل اولور و سنی اکل اتمه دن نه منفعت زایده واصل اولور باوجود
که سنک بقای ذات و حصول موالاتکده بکا نجه فواید متبر و نزار منافع
و مقاصد مقرر در هیچ روا میدر که بن سندن نجه منفعت اومرکن

سن بندن مغفرت احتمالن ویره‌سن یاجایزمیدر که بن سنک
طلبکده راه دور ودراز قطع ایدم سن بندن ابا واعراض ایده‌سن
وخضر تکده ملتمسم اجابته مقرون اولمیوب ناصیهٔ امیدمه دست رد اوره
ویره‌سن بو صورتک خوب وسیرت محبوبله سکا لایقمیدر که بن حق
غربتمی ضایع قلوب بو غریبی آشنا مرام بخشکدن نا امید قلی
نصیب قله‌سن **بیت** تیمار غریبان سبب ذکر جمیلست جونست
که این قاعده در شهر شما نیست **یا بو اخلاص حمیده ایله** واوصاف
پسندیده مقتضاسی بومیدر که حیث وعامی فواتح اجابتکله بخز ومشام
رجامی رایحهٔ روح پرور ایله لطفتکله معطر قلیه‌سن **ع** از تو غریب کی بود
رسم غریب پروری موش ایتدی ای زاغ مراکی خصمک بر برینه
معاداتی یا عارضی در یا ذاتی عداوتکه عارضی اوله اکا زوال
احتمالی وار در وبر حیله انک ارتفاعنه مجال ممکن در **اما شویلکه عارضی**
اوله عداوت اصلی وخصومت جبلی اوله علی الخصوص که عداوت قدیمه
خصومت حادثه دخی منضم اولوب سوابق مخاصمت لواحق مبارزتیله
اقتران بوله هیچ بر وجهله انک ارتفاعی دایرهٔ امکانه داخل اولمز
وزوالی علی کل حال محال اولوب خصمنک آتشی دخی معدوم اولمینجه
انک عدمی وجود بولمز **ع** تا سر نرود خیالش از سر نرود

عداوت ذاتیه دخی ایکی نوعدر بریسی بودر که اثر خصومت وضرر عداوت
خصمیندن بر نه منحصر اولمیه بلکه گاه بو اندن متعرض اوله گاه اول
بوندن متأثر بیل ایله شیر ژیان گبی میانلرنده بی محابا بلا آفات
جمله محال اتدنجه اما شویله دکلدر که نصرت همواره برجانبه معتاد
اولوب هزیمت بر کره بر طرفه مقصور اوله بلکه بعض اوقاتده شیر
ژیان ظفر بولور بعض زمانده بیل دمان پیروز اولور بو نوع عداوت
اول مرتبه متأکد دکلدر که انک جرحی مرهم پذیر اولمیه اول بینده
نسیم نفرت مرتفع جهته که تنسم ایده مرآتنه اول طرفه تسلی قلب و
تشفی صدر حاصل اوله ایکنجی نوع بودر که همیشه مضرت برجانبه
واقع ومنفعت طرف آخره راجع اوله موشله گربه وگنجشکله کرگس
گبی دایم بر طرف مظفر ومنصوردر وزحمت وهزیمت طرف آخره مقصوردر
بو نوع عداوت مرتفع اولمق ممتنعدر که لا یتغیر الزمان ولا یتغیر
نه گردش آسمانه انحلال بولور ونه اختلاف زمانه زوال پذیر
اولور پس بر خصمله که قصد جاننده فرمانی روان اوله باوجود که بر
جانب آخردن نه ماضیده بر سابقه واقع اولوب نه مستقبلده
لاحقه محتمل اوله مصاحبت ومصادقت نه طریقله ممکن اولوب
ما بینده بعد المشرقین وارکن ملاقات وموالات نه کیفیتله وقوع

بوله **نظم** ان لحظه که روز وشب بهم پیوندد   بارشته مهر وسایه بر بهم بندند
من با تو نشینم ودران حالت نیز   ارباب خرد تمام بر من خندند
زاغ ایتدی ای زیرک بحمد الله که بنم سنکله عداوتم اصلی ومیانمزده مسافرت ومخالفت جبلی دکلدر
ابنای جنسمک سنکله بالفرض عداوتی وارسه بنم آیینهٔ قلبم غبار خلافدن پاک وآیینهٔ خاطرم اشعهٔ مهر محبتکله تابناکدر مرآیینه چون قاعدهٔ
من القلب الی القلب روزنة محقق ومقرردر امیدوارم که و حضرتکده دخی بنم صدق وعقیدت وخلوص طویتمه شهادت ایده
ع تو مپندار که دلم ز ولت اکه نیست **ه** **موش ایتدی ای زاغ** بر حد مبالغه دن طشره ایتدک بکا مصادقت ومصاحبت تکلیف ایدرسن
تملق ذکر ورضا که بن کندو نفسمه جبر ایدم بن دخی بو مدعی اوزره نه صبر ایدرسن
شیشهٔ عهدی سنک عدرله کسر ایدب همان عادت **ادنی بهانه ایله**
اصلی وعداوت ذاتیه معاودت قلورسن مار ایله کدی کبی که مدت مدید
بر برده طورسه اکرچه که بعض عوارض متغیر اولور **اما مقتضای**
ذاتی اولان صفاتی باقی قالور مثلا الیه آتش اوزره دوکسه کر
سو ایزده وشعلهٔ نارکی نه مربا سورت حرری ونشرت شرری فتور
بوله خار وخاشاکه تیشه کوینذرر دشمنک مصادقتنه اعتقاد

وما اعتمنک

و ماراقیعینک مماز جنسنه اعتماد جایز دکلدر ٭ و اعدانک لطفنه تحاشی
و یلنک یزجیننک مخالقتی آزمایش مقتضای عقل و تمیز دکلدر حکما بویله
بویورمشلردر که دشمنک قول زوریله مسرور و دعوای محبتیله مغرور اولمق
کرکز و هر باریکه اظهار صداقت ایده مبالغه قلسه کرک اکا باور قلمیه بیت
امید دوستی تو ز دشمنان کین ٭ چنان بود که طلب کردن
کل از کلخن مت هر کمسه که عهد دشمنه اعتماد و بیمان و ایمانه اعتقاد ایده
و افسون و افسانه سن کوش ضمیره اصغا و سمع قبوله استماع
قله اول واقعهٔ دشواره کرفتار اوله که اول شتر سوار اولمشدر
زاغ ایتدی که نجه اولمشدر اول حکایت موش ایتدی که بر شتر
سوار اثنای سفرده برموضعه ایرشدی که کاروانیلر اندن نزول ا
اتمشلردی وقت که دلمشلردر ع قوینک کوجدوکی منزلده قوری کاه حطب
بان آتش اندادقی یاقوب کتمشلردی انلر رحت اقامتی کوتر
کاربان صبا آمد شده اغاز قلدی ٭ و مروحهٔ باد سحرخیز اول آتشی
تیز ایدوب اندن تطایر اولان شراره لر اطراف بیابانده اولن
خار و خاشاکه توتوب اول ناحیه ده اولان درختستان بالکلیه
طوتوب او صحرانک هر کوشه سنده بر لاله زار پدید اولدی مثال

بیابانده مکر بر مار عظیم واقع جسیم مقیم ایدیکه آتش اطرافین
دایره هاله و مشعل جواله کبی احاطه ایدجک عاجز و فرومانده قلوب
هیچ بر جانبه یول بولمدی و هر طرفه که نکاه ایتدی راه رها کورمدی
از قالدی که تاب آتشله ماهی کبی تابه ده قاورله وهم ضرر مار بو ارله
خرمن حیات صاورله جون اول سواری کوردی تضرع و زاریه
آغاز ایدب ایتدی بیت چه شود گر بکرم مرحمتی فرمائی کره از
کار فروبسته ما بکشائی سوار غایت مشفق و رحیم و مهربان
کریم ایدی جون مارک استغاثه سن اشتدی و حرارت آتشدن
و حرارت آتشدن ماهی کبی اضطرابن و نهایت التهابدن مو کبی پیچ
و تابن مشاهده ایتدی فنذو کنذویه ایتدی اکرچه که مار حیوان زیانکار
و دشمن بدکردار در اما حالا جون فرومانده و عاجز در اکا مرحمت
ایتمک نهایت مروتده جایزدر اولی بودر که قلاب همتله بو کرداب
محنتدن آنی طشره جکم و بو تخم خیرکه ثمر سعادت دنیا و منتج کرامت
اخروی در دیوان حسنات زمیننده اکم لکن باینده اولان تبره
الده اولان نیزه نک اوجنه تعلیق ایدوب طرفنه اوزتدی مار توبره
کبی حصار وحصین استواری کورجک اختیارله کندوبن ایجنه اتدی
سوار نیت خیرله اول مظهر شری ضرر شرر ناردن خلاص ایتدی

بعده توبره دن جواب بعض مؤثر کلماتله نصیحته آغاز ایدوب
ایتدی که ای مار ربو من بچه ورطهٔ دشواردن خلاص اولدق وبچه
گرداب بواردن نجات بولدق واجبدر که بو نعمتک شکرانسی
بوکوششهٔ اختیار ایدوب من بعد مقام آزارده وصدد اضرارده
اولمیه سن که موذی دنیاده بدنام واو تباره دشمن کام دور ورحمت
حقدن دور ومرحمت خلقدن محروم ومهجوردر بیت بترس از خدا
ومیازار کس ره رستگاری همین است وبس مار ایتدی
ای سوار بو سوزدن فارغ اول که بن سنک تا بزم عشقکی رحم نیسیله
تلخ ایتمیم بو مقامدن گیتمیم سوار ایتدی ای مار بو نه گفتاردر نامنجابت اولور
بن سکا شفقت ومرحمت بابنده قصور ایتمدم وسنی میان آتشدن بو
نار ونوره ایمادم بن اولمیه سیل فنا بنای بنیه کی یقوردی وشعلهٔ آتش
خانهٔ حیاتکی یاقوردی احسان ازاسنده اینرا نیز امیددر کرم اهل استنده
المروای ازجانب من طرح وفاداری بود ازتسن
تو آئین جفاکاری بود نثر مار ایتدی بلی سن انسانیتده قصور قومدک
اما محلنده واقع اولمدی ولطف واحسانکی دریغ بویردک لکن مستحقنه
وصول بولمدی سن بورسن که بن مظهر شرم ومنبع زهرم و[illegible]

جمیع جانورلرینم شرر شرمدن اوشنورلر خصوصا نوع بشر ضرر زبردن
قان قاشنورلر چون مس نیم کبی مظهر شری او وجوده خیر محض قضا بسنده
قوییت تنکنای عدمه کوندرمک و بخلیق منشاء فسادک اتی
افسادنی سیل دمارله سوندرب کاروبار وجودنی نار بوارله
کوندرمک مراتبنه التمک تکافتنده انواع آفات و مخافات
حاضر و منتظر اولمق کرک که شریرلره خیر ایلمک خیرلره شر ایلمک برابردر
بلکه بدکارلره احسان نیک کردارلره اساءت دن بدتردر نظم
چنانچه دررویش شرع و عقل ممنوعست بدی بنسبت پاکان و نیکوان
کردن بجای نوصفتانی که مردم آزارند بهیچ وجه نکویی
بمنتو ان کردن بردخی بو که قلنا اهبطوا بعضکم لبعض عدو و نقض عهد
موجب سنجه شرکله برزم میانزده عداوت قدیمی قایمدر دوربینلک و
عاقبت اندیشلک مقتضاسی اوزره دشمن مقتول و خصم مخذول او
اولمق دخی لازمدر و بحکم اقتلوا الاسودین بری قتل بحسب العقل
والنقل بر طایفه فرض عین چون بو باده فرمان شرعه و مقتضای
عقل و نقل طبعه مخالف فعل ارتکاب ایدب زخم برینه رحیم نیش
محنته نوش ارزانی کوردک البته بکا زردنا ندان جاشنی طادرسم

کرک

کرک وبن دندانمدن سم تجرع اتدرسم کرک تا استماع
قلنلر بو فعل منکرده سکا اتباعدن امتناع قله وسایرلرده
دخی تجربه اولوب سندن عبرت ونصیحت الهلر **سوار ایدی** ای
قهرمان کامران ستمکار بونه افسانه در که سویلرسن بونه بنادر
که ایلرسن انصاف ایله احسان مقابله سنده اساءتی نجه ملتده
رواکورمشلردر **وکرم مکافاتنده** خیانته قنقی شریعتده رخصت
ویرمشلردر خیر ازاسنده شری هیچ بر عاقل معقول کورمز ونفع
خواستنده ضرری کافر قاضیسی دخی بیورمز **بیت** بنا اولالی مار ایتدی
بودیر آفات   بنه احساندن احسانه مکافات
ای سوار سن بوکه نه انکار ایدرسن که بو عادت انساندر ترک
مار بیلکزده نیکی وبد برابر اساءت واحسان یکساندر **بیت** کورا
احسان ایدن عصیان عجبدر   عجب در عادت انسان عجب در
مردم مریمه اوررلر ونوش محلنه نیش رواکوررلر بو دعوا
ینه ترک فتوا ایلر عامل اولوب وبو معامله دن بزردن نه که
ایله الدمه ینه انکله وررم **بیت** یک لحظه تجر اکنه فروشی همه سال
هرچند که سوار زبان مجاروی برکار ایتدی سوار مساعدده
ساعد مارده طارکلوب ایدی ای سوار جاره کار بمان بو ایکی

امرن برلن اختیار درّه اولا زخمی سکامی اوراین و
ستر کدنی ابتدا قیلدی القصه سوار مربار که حصار انکا
تحصن اندی مفید اولمیوب آخر کار بو عمداوزره قرار اتدیکه ما
شوبلکه دعواسنی شهود وعدول ایله اثبات اتمکله سواری آسکا
ایده سوار انک زخمنه جان ودلدن خریدار اوله ولکن وهلالکی عن
صمیم القلب اختیار قلدی پس مار اطرافه نگاه اتدی ناگاه کوردیکه بر
کاومیش بیابانده کزر ومیان صحراده راعی وچرا ایدر ایتدی
ای سوار کل بو مشکلی بو سیم دلدن استفسار ایدەلوم پس مار وسوار
بالاتفاق کاومیش قتنه کلدیلر مار دم دمان بهر مار و اهل
نثارن جواب ایتدی ای کاومیش روزکار که بو بیابان
جهانده گشت وگذار ایدرسن جزای احسان ندر نجه بلور ونجه اشار
ایتدی ادمیلر قتنده مذهبنجه صوررسک مکافات احسان اساءت
وپاداش انعام خباثت بودر وانک صداقتنه دلالت ده بو کیفیت
امرمی که بنر نجه مدت درکه بونلرون برنه خدمت اتدم هر سال
صحرای وجودده غزال چین کبی برکوساله کتورب خانه خداوندی
بر نیز روغن ایدردم وانک وجه معاشی وجهت انتعاشی تنم ذ
ذمتمده اولوب بنم حق خدمتمی ایله وشکر نعمتی قلدردم چون بر اولدم

نتاج نجه دن قالدم هنم تعهد حالی ترک ایدب حقوق ماضیه یی ا
ونتدیغی دینی بو صحرایه صالیوب تک و تنها قودی کندی چون
بو علفزارده بر مقدار اوتلیوب لیکاوکاه مکار کردم بدنم فی الجمله
سمین و سمین ظاهر اولدی بو کون صاحبم بو جانبدن کذر ایدرکن بیده
دقتله بنم حسن حال و بالمه نظر ایتدی چون ضخامت تنم و اندامی
کوردی تعجب ایدب ایتدی بشاشت تمام ایله دوناغی حامنه کتدی یارین
سی بر قصاب کتوروب بنی اکا بیع ایتدی بکون سلخ خانه ایلدوب بنی ذبح
ایتمک مقرر در انسان طایفه سنه احسانک مکافاتی بودر که بیان ایتدم
بیت حال من اینست یاران یا که کویم حال خود . مار ایتدی ای شده جنکالت
حال مکافاتی اشتدک و مذهب ادمیانده احسان مقابله سنده اساءت
لازم ایدوکن استماع ایتدک ممانی بی توقف زخمه اماده اولوب عهده
وفا و شرط معهودی ادا ایتمک کرک سن سوار ایتدی بزم شرعیمزده
شاهد واحد ایله حکم ثابت اولمز و شهادت حد نصابه وارمینجه قضا مضا
بولمز . مار بنه آفاقه نظر ایتدی اتفاق کوزی بر درخته راست کلدی
ایتدی کل بو درختدن دخی کیفیت حالی صورلم بو بابده اولدخی نه ر کورم
بس معتبله اول اغاج دینه واردلر ماراندن دخی صوردیکه مکافات احسان
نه در ایتدی مذهب انسانده جزای احسان اساءتدر و مشرب ادمیانده

باداش عفونت و مضرت در بو بر مانه که من بو بیابانده بر درخت
سایه دارم لیل و نهار بر اباغ اوزره طرب آینده و رونده یه خدمت
کارم قتی نماندن مرکز مازده و درمانده که بو بیابانا تاب آفتابدن
جگری بریان اوله گلور سایه دولتمده بر ساعت آسوده اولور و راحت
اولور چون شداید راهدن فراغت و نکایت هوادن افاقت
بولور گوزلرن اچوب زیروبالاسنه باقر ایدر که بونک مرشاخیدن
بو دکلو چوب شسته و بو قدر مرحبالی واوز دکمدن بو مقدار لحیه
ایدن بو قدر عاردر قا بو حقر شو ملکه باینده بتر بوله یا کسر فی الحال حقد
شاخلرمنک برجیج کسر بونک برله بوتربندن صفا بولورلر جفا قلورلر
و باوجودکه بندن راحت کوررلر زحمت دیررلر بیت من در اندیشه
که چون بر سر او سایه کنم   او در آن غم که چه سان بر کندم از بنیان
ماز ایتدی ای سوار شاهدان امری دخی بر طرف اولدی شمار بد بیصکر
دخی نه بهانک وار البته شرط معهودی ادا ایتمک گرکدر و زحمت نیشه
رضا ویرمک گرک سوار تعلل ایدب ایتدی تعدیل شهود لازم
ایدی اولنمدی و بو بابده تزکیه واجب ایدی بولنمدی تا حق بر
قاتن دوکمک حد الکه لایق دکلدر و لی تیته قضا رضای حقه موافق
دکل با وجود معلومدر که جان نهایت عزیز و میوهٔ زندکانی زیاده لذیذ
در قلبی تعلق دنیادن قلع ایتمک صعب کار و خلعت حیاتی بدندن

خلع ایلمک امر دشواردر اما من بعد شرطمز بونک اوزرنه اولونکه
اکر بو قضیه یه کواه داخی بولنه بی مضایقه قضایه رضا ویریم و
شرط معهودی تقدیم ایدب بو بلایه کندمی تسلیم ایدیم بو اثناده اتفاق
بر روباه اول نواحیده کزرکن انلری بو مناظرده کوروب مشکللری نه ایکه
دیوب جانبدلردن قولق اوروب تفصیل حاله واقف اولوب طوردی
چون مارانی کوردی سواره ایتدی کل امدی قضیه یی بوزوبایدن
صوره لم بو بابده اولدنه جواب ویر کوره لم هنوز تفصیل حالی اعلام
و جواب سؤالی تمام اتمدن روباه بر انبتاده آواز بلند ایله ایتدی ای
مرد بلمز میسکه مکافات نیک و بد و جزای احسان اساءتدر اما بن
مار حقنده نه احسان ایتدکی ولاکه مستحق پادشاه اساءت اوله بن
سوار ایتدی چون حقیقت حالی حکایت ایتدی روباه ایتدی بن مرد
عاقله بکزرسن نیچون بیهوده سوز سویلرسن و حق صحیحی ستر ایدب کنه
صریحی کندوکه نسبت ایلرسن ع ز عاقل کی روا باشد سخنهای خطا کفتن
ماره ایتدی بلی راست سویلرسن اشته توبره که بنی انکله درطه آتدی
خلاص ایتدی روباه تعجب صورتن کوستردی ایتدی بو کلام یاوه نجه
متصوردر که بو قدر جسامت هیکل و ضخامت پیکرله دتا اکبر بکزر
بر اژدر بو توبره یه کیرا کا نسبت دایره عین الثوردن اصغردر صغه

بلمک بجه ممکن و میسردر مار ایتدی بو مجلی مشاهده ایله بیان
سهلدر بو دعوای برهان جیانله اثبات آسان در واین حال
اگر اعتماد اتمزسنک اشاره جراشیده نردبان روباه ایتدی اگر
بو قصه‌یی علم الیقین بلم و بو صورتی رای عینله مشاهده قلم امید در که
بو عقده‌یی لطف حیله ایله حل و بو خصومتی اکمل وجوه اوزره فصل ایدم
پس تحقیق دعوا و تصدیق مدعا ایچون سوار توبره نک اغزی اچه گرکدر که
روباه اغزن اچی ویردی مار دخی کلام روباهله مقرر اولوب توبره نک
اچنه گردی روباه انی گوردی آهسته سواره دیدی ای جوان چون
دشمننی زندانده گوردک و خصمک خطر جانده بولدک فرصتی غنیمت
بیل و مجال ویرمه امرنی تدارک قل **بیت** دشمنه فرصت ال ویرمه
هیمان [illegible] قید ایدب نفس شومه ویرمه امان پس سوار توبره نک
اغزنی محکم طوتب سنک خاره یه شویله چالدی که مارک مهره سی چاک
اولوب گسته زهری هلاک اولدی و [illegible] آدم انک شر و شورندن
زمردن قورتلوب روی عالم انک خبث جبلتندن پاکیزه و پاک
اولدی **ع** زین چنین بد زندگانی کشته به **بو حکایتک فایده**
سی بودر که خردمنده لازمدر که طریق حزمی تا مرعی قومیه و خصم فتنه
انگیزک رای فریبا تیزنه مغرور اولمیه و صلح و حیله انک عهدنه اعتماد
و قولنه باور قلمیه تا انک دام بلاسنده درمانده قالمیه **نظم** اولکه

اولكه قول خصمكه مغرور اولور شمع عقلی تیره و بی نور اولور
دوستا اولمق دشمن اولمقدن بعید کم قرالق شب یوزندن دور اولور

زاغ ایدی بو کلام لآلی انتظامی که عین حکمت و محض نصیحت در
قبول سامعه وسیله اشتدم و جواهر زواهر مآثری که معدن عقل و کان
خرددن مستخرجدر آویزهٔ گوش هوش ایتدم اما سنک کرم ذاتک و
مکارم صفاتکه لایق بودر که بو بابده در موافقتی فتح ایدیب درجهٔ مخالفتی
سد ایدهسن و بنم کلاممه باور قلوب احکام وهمیه لی براهین عقلیه ایله
رد ایدهسن و حکمانک بو پندنی که بویورمشلردر لئیملر مصاحبتندن فرار
ایدیب کریملر مجالستن اختیار ایتمک گرک گوش هوشکه مبذ ایدهسنکه کریم
برساعت مصاحبتنده انواع شفقت و ملاطفت بولور و رعونت و
خشونتندن احتراز ایدیب بیکانه لکی یکانه لکه مبدل قلور اما لئیم صحبت
قدیمیدن اغماض ایدب ادنی بهانه ایله یوز یللق دوستندن اعراض ایلر
بونک اجلیندندر که ارادهٔ ترک صداقتی و عداوتی در واقع اولور کوزهٔ زرین
کبی که کج شکست اولوب تیز صلاح بولور و لئیم طبع و سفله مزاجلرک
بنای صداقتی سریع الانهدام اولدقدن غیری اصلا اصلاح پذیر اولمق
اولمز کوزهٔ سفالین کبی تیز شکست اولور و هیچ وجهله صلاح بولمز
بیت لربانی حکمتدن بیمشلر بو معنیده بغایت خوش دمشلر قطعه

دوستی پایدار ان کونه جبت کان ابد الدهر بماند درست
خانه کاساسش بود از خشت خام بشت شود از دو سه باران تمام
ای زیرک بندجی اول قبیله دن که دیانتنه اعتماد قلنه وصداقتنه اعتقاد
اولنه باوجود که بر صدیق صادقه محتاجم و بر رفیقه موافقه کم طوغری
بن اجم بور جاده بوجنابه التجا ایدب هیچ بر طریقله بو بولیدن دونرم
و بو دعاده بو محرابه توجه ایدب هیچ بر وجهله بو قبله دن یوز دوندرم
و اصلا طعام طاترم تا نی نعمت ملاقات تیسر ایتمکله مشرف المیه سن و قطعا
آرام ایترزن تا کوشش جانمی در ملاقات لطیفکله مفرط و منشف قلمیه سن
بیت دامن جون تو نکاری زکف اسان ندهیم که بجوبانه بسیار
بدست امده موش ایتدی سنک موالات و مراعاتکه جانله و دلدن آرزو ایدرم
وصدیق صادق و یار موافقه احتیاجده بن دخی سن قدر وارم
موافقتکدن بو قدر که نرم و مجالستکدن بو دکلو بیزارم اول اجلدن در که
اکر نیم حمقده مکر و غدر فکر ایدر سن عقل قتنده عذرم واضح اوله
و تادمیه سنکله برست عنان دوست اولدم و بر هیچ ولتین برنم
خلقت و ضعف حقیقت شخصله آشنا اولدم والا اول کلامکدن بنک
دعوای صداقتده صدقکی بلمشدم و سنک صحبتکه جان و دل ایله مایل اولمشدم
نظم جون درین دل برق مهر دوست جبت اندران دل دوستی

میدانکه هست   هیچ عاشق خود نباشد وصل جو   که نه معشو
معشوقش بود جویای او پس طشره کلوب سواجی قپوسنده
زاغ صوردیکه نکون ایرو جه کلوب بو مشتاقه موافقت ایدوب
شرف مجالستکله مشرف قلمدن مکر خاطر نیر یعنده مستور خلجان خوف
مشاهده ایدیب خفقان بیم معاینه ایدرین . موش ایتدی مرکا که
برکمسه کندو نفس نفیس صدیق صادق بولنه فداقله و وقت مضایقه ده
نقد جان لذتن یار عزیز ایچون دین واجب الادا ایله انک کبی صدیق
صادق محب و برادر موافق دیمکه لایقدر و مراتب صداقتده انک مرتبه
سی عالی و درجه سی فایقدر . واکر همان امور دنیویه بابنده ملاطفت
بورب مال ومنال ایله مواسات قله انک شیوهٔ سلوکی متوسط الحال درو
اول مقوله کمسنه نک منتهای مصادقتی حد اعتدالدر دیمشلر درکه او
کمسه نک دوستنه مراعات وقت و مصلحت حال ایچون جاه و مال ایله مواساتی
ایلیه شول صیاده بکزر که کندی سودی ایچون دانه صچر پرورش مقصودی
دکلدر . چون بو اصل صداقت غرض آمیز در ممکن که عاقبتی عداوت انکیز
اوله بیت هر نفسی کان غرض آمیز شد   دوستی و دشمنی انگیز شد
اما شول کمسنه که جام صحبتی شویله نوش ایلیه که یاری بولنده کندو وار
لغن فراموش ایلیه اکسیر اکبر و کبریت احمردن صد مرتبه اولی در و میدان

محبتده جان فدا قلمق بیدادر که حال ادا اتمکدن هزار بار اعلیدر ع
الجود بالنفس اقصی غایة الجود بیت منت جوانمردورم صد هزار
کاکو با جان فتد انجاست کار پوشیده دکلدر که سنک شرط
موالاتکی قبولده وباب ملاقاتکی دخولده بونک برله که بکا خطر جان
واردر زمین دلمده بنای صداقتک بر درجه ده استواردر که طریق یاریده
بذل نفس وفدای جان بکا آسان کاردر ع کر رسد کار بجان از سر
جان برخیزم اکر سکا فی الجمله سوء ظنم اولیدی مصاحبتکه مایل اولمزدم
وکوشهٔ کاشانه ده اوتورب کنج آشیانه دن قدم بیرون قلمزدم قلبم
سنک مصادقتکه تمام واثق روحم سنک مصاحبتکه تمام عاشقدر وطلب
صحبتکده صدق نیتک وخلوص طویتک شائبهٔ شبهه دن بریدر بو جمله یه
جانمدن اولان خلوص وخصوصک بریدر یتکیده ای زاغ اکرچه که سنکله
بنم میانمزده بنیان عهد وپیمان پایدار وبنیان امن وامان استوار ومحبت
اما سنک بنی نوعکدن بغض یارانک وار که بنمله انلرک میانه‌ده بغض وعدو
دائم وشرط عداوت قائمدر محکمدر که انلرک بریسی بنی کورجک
بکا قصد ایدر ونیشتر جنک خون فشانله رکی شریانمدن قصد ایدر زاغ
ایتدی بنمله یارانم میانمزده شرط بودر که بنمله دوستمله دوست ودشمنمله
دشمن اوله لر موش ایتدی بلی هر کسنه که دوست دشمنله یار و

دشمن

و دشمن دوست نمونه‌دار اوله اخبار زمره‌سندن مردود و اعدا
عدادندن معدوددر **بیت** روی دل از دو طایفه بردار [illegible]
از دوستان دشمن و از دشمنان دوست **بو اجلدندر که** ارباب حکمت
احبابی اوچ قسم ایتمشلردر دوست خالص و دوست دوست و دشمن دشمن
و دشمنی اوچ قسم ایلمشلردر دشمن ظاهر و دشمن دوست و دوست
دشمن بو باده بیورمشلردر **بیت** از دشمن خود چنان نترسم
کز دشمن یار و یار دشمن. زاغ ایتدی ای برنج مضمون کلامک
معلوم اولدی شویله بلکه بنمله سنک میانکده ارکان مودت بر مرتبه‌ده
مؤکد و بنیان صحبت بر مثابه‌ده مشید اولمشدر که من بعد بکا اول کمسنه
یار اولور که فی الحقیقه سکا یار اولا و بنمله مصادقه اول کمسنه‌لر اولور
که سنک رضاکی طلبکار اوله **هر کمسنه که سکا محب اوله** اکا محبت بکا و
اگر چه که بکا اغیار اوله و اول کمسنه که سکا عدو اوله اکا عداوت بکا لازمدر
اگر چه که بکا خویش و تبار اوله **بیت** بر رخ هر کس که نیست داغ غلامیت
یار گر بدر من بود دشمن و اغیار اوست. خلوص صحبتکده صدق
نیتم و خصوص مودتکده عقد عزیمتم اول مثابه‌ده‌در که اگر چشمم و زبانم که
دیده‌بان قلعهٔ جان و ترجمان بیان جنانمدر **سکا خاین** و مخالف گورنه
میان گورسم بر اشارتله ایکیسنی دخی ساحل وجوددن گرداب عدمه

مطلب اندر حذر کردن از دشمن دوست

کوندرم **بیت** عضوی ز تو کر دوست شود با دشمن د
دشمن دو شمر تیغ دو کش زخم دو زن **موش کلاغک** استما
عندن توی دل اولیا یلرز کلدی وزاغک حالن خاطرن صوردی
واحوال اول ایکی یار بربرن کنار ایدب مشاهدهٔ جمال لهٔ خوش حال
اولدیلر ولیل ونهار زبان اشتیاقی برکار ایدب مصاحبته ا
اشتغال قلدیلر **غ** میان بند عنبر آکه یار اندر کنار امانه **خون**
موش بر موجب اکرموا اضیافکم وظایف ضیافتی تقدیم ومراسم
تکریم وتعظیمی تکمیل وتتمیم ایتدی ایتدی ای برادر اکر رخصت اقامت
مسکن اصلیدن کوترب اهل وعیالک بو منزله کتوربن طوق تنک
تا قیامت کردنمه بند ایدب بجا آرانذوی آیینهٔ دلدن کوترن زبرا
بو بقعه که بو مسکنک مثلی در مأوای خوش وموضع دلکش ومرتفع وفرح
بخشدر **زاغ ایتدی بو مأوانک** ابی وهواسی وفسحت بقعه ووسعت
رقعه سی یابنده سوز یوقدر لیکن شارع عامه قربنده واقع اولوب تردد
کاروان وآمد شد مسافران حصول ضرر ابنوه محتمل ووصول آسیب
ومکروه متوقع در اما فلان جایکاه که تعرض ابناء السبیلدن دور
بر مرغزار در که غایت صفاده بحور عین کبی بر نور ولطافت هواده
باغ ارم کبی مقام حضور وحبور در **نظم** لب جوئی سراسر سبزه ترها

صبا

صبا بوی شکوفه معطر کنار باغ و راغ سنبل و گل
میان سبزه زاری پر نقل طعمه ولقمه اول نواحیده و افدر و
دست آشوب و فتنه اول حوالیدن قاصردر بو جهتدن غیری نیجه احبابمدن
برکشف انده توطن ایدیب اول مقامه شرف ویرمشدر • اکر رغبت بیورر سنک
اتفاقله اول منزل بهشت آیینه وارهلوم و بقیة العمر اول مرغزارده کامران
و کامکار روزگار کچورهلوم موش ایتدی **بیت** تا دامن کفن نکشم زیر پای
خاک باور مکن که دست زدامن بدارمت ای تیر دل ناشادم
و جلیس حجرهٔ فؤادم شرف مجاورتکدن غیر امیدم سعادت مصاحبتکدن
غیر مرادم یوقدر سن آفتاب آیلی هر منزله که کیده سن بن سایه کبی یانکجه یور
اوزره یوررم • و آستین قتان برجانبه که خرام ایده سن بن دخی آستین
کبی اردکجه باش اوزره سوریوزرم **تا کریبان حیاتم** چاک هادم اللذات
ایله چاک و چشم جهان بینم سرمه مرگ ممانته برخاک اولمیه دست ارادتم
دامن صحبتکدن ایرلمیه • و دیدهٔ دلم مشاهدهٔ شمایل محبتکدن ایرلمیه بو
بقعه‌ده که حالیا کیتم وطن اصلی و مسقط راسم دکلدر **بلکه تصاریف** روزگار
بو مقامه بنی اختیار ایتورمشدر بنم سرکذشتم اوزندر و عجایب و غرایب
حادثه‌دن افزوندر انشاء الله تعالی اول مکانه قرارگاه مقرّ ما
اوله و خاطر عاطر شدت مسافت و زحمت بحرت مهاجرتدن اسا

اشتباش بوله تصدیع جایز اولورسه مهردن ذره وبحردن
قطره روایت اولنه • چون میانلرنده کلام بو مقامه تمام اولدی
زاغ فی الحال دم موشه یاپشوب بال عزیمتله پرواز کلدی ومقصد
معهوده متوجه اولوب نجه زمان کتدکدنصکره منزل مقصوده
ایردی سنک پشت کمر اول مرغزار میاننده اولن چشمه نک کنارنده
کشت ایدردی • چون یراقدن صورت زاغ ظلمت سرشتی احساس
ایتدی ترس وهراسه غالب اولوب فی الحال صویه طالدی زاغ
موشی سوادن آتیه اندرب سنک پشته آواز ایتدی سنک پشت قو
ایدن صدای آشنایی اشدوب شرائط استقبال مرعی طوندی و
دیدار یار کرامیله شاد وخندان اولوب زندان هجراندن آزاد اولوب
ایتدی بیت بخت سرکشته من باسر پیمان آمد وقت شادی
کنون کان کل خندان آمد پس بربریله کورشدیلر واوپشدیلر وحسب حال
خاطرلرن صورشدیلر کشف استفسار ایتدکده بو آنه دکین حالده و
بو زمانه دکن اشتغالده ایدک زاغ سرکذشتن کبوترلرک دامه
کرفتار اولدوغن تا اندن نجات بولنجه وموشله مصاحبت ومصادقت
مراد قیلدوغن تا مسکن مألوفه واصل اولنجه نقیر وقطمیر تقریر ایدب کلک
بتعبیرله ضمیر کشفه تحریر وتصویر ایلدی کشف چون بر سبیل اجمال تفصیل

حالی معلوم

حالی معلوم اتدی بشره سنده بشاشت تازه وشاشت لی
اندازه حاصل اولوب ایتدی ای مونس خاطر لی آرام ع خوش آمدی و
علیک السلام والاکرام شعر بزم بختمزک سعادتی درکه سنک رجکری و
جانبه جکدی وطالعمزک قوتی درکه کوکب جمالکز افق وصالدن طلوع
اتدی موش دخی لسان اعتذاری برکار ایدوب ایتدی لوا لطف
لی نهایه نک معذرتی نجه زمان خامه لی تقریر اولنمق میسر در ولو
التفات بی حد وبی غایه نک محمدتی نجه خامه زبانله تحریر اولنمق متصور
نز تاب آفات حوادثدن سنک شانهء عنایتکزه پناه ایلیوب دوروز
وصول آمانی وامالی حصول دولت وصالکزده اکلیوب بیت این
عنایت ازلی بود که ره برسیدم   ورنه هدایت ابدی کشتم که
رویت دیدم شعر چون شدایدسفردن آسایش بولدیلر واول مسکن
مامنده غبار اغیار وچشم زخم روزکاردن سالم ومصاحبت یاد موافقت
یارله خانم اولوب وروزوشب تماشای جمال وشکر وصاله مواظبت و
مداوم اولدیلر زاغ موشه متوجه اولوب ایتدی ای زیرک اکر
مصلحت کوررسک وعده کریمه بی انجازه تیشدرب سرکذشتکی سنک
بشت حضورنده حکایت ایله ماهنکزده قواعد موانست استحکام بوله
واول نوادرک استماعیله اهل مجلسه تمام استراحت مالاکلام حاصل اوله
بیت بکشا لب وزان حدیث شیرین   کام دل ما براز شکر کن

موش سمعاً وطاعةً دیوب بو سؤاله جوابده کشف خطاب ایدب
ایتدی ای برادر بنم منشأ مولودم دیار هنددن بر شهردر که اکا
ماروت درلر بن اول شهرده بر زاهدک زاویه سنده وطن طوتمشدم
وگوشهٔ صومعه سنده کندم ایچون بر آشیانه دوزب دست
ارادتله اول آستانه یه التجا ایتمشدم بنی نوعمدن نیچه لر بنم درکاهمه
ملازمت ایدرلردی وهرگاه خدمت ایچون یارکانمه کلورلر کیدرلردی
مرید معتقد اندن بر مرد صادق هر صباح زاهد ایچون بر سفره طعام
احضار ایدردی زاهد انک بر مقدارینی وظیفهٔ چاشته صرف ایدب
باقیسن شام ایچون ادخار ایدردی بن دیدهٔ ترصدله گوزه دردم
زاهد حجره دن چقدوغی کبی کندومی سفره ایچنه اتوب مرادم اولدوغی قدر
ایچنده اولان طعامدن یردم مابقیسن تمام سایر یارانه انعام و
احسان ایدردم زاهد هرچند که حیله ایله بنی صید ایتمکه قصد ایلدی کارگر
اولمدی ودام مکر ایله قید وبند ایتمک فکراتی فایده بولمدی اتفاق
برکیجه زاویهٔ زاهده بر عزیز مهمان اولوب منزلینی مشرف قلدی چون
مراسم سلام ولوازم اطعام واکرام تمام اولدی مایدهٔ برفایده
کلام چکلوب بساط محاوره وسفرهٔ مسافره میانه کلدی زاهد اثنا
ی کلامده انک مولود ومقصدن صوردی وسبب ارتکاب مشقت
سفر وموجب اجتناب حضور حضری استفسار ایدردی مهمان مرد.

بیت هر مرد ایدی جهان آزمای   و هر فرد ایدی عالم پیمای
سفر کرده در بحر و بر سالها   نشده مطلع بر کسی حالها **زاهد**
جواب‌ده گاه اختصار و ایجاز و گاه اطناب اطنابی دراز ایدب غراب
اخبار و عجایب امصاردن هر نسنه که آنک دیده شهودنده ارتسام
بولمشدی تعبیر دلپذیر ایله تقریر ایدردی **زاهد اثناء مکالمه‌ده** گاه گاه
الترین بربرنه اووردی یعنی بو صدا ایله اول کوته استین جوزه نفر
لی اول دراز دستلردن قوردی مهمان بو صورتدن که بی‌حرمتلک
علامتی ایدی زیاده منفعل و بو حرکتدن که دایره ادبدن رعایت دور
ایدی آتش خشمی مشتعل اولوب ایتدی ای زاهد صفت آشهر او
سمت سخریتدن احتراز سکا غایت لازمدر و جاده جدّدن جانب هزله
میل کافه خلقه عموماً و ارباب تاج خرقه‌یه خصوصاً زیاده نامناسبدر **قطعه**
گوز ایله کسی
باسخر او سخریت مکن میل   که انها لایق ازادگان نیست
و بازی ساخته پیشه   از و بی‌آب رو تر در جهان نیست **زاهد ایتدی**
حاشا که مرکز خاطرم نیم دامن حالمه اویخته و غبار آشهر و هوای صفاسی
دل بی‌غلمه آمیخته اوله بو حرکت که بندن مشاهده ایدرسن کیوتر سفره‌لی
لشگر فاره‌دن حمایت ایچون درکه نیم مملکتیم نعمته متولی اولوب خوان
خانه دست تعرضی دراز ایتمشدر **انلرک طغیانندن** سفره‌ده نه قوده‌یلان
قورتلور و نه خانه‌ده دانه‌دن نشان بولنور   هیچ من بچه نتوانند

منع گرد   ان لحظه که دست تیغ برآورد مهمان صوردکه ا
انلرک جمله سی اقدام وحمله ده بربرنه نظیرلردر ویا بعضی بعضندن جری
ودلیرلردر زاهد ایتدی ای مهمان انلرک بریسی پهلوان بلکه جمله سی سلطان
وقهرمان منزله سنده در ویری سفره یه گرب ایلخنده نه وارایسه قابر
وگوز گوره یورش ایدب نان ونعمتدن بولدوغن چالرچارپار
مهمان ایتدی البته انک سایرلرندن جدا نته برحکمت وافاده نفعی منه
برعلت لازمدر بونک مصداقی مهمان اول حکایتدر که اول شخص اول
عورته ایتدی کیجه مقتنرله غیرمقتنری مثلا بمثل صاعقه البته برسبب گرکدر
زاهد ایتدی اگر زحمت اولمز ایسه بوره که نه کیفیتده اولمشدر اول حکایت
مهمان ایتدی بو کلدکم زاهده فلان کوره بر آشنانک خانه سنه قونو
اتدم طعام یتام یدوب وظیفه ضیافت تمام اولدقدنصکره نیچون جا
خواب دوشه دیلر وارب یاتدم هنوز خوابه وارمدن مردا
عیالیله ایلی قتنه کتدی واهلیله مکالمه یه آغاز ایتدی نمله انلرک
میاننده حجاب مهمان بربوریادی بوسببدن انلرک معارضه لرن
ایشدردم وما بینلرنده جاری اولان گفت وگونک جمله سن گوش ایدردم
مرد ایتدی ای خاتون بیم بودرکه یارن بو اوبه بنک اولرین دعوت
ایدب بو مهمان عزیز حضورنده که عالم غیبدن بزه برهدیه در جمع ایدب
بنم حالمه لایق وانلرک شانه موافق ضیافت ایراغون کورم عورت

عورت ایتدی

عورت ایتدی بی از نعب سویلرسن سنک اولقدر مالک یوقدر
که مؤنت عیالک کفایت ایده یو منصب وجاه یو مکنت ودستکاه
که خاطرکه ضیافت عام خیالن می کتوررسن **ع** ودنیاده ماعنده
اطعام وانعام سودای خامن قیورسن هیهات هیهات **ع**
سودای خام بخته فکر محال کرده **ش** کوزک آچ سنده نظر ایده زن و
فرزندکی غیره محتاج ایتمه وبکون که جمعه قادرسن فردا ایچون ذخیره
مهیا قلمدن کیمه مرد ایتدی ای عورت **بیت** نداشت چنیم بهمت
که کرد کرد ونخورد   بره کوی سعادت که فرح کرد وبداد   **اکرو**
فیض معین وسعادت قرین اولوب بونیت قوتدن فعله کلورسه
نه محل ندامت ونه مقام ملامتدر که فی الحقیقه ذخیرۀ آخرتدر
وجمع مالک مالی وبال وادخار واحتکارک انجامی ضلالدر نته که
اول ترک طمع کارک حسب حالی اکا دالدر زن سؤال ایتدیکه نجه
اولمشدر اول **حکایت** مرد ایتدی روایت ایدرلر که بر صیاد
واریدی هنرمند وصنعت اصطیادده استادی مانند ابو تمیم دام افکن
کنام دامه چقه مزدی نخجیر وبر بهمندن صحرایه بقه مزدی **بیت** دیده وری
بر هنر تیز هوش   حیله کری سخت دل سخت کوش   اتفاق بر
کون دامن برکومده قورب وتیر وکماینله کنزولکین کاهره اوتردی که تا

بر صید اول قیدده بند و بر شکار اول دامه گرفتار اولدی صیاد
تیز بر تاب کبی یلمس دن چقوب شتاب تمام ایله دامه متوجه اولیجق آهو
نو انشا جاندن قوت ایتدی و دامی قوب صحرا جانبنه طوغری گیتدی صیاد
صاحب تدبیر بونی گورجک بی تراخی و تاخیر دستنده اولان کمانک
شستنده اولان تیری نخجیر جانبنه اتدی اتفاق پیکان تیر نخجیرک بیچاره
پاینه راست گلوب اوتاندی صیاد دخی تیوشا امرن تمام ایتدی و تبنه
آلوب سرور موفور و حبور نا محصور ایله یولنه گیتدی ناگاه اثنای راهده
بر گراز گمراه طوش گلوب صیادک اکا دخی دیک طمع و شرهی قیندی
و جنگنده اولان خدنگ الماس رنگی اکا حواله ایدوب بعده بر الی پیکان بر
شانن شکاف چنبر رک کاف نافذه اوتیدی خوک دخی الم زخم تیز
زهر آب دن تیغ ناب تاب واد ایله شکم صیادی چاک ایدوب اگرچه دخی ا
طرفة العین الجره الوده خون و خاک آلوب بر لوبرنده هلاک اولدیلر دو
قعه اثناسنده بر گرگ گرسنه اول موضعه مثوب گوردیکه اوچ کشته
نخجیر کشته مر بری گرگک صحرای آرزوسنده بربسته گرگ بو صورتدن که
منظور آیینه خیالنده سمت ارتسام بولمشدی حظ تمام ایتدی و کثرت نعمت
و وفرت غنیمتله مستظهر اولوب کندو کندویه ایتدی **بیت** که بسی روزگار
می باید که چنین نعمتی بدست آید بو نعمتک حقن بلمزیسم کفران نعمتلر
دفترنده مرقوم اولورم و اسراف ایدوب اتلاف ایدرسم غفلت و جهالتله مو

موسوم

موسوم اولورم سنکا متأمل واعتبار دره و زمان تصرف
وادخار حالات صلاح حال و مآله انسب بودر که بکون زه آرزوی
کمان قناعته کورب زه کمان صیادله تجیم و بو کنجی بی محنت
ایام و دام محنت ایچون برکیجه دفن ایدب روز بروز تیر آرزوی مد
مراده تیتدارم که حکما بویرمشلر در نظم مخور جمله ترسم که دیرایستی
به پرانه سربودنیستی بخور خیری از مال و خیری بنه تمامی
بیکباره از کف مده پس کرک غایت وصنادن زه کمانی و ما نیه الوب
دندان سنز ایله چینکه آغاز قلدی نیش دندان کیش کمان قربلوب
برکوشه سی قوت ضربله کرگک قلبنه طوقنوب اول دم بی جرداول قدر
طردوغی یرده سرد اولدی ع او نیز بستد وان همه ناخورده بماند
بو مثلک محصلی بودر که جمع ماله حریص و فرمان آرزو و آرزویه مطیع اولوب
ذخیره قومغک عاقبتی وخیم و خاتمه سی عذاب الیم در بیت الجه دادی
بخور امروز و غم دی مخور چون بفردا رسی روزی فردا برسد زمی
شور بخت و شوریده رخت اول طایفه که اول حالده فکر مآل بلکه خیال
محال ایله جمع مال اتدیلر و عاقبت کار حسرت بسیار و ندامت بی شمار ایله
قوویرکته یر نظم تا کی ای خواجه جمع مال کنی که بمرک از تو باز
خواهد ماند گنج قارون اگر ذخیره کنی همچنان حرص و آز خواهد تا
بر منفر و ز آتشی که از و بتو سوز گداز خواهد ماند چون زمین متر

چون زن میزبان بو کلمات حکمت بنیانی استماع ایتدی وملهم سعادت
مژدهٔ الرزق علی الله کوش و هوشنه یتدی شومرنه ایتدی ایکی عزیز
اطفال ایچون کلارده برمقدار برنج وکنجد ادخار ایتمشدم حالا اظهار او
لدیکه جمیع ادخار نامبارک و شوم وارباب احتکار میامن تعوذ نفس و
توکلدن محروم وناصیهٔ حالی رقم شآمت وسمت شقاوتله مرقوم و
موسوم ایمش صباح تمام اون کشینه کفایت ایدر طعام مهیا ایدهیین
سن کمی دلر ایسک دعوت ایله ومهمانک باینده حق ضیافتی رعایت
ایله الحاصل زن صمیم دلدن مردک نصیحتنه قایل اولوب چون سحرکه
سهم شعاع مخروطی جانب افق شرقیه مایل واب چشمهٔ افتابله تیتنه
دیده کردن غبار خواب زایل اولدی بیت سحرگاه چون چشمهٔ افتاب
فروشست ازدیدها گرد خواب   زن کنجدی مقشر ایدب یودی و
قورسن دیوافتابه قودی وکندو کار اخره مشغول اولوب وشومرنه
تاکید وتشدید ایلدی که کنجدک تمام ترلکی کیدب خشک اولنجه او کسنه
حاضر اولا ونامور طیور پای تاراج ودست تعرضی درازلیغنه دیده
حفظ وحراستله ناظر اوله اتفاق شومرک کوز چشمه لشکر خواب غلبه
ایدب بواثناده برکلب کلوب بخر وخسیس اب دهانی ولعاب زبانیله
اول کنجدی تلویث وتنجیس ایلدی زن چون بو حالی کوردی ا
اندن طعام اتخاذ ایتمکدن احتراز ایدب کوتریب بازاره کوتوردی نیم د

و بنم داخی بازارده بر مهم ضروریم واریدی اکا کیتدم و انک عقبنده
دوشوب کیدرکن کوردم که بر الکجه فروش دکاننه کلوب انی الکجه غرض مفتقره
برابر بازار ایدر • و مقابلده بر ازطرب فریاد ایدر که ای البته بو متاعده
برکت وار و بو مبادله ده برحیله مقرردر که متغشی غیر متعشره اضاعت بضاعه
بیع ایدرسن **بو مثل مضمونی بو خبیث نبم دخی همان خاطرمه** بو خلجان
ایدرکه اول موش حیره نک بو قدر قدرتی وجراتنه البته بر علت و حکمت
واجبدر اما رای غائب بودر که خانه سنده بر مقدار دیناری واردر که
اکا استظهار ایدوب بو مرتبه شجاعت و جراءت اظهار ایدر • اکر نهال حالی
خزان افلاسدن خالی اولمیه شاخسار کردارنده بو لطافت وطراوت
بدیدار اولمزدی نته که دیمشلر بازار دنیاده اول کمسنه که بی زردر اول مرغه
بکزرکه بی بال و بردر **قطعه** بی زر منشین که کار زردار د زر • بیت
همه اعتبار زردار د زر کویند که اختیار از زر بهتر مثنوی
تو که اختیار زردار د زر **ای برادر بو مقوله** اول موشک بو زور
وقتنه باعث زردر همان بیل و تبر کتور سوراخنی زیر و زبر ایده لم
و سرانجام کارینه وارر کوره لم • زاهد چون مهمانک بو اقدام وابرامن
کوردی فی الحال امرنه امتثال ایدوب بیل و تبر کتوردی بن اولدم سوراخ
آخرده بو ماجرای علی ما جری استماع ایدردم • و افعال اشیانه نده
زر سرخ تمام عیار عدد دینار وار ایدی هر زمان انکله وزن ایدرده

غلطان وتماشای دلکشا سینه شاد وخندان ایدم قلبیم صمیم جاندن
اکا متعلق جانم درون دلدن اکا متوق ومتعشق ایدی نظاره
سینه جشیمه بوز موفور حاصل اولوردی ملاحظه سینه کوکلیم سرورنا
محصور واصل اولوردی ممانده که مهمان ومیزبان زمینی قارب بابان
وشیانه ایردلر وخلاف معهود اول دنیاری معدودی اندم موجود بولوب
نه کوردیکم نظم درستی چند خندان رخ چو خورشید درخشان ا
از قضا چون جام جمشید وجهی سرخ رویی سکه داری عزیزی
قابل صاحب عیاری کهی بکرفته خوبانرا بسر دست دمی سیمین
برانرا کرده پابست فرح بخش درونهای پریشان کلید قفل مشکلهای
دوران نثر مهمان زاهده ایندی اول موشک مایهٔ جراءت وپرایه
قوتی بویدی زیرا که زر مادد روح ومادهٔ فتوحدر کوردکه من بعد کوشهٔ
حفره لی قوییب جانب سفره یه کیمته کرک وزر احسندن نان دکل جاندن بیزار
اولوب غارت نعمت قطع جراءت ایمته کرک چون بن بو کلماتی شنیدم
فی الحال کندو ذاتمده آثار ذل وخسار ضعف وانکسار علائم افلاس وافتقار
مشاهده ایدب ضروری اول سوراخدن انتقال ایتدم مهمان اول زماندکه
بو بلای ناکهانی بو بیچاره یه واصل وبو قضای آسمانی بو حقیرک منزلنه
نازل اولدی کوردم که موشلر میاننده نه اعتبارم انحطاط پذیر اولوب
تعظیم سابق واکرام معهودمده تفاوت فاحش پدیدار اولدی و

و یارانک چراغ مهر وشفقتی باد اعراضله منطفی اولوب آیینهٔ انقیادی
ومتابعتی چشمهٔ خورشید کبی صافی ایکن غبار فرار وزنکار انکارله
اوکثار اولدی **نظم** در دل کس مهر وفایی نماند باغ مرا مهر
کیایی نماند مایهٔ صد برگ ونوا بود زر زر چو بشد برگ ونوایی
نماند **اول امور که قدیم** الزماندن بنم ریزه خور خوان نانم وخوشه
چین خرمن احسانم ایدی وبی کسب وکار بقیهٔ طعامم ولقمهٔ سفرهٔ انعامم‌له
روزکار کچررلردی سیمان توقع نعمت وطمع دعوت بایندیله متقیداً
ایمشلر **مثلا** چون مقصودلری بندن حاصل ووظیفه لری بنده دن واقع اولمدی
خدمت ملازمتمدن ابا اولوب بی بک وتنها قودیلر کتدیلر ومدحت و
ومحمدتمدن واز کلوب مساوی وغیبته آغاز اتدیلر **بیت** کوری من کز
فلک آمد به پیش چند خسان دیدم در چشم خویش کان همه بودند
به پهلوی من ریزه خور من چو بیک کوی من **مثل مشهور در ولسنه
ناسده مذکوردر** من قل دیناره قل مقداره تحقیق بلدم که بازار دنیاده
بی زردن بیزار ومالداره هوادار اولورلرمش ومفلس تهی دستک سعی
تیر مقصدی هدف مراده ایرمزمش وبوستان خیالنده بتن نهال آرزو
مقصود ثمره ویرمزمش کلمات اکابردندر هر کمک که برادری ولیه مرده
واره غریب اوله خویش وقریب فایده ویرمیه وکمک که فرزندی
اولمیه صفحهٔ روزکارده ذکری باقی قالمیه وهر کمسه که مفلس اولدی و

اوله دوستلردن حرمت و محبت بولمیه بلکه تهی دستا ولنلرک
حقیقتده دوستی اولمیه زیرا مرکمنه قاضی الحاجات ایکن محتاج ا
اوله ارباب احتیاجدن اول جماعتکه عقد ثریا کبی انکده کهنده
مجتمع اولوب ساکن ملازمتنده انتظام بوله‌لر رشتهٔ جمعیتلری
انفصام بولوب آن واحدده بنات النعش وار تارمار اوله‌لر بو
اجلدنکه سفله و دونلرک صداقتی اعراض نفسانی و منافع دنیویه مقصور
و مبتنی در بیت دم ذوق و صفاده یار اولورلر چو محنت وقت ا
اوله بیزار اولور باحطامی که مست می نوشند همچو زنبور بر تو
می جوشند باز وقتی که ده خراب شود کیسه چون کاسهٔ
رباب شود ترک صحبت کنند دلداری دوستی خود نبود
دلداری راست گویم سکان بازارند کاستخوانی از خود دو
دارند اخبارده کلمشدر که بعض ارباب دولتدن استغنا ایدنلرکه نه
مقدار دوستکز وار ایدی اول دوستم وار دوغی معلوم دکلدر زیراکه
حالیا خوش حالم مالم چوق و ثروت قدرتمه نهایت یوقدر بازار صحبتم
رایج و درکه دولتم مقصد ارباب حوایجدر هر احدینی مکرم و محترم طوتر
و بکا محبت و مودت لافن اورر اگر عیاذاً بالله دیدهٔ اقبالم خاک
ادبارله طوله دوست دشمندن اول زمان ممتاز اوله دوستلک
حقیقتی زمان نکبتده معلوم اولور یار اغیاردن وقت محنتده امتیاز
بولور بیت صفا وقتنده چوق بولور کیشی یار ولی یار اولدر

کاوله وفادار صحایف لطایف حکماده مسطوردرکه افاضل روزکاردن برسندن استغسار ایتدیلرکه خلق فقرانک صحبتندن نفرت ایتدکلرینه علت ندر واغنیانک خدمتنه رغبت ایتدکلرینه حکمت نه جواب ویردیله مال محبوب القلوبدر وبازار دنیاده زر متاع مرغوب درکیمده مال اهمالن ویررلر جان ودلدن اکا مایل اولوب مراسم تعظیم وتکریمنه شرط مبالغه یی تقدیم ایدرلر مثل چون کف دستنی بنجه چنارکبی درود نیاردن خالی کوره لر دامن صحبتندن ال چکوب براغن خدمتنه قدم بصرتز واکا دیدهٔ حقارتیله نظر ایدب کوزلرنه کوسترمزلر وکربیکلرنه اخرلرتیب دم نظم

چون کل بچمن دامن زر بنموده م بلبل بهزار صوت ودستانش

وانکه که بباد رفت برکیش که تو کس نام از زبان بلبل نشنوده م

حکایت اتفاق بو اتفاده موشلردن بر اشناکه بنم استانمه ملازمتی بنابر صباح شادمانی وبنمله بر ان صحبتی سرمایهٔ سعادت جاودانی بلوردی وپیوسته شرط مهر ووفا وفرط صدق وصفایی بو بیتک مضمونیله بیان وادا ایلردی بیت چنان درعشق یکرویم که کر تیغم زنی بر سر بوقت امتحان باشم چو شمع استاده بابرجا بیکانه وار او کمندن بچوب بنمله اشنالق ایلمدی وبنم حالمه التفات ایتیوب بکا بر کلمه سویلدی بن اکا متوجه اولوب ایتدم ای استاد صنعت چوروید بیت می روی التفات می نکنی سروم کز چنین نرفته ز آد نه باد قضا امید بکه کرد بلای

هوای و آلای یارانی مکدر ایتدی و اول دعوای محبت و دواعی مهر و
شفقتلرکه بنم حقمده سزدن ظهوره کلمشدر نجه اولدی نزدیه کتدی مویش ا
طاق ابروسن درهم وعتاب آمیز کلماتله و رسم ادبی ایتدی نه عجب
ایله ایمش بن کمسنه کمیه بیهوده ملازمت ایدرمی و بی سبب تعب چکوب
بی فایده خدمتنه کلور کیدرمی مه اولدمکه دنیار و ورمک وار و نعم کرنک
بسیاردی جمله مز متاع خرمتکه خریدار و دوکز لیل و نهار درکهکزده کرسته
خدمتکار ایدی مه اول زمان دولت و نعمتده بیرادک شمدی آج اولدک
و ملجای ارباب احتیاج ایکن حالا فلس احمره محتاج اولدک حکما بیورمشدرکه
مرد محتاج نه که لذات دنیادن بی بهره در محتملدرکه درجات اخرویدن
دخی بی نصیب اوله کاد الفقر ان یکون کفرا مه سببی واضحی بوکا شاهدکه
کندونک قوتی و عیالنک نفقه سی یابنده مضطر اولوب طریق اکتسابده
بر فعل نامشروعه ارتکاب قلمه و انک نتیجه سی موجب وبال و نکال آخرت
اولوب دنیاده ذل و علت ایله مقید اولدوغی کبی عقبیده دخی زندان
شقاوتده مؤبد و مخلد قلنه ع چون کافر درویش نه دنیا و نه دین
خسر الدنیا و الآخرة ذلک هو الخسران المبین پس بو مقوله کمسنه نک
که ادبارا کا اقبال و اقبالندن ادبار رابینه و دولت دنیادن
محروم اولوب سعادت اخرویدن بهره مند اولمغی ده معلوم اولمیه
مصاحبتندن دور اولوب مجالستندن نفور قلنه ارباب عقل و خرد

حضورنده

حضورنده معذوردربن ایتدم نیچون شویله در بن بلمزمیسن که فقر
بر بادشاهدر که الفقر فخری تاجی انک فرق کرامتنه راستدر و
والغنا داء والفقر شفاء دواجی انک قامت شهامتنه کیلمشدر
وکاسدت الجوهر فقر سوی الفقر عرض الفقر شفاء سوی الفقر مرض
رتبت فقردن نیچون اغماض ایدب صحبت فقردن نه سببله اعراض ایدرسن
موشن جواب ویردیکه هیهات هیهات اول فقرکه سنده اولیا
وستوده انبیادر افلاس وافتقار کبی اکا نسبتی واردر اول
فقر اندن عبارتدر که سالک طریق حقیقت نقد دنیا وسرمایه آخرت
سودی سوداسنده اولمیه وترک علایق خلایق تاجی تارک ایدوب
ماسوای بالکلیه فراموش ایتمیه تا ساقی باده کبریادن وحدت
جرعه سن نوش ایتمیه لا یصل الی الکل الا من انقطع عن الکل اول
مرتبه درویش وبو فقرک صاحبی کدادر کدا الکله درویشلک بین الارض
والسما در درویش اولدر که تارک دنیا اولا کدا اولدر که دنیانی
ترک ایتمیه ارباب فقر حقیقی بویله مشکلدر که الفقر کنز من کنوز الله
زلال سرچشمه توحید درکه چهره نفس مقدسی غبار تعلقدن تطهیر وتنظیف
ایدر وخلعت خزانه تفرید وتجرید درکه کنج قدرت قامت روح
انکله تکریم وتشریف ایدر اکسیر فقر کیمیای کن فیکوندر وسر فقر دایره
تغییر وتعبیردن بیروندر نظم اول قدم فقر سر باختن است

سر از همه اغیار بر داختن است چون باختة شد برو
بر داخته سر بی در سر کار دگری ساختن است اما فقر
افلاس که احتیاج الناس دن عبارتدر جملهٔ بلالرک
رأسی وجمیع قصالرک رئیسی در و موجب عداوت خلایق و
متوجب انکار نعمت خالق در ورافع حجاب حیا و مادم تای
مروت و وفا وجامع شر و آفت و قاطع حبل حمیت ومستلزم ذل
مسکنت و مستتبع هوان فاذلتدر هر کمسه که علت احتیاج جهة
و دوام افلاسله پابستة اولا البتة روی غیرتدن پردهٔ حیایی رفع
ایدب صفحهٔ حالندن الحیاء من الایمان منحی و مضمحل وزنده
کانی سی منغص اولوب مهمان راحت ساحت سینه سندن
اقامتی کوترب لشکر غم مملکت نهادنه مستولی اوله و شمع حضوری
بی نور و رؤیت طریق حقدان صد مرحله دور اولوب مقدمات
تدبیر نافع ورای صایب انک باینده انتاج نتایج منافعدن
خاسر و خایب اولا و فاقت انک حقنده حسن ظنی منعکس و بنیاد
اعتقاد و اعتمادی مندرس اولوب دیانت و امانتله مرسوم
و معلوم ایکن جنایت و خیانتله تهمت اولنه و ناکاه بر کسنه کردن
بر ظلم و بر کناه صادر اولسه عزم اکا حکم اولور جرم اکا نسبت اولنه

وباطله

وبالجمله هر خصلت که توانکرلرده سبب مدح ومحمدت در مفلسلره موجب
قدح ومذمت در مثلا اکر فقیر شجاعت اتسه تهوره حمل ایدرلر
واکر سخاوت ایلسه مسرفدر لر واکر حلیم اولسه عاجز وناتوان قیردر
اکر وقور اولسه کسلان وکران جاندر اکر بلاغت اظهار اتسه
مکثار وهرزه درا اولور واکر صمت وسکوت اختیار ایلسه صورت
بیجان ونقش دیوار اولور اکر کوشهٔ خمولده منزوی اولسه
سفه وجنونه نسبت اولنور اکر خندان وکشاده رو اولسه هزل و
هجو ایله تهمت اولنور اکر طعام ولباسده فی الجمله تکلف کوسترسه
کاو تن پرور اولور اکر لقمه وخرقه یه قناعت قلسه حرلاغ دیرلر
اکر بو متعارفه اقامت اتسه خام ناپخته در اکر مسافرت ومراجعت
قلسه سرکذشته وبخت برکشته در اکر تجرد اختیار اتسه تارک
سنت اولور اکر تأهل وتزوج ایلسه بدنفس وبندهٔ شهوت
اولور والحاصل مرد محتاج ابناء زمان فتنه‌ده مردود و[illegible]
اولور اکر بو حال ایله اندن شایبهٔ طمع دخی توهم اولنه قلبلرده
اکا عداوت پیدا اولوب جمیع احبابی اکا انکار ایدرلر وجمله
اصحابی اندن بیزار اولوب مصاحبتندن عار ایدرلر که حرص و
طمع مورث ذلتدر وفراغت وقناعت باعث عزتدر

من طمع ذل ومن قنع شبع ع خوری ز طمع خیز و عزت
ز قناعت ٭ چون اول موشدن بو اصلی بر فصلی کوش اتدم اتدم
راست سویلرسن اشتر دم ایدر لروی که دردبی درمان و محنت
هجران و فرقت یاران ٭ و غربت اوطان زحمت فاقه یله یکسان
بلکه بونلردن دخی اساندر حالیا معاینه قلدم که بو کلام منیع
حکمتدن مترشح اولمش و بو معنی ارباب درایت و اصحاب تجربه
تجربه‌دن ظهوره کلمش ایمش نظم ز احتیاج بتر در دو جهان آفتی
نیست بهیچ وجه تهی دست را نوایی نیست کسی که گشت
دلش مبتلای رنج و طمع بکو بمیر که این درد را دوای نیست
مضرت ضرورت و کثرت ضرر فقیره بو کفایت ایدر که کیشی کندو
اقران و امثالندن سؤال ایتمک لازم کلور بلکه اراذله عرض احتیاج
و ابتذال ایتمک واجب اولور ٭ انسانه بو نوع حیاتدن ممات یکدر ٭ بیت
که دهان ماره بارمق صوقمق و شیر کرسنه دن لقمه قپمق و پلنک اینندن
خشم آلوده یله همکاسه و نهنک نر اندوده یله همکوشه اولمق ادای
سؤال و اراذله احتیاج و ابتذالدن اهون در بو اجلدن در که
بیورمشلردر راحت نوال ذلت سؤاله دکمز و حلاوت عمل مرارت
غمدن بدل اولمز بو ایکی بیت که بعض اکابرک انوار خاطر وقاد

وقادندن

وقادندن لامع درّ بو کلمات حکمت نکاتی اوج عیارته
جامع در **بیت** چهار چیز که اصل منافع است و منازل
نیز زد بچهار دگر تا بآخر حال بقا تلخی مرگ و عمل بحکمت عزل
کنه بستر و ندامت عطا ندل سؤال **بن اول موشله مناظره دن**
فارغ اولوب بیه درسو ساخته کلام کورد مکه اول دینارلری همان
زاهد واحدا بعد واحد صایدلر و بر بساطه بسط اتدیلر اوراقنه
یایدلر و بر زمان اندک شکل و تابان و شعشعه و لمعاننه حیران
اولدیلر قالدیلر بعده مناصفه طریقیله قسمت ایدب حصه لو حصه لرین
الدیلر **بن** کوکلمه ایتدم القیام فی النار **چون زاهد حصه سن**
درکیسه ایدب بالینی التنه قودی قلبمه خناس وحص و آز وسوسه سنه
آغاز اتدی که اگر بو دینارلردن بر مقدار الومه گیرد بر گرد دخی
نسیم فتوح و شمیم قوت روح شام دل محزون و خاطر مجروحمه ایره
واحباب و اصحاب بنه خدمتنه شتاب ایدب مجلس آراسته و صحبت
پیراسته اوله **بو فکری مقرر ایدب** اول قدر صبر ایتدیم که یاتدیلر
خوابه واردیلر بن دخی همان دامن عزمی بر میان ایدب آهسته آهسته
بالین زاهد جانبنه روان اولدم مگر مهمان مکار کناده
و برکار او محلده بیدار اولوب بنم احوالمی تجسس ده جهتی جارمش

ناگاه ایاغمه بر چوماق اوردی که رنجندن طاقتم طاق
اولدی بر زمان بیهوش اولوب انده یاتدم بعده عقلم
باشمه کلدی. بای کستاخ افتان وخیزان موراخمه کردم انده
اولقدر توقف ایتدمکه اول زحمتک زحمتی ساکن اولدی فی ا
لجمله خاطرمه بمان بوخطور ایتدکه فی الحال سوراخدن جقوب
بنه اول جانبه متوجه اولدم مهمان بونوبت خوب طوتدی
باشمه بردسته چوب اوردیکه بر زمان سراسیمه اولدم وجانب
هولندن کندمی سوراخ طرفنه اتدم انده بجه زمان بیخود ولاعقل
یاتدم. بعد زمان عقلم باشمه کلدی کندمی تدارک ایتدم جون اول
تلخ زخملردن جاشنی طاتدم جانم اجیسندن حلاوت مالی و
مرارت فقر وابتذالی ونتدم بیت چو نالد کسی از تنک دستی
چه نعمت بهتر ست از تندرستی وعین الیقین بلدمکه جمله بلالرک
مبداء ودوکلی جفالرک منشاء حرص وطمع ایمش تا مرغ دانه
طمع قلمدی خلقهٔ دامه کرفتار قلمدی وتا ادمی قبای عبدی
حرص اکننه المدی لباس عزتی پلاس ذلته مبدل ولمدی عزیز
لرک اتینهٔ حرمتی تیره ایدن زنک طمعدر اکالرک مقداردن
وزن عزتی. معیار اعتبارده سبک قلن سنک طمع در نظم

ای برادر

ای برادر طمع مکن که طمع ۞ آدمی را خراب سازد و خوار
دو سخن بشنو ار می خواهی که شوی از حیات برخوردار
پای در دامن قناعت کش طمع از مال مردمان بردار
عجبدر اول کمسه لرک حالی که کثرت مالده فراغ بال و زفاع
حال خیال ایدرلر بوندن غافللرکه وحدتده آسایش قناعتده در
وجمع دنیاده دولت و عزت گمان ایدرلر بونی بلمزلرکه عزت و حرمت
قناعتده در بیت عزت آن یافت که برکند دل از مهر جهان
راحت آن دید که زو دست طمع باز کشید ۞ پس بو حادثه دن بنم
عالم بر مرتبه وار دیکه زمال طمعی زمین دلدن بالکلیه قطع ایدب
لباس شرمی قامتمدن طبعمدن بتمام خلع ایتدم و قضای خدایه
رضا ویردم و توشه قناعتله گوشه فراغتده منزوی اولدم
و فرمان قهرمان روزگارده گندمی تسلیم ایتدم و زبان فکرت و
لسان عبرتمله گندی گندومه ایتدم دنیای غدار و روزگار ناپایدار
بو وقایع و نوایبک ضمننده کندی خصایص خبایث و معایب
و نقایصن اظهار ایدر ۞ غایت بوکه دیده عبرتکه غفلتله محجوب و مستور در
انک برامن رؤیت عیوبندن دور در والا بخه در دولت وار در

که کتابهٔ سنده انک نشانه حیله و مکری یازلمش اوله و یا نجه
قصر عزت وار که بیخ و بنیادی بتر قصد غدر یله قازلمش اوله
نجه نازنینه خلعت کیوردی که عاقبت دست تعدی یله خلع ایتدی
نجه زمین ده نهال دولتی دیکدیکه آخر نجه شکنجه یله قلع ایتدی که
خوان نعمت انعام ایتدیکه جام انتقام یله خون احمری کمه خانهٔ دولت
بنیاد ایتدیکه خراب آباد محنتدن اکا مزار رخنه احمدی **بیت**
وارمی بر خاطر که چرخ کلاندن باری اولمیه قانی بر رخ که حوادث تندن غباری
اولمیه **نظم** زن ناحفاظ است دنیای دون که هر کز از و شوی برنخورد
که بر پایهٔ تخت او پا نهاد که از دست او تیغ بر سر نخورد
بو کنج سپنج آگاه کرمی که اکنون بو بخته رنج چکدیلر و یا زمین دلده تخم
بود و نابودن و غصهٔ زیان سودن اکدیلر **بیت** دینی آن قدر
ندارد که بد و رشک برند با وجود عدمش زاغم بیهوده خورند
بو افکاردن صکره سودای دنیادن فرار و خانهٔ زاهدن کنار
ایدب **مقولة** نام حمامه لر انجمنه نام بر کبوتر دوستم وار ایدی انکله
مهر و محبتی وسیله سیله نمله زاغ میاننده مصاحبت و مصادقت
حاصل اولدی **زاغ ذی بکا** خبر تکاک لطف و مروتی حکایت

ادیب نسیم شمایلک انک بوستان مفاوضه سندن مشام
سامعه‌م روحی واصل اولدی و سنک محاسن ذات و مکارم
صفاتک ذکری مقتضای ارادت و مقتضای صداقت اولوب
انکله مرافقت و موافقتله کلدمکه سنک سعادت مصاحبتکله متسعد
اولم و شرط مصاحبتکه ورطهٔ کربت و غربت و ذلت عزلتدن
نجات بولم که وحشت وحدت صعب کاردر و بلای جلای اسوا امردر
جهانده مجالست اخوان کبی راحت روح روان و هجران یاران کبی
مورث غموم و احزان یعنی نه واردر بیت وصلت دوست راحت دلدر
فرقت دوست زهر قاتل در الحمد لله که نخل دولت خار دل آزار
بکیتدن قورتلوب شب تیره روی محنت صبح روشن رای راحته مبدل
اولدی نظم روز هجران و شب فرقت یار آخر شد زدم
این فال کذشت اختر و کار آخر شد صبح امید که شد معتکف
پردهٔ غیب کو برون آی که کار شب تار آخر شد بودر نهم سرکذشتم
که بالتمام خاکپایکه اعلام ایتدم و حالیا سنک جوارکه التجا ایدوب شوق
مصاحبتکه حسن قبول رجا ایدرم از تو زیبد که مرا از مدد صیقل لطف
زنک اندوده زایینهٔ دل بزدایی سنک بیته چون بو فضولی

بی قصور استماع اتدی بسط ملاطفت وطرح ملایمته آغاز اتدی

بیت بخانهٔ که چنین مهمان فرود آید تمامی سرره دران آشیان فرود آید

بحمد الله که سنک شرف مجاورتکله برابر اوله وبحمد الله دولت درکه سنک بهجت مجاورتکله مقابله قله نته که سن بنم امداد وودادمدن استمداد ایدب بنمله مناسبت و مصاحبته امیدوارسن بنداخی سنک ارافقتکله وموافقت استظهارینی ایدب عن صمیم القلب مخالصت ومصادقتکله منت دارم و تا دماغ روحم شعلهٔ حیاتله افروخته اوله پروانه وار شمع جمالک عشقنه کرسنغتم

بیت چون ذرهٔ بخورشید رخت مهر ببستم کر تیغ زنی از تو نخواهیم بریدن **بوفصل** براصلدن که تقریر بوردک انواع تجارب و مواعظ عجایب مندرجدر بو تجارب حکمیله عاقله مناسب بودرکه حطام دنیادن کفاف قلیل ایله اکتفا ایدب اول قدر قدرت ایله که غیره عرض احتیاجدن مغنی اوله قناعت ایله که هر لقمه که کوشه و توشه دن قدر کفایته قانع اولمیوب زیاده به طمع ایدر اولقه وادیهٔ انصافدن طشره چقوب بادیهٔ حرص وشرده سرکردان اوله اول کربهٔ وحشی کبی پایمال نوایب دوران اولوب عمر نمای جهان مع جهانیان اوله موش استفسار ایدیکه نجه اولمشدر

اول حکایت کشف ایتدی بر شخصک کربه سی وار ایدی هر کون
طعمه ولقمه دن اول مقدار وظیفه که اکا آتش وجوعن تسکین ایدیجی
اکا مقرر قلمش ایدی اما غایت حرصدن که اول خام طمعک
نهادنده غالب ایدی و وظیفه مقررسنه قناعت ایتمیوب زیاده
طالب ایدی بیت عزیز من در درویشی وقناعت زن که خورده
که خوری ز طمع وعزت از قناعت آد اتفاق بر کون بر کبوتر
خانه حوالیسندن کچرکن کبوترلرک صدای لاو بزونغمات طرب انکیزی
کربه نک عرق اشتهاسن حرکته کتوروب بی اختیار کندوسن اول
برجه بر تاب ایتدی اول منزلک نکهبانی واول برجک حارسی که اول
میدانک فارسی ایدی بلکه ابو الفوارس فی الحال کمند حیله ایله انی طوتوب
خار وجودن کلشن حیاتدن کلخن هلاکه یوردی واندن سابق که
کبوترلرک مغزنبردن ولحم ترندن دماغ اشتهاسنی معطر ایده یاشش
تننندن اوزب وپوستن بورنندن یوزب وخروخاشاک که کبار
ایدب کبوترخانه قپوسنده بردار ایتدی اتفاق صاحبی اول موضعدن
مرور ایدرکن کربه نک اول حاله کوردی ایتدی ای شوخ چشم
وحریص اکر اول مقدار لقمه ایله که سکا روز تره حاصل اولوردی
قناعت ایدیدک پوستک بدنکدن یوزمزلردی وکاهله برایدی

سنی عبرت نمای دوران اتمزدی **نظم** قناعت کن ای
نفس باندکی   که از حرص خوری رسد بلی شکلی   ندانست
قارون نعمت پرست   که کنج قناعت بکنج اندرست   مرده کنند
مرد را نفس اماره خوار   اگر هوشمندی عزیزش مدار   دوو
دام مرغ هوا را تمام **ش**   نینداخت جز حرص خوردن بدام   بلنگی
که گردن کشد از وحوش   بدام افتد از حرص خوردن چو موش **بو منکه**
فایدهسی اولدرکه اولقدر قوتله که انکله تمدد رمق حاصل اوله و اول
سوراخله که شدائد گرما و سرمادن اکا پناه اولنه قناعت قیلب مال صایع
اجون غمناک و اندوهناک اولمیه سن **بیت** غم محور جان من از
فوت شد مال و منال   شادمی باش که این مرده نیرزد بشیون
شویله بلکه آدمک شرفی هنر و کمالده   مال و جمالده دکلدر   کمک که کردن
حالی گوهر هنرله آراسته اوله فقر و اندک بضاعتا ولمغله میان خلقده
شان حقیر و مهان اولمز **نیتکیم که با وجود** زنجیرله مقید در شوکت
و مهابتنه نقصان کلمز و آنک جهرهٔ حالی زیور هنر کمالدن خالی
اوله نقدر مال دار اولورسه عقلا قاتنده ذلیل و بی مقدار اولور
سهک کبی که هر چند زر و زیور و جل اطلس و طوق مجوهرله آراسته
اوله ارباب اعتبار قتنده مهان خوار اولور **نظم** اکنه بزند ان

بیت

انکه بزندان جهالت کمراست   مست کدا اکرچه زرش صد خم است

مردکه از علم توانکر بود   کی نظرش برزر و گوهر بود **بونجی**

غربتی کدر کربت غربتی ساحهٔ دلکدن کدر و مهاجرت وطن و

مفارقت مسکنه اعتبار ایلمه که عاقل هنرپرور هنر و فضل فرزانه در جابجا

مسقط رأسنده علت جهلیله غریب بیکانه در **ع** صاحب هنر بهیچ

مکانی غریب نیست **٭** و جمع مال آنلر مادی معرض تفرقه ده و شادی دیو

ملول اولمه که دنیانک مال و منالی حیز زوالده در و اقبال و ادباری تر

حالده انقلاب و انتقالده در **حکما بویورمشلردرکه** الّتی نسنه دن

ثبات و بقا توقع ایتمک جایز دکلدر اول سایهٔ ابرکه بر لحظه ده زایل

اولور **ایکنجی** محبت ارباب غرضکه ادنی بهانه ایله شعلهٔ برق کبی ناچیز

و مضمحل اولور **اوچنجی** عشق زنان که جزئی سببله سکون بولور

٭ دوردنجی سرمایهٔ حسن و جمال که نه قدر کمال بولورسه آخرکان لم یکن

بشنجی ستایش دروغ که انک فروغی اولمز **التنجی** مال دنیاکه

بر عروس بیوفا و جو هرفروش کنه نمادر و بر متاعدر که عاقبت

فرسوده دست فنادر **بیت** بزیب و زینت و مال و متاع دنیی

دون   مباش غره که با کس وفا نخواهد کرد   **مرد خود مند**

لایق بودرکه نه کثرت مال ایله شاد و فرحناک اوله و نه قلت

حالی ایله غمگین و اندوهناک اولا همت عالی قتنده حاصل کا
ینات جو برابر که کاه دکلدر. پس عاقل اولان طلب مال حصولنده
خرمن عمر عزیزی باده و توانایی ویرمز و فکر بود و نابودندن چندان
غم و غصه یمز انلرکه لکیلا تأسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما آتیکم
الآیه سرّنی عین یقینله کوردیلر همتلرن ساحت میدان قناعته
سوردیلر و متاع حیاترن ثمن قطع علائق و نقد ترک خلائقه صرف
صاوردیلر نه وجود درهم و دینار و دنیای مستعار له افتخار و استظهار
ایتدیلر و نه عدمیله تأسف و ملامت و تلهف و شآمت اظهار ایتدیلر

قطعه
نه خوش عاقل درر شول کشی باری — که حال دهر فلکه اعتباری
کورب بو چرخ کردون انقلابین — زمانک انقضا و انحطاطین
نه اقبالندن اولور تند و سرکش — نه ادبارندن اوره جانه آتش

حقیقتده ماله اول کمسنه مالک اولور که مال حالن فکر ایدب
مالن خیرات و حسناته صرف ایله و متاع دنیانک اول کمسنه قیمتن بیلور
که راه آخرت ایچون زاد و ذخیره مهیا قله و کردارینک اعمالن بسندیده
بر مالدر که اکا زوال ممکن دکلدر و حوادث روزکار و تصاریف
لیل و نهار اکا دست تصرف دراز ایتمک ممتنعدر

فایده حطام دنیا
سفر آخرت ایچون تهیئه زاد در و سلوک طریق معاده تحصیل اسباب
استعداددر که تا کاه بحکم فاجئتهم بغتة بیک اجل کلور ایمان

ویرمز واسترداد ودیعت روح اچون براق زمان ویرمز بیت

باز کن از خواب ناز آن نرکس رعنا که عمر   می رود چون دور کل

تا چشم بر هم می زنی ای زیرک اکرچه که نیم بند ونصیحتمز بی نهایه

سن وخیری شردن ونفعی ضردن تمیز ده ممتاز سن اما دلبرمکده و

طایف حق اخوتی وشرط محبتی ادا ایدب سنی اوصاف حمیده واخلاق

بسندیده یه تحریک ایمکله کوشش وهوشلی تقریکا ایلیم تا دامن خاکک

پوش معتقدن پاک وآیینهٔ خاطرک غش قشوریدن صافی و

تابناک اوله بلمش اولکه من بعد بنم صادق یارم وموافق برا

درم سن سنک حقکده میسر اولان مواسات ومقصور اولن

مصافات وموالات بی قصور ظهور بولسه کرک ه واکرچه که فرض

محال ده سنک جانبکدن بقدر آثار اعراض وانقباض معاینه اولسه

بنم طرفمدن شواهد اخلاص واختصاصدن غیری نسنه مشاهده اولنمیه

کرک بیت کرچه تو ترکم کنی ترک تو نتوان کرفت   در جهم دلم

بشکنی عهد تو نتوان شکست چون کشف کلامن تمام ایتدی

زاغ موش بابنده انک بو ملاطفتدن قلبنه راحت تازه

وبسط بی اندازه حاصل اولوب ایتدی ای برادر عمرک عزیز

مدید اولسونکه مددیحت سرورمی مزید ایتدک ومکارم ذاتکدن

ع بر شمه اظهار ایدب محاسن صفاتکدن بر ذره اشکار قلدک

این همه از اول جهان فرو ریخت ۞ اصدق اصدقا و
اخلص احبا اولدر که ۞ هرگاه که هوا خواهلر درگاه حمایتنه پناه
ایده لر انلره عین عنایتله نگاه ایدوب مسئولترینی قبول ایده و
مجهودینی مبذول قله وحاجتلرینی روانی جانبنه منت بیله که مرتبه
دوستندن بر مرادن دریغ ایلیه واجبدر که اول دوست
اندن مفارقته سعی بلیغ ایلیه که اول دوستلغه لایق د
دکلدر ۞ وگفتاری کرداره موافق دکل احبا دده کلمشدر که
بر عزیزی اصحابندن بریسی برگجه زیارته کلوب دق باب ایتدی
اول عزیز انی گرم ایدوگن بلدی ۞ ایا انک ناگاه کلمسنه باعث
اولدی و بیگاه بو حرکتی ایجاب ایدر نه حادث اولدی دیو
دور و دراز اندیشه لره دوشدی آخر الامر برکیسه زر و بر تیغ
بر کومر و بر جاریه خانه برور بله سنه الوب قاپویی اچدی قو
دوستیله مصافحه ایدوب اوندی قوجدی ۞ بعده ایتدی سنک
بو بیوقت کلمکه اوج سنه فکر ایتدم ۞ بریسی بو که احتمالدر که
سکا بر حال واقع اولوب ماله محتاج اوله سن ایکنجی شاید که
بر عدوک اوله سکا قصد ایده سن انک دفعنه مدد طلب قلسن
اوچنجی محتملدر که تنهالکدن بعض مهمات مهمل قاله انک اتمامنچون :

خادم مصلحت گذار التماس ایدرسن اکا بناءً بو اوج امره مناسب
اسبابی مهیا ایتدم اگر مراد مال ایسه اشته کیسه دینار و اگر مدد
گرکسه اشته شمشیر آبدار اگر خادم لازم ایسه اشته جاریه
خدمتکار ع بهرچه حکم کنی نافذست فرمانت اول دوستی اکا
منتشر ایدوب عذرلر دیلدی و بو حسن معامله ایله بنیاد اعتقاد دوا
اعتمادی محکم و قواعد تعلق و ارتباطی مبرم و مستحکم اولدی نظم
چو کار تو از حق برآمد چنان کن که یار ترا از تو کاری برآید
نظر بر مرادات یاران همان به که بی زحمت انتظاری برآید
بر کریم گرداب محنته دوشسه نیه ارباب کرم اکا دستگیر اولورنته
که بر سیل بلایه دوشسه بی نوعندن معاونتله خلاص بولور
پس دل دریا مثاله موشک نوتمه حالندن شائبه ملاله یول ویرمه
گرک و ناموس و مروته ناظر اولوب انک زحمتن خاطر عاطره گتور
ممک گرک که عاقل اولدر که کسب شرف ایچون راحت و فراغتی
برطرف قله و روزگارده نام نیک و ذکر جمیل یادگار قویه گیده
بیت جهان چو بگذرد بکام تو نام نیک اندوز که غیر نام نکو نیست
حاصلی ز جهان هر غنی که خوان نعمتنده اهل فقر و ارباب احتیاج
حاجتک شرکتی اولمیه توانگرلر عدادندن محسوب دگلدر ولو

کلمسه که حال حیاتنده بدنام و دشمن کام اوله نامی جریدهٔ احیاده
مکتوب دکل در **بیت** سعدیا مرد نکونام نمیرد هرکز مرده آن
آنست که نامش بنکویی نبرند **زاغ بوفون** قسانه‌یی تکلّم و بو
ترانه‌یی ترنّم ایدرکن ناکاه کوردی که بر آهو تیر پرتاب کبی
سرعت و شتاب ایله کلور عقبنجه صیاد اولمق احتمالن ویرب
فی الحال کشف صوبه یاتدی زاغ بر درخته چقدی موش دخی بر
سوراخه کیردی **آهو کناره کلوب** ترسان و هراسان طوردی
زاغ هر جانبه نظر صالدی کلور کیدر کورمدی سنک پشته آواز
ایتدی تا صودن طشره کلدی موش دخی حاضر اولدی سنک
پشت کوردی که آهو حیران طورر کیتمز و اول صوبه مقبل باقراجز
ایتدی اکر تشنه ایسک ایچ خوف ایلمه آهو دخی قریب کلجک کوزکه
آشنا در استقبال ایدب مرحبا ایتدی و استفسار حال
ایدب ایتدی **بیت** ای کرامی زنجی آمدهٔ بیکانه مباش کامدهٔ
آمدهٔ **نظم** سندن ایرو دوشه‌لی خوش دمدر کوزلرم حسرتله
بر نمدر آهو ایتدی ای برادر خیلی زماندر که بو بیابانده کزردم
و ابنای جنسمدن آیرلوب تنها و بی‌پروا صحراده رعی و چری ایدردم
شمدیدک نه بیم صیاددن خاطرمده کدر واردی **ونه وهم سهم تیر**

تیر اندازدن درونه نماره ورد وار ایدی حالیا کوردم که بر بر باد
تزویر کمان تیرله بکا کمین اتمش کویا که بنی صید ایچون حمایل
باشنبر آته یمین اتمش **ناکاه انک شفقت حیله سنه** با
بسته اولم دیو قحوب بو جانبه کلدم سنک بهت ایتدی خوف
انمکه سر کرصتنا دلرک دیده دامی بو جوالی نی کورمشدر و بو بدن
کتمکه تیرانداز ترک تیر قصدی دخی بو نواحیه ارتمشدر **ه** شویله که بزم
صحبتمزه رغبت قله سن سایر یاران سلکنده منسلک اوله سن و بزم
جانه مصاحبتمزه که اوج بشخصز رکن چهارم اولوب شرف موانستلکه
اختصاص بوله سن **اکا بربیورمشدر که هرچند که** اصحاب و احباب
زیاده اولا ابواب ذوق و سرور گشاده و اسباب عیش و
حضور آماده اوله **بیت** هرجا که رسم وفا بیشتر بود جمعیت
وحضور وصفا بیشتر بود دمشدر که دوستک بیکی برنکلات
ودشمنک قلیلی کثیر عد ایلمک کرک **ه** دوستی را هزار کس باشد
دشمنی را یکی بود بسیار **موش دخی محله مناسب** بر حکایت ایراد ایدی
زاغ ده مقتضای مقامه ملایم بر داستان سویلدی آهو کورد
یکه یاران لطف طبع پاکیزه مشرب مصاحبلری دل و جاندن مصاحبتنه
راغب و صمیم جناندن شرف مجالستنه طالب اولدی **ع** با

با یار موافق آشنایی خوشتر **پس اول مرغزارده** برکناردۀ
مقام اختیار قلدی یاران وصیت و نصیحت ایدیرکه زنهار
بو نواحیدن که بزم حوزۀ حمایتمزده در قدم بیرون المه و بو بر چشمه
حوالیسندن که حصار امن و امان در طشره کیتمه اتو شرط مزبوره
قایل و موجب وصیته عامل اولوب دایم مابینلرنده مجلس مصاحبت قایم
اولوردی **و بر موضع دلکش و مجمع فرح بخش** ده هر وقت جمعیت آ
ایلردی و مداعبه و ملاعبه ایله حرکات و هر لذتش سویلردی برکون
اتفاق زاغ و موش و کشف مقام معهودده کلدیلر اتو کلمدی نچه زمان
انتظاردن صکره اول کناری ارادیلر بولمدیلر و نشانه جست و جو ایله ا
اطراف مرغزاری کیوی نکاریکی طادلر بر خبر بلمدیلر **بو حال انلره موجب**
ملال و انفعال اولدی و وقت یار غمکسار دن دیده اشکبار لری
خونابه حسرتله مالامال اولدی زاغدن التماس ایتدیلرکه پروازه کلوب
دیده تجسس ایله جوانب صحرایه ناظر اوله و احوال غایبدن خبر بلوب بزه
بینه مقام معهوده حاضر اوله **بیت** صبا ز منزل جانان گذر دریغ مدار
وز و بعاشق مسکین خبر دریغ مدار زاغ پر و بال استعجال ایله پروازه
اغاز ایدب اوج هوادن اطراف صحرایه ناظر اولدی اتوی مسکینی بر
فضاده بسته بند قضا کوردی یارانه خبر ایتدی **سنک بسته موش ایشتدکی**

لودائقه

بو واقعه نك دفعی سنك همت ومعاونتكه وابسته و بو غائله نك دفعنده سندن غیریدن رشته امید گسسته در ع بشارت که وقت کارگذار دنثر موش زاغی ره بر ایدوب گتدی و انوی دامه مبتلا گوربایتدی ای یار عزیز بو عقل و ذکا ایله بو زندان بلایه نه سببله گردك وبو کیاست و فراستله دام حیله یه نیجه اولدنکه بیون ویردك جواب ویردیکه تقدیر الهی یه تدبیر نه نفع اولور قضای ربانی یه ذهن و ذکا نه چاره قلور بیابان تقدیردن بشر تدبیره یول اوزمازلر و فضای قضا تا سرحد رضا صحرای املدن افزون

بیت ما ازبرون در شده مغرور صد فریب تا خود درون پرده چه تدبیر میکنند

موش ایتدی است سوزلرین که دمشلر در بیت

سوق ایده چونکه برایشی مقدر انی عوق ایده بلمز تدبیر پس انوك بندن کسمکه مشغول اولدی بوا ثناده سنك پشت ده یتشدی انوك بو حالندن ملال وانفعال اظهار ایتدی انوا ایتدی ای یار عمگسار سنك بو مقامه گلمك بنم واقعه مدن دشوار در که اگر صیاد ناگهان گله و موش بنم بندلرمی کسمش اولا بن ایاغم قوتیله باش قورتارسم اولور زاغ دخی پرو باله اخلاص بولور موش ده بر سوراخ گنجینه کندویی پنهان قلور اما سنك نه اقامته یدجك انکله مقاومته طاقتك وارد

ونه بال وپراچوب اوچمغه ونه برطرفه چقوب قچمغه قدرتك وار در
بو تكلفدن انده توقف انسب ايدي وبو شتابدن تأني صوب
صوابه اقربدر **سنك بيت ايتدي** اي رفيق شفيق تأني وتوقفه
نجه طريق ميسردر كه بر عمر كه فرقت احبادن حرقتله انده نه لذت
وبر حيات كه حسرت اصحابله نهايت بوله انده نه راحت متصوردر **بيت**
بكا سنسز نه جان گرك نه جهان
تنده صحت اولورمي اولمسه جان
بن بو حركتده معذورم كه سنك شوق ديدارك بني بي اختيار بو منزله
كتوردي وآرزوي خيالك ساحت سينه ده صبر وسكوني كوتوردي
بو قدر مفارقتله كه لازم كلدي وبودكلو مباعدت له كه ضرورت
اقتضا قلدي بناي صبر جانب ارنده امه مايل اولوب رفيق تحمل طريق
انعدامه سالك اولدي **بيت** علم الله كه مرا از تو شكيبائي نيست
طاقت روز فراق وشب تنهائي نيست **مر** اي برادر مضطرب اولمه كه
معاونت يارانله عنقريب بو عقده گشايش بولور وفراغت تماميله
مقام معهوده جانبنه خرام ميسر اولور اما علي كل حال لوازم شكر گذاري
لازمدر وموجب سپاس داري واجبدر **علي الخصوص كم چشمكه زيان**
زخم وجانكه ايرمدي وچشم جهان بينك هنوز ديدار ضياء خلاصي
كورمدي بو اثناده اتفاق ضيا دايرادن ظاهر اولدي موش

مگر دامی کسمه‌دن فارغ اولدی آهو بول جاندن برجانبه صحرا طوتوب
قاچدی زاغ دخی پرواز ایدوب بر طرفه اوچدی موش کنده‌ونش
بر سوراخه نهان قلدی **کشف بیچاره همان مکاننده قالدی**
صیاد کلوب دامی کسلمش بولدی انگشت حیرتی دندان تعجبله اوروب
متحیر و متفکر اولدی که آیا دامه بو بندی کم کچمش اوله و آهویه بو یوا
وارلغی کیملک ایله دکاربغیله وجوده کلمش اولا بو اثناده جپ وراسته
نگاه ایتدی ناگاه نظری سنگ پشته راست کلوب ایتدی اگرچه
بو متاع حقیر ایله آهوی جسته و دام گسسته‌نک المی تلافی و تدارک اولنمز
باوجودکه بو فقیر بو معیشتدن معذور اما نیجه ایتمک گرک بهی دست
دوتب کیتمک صیادلرده همیشه نامبارک و شوم دار ضروری الی
طوتب توبره‌سنه ایتدی و پشته الوب ماوی سنه کیتدی صیاد
کیدجک یاران حاضر اولوب کشفی غایب بولدیلر که یار سوادارلره صیادن
گرفتار اولمشدر ناله صغری فلکه ایشدر و فریاد آتش تأثیری کرهٔ زمهریره
یتورب ماتم و نوحه‌لر ایتدیلر و گریان عزیوان دل حزین و ناله و انینله
ایتدیلر **بیت** روزی که چشم ما ز جمالت جدا شده چندانکه چشم کار
کند اشک ما شده بیچه درد و محنت در که حسرت دیدار دلدار ایله برابر او
و نیجه آتش مصیبت در که حرقت فرقت یار وفادار ایله مقابله قلنه اوان

کمسنه که بر یار وندار ندن دور و یا بر کلعزار وصالندن محروم و مهجور
اوله بلور که سرکشتکان بادیهٔ فراقک پای حیرتی کلده در وتشنه
نشینان زاویهٔ اشتیاقک درد حسرتی لده در بیت ترا که درد
نباشد ز حال ما چه تفاوت   تو قدر تشنه چه دانی که بر کنار
جوابی یارانک بر بریسی بو حاله موافق بر داستان روایت
ایلدیلر و مقتضای مقامه لایق بر شور انکیز و درد آمیز مثل و حکایت
سویلیلر جمله سنک مضمونی کلامی و فدالک مرامی بو معنی یه متضمن ایدیکه
بیت دل ندارد بی لب شیرین جانان لذتی   بی عزیزان نیست عمر
نازنین را عزتی آخر الامر اتهوزاعه ایتدی ای برادر اگرچه که بزم
کلماتمز غایت بلاغتده و اراجین حکایتمز نهایت فصاحتده در اما
سنک باشنه اندن نه فایده عاید در و نزول نازله دن صکره ناله و
زاری و ثریه و سوکواری و درد سردن غیری نه یه مفید در شرط حسن و عهد
وحقیقة اوفق در عایت حقوق اخوت وصداقته الیق بودر
که اوچنز دخی ال برادب کشف الجون متضمن خلاص و متکفل نجات و فتنه
اولور تدبیر ایده وز اکا بر یور مشکل در اوج طایفه نک حالی اوج
معلوم اولور اهل شجاعتک اقدامی هنکام مقابله ده و ارباب
امانتک دیانتی اوقات معامله ده و احبانک عهد و حقیقتی زمان
محنت و نکبتده وان بیت مرا یار باید با تا هم غم   بنیادی

بمانند

بناشد مرا یارکم موش ایدتی ای آهو بو کارده بنم برخاطرمه
بو چاره خطور ایدر که سن بال استعجال ایله اوچه سن بر جانبدن
صیادک اوکنه کچه سن و کندوکی ضعیف وخسته ومجروح شکسته
صورتنده کوستره سن زاغ دخی سنک کاه ارقکه قونه وگاه کوزوکه
قصد ایدر کبی باشک اوستنده دونه لا محاله چون چشم صیاد سکا
راست کله سنک بو حالکی کوره فراغله معامله‌ٔ بو منوال اوزره مشاهده
قله سنی صیده قصد ایده و دام ورختی و توبره‌سی و سنک پشتی برغه
سنی طوتمغه متوجه اوله هرکاه که سکا یقین کله لنکان لنکان اوکنجه
یوریه سن اما بر مرتبه ده که رشته طمعی سندن قطع ایتمیه و سنی طوتمقدن
نا امید اولوب فوت ایتمیه بو اسلوب اوزره بر ساعت اردنجه
تکاپویه مشغول قل زنهار که حرکات و سکناتده طریق اعتدالی
مرعی طوت نه بالکلیه قاچوب کت و نه طوروب کندوکی تسلیم ایت تا
بلکه بو اثناده سنک پشتی خلاص ایده قحورم و مکمن بلادن ماهی
صفایه کچورم یاران انک اینه آفرین ایتدیلر و اوقیدلر و آهو و
زاغ وضع موعود اوزره اولدیلر صیاد خام طمع چون آهوی کوردی که
افتان وخیزان کدر و زاغ انک اوستنده پرواز ایدر چشمنی قصد
ایدر آهونی طوتمغی مقرر ایتدی و توبره‌سی پشتندن قویب غفلتنده دوبندی

کتردی موش فی الحال کلوب توبره‌نک بندن کوب سنک
بشتی خلاص ایتدی بعد زمان صیاد اثوی حبت وجویدن و
عقینجه‌تک بوبدن عاجز اولوب اندن یاءس ایدب توبره‌سنه
کلدی سنک بشتی بولمدی و توبره‌لی کسلمش بولوب هر باریکه اندرا
ارادی نام ونشان بولمدی حیرت اکا غلبه ایتدی وزمان تجربه
کلدی وکندویه ایتدی حالات عجیبه مشاهده ایتدم که هیچ احد اکا نادر
قلمز واحوال غریبه معاینه قلدمکه برفرد حکمتن بلمز اول اهو تنذرلکیمک
بعده بیمار صورتنده کوسترمکت وزاغ انک اوشنده جمقوب وتوبره
کسوب سنک بشتی چقمق بو حرکاتک محملی حل وبو مشکلاتک تاءویلی
اولادیرکن خوف ووحشت وخشیت ودهشت اکا غالب اولوب
ایتدی غالبا بو مقام پری جایکاهی وغولر خوابکاهی در لازم
اولدیکه بو موضعدن کیدم ومن بعد بو صحرانک وحوشندن رشته
طمعی قطع ایدم پس صیاد آواره دامی کسیخته وتوبره‌لی صدپاره‌لی
کتوروب چقدی قوندرلر ایدب اندرلر ایجدی که اکر صحتله اول یابانک
کنار سلامته تیشه بردخی بقیه العمر اول صحرانک خیالن براتن
خاطرنه کتورمیه وسایر صیادلره دخی شفقت ونصیحت ایدوب
اول طرافی طواف واول دشتی کشتدن منع ایلیه ٤ کانجایشنه

یاری بهشت دامار نثر چون صبا وکتدی یاران بینه بربرلریله
وفارغ و ایمن مسرور اولدیلر و مطمئن مسکنلرینه رجوع قلدیلر
بوندن صکره نه دستان اقوت اتلرکه اهن روزگارلرینه ییتندقی
وناخن مخالفت رخساره حاللرین خراش اتدی وعین وفاق و
حسن اتفاقلریله عقد معاشرتلری انتظام واتساق بولدی و
برکت معاونت ومرافقتلریله عقد مصاحبتلری ومصادقتلری مبرم
ومستحکم اولدی نظم رشته تا تنهاست از زور زال بکسلد
چون دو تا شد عاجز آید از گسستن زال زر گل که تنها بوی آن خشک
گردد زود دماغ ور شکر تنها خوری هم گرم گرداند جگر
زین دو تنها هیچ قوت ناید اندر جان و دل قوت جان را او دو را
گلشکر به گلشکر بو دردی اول دوستانک داستانی که زمان دولت و نکبتده
فرط محبت وموددتدن دم اوردیلر و وقت راحت و محنتده قدم
صدق واخلاص اوزره طوردیلر چون ایام نزول نوازلده بای
مصادقتلری متزلزل و هنگام حلول نوائبده حال مخالصتلری
متحول اولمدی لاجرم میامن معاضدت ومضامرتلری ایله نوده
ورطات مهالکدن نجات بولدیلر وعقبات آفاتی وراء ظهره
قویب بیر سر معاشرتده سرور موفور ایله ساکن ومنزل فراغتده حضور

نا محصورله متمکن اولدیلر عاقل و کامل و هوشمند فاضل لازمدر که بو حکا
یات عجیبه نور عقل صایب و فکر ذهن ثاقبله تأملی و تتبعی فرض
و واجب بله که حیوانات ضعیفه نک یمن موافقت و موافقتلرندن بو قدر
ثمرات ستوده و نتایج پسندیده حاصل اولیحق اگر طایفهٔ عقلا که حکما
عالمیان و نقاوهٔ آدمیان در خانهٔ مصاحبتلرن بو طرز اوزره ادا
آباد ایلیوب اساس مصادقتلرن بو طرح اوزره بنیاد ایدرلرسه
که انلرک فوایح فوایدی مشام خاص و عامه نجه واصل اوله و آثار
منافعی صفحات کردارلرنده نجه لایح اولوب عیانن برکاتی روزکار
صغار و کبارده نجه حاصل اوله

نظم

هرکه حق صحبت یاران شناخت
عمر خود اندر ره ایشان بباخت
یار جو در کار نباشد عبث است
کار که بی یار برآید کم است
صحبت آنکس که بصدق و صفاست
دامن او گیر که اهل وفاست
میل کسی کن که وفایت کند
جان هدف تیر بلایت کند
بهر چنان دوست که جانی بود
دوستی جان زگرانی بود

باب چهارم اعدانک اظهار تعلقی و تملقنه اعتماد ایلیوب هر زمانده کمین مکر و کیننده‌ن امین اولمق جایز دکل ایدوکن بیان ایدر

رای دابشلیم حکیم برهمنه ا

ای حکیم

ایتدی ای حکیم شجرهٔ نفاق نه ثمره ویرر و مقدمهٔ اتفاق
نه یه منتج اولور بلدم و اول دوستلرک داستانن که صدق
قدملرنده صادق و مرافقتلرنده موافق اوله لر گوش اذعانله استماع
قلدم و عین ایقانله گوردم و برهان عیانله مطلع اولدم بیت
کمک که یاری وار انده غم اولمز   انک که یاری یوقدر حرام اولمز
حالیا بر روشن ضمیردن متوقعدر که عبارت دلپذیر ایله تقریر و
تعبیر بیوره اول دشمنک مثلن که لابه سنه اعتماد و دعوای اخلاص و
اظهار اختصاصنه اعتقاد جایز اولمیه که وصیت جهاندیده بیورمشدر که
عاقل حازم کمال تنبه و تیقظ اوزره اولوب لازمدر که علی کل حال
خصم بدسگالدن صداقت احتمالن ویرمیه که هیچ بر وجهله دشمندن
صداقت گلمز و دشمن نه قدر ملایمت و ملاطفت گوسترسه دوست اولمز
بیت ز دشمن دوستی جستن چنانست   که یکجا جمع کردن آب و
آتش بیدپای ایتدی بلی مرد خردمند و هوشیار ترهات دشمنه
التفات ایمیوب متاع تزویرینه شعبده سنه خریدار اولمز که دشمن
حیله کار کندو نیک صلاح حالی ایچون کمال محبت و مودت اظهار
ایدوب ظاهرن خلاف باطنیله آراسته قلور و دقایق زرق و
لطایف حیله یی پیشنهاد ایدوب انک ضمننده کلی فکرلر و عظیم مکرلر

تعبیه ایلرلر عاقل جازمه لازمدرکه هربارکه دشمندن زیاده
تملق و تعلق گوره سوء اعتقادی اکا دخی زیاده اولا و خصم
هرچند که دعوای ملایمتدن دم اوره طریق مخالفتده دخی ثابت
قدم طوره زیرا که رخنهٔ حیله‌سن سد و غائلهٔ خدعه‌سن بند اکاد
المیوب بو بابده غفلت روا گوره دشمن بدسگال که مترصد احوالدر
ناگاه کمین ایدوب تیر قصدی هدف مراده یتشدره بیت مگر دشمندن هر لمحه و وقت
صقنن اولمه امین　　عذر ایدوب ناگه سکا ایلر کمین
فرصتده تدارکی فوت ایدن نادم اولا اما حسرت و ندامت فائده
ویرمیه و هرچند که لیت و لعل ایله تعلل ایده سودمند اولمیه و اکا
اول بلا ایتیشه که زاغدن بومه یتیشدی رای استغنا ایتدیکه تجربه ا
اولمشدر اول حکایت برهمن ایتدی روایت ایدرلرکه بعض
ولایت چینده بر کوه بر شکوه واریدیکه غایت رفعت و مناعتندن
تیر شعاع بصری گمان کمرینه چقنجه چوق زحمت چکردی و دیده بانان
وهم گوشهٔ بام رفعتنه نردبان خیال ایله چقردی بیت کسی ندیده
فرازش مگر بچشم ضمیر　　کسی نرفته نشیبش مگر بپای گمان
اول کوه بلندده بر درخت سدره مانند بتمشیدیکه اصلی تحت ثراده
ثابت و فرعی فوق سمایه یتیشمشدی　　سرافراز اولمشیدی شیله
شاخی　　که گنبدی بو فیروزه کاخی. لباسی خضروش خضر ایتمشه

یمه مش دمرالندن زخم تیشه   نه اورمش اتیغینه بالته

دوران   نه دوکمش برگ شاخن برد دهقان اول درخت

کاخ شاخنده غیر متناهی آشیانه زاغ واریدی اول زاغلرک

بروزنام بر ملکی تناهی واریدی جمله سی انک فرمانینه رام ایدی

برنجه شاه بومان که اکا شباهنک درلردی اول عداوت قدیمی

سببیله که زاغ ایله بوملر میاننده قایم ایدی لشکر جرار و سپاه خوا

نخوارله زاغلره شبیخون ایدب کشور و لشکرن خراب و خانه وا

آشیانه لرین بیاب اتدی بیت   بیازوی مردی بر آورده دست

سر دشمنان کرده چون خاک پست   اول شب تاریک و تارده

صد هزار زاغ شبه کردار آتش بوار و نار کارزارده بریان اولدی

وفحوای وقتلوهم حیث وجدتموهم مصدوقه حالتری اولوب

چشم دوران ابر بهاری کبی انلرک حالنه کریان اولدی ملک بوم

مردروم مظفر و منصور و مرفه و مسرور اول زمیندن رجوع قلدی

کبی

چون باز بلند پرواز صبح بال و پر اچوب و غراب سیاه روی

شب آشیانه غروبه اوچوب خیل نجوم لشکر بوم کبی زاویه خفاده

متواری اولدی بیت   تیغ کشید اختر عالم فروز   لشکر شب کشته

نیرمت زرور   بروز جمیع لشکرن جمع اتدی وحکایت هجوم

بومی درمیان ایدب ایتدی بو مارک شبیخون کوردکرمی
وجرأت وشجاعتلرن مشاهده قلدوکرمی آشیانلر کوزده
کشته لر پشته پشته درنجه کوز دخی خسته وبال شکسته ذمیم کشته در
بوندن دخی دشوار بودرکه بو بدکارلر کندولرک جرأت وقوتلرن
بیلدیلر و بو طایفه ایله جنکه اورمغه قدرتلرن معلوم قلدیلر و
بزم مسکن و مأوامزه و افف و خانه و آشیانه لرمزه مطلع
اولدیلر ظاهر بودرکه چون بو کروه بیکر و قبیح منظر لر بو قدر نصرت
وظفر بولدیلر جرأت واقداملری زیاده اولوب دخی کلیر اولدیلر
شویله اکلنورکه توقف ایتیوب برکز دخی اقدام اوزره کله لر
و بو دفعه وار قوتلرن بازویه کتورب دمت بر دعظیم کوستره لر
و بر وجهله که بیماران زحمت مزتمیه اونکی شربتدن اجوره کیرمکن
اکر بو نوبت دخی وضع سابق اوزره شبیخون ایده لر بزم
لشکر مردان برسن زنده قومیوب تیغ هلاکدن کچوره لر بو امرده
مشاوره ده مبالغه لازمدر و بو غائله نک دفعنه تدبیرنه ایسه
فکر ایلمک واجب در نظم هنوز اولین حمله دشمنت
دکر بارش اغاز مکر و فن است   کر این سبیل را ره نه بندد
کسی   خرابی پدید آید از وی بسی   ره فتنه امروز محکم بکیر

که فردا

که فردا نباشد تدارک پذیر چون بروز کلام تمام ایتدی
بش نفر زاغ میان لشکردن ملک حضورینه کلوب مراسم
دعا ولوازم ثنایی ادا ایتدیلر مگر بو طایفه میاننده بونلر
فضیلت رای و مزیت عقل ایله موصوف و معروف وزرات
فکرله مشهور و مذکور ایدیلر هر برنه امر که اشارت بیورسه لر ا
سرار فوز و نجات انده واضح ایدی و هر برنه رای استصواب
اتسه لر آثار خیر و صلاح انده لایح در بیت برای روشن و
فکر صواب بر وندی ز روی آیینهٔ روزگار زنگ خلل
بعقل کامل و تدبیر راست کردندی هزار مشکل دوران نیم ساعت
حل ایدرلردی زاغلر جمیع امورلرنده انلرک تدبیرینه اعتماد ایدرلردی
و دفع نوائبده انلرک رای اصابت پذیرینه استظهار و اعتضاد
کوسترلردی ملک فی الحقیقه انلرک فکر میمنت طویتنه ابواب
مشکلات مهمات ملکی انلرک کلید اندیشهٔ صواب اندیشیله فتح ایدردی
چون بروز انلری کوردی هر برین عواطف ملکانه
ایله نوازش قلوب شانلرینه لایق خلعت و انعام و احسان بیوردی
و ایتدی بکون زمان امتحاندر و بن عقل و اوان تجربهٔ فهم و
فضلکزدر کوریم که درج ضمیر کوزده مخزون قلمش اولا سرزنشته

بماینه چکوب طبق عرضه قویق کرک بزه و مزیقدیکه دار
البضنیه قلبکرده تمام عیار بوله بز سکه خانه امتحانده بازار
ظهوره وعیانه کتورمک کرک بزه داغردجی باب مدح وثنای
فتح ایدوب ایدر شهنشاه اول بمیشه پناه جهان شاه
خوانک اولتون زمین وزمان رای عالی بوبابده مرتبه بو
صوب صوابه اقرب اولدر وعالم غیبدن ضمیر منیره مرتبه لائح
اولورسه اولی واتسب اوله بزینده کر بوعقل قاصرله نه قدر ایز
وزکه اندن اولی مرآت خاطر بادشاهانه بویدا اولیه و
بو چاکر لرکلک تدبر وصفحه ضمیرده نه تحریر ایده لرکه اندن اعلی
لوح دانش شاهنشاهیده ارتسام بولمیه اما بحکم المامور
معذور امرمز بوردده مقدار وسع ومقدور مز مبذول اولمق
لازمدر اکرچه که خاطر شاهی که مشکات انوار الهی در مکنون ضمیر
قاصر ومخزون باطن وظاهر مز عارف وعالمدر ع انچه مکتوبیم
نزد رای عالی روشنت ملک برسنه حطاب ایدب ایدی
سن بو بابده نه درسن وبو عقده نک حلنده نه فکر ایدر سن
ایتدی ای ملک اول وزیر مشر لرکه بزدن سابق تیشر بدبیر
زنجیر تسخیر اورمشلر در بومقوله وقایعک حدوثنده بوحیله لی معقو

کورمشلر در

کورمشلردر که چون برکمسنه دشمن قویله مقاومتدن عاجز
اولا مراتبه لازمدر که وطن مألوف ومسکن مألوفندن علاقه
بلکه مال ومنالکن واهل عیالک ترکن اوره که مقابله‌ده نیچه
خطر ومخافت ومقاتله‌ده نیچه ضرر وآفت واردر خصوصا که
خصمکدن بر دفعه کوشمال یمش اولا وعزیمت یرنه هزیمت کورمش ا
اوله هرکمسنه که تهور تمامله حربه‌ء نیام انتقامدن چقرب
بر دشمنله که شربت ضربندان برکره چاشنی طاتمش اولا وشراب
ضربندان بر دفعه جرعه اچمش اوله مجاربه داعیه‌سن قتله‌لی آتبا
کذرکاه سیلده یاتمشدر بلکه دریای نیله کندوسن آتمش کبی در
کسی کندونک قوت وزورنه آنانمق وپنجه‌ء بازوسنه طیمق
میدان رزمده طرلق خداعی ورد کیم تیغ وخنجر هر طرفدن ما
کسمک وریح طعن آنکی جانبندن ده اسمک مقرردر بیت خار کن ز
بیکار کمتر کسی که قطره از سیلاب دیدم بسی ملک جون
اتاتک کلامن استماع ایتدی اندن اعراض ایدوب زاغ
آخره ایتدی بو خصوصده سن نه درسن وبو امرده نه تدبیر ایدرسن
ایتدی رای وزیر سابق نیم تدبیرمه موافق دکلدر بلکه اول
فکر اهل عقله لایق دکلدر زیرا که حمله‌ء اولی وصولت نخست له

بو قدر ذلت وحقارتی قبول ایتمک غیرتسزلک علامتی
وحمیتسزلک امارتیدر ع ننگ باید پیش مردان زانکه بر رحمی که
رحم رفتن بیت ایشتمدی جوان وگورمدی پیر
بوم مشومله زاغدن بتر نثر صوب صوابه اقربدر که جوجه
بطیابت طوره وز وشولکه شوکتی تیز وچنگال جدالی خونریز
ایدیب بوم مشومله چنکه جنک اوره وز نظم اگر بر نیاریم پی تیغ از
نیام بمردی ما بر نیارند نام نخود ننگ را رهنمونی کنیم
که بیش زبونان زبونی کنیم اگر یار باشد جهان آفرین
بر تیغ از عدو باز خواهیم کین دست غیرته محاربه مملکتی
اول شهریار کامکار دراغوش ایدر که آب شمشیر آتش بارله غ
نام خصم بدکرداری صفحهٔ روزگاردن یویه ولیب مرادله بهار
صفالی اول تاجدار نامدار نوش ایدر که سفال تمنای دشمن
بدسگالی سنگ بوار دمارله صیه حالا مصلحت وقت بودر که قراول
نصب ایدیب اطرافه دیده بان گوندره وز وجنک وجدال
اسباب رزم ایله حاضر وحرب وقتاله دیده حمله ناظر اولوب
اگر دشمن بدکمان کمان گبی برجانبه اکلورسه بز تیر گبی راست
واره وز ونیزه گبی طوغرو طوره وز ومیدان کارزارده پایدار

اولوب مردانه لشکر کوستردوزکه اهل جهانه داستان رستم
ودستان سام ونریمانی فسانه دوز تا چهرهٔ عروس نامیه
موس غبار عاردن پاک وعرصهٔ جنگ نام ونشانچون صفحهٔ
خون وخاکا ولهٔ ع بنام نکو کر کشتندم رواست ملوک نا
مداره لازمدرکه هنکام کارزارده عواقب کاره اولقدر اهتمام
اعتبار قلمیه وروز جنک ووقت نام ونشکده مال وجانه
چندان نکران اولمیه نظم از سر کذشته پای بمیدان
خواهی که بخت
نه وببین کوی مراد در خم چوکان آرزو
روی نماید بکام دل باید شدن بمعرکه با خصم روبرو
ملک روی توجهی برینه وزیری توجیه ایدوب ایتدی بو سؤالدن آی
سنک جوابک وبو مهمده سنک تدبیر باصوابک نه در وزیر ایتدی
آخر ای ملک کامیاب بو بابده رای حقیر استصواب ایتدوکی
بودرکه صاحب وقوف الجبار کوندره وز ودشمنک تفحص حالی و
تجسس ما فی البالنده مبالغه ایدب مصالحه میلی وار میدر تو
وز اکر بزدن باج وخراجله راضی اولورسه وعاطفت جنس
قبول ایله ناتی قلورلرسه بزدخی بحکم الصلح خیر قواعد کا
مزی اساس صلح اوزره قونیب مقدور وقف اولدوغی

خراجه التزام ایدەوز وشدت کارزار وزحمت شمشیرزن ایدن
امین اولوب کندو دیارمزده آسایش وآرام ایدەوز
نظم اولنجه صلح میسر عدو ایله عاقل رە وفاقی قلوب
ترک ایدرمی مرکز جنگ عدوی کلیده اولورسه محال صلح
محال انک سوآله اولور جوابی سانی سنک مولک
رای راست وتدبیر درستدن برنیجی بودر که چون دشمنک
شوکت ظاهرەسن وقدرت قاهرەسن کوره وممالکیمز فسادا
استیلاسی منتشر رعیت معرض بلاکه وورطهٔ تلفه ودشمنک اهتمام
لن ویره حیله نقش کوستروب کعبتین خصمی رفق ولطفله آزمایش
قله ومال ومنالی سپر ملک وکشور ووقایهٔ رعیت ولشکر ادب
ششدر بلادن بو خصمی تدبیرله رها بوله زیراکه میان بساط
تجبر وتمرده اولوب نقش خصم عیان کلمش ایکن داوو دمک و
میدان ستیزه وعنادده طوروب دشمن غالبه الحرکة الملح بو
حمله ایدوب خاودمک صوب صوابدن منحرف وسمت استقا
متبدن دوردر ومقتضای عقله مخالف برایهٔ تجربه دن مهجوردر
ع زمانه باتو نسازد توبا زمانه بساز مثل زاغ اوزه متوجه
اولوب ایتدی ای وزیر بو بابده سن تدبیر ایدرسن وبو بنا

اولتوب

تکبر دە

وبو بنایی

ای ملک سن کیدرهه شاهراه نجه بابانده بی بابانی و بو
ودرمانده جلا ایله غربت و رنج دیار و ترک وطن و وداع
مدلته زمین قدیمی ناموس شیشه انکه در بار اولی هزار
اوله وتذلله تضرع بزه همیشه که دشمنه اولدی و نوا اوره
تواضع کوستره وز بیت هیچ اولورمی بازجه اوله تربیه
مطیع فرضاکه بز شکار اولیه آهو شیرنره پیر کورپار کمز
متعلق بز نه لوبز کوستره التزام خراجه و تحمل باج تقبل
جازم اولسه کرک و بزی قلع و استیصالینه متلکه لازم قلسه
لوکرک ارباب تجربه دمشلردر که دشمنله مدارایی اولقدر مراعات
ایتمک کرک که حاجتک اندن روا اوله بو بابی اولق فتح ایتمک
کرک که مرتبه افراطه یتیشه که سنی ذلیل و حقیر و دشمنکی جری
دلیرایدر انزمت بزدن جزوی جزیه یله قناعت خیلی تکاغدر
پس بزم وردمزه درمان و دواصبر و توقفدر شویله که ضرورت
اقتضا ایده محاربه دخی جایزدر زیرا که زحمت جنک جنک
عزت نام و ننکدن اهوندر بیت مرده بودن بزیر سنک
اندر به که زنده بزیر ننک اندر ملک فتحی و زیرده که
کارشناس درلردی آیدی سنک فکر مشکل کشایکه اعتمادم
تمام و رای عالم آرا که قوی اعتقادم واردر نظم دریغ مغفق

قدر

ایتملو

در مضیق عقدهای خرج دین و ملک را   هیچ رأی همت مشکل
کشای بی کس نزید   جز تدبیر همایونت مرادی کس نیافت
جز یمین همت خرمهای کس نزید **بو امرده نه فکر اوزره سن** قرار
ایدب جنک و صلح و جلای وطندن قنقیسن اختیار ایدرسن
کارشناس ایتدی مقطوع و مجزومدر که بوم طایفه‌سیله مقابله بهم ورز بودر
اولی بودر که تا ضرورت اقتضا ایتمیه انلرله محاربه‌دن ابا ایده
زیرا که بزا انلرک جنکنده زبون انلر بزله جنکده دلیردر هم قوتلری
بزدن افزوندر هم عددلری بزدن اکثردر کشی نقدر که قوی اوله
خصمنی ضعیف عد ایتمک کرک که موجب غروردر و **مغرور همیشه مغلوبدر**
مادام که ترتیب و ساحهٔ نجاتدن دوردر اگرچه که بونلرک حیله و خدعه
لری چوقدر اما حالا حرکت بختی اعادیه ایماء احتمالی یوقدر
اولی اولدر که اول قوم صاحب عزمدر حازم علی کل حالدر
دشمنک حیله و مکره جازمدر و کمینه غدرندن امین دکلدر **زیرا که میانه**
لرنده مسافه قریب اوله محتملدر که فرصت کوزه‌دهلر اگر بعید اوله
جایزدر که الغا رایده مقابله قلمیه ممکن که کمین ایتمش اوله مصالحه
ایتسه شاید که سینه‌سنده غدر تخمن ایکمش اوله بو برهان جمیله
حالا انلرک جانبندن جنک عقدینه توقفدر فرضا که انلرک قتلنده

داعیهٔ حرب متمکن اولا بنزه انلر کله محاربه جائزدکلدر
که از باب عقل وتمیز ممکن اوله تا جنکدن پرهیز ایتمشلردر
زیرا که نقد حیات که سرمایهٔ بازار کارزاردر و پر متاعدر
چارسوی روزکارده مثلی بولنمز وشراب شمشیر آثار نیش نیش
ناخوشکواردر که بدل ما یتحلل واقع اولمز بیت الرنیل روزی
اکر شیر جنک نبردیک من صلح بهتر زجنک ملك
ایتدی انلرله مقابله ومقاتله جایز اولمیجق بو غائله نک
دفعنده نه معامله روا کورسن ایتدی بو امرك غورنه وتفکر
وافی وفصنده تأمل کافی واجبدر که ملوکه فکر ثاقب
ورای صایب وتدبیر راست وتأمل درست ایله اول مقاصد
ومطالب میسر اولورکه خزاین بسیار ولشکر جرار بیشمار ایله
محصل اولمز بیت بشمشیری کی با صد توان شکست برای
لشکری را بشکنی شکست بو مقصده شاه راه اصل رای رو
روشن پادشاه ومشاورهٔ وزیر صاحب تدبیردر انک نتایج
تنویرنه وثمرهٔ فوایدینک تکثر وتوفیرنه باعث در تجاربدر
که مادهٔ موادی انلردن حاصل اولور وعدد قطرات امطاردن
اکثر فایده واصل اولور ولهذا امر صاحب دولتکه مقبول
العقول وامانت کذار ناصحلرک رای اصابت شعارلریله

عامل اولمیه ارزمانده ساعد بختی سوار مساعدهٔ سعادتیدن مهجور اولا و مطالب سعادتکه میامن عقل و برکت ادراکندن رهین اولوب استماع اقوال ارباب عقلی حسب حالی و شعار روزگاری قلیه اقبال اکا قرین و ادبار دائیرهٔ دولتندن دور اولا الحالة هذه بحمد الله ملک کمالی عقلله آراسته و پیرایهٔ حسن تدبیرله پیراسته بیت

ای در بنای عقل تو ملک هنروری — وی پرتو رای تو خورشید خاوری
تدبیر صایب تو باندیشهٔ صواب — تمهید داده قاعدهٔ دادگستری
فکر مراجه بر تو بود پیش رای تو — خرمهره راچه قدر بنزدیک گوهری

اما بنی چون بو مهمه عزم مشاورتله مغزز قلدی و نوامرک اتمامنده بن بنده نک لطف و تدبیر و حسن اعتمادنه اهتمام بیوردی دیلرم بو بابده خاطر فاطر و ضمیر قاصرمه لایح اولانی بعضی دیوان عالیده و بعضی حجرهٔ خالیده سمع شریفه تبلیغ ایدم بن بنده نه که جنگ بجوینزا اتمزدم تواضع و تذلل کلیده جایز کورمزم و بحکم النار ولا العار بر بولک محتاج واچه عرض احتیاج و تحمل خواجه که برم بیت

بزم اسلاف آبامزاندن ابا اتمشدر بیون — و یرمزم خصم گرانجانه عنان
خصمه اگردن نهم بی اعتباری اوردر — مردن اولی برکه در بی اعتباریمه

مردینه

مرد بلند همت عمر طویلی دوام و بقای ذکر جمیل الحون تمام
استر والا نعوذ بالله ننگله عمیر کثر ذلت ایله خضر
عمر نوح وجی اولورسه عمر قصیراندن اکثر وجواله مرجح
بلکه ممات اول اصل حیات دن نیزآریار راجح در **النار ولا**
العار والمنیة والدنیة ومشهوردر که ملوکه اظهار عجز غیر
جایزدر که اظهار عجز کار عجز دور مرلمسنه که دشمنه تواضع قلب
زبونلق کوستره انکا ابواب بلا کشاده اولوب تا دوی و
تصرری وجی زیاده اولا **بیت** همت بلند دار و زبونلی
مکن که صرح … هر جا زبون تربیت بروخیره ترنشو و **باقی**
فصوله خلوت کرکدر که رای ملکه رای ملکه مرفوع قلنه انتدی
الحکمة عروس تزید البیت خالیا حضار مجلسدن رئیسی …
ای کار شناس فائده مشاوره اولدر که عقلا جمع اولوب
مقتضای عقلری اوزره نقل کلامی نقل مجلس ایده لر که تنها
برنیک تیر تدبیری هدف صوابه راست کلمه انکا بر بیوره مستلزم در
ثمره مشاوره عقولک بعد المحاوره برامراوزره اجتماعی و
عقلانک آرای متخالفه دن بررای اوزره اتفاق و ا
اجتماعی در مرمتمه که جماعت عقلا جمع اولوب **شروع قلا**

انك مداخل و مخارجی احسن وجه اوزره ملحوظ اولوب عاقبت
فوز و نجاح و خاتمت خیر و صلاحه موصول اولنمته كه
حكیم ایدر نظم مكن تكیه بر گنج و تیغ و سپاه
ز فرزانه كان رای و تدبیر خواه شود رای نیكو ترا دستگیر
بجائی كه ضایع بود تیغ و تیر بس كلامی خلوة حواله آمدن
مصلحت وار اوله كارشناس ایدی مرمستشار و مؤتمن
نمكلدر و اسرار ملكی مهمات شرعی و معاملات رسمی كبی دكلدر كه هر
دانا و نادانله درمیان ایتمك جائز اوله ارباب دانش بیورمشلردر
كه اسرار ملوك فاش اولمغه باعث یا وزیرلرك ترهات
و تقصیری و یا جاسوسلر و یا رسوللرك تزویر و تشهیری در محمل
و كلمندر بو محلده بر جاسوس بولنوب كوششن تجسس له نرم اقوالمزه
حاضر و وزده ترصدله ترا حوالمزه ناظر اوله و كوردوكن و ایشتد
وكن فی الحال خصم بدسكاله ابلاغ و ایصال قله ایلردی
ساحه حال و عرصه مآلدن حاشاك مكردن جاروب
فكرله پاك ایدب رخنه و فتنه سنك حیله ایله سد ایده لر و تیر
تدبیرمز نشانه آرزویه ارمدن بنه برده روایده لر قضاكه مجلسده
جانب دشمندن جاسوس اولمیه تشاید كه حضار مجلسدن بر نبك جلیسی

ایشی

انلسی اولوب بو مشاورده واقع اولان اسراری استفسار ایدر
ایدب بو اراده جاری اولان اراده خبردار اوله وار زمانده
اسرار ملک روزکار و افواه السنه ده انتشار و اشتهار بولا
ودوست ودشمن میاننده شایع اولوب اظهار اسرارک ضرر
وفسادی مزاج ملک و مملکته ساری اولا بو اجلدندر که اسرار اراده
مبالغه‌لی حذردن تحرز ایتمشلردر بیت نجه زیبا دیمش اول مرد هشیار
که کسه سر صقین مرآتمه اظهار کتمان اسرار سایر ناسدن ملوکک
احتیاجی اوفودر زیرا که تدبیر مملکه مزاکسی واثر واقف اولیجق مملکه
اختلال کلی طاری اولمق احتمالی اکثر بلکه مقرردر بیت اگرچه تو
دانا که رای تو جست بدان رای ودانش بباید گریست چوق
اولمشدر که تاج وافسر بلکه کاسهٔ سر افشای سر سبیله یغما اولمشدر
بیت نجه‌سن کشف سر سردن چیقردی نجه سرداری شهردن چیقردی
نته که شاه کشمیر وزیرنه مافی الضمیرن اظهار ایدوکی سببدن از زو
وقتده اوج دولتدن حضیض ذلته هبوط ونزول بلکه ستارهٔ عمری
افق فنا و فواته غروب وافول ایدی برو زر استفسار ایدرکه
نجه اولمشدر اول حکایت کارشناس ایدی شهر کشمیرده بر پادشاه

واریدی که لکام تیزی توسن جنگ فلکه اورمشدی
ونیجه تدبیرله ساعد روزکاری بورمشدی هم شمشیر
آتش تاثیری حواب تصویرندن بادلنه زهره سی وار ایدیکه
سمت داسندن انحراف ایدیدی و هم سنان جان
ستان برق فشان صاعقه فشتندن اکثه قدرتی وار
دیکه روی خاکده اکری کیدیدی **نظم** جهانرا خلعت امن
ایجنان داد که تیغ از تنک عریانی همی نازاد زعدلش
جان مظلومان سحرگاه فرامش کردی تیر اندازی آه **بو با**
غ فلک دستگاهک حریم حرمت و پرده عشرتنده بر محبوبه
سی وار ایدی که زلف شبرنکی دعوی طولده شب یلدایه اطاله ایدردی
وروی تابانی مهر لمعانی مه جهارده شبه یه طوغ یا طوغدم ور
دی زاهد قایم اللیل انک جمال باکمالن عالم مثالده کورسه کندودان
کیدیدی وصوفی شب خیز آنک صورت بی مثالن قرات خیالده
مشاهده اتسه صبح پاک دامن کبی کریبان خرقه بر مزی چاک
ایدیدی **نظم** در منظرم اسیر وندالی جان زندانیدی بحرانی
زلف پر چینی رشک مشک خطا خال مشکینی تبت آلوده

ملکک اول نکاره اولقدر تعلقی و تعشقی وار ایدی که مشاهدهٔ
جمالن حاصل حیات فلالی و تماشای زلف و خالن سرمایهٔ
عمر زندکانی بلوردی هر زمان جاذبهٔ عشق جانان کوهر
جان ملکی سلک ملکه چکردی و دانهٔ خال فلارام زمین دلنده
مهر و محبت تخمن اکردی طرهٔ طراری نقد شکیب و صبری حبیب دلیندن
قاپردی و غمزهٔ عیاری دلهٔ محتاله کبی خانهٔ وجودندن متاع صبر
و سکونی چالر چاپار ایدی **بیت** من نه باختیار خود میروم
از قفای او کیسوی چون کمند اوی بردم کشان کشان
اول شوخ فتنه انکیز چون مرغ دل شاهی معقد زلف دام
دلاویز کوردی کمان ابروی بیاکوشنه دل چکوب خدنک
غمزه‌یی هدف سینهٔ شاهه پیوسته ایدردی و ساعت بساعت
شیرین عشوه‌لرله و رنکین کرشمه‌لرله پای قلبنه بند اورزه بند اوزی
طاردی **بیت** رسم عاشق کشی و شیوهٔ شهر آشوبی جامه
بود که بر قامت او دوخته اند استغنای حسن مقتضاسی
نی اوزره مجرد عشق شاهیله قناعت المیوب اطراف و جوانب
اقارب و احبابندن بولدوغن زنجیر تسخیره چکمک دلردی و زلف
کمندنی کردن شوریدکان بیابان اتوشه بند ایدب عشق نهانی

تشنه کان زلال وصالک دلی باغنهٔ دکمک کوردی آخرکار
محرمان بارگاه پادشاهدن برسرو رفتار شکر گفتار جوان
طنازله که خط سبزی خطر کبی آب حیاتده پرورش بولمش و سبز
خطی چمن جنان کنار جویبار کوثرده پرورش بولمش کوردی
یاقوت لبی اوزره یازلمش سبز خط خالدن اول خط جوالیمی
زینب المش فقط هر عشق بازلغه آغاز ایتدی جوان دخی علیا
عشقه وجذبات شوقه ودوش وسوز وگداز مهر ومحبت آتشنه
طوتشب برمرتبه یه وارمشدی که جریدهٔ حالنده دفتر صبردن
بررقم وصفحهٔ جمالنده اثر حیاتدن بررمق قالمشدی بیت
هرکه با عشق آشنا شد رخت جان برتافت درد پرور محبت
بار درمان برتافت متصل عاشق معشوق میانده خشم وابرو ایله
سؤال وجوابه وغمزه واشارتله خطاب وعتاب اولوردی بر
کون پادشاه حسن عشرت قرب جانان فتحی مقابله ده ماه کبی
اوتورب خوانده پای خدمت اوزره طرب مشتری کبی رقص اوزب
القصه ابواب معاشرت هر جهتدن گشاده واسباب صحبت هوا
هر نوعدن آماده ایدی وپادشاه جمال دلارای جانانه
دیدهٔ دل وجانله نگاه ایدب صفحهٔ رخسارنده رقم فی احسن تقویم

مطالعه ایردی نکارانک بو نظاره‌سندن غافل و جام
مدام عشق جوانله مست و لایعقل ایکن ناکاه جوانه نکاه ایدب
لب شربتندن بر تبسمله دامن روزکاری بر شهد و شکر ایتدی
ع بزن یک خنده و دامان عیشم پر شکر کردان   جوان فرحی
مقابله‌ده کوشهٔ چشم جادوسندن بر کرشمه ایله عالمه برار شور
و شر براقدی بیت نرکسی نازنده او نیم باز   بیمی از و غمزه دکر نیم
ناز مر پادشاه بو حالدن آکاه اولوب آتش غیرت کوکلنه
مشتعل و ملتهب اولدی و میانلرنده علاقهٔ معاشقه واردوغن
بلدی درون دلدن مشغول و مضطرب اولدی و صحبت دلارامدن
بالکلیه ال چکوب سودای عشقدن فراغت ایتدی و لسان حالله
ایتدی بیت واز کلدم ای صنم ساکه هوادار اولمدن   کل یوز
کجون مرسحر بلبل کبی زار اولمدن   من الم چکدم غم سودای
زلفکدن سنک   چونکه سن ال چکمدک اغیار ایله یار اولمدن
بس کنیزله فکر ایدب ایدب ایتدی بو بابده شتاب مذهب
خرده صوب صوابدن منحرفدر و بو ایکی شوربختی سیاستده
دوربین و عاقبت اندیشلک مخالف ع صبر بهتر مرده را از مرحمت
پس طریق لطفی قوییب مضیق عنفه کیتمدی و صحبتی همان اول نوع اوزن

اوزره که طرح اولنمشدی حفظ ایدوب تغیر وضع ایتمدی اگرچه
که اول شب تارده قهوهٔ خوشگوار وانوار مصباح دیدار
دلدار ایله چهره‌سی گل گل اولمشدی اما قلبی پروانه‌سی التهاب آتشندن
اضطراب ایدن یانمش یاقلمش کل اولمشدی **بیت** پادشاه وعاشق
وسرمست وزان شان دلبری   چون تواند دید اورا ملتقب با
دیگری **القصه چون بانیزی** صبح ظاهر اولدی وجمشید خورشید
علم سعد نصرت وتاییدی قبهٔ فیروزه رنگ فلکه نوردی **و**
خسرو ستیارگان سایبان ظلامی ایوان سپهر مینا فامدن کوتردی
بیت عروس آفتاب خوب رخسار   بو نیلی پرده‌دن اولدی پدیدار
پادشاه نیک بخت تخت حکومت اوزره گلوب صلای صدای عدل و
داد ایله دادخواهلری بند ستم وقید بیداددن آزاد ایلدی **بیت** اول
شه که عدلیله آشنا اوله اول   سایهٔ رحمت خدا اوله او
فصل خصومات ناسدن ودفع غوغای عام وخاصدن خلاص او
لیجق اول وزیرلر که مدار امور مملکت ومتکفل احوال سلطنت
ایدی خلوت ایدوب جلاد خشمه مبالغه قلدیکه حال شبانه‌لی
ووزیر صاحب تدبیرله میانه کتوره وانک موثریله اول تشنگان
بیابان عشقه شربت شهادت ایچوره **فرمان فرمای عقل ایتدی**

سرّكى اكا اظهار اتمه وسرنه حالكى كه رايكا قضا ايده امضا ايه
بتوره عاقبت جانب خشم وغضب غالب اولوب وزيره
ما فى الضمرين اظهار و اول بابده انك مشاوره سيله استظهار ايتدى
وزير وحى تير تدبير انلرك هدف تدبيره طوغرلندى **بو فكر راى ايله**
پادشاهه موافق كلوب اول ايكى مخصّص نيا وحياتنك هدمنه تصميم
عزم ايتدى ومقرر اولديكه بر برسنى شربت زهرآلود ايله ساحل
وجوددن كرداب عدمه صالهلر وبر وجهله كه وزير وشاهدن
غيرى كمسنه آكاه اولميه امرلرى تمام وماه عمرلرى ميتراى سر
ارحام قيله لر تا پرده فضاحت دريده ورشته ناموسى بريده
اولميه **بيت** كارهاى اينچنين ان به كه پنهانى بود اشكارا
كر كنى آخر پشيمانى بود چون مشاوره امرى تمام اولدى
وزير پادشاهى وداع ايدب اونه كلدى دخترنى زياده ملول
ومنفعله بولدى **كيفيت حالدن** سؤال ايدجك شويله معلوم ا
قلديكه قز مكرم حرم پادشاهه وارمش بانوى سراى جانبندن ا
انواع اهانت كورمش واقران وامثالى ما بيننده بويله خوار
اولمدن اكا خجلت وعار متطرّق اولمش وزير چون بو خبرى
اشتدى بحر غيرتى جوش ايدب شرط احتياطى فراموش ايتدى

و دخترك خاطرن مراعات ایچون ایتدی ای جگر گوشم مجبور اولمه
که اول شور بختك عن قریب چراغ عمری مرده و گل جمالی
پژمرده اولوب نام و نشانی صفحهٔ جهان فانیدن سترده اولسه
گرك دختر بو امری تحقیق و بو خبری تصدیق ایچون کیفیت حالدن
سؤال ایتدی خدا اعتقادلدن بحث و زاید جاه وزیر ایله سلطان میاننده
جاری اولان ماجرادن برشمه بیان ایدوب بو سری اخفاده عظیم
مبالغه قلدی دختر چون بو بشارتی اشتدی قیامت قامتله
پدری حضورندن قیام ایدوب کندی مقامنه خرام ایتدی اتفاق بو
اثناده خدام حرم پادشاهدن بری وضع سابقدن اعتذاره گلدی
چون مقدمات عذرنی تمهید ایتدی دختر وزیر ایتدی معلوم صغیر و کبیره
درکه بو مقوله جرایمدن اعتذار عذر دگلدر بلکه تعذیردر اما غم دگلدر
عن قریب انك ماده عمری تمام اولسه گرك واتدوکی فعلك جزا
و سزاسن بولسه گرك ع نزدیك شد که دور شود دشمن از نظر
خادم دختر حرم وزیردن چون بو خبری اشتدی بهجت و نشاط
اظهار ایدوب ایتدی بو نه فال فرح فزا و نه مژدهٔ ترح زدادر که
سامعه گردی جان و دل چون انی استماع ایتدی ع آیا بو خبر نه وقت
حیز وجوده گله که اول منبع شرك شر و ضررندن امین اوله وز

وبو واقعه نه زمانده وقوع بوله که اول بی رحمک پنجه بلکیه
سندن نجات بوله وز. دختر اینادی اکر خفاء رازه قدریک
وتحمل بار اسراره طاقتک وار ایسه سکا حقیقت حالی حکایت وقصه
قصتی مذکوری بی قصور روایت ایلیم خادم دخی بند سوکندله رسته
عهدی مؤکد قلوب دختر وزیردن مافی الضمیرن بو تزویرله حرد
قلب جکر کبی چکدی وعلی الفور بانوی سرایه وارب علی التمام تفصیل
حالی اعلام ایتدی خاتون حقیقت واقعه واقفه اولیجق همان او
اول ساعت جوانی خلوته دعوت ایدب بو سری اظهار ایدب بو تزویردن
انی خبردار ایلدی. وزن وجوان اهل طغیاندن جمع کیزله اتفاق
ایدب عصیان ایتدیلر. ناکاه پادشاه غافل شراب خوابله الفعل
ایکن سفینهٔ حیاتن غرقاب هلاکه ایتدیلر سرلی وزیره اظهار
المتکله سردن ایرلدی ومنصب کامرانیدن بلکه مسند زندکانیدن
قفس عنا ومحبس فوات وفنایه کرفتار اولدی بو مثلک فائده
سی بودرکه اکرچه که ملوکه وزرا ایله طریق مشاوره یه سلوک لابد و
انلرک رای عالم آراسندن فایده مند اولمق لازمدر اما اسرار
اغیار مطلع اولمق دخی واجبدر زیرا که هرکاه که پادشاه وجود
که فر یزدانی و تائید ربانی ایله ممتاز و همت بلند و عزیمت ا

ارجمندله سایرلردن سرافراز درلکندوتمنی ستر ایده میه سایرلرکه
پایه ورتبتده ناقص وعقل ودرایتده قاصرلردر محافظه یه نجه قا
درلردر **بیت** چون نتوانی که راز خویش را پنهان کنی بس
چرا رنجی کران راز دیگری افشا کند کارشناس چون بو
حکایت پرلطافتی بو فصاحت وبلاغتله روایت قلدی وبو در
بی همتای الماس عبارت غراایله دلدی **حضار مجلسدن** برسی
دخی زبان اعتراضی دراز ایدب ایتدی سنک کلامکدن لازم
کلور که خلق عالم بساط مشاورتی دورهلر واسب مرادلرن
میدان آرای ورتیلری اوزره سورهلر حال بوکه ترک مشاورت
مقتضای حکمتدن دور ومذهب شرع وعقلده منهی ومحظوردر **بیت**
بنای عقل خود را بر مشاورت بنه نه حق شرع گذاری نه داد
عقل دی کافهٔ انام عموما وسلاطین عظام خصوصا سوانح امور
ومصالح جمهورده ترک مشاوره ده نه وجهله معذورلردر که **نعم ما**
موس البر در بحکم وشاورهم فی الامر خدام عتبهٔ نبوته مشورتله
مأموردر **بیت** نشد پیغمبر بمشورت مأمور تو چرا چون طرق
زین بباشی دور کارشناس ایتدی صدر صفهٔ رسالته
سه نه شده نبوته مشورتله مأمور اولدوغنه باعث اولدکلرکه

الكرخنه

اگرچه رأی رزین عزیزلرك حسن تدبیری سنده و دریای خاطر
فیاضنه سایرلرك انهار افكاری مدد ایتمز زیرا كه ضمیر منیر صاحب
ایالت و ولایت رسالت علیه من التحیات اكملها كه مطلع
انوار ان هو الا وحی یوحی در مرآت جهان نما در كه صور
حقایق اشیا انده واضح و هویدادر بلكه باعث تبیین منافع
مشاوره و تعیین محاوره در تا عالمیان بو خصلت پسندیده ایله
متحلی اولوب ثمراتندن بهره مند اوله لر و نوع چراغ مدد روغن ایله
تزاید پذیر اولدوغی كبی عقول قاصره لردن غیرك دخی تدبیرله نور
ایدب خودرایلك و خودپسندلك ظلماتندن قورتیله لر اول سبب
كلام مدن بولنان كلام بیكه ترك مشاوره البته واجب اولا الكه
مقامات مزبوره مقتضاسی بودركه هر فكركه بوته مشاوره ده خلاص
بوله و هر امركه محك اراده ده تمام عیار كله خزانه دلده مكتوم و
ستر و اخفا ایله مختوم قلنه كه كتمان اسرار فواید بسیاری متضمن
جمله دن برئی بوكه تجربه ایله معلوم اولمشدركه هر مهمك كتماننده مفهوم
اهتمام اولنه حصوله وصولی قریب اولوب تیز اتمام اولنه كه
استعینوا علی حوائجكم بالكتمان بو معنی یه كلی شاهدندر برهان و
واضح البیاندر بر دخی بودرله اگر تدبیر موافق مقدر اولموب
ما فی الضمیر قوتدن فعله كلمزسه باری باعث شماتت اعدا او

و مورث خجلت احبا اولمیه **بیت** اکه وصل تو میسر نبود
چندان نیت که رفیقان ز سر طعن زبان بکشایند **فیروز ایدی**
ای وزیر ناصح سنک تدبیر امورده اصابتک و تغیر ثغورده حسن کفایتک
ضمیر منیره واضح در و بو اراده مجمع اولان وزرا و امرانک جمله سنک
آراسته ده سنک رایک تاج در اجحد ... وتصیحت یوزندن واداء
حقوق نعمت جهتندن خاطره سانح و لائح اولانی اظهار ایلمک واجب در
که اظهار جعده تقصیر قائمه مناسبده کارشناس خدمت ایدب ایدی
وزیران مرحتله ایتدی ای افتاب رایک مهر منیر عالم ای بدر قدر
شانک ماه فلکدن اعظم تو واجب که چون مخذومی مرام اورزه عازم
اوله اول بابده انک رایده وجه صواب نه ایسه تنبیه ایلمکی ذمتنه لازم
بله اگر انک عزمی خطایه مقرن بوله رفق و لطفله انک فسادن روشن
و مبرهن قله تا روی وجه تدبیرن ده بنا تیر استقامت لائح اولمیه
اصلاحنه تو صدن اعراض قلمیه **مر مشیر که اداء** حقوق ولی نعمتده
تقصیر ایدب حق مشاورده مرعی طوتمیه و شرایط امانت و لوازم
استقامتی کما هو حقها رعایت ایلمیه آنی صدیق صادق خیال
ایتمک کرک بلکه آنی دشمن منافق عدا ایدب انکله مشاوره طریقنه
کتمک کرک **هرگاه که پادشاه** کندو اسرارنی اسرارده مقر اوله
~~تا ذیب و عقی جانبندن~~ انک یرو زیر کافی و مشیر امینی معتمد بوله

هر خدمتکاره

رای

دیکو کار

ونیکوکارلره احسان ولطفی شهریارلک شریعتنده واجب اوله و
بدکردارلره تأدیب وعنفی جهاندارلک طریقتنده لازم اگلیه عادلن
بودرکه ملکی پایدار ودولتی برقرار اولوب عنایت ربانی اکا
معین وناصر ودست قضای آسمانی دامن دولتندن کوتاه وقاصر
اولا **نظم** تا توانی بدین دو داد گرای تا بود ملک ازین دو
پایه بپای عالم آسوده کن بنعمت وجود تا تو خوش باشی و خدا
خشنود **نثر** فیروز استفسار ایتدیکه ملوکک اسرارینی کیملردن اخفا
وکیملره اظهار ایتمک کرک **کارشناس** ایتدی اسرار ملوکک مراتبی
متفاوتدر بعض راز اولورکه پادشاه کندو دخی اکا محرم اولمز
یعنی محافظه ده اول مثابه ده مبالغه واجبدر که غیرلر دکل کویا کندو
دخی اکا محرم دکلدر بعض اکابر بو معنی ده بو رمزلر در **نظم** انچه نا
گفتنیست در دل خویش دار پنهان مثابه ای مدان که دل اگر
مدتی زمان طلبد نتواند که سازدش حاصل **نظم** کرکدر
بر اوله سرداره سردار ایکی اولسه ایدرلر سری اظهار حکیم
ایکی لب درر اول که بو قدر دزده اندن کیمکه یول **بعضی دخی**
داخی وارکه ایکی کیمسنه یه نسبت رتبت محرمیت میسردر بعضی
دخی اوج شخصه بلکه دخی زیاده وقوعه رخصت واردر اما اول
سرکه بو ملاحظه ده خاطر فاترده خلجان ایدر ایکی شخصدن غیره قابلیت

محرمیت مسند دکلدر بیت ایکیدن که تجاوز ایده بر سر
دو شوبن دللر درداوله آخر شر فیروز چون بو کلامی اشیدی
خلوتخانه‌یه متوجه اولوب وزیر کارشناسی دعوت ایتدی و عتابه آغاز
کلام ایدوب ایتدی اول نه برطله بوملر میاننده نه حادث اولدیکه بو
دکلو بغض و عداوته باعث اولدی کارشناس ایتدی قدیم الایامده
بزم طایفه‌مزدن بوملر حقنده بعض کلمات صادر اولور اول سببدن
ابواب عداوتی فتح و بساط خصومتی طرح ایدوب الی هذا الآن کینهٔ
دیرینه ساحهٔ سینه‌لرنده دایم و مادهٔ نزاع و جدال میانمزده قالمدی
ملک ایتدی نه کیفیتله واقع اولمشدر اول حکایت کارشناس
ایتدی روایت ایدرلر که حضرت سلیمان نبی علیه السلامدن صکره
انواع طیور مختلفة الطباع اولی اجنحه مثنی و ثلث و رباع اتفاق
و اجتماع ایدوب ایتدیلر که بزه بر امیر مقتدا و بر کبیر بیتوالازمدر
که سوانح اموردن اکا اقتدا و مصالح جمهورده اکا التجا ایده‌وز
بر خصم ظاهر اولسه اکا استظهار ایدوب دفعنه دوروشه‌وز و بنار
کارزارده انی پشت و پناه ایدوب آلتنه وزور پیشه‌وز پس هر نوع
امارت قرعه‌سن طیوردن بر جنسک نامنه اتدی و اوّل انک
بطلانه حجت و برهان اقامت ایتدی تا نوبت بومه یتدی

برطیلم

برطایفه نیک رای بوکه مقرر اولدیکه انی امیر ایدهلر و آب
وعمارت خراب آبادی وامارتی انکله تعمیر ایدهلر بو تدبیری رد و
قبولده چوق کفت وکو اولدی و بو امرده قیل وقال سرحد
اعتدالدن تجاوز ایدوب میانلرنده آتش جدل ونزاع اشتعال
وارتفاع بولدی آخر کار قضیه بونک اوزرینه قرار بولدیکه
که بو مجمعده داخل اولمیه و طرف حقدن جانب باطله مایل اولمیه‌لم
ایدوب هر نه حکم ایدرسه قابل اولهلر و قضاسنی کلک ضابطه
امضا ایدوب اول حاکم عادلک فرمانیله عامل اولهلر بو اثناده
اتفاق یراقدن بر زاغ پیدا اولدی ایتدیلر اشاره بوساد
بو مجلسده حاضر کلدیلر و نهال حالی جانب تعصبه مایل دکل بونکله بو
امری مشاوره معقولدر وبوبابده اکثیه بر کارباب خردمند
مقبولدر باوجود بودخی هم جنسمزدر تا اصناف ظیور تمام امر
مزبورده متفق الکلام اولمیه اجماع حاصل اولمزدی اجماع ماده
اندفاع ورشتهٔ خصومت انقطاع بولمز بونلر بو مفاوضهده
ایکن زاغ کلدی صورت حالی بومرصفحهٔ خیره کلک تقریرایله تحریر
ایدوب بو بابده اندن تدبیر صواب التماس ایتدیلر زاغ تأمل

مستوفی دن صکره ایتدی بو فکر زیاده فاسد و بو بازار زیاده
کاسددر . بوم شومک منصب امارته نه لیاقتی واردر واول
دیو لقای دیدار . وامرمن کردار رتبهٔ ایالته ندن سزاواردر

بیت ای مگس عرصهٔ سیمرغ نه جولانگه تست — عرض خود می بری و
زحمت ما میداری

باز تیز ناز بلند پرواز که سرطایرانک زخم
چنکالندن احتراز ایدب آشیان آنک اتمامنده پرتمان در قورمنینه می
کدی . **طاوس** زیبا هیئت و رعنا صورت که صحن بوستان انک
زیب جمال و زینت پر و بالندن غیرت باغ جنان در . نشیمن فنایه می
اوجدی **همای همایون فال که** سایهٔ پر و بالی فرق فرقدسای
سلاطین کامکاره تاج افتخار در اوج استمانه می عروج ایلدی عقاب
پرشکوه که عقبات کوه صدمات بال اقبال و جناح نجاح دن برصدادر
عنقا کبی آشیان عدمه می کتدی . فرضا که جمهور طیور نامدار
باسرها منقرض اولسه و ضعیف حال و شکسته بالری قالسه معقول
بودر که . بو طایفه پادشاهسزلغی قبول ایدب عار متابعت بوم و
شنار مطاوعت مرغ شومی ناصیهٔ حاللرینه مرقوم قلمیه لرکه . باوجود
که منظری کریه . و مخبری قبیح در طبعی سقیم و فکری عقیم غیر صحیح در بو بنک بزله

برله که درونی خشم و غضب له مشحون در صفت تکبر و تجری
جادن بیرون در بو جمله عیوبله جمال وز جهان افروز دیکه **جعلنا**
النهار معاشاً حکمی بو جبنجه سرمایه بازار معیشتدن محجوب قالمشلر
و نور آفتاب عالمتابدن که وجعلنا سراجاً وهاجاً **بوجانه سیله**
چراغ انجمن جهان و شمع شبستان سکان کون و مکاندر محروم و
مهجور اولمشلر • جمله دن بو دشوار در که حدت و خفت طبیعتله غالب و
و نهتنک طیش عقلی صالب در بو اندیشهٔ ناصوابدن وار کلک و
بنای امور کری اساس حکمت اوزره مبنی تملک • تهماتکری قانون عقله
تطبیق ایلک • مرضیه لی رای صایب ایله تحقیق ایلک تا دایما مرفه
الحال و فارغ البال اوله لر و طعن حساد و شماتت اعدادن رها
بوله لر **اولا واجب اولان بو در که** برامیر نعش ایدنلر که عقل و
کیاستی بی نظیر و فکر و فراستی اصابت پذیر اوله تا هر مهم که عرصه
وجوده کله و هر صورت که منصهٔ ظهورده جلوه قله ذهن نکته قبیله انکا چون
ایدب رای صایب ایله انده کفایت کوستره اول جز کوشش لیله تماه جانبدن
رسوم دیو لطف و حیله یله برغایهٔ مایله لی کند و قبیله سندن ز
رفع ایلدی **جمهور طیور استغنا** ایدیکه نجه اولمشلر اول حکایت
زاغ ایلدی • و آیت ایدرلرکه جزایر زیربادن بیلتر ولایتنده

بر سبیل اتفاق باران اولموب مادر سحاب مدرار پستان
رحمتندن کام تشنه لبان اطفال مهد خاکه ادرار ایلمدی وار
تو اکرمندن چشمه لر بخت دللر چشمی کبی بی نم اولدی والتهاب
مشتعل افتادن خوشهٔ فلفل وکلبن قرنفل وطرهٔ سنبل
زلف نگار کبی بر پیچ وخم اولدی عیونک کوزلری صوغلوب
انهارک لبلری یاریلوب دکزلرک دللری طوتولوب ابکم اولدی
بیت صو نه لقدن قوریدی شیشهٔ عالم که کوزدن عمری پرده
قلمدی نم سیل وآتش عطشدن یانوب یاقلوب ملکلر ینه
کلوب نالش ایدرلر ملکلر امر ایلدی که تجسس آب ایچون هر
جانبه شتاب ایده لر و بو بابده شرایط تفحصی یرینه کتوروب سیراب
کبی اطراف بیابانی طواف ایده لر بر موجب فرمان درد عطشه درمان
آرایی بیابان اولوبی یابانی دوران ایدوب ناکاه بر چشمه
راسته کلدیلر که لسان تازیده اکا عین القمر وزبان فارسیده
چشمهٔ ماه دیرلر جایی غایت زرق وآبی زیاده شکرف ایدی
ملک بیلان عامهٔ خادم وکافهٔ حشم ایله اول چشمه جانبنه دوان
اولدیلر وروان ۞ مکر اول چشمه حوالیسنده وحوشدن بی
نهایه خرکوش توطن ایدوب خواب غفلتدن بیهوش یاتورلردی

لاجرم جرکوش لی بیلکلرک جوش وخروشندن سراسیمه مدهوش
اولوب اکثرینک سری بیلکلرک پای تفتیشله شویله کوشمال
بولدیکه من بعد منزل حیاتده اقامته مجالی اولمدی وشویله پایمال
اولدیلرکه بردخی صحرای وجوده رجوع احتمالی قلمدی **بیت** آهنین
ران تجانب میدان که می شود   سرها بزیر سم سمند تو پایمال
القصه بیلکلرک برحمله سیله اکثری کشته وبعضی خسته وپاشکسته
وبقیه سی سراسیمه وسرکشته اولدی **ع** که زید اگر بدنسان
دوسه بار خواهی امد   یارنده سی بیلکلرک ایسه دم وضرب تیغندن
جان قورتارانلر افتان وخیزان ملکلری فتنه وارب نفیر فریاد
اتشی تابشی فلکه ایره تیشدرب اول خلقت زشت وظلمت
سرشته لوک تعنت وتعدی سندن تظلم ایدیب ایتدیلر **ظل الله**
فی الارضین اول پادشاه عدل آیین نه دیمک اولورکه مظلوم
پناه اولوب ظالملری تباه ایدیب افتاده لره دستگیر اوله وجلوس
تخت وسریر اول امیر بزرگواره لایق وسزاواردر که بی کسه
کس ودادخواهه فریادرس وبیچاره لره ظهیر اوله **بیت** ازان
آمدی برسر این سریر   که افتاده کانرا شوی دستگیر

سنده. اگر بزه شاه ایسک ادبری بو ظالملردن المق گرکمن
و بزه پشت و پناه ایسک انلرک ظلم و بیدادلرن اوستومزدن
ارسوق گرکسن که بر بجومله اکثر بلالر گلدیلر اگرچه برجمله دخی
ایدرلرسه بو بر قاچ خسته و شکسته و سرشکسته و بیم کشته بر
که انلرک صدمت باد وخطوم ازدرسمالرنده رها بولمشلردر
یا پامال اولوب اغشته خون و خاک اولدیلر المق مقرردر. بیت
یکی زرخ نمودی دل رفت و عقل و هوش ۔ این بار جان برنه
متاع دیگر نماند. نثر ملک ایتدی بو امری جزئی فرض ایتمک گرک
واندن سرسری خوض ایتمک گرک صواب بودر که بزم حشمتمزده اهل حل
وصاحب کیاست مدرک کم وار ایسه حضورمزده حاضر اولالر و
بو بابده مشاوره اولنوب بوخصوصده دیده اجماع و اجتماع علیه نجا
اوله لرکه بن مشورت ارباب حزم برابر قصد و بر تهمه عزم مقبللر
قتند. نامقبول عاقللر ~~قتند~~ رایده خلاف معقولدر. بیت
هرکرا دانشت بسیاری ۔ نکند بی مشاورت کاری. بولر
میانده مکو برخ کوش تیز هوش وار ایدیکه اکا هروزدر لردی جمله
انکه وفور عقل و کمال فهمنه معتقدلر و یمن رای و حسن تدبیرنه معتمد
لردی. چون بو مهمات اتمامنده ملکک بو قرار اصماسن کوردی اقدام

اقدام اوزره قیام اتدی و ایلرو تکلوب جواهر مدح و
ثنایه سلک داده انتظام و ترتیب عبارت فصیحیله فتح
کلام ایدب ایتدی **بیت** شاها غمم رعیت بچاره میخوری
اینست رسم قاعدهٔ دادگستری ازحال بیکسان نظر لطف
وا مدار کز تاج و تخت و دولت و اقبال بر خوری **الرّ**
ملک مصلحت گورر بن بنده سنی بیلورم رسالتیه گوندرسن و
بر امین نصب ایدب بکا همراه ایتیوب تا بنم فعلی و قولی گورسن ا
اشتسن امیدوارم که ملکک یمن همتیله بو غایله‌یی اوستمزدن
رفع ایدم و حسن رای و همتله بو ستمکارلرک ظلم و ظلمنی بر
حیله ایله دفع ایدم • ملک ایتدی بنم سنک صدق و امانتکده
و دین و دیانتکده و عقل و درایتکده و فرط الفاتکده و ثباتکده سکک و
شبهه بوقدر که سنک گفتار و کردارکی کرّاتله تجربه ا
اتمشم و صدق و امانتکی دفعاتله گورمشم **اشتمشم و رای صواب**
نمای و فکر مشکل کشاکله بخچه ایش اتمشم سکه کار بیورن
بس کارموده بارها بر محک امتحان نقد تو بی غش یافتم
همان یمین برکتله حرکت ایدب اول نسنه که مصلحت وقت و
مقتضای مقام در اتمامنده اهتمام اتمک گرک سن بلورسکه

پادشاهک رسولی انک ترجمانی بلکه کویا زبانی در اول
اجلدن دمشلردرکه هر پادشاهک عنوان نامه کرداری و
مضمون مکنون اسراری رسولنک گفتار و رفتارندن
معلوم اولمق میسردر زیراکه اکر اندن بو هنر و فضیلت
ظاهر اولسه و افعال پسندیده و اقوال ستوده صدور بولسه
پادشاهک حسن اختیاری و کمال مردشناسلکنه استدلال
قلورلر و شویله که اندن خطا و خبط و سهو و غلط حیثیتندن
بر نادره صادر اولسه پادشاهه سبب سوء ظن و باعث
دق و طعن اولوب بدسکالیر غیبت و مذمته مجال بولورلر
علماء حکمت انتساب بو بابده بی حد و بیحساب تأکیدات ایدب
بیورمشلردر که اول کمسه که برجانبه رسول کوندره لازمدر که
اول قومک عاقلی اقوالده و جمله نک فصیحی افعالده جمیعسینک
کاملی اوله ملوک سالفه اکثر رسالته حکماء فضیلت پرور
اختیار ایدرلردی بلکه بعض ملوک عقل و فضلنه زیاده
اعتماد ایتمکین طریق رسالته بالذات کندولر کیدرلردی بو بابده
اولا قدر ایدب و خلعت خلافتی اکندن خلع ایدب رسالته بنفسه
کیدن حکیم حاذقین اسکندر ذو القرنین ایدیکه ایتدی هنر رایی که شیران اشکارند

پیام خود بپای خود گزارند بعض افاضل فضایل مخایل ارسال
رسول حقنده بیورمشلردر که قایل نظم فرستاده
باید که دانا بود بگفتن دلیر و توانا بود ازو هرچه پرسند
گوید جواب بنوعی که باشد طریق صواب سخنهای
خویش آشکار کند بدان سان که مجلس تقاضا کند لباسی که از
یک حادثه درشت بهم زد جهانی و خلقی کشت یکی دیگر از گفته
دل بیند میان دو ضد طرح یاری فکندی بهروز ایتدی
ای ملک اگرچه که بنم نصاب معرفتم معرفت رسالتدن فی الجمله بعضنم
واردر اما اگر پادشاه جهان بنیاد اهتمام بیوروب درج حکمتلر
برنجه جواهر فاخره سلک اعلام وافهامده انتظام بیوره بنده‌لی
آویزهٔ گوش جان و قلادهٔ گردن اذعان و پیرایهٔ تاج ارواح
افتخار و سرمایهٔ بازار استظهار ایدینب جمیع احوال و اطوار
و افعال و کردارمده دستور العمل قلم و اول قانون قاعده‌ی
اقتدای ذمتمه فرض عین و دین واجب الادا ایلم ملک ایتدی
ای بهروز اتم آداب رسالت و اتم اسباب سفارت
اولدر که تیغ زبان شمشیر آبدار کبی تند و تیز و بران اولا

اما بو جمله یه لمعه رفق و ملاطفتدن خالی و لمبوب جوهر
لطف و ملایمت صفحات حالنده لایح و نمایان اولا امر کلام
که مطلع خرقی و عنفی ایهام قلمه واجب در که مقطعی رفق و لطف
اوزره اتمام اولنه و هر مقالک فاتحه سی تسکین نایره غیر
ایچون کلمات هیبت امیزله افتتاح قلنه لازمدر که خاتمه سی
افاده انس و الفت ایچون کلام دلاویز و محبت انگیزله اختتام
اولنه بیت لطایف سخن از سینه تخم کین برد
زبان
رفق زابروی خشم چین برد حاصل کلام لازمدر که کلام
رسول قاعده عنف و لطف و خشم و حلم و قهر و مهر و عتاب و
انقیاد اوزره مبنی اولا و بسط قبض و ابرام نقض و وعد و
وامید و اخذ و اعطا و اضحاک و ابکار و ترغیب و ترهیب
و ترمیم و تخریب مشعر و مبنی اولا تا جهان دار لک ناموسی
و شهر یار لک تسکوی مرعی قلنه هم اعدانک فی ما فی الضمیر
و حال و مآل تدبیر و تزویری استعلام اولنه اما سنک کبی
مشیر عاقل و حکیم کامل که عقل موشکافله مرمکلک دقایق و حقایق
یقینه واصل در باب رسالته وصیت اتمک نمان تحصیل حاصلدر

محاسن الزین

اذا كنتَ في حاجةٍ مُرسِلاً

ع فارسل حكيماً ولا توصه **نظم** بولور بو مصلحت خیر ایله انجام
اولور بخته سنک ایکله بو جام   رسالت خدمتینه سن برار
سن   که سوزده دقت اتسک قل براین   خوش
اکر سن محلن هر کلامک   بلورسین مقتضاسن هر مقامک
اکر سن بو ایشه اقدام ایدرسن   یقینم وار انی اتمام ایدرسن
بن بهروز شرایط خدمتی ادا ایدب بارکاه ملکی وداع ایتدی
وتا اول زمانه دک توقف ایتدیکه عروس شب لباس عباسی کیوب
پردهٔ ظلامی طاق سپهر مینا فامه اویله چکدی وبعد زمان خوا
ن سالار قدرت طبق سیمین ماهی زعفر نور قرله براید با
اوستنه غبار مشک ازفر وریزهٔ عود وعنبر اکدی **بیت**
چون نافه کشاد کیسوی شام   مه جلوه کنان برآمد از بام
اول هنکامده که مرکز تدویر ماه دایرهٔ نصف النهاره سامت
اولوب شعاع نیّر اضوء بساط بسط اغبر منتشر اولدی ودو
غبرا زاویهٔ فقرا اتک شمع جمع جمال جهان آرا سیله حسن وبها
نور وضیا بولدی ع خانهٔ درویش را شمعی خوش از مهتاب
نیست ٭ بهروز یانزا ودواقر صوا ایر سل کبی کتدی طرفة العین

الحمد فیلر جزیره سنه یوب اول بر کشتی که منزلنه قدوم
ایتدی • اما بو عزمده قدم جزم اوزره طورب خاطرنه بو معنی خطور
ایتدیکه بو ستمکارلردن بکا بیم جان و خطر ضرر واردر اکرچه انلرده
جانبمدن قصد معلوم دکلدر **اما شرط حزم متین** و مقتضای عقل
دوربین اولدرکه جبارلرله اختلاط اولنموب انلره ملاقاتدن
اجتناب اولنه • اوسببدن که بونلر غایت کبر و نخوت و نهایت
خیلا و عظمتلرندن فقرا و ضعفا جانبندن تبرا ایدرلر • اکر صد هزار
درمانده وزار انلرک زیر پای تغلبنده خاکسار اولا • بونلر مکدر اولمیوب
چهرهٔ جبروتلرنه غبار قونمزلر **بیت** تراز حال پریشان ما چه نقصان
اکر چراغ بمیرد صبا چه غم دارد صواب بودر که ممکن اولدیغنجه
انلرله ملاقاتدن ابا ایلیم • و خدمت رسالتی مسافهٔ بعیده‌دن
ادا ایدب انلرله یراقدن مرحبا ایدم • اکر ترتیب ویردوکم کلمات د
لپذیرم انلرک قلب صلبنده تأثیر ایدرسه فبها و الا باری او
بدلقالرک پنجهٔ قهرندن رها بولوب سلامت یقاسن طوتم کیدرم
پس بر موضع حقیری معینه و ملک بلانه مسافهٔ دور و درازدن
آوازه ایدب ایتدی ای شاه کردن کشان آکاه اول که بن

رسول

رسول نور الله یعنی پیغمبر حضرت ماه آسمان پیام ایلچی‌یه
زوال یوقدر و مرارت تکلامی و خشونت پیامی جهتندن منال
قسته و سؤال یوقدر وما علی الرسول الا البلاغ کلام رسول
هرچند که درشت و بی محابا اوله استماع قبولنه اصغا واجبدر
که بنعام ملوکده زیاده و نقصله تصرف نا مناسبدر بن بو رسالته
ماه جهان پیما مهر باز آرش شب و نایب شهریار روز عالم افروزدر
درگاه فلك اشتباهنده بیلانه قوی میکلك یتشه قدر مقیددر ای
و سیمرغ مکرک مکس دکلو اعتباری یوقدر هر کمسنه که امرنه مخالفت
ایده و حکمنه مطاوعت ایلمیه و نعاممنه کوش و هوشله اشتمیوب
فرمان واجب الاذعانه موجبنجه ایش ایلمیه کندو الیله ایاغنه
تیشه اورمش اولور و بندبلایه بویون ویرب تیر قضایه کوکسن
کرب تیغ عنایه قرشو طورمش اولور ملک بیلان بو کلامی ایشیدن
ترسان و هراسان و برتیشه کبی لرزان اولوب استفسار
ایدیکه مضمون رسالت و موجب فرمان ندر بهروز ایتدی
ماه جهان افروز بیوردیکه هر کمسنه که کندونك قوت و قدرتنه
و سطوت و صولتنه اعتماد قلوب و خشم تورنه و کبر و نخوت

بجبرنه مغرور اولا وزیردستان عایا وضعفا برایت و دیت

تظلم و ستمنده مغلوب ومقهور اوله عاقبت ورطهٔ بلا

مغاک عنایه دوشه وخوز افات وخلل زنبور عسل کبی اوشه

بیت تخم بکتر منشان سینه را / جای منه در دل خود کینه را

چند نهی بر فرس جوز زین / نیزه مران کین ننماید چنین

تا نکهت این اسب ز سر بکذرد / ناوک حرحت ز سپر بکذرد

سن بوزور غروره کنده کی افضل بهایم ظن ایدب قوت وشوکتنگی که صدد زواله ومعرض انتقاله دور دایم وقایم خیال ایدرسن

غلیان دیک طغیانک وثوران غبار عصیانک تمدی بر مرتبه واردکه

بنم حشمتمه سارمه قصد ایدر اولدک ولشکر ابر سن دیدار ک اول

بر یلز جلوه کاهنه الی کیدر اولدک **وصورت زشت ظلمت تیره کنکله اولد آلی مکدر** وخاشاک جسم ناباکگله اول مشرلی ملوث

وناپاک ایلدوکگز امابن یلز منکه اکر عقاب تیز پر اول حشمته

بالا سندن کجه صاعقهٔ غیرت پر و بالن یاقمق مقرردر واکر

عین الثور مرغزار سپهرده دیدهٔ تعرض اکا بقسه سماک رامح سنان

سطوتیله کوزن جقرمق محققدر **بیت** دیو کانجا رسید تیز نهد

مرغ کانجا

مرغ کاینجا بپرید بر نهد   پر زود خبر مارقه بیرون از
از هوا وز زمین او کردون   بن کمال شفقتمدن سزکا تنبیه جب وا
کوردم و حامل اعباء رسالتی حضورکه کوندردم شیلیه بوردم
اکر مقام اطاعتده قایم اولوب اول اتدوکک جرایمه نادم اولو
بن وشمار یارکن واقع اولان قبایح افعال و تغابیب احواله
اعتراف ایدب مطلق خلافدن طریق توبه وانصافه کله سن جناب
عزت مآبدن خلعت عفو و کرامت صفح ایله اختصاص بوله سن
و اکر خیشوم میشومک استشمام فوایح نصایحدن محروم اولوب
کلام جوامع انتظامی عندی حصول الوصول اوقرز کوش قبول ایتمه
سن آکاه اول که فی الحال تیر شهاب و کمان هلاک و سرنا له نجوم
ورجوم وسماک رامح و مواکب کواکبله بر لشکر عظیم جمع ایدب بر
شبیخون ایدرنکه اول رشت و ناموسی جوی خون ایله جیحون ایدرن
اکر بو قضیه ده تردد ک وارسه بر آن توقف ایلیوب کلسنله
بن چشمه ده جازم و خیر و شردن منسک جانبکدن بر خبر منتظرم
تا عین یقین ایله جمال جهان آرامی کوره سن و کندوکی نه جیزده
علاج ایدوکن بلوب رخت واقامتی اول چشمه حوالیسنده ت
کوتره سن ملک بیلان بو خبری زیاده استغراب ایدب

بتمامله چشمه جانبنه روان اولدی همانا که کلدی صفحهٔ چشمه یه
یعقوب صورت ماهی آیینهٔ ابدد کمالی مشاهده قلدی بهروز
ایتدی ای ملک کل بو چشمه دن ابتهال و انابت و عبادته
مشغول اول باشد که شاه مقام ترحمه کله و توبه و انابتکی سمع
قبولله اصغا قله همانا بیل خرطوم طویلن اوراندی و آسیب نفسنی
اکا تیتوب آب سراب کبی اضطراب ایدجک خیال ایتدکه ماهی
اغضاب ایتدی رسولنا به آواز بلند له خطاب ایدب ایتدی
ای رسول بکوز که ماه جهانتابی بو حرکتم اغضاب ایتدی که هجوم
خرطوممدن جنبش ایدب اضطراب ایتدی بهروز ایتدی بلی توبه
و انابتده مسارعت ایتمک کرک که نایرهٔ غضبی ساکن اوله و حر
کت و اضطرابی کیدب قرار کاهنده متمکن اوله فیل فرمانه
اطاعت ایدب ایتدوکی کناهه استغفار و انابت ایتدی و عهد
ایدب شرط ایلدیکه من بعد اول معامه خرام ایلمیه و لشکر اول
سرچشمه حوالیسنده سور مینجه آرام ایلمیه بهروز فی الحال
بو خبر مسرت اثری ملکلرینه ایصال ایدب خرکوشلری امین
الحال و فارغ البال قلدی و بو لطف حیله و حسن تدبیرله
اول بلای سیاهی انلردن رفع و دفع ایلدی بو مثلی اول

اجلدن کوزکه سزک میانکزده بر بر روشن ضمیر و مشیر صاحب
تدبیردن لابددرکه اهتمام مرحله‌ده انک حسن اهتمامنه مراجعت
اولنه و دفع اعدا و قهر خصماده انک رای مشکل کشاسیله اکتفا
قلنه اکر بو بابده سزک بر اختیارکز و مصلحته ذی رأی امین
معتمدکز اولیدی هیچ روا کورمیدیکه طغرای شاهی بوم
شوم نامنه مرقوم اولیدی و سزی انک شامتندن و سلطنت
مرجانه و حکومت سفیهانه‌سی عار لیا قیدندن اکاه قیلیدی باوجود
بو قدر خصال نامحموده‌ایله موصوفدر مکر و مکیدتله مانوس و مألوف
غدر و خدیعتله مشهور و معروفدر پادشاهلره حیله و غدر و خدعه
ملکی عیب متصور دکلدر نظم

هرکه بیکانه شد ز مهر و وفا
در دلش بوی آشنایی نیست
سینه را که تیره کشت ز غدر
اندرو هیچ روشنایی نیست
بیوفایی مکن که مردم را
هیچ عیبی چو بیوفایی نیست

سلاطین جهان سایهٔ رحمان درلر انلرک آفتاب عدالتی افق ظهوردن طلوع ایتمیجک عرصهٔ عالم منور اولمز
و مهاد امن و امان ده آسایش عالمیان و آرامش آدمیان انلرک
ظلال نصفت و احسانلرندن غیریده میسر اولمز نتکیم و بالعدل قامت السموات
خیمهٔ آسمان ستون عدل سلطاندن غیر ایله قرار قلمز بیت عدل

عدل ار نه مهندسی نمودی   این گنبد ایکون نمودی نگون

چون انتظام حال سکان خطهٔ زمین سلاطینک عدل آیینک وجود
بر جودینه منوطدر • و اطناب اتمام اوتاد داد و احسان ولات
جهان و ملوک زمانه منعقد و مربوطدر واحکام الحکام میان دل و جان
آدمیانده نافذ و جاریدر و فرمان سلطان قضای نازل کبی مجاری
نفوس عالمیانده سایر و ساریدر • لاجرم پادشاه روزگار اولن
واجبدر که وفادار و عدالت شعار اولوب مظلوملر فریادرس ظالملر
جفاکار اوله آینهٔ سینه سن زنگار کینه دن مصفی و لوح خاطرن
لوحهٔ مهر و لطفیله مجلی قله تا شول جایا که بر حاکم مکار و غدار و بر ظالم
قهار خونخوارک کمند قهرینه گرفتار اوله بی شک اکا اول بلا آیتنه که
اول کربهٔ روزگاردن اوکنگ باشنه یتشدی طیور پاسر تا صور دلر
نه وجمله اولمشلر اول حکایت زاغ ایتدی برکوه دامننده
بر درخت اوزرنده آشیانه طوتمشیدم جوارمده بر کبک خوش رفتار واردی
قرب جوارله میانمزده بنای مهر و محبت استواردی بکا متصل
انک دیداریله صفا و سرور حاصل اولوردی بی صدای گفتار و تماشای
رفتاریله حضور موفور و حبور نامحصور واصل اولوردی ناگاه کبک
غیبت ایدوب ناپدید اولدی و مدت غیبتی ممتد اولوب نیه عودت
احتمالی بعید اولدی الحاصل تمادی زمان غیبتدن گمان ایدرمکه

اول بیچاره

اول بیچاره مرغزار بقادن کوهسار فنایه کیتدی مدت متمادیه
حکر کوردمکه برتهو کلوب انک مسکننه قرار ایتدی چون معاودت
کیک نابدیددن قطع امید ایتمشیدم اغماض ایتدم و تهو بیله بیهوده
مجادله‌یه روا کورمدم ایتدم **بیت** چنین است رسم سرای سپنج
یکی چون رود دیکر آید بجای   بو حال اوزره نیچه زمان کچدی و فلک
دولابی نیچه کره دوره‌سن تمام ایتدی • برکون کوردمکه کیک ذری
جقه تکدی • چون خانه‌سنده بیکانه کوردی خصومته آغاز ایدوب
تهوبیه ایتدی یاهو سن بنم آشیانمه نیلرسن **کندو ویرانک باشکه می**
یقدی بکا نیچون ظلم ایلرسن تیز خانه‌می بکا روانه ایله اکر ورلرسک
مانع دکلوز • سنده بو خوالیده اشیانه ایله تهو جواب ویردی که
حالا خانه بنم تصرفمده در ذی الیدنم اکر حقک وار ایسه بینه اقامت
ایدوب اثبات ایله **کیک ایتدی سنک یدک ید غصب** و تغلب در
بنم یدم سندن سابقدر پس بو خانه سندن اییه بکا لایقدر القصه
قضیه کری نزاع کلی‌یه مؤدی اولدی و متصل میانلرنده آتش منازعه
مشتعل اولوب مدت مجادله متمادی اولدی • هرچند که بن طریق
مصالحیه ارشاد ایتدم مفید اولمیوب آخر کار بونکا وارنه قرار ایدیلرکه
بر حاکم عادله مرافعه قله‌لر تا ایکی جانبک دخی کلامنی کوش تا ایله

استماع قلنه وبی میل و محابا مقتضای شرع شریفه اوزره قضا
بیورب منازعه لری انقطاع بوله کلکه ایدی بو نواحیده
بر کریه زاهد روزه دار و عابد کم آزار وار ایدی که هر روز تا شام صیام
و هر شب تا سحر قایم در اول زماندن که نوبت جمشید زرین سریر خو
رشید والسماء بنیناها ایوانی پیشگاهنده جالنه تا اول
زمانه دک که بساط مشکین شعار سلطان شام والارض فرشنا
ها دیوان میدانه صالنه نفس نفیسنه بوته ریاضتده آتش جوع
عطشله تاب ویرب اول ساعته دک که مواکب کواکب و سپاه
نجوم ثواقب مضمار سپهر و میدان آسمانده جولان و دوران قلمه
اول وقته دک که چهره صبح عالم آرای مطلع افقدن فروزان
اولوب آثار طلیعه آفتاب عالمتاب ساکنان خطه زمینه نمایان
اولان شمع وار قدم عبادت اوزره قرار قلوب و سوز عشق
و شعله شوقله یانوب یاقلوب سبزه زار رخسارنه باران اشک آب
ویرب نظم اولور محفوظ جان آشنایشندن الن یومش جهان
الا آتیشندن اورب ایکی جهانه پشت و پایی گیدرمش جا
طرندن ماسوایی اول صایم الدهر که مدد عیش و ماده افطاری
آب و کیاهه مقصور ایدی و سنگ دم و منتک همت دم ساحه باب

دیانتده مانندی دوران علم شریعت و فن طریقتده انک کاملی و علوم
عقلیه و فنون نقلیه باسرها بالفعل علی در علم سنت و حدیثده ابو هریره
نک تلمیذی و باب کرامتده مصر ولایتک عزیزی در محکمه‌ده مرده
اندن اعدل بر قاضی دخی متیسر دکلدر و بلاد ماوراء النهرده
اندن اولی بر والی دخی متصور دکل صواب بودرکه بو بابده اکثر مراجعت
ایدوب و قضیه‌سن فیصل بولسون درسوز انک جناب شریعت مآبنه
کیدوب پس انک قضاسنه ایکیسی دخی رضا ویروب بعد التراضی خانه
قاضی جانبنه روان اولدیلر بنده اثرلرینه کتدم تا کوره‌یم روزکار
داریکه نوادر روزکاردن اولسه کرک کورم وبین الخصمین محاکمه‌ده
عدل و انصافنی معاینه و مشاهده قلم همانا که صایم الدهرک حجره‌سی
ایچره راست کلدی ایاغ اوزره کلوب محرابه متوجه اولدی و رفع یدیله
و تکبیر بند ایدوب وظایف نماز و نیازه قیام ایتدی و دور و دراز صلوته
شروع ایدوب تعدیل ارکان و خضوع و خشوعده تمام اهتمام ایتدی
نظم
کلیددر در فردوس آن نماز   که در چشم مردم کذاری دراز
چو در خفیه بر باشی و خاکسار   چه سود آب ناموس بر روی کار
کبک و تیهو چون الی بو حال اوزره کوردیلر تعجب ایدوب بر زمان توقف
کوستردیلر و روزکار لسان حالله بر بار که بو مصراع ع غره مشو که
کربه عابد نماز کرد   تکرار ایلدی استماعندن امتناع قلدی

لر چون نمازدن فارغ اولدیلر ومنداننه ثنا ومتواضعانه
دعا ایدوب التماس ایتدیلرکه میانلرنده حاکم اولوب قضیه
لرن کوره وخصومتلرن کمال عدل اوزره فصل ایده بابا نزیشتده
نچه زماندن اول جانبدن کاه اقدام وکاه احجام وبونلر طرفندن الحاح
وابرامده اهتمام تمام اولدقدن صکره بوردیکه کیفیت واقعه‌یی علی ما
هو الواقع تقریر وصورت قضیه‌لی علی التفصیل تصویر ایده‌لر
کیم حقیقت دعوی وصورت مدعالرن عرصهٔ عرضه ییتشدره‌جک
کریه ایدی ای جوان برلکز مانی بتمش وقوای باطنی مختل اولوب
حواس ظاهری کیتمشدر وشعله‌وار سپهر غدار شرر آثار ضعف حرفی بیم
خرمنه نثار ایتمشدر ودست برد خزان روزکار جفاکاردن نهال حیات
بوستان حیاتم ذبول بولمشدر وشب شبابکه سراسر قوت وبا
ایدی صبح شیبه که متجمع جمیع عیبدر متبدل اولمشدر قطعه

آه کیم ایام جوانی کچوب | موسم آمال وامانی کچوب
کمر اولدی ندامت فزون | ضعف خرفدن بدن اولدی زبون

داعیهٔ حمیت نه در
ایمدی دخی قریب کلکز وصوت بنده‌له تکلم ایدب دعوالکزی بکلمات فصیح
ایله تقریر ایدب ماده نزاعکزی عبارات واضحه ایله تحریر وتعبیر قلکز تا
بنده دخی مدعالکزی کوش هوشله استماع ایدب جوابنی احاطهٔ قلمه
وحقیقت حاله اطلاع ایدب مقتضای عدل اوزره قضیه‌کزی فیصله قادر

اولمز اما چون بو بابده بنم جناب دیانت مآبمه التجا اندوکز
لازمدر که فصل خصومتدن سابق سزی دوستان نصیحتله
نوازش ایده‌یم و بر موعظتله که مصلحت دین و دنیاکزی متضمن
اوله تذکیر و تنبیهی دریغ ایتمیم اگر بنم کلام نصیحت انجاممی کوش ارغانله
اصغا ایدوب حسن قبوله تلقی ایدرسز انک ثمراتی دنیا و عقبیده
سزه واصل اولوب عاجلاً و آجلاً فوائدینی کوره‌سز اگر سمع قبوله
استماع ایتیوب موجب مضمونیله عملدن امتناع ایدرسز بن باری
مذهب دین و مروتده معذور اولوب تهمت قصور و تقصیردن دور
اولورم بیت من انچه شرط نصیحت بود بجای آرم اگر قبول
کنی ورنه هم تو میدانی صواب بودر که هر برکز طلب حقده طریق ا
انصافدن انحراف ایتیوب مال مناله که معرض فنا و صدد زوالده در
مفتون اولمیه‌سز و طریق باطلدن حاصل اولان حطام دنیای
فانیله نفسکزی ثواب باقی و نعیم مقیمدن محروم و مغبون قلمیه‌سز کلک ا
ایدی ای حاکم عادل اگر خلقک همتی طلب حقده بمثابه استحقاقه
مایل اولیدی و صغار و کبار صنعت دیانت و صیانتی کندویه شعار
ودثار قیلیدی تنفیذ و احکام و تصدیع حکامه احتیاج اولمزدی
و رسم مرافعه و مدافعه تکلیف و تحلیف صحیح عالمدن محو اولوب اثبات
حقوق و اقامت شهوده کمسنه محتاج اولمزدی چون خصمادن هر برکز
بعد بصیرتی دمد غرضه مبتلا اولدی صورت حقی عین انصافله معاینه

ایده‌میوب لاجرم بر کمسنه‌نک نظر اعتبارنه که دیدۀ خاطری کحل اطوار
صدقیله پرنور و غبار غرض برامن آیینۀ دل بی غلندن دور
اوله افتقارلری ضروریدر تا جمال صورت صوابدن نقاب حجابی
کوتریب شاهد مشاهدۀ صورت حقی منصۀ دیدۀ دللرنده جلوه‌گر قیله
قضات بابنده بو معنی‌یی بعض ثقات حکایت ربیمنده ابیات فارسیه
ابیات المتسدر کریه روزه‌دار استفسار ایتدیکه نجه اولمشدر اول

حکایت کیکدی اول غرر دری زبان دریدن لسان ترکیه
ترجمه سلکنده نظم ایدب ایتدی

نظم

قاضی اولمش طور بر اعمی عزیز
کورب انی دیدی بر اهل تمیز

بو نه وقت گریه و فریاددر
وقت شادی و مبارکباددر

دیدی نیچون اغلامسون کیم ایشی
جهلیله اجرای حکم اوله ایشی

خصملر خود وقعه‌یه عالمدرر
انده کم مظلوم کم ظالمدرر

جاهلیکن قاضی حکمی هر زمان
اولور عالملر میاننده روان

دیدی گرچه خصملر دانادرر
کوزلری علتیله نابینادرر

جاهلیکن بن جو بو قیدر علتک
شمع جمعی بن قضات ملتک

چون غرض اوله منور اولور
ظلمت علتیله دل بی نور اولور

اول ایکی عالم غرضله کوردر
عین علمی نور حقدن دوردر

چون دلکدن درد و علت دور اوله

رویت حقده کوزک بر نور اوله سن که رشوت آلمازک هنیده بن
چون طمع اتدک اسیر و بنده بن قاضی رشوتدن ایدیجک احتراز
حقه باطلدن ویرسز امتیاز **بحمد الله که** **زنکار غرض**
آیینهٔ دلنی علکی تیرهٔ قلمشلر وشعاع شعلهٔ رشوتله دیدهٔ دینک
خیره اولمشلر علم شریعتده نعمان زمان وعدل واستقامتده شریح
دورانلر وزهد ودیانتده عصامی مشرب وصلاح وعبادتده قطبانی
مذهبیت بو برهان ایله مبرهن ومحقق وبو بینه ایله متین ومصدق درکه امضای
قضا واظهار حقده سعی بلیغک دریغ بیورمیوب حکم واجب الاتباع شرعدن
امتناع ایدنی عقابین عقابه کرفتار قلمق محقق در **مصراع** هر که کردن
کشد از حکم تو سر بر دارش **مثلا** کره ایتیدی بلی راست سویلرین اما بزه
وجی واجبدر که نهال غرضی زمین دلکزدن قلع ایده سز ومحقق بیله سز که
صاحب حق حقیقتده غالب مطلقدر اگرچه که ظاهرا مدعاسی بولنوب تو
مرادی حاصل اولمزسه وطالب باطل بحسب المعنی مغلوب اولمق محققدر
هرچند که صورتا کردن تزویری زیور قبولدن عاطل اولمزسه ان
الباطل کان زهوقا **نظم** گر امروز بر من دوانی سمند **فردا**
چه سان بکسلانمی کمند بصورت تغلب کنی بگذری بمعنی که

بمعنی بکه کن که بس اثری بنم بند نصیحتم بودر که کردار نیکی ذخیرهٔ
آخرت قلب دنیای غدار وعمر ناپایدار که ابر تابستانی
ونزهت گلستانی کبی سریع الزوالدر بقا احتمالن ویرمیه سز
وخاص وعام اهل عالمی وقریب وبعیدنی آدمی نفس عزیزکزی کبی طوب
کنه وکوره حقکزده جایز کورمدوگکزی آنلرک باینده روا گورمیه سز بیت
هر کسی مپسند آنچه از خویش آید ناپسند نثر گربهٔ روزه دار بو نمط
اوزره زبان وعظ ونصیحتی برکار ایدوب غایت قیتدن بر زمان
کولدی بر زمان آغلدی وعقد نفاثات فنون وفسانه ایله کوکلرن
آولدی ودللرن بغلدی تا اول ایکی ساده دلی آنک مجالستنه خواهش
ایدوب مصاحبتنه مایل اولدیلر وامین ومطمئن لی توقف وبی تکلف
قتنه کلدیلر گربهٔ روزه دار چون اول ایکی شکاری دام حیله یه گرفتار
ایدوب ایکی ایکار کبی کنارنه چکدی همان بی اختیار بر حمله ایله ایکی
سن دخی طوبت صوم صد ساله سن انلرک شربت خون اقتدار ونعمت گوشت
خوشگوار ایله افطار ایتدی مقدمات روزه ونماز وصلاح وپرهیز واحتراز
نفس خبیث وطبع خسیسی مقتضاسی اوزره بو نتیجه یی منتج اولدی نظم

ای بچه آدمی وار اهل نماز — صورتا صوفی طیلسانی دراز
ظاهرا طاعته موافق در — لیک باطنده کی منافق در

فرقی اوستنده تاجی قبه قدر   بتمز ایمان دلنده حبه قدر
طیلسانِ لسان کذب ودروغ   یوقدر رونقنده ذره دکلو فروغ
النده عاصلق عصا اولمش   بوینی اوزره ردا ریا اولمش
خلق الحمده صلاحی آدا ایلر   فرصت ال ویرسه چوق قبایح ایلر

بومثللو کوردم تا بمه شنکه غدار بد سیرته اعتماد و انک رفق تقریرنه
صدق ضمیرنه اعتقاد جایز دکلدر بو مشوم غدر پیشه و مکر اندیشه نکده
خالی بو منوال اوزره در همان انک معایب و مثالبندن بیکیدن
بریکه سلک تقریر ورشته تعبیره کترلدی منتظم اولدی عمانه نسبت قطره در
کوهه نسبت ذره در **بیت** کرصد هزار قرن کنم وصف بی سکی
از صد هزار کفته نیاید مکر یکی   مبادا که بنده بواری خطری انک
ذمت دنی همتنه حواله ایدوب بیربر سلطنتده انی امیر ایده بنده که هر
که افسر شاهی انک تارک نامبارکنه میسر اولا انی شهر سپهر ستیز
کار شنک ادبارله انی شنکسار ایتمه کرک و هر زمانکه تخت سلیمانی
انک قدم شومیله ممسر اولا **فلک اثر غایت تا ثیردن** انک
فرقنه آتش بوار نار راتمه کرک چون انک طینتی ناپاک و جوهری نا
قابل در بونره انی تربیتدن زحمت بیهوده دن غیری نه فایده حاصل در
کوهر پاک کرکدر که اوله قابل فیض   یوخسه هر سنک وخزف لعل ومرجان اولمز

اوله‌مز طیور زاغدن کلمات زبوری استماع ایدجک
بالکلیه اول فکردن نفور ایدیب اتفاقله حکم سابقی نسخ وعقد
بیعتی فسخ ایلدیلر اول خاکسار رتبه روزکار رهمان وبی اعتبار
وراء دیوار ادبارده متحیر قالدی واقرانی میاننده بویله خوار
اولدوغنه نار غاره یاندی یاقلدی وزاغه زبان ملامتی
دراز ایتدی وایتدی ای سیاه روی بی شرم وای جفا خوی
بی آزرم حجاب حیایی یوزکدن کوتروب نکا بو حقارتی روا کوردک
ونی قدح ومذمته سعی ایتمکی دریغ ایمتوب سکه شآمت وخباثت
ودناءت وخساستی نیم تامه اوردک میانمزده بر وحشت عنادن
قوباردک که صد هزار قرنده انک دفعی میسر اولمیه کرک وبو فتنه
آتشی بالکلیه درک آب دریای مغفرت ایله تسکین بولمیه کرک
ع رود دل نرود صورت صفای تو ازل ایا نیم جانمدن نه
سابقه اقتضا ایتدکه بو قدر مهر ومحبت روا کوردک وبانه لاحقه
مقتضاسی درکه بو دکلو لطف ومکرمتی بزا یوردک شویله بلکه بر در
درختی قطع ایتسه لر انک بیخندن بر شاخ جقوب قرار قرار اصلی
بیتمه اولور ولیکن دوحه محبت اره جفا ایله کسلسه مطلقا انک
اصلندن نهال وفا بتمه اولمز وجراحت صمصام مرهم دوا

داروایله التحام بولسه اولور اما جراحت کلام هیچ مرهم ا
التیام بولمز **شعر** جراحات السنان لها التیام ولا یلتام
ما جرح اللسان جراحتی که بتیغ زبان رسد بدلی بهیچ مرهم راحت
نکو نخواهد شد میانهٔ تو و آن کز زبان فردی رخش بتیغ صحبت د
سنک و سبو نخواهد شد **پیکان تیر حسن تدبیر ایله سپر سینه دن** حقیقتا
ممکن در اما خدنک کلاکه کمان زباندن کشاد بوله اخراج
اولنمق ممتنع در **ع** تیری که او زد بر دلم پیکان نمی آید برون **م**
درخت مضرت نه قدر شاخ اولورسه بر حیله ایله قلع اولنمق ا
متصور دکل اما نهال کینه که زمین سینه ده راسخ اوله بر چاره
ایله قمع اولنمق متصور دکل **مثلا آتش اکرچه که** سوزنده در
شرر ضرری رشحهٔ آب ایله قابل زوال در لیکن شعلهٔ حقدی جمیع میاه
بحار و سیول انهار له اطفا محال در و زهر هلاهل اکرچه سم
قاتل در مضرتی تریاک ایله بدندن زواله قابل در ولی زهر کینه بر کره
یاکله سینه دن مندفع اولمق ممتنع در **من بعد بیت** بو نوعیله
سنک چمک میاننده بر درخت عداوت تیمشدر که بیخی قعر
ثرایه و شاخی نجهٔ ثریایه تیمشدر **نظم** نهال کینه که در سینها
نشانده شده مقررست و معین که بر چه خواهد داد در جیب

درخت حقد بدان کونه میوه دارد که طعم آن بمذاق
دل کسی مرساد بوم شوم زاغی تعزیر و تعییرده فصل مرقومی
کلک تعبیره صحیفهٔ تقریره تحریر اتدی و آزرده حال و شکسته
بال ملول و مخذول دوندی کتدی و زاغ اتدوکی وضعه ندامت
کلند و نفسنی ملامت ایدب ایتدی عجیب جاهلانه وضع و عامی
میانه حرکت اتدم و کندو قومم و بیلمم اچون اعدای ستیزه رو
و خصمای جنگ جوی پیدا قلدم بنم طوره نصیحت نه مصلحته برار
دی و بو طایفه ده مهترلک وار ایدیکه اگ مهتری بو جرأته بندن بهتر
و بو سخن گذارلغه بندن سزاوار ایدی مقطوع و مجذوم درکه معایب
بوم شوم نفیر و قطیر آثاری مکشوف و معلوم در بو امرک آغاز و ا
انجامنی بندن لطیف بلمشلردر و بو مهمک مدخل و مخرجنی
بندن دقیق تصور قلمشلردر لیکن مقتضای عقل کامل اوزره اما احطاء
حال و مالده جانب تأنی و تأمله مایل اولوب من صمت نجا
مضمونیله عامل اولمشلردر الت زبان تیغ بران شکلنده اولده
اولدوغنه حکمتا ولدرکه انوکله یاریده عمل اولنمیه که تیغ یارلق
هنگامه یارلر لا تودر و تیغ زبانی نیام کامدن بلا ضروره
اخراج اتمک سر یارلق و گردن یارلقدر بیت دل اوجندن اقدی

شمع

افندی شمع یاشی دل وجندن نیفشه ویردی باشی

نظم چون زبان شیوهٔ سخن درزد چه عجب جان زبیم اگر
لرزد تیغ را چون بقصد جان کردن راستست برصورت
زبان کردن نکته کردان دلاور زبان تیغ میدان گا
زارده استعمال اتمک کرک مردان زبان آوردخی تیغ
زبانی هنگام کارده اعمال اتمک کرک ع هرسخن وقتی و
هرکفته زمانی دارد مشکل بودر که بو کلمات مواجهه ده
واقع اولدی ولیس الخبر کالمعاینه لاجرم سینه سنده حقد
کینه زیاده جای کیراولور که تیز تیزروبرو اولمق زیاده تاثیر
ظهور ایتمشدر که عاقل هرچند که زور و قوتنه اعتماد قله لایق
بودر که افتتاح باب خصومته واقدام نار عداوته بادی اولمیه
وعادت وشوکتنه اتکا ایدب سنه مخالفت تحرکی روا کورمیه
که هرکسه که قضا انواع نوش دارو و اصناف تریاقاته قادر
اوله معقول دکلدر که اول امید ایله اندن تجرع سم قاتل و زهر
هلاهل اقدامه جراءت صادر اوله بیت هرچند که تریاق بدست
که ترا زنهار که زهر هلاهل نخوری محققدر یونکا توزنه
متفقدر که عاقلک فعلنک اثری قولی وزنه راجح وکردارینک

میزانی گفتاری اوزره واضح اولمق گرک تا عواقب اموری
قرین رشد وصلاح وخواتیم احوالی مقترن فوز ونجاح اولا
اول کمسنه نک که قولی فعلنه غالب اولوب کمال متنن کردن
بیغیرتان حسن ادا ولطیف تعبیر له تحسین وچهرهٔ عبارتن حلیهٔ فصاحت
وزیور بلاغتله تزیین معروف قله ارزمانده قولنی عملی
حسرت وندامته مفضی وگفتارنی کرداری حیرت وملامتی مقتضی
اوله بن اول راجح قول وقاصر فعلم که بو امرک فاتحه سندن
خاتمه سنه نظر اتمادم وبو طریقه تأنی وتأمل رفیقه کیتمادم اکرچه
فرق شانم افسر افکله مزین اولوب خزانهٔ لی ترانهٔ خردن
بهره مند اولیدم اولا بو خصوصی عقلا ایله مشاوره ایلردم بعده
تکلمه اغاز ایدب بر فصل کلام پاکیزه وبی عیب که شایبهٔ شک و
ریبدن منزه اوله بوتهٔ قلبده قال ایدب سویلردم بیت
سخن را سخت تا سنجیده گفتم در ناسفته نی این بود سفتم
چون بی اشارت ناصحان عاقل ومشاورت عاقلان کامل
بو امره شروع قلدم وبادیه بو کلمات بیهوده ووحشت امیز
خصومت انگیزی درمیان اتدم عجب دکلدر که اشرار قومندن
محجوب اولوب بدخوی وستیزه روی ومحال گو بیکانه منسوب

اولمغله امثالده کلمشدرکه اکثار مهذار یعنی بسیار کوی بیهوده کوی اولور باوجود که ظاهر افراد انساندن سایر انواع حیواندن لسانله ممتاز وبیانله سرافراز در ارباب عقل وخرد کلام مراتبله سکوتدن ادنی وزبان بسته لری درجاتله بیهوده کویلردن اعلی عد اتمشلردر نظم بهایم خموشند وکویا بشر زبان بسته بهتر که کویا بشر چو مردم سخن کفت باید بهوش وکرنه شدن چون بهایم خموش بیت اُشبو خوش شیردلن کندوده طوتوق موبب اغرینی بلدوکن اَنی اولورسه غنچه کبی یوزدمانی کرک سوسن کبی اَنگ زبانی القصه زاغ توندا متله متدن بزرمان اضطراب والفطر اتدی وکندویه یوقع خطا بارله عتاب ایدرک اوجاری کیدی ای ملک بوملکده نرم میانزده مقدمات معادات بوردله سلک تقریرده منتظم وکلک بتعبیرله صفحه ضمیرمنیر مرتسم اولدی ملکا ایدی ای کارشناس کلام عبرت انجامکی تمام استماع وانک ضمننده مندرج اولان فوایده واقف اولدم ونیز کوش وهوش ایدم عقلا ایله مصاحبت وحکما ایله مشاورت علامت حصول سلامت ابدی وامارت وصول سعادت سرمدیدر

قلدم

بلدم

درلردی علم الیقین بلورم وعین الیقین مشاهده قلورم

بیت صحبت اخیار در مانند مشک / کم نشیمندن ایرجانه اثر

فعلی انلارک دلیل معرفت / سوزلری در رهبر فضل وهنر

بعد ما ئه دل وجان بوکلام روشن نبانک که شمع

جمع آرای خلوت نشینان صوامع قدس اولمغه ارزانیدر

بز بو انواریله منور اولدی بز لشکر ترک تتارکنده که پروانه وار

سوخته شعله بوار اولدیلر نه فکر اولنسه که ودفع خار و

طلب دثار واطفاء شرر ضرر اشرار ایچون نه تدبیر قلیندی **بیت**

تدبیر بو آنجا که مهم بردارند / صد کار فروبسته بیکدم سازند

کارشناس زبان شکر وسپاسله ابتدای **بیت** شعار اولدیلر

اقبال دولت بندکا اولسون / همیشه دشمنک افکنده اولسون

نثر اول آنلرکه وزرای دیوان آرای عرصه ارتباط ایدیلر

جنک وصلح فرار وقرار وقبول باج والتزام خراجدن

هیچ بر نینم فکرم مقبول وبنم رایم معقول دکلدر

امید وارم که اول مدبر امیرک تدبیری یا بنده بر حیله بدرا

ایلیم که بز بو تشتتدن فرح تمام واول مکارم ستمکا

لردن اخذ انتقام میسر اوله چوق کمسنه لر جمیل حیلیه تمسک ا

ایله مراد

ایله مرادلرنه واصل اولمشلردر واول مورغطا به که مکایده
یله اتمامی میسر اولمیه چوق کمینه لر حیل جیلیه مکر وفریبله
چاره بولمشلردر نته که ولایت کرکانک عیارلری اول زاهدک
قربانیچون طیار اتدوکی کوسفندی حیله یله الدقلری المشلردر
استفسار اتدیکه نیجه اولمشدر اول حکایت کارشناسلر ایدیکه
روایت ایدرلرکه ولایت کرکانده بر زاهد قربانیچون بر قیونی
الوب بوینینه رسن طقوب صومعه سنه کیدرکن یولده طرا
روندن بر نیجه عیار اول کوسفندی کوروب قوت سبعی که نهاد لرنده
مرکوزایدی حرکته کلوب زاهدک بیتنه دوشدیلر چون قادر
اولمدیلر که کرک چنک وچنکله وپلنک مثال پنجۀ قهرله اول
شکاری چاروناچار الدقلری الهدن دام روباه وار تفاق
وتبصبص الحیار ایدوب فکر اتدیلرکه زاهدی خواب خرکوش وبربرلرینی
بین بوبابده هر بری داستان حیله دن بر فصل وکتاب خدعه دن
بر قاعده وبر اصل اختیار ایدوب قصد اتدیلرکه زاهد ساده خاطر
وصافی قلبک توسن عقلی تازیانۀ مکرله رام ورزق حلالنی دام
زرقله کنده یه حرام ایدهلر بو نیت ایله هر بری واحداً بعد
واحد زاهدک یولنه کلوب بر بری ایتدی ای شیخ بو سکی نیلرسین
بری دخی ایتدی ای زاهد پاک طینت وامن صافن خرقه خا

تکوثیا یدرسین اوجنجی ایتدی بوکلبی بدرسن بکرز
شکار. کیدرسن بری اخی ایتدی ای استاد بوکلب معلّی
قانده بولدک بریده ایتدی بوسک شکاریمی‌آنجق بریده ا
ایتدی ای صیاد بوتازی کیمدن الدک بری ایتدی او بوکلب
ایله بوشیخ بکزرکه بوشهرک پاسبانی در غایب بوشخص بار
دشاهک بیکانی در القصه عیارلرک جمله سی بوکلمه ده متفق
اولوب مرطه‌دن مریری برحرف اتوب زاهد بیچاره‌یی طعنه
لی شنعه نشانه ایلدیلر وبونمطا اوزره مریری برافسون اوقوب
بونیق اوزره برافسانه سویلدیلر بیت چشمش بعشوه ره‌دز
لب خوانده افسونی کر دل میرند از عاشقان بریک بقا
بونی دکر صوفی صافی ضمیر چون بوجمع کثرک برکلمه ده اتفا
قن مشاهده ایتدی خاطرلرنده اول کوسفندک سک اولمسند
شک طارا اولوب کندویه ایتدی میاداکه بونی صتن کمسنه سحار
اولوب سحرله کوزمی تغلیوب بربندله سکی بکا کوسغند صورتنده
کوسترمش اوله اولی بودرکه بوندن وازکلم دبایعک
بینه دوشب نقدانی وکم ثمنی کیروالم بونی دیدی وعا
بت
بلا استندن النده اولان کوسفندی صالی‌ویردی وبایعک

طلبیچون بوله کردی طرارلر چون زاهدک کندوکن
کوردیلر قوزدلر کبی قیونی کتوردیلر بو مثلی اول اجلدن کتوردکم
بزه ده حیل حیله ایله تمسک واجبدر تا دشمنه غالب
اولاوز و کمر مکر قتینه کرک که مطلوبه ظفر بوله وز نظم
چون بقوت حریف خصم نه   حیله و مکر از دست منه   که
بحیلت کمان قوت را   می توانی که بکسلانی زه   فیروز
ایتدی سن بو سؤاله نه جواب فکر ایدب بو بابده نه صواب
کوردک عرض ایله کوره لوم و معیار عقلده تمام عیار واقع اولور
اولورسه بنای کارمزه دستور العمل قیله لوم • کارشناس
ایتدی چون بر نفسک هلاکی که جمع کثیرک تعایشنی متضمن اوله
بحسب العقل جایز کورلمشدر و نفع عام ایچون ضرر خاصه ارتکاب
بشرع و نقل فتوی ویرلمشدر بونی صواب کوردیمکه بن بنده
وظایف حقوق نعمت بی نهایت ملکی ادا ایدم و نفسمی اصلاح
ایچون مصالح ملک و ملکا ایچون فدا ایدم • پس ملک کرکدر که
دیوان اعلیده جمیع ارکان و اعیان تمام خدم و حشم میاننده
بکا غضب ایدوب بیوره تا بنم پر و بالمی یوله لر • و زخم زده وجودتن
آلوده برد رخت آلتنده که بزم کاخلرمز انک شاخلری اوستنده

دربراغه لر و ملک تمام لشکریله بو معامدن کیرو و فلان
موضعده اراب لکا توقف ایده تا بن دام حیله‌یی انلرک کمیننده
قوروب وحسن فکر ولطف مکرله نتیجهٔ قهرلرندن قورتلوب
کلم وصلاح وقت مرتبه ایله عرصهٔ عز حضوره عرضه قلوب قلم
ملک انلکه ایله آفرین اتدی و ماندم طاق ابروسن درهم
وکلمات فحشله ورسم آیدرک قهرآلود خلوتندن طشره کلدی تمام
خشم منتظر ایدیلرکه شاه وزیرک بو مشاوره لرندن ثمره نه حاصل
اوله ومخفی محاوره لرندن نه نتیجه ظهوره کله چون ملکی خشم آلوده
برغضب کوردیلر حمله‌یی باشلرن اشغه ایدب طوردیلر ملک
بیوردی تا کارشناسک بروبالن یولدیلر وسردتنن جو
آلوده قلوب اول درختدن اشغه اتدیلر شاه وملک جمیع لشکریله
اول مقام معهوده وموضع مقرره عزیمت اتدیلر چون لوا
اتمامی بونو مرتبه یه ایردی غراب غروب مهر آشیانهٔ افقده سیمرغ
پروازه کلدی کواکب ثوابت سیاره هوای فضای
آسمانده شب پره کبی طرانه اغاز قلدی چو در روزروشن
کاربازی سمن زار اولدی چرخ سبززاری کوزب
آتغرلیل اولمش هویدا فلک قلدی هزاران شمع پیدا

دیکه طوتب

دیک طغیانه بینه شاه بومک کانون دماغنده غلیان
ایدب خواص ارکان واعیانه ایتدی چون بنده زاغ علیک
کنوزنه اطلاع میسر اولدی واثر تیغ قهرمزدن لشکرلر
اکثری بی پا وبی سر وباقیسی بی بال وبی پر وخانه واشیانه
نهلری زیر وزبر وخاکه برابر اولدی مقرردرکه بردفعه د
وخی کره اولیکی لشکر ظفر رهبرله شبیخون ایدب کر وفر ایاره ور
منصور ومظفر اولوب بقیه الیتوفک بالتمام تیغ انتقامله رشته
روز حیاتن شام ایدب خستکان علت نیرمنه یاران کذشته
نوش ایتدوکی شربتدن اجوره وره ودشمن مخذول ومقهوره راو
اولوب بز شاد ومسرور کوشه کاشانه لرمزده حضور وحبوره
روزکار کچوره وزیع پس ازمرک عدو خوش بی توان زیست
چون شاه شام تاج ظلامی برسر ودواج نیلفامی دربر ایدب
لشکر بی شمار اخترله کشور ربع مسکون مسخر قلدی وامیر سپاه
زنکبار خیل رومی تبار تتارده ایلغار ایچون علم عباسی قالدردی
نظم چو خورشید تابنده شد ناپدید شب تیره بر چرخ لشکر
کشید ملک بومان دیوان ایدب تمام خیل وحشمنه قصه
قصد شبیخونی درمیان ایتدی جمله سی بو عزیمت اوزره بلجمله
اولوب تمام اول مان بر لشکر بی میل وبی امان بی حد و

بی کران زاغلرک مکانی جانبنه سیل کبی روان اولدیلر
نظم کروه رزم جوی فتنه انکیز همه پرکینه وبی باک و
خونریز بکین خواهی میان را تنک بسته دلی چون سنک
را در جنک بسته چون لشکر بوم اول رزبومه قدوم ایتدیلر
نه زاغلردن اثر بولدیلر ونه حاللرندن خبر بلدیلر لاجرم مقهور
اولوب اول اطرافی طواف ایتدیلر کارشناس بر درخته انک
احوالن کوروب اقوالن اشتکلردی وزار وزار اغلیوب حزین حزین
اکلردی ناکاه بربوم انک آوازن ایشدوب ملکه خبر ویردی
ملک برقاج بومله مقرب درکاه و محرم اسرار شاه ایدیلر اتک
یاننه وغن یره کلوب انی اول حالده کوردی سن کیمسن دیو
صوردی کارشناس کندو حسبن ونسبن بلدردی و منصب
وزارت ورتبهٔ صدارتن بیان قلدی ملک ایتدی بن سنی
بلورم و خیلی زماندر که احوالک ایشدرم امدی بزه خبر ویرکم
زاغلر قنده کتدیلر و بوکتمه لرنده نه حیله قصد ایتدیلر جواب
ویردیکه ای ملک بن حالم انلرک محرم سری دکلدیکه دلیل عزمی
ویروبالم بو تهمتدن براءتمه دلالته کفایت ایدر می ملک
ایتدی سن ملک زاغانک کاتم الاسرار وزیری و جمله تدبیرده
مستشاری ایکن نه خیانت سببیله تک بو جزایه

گوردیلر و نجه گناه ایلدک بر و باکلک بولوب تنکه گوقدر
زخم اوردیلر • کارشناس ایتدی مخزومم نیم حمده با کمان
اولوب خودلو قدح و وقیعه مجال بولدیلر و بکا بو عقوبتی
روا گورب بو نجه زماندن بری خدمات مبرور و مسا
عی مشکورم بالکلیه ضایع اولوب هباً منثورا اولدی
بی مزد بود و منت هر خدمتی که کردم یارب مباد کس را
محرومم بی عنایت ملک ایتدی نه سبب حادث اولدیکه
سوء ظنه باعث اولدی کارشناس ایتدی نیز بشتن
ایتدکدن صکره فیروز وزیرلرن جمع ایدب بر بر تدبیرلرن سؤ
یلتدی • جمله‌سی ملکی جنک و محاربه‌یه تحریک ایتدی • آتش شقا
قی تیز ایتمکه اتفاق ایتدی چون نوبت بکا کلدی ملک بو
دیکه سن بو نار عاری نجه آب تدبیرله سوندرمک فکر ایدر
وخانمان خصم غداری نجه آتش تدبیرله کویدرمک تدارک ا
ایلدک بنده ایتدم ای ملک بزه لشکر بویله طاقت مقاومت
نجه میت در که انلرک قدرت و قوتلری • بزم صولت و سطوت
تمزدن افزون در و سنکام و اوت اقدامری و مرکز معرکه‌ده
قطب آسا قیاملری دایرهٔ تغیر و تغیردن بیرون در علی الخصوص
که توسن دولت ملک بو مانک زمان اقتداری و عنان ا

اختیارنده ذلول و زبون در صاحب دولت قاهر ایله
مجادله لاف اورمق علامت سفاهتدر و خداوند بخت روز
افزون ایله ستیزه مقامنده طورمق فتنه شقاوتدر **بیت**
ستیزه کی با خداوند بخت ستیزنده را بیخ برد چون
درخت **شر** صلاح بودر که رسول گوندروز مشورت ایله باد خوتله آتش
جنگی تسکین ایدەلر بر خانمانمزی عود کبی تفرقه اودنه اوروب دودی
زوالنای جهانده پریشان اولەور **و اگر گوش وفا قدرن** نیبه
شاقی اخراج و غش دماغلرندن دیو خلافی ازعاج ایدب جانب
صلحه میل ایدەلر ابقای تخت و باج ایچون باج و خراجدن نتر
تکلیف ایدرلرسه بی توقف تقبل ایدب جایزه منت بیله ورز **بیت**
چو سر بایدت سر متاب از خراج وگرنه سر با تو ماند نه تاج
ملک چون بو کلامی اشتدی **بحکم الحق مر** کام ازو سینه خوش
کلمیوب بو نه سوزدر که سویلرسین و نه بی ادبانه جرأتدر که ایلرسین
بو مردکک شومی نه در که انک قوم بیحو میلرینی تخویف ایلرسن و بشکری
انک حشمی مقابله سنده کوزه کوسترمیوب تخفیف ایلرسن **قطعه**
اگر دشمن از تیغ دارد ستیز مرا هم زبان سنان هست تیز
چو من از روی بزد آورم دل دشمنانرا بدرد آورم
بن بر دفعه دخی نصیحت و امانته اجدم و هوادارلق و حق گذارلق

یوزنده پند و موعظت جواهرن خاکپاینه صاچدم و ایتدمکه
ای ملک جادهٔ صوابی قویب جانب خطایه کیتمه و نوای
نغمه اوینوب بی تأنی و تأمل برامره شروع ایتمشه تملق و توا
ضعی نفسکه بیشه قیل و زور و قوتکه مغرور اولمه عدوڭ اندیشه‌سز قیلق
توسن تند کام عنان لطفله رام اولور و صید سرکش ملایمت
و ملاطفت ایله کرفتار قید دام اولور بیت آسایش دو گیتی تفسیر
این دو حرفست   با دوستان تلطف با دشمنان مدارا
بو حالک خارجده مثالی اول بادتند و سخت درکه کیاه ضعیفی لطفی
و ملایمتی سببیله صدمت صرصر قهرندن سلامت بولور و درخت
سخت عنفی و خشونتی اجلدن اصلندن برکنده اولور بیت مکن ستیزه که چرخ
از ستیزه کاری خویش   ره ستیزه ببندد و ستیزه کار انرا
کان واعیانندن نیم اقرانم اولنر فرصت بولوب بی جنایت خیانتله
متهم قلوب متفق الکلمه ایتدیلرکه سن بولر طرفنه میل ایلیین و کتندو
جنسنک و ولی نعمتک جانبن قویب نه سوبرسک عدو طرفندن
سو یرسن ملک اراباب حدک قولنه ناصیه پند و نصیحتمه دیمت
اوردی و بکا خشم ایدب بو غدایله که کوررسن عقاب بوردی
اما شویله که فهم ایلدیکه ضمیرلرنده سزکله جنک عظیم ایتمک مضمر و
خیاللرنده سزکله جدال و قتاله بلکه بالکلیه اصلکزی استیصاله

قصه ایلمک مقرّر در شاه بوم چون کارشناسک مضمون کلامن
معلوم ایتدی وزیرلرندن بریسنه سؤال ایتدی که سن بو راغبک
حقیقت حالنی وحقیقت مقالنی نیجه اکلرسین ایتدی ای ملک انلرک
براتن توقف ایمیوب همان قیدن کورمک کرک وبودیو وارو
سیر بریون بادخانه‌ء نیرنک وفوندر تیغ آب شکل وآتش فعلیله
تیننه ایتروب بیسنکل بحثن وخبثنه بحثن وکالبد بدنی عرصه خاک
مغاک هلاکه کوندرمک کرک ونعمت فرصت فوتن‌له اندن زیاده
غنیمت میسر دکلدر راحت عظمی ومنفعت کبری ووسیله جهود
امانی ومایه‌ء سرور شادمانی بلمک کرک بن بو خاکستر الجنده بر اخکر
وبو اخکر نیم فسرده ضمننده برضرر مشاهده ایدرم که اکر مشتعل اولور
نزارات تدبیرله انک اطفاسی میسر دکلدر شعر اری تحت الرماد
ومیض نار ولوشک ان یکون له ضرام نعوذ بالله ازین
آتش ار براید دود مصرع هرکسه که فرصتی غنیمت بلمیه غالب بودر که او
قدرت بردی اله کرمیه وبعده ندامت وملامت فایده ویرمیه
هرکسه که عدوسن ضعیف وتنها بوله اولی بودر که انک تارکن قطب
اندن خلاص بولمق تدبیرن ایده زیرا خصم اول ورطه دن رهایی بولوجق
محتملدر که قوت بولوب تیغ کین ایله کمیننده اولوب انتقام الله
بیت دشمن چو بجست از تو تو از وی نه جهی ور تبند تو چون

رست تو از وی نرهی   خواهی امان باشدت از آفت

او   در دست تو چون فتد امانش نده‌ی زنهار ملک انک

کفتارینی منجارنه التفات واعتبار آلمه‌سن وافسون جان

کزاین شمع قتولله اشتیهوب بوجیله ایش المیه‌سن که نصایح

حکماده کلمشدر که دوست ناجربه اعتماد دائمه بوقدر قالدیکه

دشمن مکار کینه‌جویه اعتقاد ایده‌سن بیت درین زمانه که هر

دوست اعتمادی نیست   چه گونه غره توان شد بگفته دشمن

کاردشناس چون بو کلماتی اشتدی دردل ایله نالش ایدی

وایتدی   بکا تیزمی بوجانمارکی ایش که او برسن دخی ایشت

اوستنه ریش   بو کلام ملک بو مانک قلبنده تاثیر تمام ایدب

اول وزیردن اعراض اتدی و برنه دخی التفات ایدب ایتدی

بوخصوصده سن بلرسن و بو بابده سنک تدبیر صواب ایدرین ا

ایتدی بن انک هلاکنی جایز کورمزم که صاحب مروت حمیتی

و بی طاقت کوزجک مرهم رحمتله انک دنه دوا و جراحتنه شفا

ویرمک کرک و مکارم اوصافی انک حقنده اظهار ایدب مراسم

احسانی انک بابنده مبذول بیورمق کرک مشهوردرکه قحبنی

قومق و امان دلیه‌نی ولدرمک کرک و پایمال واقعاده

له دستگیر اولمق کرک بیت ره نیک مردان آزاده گیر

جوابتا دوست افتاده کر بعض امور اولور که کسی کند و
دشمنه دخی مشفق و مهربان قیلور نته که خوف زوال
زن بازرکانی شوهرنه مهربان قلمشلر ملکا استفسار ایدنکه
نجه اولمشلر اول حکایت وزیر ایتدی بر بازرکان وار
اردی غایت مالدار ایدی اما بدسیرت و زشت صورت ایلی
هزار مالی قدر وار ایدی بو جمله ایله بر و گران جان و بخیل و نامهربان
ایدی نظم چو دیو دوزخ از عفونت روی چو زاغ
کلخن از بیهوده کوئی ازین سنکین دلی بولاد جانی چو بحران
دل کذاری جان ستانی بو مرد زشت طلعت بر زیبا صورت
پاکیزه سیرت عورتی وار ایدی که بدر منیر پرتو لمعه رخسار خورشید
نظیریله شب تیره‌لی روز روشن قلورلردی چراغ جهانتاب
آفتاب اول قندیل طاق نه رواق آسمان در شعله شمع روی دلبندک
آراسی قتنده محو اولوردی زبان زمان اول جان جهان
شرح جمالنده بو بیتیله متکلم ایدی بیت ماه طلعت نکار زهره
جبین خنک صانعینه یوز تحسین مر ویرار دوستان
خیال بوستان بیان حسب حالنده بو صوتیله مترنم بیت در
نظیرن کورممشلر کیمسه اصلا نه یارتمش تعالی الله تعالی

بازرکان

بازرکان نزار دل و جانله انک وصلنه متشوق و طالب اول صد هزار
منزل انک مجاورتندن متنفر و هارب اولوب نه انک افسانه سیله
شیفته و نه افسونیله فریفته اولوردی دایما جور و جفاده ایدی
و همواره نفرت و اباده اما شوهره مردم انک جفاسی وفای خدمتی
باعث اولوردی و هر لحظه انک قهرندن مهر تازه حادث اولوردی
ع مهر فزون نمی شود تا تو بکین نمی شود نثر نه بی تفرقهٔ خاطر دست
ارزو ایله سنبل زلفنه واصل اوله بیلردی و نه بی خار خار محنت
کلستان رویندن کل بوسه اله بیلوردی بیت من بندهٔ آن
روی که دیدن نکذارند دیوانهٔ زلفی که کشیدن نکذارند
اتفاق برکیجه انک اوینه اوغری کیردی اول زن ماندهٔ مکر بازرکان
خوابه وارمشیدی زن بیدار ایدی دزدک حرکتن احساس ایتدی
اوجک خوف و هراس اکا غالب اولوب غمزه و نازی فراموش ایتدی
و ناچار شوهرینی کنارانه خواه ناخواه در اغوش ایتدی بازرکان
اویندی دولت بیداری کنارنده کوردی کمال سروردن جوش
و خروش ایتدی مکر بیدار شد بختم که آن دولتی که در خوابم
نبود امشبم پیش دیدهٔ بیدار می اید ایا بونه شفقتدر که
پردهٔ غیبدن بنم حقمده ظهوره کلدی یا بو بنده نه خدمت ایله بو دولته

لایق و بو سعادته سزاوار اولدی ع مهرکه بنودت از
کجا پیدا شد ه چون اطرافنه نظر ایتدی وزدی میان خانه ده
کورب ایتدی ای مرد مبارک قدم و میمون فال مال و منالم
سکا اناک سدی کی حلال اولسون و هیچ تکلف چکمه آسته
ده کک قدرایکه برکت قدومکله بوجفا کیش بی وفانکار
مشفق و مهربان اولدی بومثلک فایده سی اولدرکه بعضی مقام
اولورکه کیشی انتقام قصد ایدوکی کمسنه دخی لطف و احسانی اراز
کور حالا بوزانک دخی حالی سمان بومنوال اوزره در ع رحم کن
چون حال وی دیدکه جای رحمتست ملکا و چنی وزیردن صورد که
سنک رایک بوامرده نیه منجر اولمشدر ایتدی اولی بودرکه ابدالی
لباس حیاتی خلع ایتمیه بلکه خلعت امانله مخصوص قلوب اثار تربیت
و عاطفتن انک بابنده اظهار ایلیه تا اول دخی انک بکا فاننده
خدمات پسندیده دریغ طوتمیه بلکه الدن کلدکجه زبان مخالصت
و مناصحتی برکار ایلیه بردخی بوکه عقلا جمعیت اعدایی پریشان
اتمکه سعی ایدرلر و مجمعلرینه سنک تفرقه اتوب ممکن اولدقجه میانلر
مخالفت القا اتمکه قصد ایدرلرکه اختلاف کلمه اعدا موجب ائتلاف
ذات و انتظام حال اولیادرنته که وزدیو میاننده اختلاف سبب

جمعیت خاطر زاهد اولدی ملک استفسار ایتدیکه نه کیفیتیله
واقع اولمشدر اول **حکایت** وزیر ابتدی روایت ایدرلرکه
بر زاهد پاک طینت و عابد پاکیزه سیرت بغداد نواحیسنده بر موحد
صومعه طوتدی و اوقات صبح وشامده عبادت جناب ملک
علامه جل و علایه اشتغال ایتدی چون تعلقات حطام دنیا
یی فاندن ال چکمشیدی **وصفحه چهره روزگارده** ولعبتین سیاه
وسفید لیل ونهارده غاربیوفالق نقش معاینه ایتمشیدی بلور دیکه
نوبتخ مسرت می نیش مضرت ممیز اولمز ولیخ نقابی درد ورنج
محصل اولمز **نظم** یک گل بی خار درین باغ نیست لاله
ای بی اثر داغ نیست تیغ زند بر تو وکوبی خوراست
زرد کند رویت وکوبی زر است **فراغت زاویه سنده** قناعت
کیربیانه باش چکمشیدی ونهال توکلی زمین دروننده دیکمش وتخم
تحملی مزرعه دلنده اکمش ایدی **بیت** ما طرح قناعت در رضا فکندیم
ور دوست بهر چه میرسد خورسندیم القصه مرد صادق زندن
برسی درویشک فقر وفاقه دن تشویشنه مطلع اولوب مرد معاش
برکاو میش فربه که کام آرزو شیر شکر امیزله چرب شیرین اولوردی
بر سبیل نذر زاهدک صومعه سنه ایلتدی اتفاق بر دزد بوحالی

مستانه اتدی وقوت طامعه سی هیجان ایدب صومعهٔ زاهده
متوجه اولدی ناگاه بر دیو گمراه آدم صورتنه گیرب انکله همراه
اولدی • دزد صوردیکه سن کمسن و نه طرفدن گلوب نه جانبه
گیدرسن جواب ویردیکه بن بر غولم بو شکله متمثل و بو صورتله
متشکل اولدم غرضم حکمت بودرکه بو ممالک خلایقی بو شیخک
ارشاد و هدایتیله طریق توبه و انابته سالک اولمشلر • اول سببدن
بزم مزاج اضلال و اغوامز فاسد و بازار افساد و وسوسه مز کاسد
اولمشدر دلرمکه بر فرصت بولوب انی هلاک ایدم و گلزار جهانی
خار وجود زاهد بارددن پاک ایدم نیم حالم بودرکه ایتدرسن
حالیا سن خبر ویرکه نه کیشی سن و نه طرفه گیدرسن • و بو حرکتدن نه
برکت مراد ایدرسن • دزد ایتدی بن بر مرد عیارپیشه یم شب و روز
بو اندیشه ده یم که خلقک • بارنی تاراج ایدم زاهد مزورک بر قره
کاومیشی وارمش حالیا قصدم بودرکه دراز دستلک صنعتنده
سحر سامری کوستروب کاو مزوری اول کوتاه آستینک صومعه
سندن بر حیله ایله اخراج ایدم دیو ایتدی فمرحبا بالوفاق
علی احسن الاتفاق ای جان جهان تو یار مایی بحمد الله
رشتهٔ اتحاد ما بینمزده مبرم و رابطهٔ جنسیت که علت ضم در

میانلرنده محکمدر دعوای اتحادده بو قوی سناهادرکه هر بر مرکبک
مقصودی واحد ومقصدی معبد زاهددر پس موافقتله
بوله کیردیلر وشبانکاه صومعهٔ زاهده واردیلر زاهد وظا
یف عباداتدن فارغ اولمشدی وسجادهسی اوزره کریبان
مراقبهیه باش چکوب دزد خواب غفلتده دماغنه یون یو
لمشیدی دزدک خاطرینه بو خطور ایتدیکه چون غول انی قتله
مشغول اوله محتملدرکه فریاد ایدب جوارنده اولان خلایق
متنبه اولالر بو نیتدن برجه کاوه داودیمک میسر اولمز دیو
دخی بو فکره دوشندیکه دزد کاوی آلیجق البته قوی اجسه
کرک شاید که صریرباتدن زاهد خوابدن اویانه غرامه مشغول
اوله بو فرض اوزره اکا ظفر بولمق متصور اولمز پس دزده
ایتدی که کرم ایله بر زمان توقف ایله که بن زاهدی قتل ایدیم
صکره سن کاوی آله کیده سن دزد ایتدی لطف ایله تا بن کاوی
الم بعده سن انک امرن تمام ایده سن بو خلافلرک میانه
قایم اولدی عاقبت مجادله یه نهایت بولدی دزد زیاده
مضطرب اولوب علا صوتله زاهده ایتدی اکاه اول که بو دیو
سنی هلاک ایتمک استر دیوک دخی تاثیره غیرتی ملتهب ا

اولوب فریاد ایتدیکه بیدار اولکه بو دزدکاوی اولوب کیمک ا
استر زاهد انک آشوب عربده لریندن اویانب خروش
ایتدی اطرافده اولان احباب واصحاب متنبه اولوب
صومعهٔ زاهده شتاب ایتدیلر دزد دیو مربی برطرفه قچدیلر
وزاهدک نفسی ومالی ول ایکی ظالمک خلاف وجدالی سببیله
صحیح وسالم قالدی بیت چو در لشکر دشمن افتد خلاف
چرا تیغ باید کشید از غلاف چون وزیر ثالث بو کلامی
تمام ایتدی اولکی وزیر بواکی وزیرک تدبیرندن برغضب اولوب
ایتدی سویله فهم اولنور که بوزاغک مکر وفسونیله مفتون ا
ولوب بو معاملهده غبن فاحش ایله مغبون اولدوکز زینهار
زینهار زخواب غفلتدن بیدار وشراب جهالتدن هشیار
اولک وکوش هوشکزی پنبهٔ پنداردن خالی قلک وبو
امرک عواقبنده ذهن ثاقب ایله فکر صایب واجب بلک
که عاقللر مکر اعدادن تحفظ بابنده طریق احتیاطدن
خروجی صواب کورمزلر وانلرک لفظی دروغ وکلامی
بی فروغ اوله طریق مستقیمدن انحراف کوسترمزلر وعاقللر بو

بو معنیده التفات المیوب جزئی تملق و ملایمتدن کلی محبت
تعلق و ملاطفتله تلقی قلورلر و عداوت موروثه و خصومت
قدیمه یی فراموش ایدوب صلح و آشتیله کوکللرن خوش ایدرلر
بلمزلرکه دشمن مرا ز نقش محبت کورسه هنوز زنک عداوت
لوح دلندن محو اولمز و چندانکه باران ملاطفت یاغدرسه
هنوز هوای صفا غمام کدورتدن صحو اولمز **بیت** زلف
هندوی تو گفتتم که دگر ره زده اند   سالها رفت و بر آن
سیرت و سانست که بود **نثر** بو عجبدر که طرار بصره بزرک بصره کز
ده طرفه بغداد گورینور و خرمهره یی اعتبار بزرک نظر کرده
گوهر شاهوار کلور و بزرک حالکز همان اولدر و دکر حالنه بکز
که گفتار و کردار گفتار زن بدکرداره قولغنه اولدی ملک
استقصا رایدیکه بچه اولمشدر اول **حکایت** وزیر ایتدی
روایت ایدرلرکه شهر سبزه ابادده بر درودکر وار ایدی که اسمی
هنقعه زمان ایدی و بر زنی وار ایدی که ملاحتده زلیخای دوران
بر آهو چشم ایدی که بر غمزه ایله هزار شیر شرزه شکار قلوردی
و بر شیوه ایله روباه عقل حیله کاری خواب خرکوش ویروردی
نظم نکار تیر مژکان قوس ابرو   مه عقرب ذوایب سنبله مو

بيت جوزا مكر خورشيد ايام   اسد چشم و حمل دم حوت اندام

دور دكرا كاشكفته اولوب بر زمان انسز اولمزدي و بر
ساعت اني كورمسه راحت وآرام بولمزدي زن اگرچه كه ضر
ضروري انكله مصاحبت صوري ايدردي اما معنيده بابي
اغيارله خوش اولوب بزم عشرتده جام محبتي غيرلر يادينه نوش
ايلردي انك جوارنده بر جوان واريدي كه قد بالاسي كويا
بر سرو ايدي كه چمن باغ جباننده بيتمشدي وخط سبزي بر سبزه
ايديكه كنار چشمهٔ حيواني احاطه ايتمشدي بيت رخي چنانكه زخور
خورشيد و ماه توان كرد   خطي چنانكه زمشك سياه
نتوان كرد زنك مرغ دلي انك محبتي دامنه طوتلدي جوا
نك دخي كوكلي شكاري زنك عشقي كمندنه كرفتار اولدي
اخر الامر وسايط ميانه دن كيدب مراسله و مواصليه و معانقه
و معانقه يه مبتدل اولدي ومقدمات كلام وپيام عيش مدام
و عشرت صبح وشامه سرانجام بولدي   حسودلردن برطايفه
كه ايكي يارك مواصلتي رشكي انلرك قامتلري ترني ياي فلك دونه
ايكي رفيق ميانيده شمع صحبت افروخته اولسه انلرك د
دللري فتيلي شعله آتش حسد له يانر قلوردي بيت هر كه حسد

بردم بر منصب و مالی   الا بر آنکه دارد با دلبری وصالی
اول حاله مطلع اولوب نجاری کیفیت کاردن خبردار
اتدیلر بیچاره‌نک اولقدر غیرت و حمیتی یوغیدیکه بر طریقله معقول
انک تدارکنه مشغول اوله‌یدی بیت یراشمز ارلره بی غیرت
اولمق   چو غیرت اولمیه بر عورت اولمق بر عورتنه ا
ایتدی سفردن مرادم قلکه دوستلردن برسی تحصیل زیاده
اتمکه گیتسم گرک اگرچه مقصد سفرم بعید و مسافه مسافرتم مدید
دکلدر اما بر قچ کون انده توقف اتسم گرک بلمم که سنک یار
فراقک نیجه صبر ایده‌لم و بار اشتیاقکه نه طریقله تحمله قادر اولم
بیت ای نباتم کام از رخ تو مهجوری   خود که باشد که بکام
از تو گزیند دوری شعر زن دخی نکاری تحسر و تحزن اظهار ا
اتدی و بر از رحمت ده خونابه‌یه کوزلرندن برآکی قطره یاش
اقتدی و فی الحال توشه احضار ایدوب شوهرن اوندی و
وجدی وداع اتدی چون نجار دکتدی عورته زبان نصیحتی
بر کار ایدوب ایتدی ای نکار زنهار که قبولی اچق قومیوب
محکم بند ایده سن و اسبابی محافظه ایدوب بنم بندمی کوش هوشکه
پیوند ایده سن بیت کنجکه مهر میله مهر اوره سن   حق کورنمکدر

اركبي طورەسن **شر** زن شوهرينك بندني قبول ايدب سوكندله
مؤكد قلدی وهمان لحظه كه اری كتدی جانانه خبر اتدی
وايتدی **ع** بيا بباغ كه كلها شكفت وخار نماند. جوان
وعده قلدی كه چون كيجه دن برقج ساعت كچه طلوع صبح
وصاله مترقب اول. زن اول وعده يله شادمان اولوب
كباب وشراب احضار ايدب عشرت اسبابن مهيا قلدی.
بيت زهی سعادت طالع اگر شبی آن ماه   بكلبهٔ من بی
خانمان فرود آيد   **دیو دیو دیرلیدب** احتمامه دك برپرده
توقف ايدب بيكاه برمحفی راهدن خانه سنه كلدی اتفاق
اول ايدكه مرحله ماه برپرجاده قران اتمشدی واكی يار علی رغم
الاغيار بربرينك ديداريله خوش حال اولمشدی **كاه جوا**
ماه جبين برنكتهٔ رنكين وخندهٔ شيرين ايله زن نازنينك
خرمن صبرينه اتش اوردی. وكاه اول شوخ طناز عشوه
وناز وكرشمهٔ دلنوازله جوان جانانك متاع روح روانن
غارت قلوردی **نظم** چوبت نازنين عقل فريب   بای تا
سر همه لطافت زيب   ای رخ شمع مرشبستان بود
وان لب نقل می پرستان بود   بيچاره اولقدر توقف

اتاریکه انلر جامه خوابه میل اتدی آهسته آهسته بونلرک یاننه
برکوشه ده سکدی یاتدی مابا قی مصاحبترنک ذی مشا
هده قلوب وحقیقت کنه و کوز ایله کوروب آنک حقنده دیدکلر
واقعه ایله بو اثناده ناکاه زنک کوزی آنک یوزینه راست
کلدی ارنک کیتمه‌سی بو حالی تحقیق ایچون بهانه ایمش فی
الحال دیک طوری آتش فکرله قیناب معشوقنه شرله ایتدی
چهره‌ له بندن صورکه بنی زیاده سورسن بوخسه شوهرکی جوان
رفع صوتیله ایتدی ای سرو چمن لطافت قامتک بنی
راست سویله که جان ودلدن کیکی زیاده مایل سن حالا که
می زن ایتدی بو سؤاله سبب نه در بو محالی نعنی طلب
جوان هم جاندن سؤال اولی تکرار وزبان الحاح برکار
اتدی زن ایتدی سوزک طوغرویسی بودر که عورتلر اکثر
سهو وغفلت یا لهو وشهوت جهتندن بومقوله حرکت
ایدرلر ونامحرملره همدم اولوب بیکانه لرمناسبت واجنبی
لرله مصاحبت ایدرلر اما چون حاجت نفوسی روا اوله
وسورت شهوتلری آنکساریوله بیکانه لرحکمی وبرب نظر
اعتباردن دور ایدرلر وفحاشندن اعراض ایدب

مصاحبتندن نفور ایدرلر **بیت** ترک یاری کند و دلداری   دوستی خود بود بنداری **نثر** اما شوهر نور منابه سنده دربحرده قان منزله سنده در جکرده بلکه جان درجه سنده در تنده وروح مثابه سنده یار نازنین **ع** از جان بود گرنز از ایشان گریزنت   زنان عنبر جواینده برخوردار اولمیون اول عورت که شوهرینی کندو نفس نفیسندن عزیز گورمیه **ت** وزلف لام وشراب زنانه گالی وام اولنون اول زن نه که حلالنی جان شیریننده لذیذ بلمیه **و سرمایه حیاتی اکنک رفاع حالی** وفراغ بالی وانتظام امور معالیده مالی اجون دلمیه   وفا میاد امیدم اگر بغیر تو مرت   وام باد حیاتم اگر برای تو نیزت **چون در ود کر** بو فنون وفسانه یی اشتدی گوکلنده رافت ورحمت آثاری ظهور اتدی وعرق شفقت ومحبتی حرکت ایدب کندو یه ایتدی **ت** ازقالمشدر که بو عورت حقنده بندن بر مضرت صادر اولوب وخدای برورد کار حضورنده شرمسار وگنهکار اولیدم **ت** بود ردمند حقنده نه عجب سوءظن الشمشم بو مسکین خود بکا عاشق زاریمش **وبنم محبتمدن** شب وروز

بی قرار ایمش انک بکا بو قدر تعلقی و تعشقی وارکن دن
محبتده و اینی مروتاره لایق بودر که انک خطاسنی
یوزنه اورمیوب و بو مقوله نادره لر ذکه اندن صادر
اولدی اغماض ایدوب اندن اعراض کوسترمیم که مصیح افندی
یه سهو و زلتده عصمت و بر بنده یه بندن شهودن خلاص اولما
طاقت میسر دکلدر ع کسی کمیحست که او دامن نیالوده
حالا اصلاح بودر که شراب عیشدن انارده تلخ المیتیم و آب
رویلرن دوست و دشمن اوکنده خاک فضیحته دوکمیم که طاهر
بودر که بر عورت بو نوع حرکتی سهو و لهو جهتندن ایمشار و صدوره
عمد له ایمشار فرضا که اویله اولا اولی بودر که حمل امر المؤمن
علی الصلاح انی صلاحه حمل ایدوب نظری انک هنرینه
حصر ایدیم و دیده می انک عیبندن کف ایدوب قبایحنی ذیل
اغماضله ستر ایدیم بیت کر هنری داری و هفتاد عیب
دوست نبیند بجز آن یک هنر بس همان اول کوششده
فارغ اولوب اولوردی تا اول وقته دک که ابر عشقدن
فارغ اولدیلر و رایت شب نکوسار و علم روز عالم افروز
ملامس انجم سیار اولدی بیت اجلدی طره شب دن زخ

صبحدی نور صبح عالم افروز مرد بیگانه طوردی
خانه سنه یوردی وزن جامه خوابه کنده وبن اولونجه
اوردی دولکر اهسته اهسته یرندن طوروب رفق
ولطفله کلوب عورتی یانینه اوتوردی و آستین لطفله
غبار ملالی آنک چهره سندن کوتروب نرم نرم اللری انک اعضاسنه
سوردی تا زن قرتیب کوزن اچوب ارتی بستری اوستنده
کوردی فی الحال یرندن طوروب کلوب ایتدی بیت دمیده
صبح سعادت که یار باز آمد   نثار شکه ان عکسار یار آمد
اما زن بس صورت دیکه سعادت وسلامتله قجن کلدک دیو کرز ایتدی
اول وقت که اول بیکانه ایله آشنالق جامنی نوش و ساعد
آرزو یله میان شاهد وصالی در آغوش ایدر دکوز اما چون
ندیکه سکا البته بر ضرورت حادث اولمشدر بو فعله مقوله
باعث اولمشدر شرایط لطف و مروتی رعایت ایدوب علی
حضوره کره مانع اولمدم علی الخصوص که بو واسطه یله بیکانه مرتبه
ده مهر و محبتک واردکن بلدم و بکا کمال میل و تعلقک مطلع
اولدم وعزم ایلدم که حیاتکی بنم مواصلتم ایچون استرمش
سن و نور باصره می بنم جمالم مشاهده سیچون دیلرمش سن

وسندن

وسندن بو نوع حرکتک صدوری نه علت ایله البته یا سهو و
غفلت و یا توقان شهوت ایمش بندن ابا و نفرت و
عزه میل محبت دکلمش بن بکا بقدر الطاقه سنک خاطرکی رعایت
اتمک واجبدر و دایرهٔ عرضکی صیانت ایدب ممکن اولدقجه
حمای حرمتکی حمایت اتمک لازم قلبکی قوی طوت خوف و ترس
کنارکی یول ویرمه و وحشت و دهشتدن بری اول و بنی
عفو ایدب معذور بیورکه سنک بابکده ارباب غرض قولنه
اعتماد ایدب من تبیع تخیل مفهومی موجبنجه سکا اعتقاد
اتمشدم بحمد الله والمنه که بهر مظنه موافق و خلافک مساوی
زن سنه مطابق چقمدی کب ع سهو بود انچه ما کمان کردیم
زبان سحر نکهله کلمات مکر آمیزلر میان ایدب جانبیندن انحشم
وخشونت و عنف و رعونت زایل اولوب موجبات وحشتی
بالکلیه فراموش و دست مصالحه و مصافحه ایله دوش ملاطفت و
و موافقتی در آغوش اتدیلر و بکار زبان اعتذار ایله بو معنی تکرار
ایلدی بیت نزد خاطر ام تو ناچیز باد من ز تو راضی ام اگر بلسم
او نیز باد چو بلدک اصلنی بو داستانک صاقن اوله

امین مکرندن اتنک که مکری محکم وکیدی متین در
بولردن دور اولنجقه یقین در **بو معنی ایرادندن مراد اولدر**
که سزدخی اول نجارکبی که اولدن بدکردارک کفتارینه فریفته
اولدی بو زاغ مکار وحیله کارک دام تزویرینه کرفتار اولمیه سز
وانک زرق وسقطه سیله شرط احتیاطی الدن قومیه سز
بیت بقول خصم بداندیش غره نتوان شد کسی که کرد چنین پشیمان شد
بعض دشمن اولور که خصمنک حالنه مطلع اولماغی سببدن اکا ظفر بولمیوب ضروری زرق وتزویر
مقدماتنی ترتیب ایدر وخیرخواهلق یوزندن نصیحت امیز
کلمات ایدوب اول حیله یله کندوسن اکا تقریب ایدر تا آخر کار
واقف احوال ومطلع اسرار اولوب بصیرت کامله ایله مترصد فرصت
اولور طورر ووقتنده مزرخم که اور صاعقه آتش بارکبی
خرمن وجودن خصمک کلک کوکه صاورر وخدنک مکری تیر قضا
کبی بی خبط وخطا هدف مراد ونشانه مقصوده راست وارر
زاغ ایتدی ای ستمکار دل آزار بوجوب زبانلوغی مغفر
اولور بو قدر سخن آرالک نه مصلحته برار یعنی بکا اولنجه

حکمت و نیم حقمزده واقع اولن چورک حیله و مکرله نه مناسبتی وار
هیچ بر عاقل غره راحت ایچون کندویه جراحت روا کورمی
و آخره نوش و عیش ایچون کندویه نیش و ریش اورمی زخم
حالی حیله بنیت ایتمکه غایت تجاوزدن ناشیدر که کوکن
کبی روشن و معاینه در که بو عقوبت بنم ملک زاده غافله مجالفتم
یا واشی در وزیرا ایتدی ای ملک فعال سنک مکر و آلله حسب
حالک دلالت واضحه ایله دالدر و خدعه و احتیالکک بر نتیجه سین
دله محتاج له ایدمه بلمک محالدر تنکده مرداغ محنت طوع و عجله
اولمشدر و مرز حمتده بر رحمت و مرجاحتده بر راحت ملحوظ
اولمشدر محصل کلام کام خاطرکده اولان لذت انتقام بو
عقوبت شراب بدنواردن مذاق امیدکه سازکار قلمشدر لکن
کمنه لر هلاک اعدا ایچون نفسنی فدا ایتمشدر و مجی و مای ناشتن
شکر نعمتی ادا و حق کذارلک و هوادارلک نامن جریده روزکار
املا ایتمک سوداسیله کندوسن ورطهٔ عنا و کرداب فنایه
اتمشلردر نته کم اول یوزینه اعدادن اخذ انتقام ایچون
نفسنی فدا ایتمکله حقوق صحبت یارانی ادا ایتمشدر ملک کوم

صوردیکه نجه اولمشلر اول **حکایت** وزیر ایتدی روایت
اولنورکه میمونلردن بر جماعت کثره بر جزیره‌ده که میوه‌سی
بی شمار و آبی خوشگوار و هواسی فراجارنه سازکاردی ماوی
طوتمشلردی **بر کون اول قومک** اکابرندن بر جماعت بر درخت
سایه‌سنده اوتورلردی و هر طرفدن چوکان زبانلیه سوز
طوتن اوررلردی بر زمان پسته کبی لب خندان ایله فندق و
فستقدن خبر ویررلردی بر ساعت لطافت انکور **برنوز و حلوا**
و انجیر بی نظیردن حکایت قیلورلردی ناکاه بر خرس زشت
اول نواحی کشت ایدرکن انلره انده راست کلدی و انلر
بو جمعیتدن پریشان و مضطرب و کانون درونده آتش ور
رشک و حسد ملتهب اولوب کندویه ایتدی روا میدرکه بو بهیموبلر
بو مواضع نزه و مراتع خرمده که غیرت بوستان ارمدر تر و تازه
میوه‌لر یه‌لر اوتورلر و هر بر نظیر چمنلر و نسترن و یاسمین سمنبر
اوزره یاتلر طورلر بن دلخسته و خاطر شکسته شویله آج و
محتاج کجم و هر زمان کاسه دوراندن شوربای مجاعت
و شورابهٔ ریاضت ایچم نرار زور و زاریله بر حیله ایله کرسه

عید اکبر قلم و محنت بسیار له بر آشخوانه الم اریه نعمت و غنیمت
بلم **بیت** ز رقیبان در بهار وصل او بشکفته همچون کل
چرا من در خزان هجر بی برک و نوا باشم **نثر** بس آنلرک مجمعنه منوجه
اولوب قصد اتدیکه جمعیتن پریشان قله **و نبیا دحضورلرن**
برباد ادب اول مقام جنت نشانی مخلب لعنتله آلدندن
یوز بوزینه لر شور و شغبی حادن کوردیلر و بر لحظه دبی جعر و بی
بوزینه جمع اولوب جنک اتدیلر **ه** آخر الامر بنجه و جنک و حرب
سنکله خرس حریصی مجروح و لنک ایدوب میدان فسیح جهانی
کوزینه تنک اتدیلر **بیچاره خرس خام طمعک باغ آرزوسنده میوهٔ**
مرادی ارمدن برک و بار عشرتی پژمرده اولدی و زاویهٔ
خاطری پرتو شمع حضورله منور اولمادن چراغ قوت و زور
مرده اولدی **بیت** نارسیده بلبلم جرعهٔ از ساغر عیش
میزند دست جفا جام مرادم برسنک **نثر** القصه خرس ستمکار
نزار زور و زار له میمونلر میانندن محجوب کوسباره دوشاری و
فریاد و خروش ایدب باشنه کندی جنسندن بی حد و بی حساب
وحوش اوشاری **چون انی اول حالده کوردیلر** لعنت
خوب و ثمیت ضربدن صوردیلر خرس فقیر صورت ماجرائی

نیقر وقطمیر تقریر ایتدی وایتدی بوندن ارتق کمر نا بوسلق
و غیر تسنر لک اولور میکم خرس قوی هیکله بوزینه ضعیف
بیکردن بو عار وشنار لاحق اولا هرکز قدیم الایامدن
بزم آبا و اجدادمز بو بارنامه یی کورمیش اشتمیش لردر وبزم
نسلمز بو اصل خجالت وحقارتی قبول اتمشلردر شویله که دفع عار
و اخذ ثار ده بزدن مساهله جایز اولا تا قیامته دک بو بد
نامِلک صفحهٔ روزکارده باقی و پایدار قله صلاح بودر که
باهم داستان اولوب برشبخون ایله اتلرک روز حیاتلرین
و غبار کارزار له دیدهٔ امیدلرن خیره قلهوز نظم کر از
کردش چرخ باشد امان بخواهیم کین خود از یارکان
چنین بر بکوییم شان در ستیز که ماند ز تا نام در رستخیز
خوسوک عرق غیرتلری مضطرب و اتش حمیتلری ملتهب اولوب
دهان لاف و کذاف اچدیلر و اغزلرندن کف جدال و خلاف
صاچدیلر و ایتدیلر نظم مخالف چو مور ست ما اژدها
بکی کرد د از پنجهٔ مار رها زمارا ایت جنک افراشتن
ز دشمن سر و تاج بر داشتن بونک وزرنه مقرر ایدیلر

هندستان

که بهمان

که همان اول کیجه اسباب اشتغال آتش قتاله آشتغال
ایدب نار کارزار و شعلهٔ گیرودار له بوزینه لرک خان
نمانلرینه آتش بوار اوردلر و خانهٔ حیاتلرین یقوب و خرمن
وجودلرین یاقب کلن کوکه صاوردلر چون تیغ زرین جنکاور
بر بیشهٔ سپهردن فی عین حمئة چشمه سارنه باتدی
و دب اکبر و اصغر حوالی قطب سمالیده حرکته آغاز اتدی
بیت چو خورشید تابنده بنمود پشت   هوا شد سیاه و زمین
شد درشت نثر بالکلیه اول کوهسارک خسری بحی ولی حسب
حربه خرابه بوزینه لر جزیره سنه شتاب اتدیلر مکر شاه بوزینه
کان ارکان و اعیاننذن بر جمعله شکاره کیدب اول کیجه
میان بیابانده قالمشدی و سایر خدم و حشم هجوم دشمندن
غافل هر بری کندو مقام و منزلنده آرام قلمشدی ناکاه بر سپاه
بنجه سپاه بربلای سیاه بوزینه لرک کشورکشانه قدوم هجوم
اتدیلر بیت سپاهی چو مور و ملخ تاختند   بتیری جهان
در جهان ساختند بوزینه لرک اکثری هدف تیر دمار و
علف شمشیر بوار اولوب روی منی وداع اتدیلر و بقیة السیف

مجروح وافکار نهراز زور زارله اول ورطهٔ خوانخواردن
کناره ایتدیلر خسرو چون اول بیشهٔ بهشت نشانی انواع
نعمایه مالی و اول جزیرهٔ ابادانی اعدا ومدعیدن خالی کوردیلر
تمام پای اقامتی دامن سکونه چکدیلر واواخر بن جهاد
دیدهٔ ونستم کشیده بی کنه ولرده آمیرایدوب دست تسلط
وتغلبی دراز اتدیلر وهر نعمتی که لوزینه لر مرور زمانله جمع
ایمشلر ایدی یدعصا ایله نهب وغارته آغاز اتدیلر ع
الله الله که هدف گردد که اندوخته بود چون بتاثیر صبح
عیان اولوب چهرهٔ جهان رخسارهٔ خوبان کبی تابان اولدی
وجمشید خورشید خلیفهٔ زمان حضرت سلطان سلیمان صاحب
قران کبی سپهر زرین اورنه جلوس ایدب روی زمینه
فرمان روان اولدی بیت چکوب لشکرینه سلطان خاور
جهانی سر بسر اتدی مسخر ملک لوزینه کان بوحالدن
غافل شکار کنان جزیره جانبنه مایل اولوب اثنای راهده
نیر ممیزلردن برجماعتکه میان کرداب بلادن نیم جان
کناره امانه ییتشمشلر ایدی قرشو کلدیلر وخروش وفریاد

التی

آتش تأثیری کوش فلک اثیره یتوردی کیفیت حالدن سؤال ایدب صورت واقعه مطلع اولیجق کانون در درونندە دیک غیرتی قاینیوب وانگشت حیرتی دندان حسرتله چینیوب ایتدی دریغ اول ممالک محروسەیە که دست تصرفمزدن چقدی وحیف اول جزایر معمورەیه که اعداوی بیگانه لرالنه دوشدی واویلا که بخت برگشته خاک ادبار برمزم فرقمزه نثار اتدی وامصیبتا که دنیای غدار بزدن لنار ایدب دولت ناپایدار صد مرحله بزدن فرار اتدی نظم
بوستان دهررا برگ و نوائی کس ندید چهرهٔ اقبال را رنگ و
وفائی کس ندید بر فریب اباد گیتی اعتماد از عقل نیست
زانکه از وبی محنت تر محنت سرای کس ندید سایر سپاه که
ملازمان رکاب پادشاه ایدیلر اضطرابه اغاز ایدب
هربری مال ومنال واهل عیاللری ایچون نوحه وزاریه
باشلدیلر انلرک میاننده میمون نام بربوزینه واریدی
نام عقل وخردله بین الاقران والامثال مشار الیه
بالبنان ایدی وفضل وهنرله سایرلرندن امتیازی
مستغنی عن البیان ایدی بو سببله انلرک میاننده حرمت

حرمت تمامی واریدی وشاه وسپاه انك میامن آراء و افكاریله استظهار ایدرلریدی **نظم** ازین روشن دلی صافی ضمیری بتدبیری درست اقلیم گیری زحل زحل شاگرد او در نكته دانی عطارد چاكرش در خامه رانی

میمون چون ملكی مخزون و سایر خشمی سبز گون كوردی زبان فصاحتله بنصیحت آغاز ادب ایتدی **نظم** بر

بربلا نازل اولسه ایمه جزع كاندن وارا كی شرایت ندن
اولادوستلر اولور غمگین تا غنیا شادمان اولور دشمن

نزول نوایب وحصول مصایب ده جزع و فزع بنده بنده لی ثواب ابدیدن محروم ایدر و تقلت صبر و خفت عقل و سقامت رایله مشهور و موسوم ایدر بو مقوله وقایع كه احیانا واقع اولور تلافی و تداركنده ایكی نسنه نافع اولور بریسی عروه ولثقی اصطباره تمسك در كه شجر صبر مثمر ثمره حاجات در **وبحكم الصبر مفتاح الفرج** تحمل كلید ابواب حصول نجات ووصول درجات در كلید در گنج مقصود صبر است دربسته اگر بكشود صبر است زا آینه سینه دردمند

بعلاسم

غبار ستم انکه نردود طرهست ثر بری دخی رای رامت
وتدبیر درست وفکر ثاقب ورای صایبدر که چون برق
رای صاحب ذهن ثاقب شب واقعه‌ده لامع اولا ظلام
ظلمی سوای حال مظلومان ستم دیده‌دن رفع ایدب وقا
رسن میدان فراست بر ساعت فکرله نیزار سال حیله ومکر
کنه وودن دفع ایدر بیت توان بر هم تدبیر یک رای ضو
جراعت دل صد پاره را دوا کردن ملک بو زینه کان
مضمون کلام میمونه متسلی اولوب صورتدیکه بو کارده حاله
ندر میمون خلوت طلب ایدی وایتدی ای ملک نامدار
نیم اهل فرزندم وخویش وپیوندم بو کروه ستمکار لرک الندن
کشته وشیشهٔ عار وناموسمز بو بدکار ردار لرک زخم سنک
ظلمیله شکسته اولدی مقرّردر که بکا انلرک حیرتله عمردن لذ
وبو فضا حیله حیاتدن راحت متصوّر دکلدر بیت بی روی
تو زنده می توان بود دلی آن زنده که از هزار مرده بتر است
چون عاقبت کار درخت زندکانی عقاب بواره دو شک
مقرّردر که اولی بودر که بر سبیل تعجیل کندمی بو فنای فنا و

تنكنای دنیادن سرای بقای و فضای راحت فزای
عقبایه تیشدرم * وحق نعمت ملكی ادا و نفسمی انكا بوله
فدا ایدب یاران کریمك و دوستان قدیمك انتقامن
اول لئیمدن الم ملك ایندی ای میمون بشرت اخذ
انتقام کام حیاتده شیرین وخوشدر وشراب وتر و استیلا
بزم زندگانیده صفا بخشدر * سن خاك اولیجق بو عالم باغی
اولمش یا معمور وسن هلاك اولیجق بنی آدم یا محزون او
اولمش یا مسرور بیت زین چمن چون شدی تو در پرده
خواه گل تازه خواه پژمرده میمون ایندی ای ملك بو دام
نکاحه که بن کرفتار اولدم هزار بار مماتی حیاته اوزره
ترجیح و فنای بقا اوزره اختیار ایتم عجب دکلدر که نور دیده
تماشای جمال زن و فرزند له حاصلدر انلر خود نقاب ترابله
مستور اولمشلر وهر ورسینه مشاهده عیال و خویش
و پیوند له متواصلدر انلرکه حین خرمن وجودی صرصر هلاکه
هبا منثور اولمشلر بازار دنیای بی مالده سرمایه فراغ
بال رفاه حال مال و منالدر معلومدرکه سبب مورث و مکتسب

بالت

دست خویش خصم بدسگال و پایمال دشمن بدفعال در حالا دلکر ملکه
ملکك لطایف حقوق نعمتن بو خدمتله ادا قلیم و سایر احباب و اصحابك
دخی حاجتلرینه مرهم راحتله دوا قلیم و نقد جانی نثار ایمکله اخذ ثار
و دفع عار ایدم و ابنای جنسمك لباس ناموس صابون غیرتله بو
حقارت لوثندن یویم اردم و بو وسیله ایله روزگار ناپایدارده
نام و نیك و ذکر جمیل یادگار قویم کیدم بیت بنام نکو مردن از زر و زیست
کزین جمله مقصود نام نکوست   ملك کورکدرکه بنده یحون غم جکیوب
دل مبارکن شاد ایده و چون احبا ایله صحبت اوان یاد ایده بیم و فا
دارلغی اونتیوب بر دعا ایله یاد ایده بیت چو در میان مراد آورید
دست امید   ز عهد صحبت ما در میانه یاد آرید   ملك ایتدی
سویله کورهلم که بو مشکلی نجه انامل تامل ایله حل ایدك و بو عقده خیره نجه تدبیر ایله
حل ایدك میمون ایتدی بر فکر ایتدم اکر شرف قبول ارزانی بیورلورسه
اومارمکه ملکك دولتنده دشمن شومی بریه هلاك ایدوب معدوم
ایدم و جزم بودرکه بو تدبیر ایله اعدای خاکساری شعله سموم ایله موم کبی اریدم
صموم ایدم صلاح بودرکه فرمان ایدهسن تا جلاددان جبر دست
بنی مثله ایدوب دست و پایمی شکسته ایدهلر و بو هیئتله کنارده بر کوشهیه
براغهلر کیدهلر و ملك کندو و تمام لازملریله و منهزم اولنلردن کندویه
لازملریله فلان موضعه متوجه اولالر و ایکی کون کجدکدن صکره

اوجنبجی صباح كلهلر كندی منزللرنده فراغت وحضورله
اقامت قلهلرنه دشمندن اثر اولهلر ونه من بعد انلرك جنكندن
متضرر اولهلر ملك سمان بوراى ميمون موجبيله فرمان ايدب
بيوردی تا انك كوتيلرن كوشهٔ دندانيله قوباردیلر واطرافنی
خرد ايدب تننه بیحد وكران زخم اوردیلر ونالان وغریوان
اول بيشه كنارنده عدویه قریب بركوشه ده براقدیلر وشاد وشتابان
اول جوانبده برجايكاه حصينه بنا ايدب منتظر فرصت اولوب طوردیلر
بیچاره میمون اوكیجه زخم نیش وریخ ریشدن بروجهله نا
لش ايدردی كه ديدهٔ سنك سخت دل انك اضطرابندن كورسه
رقت ايدب اب اولوردی وكوش كوه بیستون صدای درد
امیزن اشتتسه فرهاد كبی فریاد قلوردی ملك خرسان شا
خراسان كبی علی الصباح اول اطرافی طواف ایدركن نا
كاه نالهٔ جانكاهی اشتدی وآواز جهتنه متوجه اولوب
ميمونی اول حال ورزده مشاهده ایتدی بونك كبی له كه علیط العقب
ایدی اكا رقت ایلدی وباوجود كه سخت دل ایدی كوكلنده
ملایمت وملاطفت ظاهر اولدی وانك تفتیش حالی وتفحص
ما فی البالنه اشتغال ایدب بو اجمالك تفصیلنی استفسار قلدی

میمون ذخی فراستیله بلدیکه بو قومک ملکی دردعا وثنایه آغاز
ایتدی ۰ وشان ملوکه لایق اولان مراسم تعظیم وتکریمی تقدیم ایدکد
نصکره ایتدی بیت زچشم دل ببین خاکیم درآتش و ابست
بچشم من و بدل رحم کن که کار خرابست ای ملک بن جهرستاده
بورنیه کانک وزیریم اتفاق الملکه شکاره کیدب شب شبچونده موکه
ده حاضر دکلدم ۰ یارندسی فرمتله کلوب ملکک بودیاره قدومندن
خبر ویرجک امیر بورنیه کان بنم تدبیرمه زیاده اعتمادی اولدوغی
سببدن بو کاره بندن چاره التماس ایتدی بنده خی خیرخواهلق جهتندن
انی خدمت ملکه دلالت ایدب ایتدم صواب بودر که کمراطاعتی
درمیان ایدب ملازمت باب ملکه شتاب ایده وز و نکبات زماندن
انک سایه دولتنه التجا ایدب نوایب دوراندن انکدی کاه فلکد
دستکاهنه پناه قله وز نظم در پناه همت صاحبدلان
راه جوید هر که نست از عاقلان گر تو در گلشن درایی کلبری
سوی بستان بگذری سنبل چری ملک بنم کلاممدن آشفته
اولوب حاشا بو بیشه یه مستولی اولان جماعت ایچون نا لایق
کلمات ایلدی وونان طاماتی اجوب وزبانندن زمرلر صاحب
انواع ترهات سویلدی چون آنمک حقوق نعمتی قلبمده رانخ ومی

ومحافظهٔ شكوه وشوكتی زمیننه دلمره شامخ ایدی انك بكا شتمنه
وبنای عرضمی هدمنه متعدد اولمیوب بر دفعه دخی انی بو سودادن
منعه وشربت نصیحتمله مرض مالخولیاسن دفعه مشغول اولدم عاقبت
نفسنه خشم وغضب غالبا اولوب بوردی تا بكا بو سیاستی
ایدیلر وایتدی بو بدكردار بیكر بادشاه دشمن وسپاه اعدا انك
هوادارلریدر وارك اول جزیره یه قریب موضعده براغوب تا اولدرلر
كورسنكه انلر انك جانبنی نوجهله حمایت ایدرلر وبو خیرخواهلغمك
حقوقنی نه خدمتمله رعایت ایدرلر بن بكا بو عقوبتی ایتدیلر
وبو كوشهده زار وغریوان قودیلر كتدیلر سوابق حقوق خدمتمه
لواحق عقوق ومحنتله مكافات ایتدیلر چون بو كلماتی ایلدی وبردردن
اغلدی ملك خرسانك اتش رقتله جكرن داغلدی وغایت دردمندلكدن
قطرات اشك كرم دیدهٔ بی شرمندن طاملدی بیت كر تیالم سنگ اول دل
خون شود ور بكریم دیده با جیحون شود ملكا ایتدی حالا
بو زینه لر قنده كیتدیلر جواب ویردیكه بر بیابان واردر كه اكا
زنمای درلر اكا نیاه ایتدیلر قصدلری بودر كه انده لشكر جمع ایدب
باكا بر سپاه جرار ولشكر خونخوار ایله شهره شبیخون ایدهلر ملك
خرسان بو سوزدن بلكدی وایتدی ای میمون صلاح حال ندر

میادا که علی الغفله بزه فرصت بولوب برآفت تیشاره‌لر میمون
ایتدی ملک بوفکرده خاطرن جمع ایتمک و باب رای‌ده بری دخی سبب
تانی و تامل له قرع ایتمک کرک باالله اگر بنیم ایاغم اولسه باشیم بو
فدا ایدردم و فی الجمله اقتدارم اولسه ایاغ اوزره دکلن باشیم اوزره
کیدردم و بنی بی منت و سپاس اول ناحق شناسلرك
اوستنه ایلدیب خصمیزدن کلوردم و قبل حلول الاجل انتقامم حاصل
قلوردم ملک ایتدی مقرردر که انلرك مقامنه سنك وقوف تامك
واردر اگر قادر اوله‌سنکه انلری بزه کوستره‌سن داغ منتك تا قیامته
دك بو جماعتك جبین حالنه اوره‌سن و خصمك نکه سنی بو بلیه اراززده
قلمشلردر انتقام المك الوب مراده ایره‌سن و سکا بو جزایی بنر اکور
نلری سندن بیش بتر کوره‌سن میمون ایتدی بلی اما بو خیر متیسردر که
بکا بو حالله حرکت اتمك متعسر و بودست و پایله یوریوب کتمك متعذردر
ملک ایتدی بو کارك چاره‌سی بنده و سنی انده ایلتمك بنده‌در پس اوا
ایتدی تا تمام سپاه و معتبرات درکاه جمع اولوب کیفیت حالی با
التمام انلره اعلام ایتدی و ایتدی حاضر اولك که بو کیجه خصمیمز سن
اتمك کرك و وحشت ماموتی میمونلرك خونیله جیحون ایتمك کرك
جمله‌سی بو کلمه اوزره اتفاق ایدیب کمر جدال و قتالی میانلرینه نطاق
ایتدیلر و میمونی بر خرسکا روه سنه ویردیلر بو کلیته تیر واوکلرنجه

رهبر ایدوب خصمله مقابله نیتنه کیتدیلر تا برزماندن صکره بیابان
مردآزمای یه یتدیلر اول بربریه ایدی بی‌تاب وبربادیه ایدی
بی‌آب سحاب سمایه اول ماویه تک تواشندن اختناق وما ردی
جهان بیمایه که اول بیابانک حرارتندن احتراق عارض اولوردی
وهم عالم گرده اول مضایقه‌دن گذر میسر ونسیم هامون نوردده
اول طرایقه ظفر مقصور دکلدی بیت ایچی طوپطلو در خار مغیلان
یول آرز قورقوسندن انده غیلان اول برده سموم اسر دیکه اثر ایدی
هرکمه که ایرشسه اتبا ولوردی وتب تاب آفتاب انده بر درجه‌ده
ایدیکه بر ذره‌سی دریای محیطه تیشنه سراب اولوردی وخامتندن
هیچ برجانور اول صحراده قرار ایتمزدی حرارتندن اول شوره زار
مردم خوار ده بردانه گیاه بیترمزدی بیت بیابان وسیع بر مخافت بود
هر گامی در وصد گونه آفت هوایش آتش وآبش توا
زمینش سنگ وسنگش آهن ربا بو میمون ایکیدی طریمه بوم
بتعجیل له یوریه لوم که تا صبح سفید فام روی جهاندن پرده ظلامی
رفع ایده اندن سرابرده جمعیتن فضای نیادن کتوره لوم واندن
سابوع که شاه رومی شعار علم زرنگاری افراشته قلوب اولحنت

بدکشته لرک رایت نجتن نکوسار ایدلوم پس سلح حرص تمام
وشغف مالاکلام له کیدب اول بیابانه قدم بصیدنر ونته وآخر
باشدن جقوب دام انتقام وشباب بلا اکرد و شتابلر برزمانده
صکره افتاب ظهور ایتدی بوزینه لردن اکثر کورندی و برخبر
بلمدی میمون نحیل تامله متصل کیدردی وافسون افسانه ایلر
وبغیه ایدردی تا اول زمان که افتاب ارتفاع بولدی وحرارت
شعاعی اوبعاعک اطراف واکنافی کوره امنکر واشیانه
سمندر کبی هر شعله و اخکر اولدی **نظم** زکرما الجنان می شد نفس کرم
که لب از تاب ان جون شمع می سوخت زیاد کرم بند ارکه
مقدیر بدنیا دوزخی دیکر برافروخت **تاب افتاب** دور
کار اولوب باد سموم دوزخی نشمه آغاز قلوب مسافه بعیده دن
اتش بی دودولبی پدید اولدی **نتا** ملک خرسان میمونه متوجه اولوب
ایتدی بلدک که بوبیابانلرشکه حرارتندن ولاتر تاب وجانه
جکرلر بی اب اولور **اما بونلره درکه شعله نارکبی** شررریز و جانه
اتش نارکبی تند و تیز کلور میمون ایتدی ای ستمکار دل ازاز
بوکوروکک بیابان اجل در واول کلن بیک مرکدر وزن
کاروان امل معذور بیورک که اکرینک جانکز اولسه بیکده

بری قورتیلمه وحالاکه سموم ایرشه جمله کوز خاکستر اولوب
بوزینه لرک خانمانرینه اوروفع کرآتش بیداوله خرمن وجودلری
برباد اوله اندیو سوزده ایکن تقف سموم ایرشوب میمون
وشاه وسپاهک کلیسن کل ایدیب اولن بیابانی جدوه ملا
اندن براحده خلاص میسر اولمدی اوجنجی کون که
وقت معهود ویوم موعود ایدی ملک بوزینه نکان کافه انام
خدم وعامه حشم له اول جزیره یه کلوب دارالاخیاردن عاری
ودیار اولی غدارلردن بولدیلر بیت بکذشت شام ونکبت
وصبح ظفر رسید کم شد خزان رنج وبهار طرب رسید بو مثلی
کتوردم تا ملکه معلوم اوله که ارباب کینه اخذ انتقام ایچون
ناله وجانه قالمزلر ومرکی رضای احباب ایچون وزن وخیاه
المزلر بن قضیه کارشناسی بو مقوله حیله دن اولمق اکلرن
وقصه مزبوره نک مصداق ومصدق خیال ایدرین بوندن
سابق زاغلرک احوالن اشتمشدم واندازه فراست وکیاست
ومقدار حیله وخدعه لرن آزمایش اتمشدم چون کارشناس
سی بو وضع اوزره کوردیم عین الیقین بلدمکه انلرک رای وتدبیری

صوابه مقرون ایمش و عقل و درایتلری مظنون اولور مرتبه
دن افزون اولمش **بیت** می شنیدم که راحت جانی
چون بدیدم نزار حیرانی صواب بودر که اول بزه فرصت
بولمدن بو فرصتی غنیمت بیله وز. و نیشتر انتقامله بزدن قصد ایتدیگی
نزتنغ خون آشامله انک قتلنه قصد ایده وز **ملک بومان** چون
بو فصلی استماع ایتدی بوزن درسم و وزیر مزبوره ورسم ادیب
ایتدی. بوندن زیاده سخت دللوق و بی رحملک اولورمیکه برفقره
که بزه بو ادا اولدوغی سببدن مظهر انواع ایذا و آزار اوله بز
انک انتقامی و عقوبت هلاکنده اوله وز و محنت زده یه بنه نا محنت
و زحمت رسیده یه بنه بار مشقت رواگوره وز **بو بیتک مفهومی**
سکا معلوم دکلدر که دمشلر در **نظم** خاطر محنت زده کان
شاد کن و زبهر محنت زده کی یاد کن محنت و غم دیدی
یاد قل اهل محن خاطرنی شاد قل **بس بوردی** تا او
زاعی اکرام و احترامله کتورب خدمته یتوردیلر و وزیر ایتدی ای
ملک چون بنم کلامه التفات کوسترمدک و بنم نصیحتیم جهتسنه که عین
حکمت و محض مصلحت ایدی روی قبوله دوندرمدک باری انکله
دشمنلری زنده کانی ایله و نیسبح بر زمان انک مکر و خدیعتند

ایمن اولمه که بی شبهه که سنک درکاهکه پناه اتدوکندن انک غر
ضی بو ملکک فسادکاری وکساد بازاری و زراعتک فراغ بالی
وصلاح حالی ماء لندن غیری نسنه دکلدر ملک بو نصیحتی
استماعندن امتناع ایدیب اول وزیر بی نظیر صاحب تدبیر
رای اصابت پذیره التفات و اعتبار ایلمدی براغ دکی
انک خدمتنده اقدام و اهتمام اوزره کلوب رسوم خدمت و
آداب ملازمتدن هیچ دقیقه مهمل و نامرعی قومدی و خواص
وندمای ملکک هر بری بر نوع خدمتله کندویه متعلق و مربوط قلدی
لاجرم کوندن کونه رتبت حرمتی مرتفع اولدی و شان و شانی
قلوبنه دخول ایدب وقتی تمام بول بولدی تا بر مرتبه یه وارنجه
محل اعتماد و محرم اسرار اولدی چون اخلاص و اختصاصی روز
افزون و صدق و استقامتی حددن بیرون کوردی مشار
الیه مملکت و مدار علیه سلطنت قلوب سوانح امورده انکله
مشاورت ایدردی و مصالح جمهوری انکله بیرله مباشرت
ایلردی برکون بر محفل عام و مجمع خواص و عوامده ایتدی
چون ملکک اغانی بنی بی سبب ازرده قلب و بکا بی جریمه عقوبت

روا کوردی

روا کوردی سینه می اتك کیه نسندن بر طرف وسینه سن سهام
انتقامم هدف قلمایجه وشربت عذر له تفتیشی صدر حاصل قلوب
اکامیدان انتقام ده دست برد تمام کوسترمینجه بجه قرار وارام
بولم وکذار جهانده نه وجله خرام قلم بن بر مأمولك
حصولنده چوق تأمل ایتدم ونیچه زمان تفکر برنه توغل
ایتدم اقرالام عین یقینیله کوردم وذهن دوربینیله
بلدم اکر تا بنزاع صورتنده اولوب اول سیاه رو لرك
هیئاتندن چقمیم بو مراد حاصل اولمق وکشتی غرض ساحل
حصوله واصل اولمق ممتنع در اما بن علمادن استماع
ایتدم کر چون بر مظلوم ستمدیده بر ستمکار غدارک نا
جفا ایره وبر ظالم جفا کاردن بر فقیر درومند محنت
کوره قدنی کمان ایدوب تیر دعای جانب اسمانه
روان قلسه ونار انکسار له یانسه وشعلهٔ اضطرار له
یقلسه بیت چکوب تحت کمانه صادقانه دعا
اوقن روان ایته نشانه اول حالتده هر تیر دعاکه شست
اخلاصدن کشاد بوله بر مقتضای امن یجیب المضطر اذا
دعاه جناب حقدن جل وعلا قرین صدق اجابت اوله بیت

حق قبول ایلیه نه اسن اتنك مستجاب ایلیه دعاسنی اتنك رای
ملك آرای ملك صواب كورسه بیورسون تا بنم خرمن برلمعه
آتش اورسونلر شاید اول لحظه كه حرارت آتش جسمه
واصل اولوب قبول دعا مرتبه‌سی حاصل اوله جناب عزتدن
عزت اسماؤه تضرع ایدوب دلیم كه بو زاغ صورتلی بندن محو
ایدوب معدوم ایده ولزوك هیئتلكن ظلمتن ارزانی
بیوروب بنی بوم ایده تا بو وسیله ایله اول ستمكار
لره مكافاته اقتدار بولم وانتقامی الدن الوب
تسلی دل وتشفی صدر حاصل قلم بو محمده اول وزیركه
كارشناس ملك تسلی یابنده مبالغه اتمشدی حافظ دی ایتدی
بیت كرچه نرگس نیستی شوخ وچو لاله تیره دل بس چه روی وده
زبان همچون كل وسوسن مباش ملك وزیره ایتدی بو سوزه
نه دیرسن دبو سؤاله نه جواب ویررسن وزیر ایتدی بو دخی
فن شعبده‌دن بر رنك ورنك دز حله امیخته بر نیرنكدر
بیت سراپای او حله ریواست ورنك وز افسون
او زیركان كشته دنك اكرانك شخص خسیس وجثه خبیثین كرالله
یقوب كل قله الرطینت شوم وسرشت مذمومی قرار اصلیدن متغیر اولمق

محالدر

محالدر وخبث نیت ولوث عقیدتلی سیول زنهار ومیان
بحارله طلی مراولمق وهم محض ومحض خیالدر **نظم** اکر بیضهٔ

اکر بیضهٔ زاغ ظلمت سرشت · نهی زیر طاوس باغ بهشت
بهنگام آن بیضه پروردنش · ز انجیر جنت دهی ارزنش
دهی آبش از چشمهٔ سلسبیل · بران بیضه کردم زند جبرئیل
شود عاقبت بیضهٔ زاغ زاغ · کشد رنج بیهوده طاوس باغ

شکل بوم دکل اکر بفرض محال انک ذات خبیثه‌سنه هما
صورتی طاری اولسه یا فی المثل عنصر خسیسی سیمرغ لباسن تیوب اول
بلاس سیاهیدن عاری اولسه هنوز صمیم دلدن بنی نوعنه مائل
اولوب عداوت اصلی صداقت عارضیدن حایل اولسه کرک
اول بوش کبی که با وجود صورت انسانیه ده متمثل ایدی نیته کندو
اصلنه میل ایدب آفتاب نور باش وسحاب فیض بخشیله ویاد
راحت بار ولوه برو قارله موافقت قلمدی ملک استغنا
اتدیکه نجه اولمشدر اول **حکایت** وزیر ایتدی روایت
ایدرلرکه برزاهد مستجاب الدعوه برجویبار کنارنده قطع علایق
اختیار ایتمشدی واب قناعتله دلش متعلقات دنیادن

الین یومش ایتمش ایدی اتفاق برکون بزرغن بروازنه
ایدر کن اول مقام مقابله سنه یتشدی مکر سور اخدن
بر موش بچه شکار ایتمش ایدی حکمت الهی منقارندن
خلاص اولوب زاهدک اوکنه دوشدی زاهد انی نوره چکب
رقت و شفقت غالب اولوب الدی خرقه سنه صاردی
بو نیتله خانه سنه الکیدی و مریدلردن برینه سپارش قلدی که
تا انی فرزندی کبی تربیت ایده ناکاه خاطرینه بو خطور ایتدی که
بو بر نازنین نکارخانه در اهل خانه بوندن متنفر اولق مقرردر
پس دعا ایتدی که ایزد تعالی انی بر دختر ایده تیر دعاء زاهد هدف
اجابته یتوب مشاطهٔ تقدیر انی بر دختر صورتنده تصویر ایتدی
سرو قامت زیبا هیئت روشن روی آشفته موی بر وجهله که ا
نوار افتاب رخساری چمن ماهه اتش غیرت براقدی و دود
دی مشک زلف عنبرینی دل مشک سیاهدن اشمامه اغدی
خلق اولالدن جهان الجنه جمال کلمی کلمیه اکا مثال
خلق اولالدن نکارخانهٔ خاک کلمی نقشی کبی صورت پاک
زاهد نکاه ایتدی بر صورت کوردی که لطف محضدن افرینده بر

طفل که

وبر طفل کوردیکه محض لطف پروریده انی مریدلرندن برسنه
سپارش ایدرکه تا صلبی فرزندلری کبی پرورش ایده مزید
اشارت بری جانبنه منت بلوب تعهد حال دخترده سعی تا
بلیغ ایدی واززمانه دختر حد بلوغه یتدی زاهد ایتدی ای
جان عزیز بلکه جاندن لذیذ شمشاد درک دراز وسرو
قامتک سرافراز اولدی بستانک حقه انار وساعد
بازوک شاخ چناره دوندی من بعد سنک کبی بالغ
برشوهرله ازدواجه منخرط اولمق لازمدر بن بو امری سنک
رضاکه تفویض ایتدم سن بو بابده نه درسن واو افرند
آدمی وپریدن بلکه ذوات علویدن وکائنات سفلیدن
کمی اختیار ایدرسن نظم نه یرده کم اولا بر سرو آزاد
قدوکه بنده در ای شاخ شمشاد قمو آزاده لر عفوکه بنده
بویک اولنده طوبی سرفکنده سر دختر ایتدی بن بر شوهر ا
استرم که قدرت قاهرسی و قوت ظاهرسی اوله وعلو ع
عظمتنده درجه بلند ومرتبه ارجمند له اختصاص بوله زا
زاهد ایتدی بو اوصافله موصوف کیم بادر اما غالبا مراد اول

آفتاب در دختر ابتداى ماه بلى واقعا اول شو ابت نقصدن
عارى وزير فلكه اوتنر فرمانى جارى در اوت نيم زوجم
اولمغه شرادر وبنى اكا عقد ايليك بنرادر نظم دگر
دگر روز چون خسرو خاورى برآمد برين طاق نيلوفرى
زمانه در روشنى باز كرد جهان بازى ديگر آغاز كرد
على الصباح بفرمان فالق الاصباح آفتاب عالمتاب
تيغ افقدن طلوع ايدى زاهد دختى صورت حالى آنلكه
درميان ايدب ابتداى ايدى كوكب البر بو دختر سعد اخترد
بغايت خوب صورت محبوب سيرت ملك منظر پرى پيكر دلبر
نظم مه تابنده برج شرف در صفاده صانه سن دُر صدف
قرارمش دكلدر پايه سينه گنش دوشمش دكلدر تپايه سينه
حاليا من تزوج فقد احصن نصف دينه واغواى هواى نفس
بدن حصار استوار نكاحه بناه المك ايچون لرآماندن شوهر توانادر
زوج عظيم الشان تمنا ايدر بو سببدن انى خدمتكه موافق كوردم كه
عقد نكاحكه مرتبط وعقد ازدواجكه منخرط اوله آفتاب چون قصه اسما
ع ايتدى خجلتندن كاه صرى كاه قرمزى آخر بو وجهله جواب و

ویردی که ای زاهد سکا بندن توانا دن خبر ویره ین اول
ابر درکه کوشهٔ سایبان رفعتی خرکاه اسمانه برابر در
ذیل ظلیله چهرهٔ انواری مستور ایدر واهل عالمی تماشای دیدا
رندن محجوب ومهجور ایدر **بیت** افتابی بدین بلندیرا
ذرهٔ ابر ناپدید کند
زاهد ابره متوجه اولوب فصل
سابق الذکری تقریر اتدی ابر حیاسندن غرق عرق او
لوب ایتدی **اکر بنی اختیارده باعث قوت** وغالبیت
ایسه باد بندن بو معنی یه الیق درکه هر جهتدن بکا غالب
مطلقدر عنان اتک النده در هر جانبه که دلیسه چکر بیدر وا
واختیارم قبضهٔ تصرفنده در که هر نه طرفه استنسه زنجیر تسخیر
ایله چکر زاهد بو نکتهٔ مستلم طوتب جانب باده متوجه اوا
اولدی وجمال دختر وقصهٔ شوهری تفصیل سابق اوزره
باده یاد ایلدی **باد بو خبردن مغرور اولوب ایتدی** بنم
نه قدر قوة وقدرتم اولادرسن قوة علی الاطلاق کوهه
ثابتدر که پای تمکینی دامن وقارده چکوب اولور مستدیر
وقطب اسا کنز ومرکزنده استوا ایدوب برقرار طورمشدر نیم قوتم
اولقدر تاثیر ایدر که کوش اصمده صدای صور وصفحهٔ صخرهٔ صماده

ضرب پای مور **بیت** باد اگر ابر را بجنباند
چون بکوی رسد فرو ماند زاهد چون بو حالک فقرتن
و جمال با کمال دخترن کوهه تعریف و توصیف اتدی نوبه
صدای بلند ایله ایتدی **ای زاهد خرقه پوش** قدرت و قو
موش بندن زیاده در که اطرافی دندان خار اشکافیله قرز
ودر و نمره درلودر لو خانه لر و آشیانه لر دوزر سنیم انک
نیش دلریشندن غلیظ و جسیم انک زخملی رحمندن لکف
کیره دوبمشدر دختر چون کوهه ک بو کلامی اشتدی عرق
جبلی سی حرکته کلوب ایتدی **صدقت و بالحق نطقت** راست
سویلرسین که موش اکا غالب مطلق در و بیمله ازدواج و
امتزاج جمله دن اول الیق در زاهد دخی قبول ایدب
صورت حالی بر موشه عرض ایلدی موش بجبت
جنسیت که علت ضم در و دختر خلقت اصلی سببله ا
اکا منضم در و قلبنده میل تمام و شفقت تام بولوب ایتدی تن
دخی مدت مدید در بردلارامه آرزومندم که انیس و نگارم و جلیس
غمگسارم اولا زوجین مابیننده کفاءت لازم اولدوغی **اجلدن**

نم جستم

حقتم واجبدر که بنم جنسمدن اولا دختر ایدی بوآرزو
اشاندر زاهد دعا قلوب که بن موش اولمدوسنی دست عزتله
دراغوش قلم **زاهد کوردیکه جانبندن بغتة کامل** و هر بری آخر
جانودلدن مایلدر ال قالدروب دعا ایتدی و باری تعالیدن انک
موش اولمسن استدعا ایتدی انی دعاء زاهد عز اجابته مقرون ا
اولوب کل شی یرجع الی اصله حکمی ظهوره کلوب دختردن جلوت صورت
انسانیه منخلع اولوب موش صورتنده که صورت اصلی سیدی جلوه قلدی
وزاهد انی اول موشه ویروب فارغ اولدی **بیت** جان من هر چند
با اصل خود باشد رجوع   ماچو از خاکیم آخر خاک می باید شدن
بو مثلدن معلوم اولدی که مقتضای طینت دلوازم جبلت هر چند که بعض عو
ارض سببیله اوکی حالدن تحول ایتمک متیسردر اما عاقبت العاقبة
همان حالت اصلیه یه معاودت محقق و مقرردر حکیم سخن فراخ طبیعی
یعنی امیر الشعراء فردوسی بو معنی سلک نظمه چکوب بو عبارت رنکین
واستعارات شیرین ایله اداء ایتمشدر **نظم** درختی که تلخست اورا
سرشت   کرش در نشانی بباغ بهشت   ور از جوی خلدش
بهنکام آب   بنیخ انکبین ریزی و شیر ناب   سر انجام
کو هر بکار آورد   همان میوه تلخ بار آورد   **ملک بوم**
طالع بخت و بخس شومی مقتضاسی اوزره بو نصایحی استماعدن امتناع

ایتدی و وزیرک کلام اصابت انجامنی حسده حمل ایدوب جانب
عواقب اموره نظر ایتمدی زاغ٭ مرکون انده بر حکایت دلپذیر
و مزلجه برافسانه بی نظیر تقریر ایدردی٭ و کلک تعبیر له صفحهٔ ضمیر شهنشاه
نکات غریبه و حکایات عجیبه تحریر و تصویر ایدردی تا بو سببله محرم
خاص اولدی و محرمیت اسرار له اختصاص بولدی و ناگاه فر
صت بولوب قجب ملکه اغازن فتنه کلدی الی سلامتده کورجک
نشاط بال ع لسان حالله بو مقاله اغاز ایتدی بیت ای دوستان
بکام دل اکنون توان رسید کارام جان و راحت روح
روان رسید نثر پس فیروز صوره بکه نجه ایتدک کارشناسلک
ایتدی ملک دولتمنده لطف و حیله ایله انلرک مغزنه گردم و مطلوبمه
واصل اولوب مقصودمه ایردم٭ شمدن اماده اولک که تیغ انتقامی
انتقامی بیامندن حکه جاک زمان و دشمنی دوستلر مرادنجه
اوان در ملک ایتدی کیفیت حالی مجملا تقریر و صورت مهملن
بر نسخه تصویر ایله تا حقیقت واقعه یه فی الجمله واقف اولوب اسبا
جدال و قتالدن مناسب حال هر نه ایسه مهیا قلنه کارشناس
ایتدی٭ ای ملک فلان کوهده بر غار واردر که لیل و نهار بوملر
انده قرار ایدرلر اول نواحیده منزم خاشاک غیر متناهی در بونی
ذکر ایتدم که ملک بیوره تا وقت ظهورده که انوار آفتاب

خاوریدن اول تیره دللرك بصیرتلری كبی باصره‌لری خیره اولوب
اول غار تاریك و تارده متواری اوله‌لر مزاغ چنگال و
منقاریله نیرم مذكوردن مقدوری مقداری كوتره‌رك غار
مزبوره كتوره بندخی وارم اول نواحی‌ده اولان شبانلردن
بر پاره آتش كتوروب اول مجمع اولان میزه اوریم و ملك
فرمان ایده تا زاغلر پرلرین تحریك ایدوب آتش مشتعل اولا
لاجرم مرقومكه اول غاردن حقه پروانه وار سوخته شعله
نوار اولاجغیو بالجمله قلندوود آتش دماریله بو عمله ملكه بو تدبیر
معقول بغایت مقبول كلوب فی الحال تهیهٔ اسبابی
خط و ترحاله اشتغال قلدیلر و ترتیب مزبور اوزره بو مهمی
اتمامه یتوروب تمام بومل بو ترتیب له هلاك و معدوم اولدیلر
و زاغلر فتوح موفور و غنایم نامحصوره له شاد و مسرور و
مظفر و منصور مأوالرینه رجوع اتدیلر و نعرهٔ شادی عیوقه
یتوروب دهان تهنیت و زبان شكر و محمدت له اتیدیلر نظم

آخر مراد ملك روا كرد روزكار | اقبال را بوعده وفا كرد روزكار
هر شادی كه فتنه زما فوت كرده بود | انرا بیك لطیفه قضا كرد روزكار

شاه و سپاه كارشناسك مساعی حمیده و خدمات پسندیده‌سندن
و

سپاس دار اولوب انک اکرام و احترامی بابنده مبالغه
لی حددن گچوردیلر و انک مدح و ثناسنده غلو و اطرا ایلی
مرتبهٔ افراطه ییوردیلر اول دخی ملکه خیر دعا ایدب سایر
ارکان و اعیانک دخی حالنه سزاوار ستایش ایدیلر و ثنا
ایدی بو اثناده ملک ایتدی اعدای مخذول و مقهور و احباب
مسرور و منصور قلمه‌ده سنک حسن رایک و تدبیر عالم آرایک
عجب نتیجه وردی کارشناس ایتدی بو ظفرلر ائمه تیسیر اولدیسه
ملکک فر و دولتی و پادشاهک بخت و سعادت منقبتی مقدمات
نتیجه‌سیدر بن ظفرک همان اثرن اول کون معاینه قلدم که
اول مدامیرزی قلع و تدمیره قصد و تدبیر اتدیلر و نرم ملک
مور و ثمری و ولایت قدیمزی نجه تعلیله تسخیر اتفاق ایدب
الن براتدیلر بیت ان تیره روی کرد ملک نو چشم تیرخ تا زرد
روی گشت و جهان شد بر و سیاه ملک بر دفعه دخی
صوردیکه بو ملوک مصاحبت غدارنه نجه صبر ایده بلدک و اول
شومله مابینکزده کمال مهابت و ارکن نفسکه انلرله الفت و موانسته نجه
جبر ایده بلدک معیندر که اخیار اشرار له موانست ایتمک غایت متعسر در و ابرار
فجار له مجاورت مجالست دن نفس بالطبع متنفر در دوشمن دشمنگر که ما

زغرمالکم

زیرا که مخالطت صد بار یار بدکردارله مصاحبتدن اولیدر **بیت**

اگر در تلخی هجران بزخم غم توان مردن   از آن بهتر که با بیگانه شهد و شکر خوردن

کارشناس ایتدی ملک بیوردوغی کبیدر واقعا مصاحبت دیو و دد و مجالست همنشین بد دن نزار بار اولیدر و نفسه ناجنسله انسدن مکروه و منفور نسنه یوقدر **ع** دیدار یار نامتناسب جهنم است   اما عاقل و کامل اولدر که مخدومی رضاسی نعمتی مقتضاسی اوزره تقدیم ایدی صاحب ولنعمتک اداء حقوق نعمتی بابنده هر محنت که لازم گلسه اصغا ایده خاطرله تقبل و نشاط وافرله تلقی و تحمل قله **صاحب همت مقام** محنتده کنده وسن کرداب اضطراب و ورطه حیرته اتمز زیرا امر که عواقبی فتح و نصرت و گنج و فرصته مقرون اوله هر چند که ابتداسی سنده درد و محنت و رنج و زحمتی متضمن اولا چندان انزوا و قدر ضرر اتمز که هیچ بر گنج رنجسز الینمز و بر گلستانه تکنالی ای آزار خار گل مراده ارمز **نظم**

دلرسک کاینه وصل یار گلزار   کوکده که چکه سن زحمت خار

گرک بربیل تحمل عندلیبه   که بر گیج کون ایره وصل حبیبه

بیت

مکن زغصه شکایت که در طریق طلب   براحتی نرسید آنکه زحمتی نکشید

ملک ایتدی بوملکک کیاستده انشیرن لجه فراست اتدک کا
شناس ایتدی انلرک میاننده اهل تدبیر کورمدم اول وزیردن
غیریکه بنم قتلمه اشارت قلدی و انلرامک رایی ضعیف و بنجف علی
ایدب نصایحن سمع قبولله اصغا اتمدیلر **ویو قدر ادراک ایده**
میلرکه بن انلرک میاننده غریب ایدم و قوم قتنده رفعت
درجه و شرف منزلتم واریدی و عقل و فکرله موصوف و معروف
ورای و تدبیرله مشهور و مذکور ایدم **مه** مبادا انلرک یانده مکرمن
اکیدم و غدره فرصت بولوب انلری ام انتقامه چکیدم نه کندو
عقللریله بو قدر تمیزه قادر اولدیلر **و** نه ناصحلرنک کلامنی قبول
و حسابه الدیلر **و نه اسرار سلطنتی که ابراری و اعجب ایدی**
بندن مخفی طوتدیلر لاجرم کرفتاردار بوار اولوب بزه اتدکلری
جور و ظلمک مکافاتن بولدیلر **تر** دمشدرکه ملوکه اعدادن اخفاء اسرار
ده احتیاط واجبدر **•** خاصة دوست خاییدن و دشمن حاسددن
نظم دوستی کز تو نا امین بود محرم خود مساز در
در همه حال با عدو نیز کز تو ترسان است پنهت
اظهار سر خویش حلال **نثر** ملک ایتدی بن شیله کمان ایدرم
که موجب هلاک بومان همای دعای سحرگاه مظلومان در

وزرا ایتدی بلی اویله در **بیت** اول جراحت که بحرکه آه مظلوم ایلیه * صالنه کم مرکرانی بر تیز مسموم ایلیه *
هر پادشاه که ابواب جور و بیدادی فتح و بساط ظلم و ستمی بسط ایلیه عن قریب اساس دولتی منهدم و اسباب سلطنتی منعدم اوله اکه ثبات سلطنت کفرله ممکن و ظلمله متعذر **الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم** ملک سلطان کرچه کافر اولسه اولور پایدار لیک جور و ظلمله اولز ممالک برقرار **نظم** رها کن شتم را بیکبارکی * که کم عمری آرد ستمکارکی *
شهنشاه چون رای ابه کند یقین دان که بد در حق خود کند
دشردرکه هر کمسنه درت نسنه ترکیب اولا لازمدر که درت نسنه یه مترقب اولا هر کمسنه که ظالم اوله عن قریب هلاکنه جازم اولمق کرک و کیمکه صحبت زمانه حریص اولا فضیحتی متربک کرک اول کمسنه که اکل طعامه شره تمامی اولا بر مرض مایله منتظر اولمق کرک **و هر پادشاه که وزرای رکیک رای** و بی خرد اعتماد ایده ملکندن قطع امید اتمک کرک زبر سالفه ده مرقوم کیت فلاسفه ده مسطوردر که التی کمسنه یه التی نسنه دن قطع طمع لازمدر * وانک حصولنده تا یوس اولمق واجبدر **اول**

پادشاه ستمکار بنات سلطنتدن ایکنجی متکبر و مغرور
ستایش و مدحتدن ٭ اوچنجی خلق خلقدن کثرت اجتنابدن
دردنجی کستاخ بی ادب مرتبهٔ عظمتدن بشنجی بخیل بی مروت
احسان و انسانیتدن التنجی حریص حسین صیانت و دیانت
زیرا که حرص حریصی حرامه اقدام ایتدرر ٭ و هر یرده که حرص وار
خیمهٔ اقامت دورترده امانت و دیانت اول منزلدن کوچ
اقامتی کوترر چون ملک بونانک قلبی زاغلرک استیصا
استیلاسی بابنده حرص و شرهی حددن برون ایدی
لاجرم دایرهٔ امن و اماندن بادیهٔ هوان و حرمانده حیران و سر
کردان اولدی و غیرلر ایچون حفر ایتدوکی چاهه آخر کند
و و شوب من حفر بیراً لاخیه وقع فیه نکته سی آنک حقنده
عیان اولدی قرداشنه قیو قزانه کستی قیویه کندی
او لورانک ایشی نظم مپندیش در حق مردم بدی که
آری بلا بر سر خویشتن نه بینی که رنج فراوان کشد
که جاهی کند بهر من جاه کن بلکه چه را بپایان برد
وی اندر تک چاه افتد نه من ملک ایتدی بو حدیثک تمامی
بنی حقت کم ادا قلور و بو نعمتک عهدهٔ شکرندن کم کلور که

برطایفه

بر طایفهٔ خایفیه که صحبتلرندن ابا ونفرت بزه لازمهٔ ذات
ومقتضای طبیعت در طوع ورغبتله خدمتی بقبیل اتدک و
مخدومنگ حق نعمتن ادا واجبا یولنه جان وباشلی فدا اتدک
اعدانک بار محنت وبلا مشقت نار وعناسنه تحمل اصعب اتدک
اتدک اگر نعوذ بالله اول وزیر ناصحک کلامنی سمع رعایله
اصغا ایدهلردی حسبک عذاب الیم وجانکه خطر عظیم مقرر ایدی کار
شناس ایتدی ای ملک اگرچه که صورتده آدمی بسیاردر اما معنی
آدم دیمکه اول سزاواردر که چون عنان رضاسن برامرک تنفیذ و
امضاسی جانبنه معطوف قله اول جانن عزیز بدن ال یویه و
ترک سر تاج وافسر ایدنیوب میدان مرادنه قدم قویه بیت
از سر گذشته اند بمیدان نهاده پای صاحب دلان که گوی
ارادت ربوده اند شول که صلاح حال ومقتضای مقام
کندودن دوننکلی مرنه امتثال وخدمتنه قیام اوله توقف
چکمیوب فی الحال تحصیلنه اشتغال واتمامنه اهتمام قله تا عز و
سس مرادی علی احسن الوجوه تیوم حصول وصولندن جلوه یه
گله نته که اول مار کندونک صلاح کاری ایچون طریق حیله آ
یله سلوک اختیار ایدب ناچار خدمت غوکه رضا گوستردی

کوستردی ملک استفسار ایتدی که بچه اولمشدر اول حکا
یت وزیر ایتدی روایت ایدرلر که بر مار کبر سندن
نحیف و نزار اولوب ضعف قوت و قوت ضعفدن شکا
دن قالدی و کسب قوت لایموت ایچون حوت کبی تفکر و
تحیر بحرینه طالدی چون بی قوت زندکانی مجال و ضعف
خرفدن بی طاقت و بی مجال ایدی ایام کذشته یه تلهف
و تأسف طریقله کندو یه ایتدی ای دریغ اول ایام جوانی
واحیف اول کامرانلق زمانی بیت آه کم بنیاد عیش و
عشرتم اولدی خراب کیتدی طاقت قالمدی برذره آید
ممده تاب حالا توقع مراجعت ایام شباب و امید عمارت
بنیهٔ خراب و طمع معاودت و قوای نفسانی و آرزوی مبا
درت اعضای جسمانی همان آندن و آتشدن بیلکین حرارت
عطش تمنا اتمک دریوتک برله که کاشکی بیر لکیتدی ودخی بر
وعده عیب شیشک ده نهایتی بعید ایدی نظم
رفت دوران جوانی نوبت پیری رسید ای دریغا صحبت
یاران و ایام شباب وقت عمری هم غنیمت دانکه از عمر عزیز
مردمی کان بکذرد دیکر نه بینی جز بخواب مار چون کوردیکه تدارک احوال

ماضی محالده تدبیر حال استقبال که مهم ضروری در اشتغال
ایدی؛ وایتدی اگرچه که بو روزکارده عمر من شبابی صاوردم
اما بحمد الله که تجربه حاصلن گوتوردم؛ و بو عمر درازده برازغم و
تدبیر سررشته سن اله گتوردم حالا اساس کاری کم ازارلک
اوزره بنا ایدب مرغوبلت که بوز کوستره نعمت و دولت یلمک
کرک و مزار منزله انک ستر و عفه رغبت اتمک کرک تا اول امرک
بقیه عمرده موجب قوام معیشت اولمغه قابل اوله بو وسیله ایله
حاصل اوله؛ برس برخشه کنارنه واردیکه غوکلر انده بی حد و بی نهایه
ایدی؛ و ملک کامکار و امیر نامدارلری واردی غوکلرک
بو کثرت و فرتن گورجک مارک کوکلی صو کبی انلره اقدی اوکار
بونلردن بعضنک شکارنه صرقدی؛ و ماتم زده لرلیک سینه سن چالب
و مصیبت رسیده لرگبی اندوه ناک خاک راه اوزره کندوسن
براقدی اتفاق بر غوک بونی بو حالده گوردی سروقته
مکلوب حالن صوردی و ایتدی ای مار سنی بغایت ملول و
غمخوار گوررن موجبی ندر؛ مار ایتدی ای یار غمخوارلغه عالمده
کم وار که ماده حیاتم نیم شکار غوکه منحصر ایدی؛ حالیا بر واقعه
اوغرادم که انلرک صیدی بکا حلال ایکن حرام اولدی حالن بو منوال

اوزره اولیجق ای غوک بن بچه غمناک اولمیم بنم ایرم تمام
اولدی بو بنی یری وزاریله اغلدی که تمام غوکلرک آتش
رقتنه درونن داغلدی پس اول غوکلر ارب ملکه خبر ایتدی
ملک غوکان بو صورت عجبی زیاده تعجب ایدب استفسار حال
ایچون مار قتنه کلوب ایتدی ای مار نه سبیله سن بو دام بلا
گرفتار اولدک مار ایتدی بیت من این آه جگرسوز از دل پیمان
شکن دارم چرا از دیگری نالم که درد از خویشتن دارم ای
بنی بو دام محنته گرفتار ایتدی و شرذمه موم ملک حرص شومم
بر گرداب بلا و ورطه عنایه اتدی تفصیلی بو که اتفاق بر گیجه
بر غوکی صیده قصد ایتدم بیچاره بندن قچوب کندوزین بر زاهدک
خانه سنه اتدی بن دخی طمع ایله اسندن عقبنه دوشب خانه سنه
گردم قضای الهی خانه تاریک ایدی بر زاهد خوابده ایکن ا
ایاغنک باش پارمغن غوک صانوب شرممارن محکم طوتدم اجردم
همان دم زهرک اثری هر دن جهد ایتسی زرد اولوب در خم دندانمدن
طاردوغی بر دم سرد اولدی زاهد قصه دن خبردار اولوب سوز
فراق دلبندندن بکا قصد ایلدی بن صحرا یولن طوتب قچدم
وسرعت استعجالدن یرو بالم اجدم زاهد عقبمه دوشب مرخنه

بکا یمک قصد ایلدی یتمه‌دی آخر بکا بدعا ایلدی ایتدی
اول قادر پروردکاردن دلرمکه سنی خوروی اعتبار
ایلیه یه و مراتب ملک غوکان ایدب ضد و غوکه الکارمیه
تا ملک سکا صدقه رسمنده ورمیه حالا ضرورت اقتضا
ایدب و قضای رب العباده رضا ویرب کلدم تا ملک بکا
سوار اوله و اقرانی میاننده بو شرف و اعتبارله امتیاز و افتخار بیرتبه
بولیع کردن زهاده ایم جفای زمانه را شر بو ترتر و بر ملک غوکا
قلبنده تمام تاثیر ایدب بو باده کنده ویه زیاده شرف و افتخار و
مرتبه و اعتبار تصور ایدی پس دایما ماره سوار اولوب اطراف
جنه ساری گزروی و انکله مباهات و افتخار ایدب اثنای
جنبی اوزره انکله رفعت و تفوق اظهار ایدردی چون بو حال
اوزره زمان کچدی مار ایتدی ملکک عمری دراز و زمال دولتی
سرفراز اولسون متعزز درکه بدل ما تحلل محتاجدر و طعمه و لقمه یه احتیاج
مقتضای مزاجدر معلوم شریفدرکه مرکب روح کثرت رکوبدن
بی مجالدر و بی غذا بو خدمتی ادا خیال محالدر ملک ایتدی بلی اسب
سویلرسن بن مرکب نزار اولمق متعسر و مرکبه بی قوت قوت متعذردر

پس هر کون انکا ایچون ایکی عوک وظیفه تعیین ایتدی که طعام
چاشت وشامی انکله انتظام بوله تا بو وظیفه ایله روزکار
کچوردی چو مسکنتدن منفعت بی شمار واردی اندن عار
ایلمیوب عاقبت کار مردانه ایردی **نظم** دستی ز دیدنش
تر اندک آید   در وقت ضرورت بوسه دادن شاید   هر کار
که عار است وملال افزاید   در حالت احتیاج هم ننماید **بو مثلی**
اول اجلدن کتوردم که هر چند که زمین دلده صبر تخمن اکرم وبو
طریقده مذلت ومشقت باران چکدم چون انک ضمننده هلاک
دشمن مقرر وصلاح دوست متصور ایدی طبیعه چندان کراهت تحملنه
زیاده متألم اولمدم بو دخی محقق در که دشمن بد سکالک استیصالنده
معادات ومخاصمتدن مدارات وملایمت کارکردر **نته که آتش**
سخت اکر بر درخته ارشه هر ندن روی خاکده بولدوغی
دکلو یقر اما ما بو لطافت ونعومتله هر درختی فرضا که اصلی ثرایه و
فرعی سمایه یتشه هم بنده واقع اولان بیخ بنیادندن یقر **بیت**
تلطف کن که در کاریکه صعبت   نرمی ومداراتی توان ساخت
بو سببدن دمشدر که منفعت رای تدبیر فایده شجاعتدن کثردر
الرای قبل شجاعة الشجعان   زیرا که مرد مبارز هر چند که شجیع وابها

اولسه میدان مقاتله ده عسکر یاطقوز یا یکرمی یا اوتوز و یا
اللی یا یوز شخصله مقابلیه قادردر بوندن زیاده سی مبالغه
ایدکی خطادر اما مرد صاحب تدبیر فکرت اصابت
پذیرله نجه اقلیم و ملک عظیم ضبط و تسخیر ایلر و برای صواب نودر
نمایله نجه لشکر گران ی پریشان و نجه کوژ آباد آنی ویران و
خاکه یکسان ایدر بیت تدبیر نیکو ان توان کرد
که نتوان باسپاه بی کران کرد شمشیر توان جانی ربود
لشکر شها اقلیمی گشودن ملک اینده اعدایه عظیم بوند
بولدک و فکر ثاقب و تدبیر صایب له بو فتح عظیمه مظهر اولدک
وزیر ایتدی بو امری اتمام مصالح رای اصابت انجام
لطف تدبیر و حسن اهتمامله اولمشدر بلکه ملکک فر دولت تن
سعادتی بو کاره مددکاردر دمشلردر که چون بر جماعت برا
امرک تحصیلنه عزم ایدب بر مهمک طلبنه عزم ایده لر حصول
مقصوده اول کمسنه فایض اولور که فضیلت مروتله سائردن
امتیاز بوله و اگر جمله سی صفت مروتده برابر اولالر اول
کمسنه نک مرادی حاصل اوله که خلوص طویت وصدق
عزیمتده بیریسی اولا اگر بو خصلتده دخی مساوی اولالر مطلو

اول کمنه واصل اولاکه یار ومددکاری بسیار اولا
بو بابده دخی تفاوتلری اولمسه هر کمه کم اقبال و دولت
مساعد و طالع بخت معاون ومعاضد اولا دست
وصول ایله شاهد مقصودی اول دراغوش قله **بیت** مددلی
مدد بخت گرانیست مرانجان خودرا که اگر روی سوی بحر
بر گردد **ملک ایتدی ای کارشناس** اگر بولر نیزی اولقدر
جنابه المسه لر و نیرم اخذ انتقامه قدرتلری بلمسه لر عجب دکل
نیزی غایت قلیل گورب ضعیف و ذلیل عد ایلمشلر در کارشناس
ایتدی درت نسنه نک قلیلی کثیر عد ایلمک گرک **اول اتش که**
محرق و مضر در شرر ضرر ده قلیلی کثیری بر در ایکنجی دین که وقت
مضایقه ده و این تقاضا اتسه بر درهم ایله بیک دینار برابر در
اوچنجی مرض در هر چند که انحراف مزاج ضعیف اولا علاجه
احتیاجه قوی در **دردنجی دشمن در اکرنه قدر** خور و بیمقدار
اولسه که دانه مکر له خصمنی دام انتقامه چکمکه قادر در نته که
اول گنجشک ضعیف بکر ما قوی همسایکلندن بر حیله ایله انتقامن
الوب مرادنه ارشمشدر ملک ایتدی نجه روایت ایلمشدر
اول **حکایت** وزیر ایتدی منالده کلمشدر که ایکی گنجشک خانه

سقفنده آشیانه طوتمشلر دی و اوقاتلرن فراغتله کچوروب
آب و دانه ایله قناعت ایتمشلر دی اما برزماندن صکره قدرت
ربانی ایله بچه ارزانی بیوروب مادر و پدر بربرکیدرلردی
و فرزندلرینه تحصیل قوت ایچون طعمه طلب ایدرلردی برکون
مکر گنجشک نر بر طرفه گیتمشدی گلجک ماده‌یی کوررکه اضطراب تمام ایله
اطراف آشیانه‌ده رقص ایدر و نفیر صفیری عالمی طوتمش و زاری
آتش تأثیری فلکه ایرشوب یتمش ایتدی اما ای روح روان بونه
حرکتدرکه ایلرسین و بونه ترانه‌درکه سویلرسین و بونک
سببی نه‌درکه سویلرسین کندنک حالک کندک اونتارسن جواب ویردیکه

بیت می خلد در سینه ام خار رشک می بارم سرشک در دل
سوزان غمی دارم که آتش می گشتم بچه نالش ایتمیم که بودم

ایکی بچه‌لرکه غایب اولدیغی کوردکه برمار مهیب و بر افعی با نهیب کلوب
قصد ایتدی بر ماریکه تفرع و زاری ایتدم و ایتدم بیت اگرچه عاجز

اگرچه غالبی از دشمن ضعیف ترس که تیر آه سحر بر نشانه می آید

کارگر اولمیوب ایتدی سنک هوای آهنک سیم آینهٔ دل
سیاه ایله ایتمک میسر دکلدر بن ایتدم بلی اما بوندن خوف
ایتمزمیسن که بو فرزندلرک پدر و مادرینی انعام گزی برمیانه‌یه

قادر اولدوغی قدر سنک هلاککه سعی ایده وز مار قهقهه ا
اتدی و ایتدی **بیت** حریفی که او شیر را می کشد زمثل تو
تو لی عاجزی کی کند **چون بن لطف و عنفه** انک منعنه قادر
اولمیه‌م و هرچند که فریاد اتدم فریاد رس بولمیه‌م فریاد
بسی کردم فریاد رسی نیست گویا که درین گنبد دوار کسی نیست
اول ظالم خونخوار جمیع بچه لری یدی و آشیانه ده یاتدی
اویدی گنجشک تیز بو خبر مصیبت اثری استماع ایدجک حرمن
وجودنه صاعقه آفت دوشدی و فرزندلرینک سوز و فراقیله
یاندی طوتشدی بو اثناده صاحب خانه اشعال چراغه مشغول
روغن ایله آلوده فتیله‌یی بقیه طوترکن **گنجشک تیز حیله ایله آلندن**
قاپدی کوتردی آشیانه براقدی صاحب خانه مبادا که آتش
فتیله سقفه یتشه و ضرر کلی لازم کله دیو بالا آی بامه چقدی و اطفا
آتش ایچون آشیانه نک بالاسندن کلنجکه یتشدی مار
اوکندن شرر ناری و اوستندن آواز کلنک آهن منقاری
احساس ایدجک جانب بامه واقع اولان سوراخدن
باشن طشره چقردوغی محل سربی مغزی که بر مشکل عقده یدی

ضرب کلنک ایله حل اولدی بو مثلک فایده سی بودر که ما
کندو دشمنی خوار طوتب اعتبار ایتمز و قتی ایسه بدن
عاقبت سنک انتقامله بر بی خردی خرد اولدی و اشیانه
خاکدن وجودی کوتریلوب زمره اکله مرد اولدی **بیت**
دشمن اگرچه خرد بود در نظر بوخرم   او را بزرگ دان و عجم کار
خویش خور **ملک ایتدی بو مهمّی احسن وجه او زره** اتمام و حصول
اندیشه دن اسهل طریقله اخذ انتقام سنک برکت رای اصابت
انجام و میامن سعی بلیغ و حسن اهتمامک ثمره سیدر مراد
که سنک تدبیرکی دستور العمل قلم نتیجه سی فوز و فلاح اولو
مرمراد، که سنک حسن کفایت و یمن اهتمامکه اعتماد ایدرم
عاقبتی فتح و نجاح اولمشدر **مثل** هر پادشاه که عاقل و تمام
ایامی برور بر کامی و بز ناصح کاملک کف کفایتنه نفوض
ایلیه مرکز دست نوایب انک دامن اقبالنه ایرمیه
و پای حوادث انک ساحه سعادتی پر امننه دگرمیه و
تاثیر تدابیر اصابت پذیر له خورشید دولتی همیشه افق
سعادتدن طالع و دایما فر فتح و ظفر جبین حال و مالنه ساطع
اوله نته که حسن رایکدن و یمن تدبیر عالم آرایکدن بکا واقع

اولمشدر **بیت** بهر چه روی نهم یار بهر چه رای کنم حا
مراست دست قوی چون دست یار منی **پاکیزه بو منز** کعات
اتیمزمی که قدرت مزید دیارا عداده محبوس وخلاف جنسیله
مأنوس اولوب سندن بر نادره صادر اوله که سبب
تعیب وموجب تغیر اولا **ونه بر فعل حادث اولا** که سوء
ظن باعث اولوب انلری سندن تنفر قله کارشناس
ایدی ای ملک **ع** ان نیز بدولت همایون بود جمیع
حالاتده محاسن اخلاق ومکارم عادات ملکانه‌دن غیریه اقتدا
اتمدم صفات حمیدهٔ شاهی وخصال پسندیدهٔ شاهنشاهی
نه اقتباس اتدمسه بنای کارمه اساس وجمیع امورمه
معیار مقیاس اتدم بحمد الله که ملکده عزم وجزم وفکره حزم
شکوه شوکت وهیبت انتجا عقله مجتمع اولوب دقایق مهمات
وحقایق مبهمات **مشکات خاطر خطیر وثمرات ضمیر منیره** ملتمس
دکلدر وموضع تأنی وموقع شتاب نوازش وعتابده ذهن
صواب نمای جناب کامیابانه مشتبه دکلدر مرروز مصالح
فردا وامروزی رای عالم افروزیله تدارک ایدب وفور کاردانلکدن
مرامک فاتحه سندن خاتمه سنی فراست ایلرو مرکاه کردن

خالی حلیهٔ تیقظ و انتباهدن خالی اولموب جانب
حزم و احتیاطی رعایت و ناموس و عرض سلطنتی حمایت
ایلر هرکس که بونجلین پادشاهله مقام خصومتده اوله مرگ
و هلاکی هزار کمند له کندو جانبنه چکمش اولور و نهال
وجودن بوستان عدمده دکب تخم حیاتن کشتزار
فناده اکمش اولور **نظم** خصم ترا زمانه بتعجیل میکشد
از عرصهٔ وجود سوی حیز عدم   با چون تویی برابر اجه دم دشمنی
مشکل اگر امان دهدش مرگ نیم دم   **ملک آتیدی شنیدم مدت**
غیبتکده نه طعام و نه شرابده حلاوت بولدم و نه آرام و خواب
مشاهده قلدم حالا الحمد لله تعالی که **بیت** آفتاب دولت
اولدی اوج عزتدن بدید   کوکب اقبال بخت اولدی سعادتدن
بعید   وزیر اتیدی بر آنیه کیم که بر دشمن غدار و خصم قمارک
دام مکرنه گرفتار اولا اندن خلاص اولمینجه ظلمتی نوردن
و روز روشنی شب دیجوردن فرق ایلموب آتشی ایدن
و هوایی ترابدن تمیز اتلمز **حکما بویله مشهوردرکه** تا بیماره کمال
صحت میسر اولمیه طعام و شرابدن لذت بولمز و حمل
اولنان بار گرانی ظهرندن اندرمیه راحت بولمز و عا

وعاشق نادولت وصال معشوقه ایرمینه قرار وا
آرام قلمز ومسافر تا منزلنده منزوی اولمینه حضور
واسایش گورمز ومرد خائف تا دشمن مستولیدن ا
امین اولمینه برلحظه حضور له تنفس ایمز. بیت: چو
ز دشمن کسی فراغت یافت جانب خویش دلی عنان بر
تافت ملک ایتدی بزم ورزمده وعزم جزمده ایلرک پا
پادشاهنک سیرت وسیرتنی نجه گوردک ایتدی فراست
وکیاستده غایت پست ومتعجب ومتکبر وتن پرست گوردم
نه اندیشه صوابدن نصیبی وار ونه رای راست وفکر خطا
بیندوکن اکثر تمام اتباع واشیاعی دخی بو صفت اوزره در
الا اول وزیرکه انی قتل ایتمکت بابنده مبالغه قلدی ملک ایتدی
انک عقل ودانشنه دلیل ومعرفت رای وتیننه سبیل نه
اولا انی قتل اوزره قراری وبواری اوزره ثبات واصراری در
الحق اول تدبیر صایب ایدی وملکانک موجبیله عمل واجب ا
ایدی بردخی تونه خیر قبولده واقع اولمدوغن بلورلکن مجد
خیر نصیحتده سعی بلیغن دریغ ایتمدی وباب مناصحتده علی الخصوص
ملوکه لایق اولن ادابی رعایتده هیچ دقیقه مهمل قومدی ما
ملک ایتدی آداب مناصحت ملوک نه در کار شناس ا

کارشنا

کارشناس ایدی آداب نصیحت ملوک نظم کلامده طریق
رفق ومدارایه سلوکده وجانب خشونت عنفدن جناب ملا
یمت لطفه مایل اولمقدر وتخذیر منکب تحمیل وتعظیمی بابنده وشرا
یط رعایتی تقدیم ایدب بی هنکام الحاح وابرامه جراءت
واقدام ایتمکدر اکر انک قولنده یعنی ذلل وخلل مشاهده ا
قلنه انی تصریح المتوب تعریضات قریب وحکایات وامثالده
دلپذیر بیان ایتمکده شویله که البته تصریحه المتوب احتیاج واقع
اولا طرز کلامی مقتضای مقام اوزره طرح ایدب عبارات ترین
واستعارات رنکین ایله ادا ایلمکده اوصاف مذکوره وزیر
مزبورک حسب حالی ایدی وکردن افعالی واقوالی حلیه خصال
مذکوره ایله حالی ایدی برکون کوردیکه جواد کلامه میدان اقدام
برمرتبه ده عنان ویردیکه ملکه ایتدی جهاندارلک برمنزله
رفیع وبرمرتبه منیعدر که پای آز وجد وجهد ایله اول پایه یه
واصل اولمق میسر دکلدر ومساعدت سعادت و
معاضدت طالع ودولتدن غیریله بودرجه حاصل اولمق متصور
دکلدر چون علی سبیل الاتفاق بوصورت وجوده کلوب
بوشغله استحقاق میسر اوله انک قدرنی بلمیوب حفظنه

قواعد وحفظ مراسمنده مبالغه قلوب ایتمك عدل وطریق
انصافی که معظم شرایط سلطنتدر کما ینبغی رعایت ایتمك
واجبدر **نظم** ای انکه بملك یافتی دست رسی

دولت طلبی کم طلب آزار کسی صد تیغ سیاستان خرابی نکند
کار زده محنت برارد نفسی **صواب بودر که ملک کامیاب**
معظمات اموری چشم حقارتله منظور قلمیه وسوانح مصالح جمهور
بعد بصیرتی پرده غفلتله مستور اولمیه که ثبات سلطنت وبقای
مملکت بو درت نسنه نك وجودنه منوط ومربوطدر بری حزم
کاملدر که جهت حال ومال ایتنه استقبالده انکله معاینه اولنور
اولنور **وبری عزم شاملدر که** حصول امرمات مهماته وصول
انکله ممکن ومیسر اولور بری فحی رای صایبدر که حقی باطلدن
وصوابی خطادن فرق ایدر بری شمشیر تیزدر که برق جهان
سوز کبی کشتی عمر مخالفی سیلاب آتشه غرق ایدر **بیت** در باغ
ملک سبز نکردد نهال عدل گر آب خور نباشدش از چشمه سار
تیغ بو کلماتدن بر کلمه قالمدیکه سویلدی اما شاه وشبان
دن برفوداک سوزینه التفات ایلمدی ونصیحتن سمع قبول ایله

براحد دکلدی تا حملەسی زبروزبر اولوب خانه و آشیانه
لری خاک ایله برابر اولدی نه آنلرک عقل و کیاستندن فایده
مند اولدی و نه کندونک فکر و کفایتی کارکر اولوب شرطه
تدبیرله اول ورطه دن خلاص بولدی بو صورتده سر لا رأی
لمن لا یطاع کون کبی ظاهر و هویدا اولدی چه سان رأی ای
ل

آنکس نماناصواب که از گفته وی کنند اجتناب
چنین گفت داناکه تدبیر راست قبول کسی چون نیفتد خطاست

بو بابده مرقوم اولان امثال و افسانه دن معلوم اولور که مصا
مکر و مکاید غدارندن احتیاط و احتراز واجبدر و خصم هر چند
که تواضع و تضرع کوسترسه اعتقاد و اعتماد ایتمک لایق دکلدر نته که
بر زاغ بی پر و بال بوعجز و حال ایله بو قدر دشمن انبوه و کروه
پر شکوهی بر حیله ایله پایمال ایتدی بونک سببی ایله بوملک رکا
لت رای و سماجت فهمی و وفرت حمق و قلت خردی در
والا اکر اول بی خردلر فکر و عواقبندن فی الجمله بهر
مند اوله لردی اول زاغ مرکز مرادنه ارمزدی و
وجهه عروس ظفری دوشنده ده کورمزدی خردمندلره
واجبدر که بو بابده دیدهٔ عبرتله نظر ایدوب بو جواهر نصایحی اویزه

کوشش و یوشش ایده چنانکه عدودن مهر و محبت لافن و
صدق و مودت کذافن اشتدی جایز دکلدر که انک مسکنت
زورینه مغرور اولوب انک مقتضاسی اوزره ایش ایده نظم

دشمن اکر لاف مودت زند — صاحب عقلش نشمارد دوست
ما هما نست به سیرت که هست — کرچه بصورت بدر آید ز پوست

بو حکایتدن بودخی معلوم اولور که بازار دنیاده کسب و کار
خالص و هوادار مخلصدن انفع معامله و سودمندتر تجارت متصور د
کلدر که کار شناسک امداد و اعانتیله زاغ گرداب آفت
و مخافتدن ساحل امن و سلامته ییتشدیلر اگر توفیق رفیق اولوب
هر کیمسه کندونک صدیق صادق و یار موافقی عزیز طوتیه
و اعدای بد رایک کمین کیندن امین اولمیوب همیشه احترا
و اندیشه اوزره اولوب حزم و احتیاطی کندویه پیشه ایتسه البته
و عاقبت دنیاده دست آرزو ویله میوهٔ مرادینه ایره و وصلت
عشرتله چهرهٔ عروس مطلوبنی کنار تاره کوره نظم با یار نکو

با یار نکو خواه بعشرت بنشین — وز دشمن بد دامن صحبت در
در چین

باب پنجم چهرهٔ مطلوب اهمال و غفلت سبیله وراء پردهٔ تعویقده مستور و محجوب قالدوغن بیان ایدر

رای دابشلیم
ایتدی کلام حکیمدن معلوم اولدی اول کمسنه ترک و آشتی مکر و

دشمندن حذر ایدب انک قولنه اعتقاد و مسکنته ا
اعتماد ایتموب کندولرن خصمک مضیق زرق و مکرندن
واسیب کید و غدرندن حسن تدبیر و لطف حیله ایله خلاص ا
ایتدیلر **حالیا برهمن بزرکواردن ملتمس درکه** بیانن بیوره
اول طایفه نک مثلن که برامرک کسبنه سعی بلیغ ایدب مطلو
واصل اولدقدن صکره غفلت سببیله انی ضایع قیله‌لر برهمن
همان حقه دعایی اجوب و جواهر مدح و ثنایی خاکپایی زرایه
صاجوب ایتدی **نظم** ای مبارک پی شهنشاهی که حاصل گشته
مورد دولت
اختران در آسمان از طلعت نیکاخترتی
شو دجون سایهٔ فر همای بر سمان بومی که تو ظل همایون
کشتی من چه کویم در کمال کبریای حضرتت آفرین تا
آفرین کز مرحه کویم برتری **خاطر عاطر شاهنشاهی مرتبه**
مورد فیوض نامتناهی در مخفی بیورلمیه که برامرک کسبی
وکلو صعب اولسه بعد الحصول انی محافظه ایتمدن اسهلدر
زیرا که نجه امور اولور که اتفاق طالع و مساعدت سعادت
و امداد بخت ایله بی آفت کد و زحمت جد و جهد محصل اولور اما
بی تدابیر اصابت پذیر مضبوط و متنحر فلق منقور اولمز امر
کمسه که پیرایهٔ حزم احتیاطدن عاطل اوله و میداندا

میدان رای صایب ومضمار فکر عواقده راجل اوله
حاصل سعی مبناً منثورا اولوب عن قریب منزل
اولنه نازل وله مربار یکه کندویی ملامت ایلیه فا
فائده قلمیه وکف دستنده حسرت وندامتدن غیری
نسنه قالمیه نته که اول سنک پشته که ئی رنج
کدوی جد وجهد بوزینه کبی برصافی قلب وصادق عهد دو
دوستت الته کیردی اما عایت وغباوت ونهایت حماقت
قتندن قدرتی بلیوب الدن جقردی بعده اکا جاره میسر ا
اولمدی وزخم حمق وخرف غرمی مرهم ندامتله التیام بو
بولمدی رای استفسار ایدکه نجه اولمشدر اول حکایت
برهمن ابتدای اخباره کلمشدر که جزایر بحر اخضردن برجزیره ده
روی زمینده نظیری بولنمدی بوزینه لر انده زیاده جوغیدی
بر پادشاهلری وار ایدی که نامی کاردان ایدی مهابت
کامل وسیاست کاملیله زمین وزمان امن وامان ایدی
مسامع جهانیان صیت وصدای عدل واحسانیله طوطی مشد
وسکان دیار دریا بار طوطی وار شکر سکر مواهب بی کرانیله
دهان زبان رطب اللسان اولمشدی ستمر از زبان عدل
سودارو

سودازرو   خدا راضی و خلق خشنود ازرو   مدت متمادی
سرور و حضورده کامران و کامکار روزکار کچوروب **بحکم** وای
نعیم لا یکدره الدهر **ربیع شبابی خریفه** مبدل اولوب
آثار ضعف و فتور اعضا و اجزاسنده ظهور ایتدی یوزنده یوز وکوکلنده
سرور قالمدی کتدی • و درخت قوت که مثمر ثمرهٔ امنیت ایدی تف
سموم ضعف حرقله قورومغه یوز طوتدی • چراغ طلبی تندباد تعلله منطفی
اولدی و بساط نشاطی هجوم غموم ایله منطوی اولدی **نظم** الدن
چقدی چون نقد جوانی   ایاغن الدی ضعف و ناتوانی
خزان وقتیدر هنگام پیری   اولم وقتی صوکنده زمهریری **شیمهٔ**
روزکار ستمکار و شیوهٔ چرخ غدار ناپایدار بویله در که هر
کلشن شباب کلخن شیبه مبدل اولوب مشرب دولت خس و
خاشاک نکبتله مکدر اوله بی محنت خزان راحت بهاری کم کوردی
و نیجه ازار غنچهٔ مراده کم اردی ولی جرعهٔ جفا ساغر صفایی کم
صوردی **نظم** چرخ کردون که دون پرور در   نجه بی سر
قتنده سرور در   ای نجه اهل جایی جایه اتار   انی نجه شاهی
بنده کبی صاتر   نجه زیبا غزاله ال ایتدی   کرک خواجه ارو
پایمال ایتدی   **بو پیره زال شوم کش کیه دنیا** نام و فرینده جاه و

وعامدر جوانان ابنای زمانه که فی الحقیقه اطفال بازیچهٔ

لعبت خانهٔ جهاندر کندوسن نوعروس لباسینده عرض

ایدب زینت ناپایدار وزیوری اعتبارله دل نظارکی مفتون

وکمند فریب وبند مکرله گردن کشان روزکاری ذلیل وزبون

ایدر **بیت** بازیچه ایست آن فریب این متاع دهر

عقل مردمانکه بر وی مبتلا شدندند **نثر** بونک برله که آرایش ظاهر

مادهٔ غرور شیفتگان میدان غفلت قلمشدر نمایش باطن

مایهٔ حرص بازار شره وشهوت قلمشدر **عقدِ عقدِ ازدواجنه کیم**

منخرط اولدیسه کام دلنه اندن برمراد اولدی وقید وبند وحباله

وصالنه کیم مرتبط اولدیسه میدان دنیاده مراداتنه بنوب مراد

وصول بولدی **بیت** جمیله ایست عروس جهان ولی خوش باش

که این مخدرهٔ درعقد کس نمی اید **نثر** اطفال شهر **وما هذه الحیوة**

الدنیا الا لهو ولعب انک حسن ظاهر وصورت دلفریبنه ناظر

اولوب خبث باطن ونقض عهد ودناءت طبع وخست بیرینه

غافللردر **نظم** راست چون ارقم است دولت دهر نرم ورنکین

وازدرون پرزهر درغرورش توانکر ودرویش شاد بیهوده

خیال کنج اندیش **ومرد خرد پرورکه** دیدهٔ دلی الدنیا قنطرة

فاعبروها ولا تعمروها كحل الجواهر ايله منور در انك مزخرفات
باطلنه مايل اولمز وجاه جاهلنه دوشب كنج مرنج ومال بى مآلنه
كوكل ويرمز وچون بازار دنيانك فسادنه ومتاعنك اخروده
كسادنه مطلع اولور دولت فانيدن ال چكر ومزرعهٔ دنيادن سعادت
جاودانى تخمن اكر بيت بحى نشان كه دولت باقيست بردهد
كين باغ عمر كاه بهارست وكه خزان القصه كار وانك اثر
ضعف قوتى وخبر تزلزل بنيان بنيتى چارسوى جهان والسنهٔ
جهانيانده انتشار واشتهار بولوب حشمت شاهى وهيبت شا
هنشاهى يه اندن نقصان فاحش كلدى وشكوه شوكت وسطوت
سلطنتهٔ قصور تمام متطرق اولدى بيت دولت اكر دولت
جمشيدست موى سفيد ايت نوميدست بو اثناده اقرباى
ملكدن برنهال بى همتا كه آثار دولت ناصيه سنده بدار وعلامات
سعادت حركات وسكناتنده هويدا ايدى فوت ونما بولدى
چون صاحب دولتيه استقلالن اركان دولت انك شهرياراك
رتبتنه استحقاقن وجهان دارلك منصبنه استعدادن كوردلر
وتشييد بنيان سياستده استقلالن وتمهيد اسباب رياستده
استبدادن مشاهده قلديلر ضمايرده اكا ميل محبت متوفر اولوب

و قلوب سلسلهٔ طاعات وانقیادنه مطاوعت قلوب
قلب کمّات لشکر وحمات کوثر وانجاد واجناد وبندهٔ واز
لسان حالله بلکه زبان مقالله انشا و انشاد ایدیب ایدیلر

نظم چو باد صبا بر گلستان وزد | چمیدن درخت جوان را سزد
بهار انکه باد آورد و برگ | بزیر درخت کهن برگ

خشک **بوجوان بی همال بر نهال درکه** کنار جویبار ابدده نشو و نما
بولمش و بر هلال در که برج شرف وسعادتده بدر تمام اولمغه استحقاق
خلقتی خلعت خلافته ارزانی در و فرق دولتی سزاوار تاج
سلطنتی و خنصر سعادتی شایستهٔ خاتم جهانبانی در اوج
اولدی لطایف الحیل ایله حبل استمالت اعیان دولت و ذیل
ملاطفت ارکان ملک و ملته تشبث ایدیب مربی یک حالتنه لایق
صنعت و خلعت ارزانی کورب شانه مناسب مناصب وعده بیوردی
وخواص و عوام باتمام اقدام اقدام اوزره کلوب اول بر فرقونی
ایالت و ولایتدن اخراج و ازعاج ادب زمام احکام سلطنت
سلطنتی بی زحمت و کلفت اول جوانک قبضهٔ اقتدار و اختیارینه
تفویض قلدیلر **بیت** مالید ازین نشاط نو بخت بر زمین
بکذاشت ازین نوید سر تاج از آسمان **نثر** بیچاره کاردان چون

لباس

لباس سلطنتدن عاری اولدی اول عاره تحمل ایدمیوب
ناچار جلای وطن و ترک دیار اختیار ایتدی و ساحل دریاده
بر جزیره ده که اشجار و انهاری بسیار و ثمار و ازهاری بیشمار
ایدی قرار طوتدی • همیشه اول بیشه ده کوشه و توشه ایله
کچنوردی و خشک و تر میوه لر ایله خرسند اولوب کندویه تسلی ویرر
ایدی ع هرکه قانع شد بخشک و تر شه بحر و بر است بو منوال
اوزره اول بیشه ده بیشهٔ قناعتی پیشه ایدوب توشهٔ
ریاضتله منهاج طاعت و عبادته سالک اولدی هر روز و شب
غرور سلطنتدن لکن اوقاتک تلافیسنه مشغول اولوب توبه
و انابتله راه آخرت توشه سن درزدی • و بنای خانهٔ تعلقات
دنیایی تیشهٔ عبادت و عبودیتله بوزدی متصل ظلمت شب شبابده
آیینهٔ سینه سنده واقع اولان زنکاری صیقل انوار صبح مشیبله
محو ایدردی و ما فات تأسف و ما مضی تلهف ایدوب و حال
و استقباله تنبه ایچون بو بیتک مضمونیله تنصح ایدردی
بیت صبح پیری میدمد آخر دمی هشیار شو / خواب تا کی همچو بخت
در وقت سحر بیدار شو / بر کون لب دریاده بر انجیر اغاجی اوزره
که هر کاه کلور انک انجیرن یردی انجیر درردی اتفاق بر دانه

الندن خلاص اولوب آبه دوشدی کویش بوزینه یه بو آواز
بر مقتضای انجینی طربه بغایت خوش کلوب طعنه
اندن التذاذ وخاطرنده سرور واهتزاز مشاهده قیلدی
پس هر باریکه برن یردی برن دریایه آتاردی التقاطیرک
ونغمه وتغنیسنه تنعم وتلذذ ایلردی مکر بر سنک پشت دریانک
بر جانبندن سیاحت ریشمنده اول جزیره یه کلوب بو در
التنده ساکن اولمشدی بو نیتله که بر قاج کون انده اقامت
ایده خوشراید مسافرتدن آسوده اوله بیه مقام معهوده مراجعت ایده
القصه اول محلده سنک پشت دریانک اول درخت آلتنده
میان اثناده ایدی صویه دوشن انجیرلری نعمت وغنیمت بلوب رغبت
تمامله اکل ایدردی بو رسمله بوزینه آنی ضیافت ایدر تصور ایدب
بو ...ت مروتی انک عقبنده واجب اولدیغنی اکلر خیال ایدردی آخر
خاطرنه بو معنی خطور ایدیکه بو شخص بی سابقه معرفت بنم حقمده
بو دکلو لطف ومروت روا کورمجک معتزر درکه میانمزده بو ارتباط
محبت ومؤکد ومتقدمات مصاحبت مرتب اولیجق اندن ظهور
لطف واحسانی دخی زیاده اوله در فواید دنیویه دن قطع نظر

بو مقوله کمیله مصاحبت که طینتلری مکارم اخلاق ومحاسن
اوصاف سرشته وآیات مروت وفتوت صفحات حا
لاتنده نوشته در مغتنمات روزگاردندر مرآتینه انکه
صیقل صحبتیله زنگار ملالی آیینهٔ دلدن محو ایتمک مناسبدر
ونور آفتاب موافقتیله هوای درونی غمام غمومدن صحو ایلمک
واجب نته که بیورمشلردر دلکه آیینهٔ شاهیست غباری
دارد از خدا می طلبم صحبت روشن رایی نثر پس عزم
صحبت یوزینه یه جزم ایدوب نیلوفرگی صوودن باش چقروب
صدای ترنمله آواز ایتدی ورسم تحیت معهودی ادا ایدب قصد
مصاحبته باعث اولان خاطره نی عرضه آغاز ایتدی نوزینه
یه انکه کلامندن اهتزاز تمام حاصل اولوب جان ودلدن
انک صحبتنه مایل اولدی وایتدی توفیر اصحاب وتکثیر احبابه
رغبت واختلاط یاران وارتباط دوستانه میل ومحبت
خصال ستوده وصفات پسندیده دندر هرکمسنه نک که بر
رفیق وشفیقی وانیس صدیقی واردر ایکی جهانده دخی سرافراز
وکامکاردر نظم مردرا دوستان صاحب دل
زیور دین وزینت دنیاست نعمت مرا اگرچه بسیارست

یعنی بتر از رفیق کجی ست نثر سنک جهت ایتدیکلرکا
سنک محبتنک نوایی و مصاحبتنک سودایی دشمنلردر اما
بلمز که بو دولته قابلیت وارمیدر شعر بونک ایچون ارباب
حکمت باب مصاحبتده بر میزان وضع ایلمشلردر ویوزر
مشلردر که اکرچه میسر نی کمسنه یی صدیق اولملق لایق دکلدر
مصادقت ایدجک اوج طایفه یله ایتمک کرک اول ارباب
علم و عمل لرکه انلرک مصاحبتیله سعادت دنیا و آخرت میسر
اولور هم قوم لا یشقی جلیسهم ایکنجی اصحاب مکارم اخلاق
لرکه دوستلک خطاسنی دامن اغماضله ستر ایدب باب نصیحتده
سعی بلیغ دریغ ایلمزلر اوچنجی اول طایفه ایله که بی غرض و
کم طمع اوله لر و اساس محبتی قواعد صدق و اخلاص اوزره
اوره کر اوچ طایفه دن دخی مصاحبتدن احتراز ایتمک کرک
بری ارباب فسق و فجوردر که انلرک مبلغ همتی مشتهیات نفسانیه
مقصوردر انلره میل و محبت نه سبب راحت و نه موجب رحمت
آخرتدر ایکنجی اهل کذب و ارباب خیانتدر که انلرله مصاحبت
عذاب الیمدر و معاشرت بلای عظیمدر بیابرلره سندن
کلام فتنه انکیز نقل ایدب بیابرلردن سکا اخبار وحشت

آمیز القا ایدرلر ودروغ بی فروغی صورت راستده
کوسترب حق صحیح باطل صریح اکلدرلر اوجنجی ا
اصحاب حمق وبلاهتدر که نه جر منفعته اقتدارلری
اعتقاد جایزدر ونه دفع مضرته افعاللرینه اعتماد اکثر
عین خیر تصور ایتدکلری محض شر واقع اولور ومفید اعتقاد
ایتدکلری مضر وضار ملاحظه قلدقلری نافع اولور بیت ازد
از دوستی کسی چه سان نفع بری کو خیر ز شر و نفع ز
ضر نشناسد مصراع دشمن دانا به از نادان دوست
دیدکلری نکته بو اولور که چون دشمن حلیهٔ دانشله
آراسته اوله فکر عواقبی کندویه شعار ایدب فرصت
بولمینجه نیش اورمز پس انک حرکات وسکناتنه اتاد
انتقام مشاهده ایدب اثر زهر قصدنی تریاک تدارکله
دفع ایتمک ممکندر اما دوست که معرفتدن بی بهره اوله
مرتبتده که قصد خیر و دفع شرده وجلب نفع وسلب ضرده جد و
جهد ایده مقتدر اولمیوب غالب بودر که اول کمسنه نک
تدبیر خایب ورای صایب سببیله مضیق خطر وورطهٔ ضرره
کرفتار اوله نته که اول بوزینهٔ نادانک دوستلغندن قربت
اولدیکه شاه کیشمیرک سفینهٔ سینه سی دریای خون ملاکه غرق و

وكاربار وجودي شعلهٔ خنجر آبدارله حرق اولا اكر اول دزد
كه انك دشمن داناسيندي فرياد اتمه اول بلانك تدا
ركي دفعي امكان پذير اولمزدي سنك پشت صورديكه نيجه اولمشدر
اول **حكايت** كاردان ايتدي آثار روايت لرله ولايت كشميرده
بر راي جهان آراي و شاه كشور كشاي وار ايديكه خزانه سنك
حمله جبال شامخه طاقت كتورمزدي و لشكرنك عددنه ارقام
حساب واوهام حساب ايرمزدي **رايات سطوت سلطنتي** ذروهٔ
افلاكه يتيشدي و آيات نصفت و معدلتي صحيفهٔ ادوار ليل و
نهاره ثبت اولمشيدي **نظم**

زمانه تابع حكم روانى
سلاطين خاك بوس آستانى

اوروب داد و دين كرسين متين بنياد
جهانى عدليله ايتمشدي آباد

بو رايك بر بوزنينه سي وار ايدي
مواضع آفات و اوقات مخافتده اكا اعتماد ايدب تا
انك تربيتي بابنده عواطف خسروانه دن بر دقيقه
مرعي قومزدي **بوزنينه دخي غايت صدق** و اخلا
صنده رايه محرم مستقله اختصاص بولوب هر كيجه خنجر آتش
تاب قطرهٔ سيماب كبي الينده شمع كبي شاهنك باشي
اوجنده اياغ اوزره طرب ستاره كبي صباحه دك كوزن
يومزدي و تا زمان دبدبهٔ طنبور نيز اكبرله غافلان خوا

خوابگاه غرور بستر کسالتدن باش قالدرمیه خدمت
حراستدن فراغت قلمزدی **اتفاق بر دزد عاقل** شهرکا
بابلدت اول ولایته کلمشدی برگجه کوکلنه بر شکار اله کتورمک
داعیه سی دوشب تبدیل صورت ایدب عیارلر لباسیله
محلات شهری کشت ایدرکن بر دزد غافل وجاهل دخی بو
سودا ایله اطراف شهری کزرکن مجانست مناسبتیله بربر
راست کلدیلر دزد غریب مشورت طریقیله صوردیکه نه درمین
قنغی محلیه کیده لوم و کمک خانه سنه نقب اوروب کمی خا
نه سن نهب ایده لوم **دزد نادان جواب ویردیکه** رئیس شهرک
اصطبلنده برفربه دراز اوشی واردرکه اکا تمام تعلقندن محافظه
سی باننده اهتمام لر ایدب التی ایاغنی آهنین زنجیرلر له قید
بند ایدب حفظ وحراستی ایچون بهرام وکیوان نام ایکی
غلامی که بهرام استمان وکیوان پاسبانی اوزینه کوسترمزلر
نکهبان و متقارر صلاح بودرکه وارور اول دراز کوشی اوره ور
وچارسو باشنده برشیشه کر دکانی واردر اکا نقب اوروب
لطیف شیشه لروصافی قاروره لرحقرب برخروار اندن اول
خره یوکلدب کیده وز وانی سرمایه کار ودخیره روزکار ایده وز
دزد دانا بونک بوکلامن زیاده تعجب ایدب دلدیکه بوکیجه

مجملک تفصیلنی تفحص ایلیه بو اثناده ناگاه قرشودن امرِ من
دیدار بر عسس پدیدار اولدی دزد آگاه لطف حیله ایله بر
دیواردن پناه ایدب عیار ایله پنجهٔ عسسه مرغ گبی
گرفتار اولدی عسس صوردیکه [illegible]ن قنده گیدر ایدک
وبو وقت بونده نه ایدردک جواب ویردیکه بن بر دزدم
رئیس شهرک درازگوشن اوغورلمغه عزم ایدب قصد ایتدم
تا که فلان شیشه گرک دکانن اچوب بر خروار شیشه یوکلند
اویمه الوب گیدم وانی سرمایهٔ روزگار سرمایهٔ راس آمال تا
بازار استظهار ایدم عسس بر ظریف ایدی استهزا
طریقله ایتدی احسنت دزد بویله گرکدر بر خر ایچون که بودکلو یا سبا
یاسبانی اوله جانن گرداب بلایه اته و شیشه بر متاع درکه
دستهٔ سی بر پوله دکمز بازار جهانده نقد جانی بو مقوله متاعه
صاته مصراع بزر نخیزد جانرا ازان فرورش نمی دانی
بو مخاطره لره ارتکاب خزانه ایچون اولسه باری عقل اقتضا مغرور
اولمسه اولوردی گر کسی بار کشد بار نگاری باری بوتی دیو
والنی تغلیب زندانه ایلتدی دزد عاقل غافلک فعلندن عبرت
الوب متنبه اولدی وکلمات عسسدن تجربه حاصل قلوب کندو

ایتدی یوک عسس

بو عکس نیم اچون دشمن دانا • و بو ذر و نیم دا اچون دوست
نادان ایمش فی ادراککنی ورطهٔ هلاکه اته یازدی اکر بود دشمن
دانا اولسه بیم امرم تمام اولوردی و بر خراچون عمرم آخر اولوب
شیشهٔ وجودم سنک بوار له صنوردی • حالیا عکس دیدولی
کبی خزانه • رای نفعنه قصد ایمک صوب صواب اقرب درکه شاید غرض
اصلی و مقصود کلیسی دست رس میسر اولا • پس اهسته اهسته را
انک قصری التنه وارب بنیاد قصری قازمغه و زرسو قرا اسیله
سنکنی بولادله ازمکه آغاز اندی بیت اوروبن تیشه سنکه
بی مدارا • خمیر و موم اولوردی سنک خارا
عیار شب رو افتاب دیوار دایرهٔ افقه نقب اورمشدی که منبور نقب
دزد اتمامه تیشدی • و اول معامله که خوابکاه رایدی باش طبره
چقردی رای نوروزکه تخت زرین اوزره خوابه وارمش اصناف
طرایف و لطایف حوالی سنده مشاهده دوکلمش و انواع جو
زواهر حواشی بساط شاهنشاهی اوزره صاچلمش شمع کافوری
مست یالک نورلولر عذاری کبی قزارمش کل کل اولمش و پروانه
سوخته عاشق آشفته لر کوکلی کبی نامرادلق شعله سیله یانمش •

سوخته عاشق آشفته لرکو کلی کبی نامرادلق شعله سیله یانمش
یاقلمش کل اولمش **بیت** پروانه و من کرچه دو سوخته یم اما
من جان و جکر سوزم و او بال و پری سوز **اطرافه نظر ایتدی**
کوردیکه بر بوزینه شاهک بالینی بکلمکده طورمش بر خنجر آبداری
الینده طوتوب بر تیغ آبداری موزونه اورمش دیده احتیاط ایله جیب
وراسته نظر ایدوب بو حالی کورجک متعجب و متحیر اولدی **و ایتدی**
بو سبکبارک که اعلا درجه رفعتی چراغ پایه در پای انبساط بساط
شهری پایه سی نه لیاقتله آرامش در و بو تیغ آبدارکه قرار ملک و ملت
اکا وابسته در بو بیقرارک الینه نوجهله کرمشدر **و دخی بونکله** نیله محو
حیران و تحیر کرداننده سرکرداننکن ناکاه کوردیکه بر نیچه مور سقف
ایواندن سینه سنه که آینه جهان آرای ایدی دوشدی و خار
رشن پای ناتراشیدن سینه نازک رایه خدشه و خراش ایرشدی
رای دریای خون به متنوفکن و غرغره پای مورچه دن الن
سینه سنه اوردی بوزینه بو حالی کورجک اطرافه شاهی تجسس
ایدوب کوردیکه بر قاچ مورچه ادیک سینه سنی اوزره کزر دل
بوزینه ده آتش غضب مشتعل اولوب ایتدی **نیجه پاسبان**

وار کن که ستاره چشم انجم سیار کبی روی خوابی دوشنبد
کورمز مورچه شب رنگک خارپادر که نیم مخدوم اویویه دخی ا
اول گستاخ قدم شومن انک آینه سینه سی اوزره قویه بش عرق
حمیت جاهلیتی حرکته کلوب قهرندن قصد ایتدیکه الندن اولان خنجر
اندازی زائیک سینه سینه اوره تا بو واسطه ایله مورچه برک
خرمن جمعیتن صاورب بادفنایه ویره دزد فریاد ایتدیکه ای ناجوا
مرد بی باک وای کافر نعمت ناپاک الک چک که جهان بابی هلاک
وجان جهانی آغشته خون وخاک ایتدک دیدی فی الحال
چجرابوب بورنینه تک الینی محکم طوتدی زائیک نعره دزدله شراب خوا
بازشنیدن کیدب حالی بومنوال اوزره کوریجک صوردیکه بن سنی
دزد جواب ویردیکه بن سنک دشمن داناکم بو باره طلب مال ایچون
کلدم ایدی اگر بر لحظه دخی سنی محافظه ده اهمال ایدیدم بو سنک
مهربان نادانک شبستانی قانیکه مالامال ایدیدی راهی کیفیت
واقعه یه واقف اولوب سجده شکر ایتدی وایتدی بلی چون عنایت
ربانی مدد اولا دزد پاسبان ودشمن مهربان اولور پس دزدی
نواخت ایدب شرف تقرب ارزانی بیوردی وبورنینه قیز زنجیر
چکوب اصطبله کوندردی دزدکه شب روالک کمرن میانه بند ایدیت

خزینهٔ امیدله بر باد شاهک قصرینک دیوارینه نقب اوروب
خلوتنه کیردی ﻫ خلعت دانش بردهٔ و تاج خرد سرنده اولدوغی
اجلدن ذروهٔ دولته ایردی و بو رتبه‌یه که محرم اسرار شهریار و خزینه
دار رای جهاندار ایدی چون خار جهل ایله چهرهٔ عقلی خراش اولنوب
پردهٔ غفلتله بصر بصیرتی مستور ایدی حرف محرمیت صفحهٔ حالنده تراشیده
اولوب دایرهٔ حرم حرمتدن دور اولدی بیت خصم دانا
که آفت جاندر بهتر اول دوستدن که ناداندر بو مثلدن
بو فایدهٔ حاصل اولدیکه مرد عاقل ابواب محبت و مودتی ارباب دانش
و معرفته آچوق کرکدر و صحبت دوست جاهلدن فرسخ بفرسخ قاچوق
کرکدر که دمشلردر بیت عقلسز دوست دشمندن بتردر عقللو
دوستدن دشمن یکدر شنک بیت چون بو حکایتی که بو
بر فواید بی غایتی مشتملدر استماع ایتدی ای دریای دانش
و فضیلت کوش هوشمه کوهر شاهوار حکمتی کوشوار قلدک حالیا
لوکه دوستلرک اقسامنی اعلام ایدب کلام جواهر انتظامکی کردن
و ساعد سامعمه طوق و یاره قلهسن کاردان ایتدی حکما علمی
شعار بویورمشلردر که عالمده دعوای صداقتدن دم اورن آدم
اوچ قسمدر بعضی غدا مثابه سنده در که انلرسز زندکانی میسر اولماز

دشم

٣٣٤

وشمع جمالری نور فروبر مسه خانهٔ صحبت منور اولمز **بیت**

چراغ خانهٔ دل روی یارست   دل از مهر خبان روی نگارست

هر طایفه دخی دوا مثابه‌سنده در که احیانا احتیاج واقع اولور **و**
بعض آخر دخی مرض منزله‌سنده در که ضررندن غیری انده نفع متصور
اولمز بونلر مرائیلر و منافقلردر که ظاهرده سکا صدیق صادق کبی بونور
اما باطنده مخالفلردر موافقلردر **قطعه** بینش تو از نور موافق تر اند

وز پشت از سایه منافق تر اند   گرم ولیک از جگر افسرده تر
زنده ولی از دل خود مرده تر

بعض دمندلر اندر که بو طایفه
ایله که دوست ولی و دوشمن خوی در مصاحبتندن اجتناب
ایده‌لر و احباب خالص و اصحاب مخلص جانبنه شتاب ایده‌لر **ع**
ز دشمن بکسل و در دوست زن دست **تم** سنک بنت ایتدی فرط
صداقت نه شرطله وجود بولور و کمال خلوص نجه اولور و نه طریقله معلوم
اولور **بونیه ایتدی** اول کسنه که بو التی خصلتله آراسته اوله ا
انک مصادقتنده شائبهٔ قصور و مخالصتنده رائحهٔ فتور اولمیه ا
اول بودر که دوستنک برعیبنه مطلع اولسه اظهارنی جائز کورمیه
ایکنجی اگر منزلتن کورسه برنی اون کوستره اوچنجی دوستنه احسان ایلسه
مقابله‌سنده امتنان اولمیه **دردنجی** دوستندن احسان کورسه

مطلب در بیان صدق صح

اکا نسیان روا کورمیه بشنجی دوستندن خطا وزلت
مشاهده ایتسه ذیل عفو وصفحله ستر ایتمیه **التجی اکرچه منه** اعتذار ایدب اعتذار ایتمیه شرف حسن قبول ارزانی کوره مرکمسنه که اوصاف
مزبوره ایله موسوم اولمیه مطلق صداقته لیاقتدن محروم اوله
وبو مقوله کمسنه ایله صداقتک عاقبتی ندامته مفضی وملامته مقتضی
اوله چون بو نوع احباب فی زماننا کمیابدر لاجرم ارباب تجارب
دمشلردر که صدیق صادق عنقا کبی لا امکان ورفیق موافق کیمیا
کبی نا امکاندر **بیت** همان عنقادر از عمر جو صادق جهانده
کیمیادر یار صادق چون کاروان تنک کلامی بو مقامده تمام
اولدی **شیر** سنک پشت ایتدی کمانم بودر که بن دعوای محبتده
صافی دم وطریق صداقتده ثابت قدم یارک اولدیغم اندن بر دقیقه
اهمال ودوستلق شرایطنده ترکت نی احتمال احتمالی یوقدر
اکر بنی کمند مصاحبتکه بند ایتمکله طوق منتک تا قیامت کردنمه
بوند ایدرسن شان کرمکدن بعید وکرم عمیملدن بدیع دکلدر
بوزینه یه تملق ایدب مالالی ذخیره دن اشغه ایتوب کیفه دخی
دریادن طشره چقوب بربرن کنار وروابط محبتی محکم وقواعد
مودتی استوار ایتدیلر بهم کربت غربت سماحه دل بوزینه
دن دور وهم سنک پشت اتک محبتیله مستظهر ومسرور اولدی

هر کون انلرک میاننده طراوت نهال وداد واتحاد زیاده
اولوردی ها وکلشن مخالصت ومصاحبت رونق ولطافت
بولوردی بیکانه لک برمرتبه ده بیکانه لکه یتدیکه بو زنبه تک خاطرندن
هوای ملک وسلطنت کیتدی وشنک بهشت فرزند وزن و
خانه و مسکنن اونتدی یاربا ماست چه حاجتکه زیادت
دولت صحبتا ومونس جان ما ازبس بیت چون حیل زمان
طلسم بونلرک اوزرنه کچدی ومدت غیبت شنک بهشت متمادی اولدی
جمعی انلرک فراقندن تمام مضطرب اولدی وکانونلر درونلرنده
اتش اشتیاق زیاده ملتهب اولدی و بحران جانکداز
شعله حسرتله خرمن صبرن یاقدی وسیل شرشنک فواره دیده سیندن
دامن دیاره سیل بنار ومیان انهار کبی اقدی محجر واعیتن
که کر برجکر کوه نهند قر شنک بر سینه زنان ایدوفریاد کنان
آه حکایت فراق وشکایت اشتیاق انبای جنسدن بربیله
درمیان ایدب ایدی نظم رفت یار وارزوی وی دل
دردل نماند همچو سروم باز شوق قامتش در کل نماند از
از جمالش مشکل خود خواستم اسان کنم رخ نهفت وقصه
ما بمخان مشکل نماند بلزم که اول غریق دریای غربت سفینه

نجه کرداب اغترابه صالدی • و اول سالک مسالک مهاجرتک
پارهٔ دل آوارهسی نجه حلاب اختلابه دوشدی قالدی • نولیدی
اکر طلوع صبح وصالیله ظلمت شام فراق مرتفع و هوای تماشای
جمالیله شعلهٔ آتش اشتیاق منطفی اولیدی **بیت** چه شود کان
کل رعنا بچمن باز آید   مکر این جان ز تن رفته بتن باز آید **چون**
اول یار غمگساری اندن بو انقباض و انکساری مشاهده ایتدی
ایتدی اکر بیم کستاخلغی معذور طوتوب نی تعیب ایلمزسک و نیم
کلامی عرضه حمل المتوب بی تکذیب ایتمزسک سنی انک حالندن
خبردار ایتدوکم کلی سبب مکث و توقفی عرض حضورکده تقریر ایدوب
کشف ایتدی • ای یار مهربان و محرم اسرار نهان سنک مزاج کلامک
شایبهٔ غرض عرضدن معرادر و بنام حقیقت انجامک عیب و ریب و
تهمتدن مبرادر **مرباریکه سنک نقد قلبکی** محک امتحانه اورمدن
معیار اعتبارده خالص و تمام عیار بولورم مقرردر کیم هر سوز که سندن
صادر اوله تیر لیی راستدر و خلعت صدق قامت کلامکه لایق و
کاستدر • محرمی ایتدی اشته که سنک سوزکله تر بونیه مبانده
اتفاق نطاق مودت وفاق مستحکم اولوب دل و جانن انک
مهر و محبتنه وقف و عنان اختیارن انک میل و مودتنه صرفا

ایلمش و غنیمت صحبتی هیچ بر نعمته مقابله اتمزمش و لذت ملا
قات و استماع مقالاتن عالمه ویرمزمش ۰ فراقنه تسلّی
انکله صالی آبیله تسلّین ایدرمش و سنک خیالکدن اتمه جاننی بعضم
البدل عد ایلرمش مادهٔ کشف بو خبر غمم بروری اشتدی نکا
سوداسی غیرت دماغنه چقوب زبان حیرتله ایتدی بیت خون کشته
دریای دلم دل ازیار دیگران   مارا کنار ازاشک براو در کنار
دیگران   ای روزگار جفاکار نه گناه ایتدمکه خرمن جمعیتمی صاعقهٔ
تفرقه ایله یاقدرک ۰ وای چرخ ستمکار نه جرم ایلدمکه سیل هموم و غموم ایله
بنیاد خانهٔ حضوری یقدک ۰ یار مهربانی که اینس خاطر بریانم ایدی
جلیس اغیار ایتدک و حریف ظریفی که بساط عشرتده اوزره نقش
مرادی انک دیداری نشاطیله گورردم ۰ اغیار ایله یار ایتدک اول بی وفا
گویاکه لوح محبتدن مهر و فا حرفن اوقمامشدی و اول بیگانه
وش صانکه آشنالق سبقین بتمله بر بالینه باش قومامشدی نظم
کمسه نک یارب نگاری بی وفاسی اولمسون   بو فلک خلقینک هیچ
مبتلاسی اولمسون   آشنا یه یاد اولور لر یاد لر له آشنا
کمسه اون بیگانه وش آشناسی اولمسون   محمد محی افندی بعد زوال

النوازل جزع بیهوده دن نه حاصل اولا حالا اولی بودر که
مرارت چاشنی حنظل فراق فرقه بوزمان صبر ایله سن ویر
تدبیر اصابت پذیرله بوکیری جر ایده سن ❁ پس مطالعه داستان
مکر و دستان که **ان کیدکن عظیم** اندن کنایت در مشغول اولدیلر
چندانکه بسیار فکرله بو کارک غوارنی کوردیلر و قعرنی ارادیلر هلاك
بوزینه دن اولی اول زحمه دن مرهم بولمدیلر واول یاره یه انک
قتلندن غیری چاره یه قادر اولمدیلر **پس بو بابده صندوق** حیله
اچدیلر و متاع فکرلرن دوکدیلر صاغدیلر اخر الامر رایلری بونک
اوزرنه منجر و مقرر اولدیلر ❁ ماده تمارض ایدب دوشکه دوشدی
یاتدی و سنک خسته یه برکمسه کوندردیلر وارب خلیلسنک حالندن
خبر ویرب ایتدی **نظم** یاتور صاحب فراش اولوب حلالک
حرام اولمون سنک وارسه ملاک وجودن قلمش الام واسقام
بیلمز نولسه حال سرانجام ❁ الندن فسنه کلمز ایاته قالمش
ایش اول خسته تک الله قالمش **سنک بشت** زوجنک خسته لغی
خبرن اشیدجك بوزینه دن استیذان اندیکه اونه واره و خسته سن
کوره اهل و فرزندیله عهد ملاقاتی مجدد قله بوزینه ایتدی ای یار

غمکسار الدن نه کلور وار اما او مرکه عن قریب الحال نه تشریف و وصال ارزانی بیوره سن ﻫ وبن غریب بو بیشه کوشت سنده تنها و بی کس قومیه سن بنی خود اندوه وفراق بر لحظه تنها قومز و درد هجر ﻫ
بر زمان حضور مدن ایرمز وکوزم یاشی بر بولداش در که بر دم نظر مدن ایرلمز **بیت** وبیاده بکا اولمیه کوزم کبی یولداش
کم بیله یاتور بیله طورر بیله دوکر یاش سنک بشت ایتدی
ای رفیق مهربان وای راحت روح وروان بو مهاجرت بکا بی اختیار واقع اولدی ﻫ وبو مسافرت دکا ضروری لازم کلدی والا طوع ورغبتله مرکز سنک صحبتکه تویب کیده مدم وطبیب خاطر له بر دم حضر تکدن غیبت اختیار ایده مدم **بیت** ز دیدار تو مهجوری جز ضروری میشود ارنه بخواهیم موجود یکه جان از تن جدا باشد پس کام وناکام بو زینه یی وداع ایدب مقام جانه متوجه اولدی **بیت** دیوب بو سوزلری بدرود قلدی یوزندن قنتو یاشن رود قلدی چون وطن ما لوف مقدم کفقله زیب وشرف بولدی اقربا واحبا مجتمع اولوب صدای خیر مقدم مرحبایی نحوقه بیوردیلر ومسافری تعظیم وتکرمله خانه سنه

مطلب در استغنا اختیار حضرتها

کتوردیلر سنک پشت اکرو کردی عورتن کوردیکه صاحب
فراش اولمش و تف تاب عارضه دن کل باغ عارضی
صولمش بیت تاب تب کل خلری یکنی قیرن ایلمش خسته لق
سیمین تنن ضعیفه زرین ایلمش سنبلری بکی قیرن اورر
صاچلمش کلزار رخسارنده ارغواندن بدل زعفرانلر اچلمش بیت
اول سهی قد لاله خد باغ ارمدن تازه روی ناله دن صاری صاری
نال اولمش مویه دن کویا که موی نثر هرچند که تحفهٔ تحیت آب
ایدب حالندن خاطرندن سؤال ایتدی مقابله ده مریضدن بر جواب
صادر اولمدی و هر بار که طرح تلطف و فتح کلامه اقدام ایلدی شرف
اعتبار و التفات بولمدی نه تضرع و نیاز معرض قبولده واقع
اولدی و نه مقدمات تحلق و تملق نتیجهٔ مراد ویردی بیت
ای دل از کوشش هر سرمایهٔ درد و نیاز کاین متاع کاسد است
اینجا و در بازاری نیافت نثر پس اول بهمنه که مریضی تمارضه
اول تحریض ایتمشدی و کمال هوا آرلغندن باشی اوجنده اوتوروب
مکس رانلغه مشغول اولوب ایتدی ای خواهر مهربان بیت ای صحبت بیمار
یانن نبکلکدن دل شکست ای کوزی اوخو یوزنی کورمکدن ناتوان

بیمارنجون بنمله براغز سوز سویلمز مافی الضمیرن بن بریشان
خاطره اظهار ایلمز اولدخی درون دلدن درد له برآه سرد ایدی
وایتدی **بیت** در د سرم علاج مکن بعد ازین طبیب درد نیست
در د عشق که درمان پذیر نیست بر بیماره که نوید علاجدن نا امید
برخسته یه که احتمال صحت اندن صد مرحله بعید اولا برآن تقفته
بخنه رخصت بولا ونه قوت ونه سامانه بر کلمه تکلمه قادر اولا **ممک**
بیت چون بو کلمات درد آمیزی اشتدی سوز وگدازه اغاز
ایدب رقت قلبله ایتدی ایا بونه دارودر که بودیارده بولنمیه وبخه
دارودر که جد وجهد له پیدا قلنمیه بودردک درمانی نه دربکا خبر ویر که
طلبنده بحر وبری یاغم الته الم وبو مرضک علاجی نه ننه درکه
بیور قریب وبعید دمیم وارم وآشنا وبیگانه دمیم صورم مرقده اگرمه
انفیه بولم **اگر تاغی ابی قعر دریایه طالمق** لازم گلورسه طالب واگر
کبی اوج سمایه چقمق واجب اولورسه سردن قدم قلوب نقد جانی
ودلی که خلاصه اب وگلدر بوداونک تحصیلی بولنه فدا قلمق **قلم بیت**
تنده جانم که یاره یه طوکه دلدن انی فدا قلم قپوکه **یار**
کر ایدم جانو باشنی ساکیه درنغ جانمه زخم تیرو باشمه تیغ
و

یا بیمار جواب ویردیکه کتب اطباده مقرح ومنصوص درکه بو بر درد
دردر که طایفهٔ نسایه مخصوص در وبیر مضدر که انلرک ارحامنده
حادث اولور بوکا علاج دل بوزینه محتاج در بیر دواء وعصا
لدرکه بودارودن غیریله دوا محالدر **سنگ پشت ایتدی** بودوا رو
قنده بولنور ونه حیله ایله الهٔ کیرر نجه تحصیل اولنور همارم بیمار که فن مکر ده
ماهر وسحر فنونده ثانی سامری ساحر ایدی جواب ویردیکه بزده بلورکه
بودارو الهٔ کیرمک دشوار در وبو دوانک عنقائی عالمده همان اسمی وار
سنی بو دوا طلبیچون دعوت اتمارک بلکه بیاوفا دارکی آخر وقتنده
کورسن واخرتده حقنی حلال ایدب وداع ایده سن حسرت قیامته
قالمیون دیو طلب اتدک که بیچاره یه من بعد نه حالیله مصاحبته مجالی
وار در ونه دنیاده صحت وعافیت احتمالی وار **بیت** بجز خون شیر
نباشد درخور د د سر خود نمی بینم بجز غم راحتی در روزگار خود
نمی دانم **نثر** سنگ پشت بودرد آمیز وجان گداز کلماتدن گریبان
صبری چاک ایدب گریه یه آغاز قلدی و مرباریکه بو بابده دریای
تفکره **فرو** طالدی بوزینه نیکندن غیری چاره دن عاجز قالدی
بنیاد حقوق نیکنشه عقوقله هدم ایدب صدیق صادق ورفیق
موافقینی قتله عزم اتدی خود ارجمند هرچندکه زبان بند ونصیحتی له

ایدی ای ناجوان مرد بنیاد سوابق وداد اتحاد دیکه سنکله بو

بو زینه میاننده مشید اولمشیدی برزن افسرده الحون که نقض

و فا صفحه حالنده سترده در دست غدر له نقض مروت و

فتوت بابنی سد ایدب بو فالوت بناسنی تا بمق در **بیت**

حیف باشد که از برای زنی باد سازی بعذر بر نامی نقض

لوا نه سی وسوسه ملامته اغاز ایدب ایتدی که حلیله وفادار

جانبنی که انتظام حال و قوام عیش اکا منوط در وحفظ نسل وبقا

نوع اکا موقوف نا مرعی قومق و بیکانه نیک حق **دوست**

مجتبی که سنکله اکنک میاننده نه علاقه جنسیت و نه رابطه

قرابت وار در محافظه قلمق طریق هدایتی تو بیب مضیق ضلالته

صاپمق در **بیت** بحق صحبت دیرین که حق یار قدیم مزار بار

به که خوان دوستان نواست اغلام جانب زن غالب

اولوب کشف نا خلفک فکری نونک اعزر نه متقرر اولدیکه تیغ غدر

له کردن عهد وفایی اوره و یاد مزله خرمن خلوص وصفای صادقانه

بیچاره بلمزیکه سمت مکر وصفت غدر نقش شقاوتدرکه بدکردارلر

پیشانی حالنده عیان اولور **و نقض عهد** و نکث عقد داغ دد

نا تدرکه خاکسارلر لوح جبیننده نمایان اولور هرکسه که صفت

عذر وخیانتله موصوف اولامیه صاحب دلک صحبتنه
مایل اولمزه واول کمسنه که نقض عهد وبیوفالق سمتیله موسوم ا
اولا اهل حقیقت قتنده شرف اعتبار ودرجهٔ قبول بولمز بلکه
بیت صنمه بیمانه کبی کاسه سر   صحبت بیمانی صادقیک اکر
انکله مصاحبتی ومناسبت شانلرینه نقص وشین وانکله موافقت
ومصادقتدن احترازی ذمتلرینه فرض عین بیلورلر بیت بربیمانه
کش من که روانش خوش باد   کفت بپرهیز از صحبت بیمان
شکنان ق سنک پشت اکرچه که بوزینه نک قتلنه عزم ایتدی اما
تا انی مسکننه کتورمینجه بو مراد حاصل اولمیه جغن جزم ایتدی پس بو
عزیمتله بوزینه جانبنه کیتدی بوزینه نک انک دیدارینه اشتیاقی حددن
تجاوز ایتمشدی ه وکربت غربت ووحشت وحدتدن کارجانه
یتمشدی اول حالده که نظری انک جمالنه راست کلدی غایت فر
حندن نغمات نشاط انکیزله بو ترانه یه اغاز قلدی بیت مژده ایکر
خدا که چون تو دلداری   نمود روی بمن از بعد مدتی باری
وکشف خالن خاطرن صوردی اولا دو اخفادیکنا احوالن آفتاب کبی
ایتدی کشف ایتدی ای انیس دل ومونس خاطر بی غل بنک درد
مفارقتکدن رون ویرویمه شویله مستولی اولمشیدیکه انک وصفندن

ومشاهده

340

ومشاهدهٔ جمالکدن انشراح حاصل اولایدی یا اهل وعیالمک الفتیله بو خاطر محنت زده طرب بهجت بولیدی هر ساعت که سنک تزمالکدن وحشتی و وابتاع و اشیا عکدن انقطاع صحبتکی فکر ایدیدم و تحت وبخت وسلطنت ومملکتدن جدا دوشوب فرمان فرما وکامرو الکدن اتفاق افتراقکی تامل قلیدم عیشم بکا منغص اولوب مشرب مسرت وصفوت عشرتم مکدر اولوردی واتاوکم فعله ندامته وبغصه وایم ملامتده یادمکه ای بی مروت روا میدر که سن بونده صحن کلشنده مسند عیش اوزره اولوب حظوظ نفسانیه‌دن خاطرک مرفه استرسه ایلیه و یار وفادارک خارستان غربتده خاک وخارایلی بالین وبستر ایتیه روا باشد

بیت

اینجا چو کل تو شکفته — رفیق ترا خار در پای رفته

پس اول مرغزار عزمه کلدم که کرم ایدوب نه قدر زحمت ایله کلبهٔ احزانم قدم رنجه بیوردن ودعوة اجابتی که سنت سنیه در ذمت همتکه واجب بلوب دار ودیارمی دیدار مبارککله مشرف قلدن تا احبا وانسابم سنک بکا مبلغ محبتکی بله‌لر واحباب مقدم همایونکله قدم مباهاتی فرق فرقدانه دوکه‌لر هم دل بنک وصالکله شاد اولا هم منزل سنک جمالکله زیب وبها بوله

بیت

کوشهٔ

کوشهٔ کاشانه‌مه بر لحظه احسان ایله کل کلبهٔ احزانمی تازه
کلستان ایله کل نظم مقرّر در که سنڭ شرف قدومڭله بنم
آفتاب قدرم ارتفاع بولور اما سنڭ ماه جمالڭه نقصان کلمز
نظم چه کم شود ز نوای مه که بر منت کذر افتد که تا بروز نمراز
رویت آفتاب در افتد ❀ واکابر اصاغرڭ قدوملرله نواخت ایتمکله
شان شرفلرینه شین وعار لاحق ومتطرق اولمز بیت جهان
محتاجکن کون بر تونیه وارر عار ایلمز درویش اونیه دخی
دلرمکه سنڭ تعظیم وتکریمڭ بابنده شرط مبالغه‌لی تقدیم ایدب تازه
ضیافتڭی نعم بی نهایه ندما وظرفادن بر جماعتله آراسته قلم
بو وسیله‌یله تهیا که حقوق مکارمڭدن بعضنی ادا ایلم ایدی ❀
بو زینبه ایتدی بو تکلفدن فارغ اول که چون عقد محبت ووداد
انتظام بوله وعهد مودت واتحاد استحکام پذیر اوله ❀ تکالیف
خدمت وتکلف مراسم ضیافت که دأب ارباب رسم وعادتدر
مشقت زایده ومؤنت بی فایده در دمشلردر که شعر الاخوان من تکلف له
تکلف کر نباشد خوش توان زیست ❀ و بنم سکا مهر ومحبتمه که
زیاده نعمت وغنیمت عد ایدرسن اول دکلو منت ایلمه کم سنڭ مصاحبتڭ

مصادقتکله بنم افتخار و ابتهاجم و سنك موانست و مجالستکله
بنم افتقار و احتیاجم دخی زیاده. درگاه بن وطن و مسکندن و تخت
و بختدن و سلطنت و مملکت و خدم و حشمدن جدا دوشب. بکرد
غربت و عذاب وحشته مبتلا اولمشیم. الله تبارك
و تعالی سنك میامن مصاحبتکله بنی مشرف قلیه و بو محنت جریده‌دن
سنك موهبت صحبتك ازالی بوریه. چنکال آزار روزکاردن
کیم الی بلوردی و زندان محنت هجراندن کیم خلاص قلوردی بیت
درین وحشت سرای محنت آباد   بدیدار تو خوش باشیم و دلشاد
بو مقدمات موجبنجه سنك بنم یانمده لطفکه نهایت یوقدر و بنم سنك اوزرکده
حقدن انیه سنك بنم اوستمده حقك چوقدر. بو تقدیرجه بن بو کلفت
و مؤنته محتاج دکلسن علی الخصوص که باب محبتده حسن سیرت و
خلوص سریرت تهیئه اسباب عزتدن مقدمدر و تقدیم فایده معنوی
ترتیب مایده صوریدن اولی و اهم بیت بی تکلف دوست می باید که
باشد زان دوست   در میان شرم تکلف گر نباشد گو مباش سنك
بنت ایندی ای رفیق همدم و ای صدیق محرم سنی دعوتدن غرض
و غایت همان رعایت لوازم ضیافت و غرض تکلفات نعمت و

و شهرت دکلدر بلکه مراد جدالق میانه‌دن کیدب شرف مواصلت
دائمی میسر اولمقدر ع نمیخواهم که یک دم بی تو باشم . بو رتبه‌یه آیدی
در راه عشق مرحلهٔ قرب و بعد نیست ه احباب بینند فرضا که بعدا
المشرقین اوله . چون بربرینه صحت و سلامتی خبری ایرا واصل اولا
و بربرینک خیال جمالیله جاننه راحت روح حاصل اولا ه دوری صوری
حجاب قرب معنوی واقع اولمز ه و بربرینک دیده خیالی بر بربرینک وصلی
و جمال بدیع المثالی مشاهده‌سندن فارغ و خالی قلمز **بیت** قرب روحانی
اکر هست میان من و دوست . چه تفاوت کند از بعد مکانی باشد . بو بابده
بو رباعی بعض اکابرک زادهٔ طبعی در **رباعی** کر نقد نداریم وصالت چه زیان
در دیده مقیمست خیالت بوست . در ظاهر اکر وصال جسمانی نیست
غم نیست چو اتصال روحانی هست **کشف بروفقه وحی تنوز تفرعی**
برتاب و تیر نیازی جانب هدف مراده برتاب ساتدی عاقبت دم کرمی
دل سنکینن بو رتبه‌یی موم کبی نرم ایدب سنک نشته ایتدی ای یار
بی ریا بو قدر ابرام نه لازمکه طلب رضای احبابه سبب هر و تند و اتش
فوتده فرض و واجب الاداء اولور دوستک دعوتنه اجابت و اجب در
و اشارتنه اطاعت مناسب ع از دوست یکی اشارت و بر ما

ببر دویدن **نظم** ولیکن بکا بو آبدن عبور متعذر و سفینه سینه ایله بو
دریادن جزیره یه مرور غایت متعسّر در **کشف ایتدی** عم یمه که بن
سنی بشتمده کشتی سیله بو دریادن گچورم و بر ساعتده اول جزیره یه ایلت
منبع امن و راحت و معدن نعمت و غنیمت در تورم و بالجمله او
دیاری اول قارمارح و تبریح ایتدکه بو زینه تک قلبی بالضروره
اکا هیّج ایتدی و ناکام توسنلکی قویب کام قبول ایله مقتضا سنه
رام اولوب زمان اختیارن انه ویردی **سنک پشت فی الحال**
انی بشتنه الوب جزیره جانبنه متوجه اولوب سینه سن آبه اوردی
چون میان دریایه یتیشدی کشتی خاطری گرداب تشویشه دوشدی
وکندو یله اندیشه ایتدکه بو عمل عاقبت ندامة و ملامة مفضی در و بو امل
آخر فضاحت و قباحتی مقتضی در • بو مقدمات غدر که ترتیب ایدرین
بد نا ملقدن غیری نه نتیجه ویرر و بو تخم حیله و مکر که زمین سینه ده اکرین
دشمن کاملقدن غیری نه بر میوه اولور **بیت** هر که زنگار و فا رو
بتافت خار جفا سینه او را شکافت فئ ناقصات العقل
الچون عقل تام و ادراک تمامله مرسوم اولن یار وفاداره که نادره
روزکار دنادر • کمر مکری در میان و خنجر غدری در کمان ایمک
سمت اعداد گل بلکه صفت اشراردر **بیت** نه اولور عورتک عقلی سوزی نه

ار اولورار ایمیه عورت سوزنه شر وطلب رضای رحماندن امتنا
ع وسوای اغوای شیطانه اتباع سبب نقصان وخسار بلکه
مصراع
موجب هلاک وبوار در ع مکن مکن که نکو مخبران چنین نکنند
ایده بو منوال اوزره خطاب وعتاب وسؤال وجوابه مشغول اولوب
حرکات وسکناتده آثار تردد وتحیر ظاهر اولدی . بوزینه نک قلبنه
انک بو حالندن شبهه کلوب صوردیکه موجب تفکر ندرکه تحیر ایله کیدرسن
یوخسه نیم بار زحمتمه تحمل دشوار کلور اول اجلدن می تردد ایدرسن
سنک پشت ایتدی بو سوزی ندن سویلرسن و بو شبهه‌یی نه دلیل ا
یله تأویل ایلرسن بوزینه جواب ویردیکه حرکات وسکناتک تفکرله
واقع اولان مناظره ومحاوره‌یه دلیل ظاهر وتغیر افعال واحوالک بو
بو اندوهک غیر تمامده تحیر وتردده برهان باهردر . اما اکر بنی کیفیت
حالدن آگاه ایدب شرف اعلامه ارزانی بیورسن شاید که بیم مشاورتم
معاونتیله ورطهٔ حیرتدن خلاص اولوب ساحل سلامته وصوله
سن سنک پشت ایتدی راست بیورسن اما تفکر وتحیر بو تیزیکه
مقدم مهمانونک کلبهٔ احزانمه اول وصولدر بو دولتک بو کمینه یه
مصراع
ابتدای حصولیدر ع این همه اول آثار رجهان افروزست
معلومدر که خسته وشکسته درلابه مهمات خانه قصور وخللدن خالی ا

اولمه‌کرک بس اداورزه وظایف دعوت و مراسم خدمت ضیافت
مؤدی اولمیوب لاجرم بو حالت موجب فضاحت و خجالت
اولمه‌کرک ع وکر گناه بخشند شرمساری مست بوزینه ایتدی چون
سنک نیم جمده صدق عقیدتک کون کبی عیان و صفای نیت و
خلوص طویتک مستغنی عن البیان در ۰ اکر تکلف بابنده توقف بیورلدی
ورسوم و عادات و عامه دنکه تاب ضیافته انی رعایت ایده‌کلمشلردر
و ازکلسک کمال وداد و اتحاده اولی و الیق ایدی ۰ و تمام اخلاص و ا
اختصاصه احری و اوفق در بیت بیکانه را برسم تکلف کنند دوست
انجا که دوستیست تکلف چه حاجت کفت چون بوزینه دن بو
کلمانی اشتدی غیرت ایدوب برمقدار ذخیره کتدی ینه شهرده تحرنه طالب
همان فکر اولی تجدید ۰ و مقدمات ندامت و ملامتی تمهید ایدوب کندو
کندویه ایتدی بو طایفه‌نی نکث عهد و نقض پیمانه تحریض ایدرلر بن
عین الیقین بیلدیمکه انلر دایره حسن عهددن دوردر و اول آشنا روی
و بیکانه خولردر امید مهروفا و طمع صدق و صفا روشن خرددن بعیدت
مهجور نظم بولردر ناقصات العقل والدین طبعی صدق و صفا
ایجی طولو کین بولردیوقدر صدق و صفوت وفا او ممق بولردن

كى حماقت **نثر** پس انلرك اغواسيله و اول نادانلرك فتواسيله بى وفالق و نامردلك جانبنه ميل ايتمكه اصحاب صدق و امانت رخصت ويررلرمى و ارباب دين و ديانت بونى جايز گورررلرمى

شنك بنته بونكته اثناسنده تحيردن ينه توقفاتدى بوزنه نك سوء ظنى غالب اولوب و برزمان تفكر تجربه طالب كنده و ينه ايتدى چون بر شخصك قلبنه دوستلقدن وهم و شبهه خلجان ايده حصن حصين تدبيره تحصن ايدوب ملاحظهٔ حال و مآلده طريق رفق و مدارايله سلوك ايتمك كركدر كه اول گمان يقينه مبدل اولورسه شرط تدبيرله كندوسن ايمك ورطهٔ مكر و فريبدن قورتره **واگر گمان خطا** اولوب ان بعض الظن اثم قبيلندن اولورسه جانب حزم و احتياطى رعايتدن اكا زيان ايرشمز و عيب و نقصان كلمز **بيت** كه كر بايديسه اول ايمن اولور دكلسه حيله سندن قورتولورسن پس كلغه اواز ايتدى و ايتدى سبب ندر كه برزمانت شهسوار خيالك ميدان فكرتده آت صالر و غواص وهمك دمبدم درياى تردد و حيرتده طالر كشف ايتدى اى برادر معلوم دركه ايلمك ناتوانلغى و اولادمك اول سببدن پريشانلغى و بى پاياتلغى متحير و متفكر قلمشدر **بوزنه ايتدى** بلورميسن شنك بو صبرتنك كه حادث اولمشدر جماعتنگ بيحضورلغى باعث اولمشدر.

الحق انه

الحق راست دمشادر ع خسته اولمق خوشدر بیماره بیمار
اتمدن ع تن درستش مشمر انکو رنج بیماری کشید حالیا لطفا
ایدب اعلام ایلیه که بو مرضک علاجی نیه موقوفدر و دواسی ارباب
حکمت قتنده نجه اسمله مشهور و معروفدر چون مرد درد الحون بر دوا
معین و مرنج الحون قانون حکمتده بر شفا مبیندر • اطبای مسیحادم
و عیار که قدیمه مراجعت قلدیلر مزاج علیله موافق نه علاج بیوردیلر
تحصیلنه سعی ایدب مرقدنه الیسه اراپه لوم بولالم شکسته ایدی
اطبا قولندن اکا بر علاج بردارویه محتاج ایمش که اول اله کرم و
حجر و مکرم و اکسیر اعظم کبی کمسنه اندن نشان ویرمز بوزینه ایتدی بکه
ادویه اوله که عطارلر طبله سنده بولنمیه نه اصل عقاقیر اوله که
عشت بر خریطه سنده اله کرمیه • عجبا بکا انک اسمنی و رسمنی اعلام استکا
اولمزمی که شاید قنده بولندوغن بلم و تحصیلنه بر حیله بله ظفر بولم
کشف ساده دل کمال بلا استندن ایتدی تبی کرداب تنگدن بیشتر دو
دوشزن دل بوزینه در چون راست بو سوز کوش بوزینه یه ایرشدی
میان ابده آتش اضطرابه دوشدی و زنبور بلا باشنه مور وملخ
کبی اوشدی کلاه فلک پاشنه لی رکلدی ع روز روشن
کوزینه تار اولدی • اما قوت عقل ایله کندوسن جمع ایدب •

کوکلیدن ایتدی ای نفس کوردکمی که شآمت حرص سنی
بچهٔ ورطهٔ سهمناکه اتدی وعلت غفلت سنی نه اصل خطر عظیمه
کرفتار ایتدی اما نچه ایتمک کرک که دام زرق خصمه اولا این
کرفتار اولمارم **وکلام اهل نفاقی** کوش قبول ایله سمان بن
استماع قلمدم صاحب غرضلرک نصحت فریبندن نیرآفت سمان
بنم سینمه تیشمدی وبد اندیشلرک نیش خاری نشو نیتی سمان بنم
قلبمه ریش ایتدی **ان هذا لیس اول قارورة کسرت**
بسیار کس کز آتش این غصه سوخته اند   حالیا حیله ومکردن غیری
دستگیر میسر دکلدر وتزویر وتلبیسدن غیری تدبیر متصور دکل اکر عنایة ا
بالله غفلتله سنک بشتر جزیره سنه دوشیدم رشتهٔ کارم بر
وجهله منعقد اولدی که انامل فکر تأمل انک حلنه عاجز قالیدی اکر
انلره کندومی تسلیم ایتسوب تخشیم بر کوشه ده محبوس قالب اجلقدن
واکر اقدام ایدب بو جانبه تحمل ایتسم ضروری سفینهٔ سینه می دریا
صالوب غرقاب هلاک اولیدم **جون بن کندو بتیشهٔ عاقبت**
ابادمی قویب بی اندیشهٔ عاقبت زمام اختیارمی برنا جنسک
الینه ویرب انک جزیره سنی تماشاسی تمناسن ایدرم صد بار بونکی

کایه

بلایه ازرانی و هزاران بوندن زیاده غایه نزاوادم

بیت من دیوانه که زلف تو را ننمیکردم
هیچ لایقتر از حلقهٔ زنجیر نبود

نثر بس شنک بنشه ایتدی اول مستوره صالحه نك مرضنك وجه علاجی معلوم اولدی هیچ غم چکمه فرمین خاطرلره دغدغه بخش ایلمه که نزم غورتلرمزده بو نوع عارضه چوق واقع اولور و نز قلمزی جقرز قاننذن الوزر اتنذان یدورورز فی الحال اول مرض اثردن ایل اولور **وبزه اندن اصلا الم و ضرر** مترتب اولمز که سینه مزدن قلمزی چکوب چقرمق واستدوکمز وقتده یرینه قومق بزه غایت آسان در بزطایفه یه سایر حیواناتک خلاقنده قلمنك وجود یله عدمی یکسان در چون بزه بیدرلا اولمق میسر درده بونده نه مضایقه وار که بو نزم قمزده غایت محقر در **علمائی لندرو هنرای حکمت** شعار بیورمشلر که درت طایفه دن درت نسنه نی دریغ ایلمک جایز دکلدر اولا پادشاهلرك صلاح نفسی ایچون بر نسنه طلب ایده لر دریغ اتمك کرك ایکنجی فقرا که اتقاء خیر و ادخار حسنات ایچون حق اللهدن جزئی نسنه دلیه لر بذل ایلمك کرك **اوچنجی** تلمیذدان قابل که کسب فضایله استعدادی کامل حاصل قلمش اولا لر وانك طلبنده اقدام و اهتمام اوزره کلوب سما

ساق سعی تشمیر قلملر ایلرز ممنون اولوب تعلیم و تفهیمده دقت

مبالغه‌لی تقدیم ایتمک کرک **دردنجی** احباب صداقت انتسابك

یک مرتبه‌ده که سبب فراغ خاطرلری اوله اکا دست رس میسر

اولمیجق دریغ ایتمیوب اولان بادۀ مضایقه‌یه مجال ویرممک کرک

بیت چیست نقد جان که نتوان کرد بر جانان نثار دل چه

باشد کان برای دلبری نتوان فکند **نثر** اگر بو جانبه توجه ایتمدن

اعلام ایدیدك قلبمی بله الورکلور دم که نیم قدمه سنك حقیقت صحبتك

کامل حاصل اولوب بکا دخی بو خدمت سبیله سنك جانبکدن منت

عظیم واصل اولا **بن خود** قلبمدن اوله‌کلو بیچون مکه ایدن دور اولمغی

آرزو سندن غیری خاطرمه نسنه خطور ایتمز زیرا که اطراف وجوانبی

غم و اندوه ایله مملو و حوالی و حواشی‌سی محنت انبوه ایله طوپطولو در بکا

صحبت قیدن صعب نسنه کلمز دلرمکه من بعد رشتۀ تعلقی ایدن

قطع ایدمکه شاید بو سبیله اندیشۀ هجران اهل و عیالدن و بای

حرمان ملک و مال و منالدن خلاص بولم و اول دردمندی و دخی

غموم جکرسوز و هموم جانکدازدن قورتاریب مثاب اولم

بیت یا رب این یک قطره خون کورا همی خوانند دل تا کی

تا کی از

تاکی ز بیداد مه رویان ستم خواهم کشید. **نثر** سنک دشت اتدی
سنک فلکک قندهٔ درکه بیله کتورمک جواب ویردیکه آماده قودم
کتدم بو زینه لرک رستم و بیمارکه چون بردوسی زیارته کیده‌لر
و دیله‌لرکه اول کونی سرور و شادمانی ایله آخر ایده‌لر **مروجهله**
دست غم دامن صحبتلرن ارمیه و دیدهٔ المرین عشرتلرنی کورمیه
قبلرنی بیله ایتیملرکه اول مجمع رنج و محنتلر و منبع درد و مشقت در
هرحالده برخیالله اتنیه، عیشی مغرور و مردم برالمله مشرب حضوری
منغص و مکدر ایدر اضطراب وانقرالی سببیله قلبلر ملعبت اولمشدر
و منشاء خواطر اولدوغی اجلدن خاطر نامیله اشته تاربولمشدر برلحظه
بر رشته اوزره قراری یوق و برساعت عدم اضطرابه اختیاری
یوق **بیت** مردم بهوای دلربای دکرست هرلحظه زروی فکر جای
دکرست چون بن سنک زیارت جمک نیتنه احرام عزمی
میان جانه بند ایتدم سنک و سکا متعلق اولان عزیزلرک شرف
دیداریله مشرف اولدقده نشاط کامل و فراغت شامل حاصل اولوب
دیو قلبمی اندرقودم کتدم **حالیا عقل** صحیح قتنده قبح صریح درکه اول
مستوره‌نک مرض مزاجنی بلم و مداواته احتیاجنی اتدم دخی علاجنه
قادر ایکن اندن دریغ ایدم چون سن باب محبت و مودتدن هم

صفای نیت وخلوص طویتم نه مرتبه ده در بلورسن جایزدر که
معذور بیوره سن ۵ اما محقق ومقرردر که سنک اقربا و
احباک شویله ظن ایتمه لر کرک که سنکله بنم مابینمزده بو قدر سوابق
ولواحق واریکن وبنیان وداد واتحاد میانمزده استوار
ایکن بو محقرده مضایقه کوستردم وبر فته نک که وجودی
بکا نسبت زاید اولا وسکا ومتعلقاتکه اندن نفع کلی عاید اولا
سندن دریغ ایلیم • پس مشرب مروت ومذهب فتوتده مناسب
بلکه فرض وواجب بودر که ینه مقام معهوده رجوع اده وز وقلبکه انده
توتیب کتمشدک بله مزه الوب انلره لحقه اله فرلیده وز بیت هم همی
وارلمیه وهم باب علاجه تقصیر وتهاون روا کورلمیه سنکپشت
چون بوزینه دن بو کلماتی نشاط تمام وانبساط مالا کلامله دونب
ینه بشه جانبنه کتدی • وحصول مراده وصوله تمام اعتقاد ایدب
شتابله بوزینه یی کناره یتشدردی بوزینه کرداب بلادن جلا
ص اولیجق صحرایوب بر درخت اوستنه چقدی • ووظایف شکر ا
کردکار وسپاس پروردکاره قیام ایدب بر شاخسار اوزره قرار
ایتدی سنکپشت برزمان انتظاردن صکره آواز ایتدیکه ای
یار عزیز قنده سن که زمان فرصت شرف زوالده در و وقت

رحلت صدر وانقضا وانتقالده در **بیت** زحمتی فرما که کار
از حد گذشت   روی نما که انتظار از حد گذشت بو زینه
کشفک بو کلامنه ظفرکنان و خنده زنان ایتدی **بیت** یاد میدار
کانچه بنمودی   در وفا بر خلاف آن بودی **مع** مدت عمری
شهریار لقاده گوردم و هزار بار روزگارک سرد و گرمنی و درشت
و نرمنی گوردم هرچندکه • زمانه احسانی بندن استرداد ایتدی •
وسه مرتبه‌دن یوز دوندرب و یردوکنی نیه الدی • و بنی منکوب مرتبه بندن
معلوم اولدی که جمله سندن قلدی اول مرتبه‌ده دکوکلر **که فواید تجربه‌دن**
محروم اولوب خیر و شری و نفع و ضرری بله میم و موضع وفاقی تجلّی
نفاقدن تشخیص و تمیز قلمیم بو سودادن فارغ اول بردجی جوانمرد
لو مقامنده اولتورمه و حسن عهد دعواسن ایدب من بعد وفا و مروت
لافن اورمه **بیت** مهر نام وفا در بزم خوبان   که بوی از وفادار
ندارد   مهر و موفقت دعوی ایدنک و کرم مروت لافن اورنک
عیاری وقت آزمایشده معلوم اولور و نقدی محک امتحانده امتیاز
بولور **بیت** خوش بود گر محک تجربه آید بمیان   تا سیه روی
شود هر که در و غش باشد **نثر** سنک پشت فریاد ایتدی که بونه سو
ظن در که بنم حقمده ایدرسن و نه تهمتدر که بکا نسبت ایدرسن حاشا
سنک خلاف رضاک بنم ضمیرمه کلمش اولا **ویاشنک** بابکده قصد غدر

فکر مکر پیرا من خاطرمه دوران قلمش اولا اکر بنی صد هزار سنک حواله
سنکسار اتمک خاکی آستانکدن یوز چورمک یوقدر و اکر تیغ
اغماض و اعراضله سینه می صد چاک ایلسک خیال وصالک دامنی صالی
ویرمک یوق **نظم** بکا سنسز نه جان کرک نه جهان تنده
صحت اولورمی اولمیه جان کوزده نور بن دلده سرور کورمی
ایمیون خدا بی نور **بوزینه ایتدی** ای نادان بنی اول شیر نظرلی
صاندک که روباه اکا ایتدی اول خرک دل و کوشی یوغیدی شکک نشئت
ایتدی بچه روایت اولنمشدر اول **حکایت** بوزینه ایتدی امثالده
کلمشدر که بر شیر رنج جربه مبتلا اولدی با وجود بیت لازمی علت
جربدن داء الثعلب اولوب جلدی طباغت اولنمش دری کبی و شکلی
یوزی بوزلمش قرتی یه دوندی آخر خارش اندامندن بیچاره
خارخار تمام عارض اولوب قوتی کوندن کونه ساقط اولدی
و برکت حرکتدن محروم اولوب نشاط شکاردن قالدی انک
درکاهنده بر روباه واریدی که انک میرسه سی کاسه لیسی ایدی و ریزه
لقمه و قراجینه طعمه سی زنده سی و بقیه طعامی و عطیه انعام
پرورده سی ایدی **چون شیر سیر و شکاردن قالدی** روباهک
حالی خراب اولوب تاب اضطرابه دوشدی برکون ضیق عیش و

دغدغهٔ جوعدن شیره زبان ملامتی دراز ایدب ایتدی ای ملک
سباع سنک مرضک عارضه‌سی بو بیشه وحوشنی جانندن بیزار
ایتمشلر وضعف حال واثر ملالک تمام خدامه بلکه جمیع خاص وعامه سرایت
قلمشدر **بیت** بر خان تو صد هزار جان می لرزد وز بیم تکسرت
جهان می لرزد چونکه بو داء عضالک معالجه‌سنده اهمال ایدرسن
و بو درد و خطرناکک مداواتنه التفات ایلمزسن ایشتمدیکمی مشهوردر
اذا الم بک المرض فالمعالجة بالمعاجلة شیر بو کلمات تأثیرا
ایدب ناله وانین وآواز حزینله ایتدی مرا خار نیست در دل
کان نبوزن بر می آید دلم خون گشت واین خار از دل من بر نمی
آید ای روباه مدت متمادی درکه بن بو غصه دن قان اچرن
و علت جیدن بن بور مکه نه تعب جکرین ضعفدن بدنم ناله دوندی
مو نیز بو تنم مثاله دوندی بلمزم بو مرضه نه علاجله دوا امیدر و بو درده
دا دویله شفا متصوردر **مجلسده حاضر اولان اطبادن** بر بینه
فتنده ما برادی ایتدی بو علت کرز کوش و دل خوردن غیریله
علاج کارگر دکلدر اما بو مرضک زمان حدوثندن الی هذا الان
بو فکرده یم که بو مطلوب قاع امتناعدن نه وجهله بیرون کوستره و بو مراد
بچه حیله و تدبیر ایله اله کره روباه ایتدی اگر فرمان ملک شرف صدور بلوربه

بن كه ع كمترين بندكان دركاهم . كمر قصدى ميان جانه چكوب
قدم جد وجهدى طريق جست وجويه قويم اميدم بودر كه يمن
اقبال دولت سلطانى وفر دولت خسروانى ايله الى اله كتورم
وشاهد مقصودى عن قريب ملك روزكارك كنارنده كورم مثنوى
اى روباه سن بونى ندن ديرسن وبو مدعايى نيجه برهانله اثبات ايدرسن
روباه ايتدى اى ملك خاطرمه بو خطور ايدر كه ملكك بو بيشه دن
خروج مناسب دكلدر زيرا كه تن واندامندن مويى كه صورت وجمالنك
آب رويى در دوكلمشدر ع وجمال صورت وشكوه وهيبت فى الجمله نقصان
پذيرا اولمشدر بو حالت اوزره سير وشكار ووكنده ولى اشنا ودوست
بيكانه يه اظهار حشمت شاهى ومهابت پادشاهيه نقصان تمامى موجب
بنم بونى صلاح كوردكم مطاوى كنده وايا غيله بو بيشه يه كتوردم تا كه ملك
نثر سباع انى كنده واليله طوتوب كوكلى مرادنجه اندن تناول بيوره
ايتدى بو نيجه ميسر اولور جواب ويردى كه بو بيشه يه قريب بر چشمه
عجيب واردر كه غزارت ماده ع الخ عينة بحر عمانى
ولطافت صفاده خجل ايلر زلال حيوانى بر كازر مركون
اول چشمه يه كلوب طون يور وبارگيرى بر خرى وار اول چشمه جوانبنده
كاه اوتلر كاه ياتور كه اول مرجودر كه انى بر حيله ايله بو بيشه يه كتورم

اما ملک نذر ایلیون که چون دل و کوشن بو باقی سیله سایر وحوشک
خاطرن خوش ایلیه. پیر روباهک ملتمسنی اجابته مقرون
قلوب شرط مزبور اوزره نذر و عهد ایتدی و مواثیق یمان ایمانن علی الله و
شاد اوله موکد و مشید قلدی **روباه دخی نعمت متوفی** امید ایله
سرچشمه جانبنه کلدی چون خری ایراقدن کوردی مراسم تحیتی یرینه کتوردی
تملق و تبصبص آغاز ایتدی و ملاطفه مصاحبت ادب یانینه دوشنب
قنده کیدرسن ایله کتدی **بیت** بشیرین زبانی و لطف خوشی توانی
که پیلی بموی کشی پس صورتکه بی یارسنی نیچون بویله رنجور و مخصوص
و نزار کورورن. خر ایتدی بو کازر متصل بنکا اشتر اشدر واغ یوکلر
یوکلر بو جمله ینه تماره اهمال ایدر غم علفدن تلف اولملی اولدم اول
وانه جو المز و خرمن عمرم باد فنایه وارملی اولدم اول برک کاه
اعتبار قلمز **بیت** بعمری خویش تیماری ندیدم زکاه و جو همین
نامی شنیدم خورم هر روز خون در زیر این بار همه شب خاک
می بیسیم ز دیوار مکن عیبم اگر زار و نزارم که غیر خاک و خون خوردن
ندارم **روباه ایتدی** ای سینم دل مجما ایته که الک ایاغک وار و
و قوت رفتار و اقتدار قرار ده قصورک یوق بس نیچون بو سبیله بو محنتی
اختیار ایدب ضعیف و نزار بودام بلایه کوندن و ایاغک کرفتار اولور

فی جواب ویردیکه بنم بارکشلکله اشتر تازم وار مرقده که وارم
بیکا منفعت جلکمدر کار بو مثل مسموعک دکلمیدر کم خری دوکونه
دعوت اتمشلر ایتمش **بیت** نی تعظیم ایچون درصمکز بو
یا اودون حاجتی اولمشدر یا خود صو باوجودکه تنها بن بولایم
مبتلا دکلم بلکه ابنای جنسم جمله بو رنجه کرفتاردر وزیر باربلاده
ایسن نالهٔ زاردر **بیت** هرکس بقدر خویش کرفتار محنت است کس را
نا داده اند برات مسلمی . بو بابده چوق زمان نقد افکاری عیار اعتبارا
اوردم آخر کار بونک اوزرینه قرار قلدم که چون میخانهٔ دنیاده
هر معامده اولوب جام محنت ایچمک مقرردر و چارهٔ مهنت کتمک
محقق عمر اولدقجه بو جاده ده شاکر اولوب کار زحمتدن تمیم
و چون نهال عمردن برخوردار اولمق محالدر باری سبکبارلک
غاری بارن حکیم **بیت** کسی سنکین کرک مانند کهسار کر کمز بیل
بکی اولمق سبک بار روباه تمکار ایتدی ای یار **نظم** نجوب
محنتله عمر چاغن نه دکلرسین طرب آخر بو چاغن نجون
اتمیه سن میل علفزار چکه سن غم توکن فی وار خودار **بلم منه**
دن ارض الله واسعة عرصهٔ زمینک زیاده وسعتی واردر ومنشور

قیلرو

قل سیروا فی الارض محنت زده کان روزکاره چون سرمایهٔ
کاروار قطعه سفر کن چو جا بیت ناخوش بود گزین جای
رفتن بدان تنک نیست وگر تنک باشد ترا جایگاه خدای
جهان را جهان تنک نیست خواجه‌ئی چون مرشخصه مرقنده ایسه
رزق مقسومندن زیاده بر حبه واصل اولمز بس حرص بلا سنده
شداید سفره ارتکابدن عذاب وتعبدن غیری نسنه حاصل اولمز قطعه
کلور نه کاولدی مقدر فراخی وتنکی کر تشنه کوکلکی کلک طوتسا کرکیه
وردله طار کیشی یه چونکه مقدر در نصیب ازل نه اکسوک ونه ا
ارتار ایده سعی هزار روباه ایتدی بوکلام محل تأمل در وبو خصلت
صنعت صدرنشینان مرتبهٔ قناعت وتوکلدر هرکسیه بو بابده دیر ایرا
کیشی یه بو سرمایه میسر دکلدر سنت حضرت باری جل وعزه بونک
اوزرینه جاریدر که عالم اسبابده هر نعمه بر وسیله ایله فتح الباب
میسر اوله ومسبب الاسباب هر شخصی کسب واکتساب سببیله
مرزوق قیله ع بکسب کوش که کاسب بود حبیب الله اکر جایز
ایسه سنی بر مرغزاره ایلتیم که زمینی جوهر تکلمه‌سی کبی انوار والوان
ازهار ایله مزین ومنور اولا وهوای عطرفروش طبله‌سی کبی نسیم عنبرو

شمیم مسک ازفرله مطیب ومعطر اولا **نظم** هوای خوش فضایی

خوب دلکش چمن زاری شکوفه‌لـه منقش غباری

توتیای چشم اتو کیاهی نسترن رنک سمن بو **بوندن صکره**

بیق اثنای جنکدن برسنه دخی بو نصیحتی التمزام والحاح وابرامله

اول مقام بهشت آیینه ایلتمشدم الآن اول عرصه فراغتده حضور

تمام ایله آرام وخرام ایدر **.** واول ریاض امن وسلامتده صحت وعافیتله

کیجه وکوندز اوتلیوب اوتخوی کندویه حرام ایدر **القصه** روباه مکار

دم مکری برکار واذکار افسانه وافسونی او دکاو تکرار ایتدیکجه فطر

تدبیری تنور تزویرده تمام پشدی وخرخام طمع دیک حرصی کاو

نون درونده قینیدی طاشدی **عاقبت زمام** اختیاری

روباه حیله کارک قبضه اقتدارنه تسلیم قیلدی وایتدی ای دلیل سبیل

هدایت سنک اشارتکه که محض شفقت وفرط عنایتدن ناشی در اطاعت

عین سعادتدر وفرمانک اجابتی لا ذعان کم که کمال مروت ومکر

منبعیدر مخالفت علامت شقاوتدر **هرنه بیوررسک فرمانکه**

جانله مطیع ومنقادم ومن بعد سکا صدیق صادق اولوب رفیق وداد

خالص الاعتقادم **بیت** بن سنی بر یار صادق اکلرم

هرنه فرمان ایلسک فرمان برم روباه برتزویرانی بوتدبیر ایله

قتنه گتوردی شیر خری کورجک اشتهاسندن اغزی صولندی
صفراسی بولندی و غایت شغف و شرهسندن جرٔ مجالی اولمیوب
استعجال ایله آکا قصد ایتدی چون کمال ضعف ونزاردن دندان و
چنگالی فلول وکلالدن خالی دکلدی زخم بی رحمی اندام خره کارکر
اولمیوب خر بیچاره با دل صد پاره پنجهٔ شیردن خلاص اولوب قاچدی
کیتدی روباه شیرک بو مرتبه ضعفن کورجک تعجب ایتدی و بو حالته
استعجال ایتدوکنه بی حضور اولوب زبان ملامته ایتدی ایا عجیب
حیوان بلا فایده دن نه حاصل اولور و بر مهمده مجال فرصت با
باقی ایکن استعجال بیهوده ده نه فایده و بر حزم و احتیاط
شرطی بودر که بر مقدار کندوک ضبط ایدیدک و وقار و ثبات تولی
اقتضا ایدر دیکه عنان تمکینی الدن قومییدک تا آخر کار پشیمان
اولمییدک ع از پشیمانی چه سود آخر که کار از دست رفت
بو کلمات ضمیر شیرده زیاده تاثیر ایتدی اما کندی ایله فکر ایتدیکه اکر بو لره
اهمال ایدرم دیرم تردد و تحیر منسوب اولورم و اکر دغدغهٔ نفس و
غلبهٔ جوع ایله تمسک ایدرم صفت خفت و شره مذموم ایله موسوم اولورم
اکر قوهٔ ضعف و ضعف قوهٔ حواله قلم التزام عجز و اعتراف ضعف
لازم کلور و اعای دولت و ماه عیان مملکت کیفیت حالمه

مرتفع اولور لاجرم صواب بودرکه روباهک بو سؤالینه عنف و
وخوش نکته جواب ویرم وحضورمده بو نوع کلمات ودنائی اجرا
ایدب من بعد بو مقوله جراءتدن الی حجر ایدیم دیر ایتدی ای بونا
کمراه بو نه گستاخلقدر سنک نه حدکدر بلمزمیسنکه ملوکدن مرتبه صادر
اولورسه رعیت اکا وقوف طلب ایتمک طورندن بعیددر والنک
سرن وسببین صوره کتمک انلرک نه حدیدر بیت کتمکه حدن بو
امر شرفه رحم الله امرا عرف بوتسر بر خط فرمان نه چه کار این
وآن داری فقیر وبی بضاعت را چه نسبت با جهانداری برجا
کومنلوک وقوف احوال ملوکه متحمل اولمز واسرار واجب الاسرار
سلاطین رعایا ودنائتین حوصله سنه صغمز لا یحمل عطایاهم الا مطایاهم
یاهم مصراع بتهوی بیچاره را حوصله باز نیست بو سؤالدن فارغ
اول وخوی بد کیورمکه برحیله فکر ایله تا بو وسیله ایله سنک خلوص نیت
قلب وصفای باطنک بکا ظاهر اوله و ترتیب سامانه وعنایت
خسروانه یله مخصوص اولوب اقران وامثالک میاننده افتخار
قدرک درجه ارتفاع بوله دوباه‌یه زمام حیله ولو تمرده ترفوزی
الینه الوب خرقته کلدی وتملق تمام ایله رسم وتحیتی وسلامی
یرینه کتوردی خواندن اعراض ایتدی وانقباض صورتن کوستر

ایتدی **بیت** حیفست رنج بردن در حق چون تو یاری کز
راه بیوفایی جز قصد جان نداری **ای مکار حیله کار** اول بنی
وعده لطف و فایله نوازش ایتدک بعده بر بیشه شکاری نیجه سنه سنقاری
ایتدک **بیت** مخلب ازار ایله برته یازدی توشتم بر مسلمانونی کافر ایدده
ایتمز دوستم **م** زو باه ایدی ای ساده دل سن توهم ایتدک خیاله
ته کل بلکه مجرد بو طلسمی کورب بر کنج بی رنج قوییب کیتدک منوز
شوکت خارجی مشاهده ایتمدن تماشای کلزاردن کناره ایتدک و اول
کوردوکک جسیم بر طلسمدر که فلاسفه سالفه بو مقامده آرام ایدین
دواب و انعامک انتظام حالیچون رسم ایلمش در **زیراکه بو مرغزار**
درکه الوان و ازهار ایله مشحون و انواع اشجاری حد شماردن بیرو
ن در بو طلسم اولمیسیدی عالمده نه کلوجا نوروار ایسه بو ارایه
کلورلردی و بو بیشه ده ساکن اولان وحوش مضایقه وررلردی
حالیا بو بیشه که آب روان و نعمت فراوان ایله مالیدر بو طلسم سببیله
انواع سباع و حیوانات مختلفة الطباع دن خالیدر **آنقاری**
بو نردن بعض که احیاناً سنجلین بو مقامه کلوب اول شکل مهیب و
و هیکل غریبی کوره لر اول مرغزار حوالیسندن قچرلر بو بیشه اهالیسی و
فراغت و رفاهیتله روزکار کچوریرلر اجرلر خوش طرلر و مربریز

یارانمزدن زیاده امنیت واحسان قصد اتدوکرده بو طلسمک
سرنی اعلان و بو سیمانک حقیقتی که همان برنمایشدر بیان
ایده رز تا بی ترس وهراس وبی منت وسپاس بو نعمت بی قیاسه
واصل اولور و بو وسیله ایله بزه بحکم الدال علی الخیر کفاعله
ثوابی بی انداز حاصل اولور قطعه کفت روبه آن طلسم و سحر بود
که ترا در چشم سر شیری نمود ورنه من از تو بتن مسکین ترم
که شب و روز اندرین جا می چرم گر نه زان کو طلسمی ساختی
هر شکم خوار بدینجا تاختی بن اول وقت فکر اتدم که ابدیه
سکاتنبیه ایدهدم که اکر شیره شبیه بر شبح کوره سن زنهار روهم
ایتمه سن و کوکلکه شبهه کتورمیه سن فاما شرطی ملاقاتکه خیال و
شغفدن خاطرمدن وارمش حالیا چون اول صورت بی معنینک
کیفیتی بلدک و حقیقتنه مطلع اولدک لازمدرکه من بعد بومقوله وهمی
خیالکه کتورمیه سن و وسوسهٔ شیطان وامیه کره ع فان الوهم
شیطان رجیم خاطرکه یول ویرمیه سن القصه بو ادر سخن دل
لرکه کوش دل ازکوشش تحریک و بو نوع تحسین و تسلیه ایله اول صافی دلی
ینه بیشه جانبنه تحریک ایدی تا برکره دخی انک افسانه سنه فریفته

اولوب زمام طمع خامانی شیر کنه منه چکدی روباه ایدر دولت
شیر خرک قدومی خبرن گتوردب ایتدی **بیت** سونیکلکی
ملک اغر که چشمک اجره جان گلدی   قوان ای جان عالمکه حیات
جاودان گلدی   **اما زینهار ملک** مکانندن دیر میوب تمکین و وقاردن
حقنون وخرانک حوالیسنه گلمک گره خاینه کبی تنور ایدب استعجاله
انکا حمله المتون تحمل ایلیون تا اول وقت که قوت حرکت اید
کماله ایره و فرصت ادنا زحمت و خوش کلفتله ال ویره مصلحتین
گوره سن مراده ایرسن **ملک وحوش** جواهر نصایح روباهی که هوادا
ارلک جهتندن ناشی ایدی اویزه گوش و هوش ایدب طلسم
جان کبی گوشه بیشه ده ایاغ اوزره طوردی **بیت** روباه جو ادا ایتدی
بری کل تا بو طلسمک حقیقتن تحقیق ایده ایده بن و بله سنکه اندن آ
احتمال حرکت و تصور مضرت محال در **خر داخی** جواب ایدب
اقدام اقدامله اطراف شیری طواف ایتدی اندن هیچ حرکت و
احساس ایتمدی اهسته اهسته انکله الفت و استیناس ایلدی و با
الکلیه انک مرندن ضر احتمالی ویر میوب فراغ خاطرله اوتلمغه تاسیله
خر مسکین مدت مدیده علت جوع البقره مبتلا ایکن حالیا خوان
دعوت و مایده نعمت بی زحمته دست رس بولیجق شول قدر اکله

مشغول اولدیکه تمام طویدی چون ممتلی اولدی علف زارکنا
رنده طلبه قریب یرده یاتدی اویودی تیر حالت غفلتده
اکا فرصت بولوب **فی الحال چجرایوب** شکمن یریتدی پس روباه
ایتدی سن بونی کوزت بن سرخشیه وارب غسل ایده یین
بعده دل وکوش خرکه دواء علت کرژدر اکل ایده یین که ا
اطبا بنکا استعمالنده اغتسال شرط ایلمشدر روباه سمعاً وطاعه
دیدی ومهمان یترکتدوکی کبی خرک دل وکوشنی الطف اعضایی
ایدی تمام طوتدی یدی **یتر لوازم اغتسالدن** فارغ اولوب
استیحاله کلجک دواء مزبوردن عین واثر کورمیوب روباهه
ایتدی بواکی عضوکه نیم دردمه علاج واصلاح مزاجمه اکا محتاج ایدی
نجه اولدی نره یه کتدی روباه ایتدی ملکک عمری چوق اولسون
بوخرک دل وکوشی یوغیدی **بو دلیل ایله که اکر دلی اولسه که** محل فکردر
نیم مکرمله فریفته اولمزدی واکر کوشی اولسه که مقام سمع درصولت
ملکی مشاهده ایتدکدن صکره نیم افسانه وورغمی استماع قلمزدی بو مثلی اونک
اجلدن کتوردمکه وحتی باطلدن تمیز ایدب دم فتنه انکیزمله بودام بلایه
کرفتار اولمزدی **فرضا که بن اول روباه کبی** زیرک وتیزهوش ا
اولاسن بن اول درازکوش کبی بی دماغ بی کوش ودل اولم تا سنک د

دقایق مکرکی بلمیم و دروغ بی فروغکه اعتماد ایدوب شرایط حزم
واحتیاطی رعایت قلمشم • بحمد الله که عین یقینله حقیقت حالی کوردم
وبسیار فکرله غور مافی الضمیره ایردم • وچوق زحمت چکدم تا شرطه
تدبیرله کشتی وجودم • کرداب هلاکدن کنار سلامته یتیدی • وجانم اغزنه
کلمشکن سعادت مساعدت ایدوب ینه معاودت اتدی **بیت** قتل این
خسته بشمشیر تو تقدیر نبود   ورنه هیچ از دل بی رحم تو تقصیر نبود
من بعد بندن توقع مصاحبت اتمه وخیال مراجعت که احتمال محالدر
خاطره کتورمه وعلی التحقیق بل وعین الیقین معلوم قل که **نظم** ماه اولورسک
آسمانه باقمیم   سرو اولورسک بوستانه باقمیم   بر کل اولسک کلستان
دمرده   کوز اوجیله کلستانه باقمیم **منک بشقه ایدی یلی راست**
سویلرسین نیم بو بابده انکارم مرتبه اقرارده در واقعا قلبک
بندن بر وجهله منکسر ومتأثر اولمشدر که هیچ بر مرهم اعتذار ایله التیام
بولمق یوقدر • ونقش عذاری • ورسم بدکرداری صفحه حالمده شویله منقش
ومرتسم اولمشدر که هیچ برآب استغفار له یونمق ویو یولمق توقع
الدن نه کلور • بلورمکه تجرع شراب ناخوش کوار فراق ایکی مقسم قلمش
سن وبنی بیر شمشیر زهر آبدار اشتیاق ایکی متفرق ایلمشسن **نظم**

استغفار

لایقم ار باشدم در خون نشست   تا چرا یاری چنین دادم ز دست
همچو من هرگز شکسته خود که کرد   این که من کردم بدست خود کرا
کرد   گر شود جاوید جانم عذرخواه   هم نیارد خواست عذر این گناه
بو نوحه جان گدازی ایتدی وخجلت زده وشرمسار دوندی گیتدی
وباقی عمرنی محنت مفارقتده گچوردی هرگاه که بو سرگذشتی تذکر ایدردی
کندو کندوهنه اعتراف ایدوب زبان انصافله دیردی **نظم** کای طالع
وای بدستاره   الکه بن سکا ایتدک نه چاره   تو اوکینه اود
یولدن ازدک   وفاسز نامه سنی اگری یازدک **بیت** بر من جفا
ز بخت من آمد وگرنه یار   جانشا که رسم ولطف وطریق کرم نداشت
بو در اول طایفه نک داستانی که یار بر دولته ایره وبا برصید گو
صادق النه گیره بعده غایت غفلتدن وعنا وتندن ضایع ایدوب
چاه ندامت جاویده دوشه وبر باریکه باشنی طاشه اوره وطاشی
باشه اوره مفید اولمیه ومن جمله اول ورطه دن نجات بولمیه
عاقل وحازم اولنه لابد ولازم در که اکثر اوقاتده بوحکایاتی
یاد ایدوب بو اشاراتی بنای کارنه پیش نهاد ایلیه ومن مطلوب
که الله گیره کمرکسه حطام دنیویدن ا ولیون کمرکسه یاران معنویدن ا

ای عزیز معتبر طوته زیرا اول نسنه که الکدن کیده تمنا ایله ینه کلمز و
فواتنه تاسف و تلهف فایده ویرمز **بیت** مطلوب چون بدست
بود مغتنم شمار   وانرا زکف مده که پشیمانی آورد   بسیا
کس که کنج زر زاستان دهد بباد   وانکه ز رنج بی درمی غصه ها خورد
از دست رفته باز نیاید بهیچ حال   چندانکه او فغان کند و جامه ها درد

باب ششم آفت تعجیل و مضرت شتابی بیان ایدر

حکیم ربانی چون بو داستانی تمام اتدی رأی عالمگیر برهمن روشن
ضمیر تشریف خطاب شریف ارزانی بیوروب ایتدی **نظم** الا ای
بلبل باغ معانی   دلکا سرّ غیبک ترجمانی   قدک پرور
ریاض قدس حکمت   سوزکدن روح قدسی الور عبرت   **معلوم اولدی**
اول طایفه نک داستانی که مطلوب سهولتله حاصل اولدقدن صکره
محافظه سنده اهمال اتدوکی سببدن ضایع قلدقدن بعد گرداب ندامت
و غرقاب ملامته دوشوب بر باریکه اضطراب و اضطراب ایله مقید و المیه
و اول ورطه دن شرطه تدبیرله ساحل نجاته وصول بولمیه **حکایت**
فضایل الکتاب برهمن فواصل انتبا بدن ملتمس و متوقع در که بیان
بیوره اول طایفه نک مثلن امضای عزیمته تعجیل ایدب فواید و تحمل
و تامل غافل و کردن حالی فواید تانی و تفکردن عاطل اولا **و اول**

عاقبت کاری بنه مفضی اولوب خاتمت کرداری بنه نهایت بوله و تخم شبابی مزرعهٔ دولده اکنک بچه بروزمال استیحالی زمین انفعالده دکلک نه ثمره ویره بر بیمن نثر انوار جواهر دعا و ثنای طبق دهانه قوییب رای کامکارک جاکبا بنه نثار ایلدی

بیت

شهانجنک کوییده بیاده اولسون　　سعادت در کهکده بنده اولسون

هرکمسه که بنای کاری صبر و ثبات اوزره اوریه و اساس متمنی سیما سکون و وقار له استوار قلمیه **عواقب احوالی ندامته مفضی** و خواتم اعمالی ملامته منقضی اولا افضل خصال حمیده که قدرت یزدانی خلعت انسانی انکله آراسته قلب عالمیان اوزره انک برکتیله ربع تکریم ارزانی بیورمشدر صفت ثبات و قرار و فضیلت حلم و وقاردر

بیت

بردباری خزانهٔ خرد است　　هرکرا حلم نیست دیو و دد است

حلم نمک مایدهٔ اخلاق در دد کلزار نکته بود در که حلمی قلب ایلسک ملح اولور یعنی فرضا که هرکمسه تحصیل اجناس فضایلیله بنی نوع عندنده ممتاز اوله و تقدیم اصناف فواضل له اقرانی میاننده گوی مسابقتی ربوده قلسه **چون خشونت طبع و غلظ قلب** قید فی تهتک فراحله موسوم اولا سایر هنرلری معدوم حکمنده اولوب شول طعام نمکلیکی مقبول طباع اولمدن محروم اولور و خواطر انک حقنده خفت مزاج و رکاکت

رانیدن متنفر اولوب طباع انک خشونتلو طبعی سیله مصا
حبتدن ابا و امتناع قله با وجود که حضرت سید کائنات و سند
مخلوقات محمد مصطفی علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات متتبع و مستجمع
جمیع کمالات ایدی خطاب مستطاب رب الارباب اکا بو منوال اوزره
وارد اولدیکه ولو کنت فظاً غلیظ القلب لانفضوا من حولک الآیة
یعنی ای جامع جمیع فضایل و فواضل اکر سن غلیظ طبع و درشت خوی
و سخت دل اولایدک مرآتیه مواکب کواکب احبابی کالنجوم که حالا ابرار دینی
بر اطرافکده ثریا کبی مجتمعلر در بنات النعش وار پراکنده و تار و مار اوله لر
و صاحب سریر خلعت و یار ارباب دین و ملت نبی کریم حضرت ابراهیم
علی نبینا و علیه السلام قولاً من رب الرحیم قرآن قدیم و فرقان
لازم التکریم والتقدیمده بو صفتله ستایش بیورلمش ان ابراهیم لأواه
حلیم و اکا حاصل فضیلت حلم و صفت مطبوع و مرغوب در و حلیم دلیم مقبول
طباع و محبوب قلوبدر بیت ستون خرد بردباری بود سبک
سر همیشه بخواری بود ○ تعجیل و شتاب ارباب خرد قتنده مردود و دور
و حکیم کامل قتنده وساوس شیطانیه دن محسوب و معدود در نته که بیور
لمش در بیت تو بتعجیلی که اول شیطان اشیدر تأنی صبرله
رحمان اشیدر نظم مکر شیطانست تعجیل و شتاب لطف و

لطف و رحمانست صبر و احتساب   با تأنی گشت موجود از خدا
تا بشش روز این زمین و چرخها   ورنه قادر بود کو از کاف
و نون   صد زمین در یکدم آوردی برون   این تأنی از پی
تعلیم تست   صبر کن در کار دیر آی و درست   **مرقومه که قسمتیت**
آموزنده زمام اختیاری قبضهٔ تعجیله ویره لاجرم آخر کاری
ندامة و خاتمهٔ امری ملامة ایره **بیت** هر که بی فکر و تأمل عملی
گیرد پیش   آخر الامر از آن کرده پشیمان گردد   صحایف اخبارده
و لطایف اسمارده بو بابه مناسب حکایات بسیار و امثال
و روایات بیشماردر • اما بو جمله دن اول زاهدک داستانیدر که بی
تأمل و تأنی عنان توسن نفسی دست تواینه ویروب و خون ناحق
ایله آلوده اولوب رسوای بیچاره لک قاتنه گردی • سیاقه الیق و
سباقه اوفق در رای استغنا ایدیکه نجه اولمشدر اول **حکایت**
برهمن ایتدی روایت ایدرلر که بر زاهد مدت مدید تجرددن صبر
قصد ایتدیکه **النکاح سنتی** وظیفه سنه قیام ایدیب تناکحوا
تناسلوا فرمان جهان مطاعنه امتثال و اتباع ایلیه پس
بو خاطره‌یی زنان و زناندن بر سیله مشاوره ایدیب شرط استخاره
و استخاره‌یی تقدیم ایتدی **زاهد ایتدی** غایت صواب فکر

المتمنی

اتمش سن که زوج سبب صلاح معیشت و موجب نظام
امور دنیا و آخرتدر و بقای نوع که دوام ذکرا کا متفرع و
و اکا مترتبدر **نظم** مرد را مرکز نکرد چهرهٔ دولت فروغ
تا بروی زن نیفروزد چراغ خانمان عمر در کنج تجرد مگذران دیگر
مست عشرت آباد تا اهل روضهٔ امن و امان **اما جهد ایله**
که بر رفیق شفیق ایله کوره سن و نامناسب مصاحبدن اجتناب
و احتراز قله سن زاهد صورتکه نه مقوله زنلر ازدواج ایدب نه صفتلو
زوجه ایله امتزاج اتمک کرک ایتدی عورت کرکدر که ودود و دولو
صالح اوله یعنی شوهرینه زیاده محبت قله و لد کوره و اهل عفت
اولوب ساحهٔ ذمتی تهمت خیانتدن بری اوله مرکه کو زن عفیفه
و صالحه میسر اوله خانه سی شب تیره کبی تاریک ایسه ده نور روشن
کبی منور اوله **نظم** صلاح دینی و دین است صحبت زن نکو
زهی سعادت مردی که زن چنین دارد زهمنشین نکو کام دل بوان
برد کسی که طالع فرخنده همنشین دارد **زاهد ایتدی** بجه
زنک صحبتندن اجتناب اتمک کرک جواب ویردیکه حکما بور
مشلردر بیش نفرزندن حذر واجبدر حنانه و منانه و انانه
و کیة القفا و خضراء الدمن **حنانه اول عورتدر که** زوج آخردن

اولادی اولوب بحکم اولادنا اکبادنا مهر و شفقت و
کمال حنین و مرحمتدن بو زوجک مالنی متصل انلره صرف ا
ایلیه منانه اول زندر که صاحب مال و جاه اولوب
قدرت و دستگاه ایله شوهرنه هرگاه منت ایلیه انانه بر عورت
در که بو شوهردن سابق اذن فایق یا کندو مزاجنه موافق
زوجی ولا انک فوق صحبتی کام آرزوسندن کیمیوب متصل بو
شوهردن انین و شکایتده اولا کیة القفا شول زن غیر عفیفه در
که شوهر محلتده که غایب اولا حاضرلر انک قفاسنه طعن دا
داعن اوره خضراء الدمن زن جمیله در قبیله غیر اصیلدن بو مقوله
زن سبزه مزابله تشبیه ایلمشلردر بو مقوله ازواجله ازدواج وا
امتزاجدن احتراز ایمک کرک که دیدار دلدار بدکردار هزار بار
مصاحبت مار و ممازحت سباع جان شکاردن دشواردر

نظم زن بد در سرای مرد نکو هم درین عالمست دوزخ او
زینهار از قرین بد زنهار وقنا ربنا عذاب النار

بزازیه استفسار اتدیکه نه سنده زن اختیار ایمک کرک
جواب ویردیکه زن جوان نورسیده کرک عجایزله مصاحبت قطعا
جایز دکلدر که طراوت عارضی کدرور و انلرکله مجامعت ضعف

ونحافت کوترر **نظم** اول زنک که قدی ولاجو کمان
نفسی چانکه راست تیر اولور جان فرا د زنکار تازه و بلی
زهر قاتل اولور جوبرا اولور **دمشدرکه** عورتلادن شنندن یا
یکرمی یه وارنجه موضع لطف وامید ومحل مهر جدید در یکرمی دن
اوتوزه وارنجه ارام دل وجان وراحت روح روان در **اوتوز**
دن قرقه وارنجه صاحب تمتع بلند وخداوند حال وفرزند در
قرق دن اللی یه وارنجه حافظ نام وناموس وصاحب زرق و
سالوس در **اما** اللی دن بجاوز اتسه بلای سیاه وافت مال
وجاه سوهان عمر عزیز اته جان لذید عمارت خراب ورنا عت
بی اب ماری کنج ویار در دو رنج در **بیت** اوره جون سن
زن بنجاهه بنجه انی کور ماک اره اولور شکنجه **در زن جون**
زنیجون قدم ان سوزنهار مرد همان به که بیابد سوجهار **ه**
زاهد سؤال ایدیکه حسن وجمال باینده نه درسن جواب و
بوطایفه ده سرمایه رغبت لطف خلق وستر وعفت در اکر سعادت
وساعد اولوب حسن وخلقی دخی اکا ملحق اولورسه نور علی نوروا
بیت روی خوبست وکمال هنر ودامن پاک لاجرم همت پاکان

دو عالم یار اوست **نثر** زن خوب صورت که بدسیرت اولا
بلای جان و عذاب جاودان در • زن نیک خصلت هرچند
که زشت طلعت اولا یار مهربان و رونق خانمان در **نظم**
ندکلو زشت اولورسه همدم نیک اولور خلق خوشیله دیده روشن
رفیق ناموافقدن حذر قیل جمالندن اولورسه خانه گلشن
بو ابیات بی نظیری که بر بزرگوارک نتایج افکارندندر سیم خام دن آنمک
گرگ زن خوب فرمان بر پارسا کند مرد درویش را
پادشا همه روز اگر غم خوری غم مدار چو شب غمگسارت
بود در کنار اگر پارسا باشد و خوش سخن نظر در نکویی و ز
زشتی مکن زن زشت خو گرچه زیبا بود کی در درون د
دلش جا بود مبین دلفریبش چو خو نیست نیک گران وی دیگر
چو دیو است زشتی برندان قاضی گرفتار به که در خانه بینی بر
ابرو گره **بی پای رفتن به** از کفش تنگ بلای سفر به که در
در خانه جنگ در خرمی بر سرای به بند که بانگ زن از
از وی برآید بلند ز نامحرمان چشم زن کور باد چو بیرون شد
از خانه در گور باد **القصه زاهده** تفحص بی پایان و تجسس فراوان

زن صالحه

فراواندن صکره مدد بخت بلند و مساعدت همت ارجمند ایله
بر قبیلهٔ اصیله و نبیرهٔ اثیله‌دن بر زن حسنا و بر محبوبهٔ
مه‌سیما نصیب اولدی که عکس انوار رخساری دیدهٔ طلیعهٔ
صبحی خیره و سواد زلف عنبرفامی طرّهٔ غالیه رنگ شامی تیره
قیلوردی دیدهٔ سپهر مینالی آیینهٔ آفتابدن غیری نظیر نور
ممتدی و نقش بند خیال عالم مثالدن غیری مثلن مشاهده ایتمامشدر
بیت نظرن چشم احول اورمش انجق — یوزینه آیینه یوز اورمش انجق
قرارمش کلدی پایه سینه — آتش دوشمش کلدی سینه‌یه
باوجود لطافت صورت نظافت سیرتله آراسته ایدی و
گلشن حسن خلقی گلبن لطف خلقله پیراسته زاهد همیشه بو
نعمت عظمی‌نک وظایف طاعت شکرن ادا ایدردی و با
حوری طلعتله بنای عشرتی بقای نوعه مبتنی قلوب روز
و شب فرزند طلب ایدردی که هیچ عاقل داعیهٔ تأهلی
شهوت مجرده مبتنی قلمز و طلب ولد صالحدن غیری
ایچون که والدینه ایصال مهما امکن دعا و صدقهٔ جاریه
قلمنده در بو شغله ارتکاب ایمز **بیت** غرض ز محنت او
و ز جفا کشیدن مرد — همین بفرح فرزند نازنین باشد

چون بو حال اوزره خیلی زمان کچدی زاهد ائینهٔ روز
کار ده چهرهٔ مرادنی کورمدی ونهال آرزوده ثمرهٔ مقصو
ارمدی **ناچار** آخر نا امید اولوب روی ضراعتی خاک نیازه
سوردی ویتر دعایه نامراد اولوق کماننده کشاد ویردی
چون کار بار وجودنی بو ولده خاکسار ومشرب عقیدتنی
شوب ریب وریادن پاک ایتمشدی **بحکم امن یجیب**
المضطر اذا دعاه تیر دعاسی نشانهٔ اجابته راست کلدی نظم
مستجاب اولدی دعوتی انک ظاهر اولدی کرامتی اینک
مرکرا دل پاک باشد زاختلال ان دعایش میرود تا ذو
الجلال **نومید اولمکن** نوید عنایت باری تیشب زن زا
زاهدک حملی ظاهر اولدی بر نامراد بو وضعدن بر مرتبه مسرور
دلشاد اولدیکه بران فکر فرزند خاطرندن کیترمدی واوراد
اورادن صکره ذکر اولادندن غیری نسنه زبانه کلمدی
چون بخه زمان بو مالخولیای میدانده جولان وبو تمنا
دیکی کانون دماغنده غلیان ایدی عاقبت خانهٔ فکرت وانوار
خیال ایله صفحهٔ بالده نقش ایدوکی صورت مقاله کتور ب خاتونته
ایتدی ای انیس روزکار وای جلیس عمکسار عنقریب صدف حکمت

ساحل

٣٦٥

ساحل ظهوره بر کوهر شاهوار کلشیها وخلوتخانهٔ غیبدن صحرا
ی شهادته بر سیر زیبا منظر خرام قلیبر اکا علم خوب ولقب مرغوب
تعیین ایدب **بعده انک تربیتی وتمشیتی بابنده** بذل طاقت
انتیم کرک واحکام شریعتی تمام تفهیم ایدب انک تهذیب و
تادیبی امرنده شرایط سعی واجتهادی تقدیم ایلیم کرک اول دحی
ناصیهٔ داتنده مرسوم اولن آیات رشد وهدایت واثار
سعادت مقتضاسی اوزره آداب طریقت واحکام شریعتله متحلی اوب
ازز مانده بعون الملک المختار عالم عالی مقدار وبرزاهد کرامت آثار
اولسه کرک پس انک حباله نکاحنه برار ومنه شریفه
برکریمه کتورب انلردن اولاد احفاد ظهوره کلوب بو وسیله ایله
نسل عالم فانیده باقی بو واسطه ایله ذکر صحیفهٔ روزکارده
پایدار قلسه کرک **نظم** قالور نامی جهانده اول کشینک
که بر فرزندی قاله یادکاری   نجه کیتون صدف نامی ولقد
او بندرمی قور شاهواری   **خاتون ایتدی ای رفیق** شفیق
وای شیخ صاحب طریق بو نوع کلمات بیجاده نیشلره الهی
وتسبیح کذارلره موافقی در اولاد رجماً بالغیب وجود فرزنده جزم

اتدک احتمال واركه بندن ظهور فرزند محال ولا قضاكه ممكن اولا
يمكن كه اينى اولا بلكه محتملدر كه خنثى اولا تسليم ايده‌لم كه دختر اولا
شايدكه معمر اولميوب غير معمر اولا بوقيد برجه دخى معلوم دگلدر
عاقبتى نه نهايت بوله سن اول نادان خيال پرستلكى
مركب تمنايه سوار اولوب ميدان آرزوده تك وپوى ايدرسن
وبو صحراى بى منتهانك نهايتنه ايرم درسن مهيات نظم

بآرزو وهوس ره نمى توان پيمود — بلاف عربده كارى نمى توان برآمد
هزار كس بتمناى خام سوخته شد — كه روزكار يكى را بكام دل نخواست

بو كلامدن اى تمك مالى يمان اول پارسانك حسب حالى در
كه خيال محال ايله روى وموى نهادر وعلته ما لا مال اندى
زاهد استفسار ايتدكه نه وجهله روايت اولنمشدر اول حكايت
خاتون ايتدى امثالده كلمشدر كه برمرد پارسا بر بازركان خواجه ارندن
وطن طوتمشدى وتاب حوادث روزكاردن انك سايه سنه التجا
اتمش ايدى بازركان دايما شهد روغن الور صاتردى
بو معامله ايله چرب وشيرين فايده‌لر حاصل ايدردى چون مرد
پارسا خلايقدن علايقى قطع ايدوب طاعت وعبادته خلعة

بل بونك

بل بو کمشیدی وحب حب الهی مزرعهٔ دل نی علننده اکمشدی
بازرکان عن صمیم الفؤاد اکا اعتقاد اتمشیدی وجمله خرجنی و
حوایجنی ذمت همتنه المشدی واقعا نتیجهٔ نعمت بسیار وفائده
مائده ثروت بسیار بودر که درویشلرک دل ریشنی عیش نوشین
فاقه دن خلاص ایده لر ومال ومنالی وحطام دنیای سریع الزوالی
جهان فانیده ذخیرهٔ باقی قویه لر کیده لر بیت توانگرا دل درویش
خود بدست آور که مخزن در وگنج درم نخواهد ماند نثر خواجه
صاحب نعمت فرصت خیری غنیمت بلوب مرکون اول بضاعتدن
انک بیع وشراسنه مشغول ایدی بر مقدار زمان عابد بزرکوره کوندردی
اولدخی بعض مسن حوایجنه صرف ایدب باقی مسن ذخیره قلوردی
مرور زمانله بوندن بر سبو طولدی وپارسا بو بضاعتدن سود
سودا اسن ایدر اولدی برکون بو سبویه نظر صالوب ا
اندیشه بحرینه طالب طور رکن خاطرنه خطور اتدیکه آیا بو سبوده
نه قدر من عسل وادوغن جمع اولمش اولا آخرانی بعد یروکچتن
ایله اون من نعین ایدب ایتدی اولی بودرکه بو ذخیرهٔ اون د
دیناره صاتوب بهاسنه اون کوسفند آلم ظاهر بودرکه بونلرک
مر بریسی التی آیده بر طوغره کرک و مر بریسی اکیز دوغوره کرک

بر ییلده قرق التی عدد اولوب اون ییلده بو نامک تمامن
دمه‌ترتیبدا اولسه‌ کرک بعضی صاحب بهانه‌سنه اون کونده
استظهار کلی حاصل قلمدم و بر اولو خانداندن بر دختر نازنین آلمم
اولدی طعوز ایده بندن بر پیر ملک منظر وجوده کتوره اکا علم و آداب
اوکردم اما چون ضعف طفولیتی شبابه مبدل اوله واول بهار
باغ امانی چمن جوانیده قد و قامت چکه تمکین که نیم قرمانده
تجاوز ایلیوب سرکشلکه آغاز ایده بو تقدیرجه انی تادیب ایتمک
لازمدر بو الماده اولان عصایله انی تادیب بلیغ ایلیم دیدی و عصایی
قالدردی و بحر خیاله شویله مستغرق ایدیکه پسر کردن کشی ادب
حضورنده تصور ایدیب عصایی اول سبویه محکم اوردی مکر سبو
بالای طاقده طورردی وکنزه واتفاق زیر طاقدن اکا متوجه
اولوب اوتوردی چون عصا سبونک چاق وسطنه راست
کلدی فی الحال شکسته اولوب یاغ و بال ایله عابدک ساچی و صقالی
مالامال اولدی بو تمنای محال ایله پارسانک یوزی کوزی برسر و
وخیالک بو نخجه نخجری نحس نحس اولدی بو مثلی کتوردم تا بلسنکه
مرنقد فکری تا بوته قیده خالص اولمیه قاله کتورمک کرک و
واکر و مکر و لعل وعی ایله تمنای محاله وجود ویرمک کرکدر

دمشلردر که اکری مکره تزوج ایلسکانلردن متولد کاشکی اولمز

بیت اکر با مکره تزوج کردن   از ایشان بچه شد کاشکی نامرد

عاقل کرکدر که اساس امورنی خیال محاله متبنی قلمیه واو مانم حاصل

که دام وسوسهٔ شیطان ولهان نام درقلبنه یول ویرمیه

نظم سالها اندیشها بخیتیم کردو سپهر   کار ما آخر چنین یا آنچنان

خواهد شدن   یا بدین ویرانه کنج سیم وزر خواهیم یافت   یا لعل یا

یا دران اقلیم حکم ما روان خواهد شدن   عاقبت معلوم شد کنه یا چنان

بیش نیست   هرچه خواهد حاکم مطلق همان خواهد شدن **عابد بو**

نصیحتی کوش جانیله استماع ایدب خواب وپندار غروردن بیدار

اولدی ومن بعد تواصل فصول برفضولی تلفیقدن فراغت

قلدی اما چون مدت حمل آخر اولدی وزندان رحمدن اولان

لی کنا هک زمان حبسی نهایت بولدی برمولود خوب صورت

مقبول طلعت وجوده کلدی که انوار رشد ونجابت مطالع چهره

سنده لامع ایدی وآثار زهد وکرامت اساریر جبهه سنده لایح

بیت بچه فرزند کویا دانه در   بها مر موینه بمانند در **تر** زاهدک

صبح امیدی مطلع مراددن بتیمه کلدی   وعندلیب دلی کا

کلشن شادمانی ده ترنمه آغاز قلدی **بیت** از محیط وفضل ربا.

گوهری آمد پدید   بر سپهر شرع روشن اختری آمد پدید بارها
جمال فرزندینه خوش حال ولوب اتدوکی یتدزلرده وقف اتدی
و شب و روز ملازمت مهدینه تعهد ایدب سایر امورینه خط نسیان
چکدی و تمام همتی انک تمنیت و تقویت و تمشیت و تربیتینه
مصروف قلدی بیت چندان چو صبا بر تو کمارم دم همت
کز غنچه چو گل خرم و خندان بدر آیی   اتفاق بر کون زن بابا
حمامه گتدی پسر دیرینه سفارش اتدی تعهد با بنده مبالغه
اتدی پدرک خوذ اندن غیری مصلحتی یوغیدی چون بو حال
اوزره بر زمان گچدی پادشاه جانبندن حاجب گلدی
عابدی درگاهه دعوت اتدی عابد فرمان حاجبه اطاعتی
واجب بلوب ضروری پسری تنها قویب گتدی بونلرک مگر
بر راسولری واریدی که اولرن اکا انابت قورلر گیدرلردی
و مرتبه یه کتنه لر اول اوده فالحن انزفارغ البال اولوب
حضور ایدرلردی اولدخی اوده بو وغی حشراتی یردی و
ودفع موذیاتده نفع تمامی واریدی عابد چون امردامنه
اتدی انی پسر ایله قودی کتدی عبد گتدوکی گبی بر مار زهربا

اژدر

اژدر کردار سوراخ دیواردن جقوب کهواره یه متوجه ا
اولدی چون راسو کوردی که اول زره پوش و تیز قامت
واول تیر رفتار وکمان هیئت بر الف تصویر که وقت
سکونده نون شکلنده متشکل اولور بر سیر تند ویرله هنگام
حرکتده تیر و کمان صورتنده متمثل اولور **نظم** کهی شده چو

سپهر گرد و که چو تیر و دراز | کهی نموده زتن حلقها کمند آسا
نه ابر لیک دو ابر تند روشده پنها | نه بحر لیک بر و موج بیکران پیدا

کهواره یه قصد ایدب نیش زهرناکله خفتهٔ بستر هلاک
ایتمک استدی راسو فی الحال زیر کهواره دن جقوب حلقنی
محکم طوتدی و زور ارله بوغوب خلقهٔ کمند اجله کرفتار ا
ایتدی انک برکتیله استیله بسر وطفلٔ هلاکدن نجات بو
بولدی بو حال عقبنجه پارسا کلوب راسونی خون آلوده
کوردی بیچاره قورسنک براتش بحر دمم دیو عابده قیرشو ا
واردی عابد انک اول حالندن پسرن هلاک ایتمک
خیال ایدب سیلاب غضب بنای صبرن یقدی و دود خشم
روزنهٔ دماغنه چقدی **ظلمت دخان خفت و تنگ خانهٔ عقلنی**
تیره و بخار دیدهٔ خدت و تهور بصر بصیرتنی خیره قلوب تفحص حال
و تجسس احوال اتمدین عصاسن فالدرب راسونک باشنه

شویله اوردیکه اول دمنه‌نک دفتر عمرن دوردی و
خرمن حیاتن صاورب بعده اونه کردی بسر مار بشلا ممتد
بولوب بر مار عظیم و بر افعی جسیم مانند کشته و جابجا و
خونه آغشته کوردی دود حیرت باشنه آغدی و باغ دماغنه
تنکرک حیرت یاغدی کریه و ناله کنان زبان ایتدی **مصراع**
که دل خوش بس ازین حالی محالی عجیبت   دریغا که بو حادثه
دلسوزک آتشی آب اعتذار ایله تسکین بولمز و بو واقعه جان
کدازک خدنکی **سپر استغفار ایله مندفع اولمز** بو نه ناشایسته
حرکت ایدیکه بندن صادر اولدی بو نیجه قبیح شناعت
ایدیکه بنم الیمدن ظهوره کلدی **بیت** کر خون خورم ز خجلت
این غصه درخورست   در جان دهم ز ناخوشی این
عمل رواست   کاشکی بو فرزند مرکز عدمدن وجوده کلمیوب
بکا الکله الفت میسر اولمیدی تا انک سبیله ناحق
یره قان دوکلب بو مقوله شنیع حرکت بندن وجوده کانه
کلمیدی **بن بو بابده که کندی منجانه می بی سبب خدنک** بلا که نشانه
و پاسبان سرای و نکهبان فرزند دلربامی بی بهانه وادی عدمه
روانه قلدم خالقه نه جواب ویره بلم و خلایقه بو حاله صواب ایله
اعتذاره قادر اولم من بعد بنم کردنم طوق ملامتدن خلاص بولقدر

ورق

ورقم فصاحت صحیفهٔ احوالمدن مضمحل اولمق یوق **بیت** نامم
نشان نهٔ شد در محنت و ملامت ای کاشکی نبودی نام من و
نشان من **زاهد بو فکر** له پیچ و تاب و بو الم ایله اضطراب ایده ر ایکن
خاتون نکو کیفیت حالی مشاهده ایتدی زاهده زبان ملامتی دراز
ایدوب تعنیف و سرزنشه آغاز ایتدی و ایتدی **ع** ترا مرکز ندانستم
یارین نامهربانی ها **م** خدای بی عیب جل عن الشبه والریب حالت
نشیده عالم غیبدن سکا بر فرزند دلبند کرامت بیوردی بو نعمت
مقابله سنده وظایف شکرگذاری بو میدر که سندن صادر اولدی
و موهبت ربانی جگر گوشهٔ زخم دل گرای ماردن نجات ارزانی بیوردی
بو عطیه مکافاتنده مراسم سپاسداری بو میکر کیدی که سندن
ظهوره کلدی زاهد فریاد ایدیکه ای انیس دل لا یعقل لطفا ایله
بو مناقشه دن فراغت قیل **ع** که از سؤال ملولیم و از جواب خجل
بنده بلورم که ادای وظایف شکر الهی و معرفت قدر نعمت نامتناهیدن
غفلت اتدم و منهج قویم اصطباردن که شاهراه سالکان مسالک
وما صبرك الا بالله در طشره کتدم حالا بو بابده تعجیل و شتاب
ببیله نه صبورلر جریده سنده مسطور و نه شکورلر صحیفه سنده مز

مزبور سنک بو حالده بکا ملامتک سهمان پاره اوزره پاره
اچقدر و تازه جراحته ریزهٔ نمک صچقدر **بیت** ملامت بر دل
صد پارهٔ عاشق بدان ماند که باشد زخم شمشیری بدو زدن
بسوزن سم **زن ایتدی راست** سویلرسن واقعا بعد وقوع
الواقعه ندامتنه نه لی مفید اولور و مرهم ملامتله او جراحت نجه
التیام بولور **ع** علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد **بو نادر**
دکه سندن صادر اولدی بو بحر نه ظاهر اولدیکه تعجیل و شتابک
عاقبتی خراب و خفت و طیش مورث مضاری حسابدر و تهور
و استعجال هر حالده مذموم و مردود مستلزم حصول مراد و وصول مرا
مدن محرومدر **بیت** مرا شده تأنی گرک کم شتاب تحمل بچه
خانمانی ایدر در خراب اما ملول اولمه که بو دامه گرمیمین سن گرفتار
اولوب بو بلایه سهمان سن مبتلا اولمدک سندن سابق تو مقوله
وقایع چوق واقع اولمشدر و کعبتین لیل و نهارده هزار کره بو نقش
عیان گلمشدر جملهدن برنسی اشتمدکمی که اول پادشاه الندن اولان
بازنی بی گناه هلاک اتمشدر **و بچه زمان آتش حسرت** و ندامتله یانوب
سرگذشتی ارباب اعتباره یادگار قومش گتمشدر زاهد استفسار
ایتدیکه نجه اولمشدر اول **حکایت زن** ایتدی روایت ایدرلرکه

زمان قدیمده

زمان قدیمده بر پادشاه شکاردوست وار ایدیکه متصل مرغ ولی
قصد صیده مایل وکار شکاره مشتغل ایدی بو پادشاهک بر بازی
واریدیکه بر پروازله سیمرغی قله کوه قافدن اندرردی وبر چنکالندن
وبر منقارندن نسر طایر عقاب چرخک قادی التنه صنغردی
بیت هواده اول جوبال وپر اچردی عقاب چرخ وبر یمندن
قچردی پادشاه اول بازی حددن زیاده سوردی والی متصل
کندو الیله تربیت ایدردی برکون اتفاق اول باز تیز تازله بر مرغ
اروه شکاره مشغول ایکن ناکاه میان شکارکاهدن بر غزال مشکین
بال پدیدار اولوب شاه تیز شکار کمال شعفندن بی اختیار آنو
یک عقبنه دوشدی وسمند باد پایه بر وجهله عنان ویردیکه صبا
طرفة العینده عالمی طی ایدرکن اثرن کورمز اولدی وبیک شمال
کمال سرعت واستعجالله غبار مرکب بادرفتارینه ارمز اولدی بیت
بیت راه زاندازه برون رفته ٔ بی‌نتوان بردکه چون رفته ٔ
کیدرک ملازمان درکاه در برقالدیلر وخدم وحشم پادشاهدن
ایرلدیلر بعد زمان اثر وخی ناپدید اولدی وپادشاه آنی شکاردن
نا امید اولدی بو پادشاده آتش عطش کانون معده سنده زبانه
چکوب حرارت حرکت درون وبیرونه سرایت قلدی ضروری

طلب آب ایچون هر طرفه شتاب ایدوب مرکبن جانب دشته
و غایه سوردی کدرک برکوه دامننه اردی بالای کوهدن
آب زلال تقاطر ایدر ترکشنده اولان جامی میزابه طوتوب
اول ایکه بجنیلکنی کبی لی تنغ ایدی قطره قطره جمع اولوب جام
طولدی نوش ایدجک محلده الده اولان بازقاددلیه جامی
اوروب الجنده اولان آب تمام دوکلدی شاه بو حالتدن پریشان
خاطر اولدی بردفعه دخی مرار توقع و تکلفله جامی براید ب تجرع
ایدجک زمانده بازیمان اولکی حرکتن اعادیه آغاز ایدوب جامی
دوکدی ع نزدیک آب آرند وجشیدن نکذارند شاه شدت
عطشدن مضطرب و بازک بو حرکتندن آتش غضبی ملتهب اولوب
اول بازبلند پروازک سماز وجودن یره چالدی و جام جبینی
خشمله پاره پاره ایلدی بو حاله مقارن رکابدار یتیشدی بازی
کشته وشاهی نشسته بولدی فی الحال مطهره دن جهار ب و
جامی برایدب شاهه صونی ویردی شاه بیوردیکم تیز مسلم بو کوهدن
متقاطر اولان مایه ور اما قطره قطره جامده مجتمع اولمغه توقف
خیلی تکلف ور کرکدر که سن بو بیشه جقوب کوره سن ساید که بوا
منبعی بولوب جامی اندن طولدوره سن رکابدار سمعا وطاعة دیو

پشته یه

96

بو اشیه جقوب برچشمه کور دیکه سنک دلنز چشمی کبی بر قطره‌سی
هزار خونابه روان ایدر و بر اژدها اول چشمه کنارنده اولمش
وتاب افتاب انده تا ... ایدب متعفن ومتفسخ اولمش رطوبت
زهر امیزی اول ابه مختلط اولوب اول کوه دامننده مترشح
اولمش رکابدار دهشت غلبه ایدب سراسیمه کوهدن اشغه
اندی وصورت حالی عرصهٔ عرضه تیشدرب مطهرده اولان ابی
سردایله جامی برایدب شاهه ویردی شاه اکرچه اول جامی جکوب
نوش جان اتدی اما جام جشمندن جوی خونابه روان اولدی
بیت اکرچه شاه اول جامی جکردی ولیکن بر بومردی یک
دوکردی رکابدار سبب کریه‌دن استفسار ایدجک بازی
دل بر دردندن برآه جانکاه ایدب ایتدی بیت مرا غمیست
که بیدانی توانم کرد حکایتیست که پنهان نمی توانم داشت
بس قصهٔ جام وحکایت بازی بالتمام تعبیر اتدی وایتدی ای کاه
بو اصل بازیتز تازکه وقت پروازده عقاب چرخه اشیانه‌سی
طعوز طولندردی بیهوده یره تلف اتدوکمه اغلارم وبوتخلیص مرغ
همایونی که مرغ روحمدن عزیزرو جانشیرینمدن لذیذ ایدی کرفتار
دام هلاک اتدوکمه تلهف وتاسف ایلرم رکابدار ایتدی ای
پادشاه بوبازیندن بر عظیم بلا دفع ایدب جمیع اهل ولایته منت

بی نهایت ابتلا ایتمشلر اولی بودرکه شاه انک ملالکی بانده

تعجیل روا کورمیه‌دی • و آتش خشم آب حلم ایله لطف و عنان

تعجیل دست تأنیه ارخا ایدب مقتضای فحوای کلام نصیحت

نفسی انجام حکما دیکه بورمشلردر **بیت** توسن خود تند مساز الجنان که

کس نتوان باز کشیدن عنان • بجا ویرمیه‌دی شاه

جواب ویردیکه بو حرکتدن پشمانم اما نه فایده که پشمانلق

فایده ویرمز • وریش ندامت بر جراحتدرکه مرهم ملامت ایله التیام

بولمز حیاتم اولدقجه بو داغ حسرت سینه‌مده اولکمسه کرک و خراش

ناخون ملامت چهرهٔ حالمدن زایل اولمیه کرک **بیت** چون کنم

خود کرده‌ام خود کرده را تدبیر چیست • بو مثللی کوزتردم تا بنده‌یه نسکه

تا معلوم اولاکه بو صورتک امثالی چوق واقع اولوب نجه‌لر

شآمت تعجیل • وشتاب ایله کرداب ندامته دشمشلردر و تأمل

و تأنیدن اجتناب ایله غرقاب بحر ملامت اولمشلردر **نظم**

مردم بی سنک بخود کم بود	سنک کران کوهر مردم بود
برق سبکبار نپاید کسی	هر نفس از جا نرود چون خسی
هرکه بتعجیل بر آورد دست	سنک جفا پایهٔ قدرش شکست

عابد ایتدی ای موفق اوقاتم و پیرایهٔ ایام حیاتم بو حکایه

دیکانی

قسلی ویردک وجراحت دل بردردمه مرهم راحت ومرحمت
اوردی بلورمکه بوجنابنده امثالم غایت چوق وشکرنامه ایتمه‌یه
یوق در بنه که انلرک حکایاتی جریدهٔ ایامده مسطور اولمشدر نیچه
کذشتلری دخی مثل سایر کبی السنهٔ انامده مذکور ومشهور اولسه
کرک وهرکسه که مبادی افعالنده عواقب ومآلنده غفلت قیله و
منافع ومقاصد وفواید بربادیدن بی بهره قاله بو حکایاتدن متنبه
اولوب بو سرکذشتلردن عبرت السه کرک بوده اول کمسنه‌نک
داستانیدر که بی تدبیر وتفکر بر عزمنی امضایه یتوره وبی تأمل
وتحمل بر حکمی درجهٔ نفاذه کتوره عاقل وحازمه لازمدر که تجربه‌لی
بنیاد امورنده پیش نهاد ایده وآینهٔ رایینه اشارت حکما و
نصیحت عقلا ایله صیقل اوره وجمیع اوقاتده جناب تأمل و
تأنی‌یه مایل اولوب حالت تعجیل وخفتدن اجتناب قله تا که
اقبال دولت انک ساحهٔ سعادتنه متواتر اولا ورشحات خیر و
کرامت جانب فضل وشهامتنه علی التوالی متقاطر اوله نظم

زمام دل بکف صبر ده کرت باید — که کوی عیش بچوکان جهد بربایی
متاز توسن غفلت بعرصهٔ تعجیل — که آخر افکندت بر زمین بر سوایی
شتاب در خطری افکند که کر صد بار — تو دست و پای زنی زان خطر بر

که متاب روی حلم وز آتش شتاب مکن   نای بیرون

که غیر صبر و سکون نیست رسم دانایی **باب هشتم حزم و تدبیر و**
حیله و تزویر ایله بلای عدودن خلاص اولمغی بیان ایدر دابشلیم
ایتدی معلوم اولدی اول طایفه نک داستانی که بی تفکر
و تأملی کندولرن غرقاب دریای حیرت و ندامته انوب
قلت تدبیر و تأمل و عدم صبر و تحمل سببیله بسته دام ملامت
و غرامت اولدیلر **حالیا مضمون وصیت هفتمی** بتفصیل ایدب
بیان بیوره اول کمسه نک داستانن که اتفاق دام دشمنه
گرفتار اوله و هر طرفدن ناله وار اضداد بسیار و هر جانبندن دام
کردار اعدای بیشمار احاطه قلوب کندوسن شکنجه پنجه بلا آرد
و عقاب عقابنده هلاک و دمارده مشاهده قله بو غایله نک
دفعنده بونی صواب کوره که انلردن بعضیله باب وفاق و مدارا
رایی فتح ایدب در شقاق و معاداتی سد اده بلکه میان عهد و
پیمانی نطاق ایمان فراوانیله شد اده چون انک مدد معاونتیله
بند بلادن خلاص اوله اندوکی عهد و پیمانی نک عهده سندن
نجه کله‌یه و عقده شرط و ایمانی نجه سر انکشت حیله‌یه حل قله
بر بیمن ایتدی نته که احبابینده علاقه محبت دائم دکلدر اعدا میاننده

دخی شطرنج عداوت قایم وکلدر زیراکه عارضی در تغیری
تیز قابل اولور وصفحهٔ سینه‌دن اذنی بهانه ایله زائل
اولور بوسببدن درکه بعض کمسنه‌لر میانه‌سنده عداوت محبته و
کیدرک کم بلورکه مرور زمانله کالعدم اولور حتی بعض اهل
جهان ابر بهاری حکمنده‌در همان مصراع بر زمان یا غیره‌سی و
دیگر بر زمان نظم با هرکه دلم بدوستی داشتن گمان
چون نیک بدید ودوستی بود عیان بر دوستی ودشمنی اهل زمان
دیدیکه نیست اعتمادی خبر آن دمشلردرکه مهر وکین اهل زمان
تقرب سلطان وجمال خوبان وعهد صبیان ووفای
زنان وسخاوت مستان حکمنده‌درکه همان هیچ بر بینک و
وجودنه اعتماد وبقاسنه اعتقاد جایز دکلدر بیت
خوش است عهد محبت بدوستان بستن ولی چه سود و
که این عهد اوفالی نیست نثر بحهٔ صداقت اولورکه درجهٔ
ودادن مرتبهٔ اتحاده وارمشلر واساس اخلاص واختصا
ص مرور زمانله اوج اسمانه ایرمشکن ناکاه اثر چشم زخم آنی
محض محبتدن عین عداوته منقلب قلوب لطافت حالی قید
وطراوت نهالی تنسم سموم محبرانله منتفی اولور عداوت

قدیمی و خصومت موروثی دخی اکا قیاس اولنمه طبیعتنده
صداقت مستحیل اولوب آتش نزاع وشقاق همواره
تیزدر فی الحقیقه منطفی اولور بو سببدن درکه عقلا اعدا ایله
شرائط مدارایی بالکلیه نامرعی قومزلر و کلیا انلرک مصادقتنده
رشته طمعلرن قطع ایدب انلرله موافقتدن کوز یومزلر
و دخی دوستلرک دعوای محبتنده اعتماد کلی جائز اولمز
مزلر و انلرک وفاسنه منتظر و متوثق اولوب عمر کچرمیه
اعتقاد اوزره بنای امورلرینه بنیاد اورمزلر کلمات تامات
عربی احبب حبیبک حبا ما عسی ان یکون بغیضک یوما ما
که مشرب نبوت کبریدن مترشح در همان بو معنی بی موضح
و بو نکته یی مصرح مفصح در نظم دوستی انجمان نمی باید
که بنی در آن نهان مولی دشمن هم بدان صفت خویش بنشست
نیست که زیاری نباشد ش توی مرد و جانب نگاه خواهد داشت
هر کراهت معتدل خوبی چو برهان بیانه عیان اولدیکه
اهل زمانک اطوار صداقت و عداوتنه چندان
اعتبار یوق در دانای عاقبت بین دشمن ا
ایله مصلحت مصالحت و مخالفت دشمن که جلب

جلب

جلب منفعتی یا دفع مضرتی متضمن اولا ابا المیوب صلاح
حال هر نه ایسه اکا اشتغال ایدر اول نسنه تنک که کاری
انکله تمام ومهمی انکله سرانجام بوله **مقتضای مصلحت** وقت
اوزره حصول امالده انی استعمال ایدر تا انک دوربینلکی
وصلاح اندیشلکی میامنیله فتح الباب دولت تیسر اوله ونور
وصبح سعادت افق کرامتدن طلوع قلوربوصورتک
مثلی داستان موش وگربه درکه رای استفسار ایتدکده
اولمشدر اول **حکایت** برهمن ایتدی بیشه‌ٔ تردد عندر
بر درخت وار یدی که رفعتده شجرهٔ طوبی دن دراز وکثرت
فروع واصالت اصولده سدرة المنتهی دن سرفراز ایدی
نظم کرامت گلگه سن صالمش زمینه ایرن راحت بولو
دی سایه سینه جهانده کورمش مقدار ذره نه زحم
تیشه ونه رنج اره **تحت درختده** بر موش تیزهوش حریص اما
محتال طبع سریع ادراک که **نا** عقل ایله هزار عقدهٔ مشکل حل ا
ایلردی وبافسون وفنون تلبیسده ابلیسه سبق ویرب دلیله
محتالیه درس ایدردی **نظم** فسون کردی اموزش چاره اندیشی
اکا صنعت فسوق وسحر اندیش انک بلدوکنی بلمزدی ابلیس

اودکلو ایده مزدوی وله تلبیس   بر آشیانه دوزمشیدی
اتفاق اول حوالیده بر گربه بیابانی وطن طوتمشیدی
وکاشانه اتمشیدی صیادلر اول آرایه چوق گلور
کیدرلردی   واول نواحیده دام قورب وخوش وطیورا
اصطیاد ایدرلردی بر کون بر صیاد زیر درخت مز
مزبورده دام ترتیب ایدب زیر دامه برمقدار گوشت
تعبیه اتدی گربه حریص بو بازیدن غافل بیچاره‌لیلوی
گوشت کشان کشان جانب دامه گتورب چاشنی مراد
هنوز کام آرزوسنه تمدن خلقه دامه گرفتار اولدی
نظم حرص است که جمله را بدام اندازد   واندر طلب مال
حرام اندازد   حرص است که جمله خلق را از اسایش   بازا
دو ودر رنج مدام اندازد بو اثناده موش وجی طعمه طلبنه سورا
خدن جقوب دیده احتیاطله هرطرفه بقوب جب وراست
وزیر وبالایه نگاه ایدرکن گوزی گربه یه راست گا
کلدی باوجودکه خانه دیده‌سی انک مشاهده‌سی ظلمتیله تا
تاریک اولدی وحیات زندگانیدن امیدی رشته‌سی باریک
اولدی عقلنی الدرمیوب دقت ایله نظر اتدی الی بسته بندبلا

اوردی صیـ

صیاده جان دل ایله دعا و خصمنی قید و بندده کوردوکنه
وظایف شکری ادا ایتدی ناکاه بر جانبه دخی نکاه ایلدی
کوردی که بر اسو کمینکاهده اوتورمش و تیر نظرن انک جانبنه
راست ایدب کمان قصدی انک صیدنه قورمش بو اثناده نا
کوردیکه بر زاغ دخی بالای درختدن نیزهٔ شعاع بصرن انی
شکاره طوغرلتمش هوش موشه وحشت و دهشت غلبه ایلدی
و قلبنه خوف و خشیت مستولی اولوب ایتدی بیت آه ازین طا
لع برگشته که هر روز مرا ره بجایی ننماید که بلا ننشسته ست
اکر ایلر و کیدر سهم گربه دن نجه خلاص اوله بن و اکر رجوع ایدر ایسم
راسودن نجه نجات بوله بن اکر مقامده قرار ایلر ایسم زاغدن
نه طریقله قورتلاین بو اورتاده بو بلالره نجه باش چقه یین و بو
بنای عنای و بنیاد بلایی نجه مبنای متین ایله یقه یین قصهٔ
غصه می کیمه دیه یین و بو دایه کیمدن دوا اویه یین بیت
ندارم محرمی کز راه اصلاح که کار خود برسیم نه غمخواری که زو
حال دل افکار خود پرسیم حالا ابواب بلا کشاده در و اسباب
عنا آماده راه گریز بسته در و فراخ تدبیر خسته اما شرط حزم بودر که بو

بو حمله یله نیه قلبی قوی طوتوب دیدهٔ عقل ایله رهگذار خلاصه گوزم
الدن نه ایکلورکه ساقی دهر که صاف مهر و زرکاه درد قهر و جام
مراده که نوش دار و بعضیه ایلرکه نیش زهر **بیت** غمگین مشو اگر
ساقی دهرت زجام دهر که صاف لطف میدهد وگاه درد وقهر
میدان مراونده سمند همتله اول کمینه جولان ایدرکه نه خلعت وصله لتیف
کیممکله لب نشاطله خندان و نه جرعهٔ محنت ایچمکله دیدهٔ اندوده ایله
کریان اوله **بیت** زرنج و راحت گیتی مرنجان دل مشو خرم که آ
ئین جهان گاهی چنان گاهی چنان باشد **حالیا بکا بو وطرده ن**
پناه عقللریزدن غیری کیمسه یوقدر و فتح باب تدبیرده بکا استنا
خردن مشفق و دستگیر یوقدر صاحب رای صائب علی کل حال
گوکلنه دهشت و انفعاله یول ویرمز و بر طریقله بر امین خاطرنه تنها
یه خوف و خشیت گتورمز کلمات حکمت نکات حکماده کلمشدرکه دل حر
مند بر دریا مانندی اولمق گرکدرکه انک طول و عرضنه غایت و قعرنه
نهایت اولمیوب **اسرار خفیه دن هر نه دوشرسه ناپدید اولا**
و هرچند که سیلاب بلیه اطرافدن دخول ایله اثر کدورت اناره
ظاهر اولمیه زیرا که چهرهٔ عقل حجاب دهشتله مستور و آئینهٔ خاطر غبار
خشیتله ساحهٔ صفادن دور اولحق تدبیر صائبدن محروم اولور و فوائد

بطره

بجربه دن مهجور قالور **نظم** مرد ثابت قدم آنست که ازجا
نرود گرچه سرگشته بود گرد زمین همچو فلک مثل سیمرغ
که طوفان نبرد از جایش نه چو گنجشک که افتد بدم باد ز فلک
هر کمسه که درونند اندیشهٔ گوناگون یول بوله وسوسهٔ بوک و
مکرله قلبی مشحون ومشغول اوله عقد تأمل وتدبیری فاسد وبازار
رویت وتفکری کاسد اولوب هر بار که آیینهٔ ضمیرینه نظر ایتسه ر
زنگار وساوس ایله تیره اولدوغی اجلدن چهرهٔ مطلوبن انده مشاهده
ایده مز و هرچندکه دفتر تدبیرینه مطالعه قلسه بصر بصیرتی رمد خیالات
فاسده ایله خیره اولدوغی سببدن رقم مقصودن انده معاینه
قلمز بو معنیده بعض اکابر بیورمشلر **نظم** باستواری اندیشه
کوش در تدبیر که از تردد وسواس صد خلل زاید ببخت رای
نماید جمال کار درست در آب صورت چنان درست نماید
الحاله هذه بوندن انسب وصوب صوابه بوندن اقرب تدبیر
یوقدر که کبریله مصالحه بابنی قرع ایدم ودست مخالصت
ایله بیخ مخاصمتی ما بینمزدن قلع ایدم زیراکه بو عارضه ده بنمله
هم مزاج در و بو دردک علاجنه بنم معاونتمه محتاج در نته
که بکا انک مظاهرتیله بو آفتدن خلاص میسردر اکا دخی بنم

معاونتمله بو ورطه دن نجات متعذر در شویله که کربه نیم کلامی
کوش هوش ایله استماع قلوب عین یقین ایله نظر ایدب صدق کفتارمه دیو
اعتماد ایلیه والا نفاق وحیله یه حمل ایتمیوب آفت مکر وتزویر
وشآمت زرق وتلبیسدن معرا ومبرا ایله ایکیمز دخی برکت
صدق ویمن وفاقیله نجات میسر اولوب سایر دشمنلر رشته
طمعلرن قطع ایدب خایب وخاسر اولالر **مصراع** دوست چون
با ماست دشمن کو بلی کاری نشتش بس موش بو اندیشه دن
صکره کربه قدتنه تکلوب صوردیکه حالک ندر کربه آواز حزینله ایتدی
بیت دردمندم خبر میدهد از سوز درون دهن خشک ولب
تشنه وچشم تر ما **نثر** کورمزمیسن که کردنم بسته بند بلادر وبدنم
سوخته آتش زجر وعنادر موش ایتدی **بیت** نکته دارم نهانی
باد مان تو ولی وقت تنکست ونمی یابم مجال فرصتی **کربه**
تملق تمام ایله ایتدی لطف ایله خاطرکه ظاهر اولانی بی تکلف دریغ
بیورمیوب نکته اظهارنده تردد وتوقف روا کورمه موش ایتدی
ای کربه بلمش اولکه صدق نیم شعار حالم وپیرایه مقالم درکه کلام
دروغک قلوبده فروغی اولمز ولذا ایلر مرکز صدقه تقرب ثوابن بولمز
بیت مرة سوزده که اوله دروغ کورمز اهل بصیرت انده فروغ

نمکده

شماریدک بن سنک غمکله شاد اولوردم ٭ و سنی خراب کورسم
آباد اولوب سنی بنده اشتسم قید غمدن آزاد اولوردم
تمام همتم بوکا مصروف ایدیکه بر بلای عظیمه مبتلا اولوب بر
عذاب الیمه گرفتار اولیدک ولیکن بو یکن بلیه ده سنکله شریک و
سکا قصد ایدنلرکم ضررده سکا مشارک اولدم خلاص بابنده بو قدر
ایلدم که سنک خلاصک دخی اکا متوقفدر. بن بو سببله سکا مهربان
اولوب دعوای مهر و محبتکده دم اوررم و حلقهٔ باب مودتکی
تحریک ایدب صف صدق افتده ثابت قدم طوررم **بیت** این دوستی
است مشتمل بر غرضی اما غرض کین نفع باشد نه ضرر و فوریت
وشمول فراستکه پوشیده دکلدرکه بو بابده مضمون کلامم واقع حالدر
و مکر و خیانت احتمالی بو خصوصده محالدر حقیقت دعوی و صدق
مدعامه ایکی شاهد دخی واردر ٭ بری راسو که عقیدتمده کمینده اوتورمشدر
بری زاغ که بالای درختده مترصد اولوب اکیسی دخی بنم قصدمه طورمشلردر
مرکاه که سنک سایهٔ دولتکه پناه ایدم انلرک امیدی بندن منقطع اولا
اولوب و بو بلایه سنک برکت صحبتکله اوزرمدن مندفع اولور
اکر بکا امان ویررسنک و عهد و یمین له قلبمی مطمئن و خاطرمی امین
قلورسنک کنف حمایتکه التجا ایدیدم که هم سنک بندلرک کسلوب نجات.

بوله‌سن وهم سنڭ سببڭله بنداخی بوبلادن قورتلوب بو
وسیله ایله ماجور بندلرڭ قلوب مناب اوله‌سن مصراع هم
هم مرا زین نوع سودا سود باشد هم ترا کربه بوکلماتی استماع
ایدجك تأمل بحرینه طالدی و بر زمان لجهٔ اندیشه‌یه مستغرق اولدی
قالدی ولدیکه بو دریاده قوت تفکر ایله سیاحت و بو صحراده اقدام
تدبیر ایله سیاحت ایتدی و موشڭ قلب خالصنه بوتهٔ اختیارده
تاب ویروب محك اعتباره تمام عیار واقع اولورمی کوره موش
کوردیکه وقت بغایت تنك اولدی و کربه بو سودادن بی ایمه
و دنك اولدی ینه زبان نصیحتی برکار و بهمان کذشته‌یی تکرار
ایدوب ایتدی که ای کربه بنم کلامی کوش جانله اشت و خلوص
بال و صدق مقال ایله اعتماد و اعتقاد ایت بنم ملاطفتمی قبول ایله
محض لطف ایلمه و استماع نصیحتمده مسارعت قل تأخیر و تراخی
روا کورمه که هیچ عاقل بو مقوله امرده تردد و توقفه یول ویرمز
و بو اصل مهمده تحری و تأنی جایز کورمز مصراع غافل مشو
زکار که فرصت غنیمتست نته که بن سنڭ مجاورتکله شباك
بلادن خلاص اولورم سن دخی بنم معاونتمله بند صیاددن خلاص
دن آزاد اولورسن هر بریمزڭ نجاتی آخرڭ حیاتنه منوطدر

وخلاصی

و خلاصی آنک وجودنه موقوف و مربوط سندکله بنم مثلم
همان کشتی و کشتیبان مثلی درکه سعی کشتیبانله ساحل نجاته
واصل اولور کشتیبانک مقصودی بشتی کشتی ایله حاصل ا
اولدوغی کبی ظاهردرکه بنم حسب حالم و صدق مقالم بعد ما
معلوم خاطر عاطر اولسه کرک اما خوف ایدرزکه فرصت فوت اولوب
تدارکه قدرت اولمیه مصراع ترسم که عمر امان ندهد تا دمی دگر
ضمیر منیرکه ظاهر و واضحدرکه بنم فعلم قولم اوزره غالب و کردارم
گفتارم اوزره راجحدر بن عهد ایدب و شرط و قایل ذمت البو
جنابکه التجا ایدرین سندن دخی بو آرزو بر نغمه و بوسماع زده
بر زخمه رجا ایدرن بیت فرما اشارتی که دو چشم امیدوار
بر گوشهای ان خم ابرو نهاده ایم کربه یادر بی موشندن
بو کلماتی اشد جاب جمال حالی خال صدق و صفا و گلگونهٔ مهر و
وفا ایله آراسته نوربنه ایتدی شنگ فحوای کلامکدن بوی و
وفا استشمام اولنور و عهد و میثاقکدن شوای صفا استنشاق
اولنور بن بو بازاره جانله خریدارم و بو فرمانه مطیع فرمان
بردارم من بعد الصلح خیر فرمان جهانمطاعنه عن صمیم القلب
اتباع ایدرم و بو رباعینک مضمونی رباعی تا صلح توان کرد

تا صلح توان کرد در جنگ مزن   تا نام توان جست ره ننگ مزن
بر خلق جهان ره مدارا بکشان   بیش ای سبوی خویش
بر سنگ مزن گوش هوشله استماع ایتدم امید وارم که
بو مصالحه نک بر کیتله ایکی جانبه دخی مخلص مبتلا اولوب بو موهبتک
مکافاتی و متمرهٔ واجب اوله وز و بو نعمتک شکر و منتیه ابد الآباد
التزام التزام کوسترهوز حالیا بنده سنکلین عهد و میثاق و عقد
اتفاق گردن دله طوق و میان جانه نطاق ایدب رجا ایدرمکه
بو وعدهٔ وفایه و بو نذر ایفایه تیشدرم همان تکلیف بویوره
بو بابده نه بکا نه ایلمک واجب در و سنکله نه نوع معامله ایلمک که
مناسب موش ایتدی چون شمکحور که وارم لازمدر
شرط قیام و تعظیم و تکریمی تمام تقدیم اویدرسن تا دشمنلر ابن عین
یقینله مشاهده ایده لر و میانزده اولان لوازم اخلاص و اختصاصه
جازم اولوب خایب و خاسر دونه لر گیده لر بن فراغ خاطر اله
گردنکدن بندی و پایکدن قیدی کیده رم گربه بو قولی قبول ایدب
بو شرایط التزام کوستردی موش دخی اقدام ایلیوب و کلوب
سلام ویردی گربه دخی رسم قیام و شرط اکرام و احترامی

یرنه کتوروب حالن خاطرن و انواع ملایمت و ملاطفت و اصناف
مخالصت و ممالحت کوستردی * چون زاغ و راسو حالی بو
منوال اوزره مشاهده قلدیلر * رشتهء امیدلرن قطع ایدیلر و شکار
موشی فراموش ایدوب دوندیلر ماوی لرینه کتدیلر * چون موش
حمایت کربه یله بو ایکی بلای عظیمدن خلاص بولدی کربه نک
بندلرن کسمکه آغاز ایدوب بو اثناده بو اندیشه یه دوشدیکه کندونک
عاقبت حالی نه نهایت بولا و بو بلادن کندو دخی نجه خلاص
اوله * پس بو سببدن چنین حالده علامت ملال لایح اولوب
کربه فراستیله بلدیکه موشک فکر دور و درازه دوشدی و وهمه اندیشه
بندلری کسمکدن فراغت ایده * وانی اول دام بلاده پای بسته قویه
کیده * پس خطاب عتاب آمیزه که احبا میاننده رسم قدیمدر آغاز ایدوب
ایتدی ای عزیز اثنی خاطرک زنکار ملال ایله ندن تیره
و دندان خاراشکافک کدر کلال ایله نه ترخیزا اولدی بنک
عقد عهد و لطف مروتکه اعتماد دم بو یله دکلدر * چون حاجتکه ظفر
بولدک و مرادکه واصل اولدک وفای عهدده تکاسل و انجاز وعده
تغافل ایدرسن بن بیلوردمکه * وفا بردوادر که دار الشفای دنیاده
بولنمز و حسن عهد بر کوهردر که کان جهان و خزانهء زمانه ده اله کرم

وفا عنقا کبی ممان اسمی بی مسمادر وحقیقت کیمیا کبی دنیاده نا
پایدار در **بیت** وفا مجوی زکس در سخن نمی شنوی • بهرزه
طالب سیمرغ وکیمیا می باش **نثر** موش ایتدی حاشاک بن چهره
حالی ناخن غدر له خراش ایدم ونقطه نامی تیغ نا جریده سندن
تراش ایدم بن بلمزمیم که وفا کمند کردن ارادت • ونوشه
راه سعادتدر بر کیمیادر که خاک تیره لی زر وبر توتیادر که دیده خیره لی
صاحب نظر مشام مرخشوم که استشمام بوی وفادن محروم
اولا استنشاق روایح ریاحین محاسن اوصافدن دور ودرکس
آیینه مرخمر که ارتسام صورت صفادن زنک زیرا ولمیه انعکاس
انوار مکارم اخلاقدن مهجوردر **نظم** وفا بوین چو دیرم
لاله باغ انکچون اولدی یری طاغ اچی داغ وفا بوینه
چون سرو اولدی قایم صفا ایله طوترسر سبز دایم
کره ایتدی چون بلور سنکه وفا مشاطه عروس کمال
وخال رخساره شاهد حسن وجمالدر کرکدر که سنداخی عذار
کردار وعهد اقرار که بو کلکونه ایله آرایش ویرسن که
کلزار که انده نهال وفا نیمته • شاخسارنده بلبل صفا نوا آهنک
ومرو خسار که خال وفا ایله آرایش بولمیه • صاحب نظرلرک

برتو التفاتیزه مظهر اولمیه بو اجلدندر که دمشلردر **بیت**
اشرا که طریق کرم و رسم وفا نیست   گر حور بهشت است
که شایستهٔ ما نیست **نثر** که هرکسنه نه تک که جمال حالی پیرایهٔ جاه
وفادن خالی اوله اکا اول بلا ایتشه که اول زن دهقانه
ییتندی موش استقفار ایدکه نجه روایت اولنمشدر اول
گربه ایتدی امثالده گلمشدر که اعمال فاسدین **حکایت**
برقریه‌ده بر دهقان واریدی اهل فراست و صاحب کیاست
خمخانهٔ دورانده نجه ساغر صفا سورمش و کشاکش روزکاردن
هزار جور و جفا کورمش طاس و کاس زماندن و فرصتدن نجه تلخ و
شیرین طاتمش و کار بار متاع جهانی هزار کره المش صاتمش
بیت جهان بیهوده بسیار دانی   طریقی زیرکی شیرین زبانی
بو دهقانک بر خاتونی واریدی رویی دلاویز شمع شبستانی
ایدی و لعل شکر ریزی نقل می پرستان نقش آمیز ایلکده نوبهار
کبی رنکارنک عشوه فروش ایکن روزکارکبی هر زیور و نیرنک در
نظم سرای حسنه فرقی عنبرین فام   بیاض سینه فرش
نقرهٔ خام   شب وصلت کبی زلفی دلفروز   رخ فرخنده
فالی روز نوروز **نثر** بر دهقان اکرچه زیور منزله آراسته

ایدی اما روزکاری نیه فقر و فاقه ایله کچردی وافوض
امری الی الله مزرعه سنده توکل تخمن اکردی جبتیه خرج غدار
وعادت سپهر ستمکار خود بودر که اهل هنر و کمال لری اسفل
سافلینه نازل قلمه و بی هنر و ناقص بلری اعلای علیینه واصل
قلمه نظم کنج روا نزاد هند خرمنها برگ کاهی برات ستانرا
ندهند مکسان دهند شکر و قند بهمایان جز استخوانرا
ندهند بر دهقان صنوبر دهقنتده کمال مهارتله موصوف
ایدی چون بو عملک اسبابنه وسعتی و آلاتنه قدرتی و عندی
دست غنیسی تنگ و پای عشرتی لنگ اولوب عسرلی قلت دراز
و ضجرتله کچردی بر کون زن کمال عجزندن زبان تسلطی
ایدب دهقانی ملامته آغاز ایتدی ای برنا بالغ بچه یدک
کوشه کاشانه ده فارغ اولوررسن و کسب و کاره تیتوب
عمرکی فقر و فاقه و احتیاج مضایقه ایله کچوررسن آخر حرکت
موجب برکت اولدوغن بلمزمیسن بیکار کزرسن ابنای
جنسکدن عار ایتمزمیسن اگرچه که دیوان خانه ازلده ارزاق
علی الله براتی مرا فریدونک اسمیله موسومدر اما عنوانده
الکاسب حبیب الله طغراسی مرقومدر پس ظاهر اسباب رزق سعی

واکتساب

واکتساب در اکرچه که فی الحقیقه رزاق جناب مسبب الا
الاسباب در **بیت** سبب رزق قسمت سبب ولی
رازق تو مسبب سبب است صلاح بود که بنده طریق کسبه
سالک اولاسن تا سایر ناسن کبی سنده اسباب نعمته مالک
اولاسن **دهقان ایدی** ای عمر عزیز و دکان عین صدق و
محض صواب و موافق قیاس و اجماع و مقتضای سنت و کتاب
اما روزکار که بو دیه ده بن استاد کار و بو دیارک دهاقین
بکا خدمتکار ایدی حالیا که ضیاع ضایع اولوب اسباب عیش
الدن چقدی مزدور اولمدن غیری چاره قالمدی مزدورلره مکاری
اولمق عاری بارنه دویه مزن **والعار ولا النار** مضمونی
موجبنجه من بعد بو طریقه قدم قویه مزن زیره زیره خور خوش
نیارم خوردن بار از بارکش خود نتوانم برداشت اکرا
البته کسب و کار ایچون بر حرفت اختیار ایتمک لازم ایسه واجب در
که بو دیاردن رخت اقامتی بر جانبه دخی کوتوره وزکه دار غربتده
شماتت اعدادن سلامت مت **کل امدی جلای وطن ایدلم**
بر دیاره دخی کیده لوم واناده مرنه صنعت رایج ایسه اختیار ایده لم
زنک فقر و فاقه دن طاقتی طاق اولمشدی کربت غربتدن
و بلای جلایه رضا ویرب ار و عورت اتفاقله اول دیاردن

رختی کتوروب بغداد جانبنه رحلت ایتدیلر اثنای مسافرتده
بر کون شدائد راهدن بی طاقت اولوب بر درخت سایه
سنده یاتدیلر و دفع ملال و رفع کلال ایچون مقتضای حاله
مناسب قیل و قال ایله اشتغال ایتدیلر کیدرکن الکرام ایحرام الکرا
مقالری بو مقامه یتشدیکه دهقان ایتدی ای یار کرامی محنت
غربت اختیار ایدوب عنان عزمی بر دیاره دخی توجیه ایتدک که
انده بزی بر فرد بلمز بز دخی انلری بلمزز محتملدرکه اول ولایتک
خلقی متسلط و جبار یا اهل حیله و مکار اوله لر مشاطهٔ صنع ذو
الجلال عن الشبه والمثال چهرهٔ جمال باکمالکی احسن تقویم حلیله
آراسته قلمشدر مبادا که فنون و فسانه ایله یا تعلل و بهانه ایله
سکا طمع ایده لر سنده خی غرور جوانی و امید کامرانی ایله انلره
مایل اولوب بو بیچاره نک صحبتندن اعراض ایده سن و بر
وقتده بو فقیری حرقت فرقت و کربت غربتده قویوب کیده سن
اکر عیاذاً بالله حال بو منوال اوزره اولا من بعد بکا بو احتمال
حیات مقوله محالاتدن اولور بیت زمرک بیم ندارم ولی
ازان ترسم که من بمیرم و تو جان دیکران باشی زن جون
بو کلماتی استماع ایتدی کمال انفعال اظهار ایدوب ایتدی بو

لونه کلام

بو نه کلام شور انکیز اولور که سویلیه‌سین و نه خیال وحشت
انکیز اولور که ایلیه‌سین **نظم** تن و جانم سنک قربانک
اولسون قولوم بصدق ساچم بورغانک اولسون
اسیرک اولین تا جان ویرنجه بو جسم ناتوان کوره کرکنجه
اکر بنم چهرهٔ حالمه خیانت خیالندن برحال اولسه وطن مألوفمدن
انتقال و مسکن مشعوفمدن ارتحال ایده‌دم و مهاجرت یار و دیار
و مشقت و مسافرت اختیار ایدیب بو دار غربتده سنکله کیده‌یدم
امیدوارم که سنک عهد موافقتکه قدم باصدوغم اولکی کیجه‌ده
اندوغم عهدی لحده تیشه‌ره‌م **بیت** بقیامت برم آن عهد که
بستم باتو تانکویی که دران روز وفایت نبود **حالیا دخی**
تجدید عهد ایده‌رم و رشتهٔ پیمانی بونکله ورزه عقد ایدرم
که تا طاوس روح روضهٔ بدنده جلوه قله طوطی زبانی شکر شکر کفتن
غیر یله شیرین کام ایتمیم و تا همای زندکانی آشیانهٔ کامرانیده
آسوده اولا مرغ دلی دام محبتکدن غیره رام ایتمیم اکر سلوک سبیل
آخرتده سندن سبقت مقدور اولورسه خود فیها شرطی بایه تیز
تیز مش اولورم و اکر بر مدتده حق اجل مهلت و عمر مساحمت کوستره

بو عهدا وزره پایدار و بو پیمان وزره برقرار مثنویه ملاحظه
اولنه **بیت** دوسه روزی اکر از عمر امان خواهد بود
عهد من با تو همانست وهمان خواهد بود **بر کمسه سال** بونکا
اسما علیه خوش حال اولدی زن دی وجه مذکور اوزره
پیمان و عهدنی ایمان غلاظ و شداد له مؤید و مؤکد قلدی
نظم اولورکذابا ولانک ایشی سوکند چوبر سوزینه
الجر یجه اند چراغ کذبی چون روشن قلمزن وبر کونکی
یاشندن اکه روغن **بر فیقه فراغ دل** و صفای ضمیر له با
شنی زانوی دلجوی اوزره قویب خوابه واردی بو حاله
معارن اول مقامه بر جوان کلدی التنده اسب تازی دستنده
مرغ بازی باشنده تاج کیانه دوشنده لباس خسروانه زن
نظر اتدی نه کوردی **بیت** بر کوکل صید ایدیجی جان کورردی
بچه جان پرکوزل جوان کوردی اکر مردم دیده شب تیره
شمع رخسارنی کوریدی تیغ افق مشرقدن صبح صادق
طالع اولدی صاندی • واکر دیده مردم زیر طره شب
رنکندن عارض زیباسن تماشا ایدیدی آفتاب جهانتاب
ورای حجاب سحابدن لامع اولدی دیدی **بیت** بر کل سیراب

بر کل سیرابیدی کلبرک رخساری انک سنبل پرتابیدی
زلف سیه کاری انک نقاش قدرت پرکار ابداعله عنبر
تردن سطح عذارنه دایره چکمیشدی دهقان فطرت باغ جمالن
وبوستان حسن باکمالنه تخم لطافت وبذر ملاحت اکمشدی نظم
چوکان ز مشک بر مه تابان کشیده ٔ مه را چه کوی در خم چوکان
کشیده ٔ ان خط سبزفام که خضر تست نام او خوش بر کنار
چشمه ٔ حیوان کشیده ٔ اورده ز شعر سیه سایبان حسن
بر روی افتاب درخشان کشیده ٔ زنگ چون تیر نظری اول
جوانک هدف جمالنه راست کلدی سلطان عشق لشکر شور و شوقله
کوز درون ویرنه اتت صالدی وعقل که شحنه ٔ شهربندر اول
منزلدن رختی کوتروب بیابان حیرت وحیرت سرکردانی اولدی
قالدی وزبان حالله بو بیتی انشاد ایدب انشاده اغاز قلدی
بیت سواره امدی وصید خود کردی دل وتن هم عنان صبر
بکسلدی لجام نفس توسن هم بو جانبدن جوان دخی نظر ایدب
بر نکارین نازنین کوردیکه مشاطه ٔ صنع یزدانی چهره ٔ دلرباسنه
کلکونه ٔ ملاحتله تاب ویرمش وباغبان قدرت صمدانی کلبرک
رخسار زیباسنه شبنم لطافتله اب ویرمش خورشید رخسا

رخسارنک رشک عارض سیمتنده چهره سی التون اولمش ومشک
خطاتک عبیر زلف مشکینندن جکری خون اولمش قطعه

قامتی سرو سرفراز اولمش میوه سی شیوه برک نازاولمش
دهن تنک حقهٔ مرجان لعلی انده مفرّح دل وجان
زلفی ثعبان آیت موسی لب جان بخشی عزت عیسی

انکشتی گردن جانی اسیر زنجیر محبت وپای دلی بستهٔ بند ارادت
اولدی بیت کشکر کشیده عشق و دلم ترک جان گرفت صبر
گزبر پای سرانداز جهان گرفت نثر جوان سوار مکر اول دیارک
شهریارینک اوغلیدی عزم شکارله صحرایه جنوب اتفاق چشم
وحشتمندن دور دوشمشدی بیت چون نیزه نظری اول غزال تیر
افکن وشهر آشوبه راست کلدی کمان ابروسندن تیر سینه
جوانه بر پیکان دلدوز اوردیکه جانی اجیسندن لذت کار
شکاری اونتدی وقصد صید ایدرک نخجیر وار دام عشقه کر
گرفتار اولدی نظم کوردی چون قامتی خیالنی اول
دکدی جانده بلا نهالنی اول اولدی خالی خیالی جاننه
داغ عشق غوغاسی کلدی کیتدی فراغ صود دیکه ای
رشک پری وای جان بتان آرزی سن کم سن بو نازه

نیلرسن و سبب ندر که بو غولله موانست ایلرسین **نظم**

بیکا دیکلم نه برجک مأوای سنسن   بچه چشمک تماشاکاهی سنسن

نه کوندن بر تو الدک ای نه نو   که صالدک برج حسنه بویله پرتو

پری ایسک نه دریانکده کی غول   اکر انسان ایسک انسانله اول

زن غم دل پرورده ندن براه بردرد ایدب اتندی ای دولت
بیدار بخت خفته حالندن نه صورر سن یا قصه دل شکسته احو
احوالن نی استفسار ایدر سن **بیت** سری دارم که سامانی ندارد

بدل دردیکه درمانی ندارد   انیس روزکارم بو بر کلین سال در

دل بیقرارم مونس اندوه و ملال در   بنا سهم بر بلا اسدر که کور رسن یالو یالم

بو حال زوال بودر که مشاهده بیورر سن عمرمی ایما محنت و
بلا ایله بکوررم و جامه مدام ساقی دوراندن شراب قهر الکوررم **جوا**
اتندی ای مرده دل غم دیده   وای انیس خاطر محنت رسیده

حیف باشد چو توشه بار ایتر قفسی   روا امیدر که سن بو حسن

عجیب و شکل غریب و چهره دلفریبله بو بزفر توکتا ایتر زنجیر تسخیری
اوله سن و غمن عظیم دره سن بو زیب و بهاله بازار روزکارده
بی قدر و بها و بی برک نوا قله سن کل تنی شبستانه البتت بیر ایر .

غیرتی کوزدن و مملکتک ملکه سی ادب رأیت قدرکی ذروۀ رفعته یوزدن **نظم** مرا چه از غم بیش رفت تو

کنون روز نواست در روز نو | بیا تا از در دولت در آییم
چو دولت خوش در آید خوش بر آییم | تو دل خوش باش تا من جان فروشم
تو ساقی باش تا من باده نوشم

زن چون نوید وصالی گوش استدی حقوق بر زالی فراموش ایتدی و پیمانه پیمانی سنگ عذرله صیوب عقد ایدوکی ایمانی بالکلیه اونوتدی جوان زنی اندو مایل کورجک ایتدی ای جان جهان فرصت غنیمت در نه توقف ایدرسین کل گیده لوم بر بیدار اولنجه مسافه دور و درازی قطع ایده لوم **زن آهسته** برک باشنی زندان اندر پیر فودی و جیت و چالاک عقب جوانه سوار اولوب دست اعتماد له میان جوانی در آغوش ایتدی و آتش محبتله شویله طوتشدی و عنان شهوته شویله یاپشدی که دعوای عفت و عصمتی فراموش ایتدی بو اثناده دهقان بیدار اولوب کوردیکه بر جوان سوار اولوب **و جانان انک پای وصالنه** خلخال و ساعد صحبتنه سوار اولمش آتش غیرت زبانه چکدی و د

ودود حمیت باشنه چقدی وبحر کبی جوش وسیل کبی خروش ا
ایدب آقندی **بیت** یار من مهر دوستان برداشت ا
مهر دیرینه از میان برداشت   اقرای بیوفا نقش ورنك
اتدک وای دلفریب نه غریب ایو ونیرنك اتدک ای بی حقیقت
قنی عهد وپیمانك وای بی مروت قنی عهد وایمانك ای کافر ای بی تعصب
قنی دین وایمانك قنی حقوق صحبت قنی وفا وحقیقت قنی دعوی
عفت قنی مقتضای مروت **زن ایتدی ای برنای بالغ** بو سوزدن
فارغ اولکه خوبلرده وفا اولمز بونلردن حسن عهد اومق تمام
سهیلی ثریا ایله جمع اتمك وآتش سوزان ایله نهال کل دکمك کبی در
نظم ایها المنکح الثریا سهیلاً   عمرک الله کیف یلتقیان
هی شامیة اذا ما استقلت   وسهیل اذا استقل یمانی
بن بو کرا شتمدکا ولا دمشدر **بیت** کفتم ز مهرورزان رسم
وفا بیاموز   کفتا ز ماه رویان این کار کمتر آید **نظم**
اگر چه خوبلر زیاده تیولش   ولیکن اولمیه بونلردن تراکش
که اوره بغرینه عاشق طغجه داغی   اولا معشوقلمك اندن فراغی
اول انکه روی ایله تاقه سینه   انک توز قوملیه اتینه سینه

بر ایتدی ای پری دایرهٔ انصافدن طشره حقدک وجفاکا
لک بابنی دلازارلک کلیدیله اجدک قورقرمله پیمان شکنلک
مکافاتنه کرفتار اولاسن وبکا آخر وقتمده نثر انور دکک
فعلک جزاسن عن قریب بوله سن **بیت** صقن اهمدن ای نکار
صقن کینه جودر بو روزکار صقن زن انک جانبه
التفات ایتموب جوانه ایتدی نه طورورسن کیده لم تا جهانی بادیهٔ
فراقدن قورتلوب سر منزل صفای وصاله ایره لم ملک زاده
سمند تیز رفتار هامون نورد دریا کذاره که شمال تکتنده رواکار
اولمزدی وسم تیز کرد کرد نه ایرمز واثرن کوره مزدی **نظم**
فلک وار اولسه چون میدانه دایر نه الندن اولور سیاره طایر
ایاغندن انکسه نعل پاره **مه** اولوردی کوش چرخه کوشواره
کزر عالمی الحق بر دمده چون برق ایکی منزلدی اکه غربله شرق
عنان ویرب اول بیابان پیمایه آب کبی دوان وباد
کبی دوان اولوب آن واحدده دیدهٔ دهقاندن غایب اولوب
ونا پدید اولدیلر بر بیچاره دل صدپاره چون بو حالی مشاهده ایتدی
با وجود که کربت غربت وشدائد راهدن بی طاقت اولمشیدی

حرقت فرقت همراهیله تحمل ایده میوب افتان وخیزان عقبنه
دوشدیکلری ع در دمندان راه می پرسند واز پی میروند
کیدرکن کندو کندویه ایتدی نسا طایفه سنده بودوفا
اولمز بنای عهدلرنده بقا ومشرب قلبلرنده صفا اولمز شعر
دع ذکرهن فما لهن وفا ریح الصبا وعهودهن سوا
بن بونک قولنه اعتماد ایدوب وطن مألوف ودیار معهودیمی
ترک ایلدم حالیا بو نه حالدر رجوع ایتمک میسر ونه بو طاقت و
مجال ایله اردلرندن یتمک ونه عقبلرینجه الی غیر النهایه کیتمک متصور
آیا نیم عاقبت کارم نیجه اولسه وخاتمت حالم نیه نهایت بولسه بیت
میروم گرد جهان در پی دل بی سر و پا چه کنم کار مرا پا و سری پیدا نیست
اما چون بونلر بر زمان کتدیلر خیلی مسافه قطع ایتدیلر کیده رک بر چشمه
ساره و سایه بیداره یتدیلر چون استیلاء حرکلدن محب و
محبوبه اثر ملال و قوت مرکوبه فتور و کلال طاری اولمشدی
ایتدیلر اولی بودر که بو مقامده بر ساعت آسایش و آرام ایدوز
و شهسوار میدان آسمانده چنبر دائره نصف النهاردن کذران
ایدجک نردخی بو مقامدن قیام ایدوب تا بکی منزل معهودمزه

خرام ایدرکن پس اسبدن پیاده اولوب سایۀ درخته
کلدیلر برزمان لب آبده اوتوروب کتاب عشقدن تحفۀ فصل و
باب اوقیوب محاوره و معاشره یه آغاز قیلدیلر جوان روی
نگیننک نگاری و زلف مشکین دلداری مشاهده ایدوب حوالی خیا
لینده نگینده حلقۀ طرۀ غالیه باری معاینه ایدجک ایتدی **بیت**
زلف مشکین حلقه اند بر روی رنگین بسته اند ‏ می ندانم روز و شب را
بر یکدگر چون بسته اند **جانان دخی** برزمان اول سرو نازک
سرافرازلکن واول دلغریب وطنازک دلنوازلکن تماشا ایتدی و
نخل قامت زیباسنه که رشک طوبی و غیرت سدرة المنتهی در نظر
ایدوب بو بیتی انشا ایتدی **بیت** نخل بالای ترا یارب چه
موزون بسته اند ‏ صد هزاران نازکی بر یکدگر چون بسته اند
اثنای مصاحبتده زن دهقانه تقاضای طبیعت مقتضاسنجه کیدر
طهارت لازم کلدی حرمت و ادب رعایت ایدوب اول موضعدن
خیلی مسافه کیدوب خلوت کوزەدوب بر بیشه قربنده برچشمه کوردی
هنوز کنار چشمه یه ارمدن بر شیر غران که شیر آسمان انک هیبتندن
لرزان و کاو سپهر نهیب پنجۀ قهرندن گریزان ایدردی **نظم**

همی آمد خروشان و ستیزان   ز هر طرح از بیمش گریزان
نه بنیش ناخنان زهرآب داده   بتیغ تاب از خوناب داده

الهتاب آتش چو عدن اطراف دشت و غابی طواف ا
یدرکن چشم بر چشمی اول شوخ چشمه راست کلدی فی الحال
قزل‌آب چنکالیله قاپوب اول بیشه یه ایلتدی • جوان چون صفر
پنجه‌ی اشتری و نکاری کناره چکدی و کن نما اتدی **بیم جاندن**
هامان اول آن کندوسن آت ارقه سنه براغوب راه بیابان
طوتب کتدی **ع** بلا را دیده روی از یار برتافت **نثر** القصه چون
هول جاندن اردنه باقمیوب قجدی و جانان چنکال شرغرانه کر
فتار اولوب مزرعه جهانده نه اکدیسه انی بچدی **ع** هر کسی
درود عاقبت کار که کشت   بر دهقان انلرک عقبنجه اقدن
و حیران و حیران و کریان کیدرکن اول چشمه کناره کلدی انده
اثر و نشان کورمیوب فریاد و فغان ایدوب باغرندی **بیت**

دردا که یار رفت دلم را او داغ کرد   صد وعده بیش داد یکی را
وفا نکرد **نثر** بر زمان ایام وصال و هنکام اتصال خیالن
ایدوب نالش اتدی و قطرات حسرات و مجاجات عراقی بلغ
رخسار و سمن بر ارغوانه روان ایدوب باغرندی **بیت** قانی

قانی که اول کون که وصال یار ایله مسرور ایدم اول جمال
حسنه بن وصلنه مغرور ایدم **بیت** جه‌ا روزی که ما را دربرا
بستان وصل چون کل وبلبل مجال خنده وکفتار بود **شعر**
دریغ که لمعات انوار مواصلت ظلمات ایام مفارقته متبدل اولدی
وحیف که بهار حضور وراحت دبور محنت ایله خزان وبرک بار
باغ دولت نکبا نکبته ریزان اولدی **نظم** دی روز چنان
وصال جان افروزی امروز چنین فراق عالم سوزی
افسوس که بر دفتر عمرم ایام آنرا روزی نویسد این را روزی
کریهٔ بسیار ونالش بیشماردن صکره نظر ایتدی کوردیکه تار
قدیمنک اثر قدمی بیشه جانبنه کتدی بی محابا اول اثری ازلیوب
ودیده احتیاطله جوانبی کوزلیرک کتدی اول موضعه یتدیکه تیرا
آنک شکمن چاک ایتدی واحشاسندن بعض نوب باقی یرده
اندیه قومش کتمش ایدی **پیر فرتوت** اول حالی مشاهده ایدیجک
سراسیمه ومبهوت اولدی بلدیکه اول بیوفا جنایت خیانتک
عقابی بن عقابنه کرفتار اولمش واندوئی نقض وغدر وعهدک
جزاو باداشنی بولمش برزمان دیده عبرتله انک حالنه بقدی حیرت

اولدی

اولدی واتک محنتنه وکندونک غربتنه کریان اولدی
بیت زلب ناله اش برثریا رسید ز مژکان سرشکش
بدریا رسید بو مثللو فایدهسی ولدرکه هرکسنه که جهر عهد و
وفانی ناخون غدر وجفا ایله خراش ایده کاتب دهر انک
بیت قهور رقم وجودنی صفحهٔ دفتر روزکاردن تراشیده ایدر
بیوفایی برکی رخت افکند عاقبتش جا را ویران کند
موش ایتدی بنده بلورمه نقض میثاق وقرع باب نفاق کلاف
محاسن اوصاف وتعقیف مکارم اخلاق ودرسنک منافع محبت و
فواید صحبتنک بکا واصل اولوب بو اثکی بلا اوستمدن سننک وا
قطعه
واسطه کله مندفع اولدی واعدانک بندن رشته قطعی
سنک یمن همت وبرکت عنایتکله منقطع اولدی بس مروته لا
یق بودر که بو مکرمتنک مکافاتی ذمت همتمه واجب بلم وسنک
بندلکی کیم ایکی دشمن قالنجه جالشوب خلاصک باینده اندوکم
عهدک عهده سندن کلم اناخاطرمه برخطرناک خاطر خطورا
ایتدی که شمادمدن عثمان تمالک وتماسک ایلمدن کتدی
تا ایینهٔ دل اول غباردن صفا ومرآت خاطر اول نکاردن

جلا بولمیه ممکن دکلدرکه سنک عقدهٔ کارک تمام کشایش بوله
کره به ایتدی شویله فهم اولنور که بنم جانبمدن خاطرکده خدشه ا
اولوب نقض عهد اندیشه سن ایدرسن حال بو که بن بنده عهد و پیمانی
میان جانه عقد ایدوب ایمان و غلاظ و شداد ایله مؤکد ایتمشمدرکه بن
بعد غدر و نفاق و نقض عهد و اتفاق احتمالن ویرمه و نهوالی
وحشی مطلع خاطرکه کتورمه قانون مخالفت جدیدا بنی
مخاصمت قدیمی فتح ایتمشدر سندن وفادارلک و حق گذارلک
متوقع و مطلوب ایکن مکارلر و حیله کارلر زمره‌سندن معدود
و محبوب اولمه و جمال مناقب و آیینهٔ محاسنکی زنک تزویر و رنک
غدرله موسوم و معیوب قلمه **بیت** صاف دار آیینهٔ دلکه صفا
از همه به مشکن عهد که ایتن وفا از همه به عاقل کامل و
هوشمند صافی دل برلمسه دن شیمهٔ تعطف و کرشمهٔ تلطف کورسه
بنای اخلاص و قواعد اختصاص ذروهٔ سمایه یتر و نهال صدق و وداد و صفا
میوهٔ لطف و وفا بتورر اکر ضمیرمده بر دغدغه ظاهر اولسه و خاطره بر شبهه
خطور ایتسه فی الحال انی صفحهٔ جناندن محو ایدوب من بعد انی ایرمن
عرصهٔ خاطره کتورمز علی الخصوص که بانیزده عقدهٔ عهد و میثاق
مبرم اولوب ایمان و غلاظ شداد ایله محکم اولمش اولا معلومدرکه

بی وفالرک خاتمتی شوم و عاقبتی مذموم در • و ارباب غدر و
سعادت دنیا و عقبی دن محروم در • ایمان کاذبه بنیان عمری
ویران ایدر و خلف عهد و نقض پیمان بنیاد زندگانی بی خاک‌ه
یکسان ایدر **الیمین الکاذبة تذع الدیار بلاقع** نظم

چون درخت آدمی و بیخ عهد — بیخ را تیمار می باید بجهد
عهد فاسد بیخ پوسیده بود — وز ثمار لطف ببریده بود
نقض میثاق و عهود از احمقیست — حفظ سوگند و وفا کار تقیست

امیدوارم که وفادارلغ حقنی فراموش ایتمیوب مقدمات ازا
آزارمی قویه‌یین و عقد ایتدوگک عهدی نقض ایتمیوب نقش غش
و غلی صفحهٔ دلدن یویه‌یین • موش ایتدی **بیت** هرکس که در وفای
تو سوگند بشکند — جان و دلش بزخم حوادث فکار باد
حاشالله بن عهدهٔ وفا و سنی بندن برادن رها ایتیم فاما خاطره خلجان ایدن
خاطره که سکا بیان ایتمدم بی گرداب تفکر و تحیره برقدی گربه آب دیده
ایتدی مکنون خاطر و مضمون ما فی الضمیری بکا اعلام ایله تا بن دخی
دیدهٔ تدبیر ایله اکا نظر ایدب سنک پایهٔ عقل و ادراکگی بلم و اندازهٔ
اندیشه و دانشکی معلوم قلم **موش ایتدی ای گربه** اهل تجربه

بيورمشلردر كه دوستلر ايكى نوعدر بری انلردر كه صدق كامل
ورغبت شامل ايله بى شائبهٔ غرض وبى توقع عوض جانب
موالات ومصافاته مائل اولالر **ايكنجى انلردر كه** يا مطامع منافع
ويا دافع مضار ورفع مضار ايچون بو طريقى اختيار قيلهلر اولكه
طائفه كه ابواب صداقتى صفاى نيت وخلوص عقيدت ايله فتح
اتمشلردر هر حالده انلره اعتماده مجال واردر وهر زمان انلرك جا
نبندن امن وامان محتملدر وانلرك حقنده ممكن اولان انبساط ولوا
روش دانشندن منحرف دكلدر **نظم** دوست بودم هم راحت
رسان ورنه رها كن سخن ناكسان ز هر ترا دوست چه داند
شكر عيب ترا دوست چه خواند هنر **اما انلركه** صفت صداقتى
سپر دفع مضرت ايدهلر يا وسيلهٔ جذب منافع وواسطهٔ
جلب مطامع قيلهلر حاللرى بو منوال اوزره قرار اتمز گاه بسط
بسط مباسطه قدم انبساطى دراز ايدهلر وگاه ساز موافقتده
دوزن بوزب مخالف پردهدن اغاز ايدهلر **بيت** كه دو
كه دوستى كنند چون پيتر وشكر كه دشمنى بخت ترا زنيتر وتر
مردوانا بو مقوله اصدقانك بعض حاجتنده مساعده روا كورمر
وبالكليه زمام اختيارن انك قبضهٔ اقتدارنه تسليم ايلمز بلكه

امر تمام مهمامنده اغدار لطیفه تمسک ایدب تحصیل مرامنه تدرجله
سر انجام ویرر وانک ضمننده کندو حاجتن دخی ملاحظه ا
ایدب شرط احتیاطی کما ینبغی محافظه قلورکه جمیع امورده
احتیاط مناسبدر وصیانت علی کل حال واجب مرتبه‌سنده‌در
بو مقوله احبابایله مصاحبتده طریق مزبوره سلوک ایده و اگر
نا بیده منقبت مروت ایله مذکور اولور و میان عام و خاصده
مزیت رای و رویتله مشهور اولور بنم ده فکرم بودر که سنکا همان
بو منهج اوزره سالک اولم چون سنک استخلاصکی عهده‌مه
آلدم لاجرم انجاز وعد و ایفاء عهدلر انعاز اما صیانت ذات
و محافظت نفسم بابنده دخی ممکن اولان احتیاط واجب..
زیرا که بنم سندن خوف و خشیتم زیاده در اول طایفه‌دنکه
سنک هم کرکه اختصاصله انلرک دام کامندن خلاص
اولدم و سنک بغض و عداوتک بکا اشددر انلردنکه
سنکله قول عهدی انلرک دفع و ردی ایچون ذمته لازم
قلدم سنک جانبکدن دخی بنم بابمده واقع اولان ملایمت و
ملاطفت مقرردر که مصلحت وقت و ضرورت دفع مضرت ایچون
حالا بکا فرضدر که خصمک مکر و احتیاللرندن حذر ایدب سنع

قبول ایله اقوالنی کوش ایتمیم ومآل حاله نظر ایدب جانب
حزم واحتیاطی فراموش ایتمیم که بو یر مشار در **نظم**

در استحکام کار خویش می کوش   مکن قانون حکمت را
فراموش   کسی کو کار بر بنیاد سازد   بنای عقل را آباد
سازد **گربه ایتدی ای موش** نهایت زیرک وباهوش آدم
ایمشسن . بن سنک مبلغ ادراکک بو مرتبه ده ایدوکن بلمزدم
ومقدار دانشکی بو درجه ده فهم ایلمزدم **چون** سنی کلمات
حکمت نکاتندن بهره مند ایدب جواهر پندکی کوش هوشمه بند بوندا
اتدک ووفور لطف وکرمکدن دور دکلدر که **اعلام** بیوره سن که
بنم بنی بنددن قورتارمق همسن سلامته قورتلمق نه تصوردر
وبو قفل مشکلک حلی وفتحی نه کلید اندیشه ایله ممکن ومیسر **موش**
تبسم ایتدی وایتدی **بیت** اولمازن غیریه سبب چاره دو اردر
او کم دیده نه یاره واردر   ای گربه صنعت التندن چون در
بو بابده فکر صواب بودر که جمیع بندلرکی تیغ دندانمله تسلیم الآسول
عقده یی که اصل البابدر هنوز جانم ایچون حفظ ایدم
وفرصت کوزدم تا سکا دکا قصد دن ایمن نرمه حادث اولور
بنی صیددن عاجز اولاسن واکا اشتغالکله مجالک اولمیه .

بنجه وچنکاللکله دکاد ستترس بوله بن لبس اول عقده یی
دخی حل ایدیم تا سنده بندن و بنده کزندن خلاص اوله
ایکی مزک دخی مرادی احسن وجه اوزره میسر و محصل اولا
کربه بلدیکه موش غایت دانا و عاقل و صنعتنده
استاد کامل در فنون وفسانه ایله عقلندن الدرمز و علت
بهانه ایله بولندن ارلمز ضروری بو حکمی امضا ایدب
بو قضایه رضا ویردی و موش دخی اکمک بندلرنی برر برر
نشوب اول عقده یی که جمله سنک عمده سی ایدی حالی اوزره
قودی واول کیجه تمام خواب وآرام المیوب کتاب حکمتدن
بر فصل اوقودی اول زمانکه طاوس حکمت زرین بال مهر
ریاض سپهرده جلوه واهتزازه کلدی شهباز آشیانه ظلام
وجادم سپهر نورکسترله هوای فضای افقدن پروازه کلدی
بیت صبحدم اوردی سمند چرخه زرین زرکش نوردن
چکدی هوای اژدهای بیکرکش صیاد خام طمع امید
شکارله پراقدن پدیدار اولدی موش ایتدی ایشته اول
وقت کلدیکه اول عقده اتدوکم عهدک عهده سندن کلم
واول ضامن اولدوغم وعده یه بیمامه وفا قلم چون کربه صباح

صیادی کوردی جان شیرینندن ال یویب هلاکنه
منتظر اولدی طوردی صیادیقین کلجک موشک
عقدهٔ باقی‌یی دخی حل ایتدیکه کربه هول جاندن یاد هوبنی
فراموش قلدی ودپای کشتن تجوب براغاج باشنه
چقدی موش دخی اول فرصتدن خلاص اولوب سوراخنه
کردی صیاد کربی دام شکسته لرن کشتنی وعقد
لرن بریده بولدی نفسنه دهشت وحیرت مستولی اولدی
چندانکه اطرافی تجسس وتفحص ایتدی سبندن نام ونشانی
بلوریموب دام کشته وخاطر شکسته یله خایب وخاسر دونوب
کتدی برزماندن صکره موش سوراخندن باشن طشره
چقردی کربه‌یی براقدن کوروب یقین وارمغه خوف ایتدی
وخدمت ملازمتدن قصورنی زبان معذرتله عرض ایدوب
ایتدی **بیت** چون حصول دولت وصلک محال اولدی
بکا کوز اوجیله براقدن مرحبا اولسون سکا **کربه دخی**
اواز جانکدازله تاتلو ایدوب ایتدی **یارب** اول
دشمن بقشلو یاره نتدیم نیلیم سود کمدن غیری اول
دلداره نتدیم نیلیم **مثلا** نیچون بندن اعراض ایلرسن و مصاحبتدن

احتراز ایدرسن مکر بیلمزمسن اولا که برصید یوق صادق
ورفیق موافق تحصیل ایلدکسه و نوایب زماندن ایچون
بر حصار امن و امان و اولاد واحفاد کمالدن برحصن
شدادی بنیان بنا وایلدک بر وکلتا اندوختک الطاف
ملاطفتک مکافاتی اضعاف مضاعف ایتدن کوره‌بن
ودکدکک درخت مروتک سایه سنده تاب آفتاب حوادثدن
مصون اولوب زمان آرزوده میوهٔ مراد که ایره‌بن بیدن بنحو
نفرت ایدرسنکه بن بوحیرتده یم که اندکک الطاف وظرا
یف غدرلی نجه زمان عجزله اداقلم واول احسان وانعام
شکر شکرینه طریقیله شیرین کام اولم بیت هم تازه روم هم تحمل هم
شادمان هم تنگ دل کز عهده برون آمدنت نتوان
این انعام را شعر موش میمان پای اختلاطله حواشی بسطا
انبساطده متحابی کرب و پرکار وار ساحت مصاحبت کرده
کنار جرب نقطه کردار دایرهٔ وحدت وزاویهٔ عزلتده قرار ایدی
و بو مثلک مثالنی که بیورمشدر هذا زمان العقوق لازمان الحقوق
کلکا بتونه فکر خیال ایله صفحهٔ حسب حالنه یارب واوزرن
ایله ایتدی نظم روزکاریست که از غایت بیداد درو

نیست ممکن که کسی را سر و سامان باشد   چشم نیکی ز که دارم
بعهد یکه در و   کر کسی بد نکند غایت احسان باشد چون
زمان زمان وحدت وعزلت واوان خلوت و فراغتدر
خاطره بو خیال نادر که من بعد ابنای زمان ایله مصاحبت
هوس ایلمیم و کائناً من کان اخوان و خلاندن بر فرد له مجالست
بیرو این برامن صحبتمه کورمیم ع کر ممدم ارزو کند خود ممدم
خویش گربه ایدی ای موش لطف ایله بکا بجران سنوزن
سویلمه و دیدارکی بندن دریغ ایلمه دوستلق حقنی اشنالق
حرمتنی ضایع ایلمه که مرکمسه که الف جهدله بر صدیق صادق عهد
اله کتوره و قدرن بیلمیوب اثنا تلعنه الدن یوره دوستلق نیته
بختندن محروم اولا نیا بر احباب ذی اندن نا امید اولوب ا
انک مصاحبتندن اعراض اولوب واجتناب قله بیت بد کسی دا
دانکه دوست کم دارد   بتران کو کرفت و بکذارد
شویله بلکه تیم ذمتمده منت جانی جاودانیدر و بکا سنکله برلک
صحبتکاه نعمت زندکانیدر و میانمزده اولان عقد عهد مودت تعرض
انحلالدن مصون و ماتینمزده اولان رشته مهر و محبت تطرق ا
انفصالدن مأمون در بیت توان شنیدن هم وفا و عهد قدیم

زمکی

زهی گلی که دمد تا قیامت از گل ما **نثر** مادام که ساقیٔ عمر
باقی در سنگ الکدن نوشش ایده ولۀ جام که می فراموش
المشیهم کرک واندوگاه قروتاب ملکا فاتده بدل مجهود ایدب
دایرۀ مهر و محبتدن طشره کیتمیهم کرک **بیت** شکر کرمت که هیچ گل
تو بر تو نیست سوسن نیم و بصد زبان خواهم گفت **هر چند**
که گریه باب ابرامده کلامی هرحد اطنابه یتوردی و ایمان غلاظ
وشداد یاد ایدب دلدکه حجاب احتجابی میاندن کوتورب باب
مواصلتی فتح ایدیفید اولمیوب • موشن جواب ویردیکه هر
گاه که عداوت عارضی اولا جانبین دن ملاطفت و ملایمه
زوال پذیر اولمق میسردر • اول ماده ده تحریک زنجیر مصاحبت
فنونی جنون وسف ایتدن معدوددر **اما چون عداوت**
ذاتی اولا هرچند که طی مراتب صداقت و مقدمات مودت
مشید اولا و ممتد اکا اعتماد ایتمامک کرک و محافظۀ حال
ملاحظۀ بالده بر دقیقه تاخیر قومق کرک که آنک مفرقتی عاقبت
جوق و مفاسدنه نهایت یوقدر • پس همان اولی اودر که
چون میانمزده مناسبت مناسبت اضداددر و نسبت نسبت تضاد
در بتمام مصاحبت سوداسن باد که کوترمیه سن بن خود صمیم جاندن

سنک مجتنکدن کیرزایم هرکمسه که خلاف جنسیله مصاحبت
هوس ایده اکا اول بلا ایته که اول غوکه یتشدی کیره‌ا
استفسار ایتدیکه نجه اولدی اول **حکایت** موش ایتدی
روایت ایدرلرکه برموش چشمه کنارنده وطن طوتمشیدی
اول چشمه‌ده برغوک اولوردی کاه کاه شتم هوا اچون ایدن
چقوب چشمه کنارینه کلوردی **ه** برکون چشمه‌ده نغمهٔ دلخراشنه
جان برده لرن دریاده قلوردی وکندوسن بلبل هزاردستان
صانوب آواز ناسازله تکرار ایدردن دل قوشلرین رمیده قلوردی
اکرچه زشت سرآغاز وبدمخارج ایدی ولی اوصول
اداسی زیاده خارج ایدی **نظم** بوزمانده موش کوشهٔ کاهنده
دکندنده زمزمیه مشغول‌دی راست چون آواز شورانکیز غوکی
استماع ایتدی متحیر اولوب بی‌اختیار تماشاخواننده امکنه
طشره چقدی **وسماع نغماتنه** مشغول اولوب اصول طوتوب
الن الته اوردی باشن اوینادب قویرغن دبردب
طوردی صوفیلرکبی رقصه کردی غوکه موشک تقدیمی غایت
خوش کلوب تحسین وآفرین اوقیوب موش ایله اشنالق
هوسی دیکدماغنده جوش ایتدی اکرچه که زواج عقلی مصاحبت

باجشدن

ناچندن مانع و حایل ایدی اما دواعی طبیعی موافقت
موشه مایل و قایل قلدی الحاصل القصه بربریله انس و الفت
ایدوب همواره ذوق و صحبت ایدرلردی و بربرینه عجیب
حکایتلر و غریب دلکش روایتلر ایدرلردی **نظم** نزد دل با
غوک گرمی باختند وز وساوس سینه می پرداختند
نزد موش دلشاد آمدی نیم ساله قصه اش یاد آمدی
موش برگون غوکه ایتدی ای یار مهربان بن وقت اولور که
کشف راز نهان ایتمک دیلرم و خاطر پریشانمی صحبت شریفکله
شادمان ایتمک آرزو ایدرم کاه اولور نفسم انفاسک دلاویزکی
استماع ایتمک دیلر وقت اولور کوکلم نغمات طرب انگیزکله
رقص و سماع ایتمک دیلر سن اول محلده مقر ایدوب استراحت
و خوابده بولنورسن اول حالده سن بکا کلمک امیدی بعیددر سنکا و
وارمق محال خیالدر **بیت** ای که تو بی تو آمدن هست مشکل
وینجا که منم هزار مشکل در دل هرچند که فریاد ایدرم صدای ابدن
اشتمزسن و هر بار بر نعره اوررم غوکلر غوغاسندن استماع
ایتمزسن بس هر حیله فکر ایتمک کرک که چون بن چشمه کنارنه کلم
سن واقف اولاسن و بن آوازه ایتمدن کلدوکمی بیلوب طشره
کله سن غوک ایتدی راست دیورسن بن همیشه بو اندیشه‌ده

دیدین که یازمغه رمز کنار رحیمه‌یه کلدیکک بن فوائده انکا
وجهله جواب ویرم واول نیم الحون چکدوکی الم انتظارک
اعتذاری عهده سندن نه طریقله کلم که اولورکه بنده نک
سوراخک قپوسنه وارزن بیانده بولنوب بن مدت مدید
منتظر اولورین خیلی زمان در که خاطر فاترم خلجان ایدر
دیکه سکا بو معنی دن برشمه درمیان ایدم بن خود کرامت
آیاتی صفای باطن ایله ضمیری بیلدک و بو معنی یی احسن وجه اوزره
بیان قیلدک حالا بو خصوصک تدبیری دخی سکا مخصوص در و بو
مشکلک حلی رای اصابت پذیره مفوض ع ذهن لطف
تو همه فکر نکو کند . موش ایتدی بو امرک سررشته‌سی تدبیر
سرانگشت قدرتکده در وبده صواب بودر که رشته دراز پیدا ایدوب
بیم برطرفنی پایمه بند وبر جانبنی سنک پایکه پیوند ایده وز ما
چون بن لب ایله کلم رشته‌یی تحریک ایلدکده ان ایدم نیم قدو
ممدن متنبه اولوب قدم رنجه قیله سن اکر کاه کاه سنده دخی
مقدم شریفکله در زاویه مزی تشریف بیوره سن رشته‌یی
تحریک ایله بنی آکاه ایده سن طرفیندن عقد عهده بو رشته اوزره
انتظام وعقد صحبته بو رشته ایله استحکام ویردیلر همواره
بو شرطی رعایت قیلوردی و مربری اخر کلی حالندن بو

بوحال

بو طریقله خبردار اولورلردی ٭ بر کون موش آیه کلدی
تا غوکی طلب ایدب اساس صحبت بنیاد ایدب خانهٔ عنبر
اتا دایه‌لر ٭ ناکاه بر زاغ سیاه فضای هوادن اوچرکن چشم
طمعله کنار چشمه‌ده موشی کوردی قضای آسمانی کبی فی الحال
اینوب قصاب وار بیچاره‌یی قنارهٔ منقارینه اوردی و پروازه
کلدی **اول رشته سببیله که** بر طرفی پای غوکه و بر جانبی
پای موشه بند اولمشدی غوک درون آبدن طشره کلوب هواده
معلق و سرنکون اولدی خلایق زاغ و غوکی بو حال اوزره
کورجک و بو نقش بو العجب تماشا ایدجک زبان طعن و طنزی
دراز ایدیلر **و تعجب طریقله ایدیلر تعجب حالتدر** که زاغ بر خلاف
عادت بر غوک شکار ایلمش هرگز غوک شکار زاغ اولدیغی
کورلمشدی غوک فریاد ایتدیکه حالیا دخی غوک اغه شکار
اولمشدی ولیکن شآمت مصاحبت موشدن بو بلایه مبتلا
اولمشدر ٭ هزاران هزاران بو مقوله بلالره سزاوارد اول کمسنه
خلاف جنسیله مصاحبت اختیار قیله **بیت** ای فغان از یار نا
جنس ای فغان همنشین نیک جویید ای مهان ٭ بو مثل
موجبنجه واجب که صاحب رای صایب ناجنسله مصاحبت قیلمیه تا غوک

کبی فضای سوادە رشتۀ بلایە آویختە اولمیشه حالا بکا نوع داعیە
دوشدیکە من بعد بنی نوع صحبتندن دخی مجانبت ایدم بوقندە
قالدیکە خلاف جنسلە مصاحبت ایدم **نظم** تو غرلت جوی و در دو
از انجمن باش   رفیق خویشتن هم خویشتن باش   نه
غرلت شاد مرغان گشت سیمرغ   یکی مرغست خواهندهٔ همی مرغ
کربە ایتدی چون لذت صحبتدن نفرت ایدردک بایدایت
حالدە دانۀ تملق و دام تلطف و تحلق ایلە بنی صید ایدب ندر
ندردک و چون عاقبت مزرعۀ حالکدە تخم مخالفت اکردک اول
زمان زمینمدە چون نهال موافقت دیکردک **نظم** ساقی بوفا
سر سبو بکشادی   چون مست شدم جام زکف نهادی
چون دردی بهر خواستی داد آخر   اول می صافی بیم چرا می دادی
موش جواب ویردی کە اول زمانده بنم سکا احتیاجم
واریدیکە اعدای جان شکارک پنجەسندن خلاص دشوار ایدی
عاقل اکر بردامە کرفتار اولسە کە اندن نجات دشمنک حسن ا
اهتمامنە وابستە اولسە ضروری انکلە امن مدارات و موالاتنە
تشبث ایدب اظهار اثار مودتە ارتکاب ایدب چون مقصودنە
فایز اولور و مرادنە ظفر بولور اندن تحرز تصور ایلمکە مصاحبندن

متفرق ایدب

تنفر ایدب مجالستندن اجتناب ایدر اما بونفرت عداوت و انکار و بو وحشت استنکاف واستکبار جهتندن دکلدر نته که بچه لر شیرا چون مادرلری ممه کیدرلر چون شیردن بیراوله لی سابقهٔ وحشت موانستدن فراغت ایدرلر مراد بو که انک باعثی بغض و عداوت دکلدر بزمده چون میانزده باب معاونت و مظاهرت مسدود اولدی ترک مصاحبت و موانست صوب صوابه قریب کورینور نظم هرکه از وفایده می بدید دیدن او راحت جان و دل است
آنکه از وفایده نتوان گرفت صحبت او را ضرری عاجل است
برو جهیله ایکی کذی طینت خلقی اب معادات ایله سرشته اولوب آوازهٔ عداوت اذان واسماعه وصول بولمش و نفوس و طباعه مذکور اولمش در اول مصادقت که مصلحت وقت باعث اولمشدر و برای قضا حاجت حادث اولمشدر چندان اعتبار قلمق کرک و انی زیاده وزن و حسابه المق کرک چون ما بینده رشتهٔ غرض منقطع اولا موافقت مخالفته منقلب اولوب صداقت عداوت اصلیه رجوع قلا مثلا اب کبی مادام که تاب آتشه قریب اولا کرم اولور چون آتشدن بعید اولا همان برودت

اصلیته معاودت قلورمرکشی یه معلوم درکه موشک گربه
دن قتال دشمنی یوقدر سنک بکا بودکلو اشتیاقکه
باعث دکلدر الا بوکه بنم اتومه دشلرین وقانومه اشلرین
بنم خوان حرامی بشرمادرکدن حلال اکلرین هیچ توجیه وتاویله
میسر دکلدرکه بن سنک لاف کذافکه فریفته اولم وسنک
دعوای مهر ومحبتکه اعتماد ونیاد عهد وبیمانکه اعتقاد قلم ع گربه را
باموش کی بود دست مهر مادری گربه ایتدی بوسوزلری عمد و
جدله می سویلرسن یا فی نفس الامر منزلهٔ مطابقه می سویلرسن موش
جواب ویردیکه ع درجان بازی چه جای بازی باشد بوکلام
حلیهٔ صدقله محلی وشایبهٔ مزلدن معری درکه رای عین معاین و
برهان یقینله مبرهن ومبین درکه نحیفین ناتوان لازمدرکه سنک کبی
توانانک صد مرحله مقارنتندن گریزان اولا وضعیف مزاجه و
واجبدر اول عارضه دنکه هیچ مرهم و دارو ایله علاج پذیر اولمیه
بقدر الامکان احتراز قلنه بیت مران کمتر که با مهتر ستیزد
چنان افتد که هرگز بر نخیزد حالا مصلحت وقت بودرکه
بن سندن احتیاط اوزره اولم سن صیاددن من بعد بنمله
سنک میانکده صفای عقیدت معتبردر و مخالصت معنوی و

ومتابعت

و مناسبت و مصاحبت بو جانی میسر **بیت** جون نهان
و تو قربت جانی باشد	جه تفاوت کند از بعد مکانی باشد
حقیقت حال و خلاصهٔ مقال بودر که سنکله بنم میانمزه امید وصال
واحتمال اتصال طیف خیال و تصور محال در **مگر** به نوید وصالدن
نومید اولیجق براز فریاد ایدب ماولدی و آتش فراقله درون
سینه سن داغلدی **ما** واه بیدرد جکوب وناله بردرد ایدب دل کرم
واواز نرمله بو توجیه آغاز ایدب باغلدی **نظم** ز نیرو بریدن
یاران تیغ ناکامی	جو ست عادت دوران مراجه نادانست
ببین مفارقت تن ز جان جکونه بود	بجان دوست که هجران
هزار جندانست **مفاوضیه بو مقدمات** تمام ایدب بر برنی وداع
ایدیلر و هر بری ملول و محزون کلبهٔ احزانینه کیدیلر مرد حردمند
بو حکایاتدن فایده اولدر که عدویله وقت حاجتده فرصت صلح
فوت ایتمیه جون غرض حاصل اولا جانب احتیاطی رعایتده
غافل اولمیه **سبحان الله** بر موش بیهوش بو عجز حال و ضعف
بالله جون کرداب آفات و دریای مخافته دوشدی واعدای
غالب و خصمای بخت جنکال و تیز مخالب موز زنبورکی باشنه اوشدی
دقایق حیله به تمسک ایدیب انلردن برسن دانه موافقتله دام مصا

مصادقته چکدی وعهد وپیمانله حصار امن وامانه تحصن ا
ایدب وقایهٔ مهر ومحبتی تیرباران بلا ومحنته سپر اتدی وفا
دراولدوغی قدر عقد اتدوگی عهدک عهده سندن گلوب ا
آداب حزم واحتیاطی یرینه گتوردی اگر ارباب عقل وکیاست
واصحاب فهم وفراست بو امثال عجیبه وتجارب غریبه‌یی بنیاد
کارلرینه بنیاد ایدب مقدم مهماته بو حکایات واشاراته
اعتنا واعتماد ایتسه‌لر لاجرم فواتح حال وخواتیم افعاللری
فواید مصادقته مقترن اولوب جمیع امانی وآماللری احسن وجوه
اوزره حاصل اولا وسعادت عاجل وکرامت آجل روزکار فرخنده
آثارلرینه واصل اولا ومتواصل قطعه هرانکسی که کند پیروی اهل
خرد بهیچ وجه ملالی بحال او نرسد ز باب تجربه چون
کرد فتح بنشاند غبار نقص بروی کمال او نرسد بنا
بنای رفعت اگر بر اساس حزم نهد خلل برتبهٔ جاه وجلال
او نرسد باب هشتم ارباب حقددن احتراز ایدب انلرک
قوللرینه اعتقاد وتملقنه اعتماد جایز دگل ایدوکن بیان ایدر ا
رای جهان آرای برهمن فرخنده آثاره ایتدی ای حکیم ربانی
زبانک بلبل باغ معانی دلک اسرار غیبک ترجمانی

ممتاز

سمت عیبدن مبرا بر شهریارله وصمت ریبدن مبرا بر تبعه ایله بیان
ایتدک اول کمسنه نک داستانن که اعدای غالبت بشرارت
سخت مخالب کبی هر طرفدن انی احاطه قلوب هیچ جانبدن هرکز
فرار بولمیه و هیچ ممردن طریق خلاص متصور اولمیه اولدخی اعدادن
برینیله مدارا قصدیله قاعدهٔ عهد وصلحی ممهد قلوب وانک حصن
امانتنه تحصن ایدب تیرلرک کیدندن امین اولا و اول قوم دخی
عدو ایله عقد ایتدوکی عهده سندن کلا انک ضمنندن کندو
نفسنی دخی صیانت ایده شرط احتیاطی یرینه کتوره میامن رای صایب
وبرکت حزم وفکر عواقبله کرداب آفتدن ساحل فوز ونجاته
وصول بولا حالیا مولدرکه بیان بیوره اول داستانی که بر کمسنه
نک یمین دلنده شاخدار وعداوت دیرینه درون سینه سنده
پایدار اولیحق اصحاب واحباب انکله مصاحبتدن احتراز واجتناب
ایتمک می واجب در ویا انکله انبساط واختلاط ایتمک می مناسب
اکر بو مقوله کمسنه ذیل استمالت وملایمته تشبث ایتسه انکا
التفات ایتمک می کرک ویا مطلقا انک دعوای صدق ووداده
اعتقاد واعتماد ایتموب صحبتندن احتراز واحتیاط ایتمک می
کرک برهمن ایتدی بیت ای مهر برج سعادت وای شه صاحب
قران ای جو درم از افتتاح ازمایش دو بیین بد وی جو

وی جو عقل از ابتدای آفرینش کاردان • هر نفس که
فیض روح قدسی له مؤیّد اوله و هر شخص که رای عقلی مدد
ملاء اعلا ایله مشیّد اوله لاجرم جمیع امورنده رعایت شرط
حزم واحتیاطی واجب بله و مواضع خیر و شرّی و مواقع نفع
و ضرّی • بربرندن تمیز قله واکه پوشیده اولمیه که دستار
آرزده. وصیّتوع دیکنده دن احتراز فرض واجب دُر • وایک
هنکامن بکر کینه پوشندن و غوایل عذر کندم نمای جو فروشندن
اجتناب مقتضای رای صایب در خاصه که عفونت نیت و تکدّر
عقیدت عین عقل ایله معاینه اوله و خدشهٔ خاطر و دغدغهٔ
ضمیری بصیرت ایله مشاهده قلنه **نظم** جو آزرده بشار خصم ایمن
مباش   خراشیده را مت قصد خراش
کر ادل
در اید بالطف و خوشی   در آخر بنی محنت از وی بسی
مرقمه
اهل کینه دن علامت عداوت مشاهده قلالازمدر که اکر آن
قربت رواکورمیه • واکر ملایمت و ملاطفته فریفته اولمیه
و مبادی احوالنده جانب احتیاط و تحفّظی و عواقب امورنده
شرایط انتباه و تیقّظی مهمل و نامرعی قومیه شول که اندن اموزنه
رنک خلاقی طنبورقله تیر آفته سینه سن هدف و شمشیر محنته

کندوسن علف اتمش اولا **بیت** ایمنی از خصم مخنهای بسیار
آورد تخم غفلت هر که کار د رنج دل بار آورد **بونلر**
واقع اولان امثال و حکایاتدن که دفتر خاطر اولی الالباب
مرقوم و موسوم در شاه بور دیکه نخه اولمشدر اول حکایات
این مدین و فقره مزید لطافت و مزیت ظرافتله موصوف و موسوم
حکایت برهمن اتدی روایت ایدرلر که ممالک هندده بر ملک
واریدی ابن هوین دیمکله مشهور و همت عالی و رای روشن ایله
افواه و السنه ده معروف و مذکور قصر رفیع القدر سلطنتی سعی معمار
شوکتله سمک سماکه تیمش و بنای وسیع الفضای معدلتی مدد مهندس
حشمتیله ذروه افلاکه ارمش **بیت** ملک کوکبه شاه جمشید تخت
فلک مرتبه ماه خورشید بخت و بر مرغ ایله که اکا قبره دیرلردی
انیس تمام و الفت مالاکلام اتمشدی اول مرغ شیرین کار و بیکار
ایدیکه حسن کامل و حس شامل و نطق دلکشا و صوت مطبوع و صورت
زیبایی واردی همواره انک صوت و صورت و صفت و سیرتنه
مربط و امثال رنکین و حکایات شیرینله منشرح و منبسط اندی
نظم سخنهای زیبای رنکین خوش است حکایات شیرین
بسی دلکش است کسی را اگر نیها بود بهرمند کنندش بزرکان

شاهان بسند ر قضای الٰهی قیرهٔ کوشهٔ قمرشاهیدنبفیه
کموترب برمه تدن صکره برکچه جقردی ملکا کاکمال تعلقندن
بیوردی تا انی سرای حرمه ایلتدیلر خدام حرم سرای فرمان
اتدی تا انک تعهد حالی بابنه اهتمام وخدمت تربیتینه سعی تمام
اتدیلر اتفاق همان اول کون پادشاهک فخی برفرزند دنیاده کلندی
اولدیکه انوار نجابت ناصیه سنده تابان ایدی واثار سعادت
صفحات حالنده نمایان ایدی بیت یوزی مراتٔ انوار الٰهی
جبیننده فروزان فرشاهی مهی براوج سپهر کمال طالع
کسی ندید چنان ماه در هزار ان سال بخجسته طالع وروشن دل همایون فال
فرشته طاعت ونیک اختر ومبارک پی ازان نهال شرف تازه کشت
کلشن ملک چنانکه تازه شود برک از نسیم شمال نه قدرکه بچه
قیره نشو ونما بولوردی شهزاده نکده قدی بالا بلند اولوردی
ومیانلرنده کمال الفت وتمام موانست واقع اولوب ملک زاده
دایم انکله طورر اوتورردی ومردم انکله اوینار اویوردی
قیره مرکون فلکک نعمتلرا غلر وفردوس ملتذبا غنده کیدب یاپی
آل یرمک وادمی زاد کوزی کورمدک میوه لردن بولوب اکا

دانه کوزر

دانه گتوردی برسن شهزاده‌یه ویروب برن کند و بچه سینه
یاردی کوکلردی انی نشاط و رغبتله یرلردی و انک منفعتی
تقویت ایتمکه نا امارینه تاثیر تمام ایلردی شویله که روز بروز نشو و
نما و قوت بالالرنده تفاوت فاحش ظهوره و بروز ایدردی **بیت**
گشتند سربلند بنشو و نمای خویش   چون سبزهٔ تر از اثر
فصل نوبهار   **قرة نکره اول خدمت واسطه‌سیله** ساعت بساعت
جاه و رفعتی آرتر و قرب و منزلتی ازدیاد بولوردی بو حال اوزره
نجه زمان گچدی و روزگار دفتر سفید و سیاه لیل و نهاری نجه
نوره دوردی احدی برگون قرة عادت معهودی اوزره خاصه
کندی بچه‌سینی شهزاده‌نک کنارنده یاری ناگاه لطیفه قصد ایدوب بر بچه
خوشنمانی شهزاده‌نک الندن برتدی **ع** نوه خورد و لطیفه می بند اوشت
شهزاده انک بو حرکتندن زیاده منفعل و آتش خشمی نهایت مشتعل
اولوب تزهنک مزاج و حدت طبیعتی غرقا بطیش اولوب وخفتة ابدی
تا جهنم لطف و مروتی خاشاک عنف و رعونت ایله اورتوب حق الصحبت
قدیم و عهد صحبت کریمی نسیاً منسیاً ایتدی و ایاغندن الوب بره
شویله چالدی که مادرنک فرقت و حسرتی قیامته قالدی **بیت** دریغا
که شاخ گل نو شگفته   فرو ریخت از تند باد خزان   چون قرة
کلدی بچه‌سنی کشته و خاک خونله آغشته گوردی برنغره اوردیکه مرغ

ه وحن قفس تندن اوچه یازدی و شهر طایری آشیانه ابنایدن
کوچه یازدی • بو واقعه جگردوزک سولندن قبنده فرخ اکبر مشاهده
ایدرب کاتون درونن سوز فراق برکاله جگرله • براحکام معاینه ایتدی
وصیفه نیغزی منزل وماده تیره ایرب ونالهٔ آتش تاثیری درون
فلکه ایتره بتورب **نظم** دگز کبی دوگردی کوز یشنی
کهی گوکسن دوگردی که یشنی دولوتی آهنک کوکه اغردی
نیشی یغمور کبی یره یاغردی **فرخ فراری** وفرخ سوگواری
دن صکره خطاب عتاب آمیزله کنده وکنده ویه ایتدی بو دریای معصیته
سن سنی اتدک وکالای فراغتی غوغای محنته بو سن سنی الدک
صاتدک **بیت** سن آتدک کنده وکارک یرن خار یری ده کاولوکن
بلبل کبی زار مناسب سکا بو ایدی که بر اوج خس وخاره کرکوشه
دیوارده آشیانه ایدیدک حرم سرای سلطنتده سنک نه کارک واردی
و واجب بو ایدی که کنده وبچه کک تربیتنه مشغول اولیدک **شهزاده نیک اتا**
بکی اولمق سنک نه مصلحتکی در ایدی اگر گوشه وتوشه یله قناعت
ایدیدک • حالیا بو قصه دن غصه چکمزدک وبو بلا یله مبتلا اولمزدک
زمین دلکده غم تخمن المزدک انکا بر حکم سور مشدر که زمی جاسز
اول لقمنه که حیا دلرکه معاشر اولا **زمی جایب اول** شخص که سنمکا

یرلرده

ستمکارلر ایله مصاحب اولا که بو طایفه نك زمام عهد و اقراری
سخت سست و مزاج قول و قراری قوی ضعیفدر همیشه رخساره
مروتی ناخن جفا ایله خراش ایدرلر و خرمن فتوتی صحیفه
حقیقتدن کذالك غدر ایله تراش ایدرلرنه اخلاص و مناصحتك
انلر قتنده حرمتی وارونه سابقه خدمت و حقوق مصاحبتك
قدر و قیمتی وار **بیت** برای خدمت انکس که نشناسد حق
خدمت مکن اوقات خود ضایع که نه مردست ونه منت
عفو و جرائمی که صفت ارباب مکارمدر مذهبلرنده حرام اندر
حرام بلورلر و غدر و عدوان و نقض پیمانی که سمت اهل کفراندر
ایتمکی کبر و نخوتلرنده مباح بلکه سبب فوز و فلاح اکلرلر **آه بر طایفه**
ملازمتدن که سوابق حقوقی لواحق عقوقه مبدل قیلرنه فایده
حاصل اولا و برکره و هر روز و شب خدمتدن که مواقع شکرانده
کفرانی و مواضع آفریننده نفرینی ذمتنه لازم ایلیه لرنه منفعت
واصل اولا **بیت** حیفست که در زمرۀ مردان بریش نام
انراکه حق صحبت یاران نشناسد **ه** بو تلو بر طایفه درکه کندو
جانبنده بر ذنب کبیری صغیر و بر عیب عظیمی حقیر تصور ایدرلر و بیر
طرفندن بر امر یسیری عسیر و بر سهو قلیلی کثیر عد ایدرلر **مصراع**

عیب خود را بهنر باز نماید دکر   هنری ست ترا عیب عظیمی که نخواند

چون بنم جکر کوشه‌مه بو جفای و بو جنه حقوق وار ایکن بیکا بو بلایه‌ی
روا کوردیلر واجب اولدیکه وقت مکافات و فرصت مجازاته
مترصد اولوب بنم انجمیم طوره‌میم اولوره‌میم تا قرة العینک انتقامن اول
ظالم غدارک ستمکار خونخواردن که کنه ونک بهادرم و مرادن تیغ
بیداد ایله هلاک ایتدی الوب ایتمه سینه سندن غبار کینه لی کوتر
میم بیت بهر سو بنم مهر و از زمرا   بخوش اوزرم کینه کرم را ابلی
بر کون فرصت بولوب بی محابا ملکه ادنه بنک بوزنه جکردی و منقار
خونخوار ایله اول قرة العین سلطنتک کوزن جقردی بعده اوجوب قصر شاهینک
کنکره کردون اشتباهی اوزره قوندی شاه بو خبر واصل اولیجق
بنزمک بغری یکون برزمان کریان و غرلوان اولوب اخر قصد ایتدیکه
دانه فریب ایله اول مرغ زیرکی دام انتقامه کتوره وقفس بلاده حبس ایده
لازم اولان قصاص و سیاستی جدا تمامه یتوره پس فرزند مقامنده
بسته کلونی باب مکر و فریب ایله نیازه اغاز ایدوب ایتدی ای مونس
روزکار و انیس غمکسار اشته این لکه شمدیدن صکره او لیجی اولدی و
و قصاص مکافات طریقیله مرکسی ایدوکن بولدی ع کرزدیت زلف
مشکینت خطایی رفت رفت   حالیا کرم ایله برشب صحبتمزی تازه

وغرهٔ عشرتمزی سلخ ایمه چراغ عیش وحضورمزی برده وبرک
صفا وسرورمزی پژمرده قلمیه قره ایتدی ای ملک اگرچه بو ردعت
مقتضای رای صائب وپادشاهک کمال عدل وانصافنه منافیدر
وفرمان اولی الامره متابعت جمله‌مزک ذمتنه فرض واجبدر واما
عهد بعید ومدت مدیددر که قلبمزه بو فکری مقرردر وخاطرمزه بو اندیشه
مصمم قلمشدم که عزمم اولدیغه درگاه فلک اشتباهدن غیری برتیا
بلمیم واول کعبهٔ آمال وقبلهٔ اقبالدن غیری برجهته استقبال قلمیم
وگمانم بو ایدی که انک حمای حمایتنده حمامهٔ حرمی کبی فارغ البال اولیم
وسعیم بو ایدی که عرفات خدمتنده واقف اولوب مروهٔ مروتیله مرتبهٔ
صفا بولیدیم حالیا خون جگر گوشه‌مزی حرم سلطنتده دم قربان
کبی حلال ایتدیگز من بعد بو بیتک طوافی محال اولوب بو مقاعده حرام
حرام اندر حرام اولمشدر بو جمله‌یه نه جان تیرینه عوض مهر اولجغن
بلیدرم لبیک زمان احرام خدمتی میان جانه بندایدردم ولیکن
بیت مرغی که رمیده کردد از دام من بعد بدان کی شود رام
بوندن غیری ح لا یلدغ المؤمن من جحر مرتین حدیثی موجبنجه
مرد خردمنده واجبدر که مجربی تکرار تجربه ایتمیه وبر اقعیدن که ایکی
دفعه زخم یمیه بیت بشنو دنی این مثل را کار باب عقل گفته اند
من جرب المجرب حلت به الندامه ودخی صیمرغ ملکه روشن ارکه

جرم برحالده امین اولمق جائز دکلدر که اکر عقاب عاجله
مهلت اولورسه عذاب آجله مسامحت میسر دکلدر وفرصتکه
مساعدت بختله دفع الوقت میسر اوله البته عاقبت پاکیزه
یا اولادی شربت محنت وشورابهٔ عقوبتدن چاشنی طاتمق
مقرردر زیرا که طینت طبیعت ات مکافاته سرشته اولمشدر و
مزاج روزکار خاصیت مجازاته پرورش بولمشدر **بیت**
چو بدکردی مشو ایمن ز آفات — که واجب شد طبیعت را مکافات
نته که پسر ملک نیم نور دیده سنه بو غدری رواکوردی بنزنده لی چیتا
ملکه بطریق الاضطرار انک چشم جهان بیننه بو آفت ایردی ممکن
مارکه مابرلمیه ستمکارلک ساغرندن جرعه نوش ایده خمار بلایه مبتلا
اولمیه یارمین حال بوستاننده اعمالنده بی ادبلق نهالن دیکه اندن
ثمرهٔ عقوبت ونکال حاصل قلمیه **بیت** ابلهی را که تخم حنظل کاشت
طمع نیشکر نباید داشت — پادشاه عاقل مکر اول جرا میله دانا
دل حکایتن اشتمشدر وانده کی فعلک جزا ومکافاتی بولدقی
سمیع شریفنه یتشمشدر ملک استفسار ایتدکه نجه اولمشدر اول
حکایت قبره ایلدی روایت ایدرلرکه شهر رقه ده فقرا فرقه سندن
بردرویش صاحب خرقه واریدی آداب ستوده ایله آراسته وعا
دات پسندیده ایله پیراسته محاسن اوصافله موصوف ومکارما

اخلاقله مشهور و معروف معارف و فضایله دانا و کامل اولدوغی
اجلدن اکا دانا دل دیرلردی و اول شهرک اهالیسی اکا جان و
دل ایله محبت ایدرلردی **بیت** انرا که کمال معرفت شد حاصل
هم مونس جان باشد و هم مرهم دل   اتفاق بر وقت زیارت
بیت الحرام نیت ایدوب احرام عزمی میان جانه بند ایتدی و بی تمام
ورفیق بادیه طریقن طوتدی کتدی **بیت** در بیابان چون بعزم کعبه
خواهی بردقدم   سرزنش تا کر کند خار مغیلان غم مخور   یولده اتفاقی
بر قاچ خونی حرامیلر اندن مال احتمالن ویروب انی قتله قصد ایلدیلر دانا
دل بونلرک قصدنه مطلع اولنجه ایتدی بن مال دنیادن اول نصابه
قادر دکلم که توشه راه حجه کفایت ایده اکر غرضکز بو مقدار ایله حاصل
اولورسه تکلف دکلدر نم وار ایسه الک تاب نی صالیورک **تا طریق تو**
کل و تجریدیله بو راه پر مشقتی قطع ایدوب مقصد مقصوده واصل اولم
و دیده انتظار کشیده مه خاک آستانه حرم محترمی که کحل الجواهر چشم
اهل یقین در بوتیا قلم **بیت** روی بکوی وی و سر بر آستان قلم
غبار خاک درش توتیای دیده کنم   حرامیان بی رحم انی دیندن وتن
وهم ایدوب اتفاقله الین بر اتدیلر و شمشیر کین ایله انک قتلنه ساق سعی
تشمیر ایتدیلر بیچاره متحیر اولوب هر طرفه نظر ایدردی **وکالغریق**

تیشبث بیکل جنس شر هر نسنه دن مدد معاونت دیلردی
اول وادی وحشت و بوادی پرهول دهشتدن حیوانات ده
متنفردن بر فرد نظرینه راست کلمدی هر کلنک جنسندن بر فوج دریای
پرموج کبی انلرک سمت اسنده اوج هواده پرواز ایدرلردی دا
نادل اوزجان کذارلرن ایشدب افغان ایدیکه ای زغ تمنون
بن بوماموندہ بو ستمکارلرک نجه قهرنده و دربت الاکنده زبونم
حضرت عالم الاسرار دن عزدیار بز احدیم حالمدن خبردار دکلدر شاه
مرغانک حاکمنده اولان اسم اعظم جستجو ن و خلیل الرحمانک
معمور ایدوکی حرم معظم و منتجون بنم حقمی بو ستمکارلره قویمیوب بنم
قانمی هدر ایتمیه سز و تاکیم انتقامم بو خونخوارلردن المانجه اشتها
جهاندن کیتمیه سز و امیر بونک بو کلامنی استماع ایدجک استهزا
و حیله کلسنه بدر و ایتدی تصورمق عیب اولمون ماکمک بدر ایتدی دانا
دل بو اسم مسمایه مطابق کلدر بو عنوان بو نشانه موافق دکلدر نجه
دانادل سنکه طیور جنسی قابل خطاب دکل ایدوکندن غافلسن بز
علم یقین حاصل اولدیکه تمام درجه ده جاهل و کمال مرتبه ده لایعقلسن
هر کمسنه که زیور عقلیه محلی اولمیه قننده جیدان کناه اولموب قائلی زیاده
و باله کرمیه دانادل ایتدی سوف تری اذا انجلی الغبار

بل فرس تحتك ام حمار . بن افندم مكافاتدن بر نكته ا
اشعار ایدرم و مخافات مجازاتدن بر شمه اظهار ایلدم اما ا زمره
اول طایفه که صفات صم بکم عمی فهم لا یرجعون آنلرک لا
ذاتی در . بو معنی بیلمزلر و بورمزی آکلمزلر اگر گوش دارند خداوند هو
هوش از ایشان سخنها خوش آمد بگوش اول قدر دانا د بو سوزی
دل بو مقوله نصیحتی مشعر سوزلر سویلدی مفید اولمیوب گوش و هوشلری
استماع کلام حقدن امتناع ایلدی و باصرهٔ بصیرتلری مشاهدهٔ
جلوات جمال حقیقتدن نابینا اولدی عاقبت بر حقیری قتل ایتدیلر
قلیل و کثیر نسنی وار ایسه الدیلر گتدیلر چون انک خبر قتلی اهل شهره چیند
ملول و محزون اولوب انک فواتیچون ماتملر ایتدیلر و جهد ایدب
انک قاتللرینی بولمغه قصد ایلدیلر . عاقبت عهد بعید و مدت مدیددن
صکره یوم عیدده اهل شهرک اکثری مصلی ده جمع اولوب دانا دلک قا
قاتللری دخی اول مجمعده حاضر اولوب بر گوشه ده اوتورمشلردی ناگاه
کلنکلردن بر فوج عظیم اوج هواده بو حرامیلر محاذاتنده پرواز ایدب
شویله مؤثر آوازه اغاز ایتدیلر که خلق انلرک صفیر شورانگیز و فغان
درد آمیزندن نماز و نیاز و اوراد و اذکارلرین اونتدیلر حرامیلرک
بریسی بو حالی تعجب ایدب تبسم ایتدی و استهزا طریقیله گفتگو ده همراهنه ا
ایتدی بونلر مگر دانا دلک قانن طلب ایدرلر . قضای الهی انک جوا

جوارنده اولن شهر قومندن بریسی بو سوزی ایشتدی همان
اول ساعت صورت حالی حاکمه اعلام ایتدی فی الحال تخته
وحن وجمیع ناس غلو ایتدیلر مجال ویرمیوب حرامیلرک جمله سن
طوتدیلر هنوز شوربه عقابدن چاشنی طتمدین وشراب
عذاب باشلرینه چقمیوب التقرندن طوتمدن واقع حالی بربر اکیلمه
باشلدیلر واول جون ناحقک مکافاتی انلره یتشوب قصاص صعبله
اختصاص بولدیلر **نظم** که کرد در همه عالم کمان ظلم زرد
که تیر لعنت جاوید را نشانه نشد که در زمانه بی اعتبار
کوه ستم خیال کرد که جوت عبرت زمانه نشد **بو مثللری**
دم تا معلوم اولا که شهزاده نک زخمی بابنده ونیم جراحتم بقا
ضای مکافات سیئه واقتضای مجازات جمیله در والا مرع ضعیف
حال وشکسته بالک نه قوت ومجالی اوله که بو واقعالک امثالی
اندن الهنوره کله چون بندن بوجریمه صادر اولدی حالیا فرمان
سلطان عقل بونک اوزرنه جاریدر که سنک کلام فریبا انجامکی
ملکی سمع قبول ایله ایشتمیم وسکامن بعد اعتماد ایمیوب سنک قریبکه
ایش ایتمیم **ع** اولی بود که خدمت شه دن حذر قلم علک ا
ایتدی ای پیر مضمون کلامک صدق وصوابه مقرون در وحقه

بیانک جواهر حکمت و فواید معرفتله مملو و مشحون در واقعا
ابتادی اظلم مفهومی موجبنجه گناه نیم بیرمک ایدی که اول متهور
بی باک بی سابقه جریمه سنک بچه کی هلاکه اتدی سن دخی بر طرز
طریق مکافات شان کریمکه سزا اولان جزایی اتدک انک ضمننده
بو احسانی دخی کرامت بیوردک که انک فعلنه قصد ایمیوب کر
کرمتیننک برین نقض ایتمکله اکتفا اتدک **حالیا نه سکا کرامت**
متوجه در نه بنده ازار باقی بلکه بو باده بر بریمزه منت ایده رز و صحبت
منت اولورسه ان شاء الله تعالی الدن کلدکجه خدمت ایده رز
لطف ایله نیم قولمه اعتماد و صدق عهدمه اعتقاد ایدب بربوده برز
مفارقت و مهاجرت اختیار ایلمه و شویله بلکه نیم مذهبمده اخذ انتقام
ارذل رذایل در و عفو غفران افضل فضایل در بلکه مدعا بودر که اثنا
معامله سنده احسانی کندومه واجب بلم و مضرتن کوردوکم منفعتنه
منفعتی ذمتمه فرض قلم **نظم** با عادت خود بهانه جویی نکنیم
جز نکویی و نیک خویی نکنیم وازما که بجای ما بدیها کردند
کر دست دهد بجز نکویی نکنیم **قرة ایتدی ای ملک** من بعد
میانمزده خیال وصال احتمالی محالدر که ارباب الباب صحبت یا
مستوحشدن احتراز و اجتنابده مبالغه بی سرحة اطنابه بیندر مشلر

دفاتر روزگار مآثر اکابرده مسطوردر که مردم آزرده یه هرچند
که استمالت وملایمتده افراط اولنه ووعدهٔ لطف و
عنایتده مبالغه قلنه بدگمانلغی دخی متزاید اولوب تنفر و توحشی
دخی مشتد اولور بو تقدیرجه اندن تحرز وتجنب زیاده واجب اولور

نظم عزیز من چو آزردی کسی را — مراعاتش مکن تا می توانی
که هرچند از تو خدمت بیش بیند — مرو را بیش گردد بدگمانی

ملکا ایتدی ای قره بو سوزدن فارغ اول که سن بنم صلبی فرزندم
کبی عزیزسن اندن دخی لذیذسن وسنکله اولن انس والفتم زن و
فرزند وخویش وپیوندمدن برسنه اوکا مشتد میسر گلسنه گیدوا قرباسنه
بیرام صنوری واجاسیله مقام انتقام وخصومتده اولورمی ددی
قره ایتدی حکما اقربا بابنده بر تمثیل بیوروب هربرینک حالنی بومثول
اوزره تفصیل بیورمشلردر که مادر وپدر صدیق صادق مثابه سنده در
وبرادرلر رفیق موافق مرتبه سنده وخاله وعم آشنالر درجه
سنده وزن مصاحب قبیلندن ودختر خصم قسمندندر وسایر اقربا
بیگانه لر حکمنده در اما شیری بقای ذکر اچون استرلر وکتاب و
معنیلرینه انی برابر طوترلر ددی سایرلرله انی بربلزلر وغیرلری عزت و
حرمتده اکا شریک قلمزلر بو مقدمات موجبنجه مرکز بن سنک

فرزندی

فرزندک مثابه سنده اولمق متیسر ومقصود دکلدر تقدیرکه
سن بنی فرزندک مثابه سنده عد ایده سن وقت نزول آفت
وهنکام هجوم محنتده نیم طرفنده اغماض ایتمک مقرردر که هرچند که
برکمسه برکمسنه محبت ایده ذاتک مرادنی کندو مرادی اوزره ایثار
بلکه نقد جانی انک یولنه نثار ایتمک دعوی ادب ایده مصراع
جان چیزیست چه که بهر تو فدا نتوان کرد اول زمان که بر بلا نازل
اولا وجانی بو مرتبه یه واره که کار جانه وکارد استخوانه واصل
اولا بی شبهه کندوسن مضیق محنتدن ساحه سلامته تیشارب
اول دوستن فتانه تیر بلا ووقایه تیغ عنا ایتسه کرک بیت
مردی باید که از بلا نکریزد ور بهر کسی از سر جان برخیزد
مکر ملک برزن ومهستی حکایتن استماع ایتمشدر وانلرک ماجراسی
سمع شریفنه یتیشمامشدر شاه استفسار ایتدیکه نه کیفیتده اولمشلر
اول حکایت قره ایتدی روایت ایدرلرکه برزال کهن سال
فرسوده حالک بر دختر صاحب جمالی وار ایدی مهستی نام که ماه
تمام پرتو لمعه جبیننده دریای رشک وغیرته غرق ومهر سپهر بینا
فام انوار رخسار رنکیننده عرق حیا وخجلته مستغرق ایدی نظم
شیرین سخنی که هوش می برد رونق ز شکر فروش می برد

نازی ونزار فتنه در دهر   چشمی ونزار کشته در شهر

ناکاه چشم زخم روزکار اول سرو قد کل عذارک فراجنه کار آید

نهال حالی سمت اعتدالدن سمت اعتزاله مایل اولدی و کلزار عذارنده

رنک ملاحت و رونق لطافت کیدب عارض رنکینی تف اضطرابدن

بی آب سنبل پرچینی بتاب آتش تب ایله بی تاب اولدی بیت

چو زلف مشکسای عنبرینی   تکسّر بولدی جسم نازنینی

برده زن متصل دختر منک برامن بیتن طواف ایدردی و روی نیازی

آستانه طوتب چشم کریانندن دریالر دوکوب ویروی ای جان مادر

ع قدی اولنون سکا بو جان مادر بیت عالمده سنکله بولورین

لذت جانی   سن اولمیجق بن نیدرین جان و جهانی تنک

صاغ اول جانم سکا قربان اولنون . بن دردکه جان ویره یین

تنک سکا بردرمان اولنون ع بن ملامت اولین تا سن

سلامت اولوری   هر سحرکاه فغان واه وناله جان کاهله

ایدردی خدایا بو جوان نازنینی که هنوز شیر زنده کاننده سیر اولمامشدر

مجموس زندان کورانمه و بو حیاتندن سیر اولمش فرتوتی آلنک ای

دار دنیادن دور ایتمه نظم نیم عمرم نه قالدیسه اکا ویر

الکدیدر

انکله دردی ال اندن بکاویر اکرچه مویه دونداردی نی غم
تننده اولمیه بر مو انککم **القصه بر زن** غایت شفقتلی و
نهایت شفقت مادرانه موجبنجه روز و شب کریه و زاریله حقتعالی
دعای ادا ایدب جان عزیزن فرزندلرینه بولنه فدا ایدردی **حتی** برکرد
قضای الهی بره زنک بر کاو سیاهی وار ایدی صحرادن کلوب مطبخینه
کردی بوینی اشته باشن مرانی یه صوقوب اچنده بر تکه بولدی یا فی آی
قضای وطرادجک باشن طشره چیقرمق دیلدی چیقرامیوب مضطرب
اولدی مرنی باشنده مطبخدن چیقمیوب کندوسن بو کوشه دن او کوشه یه
اوردی **بره زن کیفیت حالدن غافل ایدی** چون هنگام شام
شامده وراء پرده کلامدن بر صدای مهیب اشتدی و بر شکل غریب
و شبح عجیب مشاهده ایتدی فوت و اتمه نیدر کار اولوب بو
عزرائیل در مهستی بنک وختی قبض ایچون کلدی توتصم ایدب فریاد
و فغان ایتدی و تضرع ایله اغاز ایدب ایتدی ای ملک الموت وای سول
حضرت عزت **نظم** ترحم قل که خسته بن دکولم مهستی در
شکسته بن دکولم استدر داحی بو پیر کهن سال مهستی خسته در
جانن الک ال **بو مثلدن معلوم** اولدی که هر شخص نفسندن
عزیز و جانندن لذیذ نسنه اولمز ای ملک سنده انصاف ایله

برنفس گیدز و قرة العینی نک چشم جهان بینی زخملی جمله آب
ایدنله بران صدق وصفا ایله مصاحبت ایدوب اگورمی یا بر شخص کندو
جگرگوشه سن آتش بی داد ایله کباب ونور دیده سن که بنیاد حیاتن
سیلاب هلاک ایله یباب ایدنله بر ساعت مجالسته طاقت گتوره بیلورمی
چون بن فرزند دلبندمک که نور دیدهٔ بزم و سرور سینهٔ پرغم ایدی
حالنی فکر ایدرم و انک یال و بالنی وحسن وجمالنی و هنر و کمالنی ذکر
ایدرم سیلاب حسرت خروش ایدوب بنای صبر و سکونی یقر و آتش
فرقت زبانه چکوب خانهٔ درون و بیرونی یقر **نظم** اندر جهان
منم که محیط غم مرا   پایان نیست بدیده پایان کنار هم
گفتم بصبر ساحل دریا شود پدید   اکنون شکست کشتی صبر و قرار هم
بو جمله یه نه گیدز و جانم دنده امین . وکندو تنمدن دخی مطمئن
دگلم اسباب وحشت ونفرت ده بودکلو کثرت و وفرت وار ایکن
سنک تواضع وتعلقک و اظهار محبت وتعلقک فریفته اولمق طور
عقلدن دور و روش عقلادن بغایت مهجور در لاجرم ناچار **یالیت**
بینی و بینک بعد المشرقین   آیتن تکرار ایدوب ساحهٔ صحبتکدن تار
وسایهٔ دولتکدن فرار ایدرن **بیت** وصلی که درو ملال باشد

هجران یاران وصال یار شمار **ش** سندن دکل من بعد جمیع علایقدن
تجرد و جمله خلایقدن تفرد ایدن اکه سنک یاران صحبتکدن نا ولقدر **ت**
فایده کار ایدرم که راحله قوتم انکله کران یار اولوب یار بیار
آخری تحمله اقتدار قالمدی **ع** ترسم که این ضعیفیت این بار برنتابد
ملک ایتدی بو فعله بادی سن اولسک بحکم البادی اظلم **تحرز و تجنب**
مناسب بلکه واجب ولازم ایدی ولیکن سن باعث اولادغکه
مقتضای قصاص اوزره برایش ایدک دهرمان معدلت فخی بویله بورر
و حاکم انصافده اول جنایت مقابله سنده بو مقوله عقوبت روا
کوریلور پس موجب نفرت و سبب وحشت نه در آخر فکر ایله که فرزندمدن
ه هنوز یارم و نشان یوغکن انیس اوقاتم و مونس ایام حیاتم ایدک
چون پیرم قضای عدمدن برای وجوده کلدی خفاوت پدرانه اکی
اقتضا ایتدکه انکله دیدار ایله انس و الفت ایدوب موانست اکی سکا بیرک
ایدرم و سنک مصاحبتک و اناث موانستک مغتنم اولوب حضور موفور
و سرور نامحصور ایله روزکار کچوررم حالیا چشمم زخم زمانک بی امان نور
دیده مک پاره سنه زیان و نقصان ییتوردب انک دیدار ایله
اندم و کم ذوق صفا خللی یتورلو اولوب **اما سنک** مصاحبتک لذتی و
مجالستنک حلاوتی و صدای دلکشنک خطی و آواز فرح بخشنک ذو

ذوقی باقی در شویله ایلمکه بودخی بالکلیه منتفی اولا ونکا بقیۀ
عمرنی معتکف بیت الاحزان اولمق لازم کله ای قره تسلیکه هم
مثلم رابطه اول مطربه اول پادشاه مثلی در قرة استغفار ایتدیکه
توجه اولمشدر اول **حکایت** ملکاتیدی بر پادشاهک بر مطربی
واریدی خوش آواز وشیرین نواز الحان دلفریبی پای عقلی رنجیدن
وعنان تمالکی دست صبر وشکیبدن چقرردی **نظم** الینه السه
عود وبربط وچنک طوتردی اول هواده زهره آهنک گرا
گرا آهنکه ایلیه نار عراقه اوداوردی صفاهان وعراقه سرا
سرآغاز ایلیدی بوسه لکده نوا قوبردی مربغزی دلکده
پادشاه اکا بغایت متعلق ایدی وسماع نغمۀ رود دلاویزی وصلصلۀ
زخمۀ عود نشاط انکیزنه زیاده متشوق **بیت** نوای مطرب اشنونه
صوت راحت افزایش بزیر بم چو ناهید آورد در چرخ کیوان را
بو مطرب شاهک بر قابل غلامنی تربیت ایدردی وسازنده
لکده ونوازنده لکده مشفقانه تعلیملر ایلردی تا از زمانده صنعت
موسیقارده استاددن استادکار اولدی **ع** قابل شاگرد
اولان استاد اولور استاددن بو غلام آهنک سازلغی

ونغمه پرداز

ونغمه بردازلغی برمقامه یتشدردیکه آوازهٔ قول و غزلی صفاهان
و عراق و حجازی طوتدی و صیت و صوت و صدای نقش و عملی
مسامع عربه و عجمه یتدی **نظم** چون اتسه سرآغاز دلاویز
ایاردی عیش و عشرت آتش تیز شو ساعتکم اورردی زخمه عوده
فلکده زهره باشلردی سروده **شاه غلامک** هنرندن آگاه اولوب
انک تربیت و تقویتنه التفات بیوردی تا برمرتبه یه واردیکه محرم خاص
و مقرب صاحب اختصاص اولدی شاه همواره نغمات فصیحله که لحن
داود و نفس مسیحادن خبرویردی و صوت عود و صدای سرودیله
که قلوب عشاقی عودکبی هوا اوده اورردی عزم بزم عشرت و آ
آهنگ عیش و صحبت ایدردی عرق حسد دلده طبره تار عودکبی مضطرب
اولدی **و نار غاره تحمل ایده میوب** آخرکار انی قتله مرتکب اولدی
بو خبر سمع پادشاهه یتشوب مطربک احضارینه فرمان ایتدی چون مطرب
مقام سیاسته کلدی پادشاه اکا هیبتله نکاه ایدوب خطاب عتاب
آمیزیله ایتدی ای بی ادب بلمزمیدک که بن طرب دوستم و طبیعتم
ایت عشرتله سرشته در و خلقتم نشاط و عشرتله آغشته بزم نشاطم
ایکی قسم ایدی بری صحبته همنک سازنده لکدن حاصل بری
خلوتده غلامک نوازنده لکندن و اصل ایدی **سن چون بنی نصیب**

ظاهر نشاط و سرور ممکن نصفنی باطل قلدک لازم اولدیکه بو یوم
تماشکاه دیل اول سرتبه که علاوه اخردکن جاشنی ویره لر و تار
گردنکی تیغ بلا که جالب عود وجودکی فنا اودنه اوره لر **مطربه**
سمعنه قول شاهدن سرود سرور کلب ایتدی شاها بن خود کنا
اندم که شاهنک نصف نشاط بناء اندم اما بنم حقمده پادشاهنک فر
فرمانی نفاذ بولور سه کندنک تمام نشاطی ضایع ایتمش اولور پا
پادشاهه مطربنک بو کلامی خوش کلدی و نوازش بیوروب قلدن
آزاد قلدی **بو مثلی ایراددن** مراد اولدر که بنم طرب و سروردن
برازنی فرزندم سببی ایله هباء منثور اولدی سنده که بهار
عراق فراقه آهنک ایدرسن قریبدر که بیت امیدم قدی لی کبی
راست ایکن قامت چنک کبی خمیده و دایره سینم خذف کبی
نرم ایکن روی عود کبی خراشیده اوله **تمت** عاقبت خود اوراق
صحبت یاران تند باد مفارقتله ضروری پریشان اولمق مقرردر
باری الان اختیار هجران روا گورمه و نعمت صحبتی غنیمت بل
دامن جمعیتی الدن گیدرمه **بیت** خود مکن بیگانکی یاری چو
میدانی که چرخ   آشنا نرا نیک دیگر جدایی میدهد
قره ایتدی حقد پنهان خانهء دلده مدفون وکینه جراحت سینده

محزون در چوق کمسنه اکا مطلع اولمق ممتنع در بس قیل و
قال ترجمان زبانه اعتماد جایز دکلدر که کاه اولور که زبان
ضمیرده مکنون اولن سرک مضمونن عبارت راست ایله ادا قلمز
و نبات مخزونات خاطری ازماده شرط امانتی یرینه کتورمز اما
قلوب بحکم القلوب تتشاهد بربرینه شاهد عادل و کواه راستدر
حدیث سر کل دل داند و بس   زبان و لب دران محرم نباشد
ملکه ده معلومدر که شول نسنه یی که زبانی ادا ایدر قلبی اکا موافق دکلدر
و ضمیرده نهان اولان تنک میاننده لسانی صادق دکلدر ع
صد جان فدای آنکه زبان و دلش یکیست   ای ملک سنک صوح کلیع
وسطوتکی خوب بلورم و هیبت سیاستکدن تمام باخبرم بیت
از کوه کاه زحم کران ترکی رکاب   وز باد وقت حمله
ترکنی عنان   هیچ بران خطر مبیتکدن امین اولمیم اولکرک
و بر نفس ضرر سطوتکدن آرام قلمیم کرک بن اول قیلدن دکلم که ا
طبیبا کا ایتدی داروی جشنم سکا دکواء شکمدن اتم و الزم ا
و اصلاح حس ظاهری علاج داء باطنیدن سکا نسبت مقدم در
ملک استفسار ایتدیکه نجه روایت اولنمشدر اول حکایت قره
ایتدی بر مریض ضعیف بر طبیب طریغه کلوب درد شکمدن نالش ا

ایتدی وصعوبت المدن نایب یاقیب ودردینه دوا طلب
قلوب ایدی ع ای طبیب آخر علاجی کن که کار از دست رفت
طبیب اول طریقه که ارباب حکمت قانون معرفت اسباب و
علاماتی تقدیم ایدرلر ه تا تشخیص مرضدن صکره علاج کامله که سبب
شفای عاجل اولا مباشرت قیلهلر بر سبیل استفسار اندن
سؤال ایتدیکه بوکون نه غذا ایدک مریض ساده دل جواب ویردیکه و
قورمش قورلمش یانمش کونیمش تان پاره یدم واول غذا ایله
زفت وانکشته دونمشیدی تنور معدهیی برقلدم طبیب حاذقه
ایتدی وار دار الشفادن کحل روشنایی کتور بو خسته نک چشمنه
چکلم تا یامره سنه جلا ویره ونور دیدهسن زیاده قیله مریض چونکه
طبیب دن بو کلامی اشتدی فریاد ایدوب ایتدی بیت آخر
چه محل هزل وبازیست وقت اجل است وجان کدازیست
ای طبیب هزل ولطیفه می سویلرسن که بن درد شکمدن شکایت
ایدرین سن درد چشم علاجن ایلرسن ای حکیم بزرکوار داروی
دیده ایله درد شکمک نه مناسبتی وار طبیب ایتدی دلرمکه سنک
چشمک روشن اولوب سیاه وسفیدی تمیز ایدهسن تا بر دفعه دخی
بو مقوله غذادن اباء وپرهیز ایلیهسن پس علاج چشمه احتیاج کلدی

مداوات شکمدن زیاده در بو منقلی ایراددن مراد بودر که بن او
اول قبیلدن دکولم که خامی پخته دن و سوخته نی ساخته دن
فرق ایلیهم **بیت** بحمد الله که در دانش چنانم که خیر از شر
جدا کردن توانم ملکسا ایتدی دوستلر بیننده بو مقوله وقایع
چوق واقع اولور هیچ اولورمی که دواعی مخاصمت بالکلیه میان
آدمیاندن مرتفع اوله و اجانب بیننده ابواب منازعت مسدود
اولوب اسباب مخالفت مطلقا ممتنع اولا **اما هر کمسه که نور**
عقل ایله آراسته و زیور رای و فکر ایله پیراسته اوله حسب المقدور
اطفای غصه دورشب قادر اوله و غی قدر آتش خشمی آب حلمله تسکین
ایدر و بلور که تجرع شربت معرفت ده اکرچه که غایت مرارتده
چاشنی حلاوت و مروت مندرجدر و تحمل بار مشقت حلم و برد
باری که زهر آمیز در تریاق بهجت و مسرتله مختلط و ممتزج در **نظم**

غصه مخور زانکه شقاوت در وست | خشم خرد خور که حلاوت در وست
شعشعهٔ برق در آزردنست | قاعدهٔ بحر فرو خوردنست
سینهٔ دریا نشود پر غبار | گرچه که باران کنندش سنکسار

قره ایدی من تهاون بالثغر وقع بالثغر مثلی موجبنجه هر کیمسه
کار دشواری آسان ملاحظه قیله کار آسان اکا دشوار اوله

بو کاردن شواردی اثنادن ملاحظه ایتمک کرک و بو امر صعبده تحقیق
و تماشا و نه مجال دیرمک کرک بن نقد عمری خرج شعبده‌بازی
مهره‌بازلغی نظاره‌سنده تلف ایتدم و نعالی و قائم دیرک عجایب
و غرایبی تماشاسنه صرف ایلدم **لاجرم ذخایر تجربه‌دن** اسفار
وافر تحصیل ایلمشم در و بضاعت کیاست و سرمایهٔ فراست ایله بو تمام
اله کتورمشم در و عین یقین ایله کوردم و بلوردم که شعلهٔ اختیار سلطانی
و شرارهٔ اقتدار قهرمانی خانهٔ عهد و بنای پیمانی یقر و تند باد نخوت کامکاری
و صرصر سطوت جباری بنیاد آزرم و بنای وفای اساسندن یقراو
معاهده که پیشرفت سلاطین دم انتقامی زمین کینه اورر تملق و روباه
بازیدن نه فایده عاید اولور **سمان اولی بودر که** لندوم خواب
خرکوش دیرمیوب احتیاط ایدم و خشم پلنکدن هراسان اولمیوب
ایتوکی راه بیابانی طوتم کیدم که خصم ضعیف هیچ وجهله دشمن قویه
معاومته مجال بولمیه دکلدر نه که اول پادشاه لندوز دشمنیجو
بو بابده بر مثل ایراد ایلمشدر ملک بوردیکه نه وجهله اولمشدر اول

حکایت قیره ایتدی دیار ترکستانده بر پادشاه عظیم الشان
واردیکه همای همت لی همانی سایهٔ صلاح و جناح نجاحی مفارق
عالمیانه بسط ایتمشدی و عنقای لوای دولت و الاسی بالای

اشیانهٔ

اشیانهٔ طاوس ریاض آسمانه تینمشدی عدل کاملی ایمام
مرام انامده اهتمام تمام ارزانی بیورمشدی و بذل شاملی کافهٔ
خاص و عامی بل عامهٔ دواب و انعامی خوان احسان و طعام
انعامنه طپورمشدی **بیت** زمینی عدلی معمور ایتمشیدی
جهانی بذل مسرور ایتمشیدی **اتفاق وزیرلردن** بریکی قمری
خیانتله رنک پذیرا اولوب شدهٔ سپهر اشتباه شاهدن یوز دوندردی
و لوند قلاش و اخلاط و اوباشدن جمع کثیر ایله کریبان طغیاندن
باش چقروب مقام محاربه و مقابله‌یه کلدی پادشاه چون بلدیکه اول
کمراهک روی طاعتی قبلهٔ انقیاددن متحول اولمشدر و دیو طغیان
و شیطان عصیان آشیانهٔ دماغنه یول بولمشدر سودای خامی
سر پرانتقامله سرور کلک فی عواین ایدر و کدورات دیرینه‌دن سینه
برکینه ایله مهترکک تماشن ایلر **مقتضای حال اوزره** برنامه بازو
رسولله ارسال ایلدی مضمون نامهٔ نصایح مشفقانه و مواعظ
ملوکانه ایله مشحون خصم مغرور غایت نخوت و غروردن نامهٔ
مزبوری نظر التفاته منظور قلمدی و شراب عصیان و غبار کفرایله
مست و حیران اولدی کمند دعوتله کند و جانبنه چکوب ولی نعمت
بندیله منتصح اولماری **بیت** هرا کنده چند را جمع کرد **کنا**

که ناورد جوینده روز نبرد   القصه چون پادشاه کوردیکه
نوشداروی ملاطفتله انک مزاج کشفی که منهج اعتدالدن
بالکلیه منحرف ایدی صراحة کلمک احتمالی محالدر بو وجهله پیغام ارسال
ایلدیکه همان شیشه و سنکه نکرزن کرکسه سنکی شیشه‌یه اور کرکسه
شیشه‌یی سنکه ایکی حالده دخی شیشه شکست اولمق مقرردر و سنکه
اندن آسیب و ضرر ییتشمک محققدر بو مثلک ایرادندن مراد اولدر که
ضمیر منیر آیینهٔ نظیر شاهه هویدا اولسون که بو بندهٔ شکسته بال دخی
قبول تأثیر و انفعالده همان شیشه مثالدر خشم سلطانی له که
سنک کبی پایدار و خصم شکندر مجال مقابله محالدر بیت به پایان
آتشین دل نشوی در لا مقابل   که تو آبگینه داری و نه حریف
سنگدان نثر ملک اگرچه که مرتبهٔ انتقامدن ملاطفت مقامنه
تنزل ایدوب سکنجبین دلکه مغدرتله صفرای وحشتی تسکین ایلیه اما
اول ماهیت خرده اربابی عذرک غدرینی قبول اتمک منهی و محظوردر
زیرا که دیدهٔ اهل انتقام رؤیت طریق لطف و مروتدن کور و سینهٔ
پرکینهٔ اصحاب حقد دیرینه دایرهٔ عفو و مغفرتدن دوردر نظم
ز دوستان بخندان شنیده‌ام پندی   که بر بلا میت دشمن اعتماد
مکن   چو اعتقاد مضرت بخصم پیدا شد   مشو فریفته و فسخ اعتقاد

مکن

مکن نثر مالک ایتدی کمان موهومله که ان بعض الظن اثم
موسوم در اساس مصادقتی هادم ایدب سند مخالصتی بنیاد قلیق
ومظنه وهمی سبیله رفیق قدیمی سوز فراق واتش اشتیاقه
مبتلا قلیق اصحاب مروته لایقی در و سوابق حقوقی نسیانیه
انحرافله عقوقه مبدل قلوب سررشته عهد و پیمان و عقد وا
ایمانی جزوی خدشه ایله الدن چقرمق طریق ارباب فتوته
موافق می بیت وفا و عهد تو این بود و من ندانستم تو یار
مهر تو کین بود و من ندانستم سک فقیر که جمیع جانورلردن حقیر
و نجاست ذات و خساست صفاتله شهیردر کور که صفت وفایله نجه
موصوفدر و معرفت حقوق نعمله نجه مشهور و معروف سنک چهره
حالک حال وفادن بنخون خالیدر و قامت کردارک خلعت
حقیقتدن نه دن عاریدر مهر و وفا کتابندن بر حرف اوقومدیمی
و بستر صداقته نیمله بالین محبته باش قومدیمی ع وفا و عهد نکو باشد
ار بیاموزی فقره ایتدی بندن امید مهر و وفا و صدق و صفا
نجه ممکن و میسردر که اول سنک جانبکدن ارکان محبت
زیر و زبر و بنیان عهد و حقیقت خاکه برابر اولدی ممکن میدر که
موجبات وحشتی فراموش قله لر بعد ماکه مجرم خزاو سراین بولدیمی

و فرصت مکافاتده اخذ انتقامدن خاموش اولورلر چون
حالیا زور و قوتله نیجه کیمسنه لرکه قدرتک یوق دلرسنکه بنی
دانهٔ مکر و حیله ایله دام انتقامه چکرسن اما **بیت** عنقا شکار کس
نشود دام باز چین · کاینجا همیشه باد بدستست دام را ·
حکمای فضایل مناقب سینهٔ سلاطینده تمکن اولان کینه دن
احترازی واجب کورمشلردر انلر نخوت سلطنت سبیله اخذ انتقام
بابنده زیاده قصد و اهتمام ایدرلر چونکه فرصت بوله لر نه توجیه
تاویله رخصت ویررلر و نه احتجاج و اعتذاره مهلت روا کورزلر
و دیمشلردر که کینه اخکر فتنه ده یه بکزر · اکرچه حالیا اثری ظاهر اولماز
اما آتش غضبدن بر شرار که شوله مشتعل اولور که آب حلمله انطفا
بولمز سیلاب خشم جوش ایدجک بنیان جهانبانی بعز و شعلهٔ
خشمدن امین اولمق ممکن دکلدر **ع** چون شعله زند خشم تر و خشک
بسوزد · ملک ایتدی عجب حالدر که سن بوبابده عنف و خشونت
طرفنه کیتدک لطف و مروت جانبن بر طرف ایتدک بنچون ممکن دکلدرکه
مبادی وحشت میامن النعمة مبتدل اولا و کدورت مخاصمتدن
صکره صفای مخالصت ظهوره کله **قبره ایتدی** بر کیمسنه قادر اولسه
که مراعات جوانبده لطف تمام و طلب رضای احبابده سعی و اهتمام

کوسترە انلرە وصول خیر و دفع ضررده معاونت و مظاهرتی دخی مقتضی
واجب کورە ممکندر که اول وحشت میانمزدن مرتفع اولوب
هم سینهٔ کینه جویه صفای کلی حاصل اولا و هم دل خایفه نسیم امن و
امان واصل اولا **اما بن قادر دکولم که بو بابده** عارضهٔ کینه کی
زوال ایدر بر نسنه فکر ایده بلم و طبعی طریق الفت و مرافقته مایل
ایدر بر چاره خاطره کتوره بلم نته که درگاه شاهه پناه اتسم متصل ترس و
خوفده اولوب هر لحظه مرگ و هلاکه منتظر اولمق مقرر و محققدر
پس بو مراجعتدن مجانبت اختیار اتمک و معاودتی مباعدته
مبدل قلمق اولی و اوفقدر **بیت** از درخت بخت چون نشکفت
گلهای وصال   در بیابان جدائی خار در پا هم خوشست **ملک**
ایتدی افراد آفرینشدن بر فرد بر احد حقنده نی ارادت حق عز اسمه
بر ذره نفع و مضرته قادر دکلدر و قلیل و کثیر و صغیر و کبیردن عرصهٔ
وجوده کلن دایرهٔ تقدیر ازلی و سابقهٔ حکم لم یزلیدن خارج دکلدر
دست قدرت مخلوق ایجاد و احیادن قاصردر اهلاک و افنا دخی
مخلوق جهتندن متعذردر نیتم فرزندمدن صادر اولان خطا و قصاص
طریقیله سنده واقع اولان جزای قضای ربانی و مشیت یزدانی
جبلیه در انلرده میانه ده بهانه در و حکم باریده سبب ظاهردر بزه تقاضا

اشمانیله مواخذه قلمه ومقدرات ربانیله سرزنش بویرمه
وقضای خدایه رضا ویرله **بیت** چون قدر تیرن آته قوس
قضا سپر اولمز اکا مکر که رضا **نظم** بجز رضا بقضای خدا
نمی شاید بغیر صبر بوقت بلا نمی شاید از انچه رفت قلم
سرمکش وگرنه بیار برون رواز خط او گر تر انمی شاید **فقره**
ایتدی دفع قضای آفریدگار دن افراد آفریدهنک عجزی عیب
وریب وشوب شبهه دن عاریدر واهل تحقیق وارباب تصدیق
قتنده بو قضیه متین ومبرهندر که احکام خیر وشر واصناف نفع
وضر باری تعالی عز اسمه نک ارادتی جبریله ومشیتی سببیله نافذ و
جاریدر وخلقک قصد وجهدی ودفع ومنعی وتقدیم وتأخیرنده
ذره دکلو نفعی یوقدر **لاراد لقضائه ولا معقب لحکمه** بیت کسی زچون
وچرا دم نمی توان زد که نقش بند حوادث ورای چون وچرا
هیچ بر عاقل بو معنی دن غافل دکلدر بوکا قائل اولمامشدر
که جانب حزم واحتیاطدن غفلت ایلیه ومضار ومکارهدن
تحرزده مساهلت کوستره بلکه دمشلردر که مرام کرکی اسبابنه مباشرت ترکده
تقصیر المتوب بعده اتمامنی مسبب الاسبابه تفویض ایتمکلکدر
نظم سنی نهاد از اسباب وطرق طالبانرا نیلرین نیلی تق
طالبانرا زیر این نیلی

ای گرفتار از سبب بیرون مپر   لیک غرلان مسبب ظن مبر

با سببها از مسبب غافلی   سوی این روپوشها زان مایلی

ونکته تعقل و توکل بو قولی مؤید در و بو امری مؤکد در ع با توکل
زانوی اشتر ببند   ملک ایتدی بو مقالاتک محصلی و ملخصی بودر
که بن سنک ملاقاتکه جانله خریدار و صحبتکه عن صمیم القلب امیدوارم
ضمیرمده سکا تعلقم قیاسدن بیرون در و درونمده دیدارکه تشوقم شماردن
افزون در   هرچند بنم جانمدن علائم مهر و اشتیاق فراوان در
سنک طرفکدن غرایم هجر و فراق صد چندان در   تو ملولی ز ما و ما مشتاق
دل بدل می رود چه حالست آن   خبر ایتدی سنک اشتیاقک
بوکه درکه بنم مجروحکه بنم قلبم ایله مرهم اوره سن و مزاج علیلکه شربت ملاقاتی
شفا ویره سن حال بو که بنم نفسمک حالیا شربت اجل آلجغه خطی وقتی
بقاسنه قبای فنا گیجمکه میلی یوق   مادام که عنان اختیار الده
اولاسنک دام مکرکدن فرار ایدرین و بو بابده تلفیق اتدوکک
مقدماتی تصدیقدن اجتنابی عین صواب اکلرین جان عزیز
بیانده یاتمز و کسلن باش ینه بتمز ع سر بار دگر زتن نروید نهی
حالا بن گندو حالمدن ملکک ما فی البالنه استدلال ایدرین دینه
فی الجمله اقتدارم اولسه قرة العین سلطنتک هلاکندن غیری راضی اولمزم

عین الیقین بلورم که شاهمک فرزندینک بلالی سینه‌نم
هلال اکمادن غیری مرادی یوقدر ارباب مصایبک حاللندن اول
کمسنه خبرداردرکه مصیبت آتشیله طوتشمش اولا و اول بادیه
بادۀ تلخ تجرع ایتمش اولا مدعیان راحت دیده بو حالدن
غافللردر ونازپروردگان زحمت نارسیده بو معرفتدن بریه
سندن عاطللردر بیت ای ترا خاری بپا نشکسته کی دانی که چیست
حال شیرانی که شمشیر بلا برسر خورند نثر علم الیقین بلورم که و عین
عقلله مشاهده قلورم که هرگاه که پادشاه بنده‌نک بصری تنگ‌کرا ایدوب بنده
بندخی نور دیده‌مک حالنی تفکر ایدیم معتبردرکه باطن‌لرمزده تکدر ظاهر
اولوب مزاج ضمیرمز تغیرپذیر اولمسه گرک معلومدرکه اول جانبدن
خواندن نه فتنه‌لر پیدا اولوب سینه‌لردن نه کینه‌لر حیز ظهوره
گلمسه گرک پس صفای باطن بویله اولیجق مفارقت مواصلتدن
صد بار اولیدر و مباعدت مقاربتدن هزار هزار احریدر
مصراع صحبت چو چنین است جدائی خوشتر ملکا ایتدی
آدم میدر اول کمسنه که جرایم احبابی ذیل عفو ایله ستر ایلمیه و
وآیینۀ سینه‌سن زنگار کینه‌دن منصقل قلمیه مرد فرزانه و خرد
مند یگانه قادردر که مجرملرک جرایدِ جرایمینه بر وجهله قلم عفو

ورق

ورقهٔ صبح چکدیکه مدت العمر صفحهٔ خاطرنده اندن اثر گورمیه
و بر زمان نوح ضمیرنده اندن نام و نشان بولمیه وگناهکار
لرك استغفارینی سمع قبول ایله اصغا و بدکارلرك اعتذارلرینی
اعتزاز تمام ایله تلقی قلمه شعر الاشرار من لا یقبل الاعذار
والعذر عندی للذنوب یکفر بن باری مشرب ضمیرنی خاشاك
کدورتدن صافی بولورم وآئینهٔ خاطرمی غبار خشم وغضب
وزنگار حقد وانتقامدن خالی گورورم وهمیشه جانب عفوی
قصد عقوبت اوزره ترجیح قلورم وبلورم که هرچندکه گناه عظیم
اوله عفو اندن اعظم اولسه گرك بیت گر عظیمست از فرو
دستان گناه از بزرگان عفو کردن اعظمست قبره
ایتدی ملکك بیوردوغی لطایف مقتضای حال واندیشهٔ محاله
مخالفدر زیراکه بن گناهکارم مجرم همیشه ترسان اولورکه
خاین هر لحظه و هران بدگمان خایفدر بومیدرکه هرگمنه
نك کف پاینده جراحتدن اثر اولوب اول قوت طبع ایله
بی باك لك ایده وشب تیره ده خارستان و سنگستان اوزره
ریك نرم اوزره یورر گبی ییده اما البته انك جراحتی تازه

اولوب پاره اوزره پاره اولمق واول بحاره نک پای
افکاری خار و خاره ایله پاره پاره اولمق مقرردر نیجه
ملکک حالی وقصه وصالی بیمان اول منوال اوزره در **وجوب**
خطاب کتاب مستطاب اوزره دخی اندن اجتناب فرض
عین وعین صواب درکه ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکه **حکماء**
مشارکه اوج طایفه روش حکمتدن دور و منهاج دانش و معرفتدن
مهجوردر اول اول کمسنه که کندو قوتنه اعتماد ایدوب بی باک اولا
لاجرم بومقوله کمسنه نفسن مهالکه القا ایلیه دیو تهوری اکا سبب
هلاک اولا **ایکنجی اول کمسنه که** اندازهٔ غداسنی تمیز ایتمیه و طعام
وشرابدن بولدوغن تناول ایلیه پرهیز ایتمیه مرابینه اول طعام
وشراب اول کمسنه نک بنیهٔ حیاتنی خراب ایلیه **اوچنجی** اول
شخص که ملایمت خصم ایله مسرور اولوب عدونک عذب لسانیله
مغرور وسحر بیانیله مسحور اولا بی شبهه آنک انجام کاری حسرته
مفضی اولا **بیت** مشو ایمن ازحیلهٔ دشمنان · ببندلش
وبرتاب ازان سوغنان ملک ایتدی ای قره مرجندله
بنرتاب ملاطفتی فتح ایدوب سنی جانب ملایمته تحریک

ایدرز ونصایح دوستانه ایله طریق صلاحه دلالت ایدب ما سر انکشت بیمان وایماله کوش قبول واذعانی تیقنک ایلرز سن بیمان اقدام رعونت اوزره وخشونت تمام ایدب **بو نصایحک استماعندن** دامن قبولی سلکرب ومتصل زمین دله اباو امتناع تخمن اکرسن برکمسه نصیحت ایتمک ایسترسک کوش وهوشی کوشوارهٔ استماعدن عاطل اولا بیمان اول زاهد اول کرکه نصیحتی کبی باطل وبی حاصل اولا قبره ایتدی نجه روایت اولنمشدر اول **حکایت** ملکا ایتدی اخبارده کلمشدر که بر مرد زاهد وعابد ومجاهد که اوقات شریفن ادای وظایف اذکار واوراده وعبادی طریق صلاح معاش ومعاده ارشاده جرف ایتمشدی اتفاق برصحراده کیدرکن کوردیکه برکرک کرسنه دهن حرص وشرهی اچوب وزمین دله دانهٔ آرز وطمع صاچوب جُل ممتن بوکه وقف ایتمشدی که بربی کناهی تباه ایدب انک مایحتیله ایلیه وبرجانوری بی جان ایدب ایت نفسن انکله کورا سوار ایلیه
بیت ستیزه کاری بیداد کرناکه بجهل رساندا ازبی یک سود صد زیان بکسی **زاهد که انی اول حال اوزره** کوربی

وصفحهٔ ناصیه سنده جور ستم رسمن مشاهده قلدی شفقت ذاتی
ومرحمت جبلی سی مقتضاسی اوزره بند ونصیحته آغاز ایدب ایتدی
زنهار خلایقه ایذا واضراردن احتراز ایله دست تعدی یی دراز
ایتمه وچشم تفحص یعنی سوزن قناعتله دک میل شره واز
ایتمه **بیت** قیون کبی سلیم النفس وخرسند اولوب ایت
کرک نفسک اغرلی بدر نه توز له حوصله عالم قوزون نه
دیرکل کرک نفسک آرزوسن **که عاقبت** ظلم وبیداد عقوبت آیت
انعباده مفضی در وخاتمت جور وتعدی عذاب آخرته مؤدی
نظم هرکه آتین ظلم بیش نهاد بند بر دست وپای خویش نهاد
چند روزی اکر شر افرازد دهرش آخر زپا در اندازد
بو مقوله نیجه سوز سویلدی وخلقک کوسفندان ترک تعدی یا بنده
بی حد بند ونصیحتلر ایلدی کرک چون زاهدک بو نصایحن استماع
ایتدی ایتدی ای خطیب منبر نصیحت **تطویل الخطبة من متنة
الجاهلیة** موعظه یا بنده اختصار ایله که بو شته نک ارده نده بر
سوری یورر قورقرم فرصت فوت اولوب دست امید دامن
مقصوده واصل اولمیه وایکم ضایع اولوب تخم زحمت و مشقت

بر ملامت وشر ملالتدن غیری نسنه حاصل اولمیه • بو مثلی ایراد
دن مراد اولدر که اولقدر که بن زبان نصیحتی هر کاره ایدرین
سن همان اعذار سابقی تکرار ایدرسن • و هر بار که مدعامی شهود
وعدول ایله اثبات ایده رین سن مکابره و عناد ایله انکار ایدرسن
بیت مکن اهل مروت سخن شنو باشد   هزار سال یکی نکته در
گرو باشد. وبره ایدی بن زاغ عقل ایله متنصح اولدم و واعظ
خرددن نصیحت الوب عاقل انی اکلدم که بوسته باب خرمی
کشاده طرب واتینه تجربه لی بیش زنادایده نه عزم مفارقتدن
صکره بونده بودکلو اقامتم ذخی عاقبت خرمدندر ع عاقلانه بر سر
گریز استاده اند.   بر مخالف معترض گوزه در که بکا ضرر وخطر اریشمیه
سن بعد بکا بونده توقف ایتمک حرامدر و بر تردد و تحیرله بینه حدیث منت
شاهده مراجعت موجب ملالدر زیرا بلورکه ملک تنم خوانی استحلال
ایتمیشدر • و شرع مروتده حرام اولنی مباح طوتمشدر پس بنی توقف تو
منزلدن رحلت اقامتی گیتورمک واجبدر و هر ساعت بونده
اقامت خلاف مقتضای رای صایبدر مصراع رفتم که ازین
زیاده بودن خوش نیست   ملک ایتدی سکا اسباب معیشت اتا

آماده و ابواب راحت و فراغت گشاده اگر مشقت سفرا
اختیار ایتمک و انتظام معاش امری تمامکن ها مجرد اولمامی
حامله ترک یار و جلای دیار ایتمک طور عقل سلیماندن دور و مقتضای
طبع مستقیمدن بغایت مهجوردر قوز ایتدی هرکسه که بو بش خصلتی
طریق معاش و معاشرتده زاد و بنای کار مصاحبتنه بنیاد
ایلیه هرنه که قصد ایده بر مراد اوله و هر دیاره که واره رفیق و
یار و مصاحب غمگساردن خالی اولمیه اولا بدکردارلکدن عاری
ایتمک ایکنجی نیکوکارلغی کندویه شعار ایتمک اوچنجی مواقع تهمتدن
احتراز ایتمک دردنجی مکارم اخلاقی کندویه لازم قلمق بشنجی
آداب معاشرتی جمیع اوقاتده مراعات ایتمک هرکسه که
بو منافعی جامع اوله هر دیارده که غربت اکا یوک اولمیه
و راحت موانستی وحشت و غربته مبدل اولمیه ع دانایه هیچ
شهر و ولایت غریب نیست عاقل چو کند ترک مولد و
منشاءنده و اقاربی و عشیرتی بینینده دایره امن و اماندن
دور اوله ضروری فراق یار و جلای دیار اختیار البته وجود
ارجمند قتنده معذور اوله زیرا که بونلردن عوض معتبردر
اما نفس نفیسدن بدل متصور دکل هر کیمک که قرینی اولمیه

یار وطندن غریب اولور ناچار **نظم** اگر تبرا بو وطن منیع

کار ما برآد ایسه خانهٔ علت مشوربنی سوی سفر نمای که

بی دوستی نخواهی ماند هر مکان که روی و هر زمین که رسی

ملک ایتدی گیدتوگک یقدیرجه نه زمانده گلورسن و انده نه دگلو

مدت توقف قلورسن **قره ایتدی** ای ملک گیدتکندن صکره نیه

گلک توقعن ایتمه و بو سفردن معاودت احتمالن خیالکه گتورمه

عجب مشابه در بزم سؤال و جوابمز اول عربله نانوا حکایتنه

ملک ایتدی نیجه اولمشدر اول **حکایت** قره ایتدی روایت

ایدرلرکه بر غربا عراقی شهر بغداده گلوب بر نوادکانن گوردکه

گرده لر قرص ماه گبی آفاق تنوردن چقمش و جورگار سینهٔ [illegible]

به داغ حسرت یقمش کالک فروعی سماله ایتمش خلقه لر خلقه

صلایی عام ایتمش سفید سمیدی گورب هلال بارمغن امزمش

بیت سمید ال قالدرب ایلر دعای ایدرلر خلقه لر خلقه صلایی

فراز منبر جباز قرص نان پنداری که خورشید جهانتاب است

که طالع گشته از گردون تنور نانوا ناز خلیل اللهدرا

را ماند گرزو هر لحظه آید تازه نانی همچو گل بیرون **مصراع**

تن بیچارهٔ بیچاره اعرابینک مشامنه چون بوی نان گلدی

تن بیجانه گویا حیات جاودان کلدی آتش اشتهاسی تنور
معده سنده زبانه چکوب نانوایه ایتدی ای خواجه بو اکمکلو
دن طوبنجه اکل ایتمکه نه ویره یین **حباز فکر ایتدیکه بو حریف** الحق
اوج درت رغیف یمکه مقتدر در بیشدن الیدن تجاوز ایتمت
مقرر در پس ایتدی ثلث دینار احضار ایله و دلدوک قدر بونان
لردن افطار ایله • اعرابی نقد معهودی ویردی و دجله کنارنه کلوب
اوتوردی متصل حباز نان کتوردی اعرابی الوب صویه باتر
یردی **تا ثمن نان ثمن ثمانه واردی** الدن دخی تجاوز ا
یدب دینار تمام اولدی نانوا بوکا تحمل ایده میوب ایتدی یا اخا
العرب اول خراجی صویون که سکا بوقوت اشتهای کرامت بویردی
دیکی نجه یه دک یمک کرک • عرب جواب ویردیکه خواجه اضطراب
ویرمه نه دیک معده آتش اشتها شعله علیان ایتمشدرکه تا
بوات روانده جریان ایتمکن اولا بکا اکل ناندن فراغت ممتنعدر
بو مثلی عرض ایتمه دن غرض اولدر که معلوم اولا تا آب حیات
مجاری اولاتده مدنده جاری در تناول نان نیم جان بکا ضروری
و مائده فایده مصاحبتدن متمتع اولمق محتمدر دور کار غدار
بزم میانمزده بر بحران حجابن چکدیکه من بعد احتمال وصال طیف

خیالدر وزمانه تابدار بزم رشتهٔ مصاحبتزه بیروجهله انفصام
انفصال ویردیکه صورت اتصال اثنیه خیالدن غیره کورنمز
محالدر من بعد هرکاه که شوق دیدار پادشاه غالب اولا اختر
سعادت ملکی نسیم سحردن صورسم کرکس وجمال باکمال شاه عالم پناهی
عالم خیالده کورسم کرک بیت کر وصال یار نبود با خیالش همدمم
کلبهٔ درویش را شمعی خوش از مهتاب نیست ملک قره دان بو کلماتی
فرقت آمیزی اشتدی قطرات حسرت وسیلاب غم آنی چشمهٔ
چشمندن روان ایدب حرمانیکه اول مرغ زیرک دانهٔ
حیله الله دامه کلمک محالدر وسینه سنده اولان داعیهٔ انتقام
خلوتخانهٔ خفادن عرصهٔ ظهوره خرام ایتمک ممتنعدر برکره دخی زبان
مکری برکار ایدب دکر بار ایمان وعهد وپیمانی تکرار ایتدی
قره اینتدی ای شاه عالم پناه هرچندکه سن بنای ملاطفتی
مشید ومقدمات ملایمتی ممهد قلورسن وباب امن واستیمانه
عاطفت بی کران ارزانی بیورب انی ایمان وعهد وافر وپیمان
بی پایانله مؤید ومؤکد قلورسن لیکن ممکن دکلدرکه بن بو جنایت
وخشتی فراموش ایدب من بعد حلقهٔ خدمتی درکوش وغاشیهٔ
ملازمتی بردوش ایدم ع سخن ضایع مکن دیکر که یا ما درنگی

کیرده ملک چون عین یعقوب معلوم اندیکه سوزن حیله ایله
قیره تک کف پای دلندن خار وحشت چقرلمق جمله محالاتدندر
و یتر عذر که شستدن جهة زور بازو یله غدرله بینه دسته کلمک
مقوله ممتنعاتدندر ای قیره معلوم اولدیکه من بعد مشام جان ره
شمامهٔ وصالدن شمه واصل اولمق محالدر وجهرهٔ اتصال آینه‌سی
دهمدن عرضه کوز تمک محض خیالدر نظم آن رفت که در جوی
طرب آبی بود یا در سر زلف از روبابی بود در داکه زمان
عیش دوران وصال بگذشت چنانکه کوییا خوابی بود اما توقع
و تضرع ایدرم که برکلمه که انک تکراریله صفحهٔ روزکارده آثار ثبوتی
دتی باقی و پایدار اولا یادکار بوره سن و صیقل وعظ و نصیحتکه
زنکار عقلی مرآت خاطرمدن که غبار ملال ایله تیره اولمشدر زدوده
قلسن بیت زبهر ما سخن یادکار خویش بکوی که بهتر از سخن خوب
یادکاری نیست قیره ایتدی ای ملک بنیان امور جهانیانک
اساس قضا و قدر اوزره مبنیدر و شاه و وزیر و صغیر و کبیر انده فکر و
تدبیر و تقدیم و تاخیرله مجال تصرف متعذر بیت سوق ایده
چونکه باشنی تقدیر الی عوق ایده بیلمی تدبیر براحد بلمزکه
نامی جریدهٔ سعادتده می مرقومدر یا ناصیهٔ حالی داغ شقاوتله می مو

موسومدر

موسومدر. ولیکن کافهٔ ناسه واجبدر که امورلرینه اساس
رای صایب اوزره بنا اوره لر و مراعات شرط حزم و احتیاطده
اقدام اجتهاد و اهتمام اوزره طوره لر. اگر تدبیر موافق تقدیر واقع
اولورسه سریر اقبال و مسند جاه و جلال اوزره متمکن اولالر و اگر
قضیه برعکس اولورسه دشمنلر شماتتنه مجال بولمیوب دوستلر
معذرتن قبول قیلالر ولی **نظم**

حکیم گفت که تقدیر سابق است ای یار
بهیچ حال تو تدبیر خود فرو مگذار
که گر موافق حکم قضاست تدبیر
بکام دل شدی از کار خویش برخوردار
وگر مخالف افتاد دارد ت معذور
کسی که دارد از انواع عقل استظهار

ودخی بلمک گرک که اخبث اموال اولدر که اندن انتفاع اولنمیه و ابله ملوک اولدر که حفظ ممالک و ضبط رعایاده اهتمام قلمیه و اخس اجباب اولدر که ایام شدتده و هنگام نکبتده دوستی جانبندن اهمال و غفلت ایلمیه **اشر نسوان اولدر که** بدخلوق اولوب شوهرینه ایذا ایلیه ناخلف اولاد اولدر که طاعت ابویندن ابا ایلیه خراب آباد بلاد اولدر که انده امن و امان اولمیه اقبح مصاحبت مصاحبلر اولدر که آیینهٔ سینه لری زنگار ریبه دن صفا بولمیه. پس چون نمله ملک میاننده بو قدر کدر واقع اولدی اولی بودر که رسن هجر و فراقی میان جانه نطاق ایدم و مقالات ملاقاتی من بعد کلمات موادعته تبدیل

ایدب آهنگ حجاز صحبت شاهی قوییب ساز عراق فراق
ایدم **رباعی** رفتیم و وداع ما ز دل باید کرد وز آب دو دیده
خاک گل باید کرد بد دیدی همه نکو باید گفت ور درد کشی
دو بجل باید کرد **فقره کلامن بو مقاده تمام ایتدی** و کنکره ایوان بدن
پرواز ایدب صحرا جانب طوغری کتدی یملک انکشت تحسری دندان
تحیر ایله اصرب بر زمان تأسف و تلهف ایتدی و بر ملال ایله حد
شماردن افزون و بر اندوده ایله که دایرهٔ قیاسدن برون ایدی
قصر نه متوجه اولوب ایتدی **بیت** کتدی کای غمکسار قلب حزین
قالدم آه و غصه بن مسکین **بیت** تجی کویم که با این درد جان سوز
طبیبم قصد جان ناتوان کرد میان مهربانان چون توان گفت
که یار ما چنین گفت و چنان کرد **بودر اول کمنه نک** داستانی که
ارباب حقارتک مکامن غدرندن حذر ایدب اهل کیننک تضرع و تملقنه
باور قلمدی و خصمک دعوای و دادنه اعتماد ایلمیوب اخذ انتقام ایچون
کلام فریبا یخانمنه مغرور اولمدی عاقل کامل هوشمند فاضل مجمعی
دکلدر که بو داستانی بیاندن مراد بودر که خردمند بو جواهر بندی
کوش و هوشنه مید ایدب حوادث جهان و نوایب دوراندن بو تجارب
و بو نصایح بیمانندله فایده مند اوله **و بو حکایاتی** مرشد راه نجات

بله وبنای کارن اکا امیرله اساس حزم واحتیاط اوزره
قله وهیچ وجهله دشمن آزرده‌یه اعتماد قلمیه وآفت غدر ومکا
مکرندن ایمین اولمیه **نظم** خواهی که نباشی بغم ورنج قرین
بشنو سخن پاکیزه از در ثمین   از دشمن آزرده تغافل منمای
وز صاحب کبر وکینه ایمن منشین **باب نهم طریق عفو وصفح**
سلوک افضل اوصاف ملوک ایدوکن بیان ایدر رای دابشلیم
وظایف خدمت وشرایط منتی تقدیم اتدکدن صکره **نظم**
ددی ای بلبل باغ معانی   ضمیرک سر غیبک ترجمانی
دلک گنجینهٔ اسراره مفتاح   کلامک غیب دیجورنده مصباح
معلوم اولدیکه اول کمسنه‌نک مثللی که دشمن آزرده دلدن استمالت
ایله تسلی بولمیه چون آیینهٔ سینه‌سندن غبار کینه وآثار عداوت
دیرینه‌یی باقی معاینه قله **اظهار تواضع** ونیازله منهج احتیاط و
احترازدن منحرف اولمیه حالا برهمن فاضلدن رجاء کامل
اولدرکه بیان بیوره اول داستانی که عفو وغفران ملوکی
مشتمل اوله وپادشاه بعض مقربانی درکاهندن آثار جرم و
کناه مشاهده قلسه انی امن عاطفته متوار قلمق می انسبدر ویا

ویا ساحهٔ عفوله مسامحه‌دن دور قلمق می اصوبدر• برمن
بید بای کلام• دلکشای وخطاب جانفزا ایله جواب ویردیکه اگر
ملوک زلات وجرایم مملوکده طریق عفو ومرحمتی مسلوک بیله
طوتمیه‌لر• وجرم قلیل وجنایت یسیره عقوبت کثیره ایله مجازات
ومکافات بیوره‌لر مغرور بلرک مشرب اعتقادی تیره صفا قالمز وخوا
طرک قلوبی مکدر اولوب بر احدا نلرک اعتماد قلمز بو حالتدن ایلی
عدت حادث اولور بری اولکه سوالح مصالح مهمل ومعطل قالور
ایکنجی ملوک لذت عفو ومنت مغفرتدن محروم وبی نصیب اولور اگر
ملوکدن بریسی بیورمش که• اگر خلق جهان بزم کام جانمزجالی عفو
ومرحمتدن نه لذت بولوردن بیله‌لردی مراتبینه درکاهمزه جرم
کناهدن غیری هدیه کتورمیه‌لردی **نظم** مجرم اگر این دقیقه بداندی
دمبدم ما را چه لذتست بعفو گناه گار همواره ارتکاب جرایم
کند بعهد دایم بنزماکنه آرد باعتذار **جمال حال ملوک**
عالمه بو نقطهٔ عفودن زیبا حال اولمز و ذوات سامی صفات
خلفاء نیك ذمه فضیلت ومغفرت ومرحمتدن افضل کمال اولمز **بیان** مفهوم
کلام معجز نظام حضرت محمد سید الانام علیه افضل التحیة والسلام
الا انبئکم باشدکم من ملك نفسه عند الغضب **بو معنی اشعار** واعلام

ایدرکه وظ

ایلرکه فرط قوت آدمی نیکین شعله حشمله بلنور وصفت مردمی و
مردمی مشربت ناخشوار عضمی مضمله تجربه قلنور **بیت** مردی
کمان مبرکه بزورست وبردلی   باخشم اگر برآیی دانم که کاملی
افضل سلاطین واعقل ملوک آنلردر که معیار خرد ارجمندی
بنای کارلرینه معمار قلهلر وسررشته کردن اخلاقلرن حلیهٔ
لطف وعنفدن خالی قومیهلر اما لطف بر وجهله گرک که هیبت
ضعفدن مبرا اولا وعنف دخی شویله گرک که وصمت ظلمدن معرا
اوله تا چهرهٔ حال سلطنت حلیهٔ جمال وزیور جلال ایله حالی اولا
ومدار ارکان دولت ومقربان حضرت اشارت خوف ونش
رجا اوزره دایر اولوب سلطنت ومملکتک نظامی خللی تطرق اختلال
وتشتت وانحلالدن خالی اوله مخلصلر عنایت بی کرانهدن بعید و
نا امید اولالر مغضوبلر بیم سیاستدن رکاب جرأته قدم قویوب
جنایت خیانته ارتکاب قلهلر **بیت** داشتی قوم خویش را
جمشیدوار   دایم اندر میان بیم وامید   حکمای اسلامیه جزاهم
الله خیرا بیورمشلردرکه ایزد تعالی بندهلرنی مواعظ قرآنی ونصایح
فرقانی ایله تهذیب اخلاقه ترغیب ایدوب تحصیل مکارم صفات
ومحاسن عاداته تحریض بیورمشلر هرکمه که سعادت ازلی یار و
ابدی معین مددکار اولا **لازم احکام قرآن وکلام حکمت** انجام

قرقانی قتله جان وکعبه جنان ایدنب جمیع ازمانده اول
حرم امن وامانک حرمت حرمتنه التجا قله مصالح عباد حقنده
نازل اولان آیات کریمه نک برسی بو آیتدر که نصایح مزبو
ره لی مشتملدر وبی قوله عز طوله **والکاظمین الغیظ والعافین
عن الناس والله یحب المحسنین** بران طرتفقدن برسی زبان
حقیقتله بو آیتک جواهر معانیسن بو وجهله سلک بیانه چکمشلردر
که کظم غیظ اولدر که عقوبتده مبالغه اولمیه وعفو اولدر که اثر
کراهت صفحه دلدن محو اوله احسان اولدر که دوست محرم و
معتذره باب ملاطفت ومراجعت مفتوح طوته بو مفصلک
محصلی بودر که آدمی گرکدر که بنای احوال وافعالن لطف ومدارا او
زره مبتنی قله وجمیع اوقاتده مدارات ومواساتی معتبر بله که حسان
آثارده وصحاح اخبارده گلمشدر که **اگر رفق ولطف** برصورت ایله
مصور اولمق متصور اولسه شعشعه جمال باکمالی بر وجهله تابان
ودرخشان اولا که هیچ بر دیده انک مشاهده سنه طاقت گوره
وبر دبیر انک شرح مشکل منیر ووصف صورت بی نظرن کلکله تحریر
صفحه یه بر تحریر ایده میه بعض اعیان بو معنی بی بو قطعه دن بو
بیتله بیان بیورمشدر **قطعه** که نگاره چو قدرت بوله بن بن

کفابن

گناهن عفو ایدر سنک بنده اولور   که مجرم کند وجرمی گشته بیدر
نیم عفو ایر چون زنده اولور **مثل** چو قدرت دادت ایزد
بر گنهکار   بعفوش بنده کن تا بنده گردد   که مجرم کشته
افعال خویش است   چو بوی عفو یابد زنده گردد   اگر
صورت پذیرد بیکر عفو   چو مهر و مشتری تابنده گردد **چون**
بو مقدمات متأمل شامل بیورلور مراتبه عز اعلامه واصل اولور
که شرف انسان فضیلت عفو واحسانله متزاید ومتکامل اولور
پس همتی بوایکی سیرته ملازمت قصر وبوایکی خصلته مداومته حیران اتمک
گرک بوشیده دگلدر که آدمک حالی سهو وغفلتدن وجرم وزلتدن ابتدا
خالی دگلدر **اما** اگر هر جرمه مقابله سنده عقوبت وهر جنایت ازاله
سیاست روا بیورله اندن فساد کلی ومضرت عظمی نابت اولا
خلل ظاری مهمات ملک ومالده ساری وفاشی **نظم** بتندی سبکبار
دست برون تیغ   بدندان بر وپشت دست دریغ سری
کز تحمل نماند تهی   حرامش بود تاج فرمان دهی **و دخی ملوکه**
لازمدر که مقام تهمتده اولان خدامک مقدار هنر وکفایتلرین وا
واندازه اخلاص ومناصحتین تمام تحقیق ایلیه تا اگر اول جمله
اولاکه مصالح ملکده انک رایله استعانت اتمکه قابل اولایا

وقایع و مرده انک تدبیرندن استمداد ایلمکه لایق
اولا اکا اعتمادن تازه و تجلی ایتمکه سعی بیوره وانک تر
تربیت و تقویتنه و تمشیتنه مسارعت کوستره
و مشرب دلده عیبت ریب و غش و غلدن صاف ایدب قوة
قلبی استمالت و استعطافیله بنیه قرار معهوده ییتشدره
زیرا که مهمات ملکه نهایت یوقدر و ملوکک کفات ناصح و
عمال امینه که محرمیت اسراره استحقاقلری و مهمات ملک و
مالده استقلاله استعدادلری ولا احتیاجلری محققدر
پس جهاندارلک شرائطی اولدر که اکر اول کروهی که کمال ورع
صلاح و منزعفاف ایله آراسته اولالر و زیور صدق و
امانت و تقوی و دیانت ایله زینت بولالر و حقیقتلر
حق کذارلک و نصیحت و هواوارلکده سایرلرندن ممتاز اولالر
تربیت بیوره لر و مربی علی حده نه عمله برابر و نه مرتبه به براو
بله لر و برزتی فهم و درایتنه لایق و رای و شجاعتنه موافق و
عقل و کفایتنه مناسب مناصبه نامزد قلالر شویلکه برکمسنه
بکمک هری و آرکن عیبی ظاهر اولا اولی بودر که عیبنی ذیل اغماضله
ستیر ایدوب نظرلرن انک هنرنه حصر ایده لر که لاریب
بنی آدمک حالی شوب عیبدن خالی دکلدر اول اجلدن در

که دو

که دمشلردر ع یا ربی عیب ایستن لی یار اولور. بو معانی
فهم ایدب بو دقایقی سلک ضبط و نظمه الدقدن صکره پادشاهه
لابددر که امنا و عماله تفویض اتدوکی اعمالی و اشتغاللری و
احوالنی تتبع و تفحص ده اهمال و اغماض ایتمیه بلکه بر وجهله تحقیق
تنقیر ایده که احوال ملک و مالی نقیر و قطمیر ضمیر منیرنه جلی و ثابت
اوله بیلمیه که بونده ایکی فایده کلی متصوردر برنجی بو که مباشر
اعمال اولانلردن کم رعیت پروردر و کیم جفاکستردر بلوب اهلنه
رعایت رعیت بابنده اهمال ایتمیه استمالت و ترتیب اول
شغلده استقلال ویره و انلر که زبردستلره غمن ضمیه تامی جوره
عللری محو ایدب دفتر غلده ثبت اولنه قطعه خداترس ابر
رعیت کمار — که معمار ملکت پرهیزکار
بداندیش ان خونخوار خلق — که نفع تو جوید در آزار خلق
ریاست بد کسانی خطاست — که از دست شان دستها برخداست
نکوکار هرگز نبیند بدی — چو بد پروری خصم خود هم خوری
بری دخی بو که چون ضمایرده مرتسم اوله که پادشاه نیکوکارلرک کردارینه لایق
عاطفت روا بیورر گناهکارلرک مقداری تادیب و تنبیهی و
واجب کورر اهل صلاح امیدوار اولوب نیکوکارلرک ابتغاسنه و
راهنه کیدرلر و ارباب فساد ترسان و هراسان اولوب اضرار

احتیاط ایدرلر اسمار و امثالدن واستماندن شیر و شغال بو وصیتی اتنبدر و بو سیاقته اقربدر رای استفسار ایتدی که نه طریقله روایت اولنمشدر اول **حکایت** برهمن ایتدی اخبار کلمشدر که دیار هندده بر شغال واریدی قوریه نام بر نی نوعی میاننده نیام حطام دنیادن فایقدن اعراض اتمشدی و تعلقات بیحاصلی وراء ظهره اتمشدی اکرچه که ابنای جنسیله صحبت و اختلاط ایدردی اما اذار ومباینت اختیار ایدب قان دوکمکدن و ات یمکدن و ایذای نفوسدن محترز ایدی که نی نوعنک لازمهٔ ذاتیدر احتراز و احتیاط ایدردی

نظم قلوب پرهیز حیوانات اتندن الن بوغ میندی شکر شرتندن

یاران گیجه کوندز ریاضت ایلردی خداونده عبادت ایلردی

انکله مخاصمت آغاز ایتدیلر و منازعه لی مجادله مشاربت ایتدیلر بر سنک بو سیرتکدن راضی دکلوز و رائک بو اجتهادده خطا نسبت ایدرز چون بنی نوعک صحبتندن و آزکلر بن عادت و سیرتنده بیخون انلر دمساز اولمزسن چون دست مصاحبتی دامن مخالطتدن چکمزسن انلرله کریبان موافقتدن بیخون باش چقرمزسن و دخی عمر عزیزی محنت مجاعته طرمه ده نه فایده اکلرسن ومرغ نفس قفس باصیدده

حبس ایتمه‌ده نه منفعت ملاحظه ایدرسن وما جعلناهم جسدا
لا یأکلون الطعام نصاب لذات دنیادن کندو نصیبکی استیفا
ایتمک کرکسن تا ولا تنس نصیبک من الدنیا واحسن کما احسن الله
الیک مشربدن بهره‌مند اولاسن واکل شربدن که عوده مرکب
تن ومادۀ حیات بدندر امتناع ایتمک کرک تا کلوا واشربوا فرمانه
امتثال ایدسن وبلمک کرک که ماضینک قبالی محالدر وامر
مستقبل مجهول الحالدر زمان حالی غنیمت بلوب خیال استقبال‌ له
ضایع قلمق کرک وتصوات فردا ایله لذت دنیادن تهدر مقله قانع
اولمق کرک بیت بیا تا یک زمان امروز باشیم در خلوت که
که در عالم نمی داند کسی احوال فردا را فرصه آنیدی چون بلورسز که
ماضینک قبالی متیسر دکلدر وفردانک احوالی مقرر دکل پس حالا انده اد
اندکزکه توشۀ راه فردا اولمغه صالح اولا بیت ان طلب امروز
بهرکوشه کرلی فرداتب بود توشه دنیا اگرچه سرا عیب
ونقیصه‌در بو فضیلتی واردر که مزرعۀ آخرتدر مزرعه تخم نه بوکون بوندن
اگر سز بیارن انده انک بعن کوترسز نظم بکوش امروز تا تخمی
بپاشی که فردا بر جوی قادر نباشی اگر این کشت ورزی
را نورزی دران خرمن نیم ازرن نیرزی مرد عاقل کرکدر که همه

مبلغ ممتن احراز مثوبات آخرته مصروف قلنه بو نقدیر حیرات
وتحصیل مبراته متصوّر در • و عنان قلبن نعیم باقی و دولت
جاودانی جانبنه معطوف قلمه بو معنی ترک امانی و قطع تعلقات
عالم فانی له ممکن و میسر بیت بر آشیان فنا دل منه که جای
دگر برای راحت تو بر کشیده اند قصور بو کون که قوت
و قدرتده قصور کز یوق ثمرات صحتدن خسته لکا یاکون
ذخیره احضار قلمک و سرمایه شبابدن کساد بازار شیب ایچون
سودا الهکتورک • و موائد فوائد حیاتدن سفر بادیه فنا و فواتنا
ایچون عاد زاد استعداد ایدک که راحت حیات لمعهٔ برق کبی
بی ثبات در و محنت و بنا ظلمت ابر کبی بی بقا در نه موائد نعمتله ار
الفت طوتب فواید دولته الفته اولمق گرک و نه عوائد بنا
و درمندن مسرور اولوب شدائد آزار دستمندن بحضور اولمق گرک
بیت نه اقبالندن اول مغرور سرکش نه او بارندن اورجا
تو که آتش نثر محصّل کلام و خلاصهٔ مافی المقام اولدر که قلبی محبت
کلبهٔ محنة وقفا ایمک علو همتدن دوردر و گذرگاه سیل فنانه
عمارت بنا ایتمک کمال کیاستدن بغایت مهجور فا عَرْ دُها و
تُعْمِرُو ها بیت جهان رباط خرابست در گذر که سیل • کمان

کمان بو

کمان مبر که بیک مشت گل شود معمور یاران ایتدی ای
فریه سن نیزی مرلسه اطعمهٔ نفیسهٔ دنیانی ترکه دعوت ایدرسن
حال بو که نعیم عالم آنکیچون آفریده در که نفوس متقنه مردم انکله
متنعم اولوب نهال لذاتندن برخوردار اوله لر ورزقناهم
من الطیبات آیتی دخی بو معنی یه اشارتدر و بو مرحایه نهایت دیدی
کفایت ایدر قریه ایتدی نعیم دنیا بربضاعتدر که عقلا انکله
بازار جهانده ذکر جمیل و نام نیک تحصیل ایدرلر و سفر راه معاد
ایچون زاد استعداد اعداد ایلرلر تا حکم نعم المال الصالح للرجل
الصالح مال و منال انلرک حسن حال ماللرینه باعث اولا
وانلر و بال که متوجب عتاب و نکالدر وسیله اولمیه سز
اگر دنیا و آخرتده سعادت یوزن گورمک استرسه گوز بو سوزلر
سامعهٔ قبول ایله استماع ایدک و جان عزیزی طعمهٔ لذتلر تو
که حلاوتی حلقهٔ حلقدن اوته گچمز نار جحیمه و عذاب الیمه التفات
اتمدن امتناع ایدک واول نواله ایله که بی آزار و اضرار عالم
غیبدن حواله اولا قانع اولوب اول مقدار نکه بقای تن
و قوام بدن انکا منوط در بی وزارت و شول نسنه که مخالف
شرع و عقل اولا بندن موافقت طلب ایلمک که بکا نه کلمه مصاحبت

سببت عتاب وکلدر اما افعال نابسندیده ده موافقت موجب
عذاب وعقاب در اکرنی نوع تکالیفه ترغیبدن غرض تعذیب
ایسه اجازت وترک تا ارض الله واسعة بو دیاردن کیدم
یا ترک صحبت ایدیب کوشهٔ عزلت اختیار ایدیب بیت قلوب
متمند قناعت بوریاسین کیم دیباکبی عزلت پلاسین
یاران جون فرسیه دیلن لسباط زهد وصلاح اوزره قایم ودایم
بولدیلر ظنلری مرتبهٔ ایقانه ویقینلری درجهٔ اطمینانه ایریشتمک
اتدکلری کلماته نادم اولدیلر وزبان اعتذاری برکار ایدوب
مقام استغفا واستغفاره کلدیلر فرسیه از وقته ورع وصلابت
وتقوی ودیانته بر منزله واصل اولدیکه اول دیارک کوشه
نشینلری انک باطننذن دریوزهٔ همت ایدرلردی وکرم
روان بادیهٔ مجاهدت بدرقهٔ نظرندن استمداد هدایت ایدرلردی
از زماننده صیت زهد وکرامتی مسامع جهانیانه یتدی وذکر طاعت
وعبادتی اول نواحیده شهرت طوتدی فرسیه نک منزلنه قریب
بر بیشه وار ایدی ازهار عیون واشجار کوناکون ایله مملو ومشحون
انک میاننده بر مرغزار خرم وار ایدیکه کلزار ارم انک لطافت و
وصفاسنی غیرتندن یوزنه نقاب وحجاب چکمشدی وباد صبانک

توتیای سهای حسرتندن کوزنه کرد مبا اکمشدی **نظم** هوای
جان فزاسی دلکش ایدی　　فضای دلکشی جنت وش ایدی
لب جوینده وتن سبزه تر　　خط کرد لب جانانه بکزر
وسعت فضا و لطافت آب و هواسی له اول صحرا اکنام انواع
وحوش وسباع ومقام حیوانات متخالفة الطباع اولمشدی
انلرکا میری بر بیر ایدی کمال هول وهیبتندن وبر هزبر ایدی عاتبت
هیبت وصولتندن **بیت** تغرسن ایشته جاک اولوردی دعارک زهره سی
خشم حشمین کورسه خاک اولوردی برقک جهره سی **اول جوالینک**
اهالیسی صدق واخلاص ایله انک طوق اختصاص کردن جانه کچوردی
لردی وبناه حشمت وحرم حرمتندن فارغ البال کچرلردی
اول شیر نیک خوی کام جوی دیمکله مشهور اولمشدی بو لقب ایله
صیت وصداسی جارسوی جهانه وصول بولمشدی برکون کام جوی
ارکان دولتیله مربایدن بماز مصاحبته اغاز ایدب برحسب مقتضای
مقام حرب وشیرین خوان الوان طعام کلامیله رطب اللسان ایکن
میر بنه قصه قرینه میانه کلدی حضار حضرتندن انک کمال
صلاح وورع عفتنده اولقدر مبالغه اتدیلر که ضمیر شیر بالضروری
انک میل ومحبتیله زنک تدبیرا ولوب سوداء صحبتی سویدای قلبنده

جاکیر اولدی **بیت** رخساره اونده چون مردم چشم . فی
فی الحال درون دیده جالش داوند **القصه کام** جونک ملاقات
قرنیسیه اشتیاقی روزبروز متزاید اولوب آخر کار احضارنه
اشارت بیوردی **.** اولدخی فرمان اولی الامره اطاعت ایدوب
درکاه عالم پناهه حاضر اولدی **ملک علی ملاء الناس** شرایط تکریم
وتعظیم بی قیاس تقدیم ایدوب مجلس عالیده شرف اجلاس ارزانی بیوردی
وانواع آداب طریقت واطوار حقیقته تجربه قلوب حاصل کلام
قرنیسه نک لآلی فضایل ومعالی بر بحر بی کران بولدی **.** وجواهر مکارم
ومآثرله مملو بر کنج شایکان کوردی بر دفعه دخی کشف مبهمات واصلاح
مهمات وفصاحت تعبیر واصابت تدبیرده امتحان ایدوب نقد حالن
محک اعتبارده تمام عیار مشاهده قلدی **مصراع** زر یک پاک بوده
امتحان چه غم دارد   کامجوینه انک مصاحبتی خوش کلوب
انک مجالستیله مؤانست قصد ایتدی بر مدت تا تفکر ایلدکه خلوت ایدوب
ایتدی ای قرنیسه ممالک محروسه مزده خیلی وسعت واردر وانک
اعمال واشغالی بسیاردر سنک خیر زهد وصلاحکی مسامع جلاله
یتشدر مشاردر **ع** نادیده ز دیده دوستر داشتمت **.** **بوزمانکه سنی کوردم**
کوردم نظری خبر اوزره راجح بولدم وبیانی عیاندن فاصر کوردم

شنیدم اکه در آفاق نیست ثانی   چو دیده منت بجمعیت مرا
چندانی چون سنک وفور دیانت و کمال صیانتیله ا
اعتمادم روز بروز ازدیاد اوزره در ولرکه مصالح مملکت و
مهمات سلطنتی سنک فطنت همتکه تقلید و تفویض ایدم تا سنک
ذرهٔ قدرک بزم انوار تربیتمزله آفتاب اولوب و آفتاب در کبی
بزم ذرهٔ عاطفتمزله ارتفاع بولوب زمرهٔ خواصدن و قبیله
ارباب اختصاصدن اولاسن و بزم یمن عنایت و حسن رعایتمزله
امثال و اقرانکدن بلکه ابنای زمانکدن عز اقتدار و شرف اختیارله
امتیاز بوله سن **بیت** بر آستان دولت ما هر که سر نهاد که
نگذشت مدتی که ز اهل سریر شد **شنزبه ارتکاب** منصب وزارتدن
اجتناب ایدب بیشرک سؤالنه بو وجهله جواب ویردیکه سلاطین
عادل ایتینه مناسب بلکه فرض و واجب درکه کفایت امور جمهور ا
ایچون انصار مصلحت کذار و اعوان معرفت شعار ایچون زاده لر
و مناصبی مناسبته توجیه ایدب بر عملک قبولنه بر فرده اکراه جائز
کورمیه لر **و طالب اولمینه ابرام و الحاح** بویورمیه لرکه مرکار
که جبر و اکراه ایله حاصل اوله عاملی علیه اتمامدن عاطل اوله و بر بار
که جبر ثقیل ایله تحمیل اوله حاملی انک تحملنه قادر اولمیه جلدوکی
زحمتلری ضایع اوله **و لوازم و شرایطنک** کما ینبغی عهده سندن کلمیوب

آنك وبالى سلطانه وكناهى پادشاهه راجع اوله بو مقدمه‌نك
تمهيدندن مراد بودر كه بنده اعمال سلطانيى كاردان واكه
وقوف ودربم وانده ممارست وتجربه بوقدر ومن بو پادشاه
صاحب كشور شوكت وشاهنشاه عالى رتبت سن حضرتنكده
وحوش فراوان وسباع بى كران واركه حليت كفايت
ودرايتله آراسته وزينت امانت وديانتله پيراسته بومقوله
اعمال واشغاله وجه لطيفى كماله شويلكه التفات سلطانى
انلره بنده ارزانى بيورله خاطر عاطر شهانى دغدغه كفايت مهماتدن
فراغت بولور انلردخى ارتكاب منصبدن حاصل اولان فضا
ايله وبادهوا وتحف وهداياى بى حساب ايله شادمان ومستظهر
اولورلر كامجوى ايتدى اى فرنيه بو ممانعه ومعاندندن نه
فايده عايد اولور بن البته سنكا بو كاسه دن شراب الجوز سم كرك
وطوعاً وكرهاً طوق اهتمام مصالح خاص وعامى كردن اهتمامله
كچورسم كرك مصراع اكر خواهى وكرنه آن مالى فرنيه ايتدى اول اشتغال
اعمال سلطانى ايچون ايكى طايفه يه ارزانى در بريسى اول عاقل سخت
روى كه مكر ودها وتزوير حيله ايله كندو غرضن حاصل قيله وبر وقت حاجت
ايله دايره عرضن حفظ ايدب هدف تير تعرض اولميه ايكنجى اول
غافل ضعيف راى كه تحقير وذلته معتاد اولا ونيجه موسوس وبدنام و

ورسواى

در سوای خاص و عام اولمدن احتراز قلمیه بو شانلی کمسنه محمود
اقران اولمیه و کمسنه انکله مقام منازعت و مخاصمته کلمیه بن بو
ایکی طایفه دن دخی دکلم نه طبع مربصدر که زمین دلده تخم جنایت
اکم نه نفس خبیدر که دنیای دنی ایچون بار مذلت چکم **نظم**

بخدایی که آفرین کردست — عاقلان را بخویشتن داری
که نه برزد نه بزد همت من — ملک مردو جهان بهیچ خواری

ملکه لازمدر که مشرب خاطر عاطر شاهی بو اندیشه کدورتندن صاف
ایده لر و بنده یی تحمل بار مشقتدن مسلم و معاف ایده لر که عبارت بعید
مدت مدیددر که دیده حرص و آزی سوزن قناعتله دکیمشدرم و
و متاع طمع و نیازی آتش ریاضتله یاقوب دورمشم اکر بر کره دخی
ملکی عوایق دنیا و علایق خلایق ایله آلوده قلالر نکا هجران
اول بلا ایشه که اول کمسه لره تیشدی بشر استغفار ایدیله نیجه او
اول **حکایت** ورده ایتدی روایت ایدرلر که بر وقت صدر
نشینان صفه صفادن بر صوفی صافی دم که طریق طریقتده ثابت
قدم ایدی کشت بازار ایدرکن بر درویش حلوایی که چاشنی فقردن
ذوقی و فقرا صحبتنه شوقی واردی اول عزیزدن التماس ایتدیکه **کوشه**
دکاننی تشریفله تشریف بیوره مرد عارف دعوتنه اجابت و ا..

کوردی وانی استمالت ایچون ملتمسنی منه ولن یوردی
اوستاد حلوای ضیافت طریقیله بر طاس عسل مصفای صوفی
تک اوکنه کتوردی مکس بته که انرک عادتی در حلوایه اوشرلر
ومنع دفعله ممتنع اولمیوب اوستنه دوشرلر ع مکس جای نمی خواهد
مگر دکان حلوایی موزربوزلبی طاس عسله اوشدیلر بعضی کناره
طاسه قونب برازی میانه عسله دوشدیلر حلوای کوردکه طاس
زنبور مکسله طولدی مروحه بی الله الوب طرد زنبابه مشغول اولدی
انرکه کنار طاسده قرار اتمشدی سهولتله کنده ولرین خلاص قیلدیلر
وانلرکه کنده ولرن میانه اتمشدی قید عسل له پای بسته قالدیلر
پروانه قصد اتدکه برلری عسل له آلوده اولوب دام بلاکه گرفتار او
اولدیلر اول عزیز خوبن انرک بو حالن کوردی بر حالت کلوب
مستانه نعره لر اوردی چون دریای باطن پنج بیالین اولدی
وموج بحر وجد وحاله آرام بولدی مرد حلوایی ایتدی ای عزیز بز حلوا
صوریی سندن دریغ اتمدک سنده انی حلوات معنوی بی بزدن
دریغ ایلمه ع بگشا لب شیر و شکر ریزی کن شیخ ایتدی
دنیای دونی واکا حریص اولوب اکا مفتون اولنری بو طاس
عسله بکا عرض اتدیلر ملهم غیبی ایتدی بو طاس دنیای دنی یل وحینه
کی علی انک تمثیل ملاحظه قل بو مکسک جمله سی اهل دنیا در انرکه کناره

طاسه قونمشلردر فقرا دركه مايدهٔ دنيادن آز فايده ايله قناعت ايتمشلردر. انلركه درونه طاسه كند ولرن اتمشلردر ارباب حرص و آزدر كه قاذورات دنيايه بوغلرنه دك باتمشلردر. اعتقادلري بودركه تا ميانه يه واصل اولميه لر يضيباري حاصل اولميه بونلر زيان لا يعقل دركه الرزق مقسوم مفهومندن غافللردر. چون عزرائيل حي على الرحيل مروحه سن تحريك ايده اغاز قلدي انلركه كناره طاس دنياده در اشتغاله في مقعد صدق عند مليك مقتدر اشيانه سنه پرواز قله. وانلركه عسل زهرآميز دنيا ايله آلوده اولا تحريك پروبال ايتدكه اسفل سافلينه متوجه اولوب انجام حال بد فرجاملري شقاوت وادبار ابدي اوزره اختتام بوله. نظم

لقمه مي بايد چشيدن وزان پس اين همه خواري كشيدن

جرعهٔ زهر سندي گراي اينك بضاعت نباشد هيچ گنجي چون قناعت

بو مثلي ايراد اتمكدن مراد بودركه ملك هم پروبال واقبال عدل دنياي وعدل ايله آلوده قلميه كه شايد امانت روح كالبددن آيرلدوغي وقتده سلوك راه آخرت سهولت ميسر اولا. بيت

چنان كن وقتي بدست تا رازمانه كه گر گويند رو گردي روانه

كامجو مجوي ايتدي مركه كم مقام استقامتده مقيم وروش راه عدالتده مستقيم اولا وستمكارلردن ستم ديده لرك ظلم وآزارن دفع

ایدب محنت کشیده لرك تظلمنی کوش شفقت وترحمله استماع قله
مراتبنه دنیاده انك دولتی عز واستقامته مقرون اولا
وعقبیده شرف رفعت وکرامتله اختصاص بوله فرلسه ایتدی بلی
مهمات انام شویله که شرایطیله سرانجام بوله آخرتده اندن رایحهٔ
نجات استشمام اتمك میسردر فاما دنیاده انك دولتنه دوام وبقا
ممکن دکلدر ومدت عمرنه قرار وثبات ممتنعدر زیرا که هرکمسه که تقرب
سلطانله سرافراز اولا هم دوستلر زمین سینه‌ده بغض وکینه تخمین
اکرلرهم اعداسی هروقت حسی یوزنه طوتب نیام انتقامدن جهومت
دیرنه تیغن چکرلر هرکاه که اکا عداوته اجماع منعقد اولا اولدخی
خلقك اکا سوء قصدنه معتقد اولا لاجرم هم جاندن براتٔ امن و
امان اوزره اولمیه وپای رفعتی فرق فرقدانه دخی یتیشه سلامتله
اول مرتبه‌دن باش قورتارمیه نیز ایتدی چون برسنك قضاکه
راضی اولدق سنده نرم رضا مقتضاسندن ابا ایتمه وکندوکی
مهلکهٔ وسیم وکرداب تخیله ایتمه که نرم سنك بابنده حسن اعتقادمز
اعدانك سوء قصدنه حجاب تمام درشمهٔ کوشمال ایله اثرك راه مکاید
یدنی سدایده زور وسنی مرتبهٔ بلنده یتشدرب حسادك قصد و
قدح وافسادنی ینه کندولره روا ایده ورع چه غم زحیلهٔ دشمن
چو دوست جانب ما فرلسه ایتدی اکر ملکك بوترتیب وتقو

بوعدن

تقویتیدن غیری بو بنده بابنده احسان و عنایت ایسه عاطفت
خسروانه و معدلت بی کرانه‌یه لایق بودر که بنی قوییه تا بو صحراوده
ایمن و فارغ اولم و نعیم دنیادن ات وکیا ایله قانع اولوب
ضرر دوست و خطر دشمندن امین اولم مقرردر که عمر قلیل ایله امن و
و راحت و حضور و فراغتله نجه نجه اولیلر اول عمر طویلدن خوب
و خبیث و مشقت و محنتله نجه بیت دمی فراغت دلن تهرست از آن
که کسی هزار سال نه بر فوق ارز و برند کامجوی ایتدی بن
غبار دغدغهٔ خوفی اینهٔ خاطردن دور ایتمک کرک بن و
اتمام مهماتکی ذمت اهتمامه الوب بکا تقرب ایله دیدهٔ اعدایی کور
دل احبابی مسرور ایتمک کرکسن فرصت الدی اکر جان تو منوال اوزره
اولوب بنم ایله و اهتمامم فائده و یرمزسه و ملک بنم اعتذارم سمع
قبول ایله شرف استماع ارزانی بیورمزسه بکا امن ویرمک کرک که
چون زیر دستلر بنم منزلمه وصول خیالنده و زیر دستلرکنده و مرتبه‌لرینک
زوالی احتمالی ایله بنم حرمت و عرضمی هتکه بلکه تیغ غصه خون جرامی
سفکه قصد ایده‌لر ملکانک خدمه‌لریله متمیز اولیوب انده را
صایبه تأمل و تفکری ذمتنه واجب بیله و حاسدلرک قصدنده وق
صدلرک کیدنده شرط فرط احتیاطی رعایت قله بیت بهر تهمت
نمی باید زما خاطر کران کردن بقول دشمنان سهلست ترک دوستان

کردن **شر** بیثر انکلی عقد عهد و بیمان و ایمان ایدب جمیع عمال
دیوانی و خزاین اعمالن انک کف کفایتنه تسلیم ایدب تمام ابداع
و اشیاعن کرامت بی نهایتیله مخصوص قلدی **ه** وارکان و اعیانه
اعتبار المیتوب احوال مملکتده اندن غیریله استیشار و اسرار
سلطنتده انلره استظهار التمز اولدی **اتمام مهام و اصلاح مصالح
خاص و عامده** جد تمام و سعی و اهتمام کوستربن و جمله فرط عدالت
و ضبط و کفایت اظهار اتدیکه ساعت بساعت تیرفتنده قربت
و مکانتی زیاده اولوب مخالطت غایته و مخاصت نهایته یتدی
نه قرب برانی ملازمت یثردن دور اولوردی و نه بیثر بر زمان
حضور قربیه بیثر آرام قلوردی **بیت** دوستدن ایرو مرکه خنده
قلور دوستلق شرطنی او قنده بلور **ع** چو دوستی بنهایت
رسد چنین باشد بو حال شرک مقربانه کران کلوب مجموع
ارکان دولت اکا مخالفتده موافقتدن دم اوردیلر و انکه محو حمیدی
اقدام اقدام اورزه طورولر شامدن صباحه دک و صباحدن
رواحه دک مشاوره و تدبیر اتدیلر حمله سی انک دفع و منعنه و بیخ تمکن
قطع و قمعنه ال بیراتدیلر **آخر الامر ازاء جمیع اعیان** و امرا بو تنکنا
اوزرنه منجر و مقرر اولدیکه اکا جنایت اسنادایده لر تا میثرب
ضمیر بیثر خاشاکه نمیمه یله مکدر اولوب انک حقنده متغیر اولا چون تهمت

وخفیه

وخیانتله انک دیانتی بابنده وعقیده‌سنده شیرکه انی مرشد کامل ا
اعتقاد ایتمشدی تزلزل بدیرا ولا بالضروره انک احکام واوامرینه
کلی مداخل‌لر بولمق میسر واکنک قهر واستیصالنده مجال قدرت
متصور در بیت بو اسلوب اوزره تدبیر ایلدیلر انک دفعنده
ال بیر ایلدیلر پس اتفاق قلّه ارباب تزویردن بو تدبیرده شیرکه ا
اولنک برتین تحریکه ایتدیلر تا چاشت شیر ایچون مهیا قلنان
کوشتی فریسه‌نک حجره‌سنه ایتدی روز دیکرکه شیر خنک زرّین اسمان
زبرجد رنک سپهرده جولان ایتدی امرا و وزرا صف خدمتده طوردیلر
وصدور واعیان بارکاه ملکه حاضر اولدیلر فریسه بر رسم کلی اتمام
بیحون بر جانبه کتمشدی شیر انک قدومنه منتظر اولوب انک
فرط کفایتنه و فهم ودرایتنه وردزبان ایتمشدی ورد زبان و
مونس جانست نام یار یکدم نمی رود که مکدر نمی شود جون
هنکام چاشت اولوب شیرک اوینی وقتی کلدی وجوع طبیعی سی
میخانه ورنک اشتهای سبعیسی غلیانه اغاز قلدی هر بار یکه و
وظیفه‌سی اولان کوشتک جنیت وجوینده تکاپوی ایتدیلر عین و ا
اثر بولمدیلر وکیفیت حالندن خبر بلمدیلر شیر غایت مضطرب
اولدی تو زمانده فریسه غایب وخصما حاضر ایدی چون کوردیلر که
شیرک اتش جوعی ملتهب ولهیب غضبندن قلبی مضطرم ومضطرب در تنور

خشمنی کرم بولوب فیلر ترفوبری بشرمک تدبیرنه تدبیر ایدرن
برسی ایتدی بوندن غیری چاره مز قلمادیکه ملکی آگاه ایده وز و بو خصرنگ
منافع و مضارندن هرنه بلورسک و نه استماع قلورسک بعض
منافقانٔ مزاجنه ناموافق دخی کلورسه عرصهٔ عرضه تیشاره وزکا
مجوی مثنه اولوب ایتدی مقربان بلحبت ومتعلقان پاک نیت
لازمدرکه هیچ وقتده شرط نصیحتده اهمال ایتمیه لر وصاحب دوللرینک
شکر نعمت وحق همت وترتیبلرنی بلوب منفعت ومضرتدن بلدکلرن
واشتدکلرن موقف انهایه تیشدره لر بیت کسانی حق شناس حق
گذارند که حال از پادشاه نهان ندارند حالا سن نه اشتدک
سویله کوره لم و نه معلوم اتدک بعر تراپله محک اعتباره اوره لوم واول
مفسد غماز وحسود همازفی الحال طراز ترفوبری بومنوال اوزره نسیجه
آغاز ایلدی که کوش هوشمه شویله القا اولندی که فرذیه وظیفهٔ
بملکه دست درازلک ایتمش بری داخی اتی تغلیظ ایدوب صورانکاره
ایتدی بن بوکه باور قلمزن که اول کم آزار وامانت شعار جانور در
بری دخی ساز حیله یی بو آهنک اوزره تحریکه آغاز ایتدیکه بو امرده
احتیاط لازمدرکه هرکشینک دوستی اولورسه دشمنی دخی اولور و غرض
غیر واقع چون امورخیر ظهوره کلور خلاینک حقایقی سهولتله بلنمز و
اسرار سرایره آشنالغه اطلاع اولنمز بردخی مقام حیله ده قدم اقدام

اوزره قیام ایدب ایتدی دوکک کبی‌نر واقعا بیرایره اطلاع و
وضمایره موقوف تتبع مستوفی و تفحص مستقصی‌یه موقوفدر اما
اکر وظیفهٔ ملکت انک منزلنده بولنوریسه اکا اسناد اولنان تهمت
ومیان ناسده والسنهٔ عام وخاصده مشهور ومذکور اولان جنایت
وعیب وریب وصمت کذبدن مرادر کامحوی ایتدی جون بو حکا
یتی استماع ایتدی عنان اختیاری الدن کیتدی ایتدی خلوق
انک حقنده نه سویلرلر وانک خیانتنه نجه بینه اقامت ایدرلر احضار
مجلسدن بر منافق که مجلسلرده بولنوردی موافق ایدی ایتدی ای ملک
بو نیشه اما ایسی میاننده آخر خبر قصد غدر وفکر مکری مشتهر ومنتشردر
اکر دوکلری واقعه مطابق ایسه انواع عقوبته لایق اولور وجنایت
وخیانتنک عن مرتب جزاوسزاسن بولور مبتلای مرض غرضدن
بری وخی ایتدی ارباب صدق ودیانتدن مرکاه انک بانده بعض
جرم وخیانت ایشیدردم اما بلا انکه تحقیق انک تعقید نقیفنده تردد
ایدردم حالیا که بو فصل بر اصلی اشتدم ظلمت ظن وتخمین نور
یقینه متبدل اولوب مضمون منطوقه تمام جزم ایتدم بر منافق
وخی ایتدی بوندن سابق دخی انک خبث عقیدت ومکر وخداعی
بکا پوشیده دکلدی اشنده فلان وفلان واحدا بعد واحد بوکه
شاهددر که هر زمان ایدردم بو راهه مرانی نک عاقبتی فضیحته تنیز وابدن

جنایت عظیمه و خیانت جسیمه ظهوره کلور بر دخی که تهمت صدق و استقامتدن بری ایدی ایتدی زهی عجب که بوبی ادب دعوای زهد و فقر ایدر کن و فرقهٔ فقرانک معتدانی و ارباب تاج و خرقه‌نک پیشوایی ایکن حجاب و شرم حیایی روی وقاحتدن رفع ایدب بو خیانته جراءت ایتدی عجب درکه بو بیت صفحهٔ مقالهٔ انک زبان حالندن ثبت اولمشه

بیت

خرقه پوشی من از غایت دینداری نیست   پردهٔ بر سر صد عیب نهان می پوشیم

تم بری دخی طریقت ترک و ترک بری ایدی ایتدی بو زاهد پاک صورت و پاکیزه سیرت بو مدتلرده تقلیداً عمال ملکنی پشت دست ایله رواید روی و تحمل اعباء وزارتی محنت و مصیبت عدا ایدر ردی **بو حالت ایله جبره حالی خیالی خال** خیانتله موسوم اولمق محل تعجب و حیرتدر و مقام تأمل و عبرت بری دخی ایتدی هرگاه که اول شیر و شره و آز بو حرتبه خصوصا که وظیفهٔ جانشت ملک اولا دست طمع دراز ایده ظاهردر که مهمات کلی نک تمامنده نه رشولر قدم اتمه گرک و اعمال پادشاهیدن نه مبالغه مال الهکوتره سه گرک

بیت

بیت صیاد که بر تکذرد از گنجشکی   دانی چه کند چو کبک و تیهو بیند

چون اما امیدان و قاحتی خالی کوردیلر مرکب عجز و سعایه عنان ویروب ساحهٔ دل کا محوی ده تردد و تحیر ایردن قوبار دیلر

وزراوقی

وزرا دخی زمام کلامی جانب قدح و وقیعته عطف ایدب صفحهٔ
ضمیر شریرده انواع حشو بازردن قلم تزویرله بر نجه رقم تحریر ایتدیلر وزیر
اول ایدی اگر فی الواقع بو متهم اولدوغی خیانته اقدام ایتدیسه بو
بونک مالی مماندن خیانته راجع دکلدر فقط بلکه کفران نعمت و خیانت
بیرت و خباثت طبیعته برهان و حجت در انصاف بودر که اگر بو
جراءتی ایتدیسه ملک تمام استخفاف المشدر و دائرهٔ رعایت و حرمت
شاهی و حشمت شاهنشاهی دن طشره گیتمشدر انکنجی وزیر دخی اقدام اقدم
اوزره قیام ایدب بو طرزله آغاز کلام ایتدی که ای یاران بو
نوع کلمات آشفته ایله نامهٔ اعمالکزی سیاه ایتمک احتیاط لازم
ان یاکل لحم اخیه حذر ایدک کمان محترزله ان بعض الظن اثم
قبیلندندر بو بی گناهی تباه ایتمکه شاید قصهٔ خیانت غیر واقع
اولوب حملهٔ تور مجرم قاتم اوله لر و عاجله و آجلده برموجب جزاء
سیئة سیئة مثلها بو کارنا سزانک جزاسن بوله لر اوچنجی وزیر
دخی ایتدی بو سرک حقیقتنه وقوف ملکک لدنی اشارتنه موقوفدر
صواب بودر که ملک فرمان بیوره تا انک منزلی تجسس اولنوب
روی حقیقتدن حجاب شبهات رفع اولنه اگر وظیفهٔ ملکک انک
حجره سندن بولنور ایسه بو تهمتک برهان صدقی عیان اولوب ظنون
خاص و عام یقینه مبدل اولور اگر بهتان صریح اولوب تو

کوشنت مفقود اولق کاشانه ده موجود اولمیه جملەز اتم اولوز
بر تقریرجه لازمدر که زبان اعتذار واستغفاری برکارا
ایدب فریبه دن حلال الغش دلیه وز **وزیر آخر ایتدی** شرط احتیاط
بودر که بو باره ده شتاب اولنه که اتک جاسوسلری روز وشب تجسس
احوال ایدب براتن بوندن کتمزلر ومنزمان اشته کلرن اکا منتذر
بو قضیه نک تدارکنده مقدورلرن دریغ اتمزلر آخرکار وزرای ملکدن
بری کستاخ وار اقدام اقدام اوزره کلوب ایتدی بو قضیه نک تحقیقنده
نه فایده عاید اولور وبو واقعه ده تتبع وتدقیق نه یه مفید اولور فرضا
که اول خاین نامتدینک فیروزنک کبی خیانتی ظاهر وهویدا اولمز
دیکه زرق وتزویر له ضمیر ملکی تغیر اتسه گرک وحیل حیله بر وجهله
تمسک ایلیه گرک جمله یی ساحل یقیندن کرداب اشک وشبهه یه التسه گرک

بیت بغیر انجانیست رایش مبین — که شک را بر آرد بنیرنگ یقین

القصه بو حالده که شیرو و داتش جوع ایله خشم آلود بلکه بر پاره اوداید ی
حیودلر بو نمط اوزره اولقدر کلمات اتدیلر که شیر تمام متغیر اولوب
فریبه دن بالطبع متنفر اولدی ومن یسمع یخل حکمیله ضمیرینه انواع
افکار مستولی اولوب آخر الامر احضارینه مثال ویردی بیچاره اثر مکان
اعدادن بیخبر فرمان اولی الامره امتثال ایدب بارکاه شیره متوجه اولدی

چون دامن دیانتی بو تهمت لوثندن طاهر ایدی قوی قلب و
جری خاطر کامحوی حضورنده حاضر اولدی بیشتر سؤال ایتدیکه اول
وظیفهٔ مقرره که روزمره سکا حفظ ایت دیو ویردیلردی نجه
اولدی جواب ویردیکه خدام مطبخ عامره یه تسلیم اولندی تا وقت
چاشتده خون سیلان ملکه حاضر قلهلر امین مطبخ دخی عرض وقدحی
فتح ایدنلردن ایدی حصار انکاره تحصن ایدب فریاد ایتدیکه حاشا و
کلا بونکا افترادر و بنم ساحهٔ ذمتم بو تهمتدن متبرادر بیشتر معتمدلروین
برجع ایتیز کوندردی تا منزل فریبی جست وجوی ایتدیلر جون انده
بنهان اولمشدی آشکار اولدیکه کامحوی حضورنه کتوردیلر بلدیکه
ارباب غدر وانتقام مصلحتن تمام اتمشلر و بو نیجه زماندن برو
اکدکلری تخم تزویرک بری و دکدکلری نهال حیلهنک ثمری تمام
بتمش کندو کندویه ایتدی دردمند سنک سکا تیمش بیت آفتاب
عمرم بر سر دیوار رسید سالها بود کر از روز چنین بترسیدم شعر
جمله وزرادن بریسی اول کرکیایدی که قرینه‌سنک عیتبندن مرتبهٔ
عیتبندن بر مرتبه ایدی و کندو سن شهود عدول عداینددن عداید
شویله کوستر مش ایدیکه بی تحقیق ایقان بو امره اقدام ایلمز و تا
بر تهمک حقیقتنه واقف اولمیه انک بابنده فتح کلام ایلمز و مردم

و مردم فریبنه تک دعوای مهر و محبتدن دم اوردی انک حمایتی
پایندهٔ مبالغه قلوردی بو صورت ظاهر اولدقدن صکره ایلرو کلدی
و مافی الضمیرن آشکار ایدب ایتدی ای ملک بو نابکارک خیانتی
عین الیقین معلوم اولدی بو خاکسارک خیانتی روز روشن کبی
ظهور بولدی صلاح ملک و رضای خداوند بونده در که بی توقف مقتضای
قضای سیاست انک باینده امضا بیوره له که اگر تو بابده اهمال و مجال
ویره لی شاید سایر گناهکارلر دخی فضیحت عاقبتدن و نیم التموت
بهاعت نساعت بو مقوله شناعته جرأتلری زیاده اولا ع
سیاست ار نبود کارها خلل یابد چون اعدا فریبی لی بو طریقله
حقیقتلر بیتر امر اتدی تا شغالی صقلدیلر ه و بیتر اندیشهٔ دور و دراز
دوشدی و درلو درلو توهمات و کونه کونه تخیلات مور زنبورلکی
باشنه اوشدی میان و جوشده سیاه گوش که دیک ترکوزی
جوش اتدورلرک بری ایدی شیرک آتش خشمنی تیز ایتمک ایچون
برگوشه دن خروش ایدوب ایتدی بن بو رای عالم آرای شاها
نهادن که آفتاب انک پرتوندن اقتباس ایدر و ماه جهان تاب
انکا تشبه قصد ایدرسه دعوای زور ایدر بو نهایت تعجب ایدرم
که بو خاین غدارک خیانتی و بو وامی مکارک خیانتی انکا نجه مخفی و

مستور ا

مستور اولور وخبث طبع ناپاکندن ومکر ضمیر ناپاکندن نجه
غفلت رواکورر . وبو بخلیندن جرم فضیحه مصادر بوکا فعل شنیعه
مظهر اولان نفس خسیس وشخص خبیثک فتنه‌سنده فرصت الویرمشکن
توقفه نه وجهله رخصت بولور . ومشرب سیاستی که ینبوع جنت
معدلت انک رشحاتیله تازه وسرسبز اولور خس وخاشاک تردد
وتحیرله نیچون مکدر قلور . **ملک خوش چون سیاه پوشیدن و**
دمدمه نی کوش ایتدی اکا متوجه اولوب ایتدی سنک مفصل کلام
ومحصل مرامک نه در جواب ویردیکه ای ملک حکما بویورمشلردر من قامت
سیاسته دامت ریاسته **بیت** قالدرر می خوابدن هیچ فتنه
باش دیده شمشیر بیدار اولمیجق **قیام نظام** سیاست
حکمیه زمین زمانده نظام تحسین اکمیه وکلزار سلطنتده تا ازهار معدلت
تبسم ایتمیه بوستان جهانداره نسیم امن وامان تنسم ایتمیه **نظم** ایتن
سیاکست از برافتد بنیاد امان زیاد افتد ان باغ
زا ایمنی ثمر یافت کز عین سیاست آب خورد یافت **هر ملک که**
صلاح ملکه طالب اولا واجب درکه اهل خیانتدن تیغ سیاستی
دریغ بویرمیه وهر چند که محرم خاص وهمدم صاحب اختصاص اولا
اکا التفات بویرمیه نته که سلطان بغداد مصلحت عام ایچون کندینک

محبوب خاص که اخص خواصندن ایدی علف تیغ سیاست ا
ائدی سیر استفسار ائدی که نجه اولمشدر اول **حکایت** سیاست
کوشش ائتدی روایت ایدرلرکه دار الملک چیننده بر پادشاه عد
ائین وار دیکه رعایت قوانین عدالتده جمشید وار جام جهان
نمای عقل ائینهٔ سوانح امور ائمشدی و سکندر صنعت چشمهٔ ا
آب حیات نصفته طالب اولوب ظلام ظلمی روی جهاندن دور
ائمشدی **بیت** از معدلت شامل او رفته ستم صد منزل از ان
سوی بیابان عدم **شر** انک بر سپهر ملک منظر و بر فراز زیبا پیکر
وار دیکه کمند لطف و اکرامله قلوب انامی شکار ائمشدی و داءه
احسان و انعامله مرغ جانی خاص و عامی دام محبته کرفتار ائمشدی **بیت**
مادر کیتی نزاده همچو او زیبا جمال دیدهٔ دوران ندیده مثل او
صاحب کمال **شر** سویدای خاطر شهزاده یه برکون حرم کرم عبابیی
لباس محظ رجال استیناس مصدوقهٔ **ان اول بیت وضع ا**
للناس سودائی ظاهر اولوب اول مطاف لطائفک طوافی شوقی
و اول منشاء دین و ایمان و منبع امن و امان که ومن دخله
کان امناً انک فشقان شان شریفنی بیان در زیارت عشقی
درون جان و صمیم جنانده جلجان و هیجان ائدی **و اذن فی**
الناس داعی سنتنک نداسنه اقتداسی فرض و واجب الادا اسلوب

لیک

لبیک زنان احرام عزیمت زیارت حرم واجب الاحترامی در
میان اتدی **نظم** امید طواف حرم کوی تو افکند درو
وادی غم طایفهٔ بی سر و پا را لبیک زنان بر عرفات سر کو
صدق قافلهٔ جان منتظر آواز درا را **بدری جابندن** شرف
اجازتله مخصوص اولدقدن صکره دریا طرفنه متوجه اولدی وهلال
مثال کشتیلر که عمودی سقف فلکه وکنگری قرن ثور و راس سمکه
واصل ایدی **و** مزورقی سعت وعظمتده فلک سپهر ازرقه مشابه
ومماثل ایدی کردلر ومراکب بی پای واب بمالرک عنان دست
هوایه ویردیلر **و** وان خانهٔ جوبینده که سقفی التنده و ستونی
اوستنده ایدی ممکن اولوب ابتلی روان وباد کبی وزان
اولدیلر **بیت** چو مه در برج آبی کرده منزل روان کرده
کشتی را بساحل **نثر** مدت یسیرده مسافهٔ کثیره طی ایدوب مدینهٔ منوره
ومکهٔ معظمیه یتدیلر **بیت** بر قری احبا وجیب کیتدیلر مقصد
مقصد معبوده وارب یتدیلر **ومناسک حج واعمره یی**
تمام ایدب بعده روضهٔ مقدسهٔ حضرت جنت حضرت سلطان
تختگاه رسالت خاقان بارگاه عزت وجلالت **بیت** آن شهسوار
کرم عنان بلند سیر کرنه ادهم چرخ دوال کاب یافته
حبیب الستار محمد مختارک صلّی الله علیه وعلی آله الاطهار و

وصحبة الابرار استانهٔ سعادت اشیانی تقبیلنی تقبل ایدب
سعادت تیمم عتبهٔ علیهٔ بتوبه ایله متسعد اولدی بیت ای
خاک بوسی درت مقصود مرصاحب دلی بردن نجاک این
آرزو مشکل تر از مر مشکلی بعده قافلهٔ خراسانله جانب بغداده
توجه بیوردی شهریار بغداد قدوم شهزاده دن خبردار اولجق فی
الحال لوازم اکرام واجلالی مرعی طوتب شرایط استقبالی یرینه
کتوردی بیت چون بشارت قلندی شاهه بو حال اتدیلر
جمله عزم استقبال ونزل شاهانه ومنزل پادشاهانه مرتب قلنوب
برقاچ کون انده توقف استدعا اتدی شهزاده ذی شنتا جابت
دعوتی رعایت ایدب برمدت انده اقامت بیوردی چون شهزاده
دامن اسوده اولدیلر وطن مالوفه معاودت عزیمنی مصمم قلدیلر
شهزاده سلطان بغداددن عذر دیلیوب اتدوکی خدمت وضیافت
مقابله سنده انواع شکر ومنتلر ایدب هدیه رسمنده حرم سلطانه بر چینغ
کنیزک ارسال اتدی ما وبهمان دم رحلت اقامتی اندن اوترب
خراسان یولن طوتدی سلطان بغداد اداء خدمت مشایعت
ورعایت قاعدهٔ مواد عتدن صکره حرمنه مراجعت ایدب کنیزی
کی طلب اتدی برصورت کوردیکه نقاش فطرت اول ملاحتده
برصورت لوح وجوده نقش اتمامش دیدهٔ فکرت اول لطافتده

برهيئت لوح وجريدهٔ خيالده وعالم مثالده كورمش اشتمش زنجير
زلف تابداري كمند فتنه ايله دل نظاري تسخير ايلر بدر منير منزنه
پايهٔ فلكده انك صورت يوسف سورەسن تفسير ايلر **دعواي**
طاق ابروي خوبان چين ابرويله طاق نسيانه اتمش و
وداعيهٔ زهد كوشه نشيناني كرشمهٔ چشم نيم مست ايله بادهٔ
باديه سنه براقمش **نظم** دخي عشاقه ايچون شمع شبستان
لبي نقل شراب مي پرستان قدي نخل بلند راست بينان
خم زلف حريم شب نشينان دهاننده قالوب شهد وشكر تنك
لبندن لعلك اولمشدي يرى تنك **ملك بغدادك** اول سرو آزا
آزادك خرامندن پاي دلي كلده قالدي وجرعهٔ لعل ميكونندن بي
واسطهٔ باده مست ولا يعقل اولدي **بيت** دل بستهٔ بلاي يكي
تنك قبا شد باز اين زبلاي دل تنكم چه بلا شد هرچند كه سلـ
سلطان جدّ وجهد ايتدي دل رميده يي اول جانبدن دوندره مدي
وهربار كه عقل كار فرماي اب نصيحتي اقتمزعشقه صباحدي سيوتدي
بيت ساكن نمي شود بسخن اب چشم من كين درد عاشقيست بلا
فزون شود **نثر** القصه سلطان نيزكه بساط معاشرته بر وجهله ابتلا
طايدكه بالكليه احوال رعيت وامور مملكت ومهمات سلطنت

پروایی خاطرندن گیتدی **بیت** چو سلطان اوله روز و شب
مست خواب   اولالی کمان خانمانی خراب   هرگاه که پادشاه
نقد وقتین ملاذ ملاهی و مناهی‌یه که قواعد دولت شاهینک
بنیه‌سی واهی اولور مصروف قله و هواجر و ابکار و اصایل و اسحارده
خواب نوشین و نوش شراب رنگینه مشغول اولا لاجرم نظام
کار ممالک گوندن گونه مختل و صلاح حال خلایق بر سبیل تدریج
مختل اولوب هر طرفدن شماتت حساد و نکایت اضداد ظهور
قله و هر ساعت مملکته وهن تازه و خلل بی‌اندازه متطرق اولوب
سیر **ذهاب الدولة فی شرب العشیات و نوم الغدوات**
آشکار اولا   چهرهٔ شاه اولقدر سرنک جام اولمق کرک
کم سرور باده ایله عقلنی الدرمیه   شاه اولن بیدار اولوب آگه
کرک در روز و شب   خصم دولت تا که باشدن خوابدن قالدرمیه
چون حال بر قاچ گون بو منوال اوزره کچدی ارکان دولت و اعیان
حضرت ملکک غفلتندن دلتنگ اولوب شهر و ولایتک حالنی مهمل قویدیلر
و امرا یاتلنک مالنی مختل کوردیلر **بیت** نجار باده چون گوزینه طولدی
گوزی پر آب نرگس وش سوزلدی   جمله‌سی دست نیازله صاحب
ذیلنه تشبث ایدب گوشه نشینلر آستانه‌سنه یوز اوردیلر

ودولت

ودرویش پاکیزه نفسلرک انفاس نفیسندن همت ودعا یوزره
قلدیلر ووصلاح حال سلطان ایچون نذرلر وقربانلر ایدیب فقرایه
صلات وصدقات احسان ایدیلر عاقبت بی غرضلرک تیر دعاسی
هدف اجابته مقرون اولوب **نظم** شبستانندہ سلطان گیجه خلوت
نگاریله قلورکن عیش وعشرت صونرسا غرالینه ساقی خوابه
ایدر نرکسلرین اول باده سیراب **عالم خوابده شویله مشاهد**
قلدیکه بر پیر صلاح سیما اوکنه کلوب رفع صدا ایله ندا ایدیب ایتدی
بیت ای شاه چه کویی که چو پرسند از تو جالی که تیری فتن نشند
از تو **شعر** بونه بذر وزر در که زمین جالکه اکرسن شکسته بالر اولند و
نیچون اهمال ایدرسن غفلتکدن قریبدر که کارالکدن کیده ودولت
سلطنت غیرک دمتنه انتقال ایده خواب غفلتده نه یتورسن طور عقلکی
باشکه کتور مصلحتک کور **بیت** اچ کوزک طور بیدار وخوابکدن
نرکس احتمادن ترا کدن ورنه سرفتنه که بینی ازخودبینی
شاه بو واقعه دن قولقندن خوابدن اویاندی برزمان توبه و
انابت اودنه یاندی وندامت وملامت وودنه بویاندی اخر
کار زبان عجز وانکسار ایله اعتذار واستغفار ایدیب صحبت کنیزکدن
رجوع وتدارک مافاته شروع بویردی وفرمان ایتدیکه من بعد

اول کنیزک خلوتنه کلمه و مهر و مشتری بر برجده قران قلمه
اکرچه که شاهه دلارامسز دل آرام میسر و دیدار یارسز آن
صبر و قرار متصور دکلدی ولیکن خوف حضرت غیرت و احتمال
زوال سلطنتدن اول منوال اوزره مشان بوردی کنیزک برمدت
نفسنه جبر ایدب حرقت فرقته بر زمان صبر ایتدی **عاقبت**
برکیجه سودای صحبت سلطان دیکی ماننده غلیان ایدب بی
اختیار بادهوای عشق جانان اول برک کلی کلستان شبستان
سلطانه ایتدی شاه نکاه ایتدی برکل برک طری کوردیکه نسیم سحردن
اچلمش و برطرهٔ سنبل کوردی برک کل اوزره صاچلمش

نظم

زسنبل بر سمن مرغول بسته   زمرغولش بنفشه کشته دسته
زمستی نرکس جادوش درخواب   زسودا سنبل هندوش در تاب

تکرار تا تار هوای اهوی یار دیار هوش شهریاری یغما قلدی
و غوغای عشق دلدار متاع عقل شاه تاجداری تاراجه ویردی

بیت

بازار عشق آمد و دیوانکیم پیش آمد   بر دلم از مژهٔ غمزه زنی نیش آمد

بر زمان دخی الیفته کمی جمالی و آشفتهٔ زلف و خالی او
اولوب میان معاشرتی دست مباشرتله در اغوش ایتدیلر و
عیش و نوشه مشغول اولوب غوغای دنیای دونی فراموش ا

ایتدیلر

اندیلر بردفعه دخی منهیان عالم عیان بشارات لاریب ایله
شاهی شاه راه صلاح و فلاحه دعوت ایتدی • شاه ینه متنبه اولوب کندو کندویه ایتدی بو آتش فتنه یی آب بوارله سوندرمجه
صلاح جهان ممتنع در • و بو نهال فساد شعله دارله کوینیدرمجه • امید سامان محال **پس دربانه ایتدی بو کستاخ فرمانه اطاعت**
ایلیوب بی اجازت یارگاهمه کلدی آمر بودر که بی محابا بونی الته ایلتوب حیاب کبی آب دجلیه اتهسن و بی تراخی و تاخیر حکم واجب الاتباعی
استماع ایلیوب موجب فرمان جهانمطاعی یرینه کتوره سن حاجب سمعاً وطاعةً دیوب کنیزکی الوب کندی کیدرکن کندو یله اندیشه ایتدیکه بو شاهک معشوقه سیدر • شاید که بعد زمان پشیمان اولوب
انی ینه طلب قله اکر انک هلاکی بابنده شتاب ایدرسم بعده دست فکرت دامن تدارکدن قاصر اولا **پس انی الوب اوینه ایلتدی**
وکسوت وصورتنی تبدیل ایدب بو رازی اغیاردن نهان ایتدی
برمدتدن صکره خاطر شاهه بو حرکت سببیله انواع هموم غموم هجوم ایدب هر بارکه ضجعه هد یاردن شبستاننه خرام ایتسه ارزوی دیدار یار درکار اولوب مضطرب و بی قرار اولوردی و ینه کندوی ملامت

ایدب ذلائل عقلی و زواجر نقلی له تعزیه و تسلیه قلوردی برگیجه
دفع ملال ایچون باده زلال نوش ایدب مواعظ خرد و نصا
یح عقلی فراموش ایدب خیال مه مدار دلدار دلشهریاری بی صبر و
قرار ایتدی **وحاجب خاص طلب ایدب** کیفیت حال یار د
لآرامی استعلام ایدب تهدید تمام ایله ایتدی شویله که انی همان
بو گیجه احضار ایتمیه سن تن خاکسارک طعمه شمشیر آبدار اولمق مقرر بلمک
گرک حاجب اولقدر که مقدمات غدری تمهید ایتدی مفید واقع
اولمدی و هیبت خشم سلطانی مشاهده ایدوب گندوسن هدف
تیر تلف ملاحظه قلدی **عاقبت خواه ناخواه** جاریه لی بارگاه
شاهه گتوردی و بر دفعه دخی ابواب عشرت گشاده و اسباب
صحبت آماده اولدی **نظم** ماییم و شبی و یار در پیش جام
می خوشگوار در پیش گل آمده و خزان گذشته دی
رفته و نوبهار در پیش **نثر** القصه اوچ نوبت سلطان کنیزک
فتنه فرمان ایتدی حاجب عاقبت ملاحظه سن واجب و توقف
قلدی تا مهمات ملک بالکلیه مختل و معطل اولدی ملک جازم او
اولدیکه بو بلا گندودن غیر ایله مندفع اولمق ممتنعدر و سایرلر

معاونت

معاونیله بو عائله‌نك زوالی محالدر ع بدست دیگری برآیدا
این کار شر زیراکه هرکمسه که بو کنیزکك قتلیله مأمورا ولا البته
دوربینلك وعاقبت اندیشلك جهتندن توقف ایتمك مقرردر
پس ملكانك دفعنه کندونفسه متعرض اولدی اما مروت کورمدیکه
ظاهرا برنادره صادر اولمدن انك قیدن کورب مصلحتن بتوره و
شایبهٔ جرم وخیانت ظاهر اولمدن برنفسی معرض هلاکه یتوره پس
زمان فرصته مترصد اولدی طوردی تا اتفاق برکون یا مقمر
اوزره وجلیه نظر ایدب طوردی ماه رودنی مقابلهده یار تمام
کبی برق اوردی ضمیرینه خوف سوء عاقبت وبیم زوال سلطنت
غالب اولوب کندویه ایتدی اگرچه که مذهب شرعده بویله کنادیك
قانن دوکمك حرام مطلقدر اما بونك بسبیله تخته جلالزاده‌نك
دلی که بنم بی بروالتمدن درذندن عرق خون اولمشدر درمان پذیرا
اولمق محققدر هرچندکه صحبت جانان وجهاندن مقدمدر ولیکن
دل آزرده کان رعیتك ملاحظهٔ حالی اندن اهمدر چون گوردیکه
که وقت فرصتدر ایتدی نگاردنی کناره کلکه بوگشتی بی تماشا
ایلیه‌یین کنیزك چون تعیین کلدی پادشاه پشت دستیله برمشتمع
اوروب وجلیه دوشردی وفرع فرغ اظهار ایدب شویله گوستردیکه

کندو کندودن دوشدی امالدی تا غو اصلر اول لولوء
آبداری قعر ماده یه لوب جهر دیلر و مشک آلوده کلا ایله یوبیب
عنبر اندود کفنه صاردیلر **بیت** بن کوز یاشیرله یودیلر
عنبر و عبیرا وستینه قودیلر مراسم تعزیه صوری بی تمام و
ولوازم ماتم ضروریده اهتمام ایتدی و صلاح جهان و جهانیان ایچون
کندو جانانه سن بیجان ایتمکه اقدام **ع** پادشاها ازپی یک
مصلحت صد خون کنند **بومثلی کتوردم** تا معلوم اولا که ملک
ملاحظه اصلاح رعیتدن غفلت ایدب برخاینی رعایه رغبت
ایتمک غایت غریبدرکه بر شخصه کلو کامل اولورسه مضرتی عام
و شامل اولیحق اندن بعد اولمق صوب صوابه قریبدر بیشرک بوده
یله آتش خشمی مشتعل اولوب فرسیه رسول ارسال ایلدیکه بوسؤالن
جوابنکنه درسویله و بوکناهه اعتذارکنه در بیان ایله فرسیه جو
بی کناه ایدی دمشلردرکه هرکمک که دستی کوتاه اولا زبانی دراز اولور
ع بی کناهان دلیر می باشند تلخ جواب و بروب درشت کلمات
ایلدی انک کلمات عنف آمیزی حسادك ترهات افساد انکیزی نه
مقارن اولوب **کامحویک سبب غضبنک اشتدادی** و ازدیادنه باعث
اولدی عهد و پیمان و عقد ایمانی برطرف قلوب فرس فرمانی فرسیه

میدان

میدان قتلی جانبنه روان قلدی **بیت** غضب عقلنی اولدی
شعله خیز که اولدی چشم عالم بینی خیره **بو خبر** مادر شهزاده یه
واصل اولدی بلدیکه بهر سبیل شتاب و تعجیله سلوکا یدوب
جانب حلم و تأنی دن اهمال ایتمشلر و طریق صبر و سکون دن
مضیق طیش و تنکه کتمشلر کندو کندویه ایتدی تیز یتمک کرک
و فرزند دلبندی قید و بندی وسوسه دیولعین دن خلاص
ایتمک کرک زیرا که هرکاه که سلطانه غضب مستولی اولا شیطان
اکا مسلط اولور و اول مانده نه فرمان ایدرسه مختل و مخبط اولور
بو کلام فصیح که **اذا استشاط السلطان تسلط الشیطان**
حدیث صحیح در بو معنی مزبورک بیاننده نص صریح در خطرلو ا
ایشی اشلامه غضبناک غضبناک ایشی اولور خطرناک
بیت غضب از شعار شیطانیست عاقبت موجب پشیمانیست
فی الحال جلاده بر کمسه ارسال ایتدیکه امتثال فرمان ده بر آن
توقف ایله که بنم ملک له سویلیجک سوزم واردر و کندی کاه
مجوی حضورنه کلوب ایتدی ای پسر اشتدمکه فرنسیه نک فتنه
مثال ویرمش پدر اندن نه کناه صادر اولدی و نجه جرمه ظاهر ا
اولدی پسر صورت حالی واقع اولان منوال اوزره تقریر ایتدی

مادر پسره ایتدی ای جان مادر نفعکی بادیهٔ حیرتده سرگردان
قلمه ومترتب عفو واحساندن بی بهره قالمه ارباب تجربه
واهل وقوف دمشلردرکه سکز نسنه البته سکز نسنه یه موقوفدر
حرمت زن شوهره وعزت فرزند پدره ودانش شاگرد استاده
وقوت شاه لشکره وکرامت زاهد صلاحه وامن رعیت پادشاهه
ونظام کار ملوک طریق عدله واجرای عدل عمال حزم و
عقله بو باینده عمده ایکی نسنه در بری اتباع واشیاعک مراتب
استحقاقنه اطلاع ایدب هر بریلی هنر وکفایتلری حسبنجه مناسب
مناصبه نامزد ایتمکدر ایکنجی اهلری بری بری حقنده صاحب
غرض ومتهم طوتمقدر که مقربان درگاه سلطان میاننده شعلهٔ
آتش حقد ونزاع بر وجهله ارتفاع بولورکه آب نوات وفا
دن عرکله اطفا واخفا حیز امتناعده اولور **پس اگر پادشاه بونک**
آخر حقنده قدح وسعایتنی مقبول گوره واخرک بونک بابنده
غمز وشکایتنی استماع بیوره من بعد انک قول وقرارنه اعتماد
قالمز وبر فرد انک عهد واقرارنه اعتقاد قلمز زیرا ارباب غرض
گاه اولورکه بر امینی معرض خیانتده عرض ایدرلر وبر خاینه لباس
امانتده جلوه ویررلر بو واسطه‌له بیگناهلر بند بلایه گرفتار اولورلر

و مجرم

ومجرملر ساحل نجاته وكنار سلامته وامن وصوله بولورلر **بيت**

بی گنه دل شكسته در زندان **مص** مجرم از دور حرم رخندان

و بی شك بو مقدمات بونی منتج اولور كه حاضرلر تقلد عملدن ابا

امتناع ایدرلر و غایبلر تعبل خدمتدن تقاعد كوسترلر و جمعیت ا

امور و حضور قلوب جمهور بالكلیه متفرق اولور وارکان بنیان ملك و

سلطنته شرار خلل متطرق اولور بوكه مترتب اولان مفاسد دایره حسابدن

بیرون و مرتبهٔ قیاسدن افزوندر **نظم** حذر قل صحبت صاحب

غرضدن كانك حالی وكل حالی مرضدن كور هر كیمده وار نور سعادت

بلوركه انده وار آثار دولت طوترز انك حمایتنه سنی یغررسك

اتشینه سینه سیتی **بیز ایتدی بن فدیه كمینه قولیله یكان**

اولمدم بلكه تا انك خیانتی ثابت و ظاهر اولمینجه بنم ضمیرم اكا تغیر

اولمادی مادر ایتدی بی یقین صادق تغیر مزاج پادشاه براحده

خصوصا كه معتمد درگاه اولا زوال دكلدر انك خیانتی ظاهر اولمق دخی هنوز

حجاب اشتباه ده در انشاء الله الرحمن اول زمانكه بو قضیه نك یوز

ندن پرده گمان مرتفع اولا انك حقیقتی روز روشن گبی عیان اولسه بر

گرك **مزید عواطف پادشاهانه‌دن** بدیع و بعید دكلدر كه بو قدر خیانت

كه گمان محرر ایله فدیه نسبت اولنمدی انك حلم غیر متناهیسی قضا

قصاسنده ناپدید اولیدی و سوابق خدمات نصب العین خاطر
قلوب اول مساعی و مآثر که بو درکاهده اندن صادر اولمشدی
لوح ضمیر منیردن زوال پذیر اولمیه یدی و هنرمندان کافی و مصلحت
گذار حقنده بی هنرلرک ترهات وفشار و خرافات بی هنجاری موقع
اصغا و محل ارتضا بولمیه یدی **نظم** سفله نخواهد دگر برایکام
خس نگذارد مکسی را انجام بی هنران صد حیل اندیش تا نرود
کار هنرمند بیش **ای ملک عاقل عقل صواب نمای واقوده**
حاکم عادل و رای عالم آرای مرحادثه ده مشیر کامل بلکه شرف گوهر
مردم صفای عقل خرد له در **بیت** عقل است که بنیاد شرف محکم ازوست
وافزونی حرمت بنی آدم ازوست چون فرقه لی استانه ده
دولتکده مرتبهٔ منیعه و درجهٔ رفیعه لی ارکردک و منصب وزارته
بلکه رتبهٔ نیابته روا کوردک و مجالسده انک مدحن ادب خلوتده عز
مشاورت ارزانی بیوردک حالیا سنک ثبات و قارکه لایق بودر
قول سابق اوزره قرار ایدب نقض عهد و ابطال اقراردن فراغت
ایده سن و دوست تربیتکله بنیاد اتدوگک **بنای آتش یجی ادله** برباد
المیوب شماتت اضداد و شادو کامی حساددن عار ایده سن و حقیقت

حالی

حالی تفحص واستکشاف فده عدل وانصافکه لایق شرط احتیاط و
فرط مبالغه ده قصور ایتموب عقل حضورنده معذور اولامن وکلیات
حقده فواید صبر وتاءنی دن محروم اولمیوب عند الناس شوایب
تهمتدن دور وعند الله ثواب صبر جمیل له مثاب ومأجور اولەبن
عاقل خردمنده پوشیده دکلدر که انک مانندی کامل وهنرمندک
پایه شانی اندن بلند درکه آیینه امانتن پو خیانت زنکاریله
مکدر قلمیه و دامن دیانتی پو جنایت نجاستیله آلوده اولا محقق و
مقرردرکه خاشاک حرص طمع انک مشرب زهد ورعنه کدر ورمندر و
مرکب آز ونیاز انک سمند پرهیز واحترازی کردنه ار ممشدر اول آل
دیانت مآب وصیانت نصاب بو بابه اهتمام و بو جنابه انتساب ایدن
شرب دم واکل وسمدن احتما واجتناب التمشدر اندن سابق
دخی اوصاف مزبوره یله موصوف ومعروف ایدی وکوشه قناعتده
انزوای واکل حیواناتدن اباوصیت وصدای ورع تقوایی میان انام و
والسنه خاص وعامه مذکور ومشهور ایدی ع بیهوده سخن بدین درازی
نبود بو دولت خواهک اغلب ظنی بودر که وظیفه ملکی منزل
فریه ده بنه انک عدوی قومش اولا حساددن بو قدر افساد جدا
بعید دکلدر نیرا که اهل حسددن بعضی بی خردلر اولور که آخره ضرر
ییتشمک قصدیله کندو هلاکن دخی اختیار ایدر وفتنه جانله خریدار

اولور ننته که اول خواجهٔ حسود محسوددن اخذ انتقام سوداسی
ایچون غلامندن کندوسنی قتل ایتمک مقصود ایدنوب جبرا برابله
وپنانه رام ایتدی تیرا استعلام ایتدیکه نجه مرویدر اول **حکایت**
مادر پیر اقیدی روایت ایدرلرکه شهر بغدادده بر خواجه واردی
غلات حساددن وبر همسایه‌سی واریدی اورع زماندن ایامی علی
الدوام صوم وریاضتله تمام ایدردی ولیالیده علی التوالی اقدام طا
وعبادت اوزره قیام ایلردی **نظم** محبت آتشینه تغزی یانمش
ریاضت اودی دودینه یانمش | درونی مخزن گنج معارف
ضمیری سر کاف ونونه عارف | گیجه گوندز عبادتده ایدی دایم
گیجه ده قایم وگوندزده صایم | **اهالی بغداد ایتمک** ولاینه اعتقاد وتمت وعنایتندن استمداد ایدب آستانه‌سنه کلوب لید
لردی وارباب ثروت ویسار مردم هدیه رسمنده خاک قدمنه دنیا
ودرم نثار ایدرلردی ومجالس ومحافلده خیرله مذکور ایدی ومسامع
ومجامعده فضله مشهور بو جهتلردن همسایه‌سی حسود وآتش حسدیله
بردود اولوب تا برهٔ غیرت جاهلیت کانون درونده زبانه چکدی
واتکسحقنده انواع قصدلر ایدب زمین دلنده مکر وکیدت تخمن
اکدی اما کمان مکر وتزویردن بر تیرکه اول جانبه آتاردی اک

سبر صلاح وورع ورعنده تأثیر قلمزدی وهدف مراد ونشانه
آرزویه راست کلمزدی بو معامله دن عاجز اولوب درمانده
قالدی عاقبت العاقبت واردی بر غلام صاتون الدی
انک بابنده مواجب احسان وانعامی واجب کوردی ولوازم
اشفاق وتربیتی تقدیم قلدی هر ساعت انکا استمالت اید با
ایدردی که سنی بر مصلحت ایچون تربیت ایدرم و بر مهم کلیچون
بار محنت ومؤنتک چکرم امید وارم که دل آرامی بو باردن خلاص
ایده سن وخاطر مرامی بو خار خاردن فارغ قلاسن بیت
زانت دیده که می پرورم نیوز درویش امید وار چنانم که آتش
بنشانند چون بو تنک اوزرینه نیجه زمان کچدی غلام فرمان خوا
رام اولوب مقام انقیاد واطاعتده آرام ایتدی واول مهموع دن
التماسنه که خواجه نک معقودی انده مندرج ایدی اقدام اهتمام کوستر
ایتدی آلاف نوازش ومرحمتلر که بو بنده یا بنده مبذول بیوردک
نیجه تاب وتوان له شرح ایتمک تیسر در واصناف التفات وعاطفت که
بو چاکر افکنده یه ارزانی کوردک نیجه کلک زبان سلک بیانه چکمک متصور
بیت صد زبانم اولور سبزه مثال شکر لطفکده اولا کنگ ولال
حالا دلرکه بو دلدارک مقابله سنده بن جان سپارلک ا

ایلیم و بو نعمت شکرانه‌سی خدمتکارلک شرایطنی یرینه کتورم **بیت**
نقد روان خویش نثار تو می‌کنم جانی که هست در سر کار تو می‌کنم
خواجه چون کوردیکه غلام حق گذارلک مقامنده ثابت قدم در و
هواداراکک داعیه‌سی درون جان و صمیم خاطرده مبرم و محکم در روی
کاردن رفع حجاب ایتدی و درد حسرتدن بر آه جانکاه ایدب ایتدی
بل و آگاه اول که بو زاهد یاردکی شکلی نی هلاک ایتدی و انک بودر
اقتدار و اشتهارینی غیرتندن عنان اختیار الیمدن کتدی قصدم بودر که
اکا بر نوع نکبت یتورم بلکه انک نام و نشانینی روی جهاندن کوترم
هرچند که بو بابده فن حیله کتابنی اچدم و دام مکر و تزویره فکر و تدبیر دانه
لرن صاچدم بو کاره چاره‌دن عاجز قالدم و آتش حسد تنور جسدمده
زبانه چکوب راحت زندکانی بکا منغص اولوب غم و غصه‌دن بر دو
ولذت حیاتدن بیرا اولدم بو زماندن برو شنک بار محنتکی بو سینه‌دن
چکرم و تخم مهر و محبتکی زمین سینه‌ده بو جهتدن اکرم **بوکیجه همان**
بنی زاهد همسایه‌نک باجی وستنده ذبح اسمعیل کبی قربان ایده‌رن
و همان اول مکانده خاک و خون ایچنده غلطان قویه‌یم کیده‌یم
صباح چون بنی انده کشته و خون آغشته کوره‌لر مرآئیه بو تهمتی انی
طوتنه‌لر کرک و عرض مالن پایمال و خانمانن ویران ایتنه‌لر کرک و

وانک

و انک شیشهٔ نام و ناموسن شکست و صیت و صدای زرق و
سالوسن پست ایدب انک حقنده خلقک اعتقادی بوزلیه کرک
بروخی زهد و تقوی دعواسن ایمیوب صفحهٔ حالنه بو بیتک فحواسی
یازلیه کرک بیت زاهدا زهد می برو یارب برافکن پرده‌اش
تا ببیند اهل عالم فسق پنهان آشکار غلام ایتدی ای خواجه
بو فکردن فارغ اول و بو کاره بر طریقله دخی چاره بول اگر زاهد
بو ورطه دن خلاص ایسه زاهد قتل ایتمکله دخی محصل اولور و بو عقد
بو تدبیرله ده گشاده اولور خواجه ایتدی اول اندیشه دور و دراز در شاید
که اکا قادر اولمیه‌سن بر تقدیر که قادر اوله‌سن محتمل در که عن قریب
فرصت بولمیه‌سن بنم دردحسدن طاقتم طاق در بکا صبر ایت دیمک
تکلیف ما لا یطاق در اگر حق خدمتی بلورسک و شکر نعمتی ادا قلورسک
بی توقف فرمانمه اطاعت قل و بی تکلف بو امره شروع ایدب بو خدمتی
جانمه منت بی نهایت بیل اشته عتق نامک حاضر در سکا بیهم ایده یم
و بر بدره زر که بقیة العمر معیشتکه کفایت ایده سکا ویره یم تا بو
شهرده طورمیوب کیده‌سن بر ولایتده دخی اقامت ایده‌سن غلام
ایتدی ای خواجه هیچ عاقل بو فکری ایتمز که سن ایدرسن راحة
ادراکدن برشمه‌یی اولان بو طریقه گیتمز که سن گیدرسن نکبت دشمن زمانک
دولتنده مطلوب و فوت عدو اوقات حیاتنده مرعوب‌سن دولت

حیاتدن دور اولیجق انک نکبت ومماتدن سکاته لذت حاصل
اولور وسن محبوس قفس کور اولیجق انک تسکینه وحبسدن نه
منفعت اولور واصل بیت چون تماشم در گلستان لاله کو مرگز روی
چون برفتم از چمن شمشاد کو مرکز مباش مربا رکه بو نوع کلمات
ایله زبان یندی بر کار اتدی تنفید اولمادی واب نصیحتی آتش در
درونته نثار قلدی سکون بولمادی چون خواجه نک رضاسنی انده مشاهده
اتدی ضروری بام خانه ء زاهد اوزره باشن کسوب جسدین که مجمع حقد و
حسد ایدی انده قودی گیتدی و همان عتیق نامه یی و پاره ء دیناری لو
کوترب دار الامن والامان مدینه ء اصفهان جانبنه روان اولدی
یارنده بنی خواجه ء بدنیتی زاهد نک سیترنک بامی وستنده مقتول
بولوب زاهدی طوتدیلر وامر شرع وعرفله قید بند ایدب زندانه اتدیلر
چون شرعا قتلی موجب جنایت ثابت اولمیوب اکثر اعیان وارکان
بغداد انک عفت وصلاحنه شهادت اتدیلر اکا قصاص احمدیلر ا
یندن ازاد اتمدیلر مدت متمادی انده محبوس قلدی قضائی
الحق نجه زماندن صکره معارف تجاوت بریسی اصفهانده غلامی کوردی
غلام خواجه وزاهدک احوالنی اندن صوردی تا وردقی خواجه نک
قتلندن وزاهدک حبسندن خبر ویردی غلام اتدی اول بی کناهک
عجب ظلم اولمش بو ایش فرمان خواجه ایله بندن صادر اولمش در

زاهد

زاهده بهتان و افترا ادر اول مرد پارسا بو ماجرادن بی خبر بو تهمتدن
مبرادر. پس خواجه تکرار الحاح و ابرام ایله قتلنه اقدامنی علی التفصیل
اعلام ایتدی تا جرده تجار بغداددن جمع کثیری مضمون قضیه‌یه اشهاد
ایدب شهر بغداده کلجک صورت حادثه‌یی و کیفیت واقعه‌یی بالتمام
حکامه اعلام ایتدیلر. زاهد استقامتی برکتیله اول ورطه‌دن نجات
بولدی. حاسد سقامتی شئامتیله نشانهٔ ترک لعنت و رسوای دنیا و
اخرت اولدی. مرد پارسا بو قطعهٔ غرانک نحواسنجه بعض
فضلانک زاده بیش بقدر زبان حاله ادا وانبونه خیال ایله املا
قلدی. **قطعه** در باب من ز روی حسد تک دو ناشناس دامها
زدند و کوره تزویر تافتند و اندر شب ضلال بسعی و کمان مکر
سوی غرض بناوک حیلت شتافتند رغماً لانفسهم همه نیکی بمن رسید
و ایشان جزای فعل بد خویش یافتند **بو مثلی کوتردم تا ملکه معلوم اولا**
که اهل کینه‌دن و ارباب حسددن نه فتنه و فسادلر ظاهر اولور. من
بعد ماکه بو تلرکندولر باینده بو یله اتمک مقرر اولا بس مرغان اوج هوا
و ماهیان قعر دریاده و سباع کوه صحراده بدسگالک قصدندن
ایمن اولمیوب نجه میتر اولا خدم و حشمندن انلرکه منزله قریبه‌دن کم
اولالر کمال حسدلرندن انک حقنده فکر مکرایته‌لر و انحطاط مرتبه‌یی

اکچون عذراتیه لر بعید دکلدر صواب بودر که تعجیل و شتابدن
اجتناب ایدوب زمام حلمی وقاری الدن قومیوب بو قضیه‌ده
تأمل کافی و تدبیر شافی بیورسن که وانی بر وجهله تدارک قلنه
که عدالت و شهامت شانکه لایق اولا بو امرده تاخیرک
خالی اکیمدن خالی دکلدر اکر مستحق قتل اولمیه کنه و نفعلی بو جنایتدن
صیانت ایدوب جریدهٔ اعمالکه وبال خون ناحق ثبت اتمزسن
واکر فی نفس الامر واجب القتل اولا اختیار الکده در تاخیر
ننه فوت اتمز **بیت** می توان کشتن زنده را لیکن کشته
را باز زنده نتوان کرد پیر مادرنک کلامنی محک اعتباره
اوردی و میزان عقل ایله طرتب عین یقینله کوردیکه بر نصیحت درلتمه
سمت غرضدن مبرا و بر موعظه‌در که وصمت ریادن معرادر حکم
سیاستده توقف کوستردی **و قرلسیه امان ویروب خفاده**
فرمان ایتدی وداری اغیاردن خالی قالوب ایتدی ای نزنوندن
سنی محک امتحانده تجربه ایتمشدر و سنک ماهیتک غورنه ارمشدر
و حقیقتک کنهنه ییتشمشدر حق الیقین بلورز که سنک قولک سایر اقوالدن
الندن حقه یقیندر و نور صدق جبین احوالکدن مبیندر یوری نمان
وضع سابق اوزره امام مصالح و عامه و وفور سعی و اهتمامکلی دریغ
ایتمه و سنک بابکده واقع اولان کفت و شنیددن متاثر او

اولوب اوتام بعیده یه وجود ویره • فریسه ابتدی اگرچه که نهال

سلطانی تحت سایهٔ عنایتنده تیمم فرق حالمه ارزانی بیوردیغی و

عواطف خسروانی دن شان شریفه لایق اولانی دریغ قلمدی فاما

بن بنده نک ساحهٔ ذمتی بو تهمتدن بری اولمز مگر اول وقت

که ملک بر باره فکر ایده و بر تدارک ایلیه که کیفیت کاره و حقیقت حاله

مطلع اولا ایسه دامنم دیانت بو خیانت لوثندن طاهر اوله و کنه تفتیش

واردر لیکن بی احتیاط تام و اهتمام تمام برائت ساحت ذمتم

ظاهر اولمق امر دشواردر • چون افتاب عنایت ملک کامکار فرق

حالمه سایه دار اولا امیدوار که بو قضیه نک حقیقتی وراء پرده خفادن

کالشمس فی وسط النهار ظاهر و اشکار اولا بیت غمناک نباید بود

از طعن حسود ای دل شاید که چو وابینی خیر تو درین باشد کامجوی

ابتدی نه وجهله انی تحقیق ایتمک کرک میسردر و بو قضیه ده نه طریقله

تحقیق ایلمک کرک متصور فریسه جواب ویردیکه اول طایفه که بو فتنه

کردیلر اوپرمشلر در احضار اولنمق کرک • و بر سبیل استقصا انلره

استفسار اولنمق کرک که بن بنده یی باوجود که مدت مدیددر که لذت

چاشنی گوشت کام مذاقدن بعیددر بو خیانتله مخصوص قلوب اول

کمسنه لرکه مدت العمر گوشت دن غیری نسنه یمزلر و بر زمان قان

اچمسه لر اوله مزلر ترک الساحه چقرمغه باعث نه در میرانه چون بو ملک

بو نكته‌يي تحقيق ده تدقيق ايده انلردن واقع حالى تغير وقطع تقريرا
ايتمك كرك مقرردر اكر عناد ايدرلرسه تهديد وتشديد ايله كيفيت
واقعه‌يه وقوف ميسردر انكله دخي اولمزسه اميد رحمت و وعده
عنايتيله رخسار يقيندن نقاب ظن وتخمين مرتفع اولنق متصور دريا
بنم كوتاه دستلكم وپاك دامنلكم تمام خدم وحشمه روشن اولا خلوص
وصفاى طويتم ضمير منير حضرت ملكه متين اولا **بيت** بو زماندن كيدوبو

تهمت طمانى — اجله كون كبى راز نهانى
هر رازكه در پرده شب نهان است — چون روز شود بر همه روشن كردد

كامجوى ايتدى انلردن

صورت واقعه وعيد عقوبتله تحقيق اولنمق كرك نويد عفو وعاطفت
مستحق دكللردر زيرا كه انلر بنده كه بنم مقبل ومقبول امين ومعتمدم حقنده بك
حسد ايدوب قصد كيده مشغول اولالر عفو واغماض مبذول قلنمق وجوه
نامعقولدر فرسه ايتدى هر عفو ومغفرت كه كمال استيلا وقدرتايله
كله محض هنر وفضيلتدر كه العفو عند القدرة بو فصلده بودر كه خصمه قدرت
قامره واركن جرائم وجرائمنه قلم عفو چكه كه عدويه قدرت بر نعمت وغنيمت درانك
انك مقابله سنده شكر ومنت عفو ومغفرتدن غيريله دوا ايتمسه دكلدر **بيت**

چون كنهكاره اولەسن قادر — عفوله اول او نعمته شاكر

كامجوى فرسه‌يى كوش هوشيله استماع ايتدى وآثار صدق واخلاص صفحات
حالنده عين يقينله معاينه قلدى فرمان ايدوب اول طايفه‌يي كه بو فتنه

عیان قو بر مشکل دی • دیوانه کوردی و بو قضیه نک استکشاف
خفیاتی واستخراج غوامضنده شرط اجتهادی واحتیاطی صرف ایتمش
و درجهٔ افراطه یتوردی • بو وعده یله که اکر بیان واقعه ده تقصیر ائمه لری
حاللری دن جرایمدن اب عفو ایله تطهیر اولنه • و بوندن غیری صلات و
وتشریفات پادشاهانه ایله ذخی نوازشن بویرله واکر شو یلکه مضمون
قضیه یه انکار ایدب لج وعناد اوزره اصرار ایده لر عقابن عقاب
عقاب و بنجهٔ شکنجهٔ عذابه کرفتار اولالر • جون بونلر بو بابده تاکیدات
فراوان وتهدیدات بی پایان آنلدیلر • انلردخی بالضروری فرمان
اذعان ایدب صورت واقعه یی علی ما هو الواقع درمیان ایتدیلر آفتاب
امانت قرینه زیر سحاب شبهه دن تابان اولدی و شک وریب کیدب
روی یقین آیینه نمایان اولدی ع امتحان کردیم وحال هرکسی
معلوم گشت مادر شیر ایتدی ای ملک زمان بو جماعة امان وبر دن
نکث پیمان ونقض ایمان خلاف شرط ایمان در اما سکا بوندن برتجربه
حاصل اولدیکه اندن عبرت الوب من بعد کوش قبول ایله هیچ بر خائنک
سعایتنی استماع ایتمک کرک وتا دلیل صادق وبرهان باهر ایله قضیه
ثابت وظاهر اولمیه ترهات اصحاب غرضه التفات کوسترمک کرک
بر شخص که معایبی حقنده سویلنن کلام اکرچه که ایجاز وغایت اختصارا

اوزره انتظام بوله معرض قبولده واقع اولمق کرک چوق نسنه وارکه ماده سی ازایکن تدریجله برصورت کیرله تدارکی حیز امکانه کلمز انهار عظیمه کبی که اصلی بر جوی مختصر ایکن سایر منابع مددیله کاه اولور بر مرتبه یه وارر که کشتی دن غیری له اندن عبور متصور اولمز بلکه خلقت مثال بندن کثیر و قلیل مرسوز که عرصهٔ عرضه بنشینه اتمک انی تا و بل ادب بحسب الظاهر انی رد ایتمکله سایرلره طریق تکلمی سد ایتمک کرک تا خاتمت کاره و خاتمه مفضی اولمیه و عاقبت حال شناعته انجام بولمیه ع سرچشمه شاید گرفتن بمیل کامجوی ایندی عین الیقین بلدمکه نصیحتک حق صریح در و بی دلیل ظاهر بر کمسه یی متهم قلمق خلاف مقتضای عقل صحیحدر مادری ایندی ای ملک اول کمسه له یی سبب خاطر احبابی رنجیده خاطر قله اول زمره دندر که اکابر انلرله مصاحبتدن مجانبته تاکید وافر بیورمشلردر کامجوی ایندی ای مادر مهربان بو مجملی زبان تفصیل ایله بیان و بو نکته یی عبارت روشن له عیان ایتمک کرک مادری ایندی حکما اوراق صحایف اوزره وصایای قلم حکمتله املا ایتمشلردر که سکز طایفه دن مجانبت واجبدر و سکز کروه ایله مناسبت مناسب اولمز سکز نفر شخص که دست موافقتی اتکک دامن مرافقتندن چکمک کرک اول اول کمسنه در که منعمک حق نعمتن بلمیه و کفران و عصیاندن

احتراز قلمیه ایکنجی اول کمسه که بی سبب غضبا ینه خشمی حلمی اوزره
غالب اوله اوچنجی اولکه مغرور عمر دراز و رعایت حقوق
خالق و خلایقدن بی نیاز اولا دردنجی اولدر که اندیشهٔ غدر و
مکری کندویه پیشه قله بشنجی اول کمسه که دروغ و خیانت طریقنه
کیده وصفت صدق و امانتدن کناره ایده التنجی اول شخص شهوت
پرست که عنان نفسی ارخا ایلیه و توسن مرادنی میدان هوا و هوسده
رها ایلیه یدنجی اولکه قلت حیا ایله موصوف اولا و وقاحت و سوء
ادب ایله معروف اولا سکزنجی اولدر که بی سبب ظاهر خلق حقنده
بدگمان اولا و بی برهان باهر اهل عقلی متهم قله اما او سکز نفرکه انلر
مصاحبته طالب اولمق گرک بلکه انلرله موافقت ایتمه مطالب اولمق گرک
اولا اول کمسنه در که اداء شکر نعمتی ذمتنه لازم بله و قضاء حق خدمتی
عهده سنه واجب قله ایکنجی اولکه عقد محبتنی عهد صروف روزکارله
منحل اولمیه و رشتهٔ دعوای مودتی تقلبات ادوارله انفصام
بولمیه اوچنجی اولکه ارباب لطف و مروتک تعظیمنی واجب بله و قولا و فعلا
مقام مجازاتده و مکافاتده اولا دردنجی اولکه عذر و فخوردن احتراز
و نخوت و غروردن اجتناب بشنجی اول کمسنه که حالت غضبده
نفسنی ضبطه قادر اولا التنجی اولکه کوای سخاله رفع ایده فقرا و
تحصیلی مقاصدنده مقدورنی صرف ایلیه یدنجی اول کمسنه که دامن شرم

وحیایی الذت قومیه وطریق ادبدن تجاوزی جایز کورمیه
سکز تجی اولکه صلحا واهل عفت محب وفق واهل بدعتدن مجتنب
اولا مز گمسه که بو طایفه یله که حالیا ذکر اولندی مقام وفاق وا
واتفاق اولا واول گروه ایله که سابقا مذکور اولندی موجب
خلاف وشقاق اولا انلرک برکت وصحبتیله علل اخلاق ردیه اند
زایل اولوب مزاج حالی اعتدال حقیقی یه مایل اولا سرکه کبی که بو قدر
حدت وحموضت ایله چون عسل مصفا ایله امتزاج بولور غرض حموضت
حرفه اندن ایل ولوب بو قدر مرضک ازاله سنه موجب اوله
نظم چو سرکه ترشی رورا بانگبین امیز که دافع مرض وراحت
روان گردی مباش مرده دلی همدمی جان بگزین که از مصاحبت
جان تو نیز جان گردی چو سایه باش ملازم به پیش اهل صفا
که افتاب صفت شهرهٔ جهان گردی چون بیر بو خللک تلافی سنه
وبو واقعه نک تدارکنده مادرنک جهد تمامی وجد اهتمامی مشاهده
اتدی تمهید قواعد سپاس وتقدیم وظایف شکرلی قیاس دن صکره
اتدی ای ملکهٔ زمان سنک برکات نصایح ونفثات مواعظکه
شب تاریکم اولدی روز تابان قمو دشوارم اولنلر اولدی اسان
بو ائین کافی وکاردان ورطهٔ تهمت وبهتاندن نجات بولدی

اول زمان درگاه همایون هر برینک حالنه اطلاع کلی حاصل اولدی من
بعد متنبه اولدیکه بو بنزلر بچه مسلکه سلوک ایتمک کرک و سؤالیرینه جواب
وکلاملرینی سلبا و ایجابا بچه صوب صوابه کتمک کرک بس قرینه‌نک
امانتنه اعتقادی ارتدی و انواع معذرت و ملاطفت بو ربا
اوکنه دعوت ایدب ایتدی بحمد الله که بو تهمت موجب صدق اعتقاد و سبب
فرط اعتماد اولدی همان حسن اهتمامکه مفوض اولان احکامک
اتمامنده قرار سابق اوزره قیام ایتمک کرک قرینه ایتدی بو فضاله
بو قضیه بچه فیصل بولور و بو سر انکشت تلطفه بو عقده بچه منحل اولور که
ملک سوابق عهودی فراموش ایتدی و سعایت حسادو وشایت ا
ارباب افسادی سمع قبول ایله کوش ایتدی نظم ای انکه دل از
وفا پرداخته‌ء با دشمن من تمام در ساخته‌ء
کر با همه کس عشق خبثی باخته‌ء مرکز حق هیچ کس نشناخته‌ء
کاو جوی ایتدی
بو امور دن خاطره هیچ نسنه خطور ایتمشدکه نه سنک خدمتکده شمه قصور
اولمشدر نه بزم همتمزده شائبه فتور اولسه کرک خاطرک جرکی طوت
قلبکی قوی و استظهار تمام ایله اتمام مصالح خاص و عامه اهتمام ایت
قرینه ایتدی ع هر روز مرا تیری و دستاری هست جازم اولدیکه
بو دفعه بکا قصد فاسد حسادون کاسد دکلدر تا ملک نیم حقمده عنایه

باقی اولا حاسدلرکده قصد فاسدی برقرار اولمق مقدور
چون ملک سباع سامعلرک کلامنه شرف استماع بویردیلر
که ملک جانبی بهتین ولیتن ده هر لحظه تمهید مقدمات تخلیط تجدید ایدب
هر ساعت زبان نفاق برکار وکلام شقاقی تکرار اتمک تحقیق در هر
پادشاه که کلام ساعی فتنه انکیزی استماعی جایز کوره **وسخن چین**
ونفاق آیینک زرق وشعبده سنه التفات کوستره اکا خاتمت
اتمک جایز اولمز درجان اله یار اتمک اهل خرده نا ملایم ونا موافقدر
ع **مرو زمرا از تو نرود جانی** اکر رای ملک آرای صواب کوره
بن بنده تبعل اعبار وزارتدن یا اتدوکمک سببن انتها ایده بن تیشر
اجازت ویردی فرسیه ایتدی اکر ملک بو بنده جانبنی یاد ایدب بیداد
جلاددن آزاد اتدیسه تلطف وتفضل جهتندن ایدی انی نعمت عظمه
وعنایت جسیمه بلمک کرکدی تاکیفیت حالی تحقیق اتمدن ارباب غرض
کلامنی تصدیق اید ب امر سیاست با بنده شتاب اتمکله جان وقا
ونبات شاهی به خراب اتدی **لاجرم بن انک مکارم پادشاه**
نه سنزن بدکان وعواطف خسروانه ومراحم بیکرانه سندن نا
امیدا اولدم زیرا که کندنک سوابق تربیتندن وتیمز سوالف
خدمتم بلافایده هبا منثورا ایدب کندونک پرورده نعمتن و

ویرا اوردهٔ دست همتمی بی سبب نظر عنایتندن مهجور ایلکله دایرهٔ
حیاتندن دور ایتمک دلدی و بو تهمت حقیرله که ثابت اولدوغی
تقدیرجه دخی مقداری وقعی بنده‌کی ظاهردر عقوبت عظیمه روا کوردی
پادشاه شویله کرکدر که جنایت عظیمه و جرائم کثیره دخی مشرب عفونی
تیره ایتمیه ٥ فکیف که بیر نته که شاه یمن کندو حاجبی جرمهٔ عظیمه‌سی
وارکن رسوا و ملامت آمیوب دامن عفو و مسامحله انک شتنا
عتن ستر ایتدی کا محو استغفار ایتدکه نجه اولمشدر اول حکایت
قرینه ایتدی روایت ایدرلرکه دار الملک یمنده بر پادشاه وارد
یکه فروغ صبح سعادت جبین مبیننده باهر و لمعهٔ نور عدالت چهرهٔ
آیینهٔ باطننده ظاهر ایدی نظم سپهر کامران در پیشکاه بار
زبروین جوز افشاندی نثار نشینندهٔ بزم کسری دی
فریدون کمر شاه فرخنده پی بر کون حاجبنه متغیر اولوب
درکاهندن دور و عواطف شاهانه‌یی اندن سد ایتدی بیچاره حاجب
مفارقت درکاه پادشاهه طاقت کتوره مدی و جلای وطن و ترک
دیار ایتمکه صلاح کار و مصلحت روزکار کوره مدی ناچار کوشهٔ
کاشانه‌دن قناعت اختیار ایدب کاه کندنک حال پریشاننه اغلردی

وگاه روزگارک اطوار عجایب آثارینه کلردی **بیت** مرشباز
سوزدورون برحال بیماری خویش   گاه می گریم چو شمع و گه
تبسم میکنم **نثر** عاقبت شدت حال و قلت مال و کثرت
عیالدن متضجر البال اولوب شول هنگامده که شاهک ضیافت عظیم
و بار عامی اولدی **حاجب بیچاره بعض احبابندن اسب** لطیف
و جامهٔ نظیف استعاره ایدوب بندگاه شاهه گلدی دربانلر گمانا
اتدیلرکه تشریف خسروانه ایله اختصاص بولمشدر و بونده گلمسنه فرمان
شاهی باعث اولمشدر کمسنه انی منع اتمدی حاجب اقدام ادب
بارگاهه گردی و شانه مناسب مقامده طوردی شاه بزم فضای
دلگشاده چتر شاهی قورمشدی و ارکان و اعیان ایله بزم شرابه او
اوتورمشیدی **نظم** بساط بزم دوندی کهکشانه   گمش ساغرلر
اختردن نشانه   طبقری کبک کباب و دراج   صراحیلر چو
آتشین تاج   تذرو باده یه جام آشیانه   بط سیمین اوگنده
نقل دانه **چون پادشاه حاجبی گوردی** دریای خاطری اضطرابه
و آتش غضبی التهابه باشلیوب خاطرنه سیاست داعیه سی طاری او
لدی ینه توقف ایدوب دلده دیدیکه مجلس عشرتی منغص قلمه و نشاط باده
خوشگوار اندوه آزارده مبدل اولا کرم اصلیسی انک گناهندن مسامحه

مسابقت کوستردی وسخاوت جبلی‌سی انک جرمه‌سن کالعدم
فرض قلوب بو مصراعک مضموننی خاطر عاطرینه عرض قلدی **مصراع**
تو باده نوش وکرم ورز والضمان علی چون حاجب سبزه شاه
نظر قلدی دهشتی وبشاشت ونشاط وانبساطی برقرار بولدی
فی الحال سایر خدام جان سپارکبی دامن خدمتی کمر جانه استوار ایدب
اول مقامه متناسب اولان هر عمله اقدام وشغله اقدام اهتمام قلدی تا که فر
بولوب **فی الحال برطبق زرینی که وزنی بیک مثقال ایدی** امتعه
الدی شاه اندن بو حرکتی مشاهده ایدجک بلدیکه انک بو جراءتنه باعث
فقر وفاقه وضیق معاشه عدم طاقه‌در دامن حلمله عیبنی ستر ایدی واو
جریمه‌یه قلم عفو چکدی مجلس اخر اولیجق چاشنکیرلر انک طلبنده شور وشغب
...دن طردیلر وحضار مجلسی متهم قلب قصد ایدیلرکه زور وزاریله اتاده
اقرار ایتدوره‌لر شاه مقربان درگاهدن بریندن استفسار ایتدکه حاجب
اولدیکه بو جماعتک بویله انقلاب واضطرابنه باعث اولدی صورت حالی
اعلام ایدجک شاه ایتدی خلقی بی‌حضور ایتمکه انی الان ایلدی الانی
داخی کورمدی اول کمسه که الدی ویرمک محالدر واول کمسه که
الانی بلدی ایدی دیو ویرمک ممتنع **حاجب بارگاه شاهدن طشره**
چقوب منزلنه کتدی وبر ییل تمام اول طبقک بهاسیله معیشت ایتدی

عام استقبالده بیمان اول حشمن خاص و بار عامده حاجبانه
برحیله بارگاهه دخوله ظفر بولدی و مقام معهودنده طوروب
سایر خدایتلی خدمتنه مشغول اولدی • شاه چون انی کوردی
ایکنه دعوت ایتدی و آهسته ایتدی بکزر که طبق دستکده اولان
تمام اولمشدر • و کیمسه کاسهٔ رباب کبی بهای طبق زرینیدن خالی قالمشدر
حاجب روی تضرعی زمین نیازه اوردی و چون مسکنتی حالی
فذلکه سوردی و زبان اعتذار وانکسار ایله ایتدی **بیت** کامکارا

چشم بد از ماه جاهت دور باد   خانهٔ عمر تو تا دور ابد معمور باد

بو فعل شنیع بندن که صادر اولدی • بو فکر اولنیدی که شاید پادشاه و
یا مقربان درکاهدن بری کوره بلکه سیاست بیوره که آجلق محنتندن
حیاتدن طویمدر رم و نان حسرتندن جاندن ال یویمدر رم • و اگر
بو سعادته نیه مثلا عدت ایمتوب بو شناعت پردهٔ خفاده قالوریدی
بر قاچ کون تندرستق اولجق قوت ایله کتوریم عین الیقین بلورمکه ضمیر منیر
پادشاه بنم حسب حالمدن اگاه و صدق مقالمه گواه در **بیت** دارد

آن شمع دلفروز اگهی از سوز ما   واندرین دعوی گواه ما ضمیر پاک اوست

ملک ایتدی راست سویلرسن شنک کیفیت حالک
بکا ظاهر در و صدق مقالکه حسب حالک برهان باهر در مرحمت و

وشفقته لایق سن عنایت و عاطفته مستحق پس انی نواختا
ایدب بنه منصب سابق و مرتبهء اولی سن انزالی مؤیدی بو مثلک
ایرادندن مراد بودر که قلوب ملوک نامدار دریای زخار کبی بی کران و
بی کنار اولمق کرک تا خس و خاشاک سعایت ایله کدورت پذیر اولمیه و
حلم و وقار سلاطین عالی مقدار کوه باشکوه کبی ثابت و برقرار اولمق کرک
تا تندباد خشم ایله متزلزل اولمیه **نظم** با دل نیکان نبود خشم یار
هیچکهی کرم نباشد غبار   خس بغباری رود از جای خویش
کوه ز دامن نکشد پای خویش **شیر ایتدی سنک کلامک اکرچه راست**
ودرستدر اما تلخ و درشتدر نوش داروی نصیحت خوش مزه
و خوش خوار اولمق کرک تا انک تناولی مریضه دشوار اولمیه کیم طبع
بیماری داروی ناخوشکواردن اکرچه که علت صحتی انیه دخی مرالی
تسبیله کاه اولور استنکاف و نفرت قیلر اول سبب ایله نعمت
صحت و دولت حیاتدن محروم قالور **بیت** کسی که او بشکر خنده
دل تواند برد   جواب تلخ چرا کوید ان جنان دهنی فریبه
جواب ویردی که بلی کلام ملک نو بابده راست و درستدر ولی
ملکک فعلی ابطال حق و امضای باطلدر بنم قولمدن هزار بار درشتدر

چون ملك تحقيق حق واظهار صدقده اصحاب غرضك تزويري وبهتا
نني بويله بكا استماع قلدي لازمدر كه اهل حقك كلام بصحت انجامي
كه محض صدق وعين صوابدر اكا كران كلميه زنهار ملك نيم بو نصيحتمي اكي استماع
لغو وسوء ادبه نسبت ايلمه شنكه اكي مصلحت كلّيه متضمندر اولا
بوكه مظلوملره استقامة وتظلم ايله تسلّي وقناعت كلّي حاصل اولور
وباد ناله وفرياد له خاطرلرندن غبار اندوه وملال زائل اولور پس
ادلي بوركه قلبلره خار خار تشويش دن مرتبه وارسه اظهار اتمكله سينه
ضميرم خاشاك غل وغشدن پاك اتمزم تا ملكه نيم حضور وغيبتم يكسان
اولا وزمان خانه خرده برنسنه قالميه كه بعد زمان موجب كفران
وعصيان اولا ثانيا لازمدر كه بو قضيه ده حاكم عقل رهنماي
وعدل جهان آراي ملك اولا ومرتبه قضايي كه امضا قلم كلام
منتظمي تمام استماعدن صكره قله لازمدر واجب اوليدكه صورت حالي
محنتمي حاكم عقل شاهه اعلام ايدب وضعفت دردرجمتي طبيب عدل ملك
فلك دركاهه انهاده تمام اهتمام ايدم ع چون توان از طبيب
خويش نهان داشتن كا محوي ايتدي دد كگ كبي درد اما سني
بو عرقاب استخلاصده عنايت كلّي بوردم كه فرمان سياستدن
صكره اعطاء امان ايلمي كلّي انعام وعظيم احسان اولمز فريسته ايدي

عمرم اولدقچه عواطف ملکگ شکرن قلمزن وحیاتم اولدقچه مکارم
شاهنشاهیگ عماره سندن کله مزن **نظم** اکر سر سر قلم هنده اوله بر دل
بو نعمت چون سکا شکر ایده بیک دیل ادا ایده میوب بیکده برینی
بلوب عجزم قلام آخر یرینی **حکم سیاست و امر عقوبت** ده
عفو و رحمت جمیع نعمتلردن اولی و راجح در و فضیلت و مزیتی جمله نیک اوزره
ظاهر و واضح در که سایر نعم سبب تربیت ابدان در بو نعمت مدد ارواح
روح روان در **بیت** بر جان و بر دلم نظری کرده بلطف جان
جان شد رهین منت و دل شد مسارقست جمیع اوقاتده ملکگ ناصح و
مخلص و مطیع و متخصص بنده سیم و نقد جانی انک رضا و فرمانه فدا
ایدرم حالیا بو جراءة باعث بو دکلدر که رای ملک آرای ملکی خطا
منسوب قلم یا جانب فهم و تعلقی قلت ثبات و سوء تأمل له معیوب
قلم اما جاهلرک حسدی اهل هنر و کفایت حقنده عادت مستمره و رسم
معهوده در و اصحاب عقل و ارباب فضل نادان و اهل جهل میاننده دا
یما مغبوط و محسود در **ع** بی خار حسد نیست کل فضل و هنر بعض
اکابر بیورمشدر بو بابده **نظم** از حسد نا اهلم ار کوبندی
زان بود کز من بدل در دلیش حاسدان هستند و مارا باک نیست

بی هنر آنکس که حاسد نیستش **نثر** وادعای حکما کربت محسودون
همان بو نکته ایما ادرکا مجوی ایتدی قصد حساد و مکر اضداد
نه باک که کلام دروغک فروغی اولمز و هنرمندلرک فضلی حیننده
بی هنرلرک حیله سی سها کبی درکه ظهور مهر انورله نور و فر بولمز **نظم**
مدکلو صبح کاذب قلسه تزویر — ایدر قلب بشده نوری تاثیر
طوییلور عاقبت کذب وخطاسی — همین پاینه فالور نور فرا
باطل همیشه مقهور در وحق دایما منصور مثل مشهور در الباطل یغور
یغور ثم یغور — اهل حسدک قد حیله رونق ارباب فوده ضرر کلمز و تعیب
بدکوی ایله مرد پاکه امن ملوث اولمز **نظم** کر بدی کفت ترا دشمن
دون پاکی نیست — من نه آنست که او مرتبهٔ زر شکند طعن خفاش
کجی رونق خورشید بر — سنگ به اصل کجا قیمت کوهر شکند **سن من بعد**
افساد حساد و فتنهٔ اهل فساددن ایمن و مطمئن اولمق کرکدر
که بونلرک کلمات غرض آمیزنه شرف التفات بیورمزز و فتنه رفته
انکیزلری حیز اعتباره کتورمزز — قرینه ایتدی بلی اما کاه اولورکه اعدا
خذلهم الله حسد جهتندن دکل بلکه نصیحت طریقیله قدح ایدرلر **بیرا**
ایتدی کویا بی نه حیله ایله فتح ایدرلر جواب ویردیکه درلرکه فلاک

قلبی وهم وخشیتله طولمشلر اول سببدنکه انک عقوبتنه فرمان صادر اولمشلر ودماغنه نخوت یول بولمشلر اول جهتدنکه انک تربیتنده عواطف خسروانه ارزانی بیورلمشلر حالیا بو خبردن هم آزرده در هم بدگمان من بعد نه مطیع فرماندر ونه معتقد امان مصراع عاقل مشو از مرکه دلش آزردی چون بو تزویرله خراج ملک زنانک پذیرا اولا بعید دکلدر که ملک جانبندن دخی بدگمانلق پدیدار اولا الحق ملوکه الیق وحزم سلاطینه اوفق بودرکه بندهٔ جفا دیده دن ایمین اولمیه و منزله سندن دوشمشه وبلای عزله مبتلا اولمشه واول شخص که رتبه سندن دنی ولن تعدیم اولنمش اولا اعتماد قلمیه کامجوی ایدر بو عارضه نجه دارو ومی فکرله علاج پذیر اولور و بو عقده نجه انامل دلبند برله کشایش بولور قریسه ایتدی اول کسه که عاقلدر تحقیق بیلور که آنلرک بو بابده کلامی بغایت باطلدر واونام خام و تخیلات ناتمامی حلیهٔ صدق وصوابدن عاطلدر زیرا که بو مقوله حوادث که بادین ترنده حادث نیاد اعتقاد جانبینک احکامنه باعث اولور اول سببدنکه اگر صمیم مخدوم خادمدن اهمال وتقصیر فهم ایدوب اجلدن تغیر پذیرا ولورسه اکا خشم ایدب حالنه مناسب تادیب و کوشمال ایده جک لاتمک خاطرندن اثار انفعال زایل اولوب و

کیره و قلیل ضمیرنده اولن غبار حادثه و ملال منفجل اولور و چون حا
سدلرک موهومات فاسدی ایدکن بله ارباب عرضک ترنا ننه
التفات واعتبار ایمیوب اول کمسنه نک فرط اخلاص و امانتنه خدمتکا
اعتقادی وکمال صدق و دیانتنه اعتمادی دخی زیاده اولور و
رک دخی کو کلنده خوف و هراس اولمیوب کوشمان بولمیوب ایمن اولوب
انتظار بلا غدا بندن خلاص بولور **بیت** در غم افتادم و زا
غم آزاده نشدم در بلا ماندم و از بیم بلا وارستم **میزان القضا**
ایدیکه حیله کرلردن فاج نفزه سوءظن ایتمک لرک جواب ویرد
یکه اوچ نوعه بری اولکه ثنای جامی پادشاهک اهمالی سببیله
وایی اولا ایکنجی اولکه پادشاه انی عین غنایتله منظور قلمدوغی احلد
بدخواهلر اکا ظفر بوله **لر** اوچنجی اولکه کندو نمین وعرق جبین ایله تحصیل
اتدوکی ماله پادشاه طمع قلوب الندن الا **کامجوی ایتدی** بونلری
طریقله تدارک ممکنمیدر ایتدی نوبتکه میسردر که مخدومی اندن رضا و
صفا ازره اولا و هر لحظه اکا عنایت تازه و عاطفت بی اندازه
روا کوره **لر** چون ملک بو بنده نک حالن تدارک ایدوب رضای کلی
وصفای تمام ارزانی بیوره **لر** خساره خاطرده نه و حیله حادثه و از آر
باقی و اعدا نجه فرصت بولوب افساد مایینه نه طریقله رخصت بولا
بو جمله یله امیدوارم که ملک نیمرا عتذارمی قبول بیورب **دخی دام**

اقته کرق

افقه کرفتار ایمیه وبنی قویه که بو بیابانده ایمن وهرفه ساکن اولم وصفای نیت وصدق عقیدت ایله وظایف دعا وثنای ملکی ادا قلم **بیت** بروز درس ثنای تو میکنم تقریر بیش وظیفهٔ مدح تو میکنم تکرار کامجوی ایدی هوی قلبا وله بن اول بنده لر عدادندن دکل اسنکه حقکده بو مقوله تهمتلر مسموع اولا وبننک بابکده نمامرک کلام سعایت آمیزی محل قبوله موضع رضا بوله بننک کنه حقیقتکه واقفا ولمشدر وعین الیقین بلمشدر که وقت محنتده صفت صبرله موصوف بن وزمان نعمتده ادای شکرله مشعوف بن **خلاف دیانت وصیانتی شانکه شین عظیم بلورن** ورعایت مروت وفتوتی ذمتکه دین بلکه فرض عین قلورن بس بنم غایت بی غایتنه وا اتق اولکه سنک وفور عقل کفایتکه اعتقادم وکمال صدق امانتکه حسن اعتمادم مضاعفا ولمشدر من بعد هیچ وجهله کلام خصم موقع استماع بولمق میسر دکلدر ومرتعرض وکفایتری قدح صریحه محمول اولموم مقرردر **بیت** زین بس بحتان فتنه انگیز حسود در باب دوستان نخواهیم شود **فریسه ایدی** چون عنایت ظل یزدانی وستاره سایبان اولاعتمادنا باکف قصد کیدندن نه باک ودولت رضای سلطانی حارس ونکهبان اولجق خصم بد اندیشک معارضه سندن نه غم نه تشویش **بیت** بعد ازینم چه غم

بعد از نیم چه غم ز تیر کج انداز چو   چون بمحبوب کمان ا
ابروی نو دپیوستیم **نثر** پس اهتمام تمامله مصالح خاص وعامه
قیام واقدام ساعت بساعت مرتبه ترقی متزاید ومدارج تقویت و
تمشیت ده متصاعد اولدی تا کمال صلاح وسداد ایله محل اعتماد
کلی ومحرم اسرار ملکی ومالی اولدی **بیت** زمالش بدان گونه شد سربلند
که از آسمان بهایه بر تر فکند   بودر اول پادشاهک داستا
نی که ملازمان آستانی میاننده بعض مخالفت واقع اولوب الحا
تمام خشم وغضبدن صکره مقام کمال رضا وطلبه کلنه عاقل وکامل
هوشمند فاضله متنبه دکلدر که بو ماده مذکور اولن امثال حکایات
انواع فواید واصناف منافعی مشتملدر اول کمسنه که تاییدات الهیه
مؤید وسعادت جاودانیه مخلد اوله عنان همتن کشف رموز حکما
معطوف قلب کمال عزیمتن فهم اشارات علمایه مصروف قله **تا دار**
الشفای طریقتدن دوای جان فزای حقیقته واصل اولوب
برکات معالجات اطبای روحانیه ایله علت پر خطر جهالتدن افا
قت بوله **نظم** داروی تربیت از پیر طریقت بستان   کا
دمی ابتر از علت نادانی نیست   روی اگر چند پری چهره و
زیبا باشد   نتوان دید در آیینه که نورانی نیست   عابد
وزاهد وصوفی همه اطفال رهند   مرد اگر هست بجز عالم ربانی نیست

باب د

باب دهم طریق مکافاتیله جزای اعمال وسزای افعالن بیان ایدر

دابشلیم تمام تعظیم وتکریمیله بیدبای حکیمه ایتدی استماع ایتدم اول داستانی که مشتملدر بندگان وشاه میاننده واقع اولان خلاف وخیانته وفرمان عقوبت وسیاستی وعاقبت تجدید مراسم عاطفت مراجعتی ونظام ممالک ومصالح خلایق ایچون براهین کافیه یه مزید عقیدت وعنایتی وجانب پادشاهه میلدن مجانبتی وقول حق وکلام صدقه میل ومداهنه حالنده طلبندن درنه بیان قلنه اول **ستمکارلرک داستانی که** رعایت نفس وصیانت حالی ایچون عباد آفرینه کار ایذا وآزاردن خالی اولمیه واندن انزجار ده نصیحت عقلایی سمع رضایله اصغا قلمیه عاقبت ایتدوکی افعالک دام مکافاتنه گرفتار اولا ● برهمن ایتدی ایذا وآزاری کندویه شعار ایلمز مگر بر جاهل که نور حق ایله ظلمت باطل میاننه فرقدن غافل اولا ● وبر نادان که غایت غباوت وجهالتدن بیابان غوایت وبادیهٔ ضلالتده سرگردان اولوب عواقب اعمال وتبعات افعالنده اندیشه قلمیه **باصرهٔ بصیرتی** خواتیم اموردن مکفوف اولوب آفات اسائت وکینه مکافاتی عین یقین ایله مشاهده ایده میه اما اول عاقل که دانشنده دیدهٔ عقلی کحل الجواهر توفیق ربانی ایله منور وگلشن جانی روایح ریاحین عنایت رحمانی ایله معطر اولا

ازاره و ایذایه نجه رضا ویره وکندو نفسنه لایق کورمدوکن ا
آخر حقنده نجه روا کوره **بیت** مپسند بکس آنچه بخود نپسند
خیر اکر شر هر عمل ایچون بر جزا مقدردر والبته اول مقدر اول فعله
مترتب اولمق مقرردر عدم ظهوریله مغرور و تأخیر و تراخیله مغرور
اولمق کرک **ان الله یمهل ولا یهمل** فحواسی مقتضاسنجه شاید استدراج
ایچون امهال واقع اولمش اوله ترتب جزای اعمالده بر مدت مهلته
مجال واردر اما احتمال اهمال بحسب العاده محالدر دنیا بر مزرعه در که خیر
تیر اننده نه اکرلرسه انی بچرلر و بر مشرعه در که درد اکر صاف اندن اغتراف
اف ایدرلرسه انی ایچرلر **ان احسنتم احسنتم لانفسکم وان اساتم**
فلها پس هر کمسنه که میوه سعادته ارمدیه تخم شقاوت اکمک کرک و هر
کمسنه که زخم سهم المدن وهم ایلیه کمان ظلم و ستم چکمک کرک **نظم**

اسانده دلا وار خوف مخافات — که اولور انک یرینه مکافات
بهر حال یکدر اسانده احسان — جو کندویه ایلرسه ایلرنه انسان

قضا که هر کمسنه کندونک زرق و تدلیس تزویر و تلبیس ایله اوزرینه
و افعال قبیحن اعمال حسنه لباسنده کوسترسه تا بر مرتبه یه یتیشه که خلق
اکا مدح و ثنا ایلیه و ذکر محامدی مشارق و مغاربده سایر و نشر
مدایح افواه ناس والسنه عام و خاصده دایر اولسه **بو وسیله**
نک نتیجه اعمال ذمیمه مرکزندن مصروف اولمق یوقدر و بو تکلف

ایله ثمرات خبث باطن و تبعات کدورت نفس اندن تخلف قلمق
یوق مثلا دهقان بر یره تخم حنظل اکسه و خلقه انده نی شکر بترا
اعتقاد ایتدرسه بی شبهه بو حیله ایله ریع زرعی متغیر اولمسه کرک و او
تخم که اکمشدر حنظل دن غیری نسنه ویرمسه کرک **نظم** چونکه بد کردی
بتر ایمن مباش زانکه تخم است و بر و باید خداش چند کاهی او
بپوشاند که تا آیدت زان کرده های بد حیا داد حق مهلت
از مکافات الهی کفت ان عدتم به عدنا به **چون برلمه**
حقیقت مکافاتی بلوب اساءت مترتب اولن آفات و مخافاتی
اکلیه شاید که سرایت فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره انک ضمیرینه سرایت
ایلیه و جانب اساءتدن جناب احسان و انسانیته میل ایدب ممکن
لقدن و دل آزارلقدن توبه و انابت ایلیه **ع** این تیر توفیق
تواند بودن بو مقامه مناسب امثال و اسماردن بر و نیچه مقاله
موافق آثار و اخباردن داستان شیر صف شکن و مرد تیر افکن ری
استفسار ایتدکه نجه روایت اولنمشدر اول **حکایت** برهمن ایتدی
امثالده کلمشدر که ولایت حلبده بر بیشه واردی حیاض و انهار له مشحون
و ازهار و اشجاری خارج حساب و حد کثک شماردن بیرون **بیت** کل و
بید و شمشاد و سرو و خدنک بهم بر کشاده شاخ شاخ تنک
اول بیشه ده بر شیر جفا پیشه واردی مادهٔ جنک و پرخاشه آماده
بر پیلتن که بهرام فلکی بر حمله ایله کور کبی شکار ایدردی و شیر کردون

هيبت سطوت وصولتندن كاو زمين كبي تحت الثرايه فرار ايدردي
نظم خشم وقتنده كوستر سيدي دندان اولوردي
هيبتندن آب شيندان كوزي كوياكه تنور براوز دماغي غار اما
كه پر اخكر **همواره شفك دمله مشغوف وظلم وستمله موصوف** ايدي
و پنجه ودماغي خون حيواناتله آلوده قلب سباع ميانندههتك وقتل و
وقهر وجورله مشهور ومعروف ايدي **بيت** شير غضبله گويا اولمشدي
پرورده ظلم وفساد وشردن اولمشدي افريده خشمنده وحوشدن
بر سياه گوش واريدي لس و تيمار دركاهنده خدمتكار ووزير مصلحت گذار
ايدي چون حالي بومنوال اوزره گوردي انك پنجه ظلم وتبعه بيدادندن
قوردي **ومن اعان ظالما سلطه عليه** وعيدندن وهمندن اندوه
قصد ايتدي كه اول بيشه دن رخت اقامتي كوترب انك ملازمتن ترك ايده
گوشه ده منزوي اولوب عزلت وفراغت كمرن ميان جانه برك ايده
بيت بترس از صحبت ان كز خلقي بيازارد باتش هركه شد نزديك
هيم سوختن دارد **بو فكرله صحرايه** متوجه اولدي كيدركن بر بيشه
كنارنه گلدي گوردي كه برموش تيشه دندانله بر درختك عرقني كسر و
تيز تابله بنيادي نخني خراب ايدر ودرجب زبان حالله اكا خطاب وعتاب
ايدركه اي ستمكار دل آزار نيچون جانمك رشته لرين كه عروق
شرآيين منزله سندندر دريغ بيدادله قطع ايدرسن وتبر آزارله **بناي**
بنيه مي يقوب خلايقي راحت تيتلمدن ومنفعت ميوه مدن بنچون

منفعت ايدن

منع ایلرسین **بیت** مکن بدیکه بدیرا جزا بدی باشد بکش ا
اهل مروت بدی ددی باشد موش انك ازبلغنه التفات واعتبار
المتوب همان اول ستمکار لوح اوزره مقهور و متنمّر اولدی **بو اثناده**
ناگاه بر مار کماندن تیر جقر کبی کمیندن جقدی و تر قصدی موشنك
راست ایدب همانندم قلاب نفسی ایله سوراخ دماغنه جکدی بسیا
کوش بو صورتدن تجربه حاصل قلوب بلدیکه آزار ایده آزاردن غیری نسنه
کورمزمش و خار دکن کل مراده ارمزمش و خار خاردن غیری نم
ویرمزمش **بیت** بدمیکنی و نیك طمع میداری جز بد نبود جزای
بدکرداری همان اول ماندهکه مار اکل موش ایله تشویش جوعی فرا
موش ایتدی **وخوش حال اولوب وفراغ البال** بر درخت
سایه سنده حلقه اولوب یاتدی اتفاق بر خارپشت بوی طعمه ایله
اول دشت کشتن ایدرکن اول مقامه کلدی انی خواب غفلتده بولوب غنیمت
وغنیمت بلدی وفی الحال دم ماری اغزیله طوتب باشن اچری جکدی فارغ
اولدی مار غایت اضطرابندن کمان کبی پیچ وتاب ایدب سینه سن
انك تیر خارنه اوردی تا جمله اعضاسی خارلرینی لبی سوراخ سوراخ او
اولوب نزار ناله زارله جانن مالکه ناره اصمرلدی **سیاه کوش** زدن
صفحهٔ روزکاره رقم اعتبار اتخ معاینه قلدی اما جون مار کا
قالدی باشن کمین کمونه حکوب روی سطح زمینده کزر حقیقی لبی طوتا
اولدی یاتدی **ناگاه** بر روباه کرسنه اول صحراده کزرکن اول

معاینه ایردی خارپشتی که لقمهٔ چرب و شیرین ایدی اول حالت ا
اوزره کوردی بلدیکه باوجود حدت خار کل مقصوده ایرمک متیسر
دکلدر مکرکه در آرزوی احمق متصور. پس خارپشتی پشتی اوزرینه
دوندردی و اوستنه تپوق ایدیب شکمی اوزره بر قاچ قطره کوندردی
پشته باران اولمق یقوریله صدف کبی باران شفقتدن باشن
طشره چقردی روباه همان دم بوغزین محکم طوتوب باشن بدندن قوپاردی
کوشتنی اشتهای تمام ایله اکل ایتدی پوستن اول معامده قودی کیتدی
هنوز روباهه فراغت کلی حاصل اولمدین کوردیکه بر سهمکین دونده کرک
کبی درنده بر کوشه دن چیقه کلدی روباهی خواب خرکوشده اولیوب یا
پاره قلدی و لحم شحمدن جوع الکلبن دفع ایدجک مقداری یاری بعده چقور
قلیله بر کوشه ده یاتدی اویدی سیاه کوش بو اعجوبه لری که مرئی
تحقیق مکافاته دلیل ظاهر ایدی کوریب نهان خانهٔ قضادن قضای قدر
کلجک حالات آخره منتظر اولوب طوردی ناکاه کوردیکه بر پلنک تیزچنک
خشمناک بر طرفدن کلدی سک بوندن متنبه اولنجه پشر دل آشکار لهینه
بن دلدی کلبک قلبنی طشره چقردی پلنک مکر بر صیاد کمین کاهندن
خلاص اولمشدی صیاد تیر خدنکی شست کمانه راست ایدیب اردینه
دوشدی ایدی چون پلنکی سکه مشغول کوردی امان ویرمیوب همان قبضهٔ
کماندن خدنک دلدوزی پلنک جانبنه کوندردی تیر راست صاغ

طرفندن كردی صول جانبندن جقدی زمین قولكه قوت ديدی ز
زمان آفرین واحسنت اوقودی **بیت** فلك گفتا خوش است
ان قبضه وشست   زمین گفت آفرین بادا بران دست **بلنك**
دفتر حیاتنده رقم رمق وار ایكن صیاد كلوب بوینی اوردی و
سرعت ايله پوستن بدننذن یوزدی اتفاق اول مقامه براسب سوار
ایتشدی اول بلنك پوستنه كه بغایت منقش ودلكش ايدی طمع
دوشدی صیاد اول باده عناد ایدب عاقبت مكالمه لری مخاصمه
ومجادله لری مقاتله يه ایرشدی **مثلا** اثنای كارزارده مرد سوار شمشیر ا
انداز له صیادك باشن تننذن ايردی وپوست بلنكی الوب يوله
كردی هنوز بر فرسنك گیتمامشدی كه اسب خطا قلدی سوار پشت
زمینه دوشدی زمینه شویله یقلدیكه همان اول زمان اول مكانده جان و
ویردی **ع** زمان بردم اكا امان ویرمدی **سیاه گوش بو تجربه**
لری كه مزبورین عین یقین ايله معاینه قلدی سبب زوال ظن وگمان
وموجب مزید ایقان واطمینان اولدی شیرحون اندن بو حالتی
مشاهده ايتدی حضورنه دعوت ایدب ایتدی نیم سایه دولتمده راحت
ایكن واستان فلك رفعتمده مغمور احسان ومستغرق نعمت ایكن
درگاهمدن گیتمكه وترك خدمت وملازمت ایتمكه سبب ندر سیاه
گوش ایتدی ای ملك بكا بر خاطره خطور ایتدی وسودای دلده بر سودا
ظهور ایتدی كه نه تكلمه اقتدارم وار نه سكوته صبر وقرارم **ع** سویلرسم

اولورم سویلیسم رازاجلور **بیت** حال دل خویش ازتو نتوان
مشکل   وزبیم رقیب بازگفتن مشکل   اگر همت ملوکانه اما
ویره وبروجهله عهد وپیمان بیوره که انک نقضی امکان پذیر اولمیه
حال خاطرمی علی وجه التمام خاکپای ملکه اعلام ایدیم دیرا کا امان
ویردی وعقد عهدی مقرر قلوب ایمانله مؤکد قلدی **سیاه گوش**
ایتدی شویله معلوم معاینه قلورم که نیت ملک ازار خلقه مصروف
وعنان قدرتی بی گناهلره ایذا واضراره معطوف دکلدر نیش جفاسیله
ریش درسینه لرخار آزاریله پرتشویش بن بوصورتدن بغایت
ترسانم وبومعنیده زیاده هراسانم **بیت** صقین مظلومدن که نا
نالش ایلر   که نالش واری واری جوع ایشلر   **شیر چون** کلام
گوشی گوش ایتدی دریای خشمی اضطراب ایدب جوش ایتدی اما عهد
معهود موجبنجه ضروری کذو نفسنه جبر واول جواب مره صبر ایدب
ایتدی سنک حکگه خود نیم جانمدن شمه ستم صادر اولمدی بلکه
سنک متعلقاتکدن بر فرد بندن رنجیده خاطر اولمدی بس بو بابده
اجتناب عنایتمدن فرار ایتمکه علت وسبب نه وحمای حمایتمدن کنار
اتمکه باعث طلب نه سیاه گوش ایتدی بلی عواطف شهانه دن بیشتر
شرمنده یم وبنده مکارم خسروانه یم تا زنده یم اما هیچ صاحب مروت
ظالمک تعدیسن گورمکه تحمل ایتمز ومظلومک نالشن اشتمکه طاقت
گتورمز **قطعه** وجودت پریشانی خلق از وست   ندارم پریشانی

خلق دوست

خلق دوست من از بی نوایی نیم روی زرد غم بی
نوایان مرا خسته کرد **بوندن غیری** شاید که ملک بو آتش
بی دادک شآمتی دوننه بو یانه مقربلر دخی مصاحبت سببیله معذب
اولوب یاش یانیجه قوری ده یانه **ع** آتش چو برافروخت بسوزد
تر و خشک **بیت ایتدی** پس شآمت وظلمی نحوستیندن بلدک و
میامن عدل و کرمیندن اکلدک سیاه گوش ایتدی گلگله متنبه
می استشمام مراتجه گلزار خردن محروم اولمیه باور که هرکیمکه آزار اگر
ضرردن غیری ثمر گورمز و هرکیمسه که نهال منفعت دیکر خیردن غیری ثمر درمز
اصحاب تنبه و ارباب تنبیه دنیایی که دار مکافاتدر اول کوهه تشبیه
اتمشلردر که صواب و خطا انده هرنه که ندا اتسک صدا طریقله بعینه ینه سکا
ادا ایده **قطعه** این جهان کوه است فعل ما ندا سوی ما آید ندا
را صدا گرچه دیوار افکند سایه دراز باز گردد سوی او
آن سایه باز **ای ملک بن بو گون** عین یقین ایله بلکه چشم جهان
بین ایله صورت مکافاتی معاینه ایتدم پس حکایت موش و مار
و قصهٔ خارپشت و روباه حیله کاری و احوال سگ و پلنگ و صیاد
و سواری گلک تعبیر ایله بر بر صحیفهٔ ضمیر منیره تحریر و تصویر ایلدی
زبان بضحکه ایتدی ای ملک موش که هیچ درختی تیغ ستمله قسد ایتدی
طعمهٔ مار اولدی مار که زهر قهرله موشی هلاک ایتدی نوک شوک خار

خاربشت ایله هدف تیر و مار اولدی؛ خاربشت که خارظلمله ماری
تباه ایتدی روزکارانی ناکاه کرفتار دام حیله روباه ایتدی
روباه کمراه که خاربشتک خار وجودنی کلزار جهاندن قلع ایتدی سک
کرسنه قصاب وار دست ازارله بوستن بدنندن خلع ایتدی
سک دخی اول صیادله شکنجهٔ پنجهٔ پلنکه کرفتار اولدی پلنک دخی
خدنک صیاد له کشتهٔ پیکان زمرآندار اولدی صیاد هم
بی رحم وطمع کار اولدوغی جلدن خرمن حیاتی هوای شمشیر آبداره سوار
صاورلدی سوار دخی ناچار یره قتل نفس اختیار ایتدوکی سببدن
طمع تیغ بوار اولوب جزای کار ونزای کردارن بولدی والحاصل
هر برنک جزای عملی طریق مکافاتله کندولره واصل اولوب فقطع دابر
القوم الذین ظلموا فحواسی انلرک حقنده آشکار اولدی پس عاقله
مناسب بل فرض و واجبدر که بدکارلر مناسبتندن احتراز ایدب شنیع
کردارلر مصاحبتنه اقترا ایله نفسنی یازیانه حکمتیله تادیب ایده
اخلاقن اوصاف ذمیمه دن تهذیب ایده همتن اصلاح نیته مصروف
قله نیتن افعال حسنه یه مصروف طوته بیت نخستین نشان خردان بود
که از بد همه سال ترسان بود پیش نخوت قوت وزورله شویله
مغرور اولمشدی ودماغی سودای قهر واستیلا ایله بر وجهله امتلا
بولمشدیکه سیاه کوشک کلان قولاغنه قومیوب رد ایلدی و
نصایحن صیربر باب وطنین ذباب عد ایلدی سیاه کوش هر بارکه

بومالی کنان

بو بابی کشاده قلدی بیشرک تاب آتش بیدادی دخی زیاده اولدی

بیت ای انکه بند می دهیم از برای عشق چندین مدم که آتش

ما تیز میکنی نثر چون کوردیکه انک نصیحتی ضمیر بیشرده اول قدر

تاثیر ایدر که صفحهٔ پولادده ضرب پای مور یا جوشن خاراده سنان

خار زنبور ع اولور می کارکر مرگز سنان خار خارادن حدیث

بیشردن فراغت ایتدی و باشن الله الوب بر جانبه کیتدی بیشر سیاه

کوشنک بو حرکتندن خشم آلوده اولوب اردنجه دوشوب ازلدی

سیاه کوش کندوسن بر خار انجنه کیزلدی بیشر اندن کچوب کوردیکه

ایکی آهو بره فضای صحراده کزر و مادر مهربان انلرک اردنجه نکهبانلق ایدر

بیشر انلری صیده قصد ایتدی آهو فریاد ایتدی که ای ملک بیدادرله

بو ایکی میوهٔ نارسیده سکانه قدر غدر اولور و بو ایکی قطرهٔ نایله آتش

جوعک ندکلو انطفا بولور لطف ایله بکا رحم ایدیب دیدهٔ می فراق قرة

العینله کریان ایلمه و قلبمی آتش هجران جکر کوشه لرمله بریان ایتمه ای

قهرمان قهار الله باغشلوسون سنکده فرزندلرک وار صقین بنم نور دیده

اتدوکک سنک قرة العینکه ایلر بو روزگار که عالم عالم مکافاتدر

و ظلم بی داد کار بیر آفات بیت چو بد کردی مشو ایمن ز آفات که

که واجب شد طبیعت را مکافات مگر بیشر لده انده ایکی بچه سی واردی

صورت جهانی انلرک اینهٔ جمالنده معاینه ایلردی و نور باصره سی

انلرک تماشاسیچون دلردی اول مانده که بونده بو آهو برلره
قصد ایتمشدی انده بر صیاد انکده بچه لرین صید ایتمشدی
بیشر بونده آهونک تفرج وزاری سینه التفات ایتمیوب بچه لرین
قهر ایله هلاک ایتدی انده ذی صیاد شیرک بچه لرین تیغ بیدریغ ایله
ایدب آغشته ء خون وخاک ایتدی **بیت** مگر دشمن خاندان خود بتی
که بر خاندان ما پسندی بدی   آهوی مصیبت دیده نهیب شیر
مرسیدن رمیده اولوب فرزندلری فراقندن هر طرف براسیمه لرز
کن **ناگاه سیاه گوشه طوش کلدی** سیاه گوش آهونک فریاد
واهن کورب سبب جزع وفزع صوردی چون کیفیت حاله مطلع
اولدی آهونک آتش ناله ء جان گدازندن یاندی یاقیلدی واکا مو
افقت ایدب بو بیت ایله نوحه ونالشه آغاز قلدی **بیت** شمع
هرگه که دلم از غم دلدار بنالد   از ناله ء زارش در ودیوار بنالد
خروش وفغان وفریاد وفراواندن صکره سیاه گوش آکا تسلی
ویرب ایتدی صبر ایله که درد مصیبت ء اروی صبر ایله درمان پذیر او
اولور وبحضورا اولمه که اول بد افعال ایتدوکی افعالک عن قریب
جزاسن بولور **بیت** شمع پروانه را بسوخت ولی   زود بر باد
شود بروغن خویش   اما اول جانبدن چون شیر بیشه یه گلدی
وبچه لرن اول حالت اوزره بولوب باشنی بدندن اوزلمش غو

تنغیر بدنا
بوستانی بدندن یولمش کوردی صفیر نفرا فغانی صماخ شیرا سمانه
ارکوردی **بیت** درون دلدن اتدی آتیش آه قرردی
دود سینه خرکه ماه بروجمله خروش ایدیب بر در دله نالش ایلدیکه
اول بنده امالینک حال زارنه گریان اولورلردی و برحالیله
اغلر و بزرار ایله اگر دیکه مرغان هوا اتک سوز وگدازندن بریان او
لورلردی **بیت** چو سیل خون رود از دیدهای برنم من چه
جای دوست که دشمن بکریار از غم من **بیشمرک ثمنایی بر شغا**
ل وار ایدی که گرد تعلقات دنیادن دامنی سلکمشدی و من قنع
قنع شنع نکته سنی لوح توکلدن اوقوب گریبان قناعته باش
چکمشدی **بیت** فارس میدان توکل شده خیمه بصحرای قناعت زده
تعزیه رسمنده خدمت بشره کلدی و فغان و شیونه نک سبیبن صورد
بیر صورت حالی علی التفصیل تقریر اتدی شغال ایتدی ای ملک صبور
اولکه صبر ثبات و بناه متزمان قلوب سیاه در وحمول اولکه تحمل ر
قلب شکن عساکر هموم وکروه بدر تنکنای ماتم ومصیبتده بی تلر دلد
اولدر کمین گاه ضجرت ومحنتده عنان کیری نفس قرار اولدر **نظم**
دفع اتمکه بو ستم گردش چرخی عالمده تحمل کبی شاهم سپر اولمز
هر حاله حمول اولمه یا قوت صفت اول کم صویه واگر آتشه دوشسه ضرر
اولمز **ارباب مصایبه حبل متین اصطبارده** تمسکدن غیری نه

جانده که هیچ بر مشام گلشن عالمدن بی خار جفا بوی وفا
استشمام المشارر وصغار وکبار دوست ساقی روزگار
دن بی محنت خمار باده خوشگوار احمتشار **نظم** از در خرابستهٔ و
فانی نتوان یافت   در گردش ایام صفائی نتوان یافت
زخم دل مجروح جگر سوختگانرا   سازنده‌تر از صبر دوائی نتوان
یافت **بیت** اویان گوزک آچ خواب غفلتدن گوزک آچ   بو روکه
عین عبرت صوینی صاچ **تا دفتر حکمتدن سکا بر فاتحهٔ** تقریر
ایده‌یین و کردار دنیای غدارک حقیقتن سکا احسن وجه اوزره تصویر
ایده‌یین دریای باطن پر جوش و خروشدن بر آن سلوان پذیرا
اولوب سمع قبول ایله مواعظ و نصایح شغالی استماعه مشغول
اولدی شغال چون گوردیکه تنبیه و تذکیری ضمیر شیرده فی الجمله تأثیرا
اتدی • مقتضای مقامه مناسب دلپذیر کلام ایله آغاز ایدوب ایتدی
ای ملک هر طلوعک بر زوالی و هر شرفک بر وبالی وار در و هر عروجک
نزولک بر انتقالی و هر ارتقامک بر ارتحالی مقرر در هر ابتدا بر انتها
ایله و هر فاتحه بر خاتمه ایله مقدر در **هر سرورک آخرنده** بر غم مدغم در هر
سورک عقبنده بر ماتم منضم هر مشرب عیش وار میدر که شوایب زوالدن
مصفی اولا هیچ عطیهٔ عمر میسر میدر که عوایل عین الکمالدن مبرا و

نظم وارمی بر خاطر که غمدن خاری اولمیه قانی بر
رخ که حوادثدن غباری اولمیه بو گلستان جهانه سیر قلدم
نظر گورمدم بر گل که خار هجران گذاری اولمیه نیجه بلده ایلدم اقام
بن بو خراباتی طواف ایچمدم بر باده هرگز که خماری اولمیه
هر غایتک تداری میسردر و هر غایبک تراجعی متصور الا رو
ح که منزل بدندن کوچوب گتمش اولا و جانکه مرحلهٔ تندن رحلت
ایتمش اولا **شعر** كل ذي غيبة يؤب وغايب الموت لا يعود
هرکاه که مدت عمر انقرا اولا و زمان اجل حاضر اولا **بیت** ملک الموت
بران امان ویرمز گوز اچوب یومغه زمان ویرمز نه
قوت و زور مال موفور و جواهر نامحصور فایده ویرر و نه مشیر و وزیر
واعوان کثیر و حیله و تزویر چاره قلور **لا راد لقضائه ولا مانع لحكمه**
ليقضي الله امرا كان مفعولا **نظم** نه اولم اوقتی ایلر بسر متع نه
زهر دمرهٔ ایلر اصحی تریاق گر کسه خرمن حرجی بله ویر گر
گر کسه گلخن دمری اوده یاق **شعر** هل للسموم النهوم من واق و
هل للسهام الحمام من واق چون فریاد و زاری ضایع در و جزع
سوگواری غیر نافع بو درده قضایه رضادن غیریله نه دوا تدبیر در
بو رنجه داروی صبردن غیریله نجه شفا متصور **ولا يستطيعون**

حيلةً ولا يهتدون سبيلاً **نظم** با قضاء ازل وحكم قدر چه توان
كرد   درچنين واقعه جز صبر دگر چه توان كرد   همه را در دل
دل خاكست وطن چه توان گفت   همه را بربل مرگست كه تا چه توان
كرد **نيز ايتدي عجب بو بلالر نم قوزندلره** نه سببله حادث اولدي
شغال ايتدي بو بلالر كه سنكا نزوله نيه كيدوا افعالك باعث
اولدي انصاف ايله كه اول بيدادكه صياددن سنك بچه لركه
ايرشدي سبا بولرسندن انك اضعافن كورمشدر بي شك وبي
گمان بو بلالر سنك عملك مكافاتيدر، همان كما تدين تدان **تو**
خوشش مثابه در سنك حالكا مثالندن اول هيزم فروش مثلنه
كه ايتدي اتا بواتش نم هيزمه نره دن دوشدي عجبا مخزن هيزم
نه سببدن طوتشدي **نير** ايتدي نجه دو ايتا ولنمشدر اول **حكا**
يت شغال ايتدي اخبارده گلمشدركه بر ستمكار واريدي كه ضعفه
فقرانك هيزمني ظلم وحيف ايله الوب نزار توقف وتكلف ايله نصف
قيمتن ويرردي وفصل شتاده اغنيايه تهديد وتخويفله تحميل وتكليف
ايدب ضعف بهاسن الوردي **هم فقرانك جفاسندن عاجز**
اولمشيدي هم اغنيا انك بيدادندن فرومانده قالمشدي **م**
سينهٔ دلسوختگان تير دكباب   كلبهٔ محنت زدگان زوفغان

برکون بر دردمندک تیر من ظلم بیدادله الوب اول فقر نامراد
نیم بهادن زیاده ویرمدی درویش بی نوا دیت دعائی امن
یجیب المضطر اذا دعاه جانبنه رفع ایدب جبین نیازی زمین
خشوع وخضوع اوزره وضع ایتدی ای ظالم از دعای دل ایمن
مشو که شب گریان دعا کنند که جوان از دعا حذر بو محلده حقیقتا
دل تیشندی کیفیت حاله وقوفدن صکره اول ظالمه زبان ملامتی
دراز ایدب ایتدی بیت بترس از تیر باران ضعیفان در
درکمین شب که هرچند ضعف نالان بر قوی تر زخم ناکلنه
اول بیچاره‌لره که درگاه حضرت حقدن غیری کمسنه‌لری یوقدر
بو طریقه ظلم ایتمه واول دردمندلر که هر شب ناصح فروزان شمع سوزان
کبی دل بریان و دیدهٔ گریاندن سیل سرشک روان ایدرلر بو مقوله
معامله ایتمه خانهٔ سینهٔ فقرایی آتش بی دادله یاقوب یاندرمه
و نفس خونت آشنا کی شراب لعل فام خون دل ایتاملة قاندرمه مصراع
مخور این قدح که فردا بخمار خواهی امد ستمگر مغرور اول عزیزک
پندندن زیاده بحضور اولوب غایت کبر و نخوت و کمال
حمیت جاهلیتدن یوزن درهم و بو بیتی نحوا ایسله وهم ایدیب
ایتدی برو ای شیخ وزین بیش مده دردسرم که دو طنز خر

که دو صد خرمن افسانه بیک جو نخرم — درویش اندن اعراض
ایتدی تشویش وانقباضله اونه کتدی **قضای الهی** همان اول
کیجه مخزن پیرهمه آتش دوشدی اندن سرایه سرایت ایدب
جزئی وکلی متاعی واریسه یاندی دوتشدی علی السحر اول د
درویش ناصح اول مقامه کلوب ستمکار زبونی کوردیکه جانندن کرم
دن جیقمش نیم اوزره اوتورب متعلقاتنه ایدر عجبا بو حریق نیم همه
هندن تیشدی وایا بو شرر نیم سرایمه نره دن دوشدی اول غمزه ایدر
دود دل درویشلردن وسوز سینهٔ دل ریشلردن **بیت** حذر
کن از سوز درونهای ریش — که ریش درون عاقبت سر کند
ظالم باشنه اشته ایتدی وایتدوکی فعله نادم اولوب لوم معذرته
کنده ویه ایتدی مقام انصافدن تجاوز ایتمیه لم اول تخم
بلا که نرا کمشدر بوندن غیری نه بر ویرر واول بیخ جفا که نرد
کمشدر بوندن غیری نه ثمر ویره گرک **بیت** همه تخم نارستی
کاشتیم — نه بین لاجرم تا چه بر داشتیم . بو مثللی کتوردم
تا بله سنکه فرزندلرکه نازل اولان قضاسندن سهایرک بچه
لرنه واصل اولان مکافاتیدر انلرده همان بو مصیبته مبتلا و
اولمشلردر اما نیه عناصری الدن قومامشلردر جون غیر سیکب

چورکه جبر ایلدی بلمزسن دخی نفسکه جبر ایدوب انلرک قهرنه جبر ایتمک
کرکسن ٭ ببر ایتدی مامولدرکه بو مدعایی عبارت روشن له
بیان و بو دعوایی تبیینه برهانله عیان ایدهسن شغال ایتدی
کما خلق اولماسون ملک نه سنده وار اوله و عمرندن
کچری نه سنده وار اولا ٭ ببر ایتدی قرق ییلدرکه وادی
صحرای وجوده خرام ایلدم و صومعهٔ جهانده اربعینی تمام
ایلدم ٭ شغال ایتدی بو مدتده ماردده مالک ماوهٔ حیات ولده
دوتی نه واقع اولمشدر ایتدی لحم حیوانی و دم وحوش بیابانی
پرورش بولمشدر شغال ایتدی بن بو حیواناتکه بو قدر
اوقات انلرک دم و لحمیله قوت و قوت بولدک پدر و مادرلری
کریه و زاری و جزع سوکواری یاقملرمی و انلرک متعلقاتی
حرقت فرقت و آتش حسرتدن کیجهلر صباحلره دک شمع سوزان
کبی یانوب یاقلملرمی اکردم ظلم و ستمدن احتراز و سفک دم و
هتک حرمتدن اجتناب ایلیدک ٭ حالا بو واقعهیه مبتلا او
اولمزدک و اکر اول زمان بنمه جور و بیدادی یاد ایدب
حق یره قان و وکه ارتکاب ایتمیدک الآن بیداد صیاد
دن جلادن نام و نشان کورمزدک نظم تو تا کرده بر خلق
بخشایشی کجا یابی از خلق آسایشی ٭ چو دلها زحمت

چو و بهار نیمت بنالد همی   که بر جان رشیت بهار
مرهمی **نثر** اگر سمان بو بیرت اوزره مداوم اولوب جوجو ار
لک و ستمکارلک صنعتی کندوکه لازم قلهیسن بو دکل هرازم ار
یونک کبی بلالره گرفتار اولاسن **مه** و مادام که خلق جهان سنند
نتیجه جورکدن ترسان وجنکال قهرکدن هراسان اوله لر نوائب زمان
تراتن امان و یرمیوب کمان کشاکش دوراندن انتو وکک ظلم وعار
و تیک خراب بوله سن **ای ملک عاقل اخلاقکی زیور رفق وکرم**
حمنله آراسته قل وتعذیب حیوان بلافایده دن احتراز ایدب
عین الیقین بلکه دل آزار روزگاره راحت یوزن کورمز و ستمکا
هرگز مقصوده ارمز و بوستان آرزوده مرادی میوه سن درمز
ع کس نزد ستا زین کمان تیر مراد بر هدف   چون بیشتر کوش
هوشیله بو کلماتی استماع قلدی حقیقت حال اکا منکشف اولو
بلدی که هر سردارک که بنای ایذا و آزار اولا عاقبت ناکامل قدر و تیر
عملک که اساسی افساد و اضرار اوزره مبنی اوله عاقبتی بد قرجاملقد
برزمان حال ماضی تذکر و مال استقبالی تفکر ایدی و اندوکی
افعاله ندامت ایدب زبان ملامت اله کندویه ایدی **بیار عمرک**
اوقات شباب ایدی خزان شیبه مبدل اولدی و وقت تقدم
راه عدمه گتمت و سفر دور و دراز عزم اتمک لازم گلدی **نظم**

جمالم باغنه اردی خزانی دکندم زعفرانه ارغوانی
عجب نقش ایلدی چرخ کهن بر که اولدی زنک رویم قهربا کبی
اولوبن تیرقدم داس وش خم صنب قاشم کمانی اولدی درهم
من بعد معقول بودرکه تحصیل زاد معاده مشغول ولم دار احلقدن
فراغت و قوت کفایتله قناعت قلم ازچوق غمن بهم وار یوق المن
چکلیم بیت ببست و نیست مرنجان ضمیر و خوش دل باش که نیست هر ا
انجام هر کمال که هست ازین رباط دو در چون ضرورتست رحیل
رواق و طاق معیشت چه سربلند وچه پست پس شربدم واکل
وسمدن فراغت ایتدی و اول بیشه ده بولنان خشک و تر میوه لر
قناعت ایدب کندو کندویه ایتدی ع هرکه قانع شد بخشک و
تر شه بحر و بر است شغال چون کوردیکه شیرک غداسی میوه دن
تجاوز ایتمز اکرچه حال بو منوال اوزره کیدرسه شغالک بر آیلق
قوتی بر آیه یتمز زیاده بحضور اولدی بر دفعه وحی شیر خدمتنه
کلوب حالن و خاطرن صوردی شیر ایتدی مناهن همت و برکات
نصیحتکله خلایقدن علایقی قطع ایدب شکم پرستلکدن خلاص اولدم و
کوردمکه نعمت دنیا محنتدر دکمز مجاهده و ریاضتله استیناس قلدم بیت

زمین بخیر اگنون چو کسی آب خوش نخورد   دگر از آب خورد
جهان سیر دگرده ایم **شغال ایتدی بو فکر** صوابدن دور
وسمت استقامتدن بغایت مهجوردرکه خلایقک بو وضع دن دهان
شکایتلری گشاده در بلکه تنفرلری سابقدن حال زیاده در **پیر**
ایتدی حلوتیدن نه سببدن متنفر اولورکه اول ماندن الی غزا
آلان بر حیوانک کاسهٔ سرندن بر قطره قان ایچمدم و پنجه و دندانمی
بر تحصنک جاننه تیز ایتمیوب دهان خونخوارمی بر نفسک آزارینه اجرام
بیت درم بخنجر بیداد پاره گند   هیچ کس نترسانم هیچ نوع خراش
شغال ایتدی بلی اما مقتضای زهد و دیانت
بومیدر که ازل آزاده سکا یقین اولنان رزق معنوی ردا
ایده سن و سایر جانورک رزقنده حقک یوغکن بشر مادرک لبی
حلال غدا ایده سن **پیر** بلمزسن که بو بیشه نک میوه سی سنکدن روزی
قوتکه وفا ایتمز و اول بیچاره لرکه قوت لایموتلری بو میوه لره منحصر در
عن قریب بلالی اولوب اتک و بالی ابد الآباد گردنکدن کیتمز بن خوف
ایدرم که بو جهانده انک فرحی مکافاتن گورب سنک حالک همان
اول خوک تمثالی اولا که بو زنبه نک میوه سی غصب اتدی و ذخیره
سنی تاراج و نهب اتدی **پیر ایتدی نیجه روایت اولنمشدر**

اول حکایت

اول **حکایت** شغال ایتدی امثالده کلمشدر که بر بوزینه یه
مردود توفیق میسر اولور ابنای جنسی میانندن کناره قلدی
و بر بیشه گوشه سنده توشهٔ قناعت اختیار ایلدی.
قالدی **بیت** عارفه گوشه می وار کنج فراغتدن الی عاقله
توشه می اولور کنج قناعتدن الی اول بیشه ده بچه انجیر اغاجی
وار دیکه بوزینه انک انجیرلریله گچنوردی **چون مرور زمانله**
اول نعمتده علامت نقصان مشاهده ایتدی عاقبت فکر ایلدی.
کندو یه کندو ایتدی بیدادر که حیوان جنسی مطلقا غدا ایسز اولمزما
کولات نوعندن بو بیشه ده انجیردن غیری نسنه بولنمز اکر بو انجیرلردن
ادخار ایتمیوب طری و تازه ایکن جمله سن اکل ایدرسم وقت شتاده
بی برگ و نوا قلمق مقرردر پس اولی بودر که هر کونون بر انجیر اغاجنی
سلکبا اندن قدر کفایتیله گچنوب باقی سن قوره یم تا هم تابستانده و
گچنوب هم زمستانده حضور ایدم **بیت** ز بهر توشهٔ باید کشیدن رنج
تابستان اگر خواهد کسی کا تهیا نیغ باشد زمستانش **بو اسلوب**
اوزره بر قاج اغاجی سلکب میوه سندن براز یدی باقی سن ذخیره
قلدی بر کون بر انجیر اغاجنه حعوب قاعدهٔ سابقه اوزره انجیر در
درر کن ناگاه بر خنزیر بر صیادک زخم تیرندن و هم ایدیب قاچیب اول

اول بوزینه یه تحصن ایتدی شعر هر درخته که ایردی میوه‌دن خالی
کوردی تا اول درخته یتدی که بوزینه انکا وسنده انجیر دردی
چون بوزینه نک تیز نظری خنزیره راست کلدی غایتده ضجرت ایدن
کمان کبی پیچ و تاب ایدی و آهسته کندویه ایتدی بیت از کجا پیدا
شد ایا این بلای ناکهان   زین بلای ناکهان بار احدا ایا
وار امان خوک چون بوزینه‌یی بالای درخته کوردی مرحبا ایدب
شرط تحیتی یرینه کتوردی مسافرم غریب نوازلق ایدب مهمان نعمه
قبول ایدرمیسن دیدی بوزینه دخی رد سلامدن صکره روی نفاقدن
متملقانه کلامه آغاز ایدب ایتدی بیت باغ امیده بر سرو خرامان
کلدی   خانه مه عالم غیبدن بر مهمان کلدی   خیر مقدم ای ضیف
مبارک قدم چون شرف نزول ارزانی بیوردک واجبدر که الدن
کلدکجه خدمت ایدم خوک ایتدی ای برادر خیر الطعام ما حضر رسم ضیافتده
تکلف دکل لازم علی الخصوص که شدائد راهدن بر کلالم و غایت حوصله‌دن
بی مجال الطف ایله بنی خاکدن کتور توقف ایتمه و ماحضری تیز وارینه
کتور تکلف حکمه بوزینه دخی زبان اعتذار ایله بر نیاز ایتدی و تمام
درخت انجیری تحریکه آغاز ایتدی خنزیر اشتهای کامله دوشن
انجیرلری ییوب اول درخت میوه‌سن تمام ایتدی بعده بوزینه یه متوجه

ابتری ای میزبان

ایتدی ای میزبان گرامی بن بو زمستان اشتداد البردده و ضعف و
حریص غذا طلبیچون دخی اضطرابده ور لطف ایله اکرام ضیف ده
سنت رعایت ایله و درخت آخری بجبر تک ادب نبی بن کمیت
ایله بوزینه یه طوعاً و رغماً بر درختی دخی سلکدی • خوک ازده تز
انک ثمرنده دهاثر قومیوب درخت آخره اشارت ایتدی بوزینه
زیاده بیحضور اولوب ایتدی ای مهمان عزیز دایره انصافدن
طشره گیتمه و شرط مروتده اهمال ایتمه بو سکا نثار ایتدوکم نیم ایتلق قومادر
من بعد ایثار نثارده قوتم یوق ع زین بیش کرم می توان کرد
خوک خشم آلود اولوب ایتدی بو بیشه بر مدت سنک تصرفکده ایدی
من بعد بزه متعلق اولور بوزینه جواب ویردی که آخرک ملکنی عقبت
ابتک شومدر • و عاقبت قهر و تعب معلومدر که مذموم در وطوع و
فراغت ایله قوت کفایته قناعت ایله که ضعفالی بخیده ایمکسالی کی
نتیجه ویرمز وفقرالی زرده قلن ایلک ثمرن ویرمز بیت
گر بند آتش گرمی دل خون کنی   درد دندانت بگیرد چون کنی
چون بوزینه بو کلماتی اشتدی خوک انک جواتندن تمام
منفعل و آتش غضبی زیاده مشتعل اولوب ایتدی ای گستاخ بی ادب
و گمراه ابولهب نسبا و تا بمذن سنده سنوزی سویلرن و کندوکند

اولوره نصیحت می ایدرین شماری تماشا ایله که سنی بودرختدن
بخ انداورم وحکمدن کلوب بیشهٔ عادمه بخه لوندرم ددی فی
الحال اقدام انتقام ایله اول درخته حقیقه اقدام ایلدی هنوز
شاخ اول اوزره قرار اتمشدی که شاخ صنوب خوش نهر سرنکون
دوشب جان خبیثی زبانیهٔ زبانهٔ دوزخه اجرلدی بو مثلی
اول اجلدن کتوردکه سندخی همان اول خوک طرنقینه
کیدرسن که بو جانورلر ایچون بعض اولنان رزقی کندوکه سوقا
ایدرسن چون بو جماعتدن رنج مجاعتدن هلاک اولالر انلرک او
اولاد وافنابک قلوبنده سکا بغض وعداوت قایم اولوب
دایم سنی غیبت ومذمته مواظب ومداوم اولورلر وهر نفس
سنی مساویدن خالی اولمیوب اهل عالمه ذکر مطالکی کندولره
لازم قلورلر نته که سابقا اثر ظلمک جانلره ساری ایدی حالیا
ضرر زهدک زبانلرده جاری در اکثی حالده جانورلر سنک پنجهٔ قهرو
چنکال جوردن خلاص اولمق محالدر کرکسه معرض ستم وفساده
اول کرکسه لباس وصلاح وسداده بونجه زهد وقناعتدرکه
متقل تن پرورلک که مایل اولاسن وارتکاب مشتهیات جسمانیه
اکتساب لذت روحانیه حایل قلاسن   اسیر لذت تن ماندهٔ

وگرنه ترا   چه عیش ماست که در ملک فقر مهیا نیست چون
یشر شغالدن بو فصل بر اصلی اشتدی اکل میوه دن فخر و عبرت
اتدی و اتب و کیاه ایله قناعت ایدب اتدوکی کناهلره توبه و انابت
اتدی بیت سینه پرتاب و دیده پرخوناب   و دمی بندن الک
یا تواب   و جمیع حالاتده بو ابیات حقایق سمانک مضمونن
صفحه حسب حالنه ایبات ایدردی   و زبان ندامت و ملامتله کندویه
خطاب ایدب دردی نظم   ای دل ازین جهان دغل باز در گذر
وز تنکنای گنبد دوار در گذر   کار جهان نه لایق اهل بصیرتست
مردانه وار ازسر این کار در گذر   چون می توان بگلشن روحانیان
رسید   سعی نمای و زین ره پرخار در گذر   در بحر غم ز موج
چو غواص شوخ چشم   غوطه مخور ز گوهر شهوار در گذر
بودر اول ظالم خونخوار و ستمکار قهارک داستانی که جهان
بنیانی ظلم و ستمیله کریان و آتش بیدادیله بریان ایدب شقاوت
جور و جفا و خاتمت ظلم و آزاردن بی پروا اولوب و اخر الامر
خلق اتدوکی بلا و جفانک نظرنه مبتلا اولوب حق و باطل و صواب
و خطا نه وکن اول وقت بیله و طریق رشاددن مضیق فسادیه
اول زمان تمییز قیله یشرکیکه تا جگر گوشه لرن آتش بیدادیله

بربلن کورمدی قلبی خوانخوارلقدن وستمکارلقدن
بری قلمدی چون بوتجربه اکا حاصل اولدی عالمی ثباتدن اعراض
ایدب برکزه دخی انک آرایشلی اصنه التفات قلمدی **بیت**
نوشته بر ایوان جنت الماوی که هرکه عشوهٔ دنیا خرد وای بود
عقلایه لازمدر که بو جواهر نصایحی آویزهٔ کوش و هوش ایدلر
و بو تجاربی ذخیرهٔ روزکار ایدب بو مواعظی سامعهٔ قبول ایله
و بنای امورلرن اساس ظلم و قاعدهٔ جور اوزره اورمیهلر و نتیجه
لی که کنز ونفسلری و فرزندلری و سایر متعلقاتلری حقنده روا
کورمیهلر غیرلر بابنده دخی جایز بورمیهلر تا چهرهٔ حال و مآللرن
زیور نام نیک و ذکر جمیله محلی قلهلر و دنیاده و عقبیده تبعات مظا
لمدن سالم و مکافات جور و ستمدن مسلم قلهلر **نظم** دنیا نیرزد
آنکه پریشان کنی دلی زنهار بد مکن که نکردست عاقلی
دنیا مثال بحر عمیق است پرنهنگ اشووده عارفان که گرفتند
ساحلی **باب یازدهم کیمی کنز و برتبه سندن زیاده طلب ایدب اول**
سببه کندو کارندن کرو قالدوغی بیان ایدر رای عالی
شان چون بو داستان دلپذیری خاطرنشان ایتدی برهمنه
خطاب ایدب ایتدی ای بزرگ روشن ضمیر روان برهان بامرله

ودلیل ظاهرله عیان اتدک اول کردارک داستانن که خلا
یقه مضر وازار اوزره مصر اولا وچون طریق مکافاته خزاین
بولا جناب توبه وانابه پناه قله **حالیا ملتمس درکه** بر عبارتله
که لطافتده مماثل آب حیات وحلاوتده همشیرهٔ شربت نبات اولا

نظم سخنهای نیابالی از کهر به — بتیزی ز حلوای شکر به
کسی را کان سخن در کوش رفتی — کر افلاطون بدی ز هوش رفتی

بیان بیوره اول شخصک مثلن که بر عمله طالب اولا که انک حالنه
موافق وشاننه ملایم اولمیه وهرچند که انک تحصیلنه جد وجهد ایلیه
سعی ودکدی فایده ویرمیه **نظم** حکیم اتدی کلام شاهی چون کو

کوش ایچندن بحر حکمت ایدی جوش — حقایق درینک در
درجینی اچدی — دقایق سوزلری درنی صاچدی
یار هند وخاور — سکا فرمان بر اولسون بحر وبر

اکابر ماثر خصال بیورمشلردر که **لکل عمل رجال** افراد خلایقدن هر احد جامهٔ خاص
غیبدن بالای استعدادنه لایق لباس عمل خاص ایله اختصاص
بولمشلر وخزانهٔ مواهب الهیدن هر شخصک قامت استقامتنه
موافق خلعت مهم مخصوص ارزانی بیورلمشلر هر فرد بر عمله سزاوار

و هر فردک بر امره قابلیتی واردر **نظم** کس را پر طاوسی ندادند
ملخ را پر عنقائی ندادند   هر که از روی می نشاید نسیم
گل ز خار خشک ناید   ساقی الطاف ایزدی هر چند که هر احدی
جرعهٔ عنایت و بادهٔ رعایتدن بهرمند ایمشدر اما هر کشینک **گل**
جذب بماله بنیم فرجون قدحی نه سندن مراجعته مجاز نکار شراب
خوشگوار اندراتی نوشدر   کس نیست بهرمند از تو ولی
اندر خور خود بجرعهٔ یا جامی   پس هر فرده لازمدر که اول صنعته
که صانع لم یزل ازلده اکا نامزد ایمش اشتغال کوستره و جد
و جهد ایلیه که اول عملی علی سبیل التدریج مرتبهٔ کماله ایرور **بیت** هر کمسه که
با لالان کری بغایت خود   بهتر ز کلاه دوزی
طریق ارث و یا سبب کسب ایله تحصیل اتدوکی صنعتی ترک ایدب
کندویه ملایم و طبعنه مناسب اولمین مناصبه طالب اولا لاشک دم تردد
و تحیرده گرفتار اولوب لاجرم اول طریقله که اکا سالک اولمشدی منزله
واصل اولمیه **طریق اوله دخی مراجعت میسر اولمیوب** انکله بو
ایکی میانده سراسیمه و سرگردان قاله هیچ بری حاصل اولمیه ارتقی
پس واجبدر که هر کسی نصیب ازلی ایله قناعت ایدب عنان

دست بوسه و برمیه و زیاده طلب ایدب نفعن کوردکی کاری
فایده سن مشاهده اتدوکی عملی اتمانلغله الدن حقرمیب تا بو حدیث
صحیحک که من رزق من شیء فلیلزمه موجب جه چکیدن تجاوز
قلمیه و بیابان تردد و تحیرده حیران و سرکردان قالمیه حضرت
مولوی مثنوی سنده که معدن جواهر معنوی در بو نکته یه بو عبارت
ایله اشارت اتمشلر شول مقامده که اتمشلر بیت انجیرفروش را
چه بهتر کانجیرفروشد ای برادر امثالدن زاهد عبری زنبور سبب
و مهمان هوش بیشه حکایتی که داستان عجیبدر بو مقامه زیاده مناسب
رای استقصا اتدمی نه کیفیتله مرویدر اول حکایت برهمن اتدی
روایت ایدرلرکه دیار قنوجده بر زاهد واردی دیندار و متورع و
پرهیزکار وظایف عباداته روز و شب مداوم و مراسم طاعاته
علی وجه الاخلاص مواظب و ملازم لباس حالتی ادناس علایقدن .
ریاضتله یویب پاک اتمشدی و آیینه بالنی زنگار عوایقدن صیقل عبا
دتله اریدوب تابناک اتمشدی حاشیه سجادهسی مهبط سانحات غیبی
ایدی و اشتان صومعهسی مورد واردات لاریبی ایدی نظم
خرق عادات ایدب خرقه ترک دنیا الی آیلمشدی تاج
ترک تاجن بتورمش افلا که دلی عرشا ایدی سجدهسی معراج

تاجدارنه احتیاجی یوق صاحب تخت وتاج اکا محتاج
تمام ومتمّن احیاء مراسم شرعهٔ معروف طوتمشدی وکمال عزّ تمکین
امضای لوازم خیره مقصور اتمشدی مزرع محبت دنیا غشّ دماغنده
اشتیاقه قلماامشدی خورشید ضمیر منیری جهان تیره رویه نور
التفات صالامشدی **بیت** خوشا کسان که گذشتند پاک
چون خورشید که سایه بسوی این جهان نیفکنند **اول زاهد**
صلاح شعار وورع دثار بو جمله یه که مرنواله خزاین السموات
والارض خزانه سندن اکا حواله اولوردی مهمانیزه نثار ایدردی
وطعام چاشت وشام فقرایه انعام ایدب مستحقه ایثار ایدردی
بیت زافشان کواکب ایثار بر سپهر اثر ز برج بذل اثنا را
نیمی افزاست هر زمان اتفاق بو مسافرانک زاویه سنه مهمان
اولدی زاهد زاویه که اکرام واضیاف شیمهٔ کریمهٔ اشراف دربشاشت
وهشاشت کوستروب اعزاز واهتزاز ایله قرشولادی وخیر مقدم دیوب
قدومندن سرور وصفالر اظهار قلدی بعد از تقدیم لوازم اکرام
ومراسم اطعام جواهر کلام رشتهٔ مصاحبده اقتاق وانتظام ویروب
استفسار ایتدیکه نه جانبدن کلورسن ومقصدک نه دیار **نه طرفه کیدرسن**
مهمان ایتدی نیم سرگذشتم دور ودراز در وحکایتم سر بسر دقایق حقیقت

ورج

ورقايق مجازدر اگر اجازت بيورلورسه اوزار بر سبيل
ايجاز بر شمه تقرير اتمك جايزدر كه تفصيلى تعبير واستماعى السنه
واسماع قاصر وعاجزدر • زاهد ايتدى مركمه له اتيته قلسون زنگ
حيرتدن زنگ اولميه مرقصه دن برحصه الموق معتبردر • وانكه بائى عفتى
علت غفلتله لنكا ولميه قطرهٔ مجازدن منهج حقيقته عبور قلمق مقصود

بيت زمر بازيچه رمزى ميتوان خواند   زمرافسانه فيضى ميتوان
يافت

سن نمان سرگذشتكى حكايت ايله توقف ايتمه وبو شهر
دن شكركى شكايتكى بالتمام اعلام ايله بتكلف خلقه **مهمان ايتدى اى**
زمانه وعابد يگانه اگرچه كه بنم الآن مسكنم تركستاندر اما اصلده
وطنم فرنگستاندر اول ديارده بن حيات ايامم وفقيره نامراد
ايدم هر زمان تنور سينمه آتش اگكتايله تاب ورردم و هر مخنته
جانله مائدهٔ جهاندن برپاره نان اله گتوردم **بيت** كرده ام خون
مى شود تا كردهٔ   از تنور رزق بيرون مى كشم

اول ديارده
بنم بر دهقانم وستم وار ايدى روزكارده كه ميانمزده خانهٔ محبت
معمور وبناى مخالصت استوار ايدى دهقان هر زمان بنكا بار لوغ
ايديب مصلحتمه برار غله بى دكانمه گونداررردى **بو معامليه بازار گنتم**
كرم ونان صنعتم نرم ايدى بر گون بنى باغنه دعوت ايتدى و

و شرایط ضیافتی نته که قاعدهٔ ارباب مروتدر بنم حقمده
رعایت ایتدی تناول اطعمه دن فارغ اولوب مفاوضه‌یه
مشغول اولدق ایمدی اثناء کلامده صوردیکه سنک منفعت کسبک نه‌در
مقداردر و بضاعت سودک نه قدر واردر حالمدن برشمه اظهار
ایدوب ایتدم بنم مایهٔ دکانم یکرمی فواردر و اندن عائد اولن حاصل
فایدهٔ ایکی اهل و عیالمک قوتنه کفایت ایدجک مقداردر ولکن ری
اونی اون ایکی وزره محصولم واردر **بیت** چو زین بیش نفع ترکاری
ندارم برین دستور زکاری هنکارم دهقان ایتدی
سبحان الله سنک نفع کارک چندان اعتبار ایدجکلین دکلمش
بن خیال ایدردم که سنک کسبنک سودی بی عدد و حاصلی فوق الحد
ع خود غلط بود آنچه ما پنداشتیم بن ایتدم **ای خواجه سنک**
سرمایه‌نک نصابی نه‌در و کسب کارنک حسابی نه جواب ویردیکه بنم
صنعتمک مایه‌سی و فایده‌سی کثیردر چونکه تخم اکه‌رز محصول کلی تحصیل ایدرز
بر بوغدایه اون یوز فایده ایله قناعت ایتمزز بن تعجب ایدوب ایتدم
بو نجه میدر دهقان ایتدی استهزا ایله که بوندن دخی زیاده
متصوردر **کورمزمسنکه بردانه خشخاش** که اصغر حبوباتدندر
چون بر ارضه متنبت اولدقده بش بیته اندن نجه شاخ ظهور ایدوب کلور ونها حک

باشنده برقبهٔ خشخاش پیدا اولورکه ورونده دانه‌لر بیک
شماری دایرهٔ حسابدن بیرونده بوندن ظاهر اولورکه تخم حرثینه قیمتلر
سودی سایر صنایعدن اضعاف مضاعفه افزونده مزارعان
حکمت بیورمشلردرکه زرع اوچ حرفدر ایکی وفا ولی زردر وچ
آخریکه عین در اول خی اسم زردر پس صنعت زرع عین نهردر بلکه زر
اندن زردر فلاحت اکسیرینه واصل اولان عاقل عالمده کبریت ا
دکلری صنعت زراعتدرکه لر کما قیل بتدر قایل بیت جستن کبریت
احمر عمر ضایع کردنست روی بر خاک سیاه اورکه کسیر
کیمیاست نظم چون دهقاندن بو کلامی اشتدم سودای سود
دهقنت سودای قلبمده هیجان ایدب فی الحال احتیار لقمدن وار زر
کلوب تهیهٔ اسباب زراعه اشتغال اتدم بنم جوارمده بر درویش
پرهیزکار وار ایدی که کرامت و عبادت و ریاضت و قناعتله مشهور
مرد یار یادی بیت بگذشته از تکلف و نشسته گوشهٔ زا بیابان
این جهان شده قانع بتوشهٔ دیگر کراماتی کونشدن ظاهر ایدی
ولایابی جهانده باهر ایدی چون بنم حرفت قدیمی ترک ایدب تحقیل
صنعت آخره نیت اتدوکمی اشتدی بنی قتنه دعوت اتدی وزبان
ملامتی دراز ایدب ایتدی ای استاد شول نواله که خزانه غیبدن
سکا حواله اولنمشدی قناعت ایدب زیاده طلبی تمنا صفت طمع شومدر

وطمع کارلرک عاقبتی مذمومدر و ناصیهٔ حاللرنده **الحریص محروم**
مفهومی مرقومدر اول کمسنه که ملک قناعته مالک اولا پادشاه
عالمدر شول کمسنه که طریق حرصه سالک اولا انی صنمه که آدمدر

بیت قرص جوین می شکن و می شکیب   تا نخوری گندم آدم فریب

بن ایتدم ای عزیز بکا بو صنعتدن چندان فایده اولمز روز وشب
تعب چکرن قدر کفافدن زیاده نسنه حاصل اولمز فواید زراعت بوندن
زاید ایدوکن بلدم پس اول حرفتدن فراغت ایدب بو صنعته شروع
قلدم دل هوشیار ساقی روزگار الندن نجه بر قهر وفاقه ایله شراب
ناخوشگواردن جرعه تمتع ایلدکه بو صنعتدن منقطع اولوب معاشم
وسعت ورفاهیتله نجه درویش ایتدی بو زمانه دک سنک معاشک بو
حرفته موقوف ایدی و عنان انتعاشک بو صنعت حبیبه معطوف ایدی
بو حرفت که حالیا سن اکا مباشرت ایتمکده لرسن زیاده دشوار در و بر
کاردر که مزار مشغله سی واردر شاید که انک لوازمنه کماهو حقه قیام
قلمیه سن و وظایفنک کما ینبغی عهده سندن کلمیه سن تمان خانهٔ
آرزودن مراملک ظهوره کلمه شویله دکلدر که البته وفق مراد اوزره
محصل اولا **بیت** دانند رفیقان که ره دور و درازست   از
کوچهٔ معقود بیازار تمنا   فضولانه اتمه کنه و طرفکدن طنزه

کیمه هر کیمسه که کندو حرفتندن فراغت قیله وکندویه ملایم
اولمین صنعته مشغول اولا اکا اول بلا ایریشه که اول کلنکه ایریشدی
بن استغفار ایدرم که نته اولمشدر اول حکایت بر ایتدی روایت
ایدرلر که بر اعرابی دجله کنارنده کازرلکه مشغول ایدی هر کون کوررکه
بر کلنک جویبار کنارنده کزب بولدوغی حشراتی شکار ایدردی و صیادن ا
احتشامه دکی قناعت ایدب هنکام شامده ماوی سینه کیدردی بر
کون اتفاقا بر باشهٔ تیز پر اول حوالیده بر فرخهٔ کبوتر شکار
ایتدی و کوشت نرمندن اشتهای کرمله یرزن بیوب باقی بن اندن
قودی کیتدی کلنک باشه نک بو بیشه سن کوروب جک کندویه اندیشه
ایتدی که بو جانور بو جثهٔ حقیر ایله تیهو و کبوتر شکار ایدر بن بو
یال و بال و منقار و چنکال ایله بو محقرله قناعت ایدرم لاجرم بو صورت
دناءت همتدن ناشیدر بن نیچون بو معیشتله خرسند اولوب
همت بلنددن بهره مند اولمیم صلاح بودر که من بعد محقراته تنزل ایتمیوب
باز بلند پروازه کوز ایدرم هیوب و شاهین کردن فرازی اوج هوادن
اوچارمیم نسر طایر آسمان نیزهٔ منقارمدن خلاص اولمیه
و سیمرغ کوه قاف پنجهٔ چنکالمدن نجات بولمیه نظم رودکی
تشنه است بحر کبود سیر نتم ابر بیارد فرود زنده دلانی
که ببالا پرند از اثر همت والا پرند پس شکار جستنه تنک

ترکن اوردی وصید تیهو وکبوتره مترصد اولوب طوردی
قضای الهی کورکه اول فضاده بر کبوتر ظاهر اولدی کلنک
کبوتری صیده قصد ایدوب پروازه کلدی کبوتر لب آبه متوجه
اولوب ساحل جانبنه اوچدی کلنک کمراه عقبنجه تیز پران ناکاه
کنار جویباره دوشدی اتفاق ساحل جویبار کل ایدی بیچاره نک
پایی کله باتدی هرچند که طبطاپا ایدوب اضطراب ایتدی دخی الجری کیدی کندن
کازرنی الحال کلدی انی طوتدی و سرور وموفور له خانه سنه کتیردی
بر ناشناسی انی کوروب صوردیکه اش هذا یا سیدی عرابی جواب
ویردیکه **کرکی تتکلف بالصید ووقع فی القید** یعنی بر کلنکدر
که باشه بلبسه سنه هوس قلدی کندو دخی قید صیده کرفتار اولدی
بومثلی اول اجلدن کتوردم که تا بیلسنکه هرکیشی کندو صنعتنه مشغول
اولوب طریق قدیمندن طشره کیتمک کرک چون بر عزیزدن و بنا
راه رفتدن انحراف ایتموب کندویه لایق اولمین صنعته میل ایتمک
کرک چون بر عزیزدن بومثلی استماع ایتدم بنم دغدغه و همم
دخی زیاده اولوب اول نصیحتی که محض اخلاصدن منبعث ایدی
کوش هوش ایله اصغادن امتناع ایتدم **واول هوس اوزره ثا**
بت قدم اولوب همان دم حبازلغی ترک ایدوب دهقنت اسباب

کوردم

کوردم و بضاعت مزجاته قادر اولدم آلات زراعت و ادوات
دانته ویردم و بر مقدار تخم اکوب دیده انتظاری راه حصول
محصول طوتب طوردم بو حالده اینم و عیالمک رزق عیشی تار اولدی
و کاه زنده کانی باشمزه طار کلدی جبار لقدن باری خرج روزمره
واصل اولوردی حالا بر ییل مقداری تحصیل حاصل ایچون منتظر
اولمق لازم اولدی کندومه اینتدی خطا ایتدک که نفایح مشایخی
استماع ایتمدک و ارباب تجارتک کلامنی نبای اموره بنیاد ایتدک
انک موجبیله ایش ایتمدک و شمدی خرج یومیه دن عاجزسن هیچ
بکاجه واصل اولمز و محقق موهوم ایچون ضایع ایتدک او توره
بر ییله دک حاصل اولمز حالا اصلاح بودر که بر کسه دن سرمایه ایچون
قاچ اقچه استقراض ایده سن و ینه تجارتله مباشرت ایده سن
بیت انکس که بکار خویش سرکشته شود • هر زان نبود که
با سر رشته شود **نثر** پس شهرک خواجه لرندن مبلغ استقراض
ایدوب ینه تا نوادکانن اچدم و اول شغلی بر خدمتکاره سپارش ایدوب
تجهیز و تردد تخمی زمین دله صاجدم کاه زراعت مصلحتی ایچون صحرایه
کیدردم و کاه کسب کار ایچون بازاره کلوردم **چون حال بر زمان**
بو منوال اوزره کچدی خدمتکار خیانت ایدوب مایه و سوددن

الدی قحدی ومحصول زراعته دخی انواع آفت تیشوب قرمک ا
ابخوق خشیر عیثری حاصل اولدی بس اول ممسایه رجوع ایدب حالنی
علی التفصیل بلدرب ایکی عمله دخی اشتغالمی وایکی سندن دخی ربا
کوزه‌کمی اعلام ایتدم بر حاجبدر جو سرکذشتی استماع ایتدی خنده
ایدب ایتدی عجب مشابه‌در سنک حالک اول شخص دوموبیک حالنه
کزیشتی ایکی عورتک النه ویردی بن استفسار ایتدم که نجه او
اول حکایت درویش ایتدی روایت ایدرلر که بر حریفک
ایکی عورتی واریدی بری زیاده قری ایدی وبری برک کل کبی
زیاده طری ایدی بو شخص کهولت مرتبه‌سنه وارمشدی وسنی
مقتضاسی اوزره محاسنی‌نک اکثری اغرمشدی عورتلرینک ایکی
دخی رعایت ایدردی وباب قسمتده رسم عدالتی مرعی طوتب برکجه
برسنه کیدردی وبرکجه دخی برسنه کیدردی برکجه برسیله اولوردی
عادتی بو ایدی که صباح قالقجق که النی یوزنی یوردی باشنده
زنک زانوسنه قویب برزمان اویوردی برکون زانوی زن
برزاله خوابه وارمشکن بیره زن انک روی وموینه نظر ایتدی کوردیکه
بنفشه زار عذارنده یاسمنلر اچلمش وصفحهٔ عارض مشکبارینه غبار
کافور صاچلمش   حبش ملکینی المش لشکر روم   او جوبن را

زاغ قونشین هرنیه بوم شر کندویه ایتدی ظرافت بودرکه
ریش هرنیفدن موی سیاهلری براز تخفیف ایدیم تا لحیه سی تمام
حلیهٔ شبابدن عاطل اولا واول زنکا اعتقادی که انی جوان
خیال اتمشدر باطل اولا وانی ریش سفید ایله کورمک ضروری اندن
نفرت قله شوهر دخی جوانک آیینهٔ حالنده زنک تغیر مشاهده ایده
آتشی محبتی انطفا بوله وقلبن اندن تفریق ایدب بالکلیه بکا متعلق
اولا بو سودا ایله ممکن اولدوغی قدر ریش شوهردن موی سیاهی
کیدردی ع برکنده به ان ریش در دست زن است یا رنده‌یی
شخص مزبور خانهٔ زن نازنینه وارب وعادت معهودی اوزره
باشن نکارک کنارنه قویب اویورکن زن جوان دخی ناکاه هجا
سن شوهره نظر ایدری سفیدار استده مقراض بره زندن باشن قو
تارمش برقاچ دانه موی سیاه واریدی کورنه راست کلوب
کندویه ایدر لطافت بودرکه موی سفیدلری منقاشله مو مو قوپارم
وکلزار جمال یاری بو خار وآزاردن قورترم تا ریحان خطی
تمام سبز اولا وجوان آیینهٔ جمالن زنکار عیب شیبدن مجلی
کوره من بعد بیرلک غبار زنار دامن خاطرن کیدره وکندوی جواندر
بلوب صحبت پیره زناردن نفرت قلوب بکا رغبت کوستره پس اولدی فی

اولدوغی قدر موی سفیدلری کیدردی چون بو حال ورزه

بر زمان کچدی برکون شخص مزبور کوردیکه برقاج حریف سوپلنوب

کیدرلر بلدیکه بونک سقالندن قیل وقال ایدرلر نه در اصلی دیوب

الن یوزنه اوردی **بیت** کوردی اصلا قالمامش رویینده موندن

اثر خرمن ریشی تمام اولمش بلینده میل اسر **هرچند که فریاد ایلدی**

سود منداولمدی سنک داخی حالک همان بو منوال اوزره در بعض

شهرمالکی یارزکا تلفده وبعضی سن دخی دهقا تلفده تلف اتدک حالیا نه باغ

معاشکده ثمر وسعت کورنور ونه خرمن انتعاشکده تخم ثروت بولنور

بیت روزی بجهان کذشت وروزی بجنین اکنون که نکه کنی نه آنست

ونه این چون بومثلی استماع قلدم متنبه اولوب کوردیکه اول

بر تا صحک جمله ددکی حقارت وروزق دمنتم دریای دینه متغرق در ماملکم

دخی دینمه وفا ایتمک احتمالی یوقدر بحکم **الفرار مما لا یطاق من سنن**

المرسلین اول کجه ترک دیار بدتیرن اتدم ویازنده سی ممان شهردن

چقوب ترسان وهراسان وحیران وبی سروسامان بر طرفه کتدم

تا مسافه دور ودراز قطع ایدوب مدت مدیدندن صکره اشتدمکه

جمیع متعلقاتم اخوته کچمش ومتروکاتمی صاحب اولوب خرمایه تقسیم

ودانتره

ودانیلره تسلیم ایتمشلر بس وطن مألوفه مراجعت دن مأیوس
اولوب خیلی زماندرکه بو طریق سیاحتده گزرم والم فرقت صاحب جهتدن
دولتلرک دار الشفاء کرمندن دوا طلب ایدرم و جراحت اشتیاقه
راحله زیارت قدم اهل الله دن مرهم اوررم و نفحات انفاس
مبارکلرندن سمت التماس قیلورم تا بو زمانه دک که بحمد الله
آیینهٔ حالم بو باب فرخنده فالک صیقل مجاورتیله مجلی و مشرب زنگارم
بو جنابیت کرامت نصابک گفتار شکربار یله مهنی اولدی **بیت**
المنة لله که اگر رنج کشیدم   دیدم ترا و زبو بمقصود رسیدم
بو درقصه بر غصه دن بر حصه که عرصهٔ خفادن منصهٔ عرصهٔ بینشه
یتشدردم   زاهد افندی شونک صورت حالک صدق مقالکه شاهدر در
اما غنیمتدر که سکا بوشدائددن چوق فواید عاید در اگرچه که بر مدة
راه مهاجرت و طریق مسافرته سالک اولدک اما تجربه مآربه و مرخ
بجاربه مالک اولدک و گشت ممالک و سیر مسالک ایدب احوال عالم
و اطوار و آداب بنی آدمه وقوف تمام حاصل قلدک من بعد گلزار
خاطرک خار دامن گیر خواطردن خلاص بولسه گرک و قلب بی غشک
خبث و غدغه و تشویشدن حاصل اولسه گرک **بیت** بو ته نار سقرده
خالص اولسه بر کشی   سیم قلبی صاف اولوب آلتون اولور انک

القصه مهمان مصاحبت میزبان ایله خوش حال اولدی میزبان
دخی صحبت مهمانی غنیمت بلدی و شیوهٔ مصاحبتده کمال مباسطت
کوستردی زاهد مکر اصلنده بنی اسرائیل قسمندن ایدی اکرچه لغت
عبریدن غیری لغاته وقوفی واریدی اما چون لغت عبریده فضیلت
موروثی واریدی انی کمال فصاحتله سویلردی و هر زمان کندو خواصیله
اول زبان ایله تکلم ایلردی مهمان کرچه کی اصل لغت عبری یه واقف دکل
ایدی اما انک فصاحت تعبیری و صفاوت تقریری مزاجنه غایت
خوش کلدی والتماس ایتدی که اکثر اوقات اول لغت ایله تکلم ایلیه
زاهد دخی چون انک وفور رغبتین کوردی دهان فصاحتی اچوب تکلم
ان من البیان لسحرا ادای لغت عبریده سحر سامری کوستردی مهمان
زاهدک حلاوت زبان و ملاحت بیانته عن صمیم القلب متعلق اولوب
والحاصل اول لسان جان و دل ایله متشوق و متعشق اولدی و عزم
جزم ایتدی که لغت مزبوره ایله تکلمی زاهد مذکوردن تعلم ایده وطن مألوفنه
تحصیل هنر و معرفتله کیده **نظم** چو شیرین نکته لر در کار ایدردی
لب لعلی شکر بار ایدردی چو مهمان کوردی کفتار شکربار
اکا طوطی کبی اولدی خریدار **چون مرور زمانه** حجاب تکلف
میاندن کیدوب بیگانه لک یگانه لکه مفضی اولوب مقارنات وداد نتیجه

اتحادی مقتضی اولدی مهمان زبان تضرع ونیاز ایله زاهده
دعا و ثنایه آغاز ایدب ایتدی **بیت** ای لفظ بو کلید زمان
خانهٔ کمال   تقریر بو نتیجهٔ تأیید ذوالجلال **نثر** بو نجه طرز
سوق کلام اولور و نجه رعایت مقتضای حال و مقام اولور هیچ
بر صاحب نظرک دیدهٔ عقلی بو کمال فصاحتده کلام مشاهده ایتمشدر
و هیچ بر سخن شناسک گوش هوشی بو نوع الفاظ جواهر انتظام
استماع ایتمشدر بو فصاحت زبانی صبانی گورسه باقل کبی لال و الکن
بو بلاغت بیانی سحبان اشتسه دعوای فصاحتا تمت محال
اولدی **نظم** گورسیدی ابن وائل اولیدی که قایل و تعدی
گرانشته بتدر قایل **نثر** حالا اول جناب کرمدن توقع و تضرع
ایدرم که بکا بو زبانی تعلیم و بو نکتک معانی سنی تفهیم ایده که بکا
منت عظیم و نعمت جسیم و لطف عمیم دریغ بیورلمیه جون بی سابقهٔ
معرفت رسم رأفت و ملاطفتی دریغ ایتمدک و بی تردد و توقف
وظایف ضیافتده انواع تکلفی رعایت ایتدک حالا که رابطهٔ
محبت واسطهٔ مصاحبتله مبرم و محکم در امیدوارم که شفقت بیورب
ملتمسی اجابته مقرون قله سن **وکرم** ایدب بلمزرقمن صفحهٔ خاطره
چکه سن تا بو سبب ایله تخم امتنانی مزرعهٔ جانمه اکه سن امیددرکه
حقیر ذی وظیفهٔ ذکر مروتده تقصیر ایتمیم و شرایط شکر نعمتی کما

کمینه مرغی طوطیم **بیت** چون شکر تو گفتن نتوانم بحقیقت
من بنده پرورده احسان تو باشم **نثر** زاهدا ایتدی ای مهمان گر
کرامی بو منت محلی و نه معذرت مقامیدر اشتمی ایدیکم سنی حضیض
جهالتدن ذروه دانش و معرفته ییشدررم **و** اسفل سافلین نقصاندن
اعلی علیین کمال و عرفانه ترقی ایتدررم اما مخفی اولمیه لغت عربیه
زبان ترکی میاننده بعد مسافات و تمام منافات واردر **ع** و شتان
بینهما شتان تا مبادا که انکله التفاته خاطر عاطرکه کلفت تشتت
کمال کد و جدی حاسبیله طبعک فرط حیرته دوشبانک حفظ و
ضبطندن عاجز قله و سنک بو نحیه زحمتک نافع اولمقدن غیری نیم بو
دکلو اوقاتک ضایع اولا مهمان ایتدی **هر کیمسه که بر هنرک تکمیلنه طالب**
و بر صنعتک تحصیلنه راغب اولا ارتکاب شدایده صبر و تحمل ایتمک کرکدر
و قاصد کعبه مقصوده تعب بادیه محنت مانع اولوب مقصد موعوده
صدق و نیت و قدم عزیمتله کیتمک کرک **بیت** سورم دیدین کسی
کعبه صفاسن جگر خار مغیلانک جفاسن در بیابان چون
ز شوق کعبه خواهی زد قدم سرزنشها گر کند خار مغیلان غم مخور
بن بو امره شویله عازمم و بو عزمه اویله بر وجهله جازمم که جسممک هر سر
مو بر تیغ بی دریغ اولسه بو عزیمتدن یوز دوندرمیم و جسمم پاره پاره سی مژگان
سرتیز تیر پیکان اولسه عنان نظری بر طرفه دخی معطوف قلمیه یم

هیهات ع هرکه میل گنج دارد رنج می باید کشید مقرردرکه
طلب مغفرتده هر محنت عاقبت منحته مبدل اولور و بو طرقده بیت
هر جراحتک آخری راحته نهایت بولورتنه که اول صیاد طلب
علمده اندک زحمتله و طایفهٔ علمایه جزئی خدمتله نعمت کلیّه دست
رس بولدی و تنگنای احتیاج و قلتدن خلاص اولوب فضای ا
استغنا و ثروته واصل اولدی زاهد استغفار ایتدکنجه روا
اولنمز اول **حکایت مهمان ایتدیکی اخبارده** گلمشدرکه
بردرویش واریدی صیاد و صنعت صید مرغ و ماهیده ماهر و
استاد صید ماهی ایتدوکی دم دام کبی دوکلی جسمی چشم اولوردی
و قصد مرغ ایتدوکی ایام اندامنده حلقهٔ دام کبی بیچ و خم اولوردی
بیت اولیدی چرخ اخضرده مکانی   اوچر قوش اولسه قورتلمزدی ماهی
نثر اتفاق برکون دامن برمرغزارده قوردی و
کندی کمینگاهه کردی اوتوردی و مرار رحمت و انتظارله حوالی
سنه اوچ قوش کیوردی بیچاره لرک حلقی حلقهٔ دامه چکلمک محلده
ناگاه عربده قوپدی آمیز آواز اشتدی مبادا صیادلر اوصدا
سبیله رمیده اولالر و بو کمینگاهدن چقدی **کوردیکی طالب**
علم مباحثه ایدرلر بر وجهله که غوغالری حد اعتدالدن گچمش و
قیل و قاللری کمال نزاع و جداله یتمش صیاد ایلرو واردی و

وتفرغ وزاری ایدب یلوار دیکه ای ارباب فضل واصحاب کرم
ع دم درکشید تا نخورم مرغ دام دم ش لطف ایدب بر زمان
آرام ایدک یا بو صیدلر رمیده اولمیه و نیم زحمتم ضایع اولوب
انتظام حال معاشه اختلال کلمیه دانشمندلر ایتدیلر اکر بزی
بو صیددن بهرمند ایدب هر بر مره بر مرغ عهد ایلرسک سکا موافقت
قلورز و بحث عربده دن فارغ اولورز صیاد ایتدی ای عزیز
بن فقیر و عیالمندم هر جماعتک جهت معیشتی بو صیده منحصر در انک د
دخی ایکی بن الحق سز بنکا قالور و بری بوجه جماعته نجه کفاف قلور
ایتدیلر ترسن دایم بو نعمتله مغتنم سن نر مدت العمر شوربای عمارت و نور
ریاضت له خوب بسنوز شکار چاشنی سن طاتمنز وطعم طعامدن بو
لذتن ذوق المتمتز در بو احتمالی ورمه که دود سودای کباب دماغ
دن زایل اولا و شرط معهودی تقبل ایتمدن هیچ بر مرغ صیادی بو
قولکه قایل اولا البته یا بز فریاد له خرمن صیدی بر باد ایتمک کرکدر
یا شرط مزبور اوزره هر بر مرغی بر دانه مرغله یاد ایدب دل مرغن انکله
شاد ایتمک کرکسن بیچاره هر چند که مرغ بسمل کبی طپطپا ایتدی و فریاد
و اضطراب ایدب ایتدی بو مثله علمایه معلوم که سن دامی طلبه
مدرسه بو کمه مشدر و مولانا مدرسانده بر حبه اکمه مشدر دهن دامی ز

زمین وقفه احمه مشارٌ وغلّه عاریسه دن اکا دانه صاحبه منذر
وشرعله بکا لازم میدر که کد یمین وعرق جبین له تحصیل ذوکرم
صید حلالی ثلث وثلثان افرزه طریقله تقسیم ایدیم قطعا فایده ور مدیکی
وانلرک عنادو لجاجی اصلا مندفع اولمادی ضرر دوری شرط قریو
مقرر طوتیت رسن دامی چکدی اول قوشلرکا وچن دخی صید ایتدی
وینه آغاز ایدب نیاز و تضرع ایتدی **ای سرامدکان زمرهٔ علما**
ارحموا من فی الارض یرحمکم من فی السما لطف ایدیب بن فقیره
رحم ایدک **ع** سودنا کرده در جهان بسیار بوسودادن تجنب ایدوا
وارک شغلکز کیدک شوربای چرب عمارت وارکن نولی بذر بیهر
وحلوای زیارت کبی شیرین نعمت وارکن بونه درکه طمع ایدرسز دانشمند
ایتدیلر **بیت** بتحب مرغش سن ای صیاد تا بکی بو عبث ایره فریاد
بوسودای بی سودی دخی دماغلردن کیدرمزمیسین وشرط ایتدوکک
وعده یوخسه وفاقلم میتن صیاد کوردیکه مزاج رجاخته ورشته
امید کسشته ناچار شرط معهودی یقاریم ایدب صید مزبوری کندوله
اول کی طالب علمک میاننده علی التسویه تقسیم ایتدی **بعده ایتدی معلوم**
درکه چوق سنره خدمتم اولدی اکر حق خدمتی رعایت همت ایدرسکز
ونیم صید حلالم سزه حرام اولمیون دیره کوز اول لفظی که ا
انکله بحث ایدرد کز بکا تعلیم ایلک تاکه بنده خی سزک ماینده فایده

کوزدن بی بهره قالیم دانشمندلر تبسم ایدیب ایتدیلر بو لفظ
مخنث ومیراث خنثیدن بحث ایدردک صیاد صوردیکه
مخنث ندر ایتدیلر مخنث اولدر که نه مذکر ونه مؤنث اولا صیاد
اول لفظی حفظ ایدی وملال خاطر ایله مأوی سنه کتدی وصورت
حالی اهل وعیالنه حکایت ایلدی اول کیجه اول قوت لایموت ایله بیتوتت
اتدی **چون صباح اولدی ومرغ زرین جناح** آفتاب
آشیانه افقدن پروازه کلدی وماهیان سیم اندام انجم دام خطوط
اشعه مهردن قچوب مقعر بحر اخضره پرده نهان اولدی **بیت**

چرخ صیاد وش رشته زرد | ماهی مهر را بدام آورد

صیاد مرد دامن اوتوروب لب دریایه واردی وتوکل تمامله دامی دریایه صالدی
حکمت الهی شسته برماهی راست کلدیکه نه آب زره کرسر تا سر کوشله
اکا بکزر بر جوشن پوشش اشیمشدی ونه مردم آبی آئینه ایده انک
مانندی بر صورت معاینه اتمشدی جسم لطیفی سیم مذاب کبی طری و
تر وبکر بازکی قطره سیماب کبی دردر دیتردی **نظم**

سینه سی صاف صنکه سیم سفید | چشمی کویا که چشمه خورشید
پشتی کویا لباس بوقلمون | رنکی حد قیاسدن بیرون

صیاد انک رنک وصورت شکل وهیئته برزمان تحیر بحرنه طالب تفکر ایدی
وتعجب ایله باشن صالوب کندو کندویه ایتدی هیچ بر صیاد دل

دیده دامی دخی بو صفتده بر ماهی کورمشلر و خالق نوریا
لقاده بر بالوق دخی خلق اتمشلر صواب بودر که انی ینه حفظ
ایدم و تبرک رسمنده آستانهٔ سلطانه تحفه ایلدم شویله که قدر
قیمتی بله نی اقرانم میاننده سرافراز قله و الا بر خدمت درایدیم
بالق بلمزسه خالق بلیر **پس اول ماهی بر ظرف آبه قویدی** و راه
درگاه پادشاهه متوجه اولدی مگر که بر موجب فرمان شاهی قصر فلک
اشتباهی اوکنده اولن کلشن خاصه سنک رخامدن بلکه صفحهٔ
سیم خامدن بر حوض بنیاد اتمشلردی و آب زلال ایله مالامال ایدیب
اچنه غیر متناهی ماهیلر المشلردی و نمودار شکل هلال آبرز ورق
دوزب اول حوض سیم مثال اوزره روان اتمشلردی **و مردون** طبع
پادشاهی تماشای آب و ماهی یه میل ایدب لب حوضه حاضر اولوردی
و خواص و آشنالرله اول زورق هلال مثال ایله نوب ماهیلرک حال
حرکات و سکناتن تفرج قلوردی اتفاق اول زمانده که **بیت**

بنوب اول زورق گردون مداره　　درون حوضه ایلردی نظاره

ناگاه صیاد گدای اول ماهی بوالعجبی پیشکش نظر پادشاهه کتوردی
شاه انی غایت خوش کوردی و صیاده هزار دینار تمام عیار
جایزه بیوردی وزرادن برسی که پادشاه حضورنده منصب قربی
و مجال جرأتی واردی آغاز کلام اتدی و نصیحت یوزندن امنیته با

پادشاهه ایتدی ضمیر منیر شهنشاهی یه مخفی دکلدر که قعر دریاده
بر ماهی و صیادلری حد و غیر متناهیدر اگر دست زرافشان
سلطانی بر ماهی ایچون مرار دینار ارزانی بیوره نه زر خزانه وفا
ایتمک متیسردر و نه خراج مملکت کفایت ایلمک متصوردر بر ماهینک
اعلا قیمتی بندوکی ظاهردر و بر صیاده نمقدار جایزه جایزدر ولی
معلوم خاطر دریا مقاطردر عطا استحقاقه لایق کرکدر فرا اعطیه موافق
بیت مران حوضی که صد من آب گیرد دو صد من ریزش نقصان پذیرد
شاه ایتدی حال بیان اتدوککز منوال اوزره در اما بعد
الوقوع نه کیفیتله خلف وعده متیسردر وزیر ایتدی بو بابده بر تدبیر
ممکندر که هم خلف وعد لازم کلمیه و هم زر بسیار دخی ضایع اولمیه
صواب بودر که اندن سؤال اولنه که بو ماهی مذکرمیدر یا مؤنث مر
قنغی شقی که اختیار قیله بیوریله که وار یولداشن کتور و معهودی
کوتر ضروری جوابده مبهوت اولوب حوت کبی صموت اولیه کرک
اول وقت ازننه یله راضی اولوب جزئی رعایتله قناعت قیله
کرک **مثنوی** پس شاه صیاده متوجه اولوب ایتدی ای استاد بو ماهی
مذکرمیدر یوخسه مؤنث **صیاد صاحب تجربه فهم ایتدیکه** شاه
نه بیورر و بو سؤال ضمننده نه اندیشه قلور غواص فکرنی بحر تدبیره چالا

صالدی و بر زمان متفکر دریاسنه طالدی قالدی آخرکار
همان اول لفظ که علمادن یادکار المشیدی یادینه کلدی فی ا
الحال جواب ویردیکه ای شاه بو ماهی مخنث در یعنی نه مذکر در نه
مؤنث در شاه صیادک جوابی بغایت خوش کلدی و وزیر
صاحب تدبیره تغیر و تعزیر بیوردی و دینار معهود اوزره هزار دینار
معدود دخی زیاده قلوب صیادی جمله ندماسندن قلدی
بو مثلک فایده سی اولدر که صیاد علمایه اکی مرغله خدمت ا
یدب انلردن بو لفظ حفظ اتمکله ایکی بیک دینار النه کردی و در
کات ذل و هواندن درجات عز قبول سلطانه اردی پس معلوم ا
ولدی تحصیل علمک فوایدی چوقمش و خدمت علمانک زیاتی چوقمش
نته که بعض اکابر بیورمشدر **نظم**
بیاموز علمی که کردد عزیز — بی دانش انسان نیرزد بشیز
ز دانش فزاید ترا جاه و قدر — ز صف نعالت رساند بصدر
زاهد ایتدی ای مهمان چون بود
کلو الحاح و اقتراح ایدرسن و بیابان جهدی قدم جد ایله بایانه
یتورمک دلرسن بکا لازم اولان بودر که تعلیم و تلقین بابنده مقدور
می دریغ ایتمیم و تفهیم مبادی و مسایل و توضیح قواعد و دلایلده
هیچ دقیقه مهمل و نامرعی قومیم مهمان همان عنان عزمی اول

مقصد بعید جانبنه معطوف قلوب مدت مدید لغت عربدن غیره
اشتغال ایلمدی. اما طبعی اکا مساعده ایتمیوب اول تعلله القاب
ایده مدی و قدم ذهنی اول بابک مضیق فهمی و طریق حفظی جانبنه
کیده مدی زاهد هرچند که باب تعلیمده شرایط جد و جهدی تقدیم ایلدی
انک قوت دراکه سی مساعده ایتمزدی. و هر باریکه شوره زار خیالنده
تعلیم و تفهیم نهالن دکردی شاخ امل اوزره ثمره حرماندن غیری بتنه
مشاهده قلمزدی **بیت** اگر از مخزن توفیق عطایی نرسد سعی سودی
نکند جهد بجایی نرسد **برکون زاهد ایتدی ای مهمان** عجب صعب
و پر تعب طریقه کتدک و عظیم عذاب الیمه ارتکاب ایتدک نفس ناطقه
که بو زبان ایله موافقت ممکن دکلدر. و طبعکه بو لسان ایله مناسبت ممتنع
بو امر خطرناک و کار دشواردن فارغ اول و بر میدانه که جولانک
لایق اولمیه قدم قومه سن بو صنعتدن بهره مند اولمق اومقمه **بیت**
در هرچه نمی توان بدست آوردن حیفست بهرزه عمر ضایع کردن
کسی کند نسا اسلافی طریقه‌ندن چقمق و آبا و اجدادی زبانندن
غیر ایله تکلم و تعلم ایتمک منهج استقامتدن بعید و مذاهب عقلده فکر غیر
سدیدر **مهمان ایتدی خلاف صوابدر** اسلافه اقتدا ایدرم
و بار ره تقلید ایله بر طریقه کیدرم و روش رفیق عقل و طریق توفیق

تحقیقدن محرومم که تقلید کمند اغوای شیطاندر و تحقیق هادی
منهاج صدق و ایقاندر مآلده ایت **انا وجدنا آباءنا** الآیه
طفلان بازیچگان تعلیم گوشمالده تا وحشت آباد تقلیددن جانب
دار السلام تحقیقه میل ایدهلر و دیدهٔ یقین ایله **یهدی الله لنوره من**
یشاء پرتو انوارنی مشاهده قیلهلر **نظم** آنکه او از پردهٔ تقلید جست

هم بنور حق به بیند هرچه هست   تا محقق از مقلد فرق هاست

این چه داو دستان دیگر صد بیت **نثر** زاهد ایتدی الهی بن حق مصاحبتی
ادا ایتدم و شرط مناصحتی یرینه گتوردم قورقم بودر که بو مجاهدهنک
عاقبتی ندامته و خاتمتی ملامته مؤدی اولا **حالیا لسان** فرنگی یله
تکلمه قادرسن و قبیله و عشیرک لغتیله تعبیر ایده بیلورسن ممکن که چون اکثر
روزگارک تکرار لغت عبریه صرف ایدهسن لغت فرنگیدن دور دوشه
سن و زبان عبریه دخی تکلمه قادر اولمیهسن و سنک حالک اول زاغه
مشابه سنده اولا که رفتار کبکه هوس ایدی کندی رفتارن اونتدی
مهمان استغنا را نتیجه تحفه مروید اول **حکایت** میزبان ایتدی
روایت ایدرلر که برگون بر زاغ گوردیکه بر باغ کنارنده بر
کبک دری خرامان گیدردی و اول رفتار موزونیله دل نظارهی
کندویه مفتون ایدر **بیت** بیک نوبت که سوی من ج امیدی دلم

بردی خرامان نوبت دیگر بیا تا جان برافشانم زاغکه
کبکک آرام وخرامی بغایت خوش کلدی وتناسب حرکات
وسکناتندن متحیر ومتعجب قالدی اندن اول شیوه ایله خرام سودا
سی سویداء دلنده ظاهر اولوب اول منوال اوزره رفتار خیالی
ضمیرنده جایگیر اولدی ضروری ملازمت کبکدری ایله کمر بغلیوب سودای
کسب خرام ایله سود خواب وآرامی کندویه حرام ایتدی اول روز وشب ومهتم
حرکات بوالعجیبه تقلید ایدب پوسته کبکک اردنجه کیدردی
خرام وجلوه لرن ورفتار وشیوه لرن تماشا ایدب کاه تشبه قصد
ایدردی بیت ای کبک دری جلوه کنان میکذری لنکان لنکان
من از عقب می آیم تر کبک خوش رفتار بر کون کوردیکه بر زاغ بدکر
دار انک خرامنه تقلید ایدر وحرکات ناموزون وسکناتی نامطبوع
ایله عقبنه دوشب کیدر بیت یا نندن تنهایه وش بردم کسانر
اوتمنه اکلمز اوصاتمه بلز ایتدی ای تیره رخسار واهرمن
دیدار همواره عقبمجه کیدرسن وخرام جلوه لرم تماشا ایدرسن بوندن
مقصودنه در وبو سودادن سکا نه سود زاغ ایتدی ای زیبا
خوی وخندان روی بیت رفتار تو دل برد من اکنون زتیت
فریاد کنان دری دل می کردم تر بلمش اول که بکا سنك

رفتارك سوداسي دوشمشدر نجه مدتدر كه قلمجه كيدرم وا
والمدن كلدكجه بو منزلك تعلم ايدرم اميددركه بو منزل سبيله نائل
افتخاري سم سرلرم سرنه قويب بين الامثال والاقران مشار
بالبنان اولم كبك چون زاغك بو كلماتن اشتدي قهقهه
كنان ايدب ايتدي هيهات تضرب في حديد بارد ايا
توكجا وما كجاييم نيم خرامم صفت اصليدر سنك رفتارك وصف
جبلي ذاتيات على كل حال قابل زوال اولمز وما بالذات لا
يزال بالعرض بن فراقدن سويلرم سن يراقدن بن يقيندن سن خبر
ويررم سن ايراقدن ع به بين تفاوت راه از كجاست تا بكجا
اي كج طبع بو باطل خيالدن كچ كه بو سوداي محالدن سنك كج حاصل
اولور كچ ع بگذار كه اين كمان ببازوي تو نيست زاغ جوابن
ويرديكه الشروع ملزم چون بو امره شروع ايتدم فنون وفيدن
نه رجوع ايتمزم وتا مقصد معهوده واصل اولميم شاه راه مقصوددن
طشره كيتمزم بيت كشتي صبر بدرياي غم انداخته ايم يا
بميرم دران يا بكف آيد گهري بيچاره هرچندكه كبكك عقبنجه لدب
آنك خرام وجلوه سنه تقليد ايتدي اندن محروم اولدقدن د
غيري رفتار قديمندخي اونتدي وهيچ وجهله رفتار اصليه رجوع

منت را او ماری ع ان دست نداد واین رفت از دست نز
بو مثلی کتوردم تا بله سنکه سعی باطل ایدرسن و بیهوده یره زحمت
چکرسن و تخم سعیکی زمین شوره ده اکرسن د مشهوردر که احمق خلایق
اولدرکه بر عمله اشتغال ایده که نه حرفتنه لایق و نه طبیعتنه موافق
و عاقبت الامر بر مقتضای لا الا اهوا و لا الا اهوا الا
اکی سنک وجی بر رشته بن الدن چقردک و غربت و بلا و کربت
و جلاوطنلی کس و بی یاد قالدک بیت گفتم بدهم جان و بوصلت
برسم جان دادم و آخر نرسیدم بوصالت نز مهمان
نصیحت میزبانی سمع قبول ایله استماعدن امتناع ایتدی و از
زمانه دک کبی لغت عربی تحصیل اتمکدن غیری کندی زبانن دخی
اونتدی ع اله اول کلمی بولندی الدن بودر اول تمثیلک
داستانی که کندو حرفتندن و از که و کندویه مناسب اولمین صنعته
هوس قله بو باب حکمت مناط ملوکک حزم و احتیاطنه متعلق در
پس واجب که هر والی که ضبط ممالک و ترفیه خلایق و رعایت
رعایا و استیصال اعدایه مایل اوله بو معانی دقایقه دقت
و لایق تأمل فایق بوب موجبیله عامل اوله و رواکورمیه که
بر نا اصل و بی هنر مردم اصل پاک کومرله مساوی معادل اوله

زیراکه

زیرا که نجه فرومایه لر کند ولرن شهسواران میدان فضل و
هنرله همسر پایه و همسر تصویر ایدرلر و مضمار کفاءتدن کندو
لرک لاشه اندیشه لرن انلرک فرس فراستلری ایله هم عنان
خیال ایلرلر باوجود که انلرک کردننده ایره مزلر اثرلرن دخی
کورمزلر **بیت** باجام جم چه گونه تواند معارضه   در خود بود
لعل مرصع شود سفال   **الغرض عیاذاً بالله تفاوت مراتب انسان**
میانه‌دن کیدب اراذل واسطه برکعه‌ده اولوره واواسط اهالی بجمله
لاف مقابله اوره جهاندارلک مهمانه اختلال کلی طاری اولوب
بو خللک آثار بنیادی ملک وملکه ساری اولا بو سببدندر که
سلاطین سلف مردم نااهل وناخلفی تعلم کتابت وصنعت استیفا
وسیاقتدن منع ایدرلردی زیرا که چونکه بو رسم مستمر اولا ارباب
حرفت معرض اصحاب دولته کلب ارباب دولت اعمال اصحاب
حرفه ارتکابدن اجتناب قله لاجرم انک مضرتی شایع و
مستفیض اولوب اسباب معاش خاص وعام **علی الاطلاق**
مختل ونا تمام قله بو سبب‌له جمیع صنایع واعماله اهمال و
اختلال متطرق اولوب بو شرک شرری ضرری مرور زمانله بر
وجهله اشتغال بوله که استماع نصیحت علمایه مواظبت اولو
اتباع موعظت حکمایی ذمتنه واجب بله تا انلرک وادی

بیلدیلرندن بهرمند اولوب ثمرات تجربه لرندن انتفاع بولوب
وجمیع اموری سمت وصمت دور ومنقصت غفلتدن مهجور
اولا **نظم** اکا در عاقل اولنلر خردمند که کوش هوش ایله
اصغا ایده پند سخن گو مردر گو بیده غواص اله رحمتله
گیدر گوهر خاص بو درج الجنده کی در ثمانی طلودر بیر
سرتهمه در معانی **باب دوازدهم حلم ووقار وصفت تمکین**
خاصهٔ ملوک وسلاطینه زیبا خلعت اولدوغین بیان ایدر ذکر
پادشاه شاهنشاه کامکار حکیم بزرگواره متوجه اولوب عبارت شکر
بار وگفتار گوهر نثار ایله **بیت** ثنا ایتدیکه ای بریکانه
نظرک گورمدی چشم زمانه بیان ایت اول طایفه نک
داستانن که حرفت اصلی وصنعت اسلافندن انحراف قصید ایدوب
حالنه مناسب اولمین مطالبه طالب اولا ومطلوبی دیده ارادتدن
محجوب اولوب کار اصلی وحرفت قدیمه سنه رجوع ممکن اولمیه
حالا جانب حکمت مآب حکیم کامیابدن ملتمسدر که خصال
شاهانه دن نیجه خصلت زیاده ستوده وپسندیده در بیان
قله وثبات دولت ونظام مملکت واستقامت امور و
استمالت قلوب جمهوره نه صفت اولی **والیق ونیجه خلق**

اجری واخلق در سلک علامده شرف انتظام ارزانی
بیوره بن اوان اکنجی وصیتده کورمشدر که سلاطینه لازم
درکه حلمی سرمایهٔ کار و بردباری و وقاری پیرایهٔ روزکار
ایده لر حالا خاطر فاتره بو خاطره خلجان ایدر که ملوکه بو اوج
صفت ذکه حلم وسخاوت وشجاعتدر قنقیسی اهمدر واثر
نسبت بو صفاتدن قنقی صفت مقام حکیم واجب التکریمه
لطف عمیمدن رجای عظیمدرکه فکر عقده کشاسیله بو مشکلدن
کره اشتباهی حل ایدب رای صواب نماسیله بو بوردن
حجاب خفایی رفع ایلیه نظم جوشاهک التماسن اشید
کوش نیه دریای حکمت ایلدی جوش ددی ای
قهرمان هند وخاور سکا فرمان براولوب هفت
کشور نثر اجود اخلاق تاجداران زمین واحسن اوصاف
سلاطین عدل آیین حلم ورفق وحسن خلقدر که هم نفوس ملوکه
عیوب خلقده انکله معظم ومهیب کورینور وهم لشکر ورعیت
انک خدمتنه دل وجانله رغبت اکابر واصاغر اندن راضی
وشاکر وانی خیرله ذاکر اولور ولو کنت فظا غلیظ القلب
لانفضوا من حولک کلام مبین انجام سلطان سریر رسالت

و قهرمان ممالک جلالت علیه افضل الصلوات واکمل السلام
دخی بونی اشعار و اعلام ایدرکه سعادات دنیوی و مرادات
اخروی در حلم و رفق و حسن خلقه منتج اولا من سعادة
المرء حسن خلقه وکاد الحلیم ان یکون نبیاً اول صفات
مزبوره که پادشاه جهان پناه انلرک بعضی نک بعضی اوزره
رجحاننده اشتباه بیورمشلر ارباب تخت و تاج اوچنه دخی
محتاجدر لیکن شجاعت همیشه لازم دکلدر اما حلم و سخاوته
احتیاج دائمدر پس حلم و سخاوت ملوکه شجاعتدن مقدمدر
چون فواید بعض خواصه واصلدر و منافع حلم مشام عام و
خاصه حاصلدر و صغیر و کبیر و غنی و فقیرک خصلت مزبوره یه
احتیاج ناگزیردر فلاجرم صفت حلم اول ایکی خصلتیه نسبت
ملوکه اهمدر بیت هرکه در وی سیرت نیکو بود . آدمی آدمیان
او بود طبع شهنشاهیه پوشیده اولمیه ثبات و وقار
پادشاهلره زیبا خلعتدر و حلم و تأنی ملوک جهانه رعنا
خلعتدر زیرا که انلرک فرمانی خلقک مالنه و جاننه [illegible]
و نواهی و اوامری ذممهٔ کافهٔ امه علی الاطلاق جاریدر
پس اگر نفسلرنی زیور حلم و رفق ایله آراسته قیلمیه‌لر ممکندر که

بر خشم

بر خشم بی محل ایله بر اقلیم اهلنی کندولره متغیر قلهلر و اتور
و خفتلرندن خلق عالم آزرده اولوب خدمتلرندن متنفر
اولالر و اول سببله حیاتدن نظام و انتظام گیده و
خاندان خانمانلری معرض هلاکده و شیب جهانبانه تفرق
و تطرق ایده **بیت** تأنی دن اتمه صقن اجتناب
امور سیاستده قلمه شتاب که بر دمده بیک خونه واردر
مجال ولی گشته نی زنده قلمق محال **فرضا که پادشاه**
سخاوتله کانون روزگارده آتش فقر و افتقاری سوندرر
و یا آتش سخاوتله کاینات جودده خرمن حیات بدسگالی گویندرره
پیرایهٔ حلمدن بی بهره اولوب شمهٔ جفا ایله سرچشمهٔ سخاتی تیره قله
و بر خشم بی کناه ایله نزار دشمن بدخواه ظاهر اولا اما اگر باب
سخاوتده قصوری و تاب شجاعتده فتوری اولسه حلم و رفق
و لطف و تباعیته حکمی مقصور **بیت** خلقله آدم گزرگدر گل گبی خو
خشبو اولا تا که از جهان ایکن گشتده روی اولا **بیت**
خلق را ان زمان نگارانی که بخلقت جهان بیارآیی
حلمدن غیری ملوکه لازمدر که ثبات و وقارله دخی متصف اولا
که حلیم بی ثبات فی المثل علم بی عمل و موم بی عسل در فضائله بر

بر کمسه که کمال حلم ایله اراسته و پیرایه صبر و تحمل له پیرایه
اولمیه چون انده ثبات و وقار و دوام و قرار اولمیه عاقبت
تهتکه و خاملغه خفت و طیشه منجر اول تحملدن فایده اولمیه
و اول صبرک برنی و اول حلمک ثمرنی کورمیه بیت باش ثابت
بیر طوت بردبار اول چو کوه مرکز تمکین قیش دار دلیش ترد
دار دشکوه و پادشاهه لازم در که هنکام حلمده متابعت
هوای جایز کورمیه و محل خشمده مطاوعت نفس بدفرمایی
روا بیورمیه که غضب شعله آتش شیطانیدر و نتیجه درکه
ثمره سی ندامت و پشیمانی و ملامت و وجهانیدر بیت خطر لوا
ایشی استامه غضبناک غضبناکلایغی اولور خطرناک
دمشلردر که صفت حلم خاصه رسل عالیجنابدر و وصف غضب و
سوء شیطان وصفت کلابدر ارباب تقید اولوا اصحاب
تحقیق بونکا وزرنه متفقلردر که شول کمسه که قوت غضبیه متولی
اولمیه صدیقلر درجه سن بولمیه نوادر کلمات حکماده مسطوردر
حکیمدن سؤال التماس اولندیکه متفرقات حسن خلقی بر کلمه ده جمع ایله
تا انک ضبطی آسان اولا بیوردیکه ترک غضب مستجمع جمیع محاسن
اخلاق و احاسن خصالدر و خشم متلزم جمله قبایح اعمال

و فضایح افعال در **قطعه** خشم و کین وصف سباع و ددان
مر ترا خشم است و کین مستان ز بار اصل خشم از دوزخست و کین تو
جزء آن کلست و خصم دین تو پس تو جزء دوزخی پس هوش دار
جزء سوی کل خود گیرد قرار **و دخی بلمک کرک پادشاهلر**
وزیر ناصح و کامل و مشیر عاقل و فاضله احتیاجی اول حیثیتدندر
که اگر انی غرور جباری و نخوت کامکاری منهج حلم و بردباریدن
منحرف قلسه وزیر صاحب تدبیر مناصحت طریقیله انی راه صلاحه ارشاد
ایدوب جادهٔ سکون و وقار اوزره ثابت و برقرار قله و نوش
داروی موعظتیله سوء مزاج عالیته اعتدال و تربیت
سلامت او وزر استقامت ویره تا مواهب فضل کردگار و منایح
حلم و وقار و خلوص نصیحت و صفای نیت وزیر کامکار جمیع امور
مظفر و منصور اوله و مرجانبه که توجه قله فتح و نصرت رفیق
و قرین و اقبال دولت تام و معین اوله اگر احیانا متابعت
هوا و موافقت نفس بدفرما بیله تأمل و تدبیر برطرف نفاذه
بیتشره رای عالم آرای وزیر **روشن ضمیرله شر ضررینک دوله**
و تدارک خلل و تلافی زللی ممکن اوله نته که اول پادشاه هندک

توتیله خصومتده واقع اولمشدر رای استغفار ایتدیلر نیجه ا
اولمشدر اول **حکایت** برهمن ایتدی اخبارده کلمشدر که
دیار ... ده هیلار نام بر پادشاه نیام واریدی کنوز ودفا
دفاین بی کران وخزاین بی پایان ایدی **بیت** تیغ نصرت
کستر دین ودنیا منتظم   رمح دولت پروری
ملک وملت مستقیم **سلاطین روی زمین دن انواع مفاخرله**
ممتاز اولمشدی وخواقین چین ماچین دن اصناف مآثرله ا
اختصاص بولمشدی ایکی فرزند دلبندی واردیکه چشمهٔ خور
چهرهٔ حور کبی روی دلجو یلرندن جوی نور اقردی وماه نو سطح
بام فلکدن اکلوب طراوت رو ولطافتلرینه باقردی برسی
تیر غمزهٔ دلشکار ایله کمان وارجلهٔ نشینان صوامع انزوایی کندویه
اکردی وزنجیر زلف تابدار ایله مجانین بیمارستان عشقی موی
کشان سلسلهٔ درده چکردی **بیت** بر نیک نظارهٔ اعتدال بالا
جان فزاسی حسرتندن سرو سرکشک آرام وقراری الندن و شاخ
چنارک عنان اختیاری الدن کتمشدی **بیت** ورفتار عجب و
حرکات دلفریبی غیرتندن کبک تیزتک خرامن کندویه حرام ایتمشد

بیت

بیت هر بیک لاله وش وبی درخشان   هر بیک لب
لعل بدخشان نثر هر بری با وجود جمال صورت کمال حسن
سیرت ایله آراسته ونهال حاللری ازهار هنر وکمال ایله پیراسته
بیت کوثر حسنه هر بری بر بیک   ایکیسیده بری بر بندن ع
یک   چشم گردون صورت ومعنی ندیده است این چنین
بر چنین معنی وصورت آفرین باد آفرین بری سیمتنی ملمی درلر
ایدی برسینه نا ختنی بو ایکی پسرک مادری بر دختر نیکو اختر
ایدی که رشک عارض نگشتندن روی عروس آفتاب مستور
حجاب اضطراب وشرم طره جعد پر چیندن جعد سنبل پر پیچ
وتاب ایدی قطعه جمالی مهر عالمتابه غالب   بری بیرینه
اعضاسی مناسب   طوتمش غبغب فرخنده فالی   بکمش قد
قدیله صحن جمالی   یوزاورب گوشنه زرین منکوش   کلبله ر
نرکس اولمشلر هم آغوش   قمر همشیره سیدی غنچه بک   شکر همشیره
همشیره سی شیرین لبیک   پادشاهک ولکوهرنی ماتنده واول
ایکی فرزند دلبنده اولقدر تعلق وپیوندی وار دیکه بر آن آ
انلرسز اولمزدی وبر وزیری وار دیکه آکا بلار درلردی بر پر ز
کواردی کفایت رایله مشهور وزرانت عقلله معروف ومذکور

ودلایل فراست وکاردانی وشواهد ریاست وکشورستانی
فی جبهة حال وسیمای فعالنده لایح ایدی ومآثر صدق
واخلاص ومیامن کمال اختصاص مساعی جمیله واجتهادات
جزیله سنده واضح ایدی زبان زمان وصف کمالنده بو بیت
متکلم ایدی وبلبل ناطقه کلزار شرح قدر جلالنده بو ابیات
حسب الحال ایله مترنم **نظم** ای آصفی که صاحب دیوان چرخ
در مجلس تو منصب بالائی رسد انجا که کاتبان تو تحریر میکنند
حکم قضا بصاحب جوزائی رسد **وکتابت طغرای بردری تفویضی**
وارد اولمغله ترقی انکه حسن بیان کمان حلقه مزدی ومنشی فلک
قدم تامل ایله مدارج بدایع صنایعنه چقردی کویاکه نیشتر خامه
زبانی مخزن اسرار فصاحت ایدی وصریر زبان خامه سی مطلع
انوار بلاغت ومعانی درلرین که الماس فکر ثقب دلردی همام
ذهن ثاقبی سلک عبارات زیبا وعقد استعارات غرای
نظم ایلردی ومرلطایف کوهرلرن که غواص فطنت ایله دریای
خاطردن استخراج ایدردی فی الحال صراف خیالی نظر خریداره
بازار معارفه عرض ایلردی **بیت** معانی هر حمایندی با
فصاحتده ایدی حسن سحبان ثانی **ومراکب خاصه سنده**

بر فیل سفیدی وار ایدیکه میدان رزمده باد کبی تیزرو ایدی
کبی کرد ایدی و دندان خاراشکافی قتنده سنگ و آهن
موم کبی نرم ایدردی اکرچه که بر زمان آهن کوه ده زمان ا
اولوردی اول خلاف عادت بر کوه ایدیکه آهن ایچنده زمان
ایدی و علی الدوام بیستون بر مقامده سکون قلوردی اول
خلاف معهود بر بیستون ایدیکه چهار ستون اوزره روان ایدی

نظم

سوده بگردون سر سنجرف سای — رنگ شفق روبسته
شنگرف زای — بجنبش خرطوم لبان کمند — اژدر افتاده
زکوه بلند

نثر ایکی فیل تیزرو بی رخی وار ایدی بغایت شکوهمند و
جسامت جثه و ضخامت هیکلده مانند کوه البرز و الوند خرطوم
چوکان مثالله سر گردن کشان گوی میدان و پای عمود کردار ایله
گردن سرکشانی خاکه یکسان ایدرلردی و دندان بلورین ایله
سینهٔ اعدادن شاخ مرجان بیتوررلردی و متن عاجله معدن
بدن دشمندن لعل بدخشان چیقررلردی

نظم

فلک طوبینه ایلردی بری خرطومنی چوکان — اورردی بری شیر آسمانه نیزهٔ دندان
برنگ شاخ دندانی صلردی زمره تبایه — قلودی خلقه خرطومن برتی کرد ثریایه
واکی بجنی شتری و ایدی

سعادت بیت کوهان کوه ودوز هامون چشمان بیل
شهسواری طولی ایچون بوینی چوکان کرامت بیکان توسی ن
آفلا ینظرون الی الابل کیف خلقت آیتی شاننده نازل او
لمشیدی وعدو نامهر ورواحها شهر اول باد باد دست
بنما لرک وصف حالنده بیان بیورلمش ایدی بر گیجه ده بر ایلق یو
لی کیدرلردی بلکه بر کونده ربع مسکونی طی ایدرلردی صلابت
اعضا ومتانت اجزاده انلره نسبت قرص جائک بر پاره خمرا
ایدی وجرم افلاک بر وصله حریر بیت هامون نورد وکوه
وش دل بر تحمل کرده خویش سر روز شب تا خار کن تا روز
مرشب بار کش وبرتند خرام وتیز گام بیت سعادت غره
سی التنده درخشان کوزی براق صان برق درخشان مز
سیمین زین زرین لکام بر سمندی ما نندی وار ایدی که اگر عنان اختیا
ری الینه ویرسه لر صبا جهان نیما اثرندن اثر بولمزدی نظم
الینه اتیغندن نعل پاره اولوردی کوش چرخه کوشواره
غبارینه ایرشمز ریح عاصف ایتداش اولمش اگه برق خاطف
سمند خنک فلک حوالی کره خاکده دایر در انک نظیری اسب
کوزمنشدی وتا ابلق لیل ونهار عرصه ادوارده سایر در انک مانندی

990

برسمندا شتمشدی **بیت** تا شاه روح بر فرس جسم شد سوار
اسبی چون او ندید درین سبز مرغزار **نثر** و بر تیغ آبدار گونکاری
واریدی لآلی شاهوار له آراسته و جواهر آبدار له پیراسته
گویا که صفحهٔ سبز زاری که درر قطرات شبنم ایله برنم ایدی یا
ساحهٔ سپهر ایدیکه ثواقب کواکب ایله موشی و منجم ایدی جوهر
ذاتی بی صفحه ای ماسی ده پای مورچه کوستردی **و تختهٔ میانندن**
پیر مکس طامر قلوردی اول تیغ دنکل بلکه برمنع ایدی اما خون
باران وروی برتابی برجوی آب ایدی لیکن آتش افشان **نظم**
چون برگ کند تا سپهر سبزی خالی شود   در بوستان معرکه چون شاخ
رخ ارغوان   نیلوفر اندر آب زمان باشد این عجب   نیلوفر
فرنیت کوشاره آب اندران زمان **نثر** ملک بو ندکوراته کمال تربیته
وابسته و متعلق ایدی و همواره سلاطین آفاق اوزره انلر ایله
متفاخر و متفوق ایدی اول قلمرده براهمه دن بر طایفهٔ طاغیه
واریدیکه دین قویم و صراط مستقیمدن منحرف اولمشلر ایدی و خلقک
عقایدنی متغیر و بادیهٔ ضلالت و هاویهٔ جهالته متحیر قلمشلردی
پادشاه اولقدرکه انلری اغوا و اضلال و ابطال و اخلاق دین
حقدن زجر ایدی متزجر اولمدیلر و عادت ذمیمه و اعتقاد

سقیم ودراه نامستقیم لرندن رجوع قلدیلر افراد الامر بادشاه
حمیت ملت وغیرت دین ودولت مقتضاسی اوزره انلردن
جم غفیر وجماعت کثیری هدف تیر وعلف شمشیر ایدوب خانمانلرینه
آتش نهب وغارت اوردیلر وزن وفرزندلرین قید اسار
وذل جناره گرفتار قلدی اول جماعتدن دورت یوز عدد کمسنه
که فنون علم حکمتده بی مانند وانواع دانش ومعرفتدن بهره منداندیلر
حصن امان وکنف احسان بادشاهیه متحصن اولوب فرمان عالی نو
منوال اوزره جاری اولمشدرکه انلر دایم پایهٔ سریر اعلاده اقدام
خدمت اوزره قایم اوله لر انلردخی بالضروری امر امتثال ایدوب
خدمت استانهٔ بادشاهیه اشتغال اتدیلر ومتکام انتقامه منتظر
ومترصد اولوب فرصت گوزتدیلر تا برگیجه که ملک سریر عشرتده
صونب ساغر الینه ساقی خواب ایدوب نرگسلرین اول باده
سیراب مژه بستر استغنا منده استراحته مشغول ایدی براواز
مهیب وصدای غریب اشتدی وانک هول نهیبندن بیدار اولوب
برزمان تامل وتململ اتدی بیت اویاندی بختی کبی اویخوسندن
برزغم حکدی بودوش قورخوسندن بو اثناده نه خواب غفلت غلبه
ایدب بیت بادپای خیاله اولدی سوار عیب صحرالرینی ایتدی شکار
عالم مشاهده گوردیکه اثنای ماهی تاه کبی تابان وشعشعهٔ لمعانتدن دیده

دیده خیره و عقل حیران و ملری وزره طرب شاهه سلام ورویلر
ملک ینه بیدار اولوب واندیشهٔ دور و دراز ایله ینه خوابه واردی
ینه کوردیکه اکی بط سرافراز و برقاز کردن فراز اوج هواده پرواز
ایدر و اوچتندن ایکیسی طرب انجمن رئیسی پادشاهه ینه تازه
آغاز ایدر ینه ملک بیدار میتنه اولوب بو واقعه نک صورتنده
متحیر اولدی کیدرک ینه خوابه واردی عالم رؤیاده کوردیکه بر مار
اژدر کردار خطوط سبزله مخطط و خال سیاه و سفیدله متقش و
منقط خلخال مثال ساق ملکه حلقه اولدی واول افعی ناخوش
طلعت اول شاخ صندلی یه محکم طوتدی صاردی ملک و همندن
ینه اویاندی واول بازیچه لردن که وراء دریچهٔ متخیله دن کوزینه
زیاده محزون و اندوهکین اولدی کرهٔ اخری که موکل خواب کشا
کشان انی عالم مثاله کتوردی اثنیهٔ خیالده بوصورتی کوستردی
که فرقدن تا قدم شاخ مرجان و نهال بقم کبی دم اندوداولمش
و دهان و دندانی یاقوت رمانی و لعل بدخشان کبی خون الود اولمش
پادشاه بیدار دل بو خوابدن ینه منفعل و مضطرب اولدی و خدم
بارکاهدن بعض آکاه ایمکت ایلدی تا که ینه خوابنا کا غالب اولدی
و شوبله مشاهده قلدی که برق جهنده کبی کوه کذار و عمر کرامی کبی تیز
رفتار بر استر سفید رهواره سوار اولوب عنان مرکبی جانب سره

منحرف قلوب کیدر و هرچند که اطراف و جوانبه نگاه ایدرلر خیل و
حشم و خواص خادمدن ایکی پیاده فراش کوررلر کا نیجه کیدر ملک
ینه بو واقعه وحشتدن بیدار اولدی التیجی دفعه که خوابه واردی
کوردی که پاشنده آتش یانمش و شعاع شعله سی اطراف جهانه منتشر
اولمش بو واقعه ینه چشم شاهدن حجاب خوابی رفع ایتدی یدنجی دفعه
که خمار خونی شراب خوابله دفع ایتدی کوردیکه هر مزرع انک پاشنی اوستنده
طورر و منقارلری انک فرقنه اورر بو کره شاه بر نعره اوردیکه
حوالی بارگاهده اولان خدام فریاد ایتدیکه و نه واقعه حادث اولدی
اولادی بوندلرن پایه تخته ایتدیلر ملکانیزه تسکین و تسلی ویر
دونالر کتدیلر پادشاه بو مهیب واقعه لرک هیبتندن ماردم بریده
و مردم مارگزیده کبی بیجان اولدی و وهمندن کونه چهره سی
زنکار غوان آیین برک زعفران کبی یرقان اولدی شراب خوا
باشندن کتدی و خمار اضطراب دماغ حضورن خراب ایتدی
و کندو کندویه خطاب ایدب ایتدی بو نجه نقشن بو قلمون و صور
کوناکون در که کلک قضا باشماره مرقوم قلمشلر و بونجه عساکر
فتن و نوازل محن در که بر بری عقبنجه قدوم و هجوم ایمشلر بیت
ننشسته یکی گرد آشوب دیگر خواست نارفته یکی فتنه بلای دیگر آمد — آیا بو صورت واقعه لی کیمکه درمیان ایدم و بو قضا

قضایابو

و بو قضای بو العجبی نجه معتبره بیان ایدم بو اسراره کیم محرم قلمق
کرک و بو جراحته نه دن مرهم او متوقع کرک ع این درد کرا
کویم و درمان جویم نثر القصه بقیه شبی مزار غصه ده صباحه
یتوردی کاء امرء القیس وار شب تیره دن زبان شکایتی دراز ایدب
بو شعری تکرار ایدردی شعر الا ایها اللیل الطویل الا انجلی
بصبح و ما الاصباح منک بامثلی نثر و کاه آرزوی طلوع
تباشیر صبح ایدب دردی بیت دلم را چند تن مان داری ای
صبح دمی زن آخر از جان داری ای صبح تا اول
زمانه دن طره زلف شب تار عارض سیمین نهاردن تار مار
اولوب غره غرای صباح دیدار دلدارکبی آشکار اولدی و
غوض غالیه و عبیده دماغ کنبد اغبر بخور شمامه کافور ایله طولدی بیت
دماغ زمین از تف آفتاب ز سر سام سودا در آمد ز خواب
چون دست تقدیر جمال جهان افروز روز افروزندن نقاب ظلامی
کوتردی و خسرو پیر ز کردون بالای تخت مینا کون افزایه
اوتوردی و صلای عدل نور پاش و ضیا بخش منابع حیاتیه
یتوردی بیت کنش کبی اولوب سلطان سحر خیز جقوب تختینه
دیوان ایلدی تیز وطایفه براهمه یی که حلال مشکلات و علم

وتعبيرو تاءويلده ماهر وكامل الاعتقاد اتمشدر دعوت قلدى
بى توقف وتكلف اول مايل واقعه لرى مشاهده اتدوكى كبى تقرير
وتفصيل ايلدى **بيت** دو شيني ايلدى آنلره تقرير   دديكى
بو دوشي ايلك باكا تعبير   چون آنلر اثناء تقريرده سيماى شاهده
آثار خوف وهراس احساس ايديجك آتش اضطرابنه زياده التهاب
ورب ايتديلر بو خوابلر بغايت سهمناكدر وبو واقعه لر زياده
خطرناك معلوم دكلدر كه براحد بو زمانه دك بو مرتبه ده هولناك
واقعه لر كورمش اولا ويا اهل تعبيردن برفرد بو نوع رويا
اشتمش اولا **واما شويله كه شرفا جازت بيوره** تا بربنده لر
اتفاقيله بوفنده مصنف اولان كتب مطالعه ايدب تاءمل كافى وتفحص
شامل ايله جميع جوابن احاطه قلوز اميدوركه كمال حدس وكياست
وصفاء ذهن وفراست معاونتيله بومنامك تعبيرن عن قريب
سير اعلايه تبيين ايدوز وجلب خير ودفع ضرده ممكن اولان تداركى
دريغ المية وز **بيت** سخندان باندیشه راند كلام   كه فى فكر باشد
سخن نا تمام   شاه چون اجازت ويردى كتديلر جمع اولوب
بربريله مشاوره اتديلر وخبث نيت ولوث سيرت وسورت شر
شريرلردن سلسلهء انتقامى تحريكه اقدام ايدب بربرينه ايتدلر **نظم**

نظم

نظم کلک ادی بر وال برایده‌لم بونک دفعه‌سی برتیز برایده‌لم
کوتره‌دین نزی بو اورته‌دن تیز قلالم بر طرف امرن توزنک تیز
بو جبار جفاکار عز قریب نزدن بو مقدار کمنه‌یی حارف تیزتا
و علف شمشیر بوار ایدب مال و متاعلرن باد تاراجه ویروب و
نزی وطن مألوفلرندن و مسکن مأنوسلرندن جدا قلوب خاندان و
خانمان نزی آتش فنایه اوردی بکون الیمزه بر بهر رشته کردکیه ال
الک وسیله سیله کینه المق ممکندر و احوالمزک اختلالنی تدارک و
تلافی متصور چون اونزه بو دکلو خسارتی جایز کوردی حالیا بزدخی
فرصت غنیمت بلوب مکافات صددنده اولمق جایزدر که مقام انتقامده
اظهار عجز کار عجائزدر بیت دشمن چو در سینه کرفتار محنت است
دودی از و بر آوردنه فرصت غنیمت است صواب اولدر که بو بابده
بی محابا اتفاقله کلامه جرأت ایده‌وز و تهدید تمام ایله انی تخویف ایدوز
دیه‌وز که بو واقعه‌لر اکا دلالت ایدر که یدی مخاطرهٔ عظمی در اول
که تیز برنده سبب هلاک سلطان و موجب اندراس بنیان خاندان و
خانمان اولا و اول قضای بی‌تمامنیزک دفعنه چاره بودر که ارکان
دولت و خواص حضرت و مراکب خاصه‌دن بر طایفه شمشیر ایدار ایله
قتل اولنه و انلرک قانیله بر آب زن ترتیب قلنه و ملک بر تمام غسل

اکا کیب او بوتره نزاکا افسونلرا اوقیوب او فره وزواول
خونی بعض داروی ایله معجون ایدوب جمیع بدننه سوره وزوما فراح
ایله اندامنی یویوب روغن بادام ایله چرب ایده وز وبعده ایمن و
فارغ کندو مقامه کیده وز چون تقریر بو حیله ایله فرصت بوله وز
اول ثرثار قلّه مرور زمان ایله انک هلاکنه دخی بر فکر قیله وز اکرچه که توزنا
نه دک بزم کف پای روحمز انک خار آزار و اضرار ایله مجروح اولدی
امیددر که عن قریب دست ارزو ایله کل مقصودمزی دره وز و دشمن
قوی حال مقام ضعفه دوشوب مرادمزه ایره وز بیت دل اگر خار جفا
دید امید هست که باز کل مقصود بچیند زکلستان مراد لیس غدر و
حیلت و کفران نعمته اتفاق ایدوب پادشاه خدمتنه کیدوب دوا
و اغاز مدح و ثنا ایدوب ایتدیلر بیت شها بختک کونی تابنده اولسون
سعادت درکهکده بنده اولسون ضمیر منیر شاه جهان کیره مجملاً معلوم
اولسون که بو خوابلرک تعبیری هجوم دواهی دهمی و ورود حوادث
عظمی دن غیری نسنه دکلدر اما بو اتش بلانک شعلهٔ شرّی طایر و شرر
ضرری منتظیرا اولمدن اتش تدبیر ایله اطفاسنه در شویلکه بزم کلام
نصیحت انجاممز که عین اخلاص و صدق اختصاصدن منبعثدر سمع رضا ایله
اصغا بیورله بی شبهه بو منامات هایله نک غایله سی مندفع اولمق

مهمزدر